

ΙΟΥΛΙΟΥ ΠΟΛΛΥΔΕΥΚΟΥΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΥΣΙΚΗ

JULII POLLUCIS
HISTORIA PHYSICA

SEU
CHRONICON

AB ORIGINE MUNDI, USQUE AD VALENTIS
TEMPORA

NUNC PRIMUM
GRAECE ET LATINE

EDITUM

CUM
LECTIONIBUS VARIIS, ET NOTIS

AB
IGNATIO HARDT

PRESBYTERO ET BIBLIOTHECAE ELECTORALI
MONACENSI ADJUNCTO.

MONACHII ET LIPSIAE,
APUD JOSEPHUM LINDAUER,
MDCCXCII.

6790

74257

REVERENDISSIMO,
PERILLUSTRI, AC AMPLISSIMO
DOMINO,
NICOLA O
MAILLOT DE LA TREILLE,
PRAESULI DOMESTICO,
ORDINIS MELITENSIS EQUI TI BENEFICIARIO,
CONSILIARIO INTIMO,
AC PRIMO BIBLIOTHECARIO SERENISSIMI
ELECTORIS BAVARO - PALATINI,
ET SOCIETATIS SCIENTIARUM MANNHEMII
MEMBRO DIGNISSIMO,

PATRONO SUO

COLENDISSIMO, OBSERVANDISSIMO.

REVERENDISSIME
PERILLUSTRIS, AC AMPLISSIME
DOMINE PRAESUL,

Da mihi veniam nomini Tuo clarissimo nuncupandi librum, qui materia, quam continet; fine, quo coeptus, & studio, quo confectus est, jus quoddam favoris in se Tui acquirit, haud secus ac ipse exquisita singularis in me benevolentiae Tuae argumenta pluribus jam annis teneo. Materia historiam potissimum ecclesiasticam spectat. Finis est rem juvandi literariam scripto orbi quidem dudum promisso, nunquam tamen emisso. Studium denique Tuae de me opinioni ex aequo respondendi. En paucissimos hos ductus,

qui characterem designant TUUM, quo inter nos plures per annos lucebas. Ductus, qui TE Ecclesiae tam utilem, literatis tam celebrem, & patrocínio egentibus tam desiderabilem demonstrant. Quis ignorat integerrimum TUUM religionis amorem? Scripta, verba, & actio eum semper testabantur. Reipublicae verò literariae quantum scriptis TUIS profuisti? Indefessum TE, ac officiosissimum omnes novimus. Quis demum TE frustra imploravit vel minimo nixus merito? Ut taceam alios, me ipsum profero tam liberali fruitum patrocínio. Ignotum licet ac in Electorali bibliotheca, cui tanta cum laude praees, manuscripta
graeca

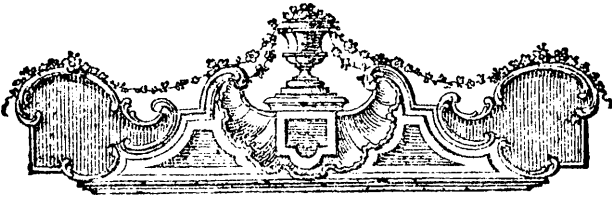
graeca terentem observasti, & colloquio dignatus ob hoc studium, ne dicam, meritum me commendasti optimo Principi, qui & suo in literas amore, & sincero semper commendantis animo persuasus, me eidem bibliothecae suae gratiosissime adjunxit. Nec morabor, ut catalogum manuseriptorum primò graecorum, mox latinorum, ac germanicorum notis illustratum, atque demum impressorum librorum alphabeticum tam auctorum, quàm rerum publici juris faciam, ut sic cuilibet innotescat, me non minus in merendo, quam Tu, in me protegendo studium adhibuisse. Accipe proin hoc munusculum, quod mihi solum super-

est in signum grati animi, summaeque in
TE observantiae, nec id, quod datur, sed
ejus, qui dat, animum respice. Ego ve-
rò semper honori mihi duco esse

SERVUS HUMILLIMUS

IGN. HARDT.

PRAE-

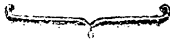

PRAEFATIO AD LECTOREM.

In Cl. Jöcheri eruditorum Lexico legere est, Julium Pollucem historiographum christianum Chronica ad Valentis Imperatoris usque tempora composuisse, eaque ex bibliotheca Electorali Monacensi edi promissa fuisse. Et revera Gretserus Tom. II. operum suorum in notis ad Alexandrum Monachum de inventione crucis notat, eundem Julium a Ferdinando Crendelio S. J. in linguam latinam esse versum, & curaturum promisit, ne cum mortuo interprete moriatur etiam ipsa translatio. Sed intra verba promissum stetit. Idem Gretserus animadvertit, esse probabile, non tam auctorem, quàm librarium ad Valentis tempora fecisse finem, idque forsitan ex nota Andreae Darmarii Epidaurii, qui haec scripsit, in fine codi-

cis addita: *οιμαι ελλιπες ην υπο της αρχαιοτητας*,
 puto deesse quid ob vetustatem; adeoque non
 multum, nec eam ultra Valentem productam ar-
 bitror. Caeterum haec Julii Pollucis chronica
 non in hac solum bibliotheca, sed & in aliis, ut
 Palatina, & Schleusingensi extare manuscripta Fa-
 bricius in biblioth. graeca asserit. Ex nota,
 quam Andreas Darmarius in fine Codicis adscri-
 psit, colligitur, eam quoque in bibliotheca regia
 Hispana extare. Inde enim haec exscripsisse ad-
 firmat. Lambecius etiam ex codice nescio quo
 loca produxit ad Codinum pag. 41. 43. Et Fa-
 brotus ad Collectionem Constit. Eccles. Balsamo-
 nis pag. 1379. Cum conficiendo graecorum ma-
 nuscriptorum, quae hic asservantur, catalogo, &
 emendandis, quae multa; & magna sunt, cata-
 logi Ingolstadii sine authoris nomine editi vitiis
 operam darem, totam hanc Julii Pollucis histo-
 riam potissimum ecclesiasticam percurri, & opera
 dignam inveni, ut vertendae manus admoverem,
 edique curarem, multum utilitatis in rempubli-
 cam literariam redundare cogitans. Contuli eam
 cum Chronico Theodosii cujusdam Melitini ad-
 huc manuscripto, quod in hac bibliotheca asser-
 vatur, & cujus pars magna ad verbum fere con-
 venit.

venit. Consului praeterea Cedrenum, Cyrillum, Malelam, Georgium Syncellum, Chronicon Alexandrinum, Zonaram, Eusebium, Alexandrum Monachum de inventione crucis, Glycam, Socratem, Lambecii loca, Georgium Hamartolum, Sozomenum, Theodoretum, Theophanem, & alios, ex quibus variantes lectiones collegi, notasque adjeci. Utere his lector, & hallucinatum excusa.

I N D E X.

- Abdiu, 110, 118, 128.
Abdon, 102.
Abel, 42, 44, 46, 48, 58.
Abenner, 104.
Abias, 108.
Abiathar, 104.
Abimelech, 100.
Abiron, 128.
Abiuth, 109.
Abor, 132.
Abraham, 78, 82, 84,
86, 88.
Acacius, 318, 320, 348,
350, 384.
Achab, 110, 128.
Achar, 128.
Achaz, 114.
Achia, 106, 126.
Achillas, 266.
Adamus, 22, seqq. 36,
seqq.
— — sepulchrum, 58.
— — significatio, 68.
Adda, 54.
Addom, 106.
Aedefius, 306.
Aegyptii, 82.
Aelia, 216.
Aenon, 208.
Aera mundi, 64, 86, 94,
96, 104, 164, 180,
200, 292.
Aesculapius, 100.
Aetius, 342, 344, 350,
366, 392.
Africanus, 236.
Agar, 86.
Agareni, 86.
Aggaeus, 142.
Agifieus, 82.
Agrippa, 182, 184, 190, 196.
Ajacis tumulus, 268.
Ala, 132.
Albinus, 236.
Alexander Ep. 234, 238,
240, 266, 290, 318.
Alexander Imp. 232, 234.
— — Rex, 146.
Alexandria, 146, 372.
Alites, 102.
Amantius, 310.
Ambram, 92.

Ambro-

- Ambrosius, 410.
 Amefias, 112.
 Amis, 214.
 Amman, 144.
 Amos, 114, 118, 130:
 Ananianus, 350.
 Ananias, 110, 120, 122,
 134.
 Anastasia, 396.
 Ejus templum, 416.
 Anaxagoras, 144.
 Angeli Dei, 62.
 Anicetus, 224.
 Anima, 16.
 Antigonus, 148.
 Antiochia, 148.
 Antiochus, 150.
 Antipater, 152, 156.
 Antoninus Carac. 230.
 Antoninus P. 222, 226, 232.
 Antonius, 154, 156, 196.
 404.
 Anubius, 310.
 Aperti sunt oculi, 34.
 Aphacae, 276.
 Aphraates, 404.
 Apellatio animalium, 24.
 Apollinarius, 354, 356,
 374, 376, 412.
 Apollonius M. 228.
 Apollonius Tyan. 204.
 Apologia Christianorum
 210.
 Apostoli, 170.
 Arabes, 82.
 Aram, 82, 84.
 Arbinthius, 310.
 Arbor Mambrae, 88.
 Arbor prodigiosa, 380.
 Arbor scientiae, 28.
 Arca Noe, 62.
 Arcadius, 396.
 Archelais, 232.
 Archelaus, 168.
 Ardaces, 110.
 Areta, 172.
 Arethufa, 372
 Arianus Presb. 294.
 Arius, 278, 294, 312.
 Aristarchus, 192.
 Aristippus, 146.
 Aristobulus, 152, 164.
 Aristoteles, 146.
 Arphaxad, 66.
 Arfacius, 374.
 Arsafta, 144.
 Arsenius, 302.
 Arfinoes, 148.
 Artabanes, 142.
 Artaxerxes, 144, 146.
 Artemisius, 272.
 Artemon, 240.
 Afa, 110.
 Afaph, 104.
 Afcalon, 372.
 Afclepas, 324.
 Afer, 90.
 Assyrii, 82.
 Asterius,

- Aferius, 238.
 Aftyages, 138.
 Athanarichus, 418.
 Athanasius, 278, 296, 300,
 302, 310, 312, 316, 318,
 322, 326, 332, 346, 370,
 374, 384, 388, 404, 406.
 Athenienses, 98.
 Atticus, 210.
 Audaeus Syr. 412.
 Augustus, 154, 156, 164,
 170.
 — — Edictum, 158.
 Aurelianus, 240, 242.
 Auxentius Mediol. 410.
 Azarias, 122, 134.

 Babyla, 378.
 Babylon, 70.
 Bachilides, 228.
 Balaam, 130.
 Balbinus, 236.
 Balla, 88.
 Balneum Philippi, 274.
 Balthasar, 138.
 Barach, 100.
 Bardisanes, 226, 352.
 Barchochias, 216.
 Barodach, 116.
 Baruch, 120.
 Basa, 126.
 Basilides, 220, 228.
 Basilus, 336, 350, 394, 414,
 416.
 Bathaeus, 106.
 Bel, 140.
 Bellorum initium, 80.
 Bellum Trojanum, 104.
 Benjamin, 90, 218.
 Beroea, 266, 344.
 Bethel, 108.
 Bethiel, 90.
 Bethleem, 90, 164.
 Bifextum, 156.
 Bithalianus, 412.
 Bobadas, 244.
 Brettanion, 336, 338.
 Brutus, & Cassius, 154.
 Buddas, 244.
 Byzantium, 120, 268.
 Byzus, 268.

 Caadus, 92.
 Caesarea, 368.
 Cainan, 60.
 Cainus, 42.
 — — expiatio, 56.
 — — filii, 54.
 — — genus, 62.
 — — mors, 54.
 — — peccata, 48.
 — — poenae, 50.
 — — supplicium, 48.
 Cajus, 182, 232.
 Cambytes, 142.
 Capiton, 232.
 Carinus, 242.
 Carofa, 396.

- Carpocrates, 220.
 Carus, 242, 246.
 Cassianus, 232.
 Cecrops, 98.
 Cerdon, 224.
 Cerinthus, 212.
 Chalam, 100.
 Chaldaei, 80.
 Chaleb, 98.
 Cham, 60.
 Chananaei, 78, 80.
 Charan, 84.
 Chelcias, 118.
 Cherubim, 42.
 Chetura, 94.
 Christi nativitas, 160, 174.
 Christiana, 306.
 Christianismi incrementum,
 222, 304.
 Chus, 68.
 Chusarthum, 98.
 Claudius, 184, 240.
 Clavi crucis, 288.
 Clemens Strom. 214, 226,
 376.
 Cleopatra, 152, 156.
 Clericorum matrimonium,
 282.
 Coelibatus, 282.
 Coelum, 8.
 Comites orientis, 274.
 Commodus, 226.
 — — mors, 228.
 Constans, 248, 264.
 — — Epistola ad Constan-
 tium, 328.
 — — minitatur bellum,
 332.
 — — mors, 336.
 Constantia, 264, 294.
 Constantiae mors, 296.
 Constantina, 368.
 Constantinopolis, 268, 272.
 Constantinus F. 264, 316.
 — — mors, 318.
 Constantinus P. 248, 254.
 — — aedificia, 274.
 — — baptizatur, 314, 346.
 — — comburit libellos,
 284.
 — — corona, 272.
 — — crucem quaeri ju-
 bet, 286.
 — — ecclesias fundat,
 264, 274.
 — — epistola, 282.
 — — ethnicorum templa
 destruit, 276.
 — — festum, 284.
 — — filii Caesares, 266.
 — — leges, 264, 282, 304.
 — — Maxentium petit,
 254.
 — — munificentia, 304.
 — — martyrum vulnera
 osculatur, 284.

- Constantini P. sepulchrum, 316.
 — — statua, 270.
 — — templa, 274.
 — — testamentum, 314.
 Constantius F. 264, 318.
 — — Bapt, 356.
 — — festum, 342.
 — — homouf. 318.
 Constantius P. 254, 360.
 — — filii, 264.
 Corinthii, 102.
 Cornelius, 180, 238.
 Cranaes, 110.
 Creatio mundi, 6.
 Crispus, 264.
 — — mors, 268.
 Crux Christi, 176.
 — — inventio, 288.
 — — signum in coelo, 256.
 Cubitus Nili, 276.
 Cubricus, 244.
 Cursus publicus, 368.
 Cynegeſium, 214.
 Cyrillus, 338, 348, 374, 388.
 Cyrinus, 160.
 Cyrus, 136, 140.

 Dadan, 94.
 Dalmatius, 264, 300, 360.
 Damafus, 406, 414, 422.
 — — epiſtola, 410.
 Dan, 90.
 Daniel, 122, 134, 136, 138, 140.
 — — animal, 158.
 Daphne, 378.
 Darius, 138, 142.
 Darius Arſam, 146.
 — — Hyſt. 142.
 — — Nothus, 146.
 David, 104, 106.
 Debbora, 98.
 Decennius, 340.
 Decius, 236, 238.
 Delegator, 276.
 Demophantus, 280.
 Demophilus, 398, 416.
 Demofthenes, 146.
 Demofthenes Eunuchus, 414.
 Deſcriptio orbis, 158.
 Diabolus, 30.
 Dianius, 320.
 Didymus Alex. 382.
 Dies Dei, 58.
 Diluuium, 64, 96.
 Dina, 90.
 Diocaefarea, 340.
 Diocletianus, 246, 248.
 Dionyſius, 212, 240, 246.
 — — Canones, 240.
 — — Eccleſia, 322.
 Diſcipuli LXX, 170.
 Divinatio Graecorum, 416.
 Diviſio regionum orbis, 70.
 Dius, 232.

- Dolochianus, 232.
 Dometianus Eparchus, 342.
 Domitianus, 198, 200, 202.
 Domnica, 390, 414.
 Dorotheus, 422.
 Draco, 140.
 Dyrrachium, 122.

 Ebionaeus, 230.
 Edeffa, 148.
 Edelfeni, 400.
 Eglom, 98.
 Egregori, 60.
 Ela, 126.
 Eleazar, 110.
 Elephantes, 150.
 Eleufius, 350, 390.
 Elias, 110, 114, 128.
 Elifaeus, 110, 128, 130.
 Elom, 100.
 Emmanuel, 164.
 Empedocles, 244.
 Encaenia Antioch. 318.
 — — Hierofol. 304.
 Encratitae, 222.
 Enoch, 60.
 Enos, 54, 58.
 — — filii, 62.
 Ephraem Syrus, 352.
 Ephrata, 90.
 Ephres, 218.
 Epicurus, 148.
 Epidamnus, 122.
 Epiphanus, 356.
 Episcopi Hierof. 218, 232.
 Eryftheus, 120.
 Esau, 88.
 Esdras, 144.
 Efebon, 100.
 Esther, 144.
 Evagrius, 398.
 Evangeliftae, 204.
 Eudoxius, 320, 328, 348,
 352, 386, 388, 392, 398.
 Eulalius, 298.
 Eunomius, 314, 348, 350,
 392, 394, 404.
 Eunuchus Candacis, 182.
 Euphrates, 72.
 Euphronius, 394.
 Euphronius, 334.
 Euridice, 148.
 Euripides, 144.
 Eusebius Caef. 396.
 Eusebius Conf. 330.
 Eusebius Emef. 320.
 Eusebius Eunuchus, 316,
 344.
 — mors. 366.
 Eusebius M. 374, 376.
 Eusebius Nic. 278, 280, 292,
 296, 298, 318, 322.
 Eusebii Pamph mors, 318.
 Eusebius Samof. 354.
 — exilium, 402.
 Eustathius, 266, 298, 350,
 396, 398.
 Eutychius, 394.
 **
 Euzoius,

- Euzoius, 278, 296, 354,
 356, 388, 406, 422.
 Exitus Judaeorum, 94.
 Ezechias, 114, 116.
 Ezechiel, 134.

 Fames in Israel, 128, 198.
 Fauſta, 264.
 Felicianus, 274, 316.
 Felix, 190, 240.
 Ferae, 16.
 Feſtum paſchale, 228.
 Feſtus, 192, 194.
 Ficus folia, 36.
 Filii Dei, 62.
 Firmamentum, 8.
 Flabon, 342.
 Forum, 270.
 Furmentius, 306.

 Gad, 90, 104.
 Gaidad, 54.
 Galaad mons, 90.
 Galathes, 414.
 Galerius, 246, 248.
 — — morbus, 250, 262.
 — — clades, 260.
 Galla, 394.
 Gallienus, 238, 240.
 Gallus, 238, 264, 338.
 — — mors, 342, 364.
 — — templum Babylae
 condit, 378.
 Gaza, 372.

 Gedeon, 100.
 Gentes filiorum Noemi, 76.
 Georgius Arianus, 326.
 — — mors, 370.
 Georgius Laod. 320, 356.
 Germanius, 232.
 Germina, 10.
 Gigantes, 60.
 Gladius flammeus, 42.
 Golgotha, 218.
 Gordianus, 236.
 Gordius, 232.
 Gothi, 418.
 Gothi Ariani 420.
 Gotholia, 110, 112, 124.
 Gothoniell, 98.
 Goza, 132.
 Gratianus, 394.
 — — lex de duabus uxori-
 bus, 394.
 Gratianus F. 412.
 Gratta, 394.
 Gregorius Alex. 320, 322.
 Gregorius Thaum, 240, 242.
 Gregorius Theologi P. 396.
 Gregorius Theol. 368, 372.
 376, 394, 414, 416.
 Gyges, 96.

 Habacuc, 118.
 Hadrianus, 216.
 — — mors, 222.
 — — ſtatua, 216.

- Hebdomades Danielis, 138, 144.
 Heber, 68.
 Helena, 188, 264.
 — — crucis inventrix, 286.
 — — mors, 292.
 — — statua, 270.
 — — templa condit, 290.
 Helena F. 264.
 Helenus, 242.
 Heli, 102.
 Helias, 110, 114.
 Heliiodorus, 400.
 Heliogabalus, 232.
 Heliopolis, 372.
 Hemerius, 416.
 Heraclides, 228.
 Heraclitus, 144.
 Hercules, 102.
 Herculus, 246, 248.
 Hermes, 246.
 Hermogenes, 322.
 Hermonas, 266.
 Hero, 228.
 Herodes, 152, 156, 158, 164, 166, 168.
 — — filius, 168, 170, 178.
 Herodes Agrippa, 182, 184, 190.
 Herodias, 172, 178.
 Herodotus, 144.
 Hesiodus, 106.
 Hexacionitae, 238.
 Hexapla, 230.
 Hierosol. nova, 298.
 — — excidium, 198.
 — — obsidio, 196.
 Hippicum, 268.
 Hippocrates, 142.
 Hippodromium, 230, 269.
 Homerus, 106.
 Homo, 18, 20.
 Honorius, 396.
 Hormipolis, 380.
 Hosius, 278, 330.
 Hunni, 418.
 Hyginus, 224.
 Hymenaeus, 242, 246.
 Hypatianus, 386.
 Hyrcanus, 152, 156.
 Jabim, 98.
 Jacob, 88, 90, 92.
 Jacobus Ep. 180, 184, 192, 218, 352.
 Jair, 100.
 Japheth, 60.
 Jared, 60.
 Iberii Christiani, 306.
 Idithum, 104.
 Jechonias, 122, 134, 138.
 Jehu, 110, 128.
 Jephthe, 100.
 Jeremias, 120, 124.
 Jericho, 128.
 Jeroboam 108, 126, 130.
 Jesus, 164, 170.
 Jesus

- Jesus Josedec, 140.
 Jesus Nave, 96.
 Jesus Sirach, 148.
 Jezabel, 128, 130.
 Jezan, 94.
 Jezechiel, 122.
 Ignatius Ep. 210.
 Imago hominis, 20.
 Ilium, 100.
 Inachus, 96.
 Incolatus Judaeorum, 94.
 Indi Christiani, 306.
 Interpretes LXX. 148.
 Joab, 104.
 Joachaz, 120, 130.
 Joachim, 120, 122.
 Joannes, 338.
 Joan. Bapt. 170, 172, 208.
 Joannes Episc. 218.
 Joannes Theol. 198, 202,
 204, 207, 208, 210.
 Joas, 112, 130.
 Joatham, 114.
 Joathar, seu Jobam, 94.
 Jobel, 55.
 Jodae, 106, 110, 112.
 Joel, 114, 118.
 Jonas, 114, 118, 130, 174.
 Joram, 110, 128, 130.
 Jordan, 96.
 Josaphat, 110.
 Josephus, 90, 166, 168,
 170, 190, 194, 218.
 Josias, 118, 120.
 Josue, 96.
 Jothor, 94.
 Jovianus, 384, 386.
 Iphitus, 114.
 Irenaeus, 188, 204, 220,
 222, 226, 228.
 Isaac, 86.
 Isaias, 114.
 Ismael, 86, 408.
 Israel, 94, 108, 132.
 Israelitae, 78.
 Issachar, 88.
 Jubal, 54.
 Judaeorum exitium, 216.
 — — feditio, 190, 214.
 Judas, 88, 218
 Judas Macchab. 150.
 Judith, 142.
 Julianus Apostata, 264, 356.
 usque ad 382.
 Julianns Asceta, 404.
 Julianus Episc. 232.
 Julianus Morachus 382.
 Julius, 324, 332, 342.
 Julius Caes. 154.
 Jumenta, 16.
 Justa, 394.
 Justina, 394.
 Justinus M. 186, 222, 224.
 Justus, 218.
 Kaath, 92.
 Hifus, 104.
 Laban,

- Laban, 88.
 Lacedaemoniorum regnum,
 102.
 Lamech, 54, 56, 60.
 Lampfacum, 388.
 Laodicea, 232.
 Leo, 324.
 Leones in Samaria, 132.
 Leonides, 228.
 Leontius, 334, 348.
 Levi, 88, 90, 218.
 Lex Dei, 28.
 Lex in Judaeos, 304, 330.
 Lia, 88.
 Libanius, 311.
 Liberius, 342, 344, 388,
 396, 406.
 Licinius, 258, 262.
 Lignum vitae, 40, 42.
 Lingua hebraica, 68.
 Linguarum confusio, 68.
 Literarum inventio. 66.
 Loth, 84.
 Lucas, 192, 206.
 Lucius, 226, 324, 336,
 372, 388, 422.
 Lucius Samof. 404.
 Lux, 6, 12.
 Luminaria, 12.
 Luna, 12.
 Lycurgus, 114.
 Lyfanius, 168.
 Macarius, 266, 284, 292,
 313.
 Macedoniani, 396.
 Macedones, 110.
 Macedonius, 318, 322, 326,
 334, 336, 338, 350.
 Macedonius Mopf. 328.
 Macellicum, 362.
 Machabaei, 150.
 Macrinus, 232.
 Magi, 166.
 Magnentius, 336, 338, 340.
 Magnus thef. 406.
 Malachias, 144.
 Malaleel, 60.
 Malchus, 238.
 Mamaea, 232, 234.
 Mamas M. 362.
 Mambre, 88.
 Manaim, 130.
 Manaffes, 116.
 Manes, 242, 244, 246.
 Manichaei, 244.
 Manoes, 102.
 Marcellus Ancyr. 324, 328,
 336.
 Marches Chalc. 368.
 Marcianus, 338.
 Marcion, 222, 224.
 Marcus, 206.
 Marcus Areth. 340, 372.
 Marcus Aurel. 226.
 Marcus Episc. 218, 232.
 ** 3 Marcus,

- Marcus Magus, 224.
 Marcus Syrus, 328.
 Mardocheus, 144.
 Mare, 10. rubrum, 96.
 Maria Deip. 162.
 Marinus, 238.
 Maris, 280, 292.
 Marius Chalc. 328.
 Marodach, 116, 118,
 138.
 Martyrius, 338.
 Marzabanes, 240.
 Mathanias, 122.
 Mathusalem, 54, 60.
 Matthaeus, 204.
 Matthias, 180, 218.
 Mavia, 408, 410.
 Maxentius, 246, 254,
 258.
 Maximianus, 246, 248.
 Maximilla, 228.
 Maximinus, 234.
 Maximus, 232, 242, 300,
 334.
 Mazoca, 368.
 Medorum regnum, 110.
 Megareni, 120.
 Megdonius, 352.
 Melcha, 84.
 Meletius, 278, 282, 302,
 354, 390.
 Menander, 212, 376.
 Menedemus, 400.
 Merdius, 143.
 Meropius, 306.
 Mefrem, 68, 80.
 Metrophanes, 290.
 Michaeas, 110, 114.
 Miltiades, 228.
 Miracula, 226, 288, 380.
 Misael, 122, 134, 136.
 Modestus, 400.
 Moises, 94.
 Monomachium, 214.
 Montanus, 228.
 Moses Ep. 408.
 Mulier, 26.
 — — mirabilis, 308.
 Mycinaei, 98.
 Nabat, 126.
 Nabuchodonosor, 120, 122,
 124, 134, 136.
 Nachao, 120.
 Nachor, 82, 84.
 Nacolia, 390.
 Naoth, 98.
 Narcissus, 228, 232, 280,
 328.
 Narses, 146.
 Nathan, 104, 106.
 Nativitas Christi, 160.
 Navatus, 236, 238.
 Naum, 118.
 Nechao, 120.
 Nehemias, 140, 144.
 Nemrod, 68, 80.

- Nephthalim, 90.
 Nepotianus, 336.
 Ner, 104.
 Nero, 190-196.
 Nerva, 204.
 Nestabus, 374.
 Nice, 346.
 Nicolaitae, 212.
 Nicopolis, 380.
 Nilus, 74.
 — — cubitus, 366.
 Nineve, 82.
 Ninus, 82.
 Nifiba, 352, 384.
 Noe, 60, 68.
 Noemba, 54.
 Nuditas, 34.
 Numerianus, 242.
 Numisma Helenae, 292.
 — — Constantini M.
 266.
 Ochozias, 110, 128.
 Ochus, 146.
 Octavianus, 154.
 Oculorum apertio, 34.
 Olda, 120.
 Olympiades, 114.
 Onesimus, 202.
 Or, 82.
 Orentes, 400.
 Origenes, 232, 376.
 Orpheus, 102.
 Osdroene, 214, 230.
 Osee, 114, 116, 130,
 132.
 Otho, 196.
 Ozias, 112.
 Palladium, 270.
 Palatium, 268.
 Pamphilus, 376.
 Paneas, 378.
 Panes hemeressii, 322.
 Panes politici, palatini,
 272.
 Paphnutius, 284.
 Paradisus, 22.
 Pascha, 278, 282.
 Pascha Josiae, 118.
 Passio Christi, 172.
 Patropassiani, 328.
 Patrophilus, 278, 280,
 310.
 Paulus| Apost. 180, 182,
 192, 202.
 Paulus Ep. 318, 324, 326,
 328, 330, 332, 334,
 336.
 Paulus Samos. 240.
 Paulinus, 388, 390.
 Pax univ. 276.
 Pentapolis, 88.
 Perea, 190.
 Persae, 214.
 Perseus, 98.
 Pertinax, 228.
 Petrus,

- Petrus, 184, 188, 192.
 Petrus Alex. 278, 406,
 414, 422.
 Phacee, 132.
 Phalcias, 132.
 Phalec, 68, 70.
 Pharao, 120.
 Philam, 100.
 Philemon, 202.
 Philippus Diac. 180, 208.
 Philipp. Eparch. 326.
 Philippus Episc. 218.
 Philippus Imp. 236.
 Philippus Mac. 148.
 Philipp. Tetr. 168.
 Phoroneus, 96.
 Photinus, 328, 340.
 Phritigernes, 418.
 Pilatus, 170, 176, 184.
 Pisces, 14.
 Pius, 224.
 Placidia, 396.
 Placilla, 396.
 Placitus, 334.
 Plantae, 10.
 Plato, 146.
 Plutarchus, 228.
 Plutarchus praef. 274.
 Polycarpus, 212.
 Polycrates, 208.
 Pompejus, 152.
 Porphyriani, 282.
 Porphyrius, 384.
 Porticus, 270.
 Prisca, 228.
 Priscus, 238.
 Proaereus, 416.
 Probus, 242.
 Procopius, 390.
 Prometheus, 98.
 Protogenes, 330.
 Ptolemaeus Alex. 152.
 — — Dion, 152.
 — — Epiph. 150.
 — — Evergetes, 148.
 150.
 — — Lagi, 148.
 — — Philad. 148.
 — — Philom. 150.
 — — Philop. 148.
 — — Phuf. 150.
 Ptolemaeus Sot. 152.
 Fueri tres, 136.
 Puplius, 232.
 Pupinus, 236.
 Puteus juramenti, 88.
 Pythagorus, 142.
 Rachel, 88, 90.
 Raphael, 116.
 Reconciliatio Esau, & Ja-
 cobi, 92.
 Rebecca, 88.
 Recensio Israelis, 104.
 Regia, 270.
 Regina austri, 106.
 Regiones Chami, 72.
 Regio-

- Regiones Japheti, 74.
 — — Semi, 72.
 Regnum Judae, 108.
 Regum initium, 80.
 Reliquiae SS. 258.
 Remus, 114.
 Resurrectio Christi, 174.
 Rhagau, 80.
 Rhaguel, 94.
 Roboam, 106, 108, 126.
 Roma, 114.
 Romanus, 266.
 Romanum imperium, 154.
 Romulus, 114.
 Ruben, 88.
 Rufini Basilica, 274.
 Rufus, 330.
 Sabbatius, 238.
 Sabbatum, 22.
 Sabelliani, 238, 328.
 Sabinus, 350.
 Sacrificium Caini, & Abel,
 44, 46.
 Sadoc, 106.
 Salam, 66.
 Salathiel, 138.
 Salem, 90.
 Salim, 208.
 Salmanasar, 116, 132, 134.
 Salomon, 106.
 Samaeas, 106, 108.
 Samanēs, 102.
 Samaria, 108.
 Samaritani, 134.
 Samson, 102.
 Samuel, 104.
 Sanatrakin, 214.
 Saporus, 352.
 Saraceni, 86, 408.
 Sarapis, 276, 366.
 Sarapion, 346, 376.
 Sarira, 126.
 Sarra, 84.
 Sarvia, 104.
 Saturnilus, 220, 224.
 Sava, 54.
 Saul, 104.
 Sauromatae, 420.
 Scenopaegia, 88.
 Scientia boni, & mali,
 40.
 Scythianus, 244.
 Secundus, 280.
 Sedecias, 110, 124, 136.
 Seditio Constantinop. 322.
 — — Judaeorum, 190.
 Segur, 128.
 Seleucia, 148.
 Seleucus, 148.
 Selum, 130.
 Sella, 54.
 Sem, 60.
 Semiramis, 82.
 Senatus, 270.

- Seneca Ep. 218.
 Sennacherib, 117.
 Sephora, 94.
 Septuaginta anni, 136.
 Sepulchrum Christi obruitur, 176.
 Serpens, 30, 32.
 — — Moylis, 174.
 Seruch, 82.
 Seth, 58, 62.
 Severa, 394.
 Severus Imp. 228.
 Sextilis, 156.
 Sibylla Cumana, 112.
 — — Eryth. 116.
 — — Samon. 120.
 Sichem, 90.
 Sicyonii, 82.
 Signum crucis, 338.
 Silbanus, 340, 348, 350, 396.
 Simeon, 88.
 Simeon Ep. 200.
 Simon Magus, 180, 186.
 Sina, 96.
 Sinatus, 270.
 Sifinnius, 338.
 Socrates, 144.
 Sogdianus, 144.
 Sol, 12.
 Sophiae templum, 350.
 Sophocles, 144, 376.
- Sophonias, 120.
 Sperdius, 142.
 Sphendanes, 143.
 Spiritus S. 410.
 Stephanus, 180, 334.
 Sufachim, 126.
 Sylvanus, 160.
 Sylvester, 266.
 Symmachus, 228, 232.
 Symeon, 210, 218.
 Synodus Alexandr. 376.
 — — Antioch. 242, 318.
 — — Arianorum, 346.
 — — Illyr. 412.
 — — Lampf. 388.
 — — Mediol. 344.
 — — Nicaena, 278.
 — — Roman. 414.
 — — Sard. 330.
 — — Seleuc. 348.
 — — Syrm. 340.
 — — Tarf. 396.
 — — Tyan. 396.
 — — Tyri, 300.
- Tacitus, 242.
 Tatianus, 222, 224, 316.
 Templum SS. Apost. 274.
 — — S. Archangeli, 274.
 — — Hierof. 140, 290, 292.
 — — dedicatio, 304.

- Templum Irenae, 274.
 — — S. Mocii, 274.
 — — Salomonis, 106.
 — — S. Thomae, 400.
 Terebinthus, 244.
 Terra, 10.
 Terrae motus, 320.
 Tetrapylum, 214.
 Thales, 116.
 Thara, 82.
 Thebani, 82.
 Thegladphanafar, 132.
 Theoctistus, 228.
 Theodora, 264.
 Theodorus, 378.
 — — Heracl. 318, 328.
 — — Mopf. 348.
 — — Pirinth. 320.
 Theodosius, 394.
 Theodotus, 356.
 Theognis, 280, 292.
 Theonas, 280, 282.
 — — templum, 406.
 Theophilus, 396.
 Thermae, 170.
 Therfa, 108.
 Thobel, 54.
 Thola, 100.
 Thucydides, 146.
 Tiberias, 170.
 Tiberius, 170.
 — — de Christo sensus,
 178.
 Tigris, 76.
 Timotheus, 315.
 Titus, 198, 200.
 — — Ep. 374.
 Tobias, 116.
 — — Ep. 218.
 Trajanus, 204, 210, 214.
 Tribus filiorum Noe, 76.
 Tripus gentilium, 416.
 Troja, 100, 102.
 Turris Babylon. 66, 68,
 70.
 Typi Christi, 174.
 Valens, 386, 388, 390, 396,
 398, 414, 418, 420, 422.
 — — Ep. 232.
 Valentinianus, 386, 394,
 410, 420.
 Valentinianus F. 422.
 Valentinus, 224.
 Valeria, 264.
 Valerianus, 238, 240.
 Veneris templum, 218.
 Versio bibliorum, 148.
 Verus, 226.
 Vespasianus, 194, 196,
 198.
 Victorius Ep. 208.
 Vitalianus, 413.
 Vitellius, 196.
 Ulphilas, 418.
 Volucres, 14.

Volufianus, 238.

Ur, 74.

Urbanus, 400.

Urias, 114, 122.

Urfacius, 310, 348.

Urficinus Diac. 406.

Xenophon, 146.

Xerxes, 144.

Zabbdas, 246.

Zabulon, 90.

Zachaeus, 218.

Zacharias, 112, 130, 142.

Zambri, 110, 126.

Zelpha, 88.

Zenon M. 374.

Zeuxippus, 230, 270.

Zorobabel, 142.

EX

BIBLIOTHECA ELECTORALI
MONACHII.

ΙΟΥΛΙΟΥ ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΥΣΙΚΗ.

ΠΙΝΑΞ.

- Προοίμιον τοῦ συγγραφέως.
εἰς τὴν κοσμοποιαν, καὶ χρονικὸν ἑφεξῆς.
περὶ τοῦ σφαιρώματος.
περὶ τῆς θαλάσσης.
περὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ περὶ τῶν βλασησάντων ἐκ γῆς.
περὶ τῶν Φωσῆρων.
περὶ τῶν ἰχθύων, καὶ τῶν πετεινῶν.
περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρίων.
περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου.
εἰς τὸ κατ' εἰκόνα.
περὶ τοῦ σαββαίου.
τίνας χάριν τὴν ζ'. εὐλόγησε ;
περὶ τοῦ παραδείσου.
περὶ τῆς ὀνομασίας τῶν ζώων.
περὶ τῆς ποιήσεως τῆς γυναικός.
περὶ τοῦ ξύλου τοῦ γνωστοῦ, καλοῦ, καὶ πονηροῦ.
περὶ τοῦ διαβόλου, καὶ τοῦ ὄφως.
εἰς τὸ, διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο.
περὶ τῶν Φύλλων τῆς συκῆς.
περὶ τῆς καταδίκης τῶν πρωτοπλάσων, καὶ τοῦ ὄφως.
εἰς τὸ, ἰδοὺ ἄδამ γεγονός, ὡς εἰς ἐξ ἡμῶν.

JULII POLLUCIS
HISTORIA NATURALIS.

T A B U L A.

- A**uthoris prooemium.
De mundi fabrica, & sequentibus chronicis.
De firmamento.
De mari.
De arida, & iis, quæ ex terra germinant.
De luminaribus.
De piscibus, & volucris.
De jumentis, & feris.
De opificio hominis.
In illud: ad imaginem.
De sabbato.
Cur diei septimo benedixit?
De paradiso.
De appellatione animalium.
De opificio mulieris.
De ligno scientiæ boni, & mali.
In illud: amborum oculi aperti sunt.
De fici foliis.
De condemnatione Protoplastorum, & serpentis.
In illud: Ecce Adam factus est, sicut unus ex nobis.

περι των χερουβιμ, και της φλογίνης ῥομφαίας.
 Λοχη της αποθεσεως του αδαμ.

περι των φυτων υἱων εκ του ενως.

περι του αβρααμ.

ποτε ηρξατο ἡ των λακεδαιμονιων βασιλεια;

ποτε ηρξαντο αι ολυμπιαδες, και εκ τινος;

ποτε το βυζαντιον εκτισθη;

περι ιωαννου του θεολογου.

περι των τεσσαρων ευαγγελιστων.

περι της εσχατης ερημωσης ιουδαιας.

ποσοι επισκοποι εκ περιτομης;

Διδασκαλοι συγγραφεις ποτε ηκμαζον;

ποσοι επισκοποι εν αιδια τη καλυμμενη ιερουσαλημ;

περι κωνσαντιου.

περι του μεγαλου κωνσαντινου.

Νομοι κωνσαντινου.

ποτε την εν νικαια συνοδον εποικισεν;

Βασιλευς επισολη προς μακαριον αρχιεπισκοπου
 ιεροσολυμων.

περι κωνσαντιου δεχομενου το ὄμοσιον.

περι κωνσαντιου, και κωνσαντος βασιλεων νομοθη-
 τησαντων ιουδαιοις, μη ωνεισθαι δουλους.

Κωνσας γραφει κωνσαντιω, και προτραπει γε-
 νεσθαι συνοδον οικουμενικην.

ποτε ἡ ἀγία σοφια ηρξατο κτιζεσθαι;

ποτε ηκμαζε εφραιμ συρος;

εὐκλείστ-
 ηκος. Μίς.

ποτε ανωμιος, και ουαλεντινος, και ἑτεροι ἀιρετικοι;

- De Cherubim, & gladio flammeo.
 Principium depositionis Adami,
 De filiis Enos.
 De Abrahamo.
 Quando regnum Lacedaemoniorum coepit?
 Quando, & ex quo coepere Olympiades?
 Quando Byzantium est conditum?
 De Joanne Theologo.
 De quatuor Evangelistis.
 De ultimo Iudaeae excidio.
 Quot Episcopi ex circumcissione?
 Quando scriptores historici floruerunt?
 Quot Episcopi Aeliae Hierosolymorum dictae?
 De Constantio.
 De Constantino M.
 Constantini leges.
 Quando Nicaeae synodum coegit?
 Imperatoris epistola ad Macarium Hierosolymorum Archiepiscopum.
 De Constantio homousium admittente.
 De Constantio, & Constante Imperatoribus legem
 fancientibus in Iudaeos, ne servos emerent.
 Constantinus scribit Constantio, eumque ad convo-
 candum generale Concilium exhortatur.
 Quando sacra Sophia coepit exstrui?
 Quando Ephrem Syrus floruit?
 Quando Anomius, & Valentinus, aliique haeretici?

ΙΟΥΛΙΟΥ ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ
 ΙΣΤΟΡΙΑ ΦΥΣΙΚΗ

ΕΙΣ
 ΤΗΝ ΚΟΣΜΟΠΟΙΑΝ ΕΚ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ (α),
 ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΦΕΞΗΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Θεὸς ὁ ἀχρονὸς (b) τὸν δὲ τὸν κόσμον, μὴ πρότερον ὑφῆστωτα, ἐν χρόνῳ παραγωγῶν, (c) ἐποίησεν οὐρανὸν, καὶ γῆν. συνυπέστη δὲ τῇ γῇ τὸ τε ὕδωρ, καὶ (d) τὸ πῦρ. καὶ τοῦτο τεκμηρίον ἐναργεῖς, (e) τοῦ λιθοῦ μὲν καὶ σιδήρου ὄντων ἐκ γῆς, πῦρ ἀφθονὸν (f) ἐξέλκεσθαι, (g) ἐκ πηγῶν τε, καὶ φρεατιῶν ὕδωρ πλουτιῶν ἀναδιδόσθαι. ταύτης γὰρ ἐκ μὴ ὄντων ὑπόστασις, δῆλον ὅτι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ πάντα οὐκ ἔγενοντο κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ βουλήσιν. Ἐπειδὴ δὲ διακινήσας ὁ οὐρανὸς περιτάθεισιν τὸν ἐναπολείφθεντα τόπον (h) ἐσκοτίσεν, εἶπεν ὁ θεὸς (i) γεννηθῆναι φῶς. καὶ εὐθὺς σὺν τῷ λόγῳ ἡ φύσις τοῦ φωτός ἢ παγκάλως αὐτῇ παρελήθη, καὶ τὸ σκοτὸς τὸ ἐξ ἀντιφραξείας

(a) Theodofius Melittinus in chronico Msc. Saec. circiter XI., quod in bibl. Electorali affervatur, & eadem ad verbum fere habet, adhuc titulo adjecit suo: καὶ ἐξ ἄλλων ἰσορῶν ἐφέξης συναγωγή, καὶ διαφορῶν χρονικῶν.

(b) Theod. Mel. τὸν δὲ κόσμον.

(c) Theod. Mel. ἐποίησεν οὐρανὸν καὶ γῆν.

(d) Th. M. καὶ πῦρ.

JULII POLLUCIS
HISTORIA NATURALIS
 DE
 MUNDI FABRICA EX GENESI,
 ET SEQUENTIBUS CHRONICIS.

PROOEMIUM.

Deus nullo temporum limite circumscriptus hunc, qui prius non erat, mundum in tempore producens coelum, & terram creavit. Aqua vero, & ignis unâ cum terra extitit manifesto hoc indicio, quod ex lapide, & ferrô; quae ex terra sunt, ignis eliciatur copiosus; ex fontibus item, & puteis uberrima prodeat aqua. Illâ enim ex nihilo productâ, clarum id etiam de iis, quae in illâ sunt. Cuncta igitur ex voluntate Dei facta sunt. Cum vero coelum umbraculi instar ambiens relictum obscuraret locum, dixit Deus: fiat lux. Et statim cum verbo natura lucis, eaque pulcerrima producta est,

ac

(e) *Th. Met.* τὸ ἐκ λίθου, καὶ σιδήρου οὕτως ἐκ γῆς πυρὸς ἀφθονοῦ.

(f) Ἐξάλλεται.

(g) Usque ταύτης δεεστ in *Th. M.*

(h) *Th. Met.* ἐσκοτῆσαι.

(i) *Th. M.* γιγνέσθαι.

Φραξέως του ουρανού σώματος επισυμβάν διακα-
 δασε, και τον αλαμπη εκ της τοιαυτης αιτιας (k)
 τουτον αερα λαμπροτατον αφνω ανεδειξεν. οτι δε
 παν ο, τι ην προ της του (l) κοσμου συστασεως,
 εν φωτι ην, δηλον. ουτε γαρ αι των αγγελων χω-
 ρεια, ουτε πασαι αι (m) επουρανιαι στρατια, (n)
 εν αυτω διηγον. αλλ' εν φωτι, και παση ευφροσυνη
 πνευματικη, την προεπουσαν εαυταις λειτουργιαν εκ-
 πληρουσαι, αφ' ου και αυται (o) εκ μη οντων εις
 το ειναι παρηχθησαν. Τουτου τονν του φωτος εκ
 της ειρημενης αιτιας εναποκλεισθεντος ανω, αυθις
 εδημιουργησε (p) θεος το νυν καταλαμπον, και Φαι-
 δρνον, τον μεταξυ ουρανου, και γης τοπον. ταυτα
 εν τη πρωτη γεγενηται της κοσμοποιιας (q) ημερα.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ. 1

Παλιν εν τη δευτερα ημερα της αβυσσου απει-
 ρως, και απλετως τη γη περικεχυμενης, προσεταξε
 (r) στερεωμα γενεσθαι εκ των υδατων εν μεσω αυτων.
 ο και μετα ταυτα ουρανον προσηγορευσε, και συν τω
 κελευ-

(k) Deest in *Th. M.*

(l) *Th. M.* του κοσμου τουτου.

(m) *Georg. Cedrenus* επουρανιοι.

(n) *Th. M.* εν σκοτει.

(o) *Th. M.* εκ μη οντως.

(p) *Th. M.* Ο θεος το νυν uterque codex *Msc.*

(q) *Th. M.* subjungit adhuc: εν ταυτη ουν τη ημερα λεγει
 μωσης εν τη λοιπη (γρ. λιπη) γενεσει εκτισθαι τας ουρανιους
 δυναμεις.

ac ortas ex coelestis corporis oppositione tenebras discuffit, aeremque ex tali causa obscurum repente reddidit pellucidum. Id autem omne, quod ante mundi constitutionem extitit, in luce fuisse patet. Neque enim angelorum choroae, neque universi coelestes exercitus in tenebris versabantur, sed in luce, ac omni laetitia spiritali consona ipsis munia obeuntes, ex quo & ipsi ex nihilo in rerum naturam producti erant. Hac igitur luce sursum tali modo inclusa, rursus hoc nunc lucidum, ac nitidum in loco coelum inter & terram medio procreavit Deus. Haec primo creationis die facta sunt.

DE FIRMAMENTO.

Altero rursus die, cum abyssus infinita, ac immensa circa terram foret, firmamentum, quod & coelum posthac appellavit, ex aquis in earum medio fieri jussit; & cum jussu
opus

δυναμεις. Eodem igitur die dicit Moyses in parva Genesi coelestes potestates esse conditas.

- (γ) Zonaras ait: *στρωμαξ δε εκληθη, οτι στρωμαον το σωμα τουτου, και ου λεπτην ουδ' αραιαν την φυσιν εχει κατα τα υδατα.* Firmamentum autem appellatum est, eoquod corpus ejus solidum, nec aquarum instar tenui, & rara natura praeditum sit.

κελευσματι τὸ ἔργον ἀπετελεσθη . σερρωμα δε ἐκλήθη τὸ
δημιουργημα δια τὴν φύσιν τῶν ὑπερκειμένων, ἢ καὶ ὑπο-
κειμένων ὕδατων, λεπτήν συσάν, καὶ (s) ἀραρυϊαν. συρ-
νος δε δια τὸ καθόρασθαι, τρόπον δερξέως ὑπὲρ κεφαλῆς
(t) ἀπλωμενον.

ΠΕΡΙ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.

Αυτῆς δε (u) ἐν τῆ τρίτῃ ἡμερᾷ ἐκέλευσε τὰ ἐναπολειφ-
θέντα (x) κατὰ τὴν φύσιν τῶν ὑδατῶν συλλεθῆναι εἰς συνα-
γωγὴν μίαν, ἣν ἐπωνόμασε (y) θαλάσσην. πρὸς τὸ, ὠφθη-
ναὶ τὴν ξηρὰν, καὶ οὕτως κοιλότητες τινὲς βαθεῖαι (z) ἐν τῇ
γῆ γενομένηαι εἰσεδέξαντο αὐτὰ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΞΗΡΑΣ, ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΛΑ- ΣΤΗΣΑΝΤΩΝ ΕΚ ΓΗΣ.

(a) Ξηρὰ δε ἡ γῆ ἐπέκληθη, ἐπεὶ καὶ ἰδίῳ
ἐστὶν αὐτῆς, (b) καὶ κατὰ φύσιν (c) τί προσσημα-
τὸ γὰρ κυρίως ξηρὸν ἐστὶ γῆ. (d) ἐπεὶ ὡς περὶ τι βα-
ρος (e) ἐναπέθετο τὰ (f) ἐναποκειμένα αὐτῇ ὕδα-
τα, κοίπον (g) βλάσανειν προσεταχθη, βοτα-
νὴν, (h) χορτόν, καὶ σπέρμα κατὰ γένος, καὶ
ξύλον

(s) Th. M. & Cedrenus habent ἀραρυϊαν.

(t) Th. M. ἡπλωμενος, alii ὑψηπλωμενος, ὑπλωμενον.

(u) Th. M. τῇ τρίτῃ.

(x) Th. M. κατὰ.

(y) Th. M. θαλάσσην.

(z) Th. M. ἐγγεγεννημέναι.

(a) Ξηρὰ. Etiam latine substantivi loco Virgilium dixisse memini: Exilit in ficcum.

opus perfectum erat. Firmamentum autem vocabatur, eo quod aquae, quae supra, & infra sunt, natura tenues sint, ac adaptatae. Coelum vero, eo quod pellis instar videatur supra caput expansum.

DE MARI.

Tertio rursus die relictas sub firmamento aquas in unam, quam mare appellavit, collectionem mandato redegit, ut siccum appareret. Et sic imae quaedam cavitates subterraneae aquas exceperunt.

DE SICCO, ET IIS, QUAE EX TERRA GERMINANT.

Sicca autem appellata fuit terra, quod proprium quoddam ipsius, ac naturae conveniens nomen sit. Proprie enim siccum quid terra est.

Cum aquae huic inclusae, tanquam pondus, detinerentur, germinare deinceps plantam, herbam, semenque per genus, lignum-

(b) *Th. M.* και δεεστ.

(c) *Cedrenus* τό.

(d) *Th. M.* επειδη δε.

(e) *Th. M.* απεθετο.

(f) *Cedr.* επικειμενα.

(g) *Th. M.* βλασανην.

(h) *Th. M.* χειτου.

ξύλον καρπιμον, και ευθυσ προς (i) καρπογονιαν (k) συγκινηθεισαν. τα μυρια των (l) βλαστημάτων τε και φυτων (m) προεβαλλετο (n) ανθη, και ευπρεπης και χαριεσσα αβροον (o) άπασα ανεφανη. Ου μονον γαρ εκ της των (p) ληϊων (q) αναδοσεως εφαιδρυνετο, αλλα και κεδρων και κυπαρισσων, συν τη αλλη των δενδρων πληθει αυτοματως εξ αυτης ανακυφαντων, ικανως εκκοσμεϊτο.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΩΣΤΗΡΩΝ.

Παλιν εν τη τεταρτη ήμερα Φωστηρας ειπεν γενεσθαι, και εγενετο (r) ήλιος και σεληνη, και αστρα, καθως ηβραυληθη ο κελευσας. και το καθαρωτατον, (s) εκεινο Φως το εν τη πρωτη κτισει, (t) εν ή ήμερα εν τούτοις καταμερισας, πολυμερη εξ αυτων παρεσχετο τω παντι ωφελειαν. μιαν μεν την (u) εκ του Φαινειν, και ταις οικειαις (x) λαμπηδοσι καταυγαζειν τον κοσμον πλουσιως, ετεραν δε την εκ του (y) ανισχειν, και καταδυεσθαι, αιτιαν ουσαν της των χερων απαριθμησεως. (z) αλλην δε την δια

τινων

- 2
- (i) Th. M. καρπογονιαν.
 - (k) Th. M. συγκινηθησα.
 - (l) Cedar. βλαστημάτων.
 - (m) Th. M. περι εβαλλετο.
 - (n) Th. M. γενη.
 - (o) Th. M. πασα.
 - (p) Th. M. ληϊων.

gnumque frugiferum iussa est. Et continuo fructus ad edendos concitabantur. Infinitus germinum, plantarumque numerus protrudit flores, & decora, ac gratiosa multum simul omnis repente apparuit. Non enim ex segetum scaturigine tantum enituit, sed & Cedris, Cypressisque cum reliqua arborum copia suapte ex ea emergentium abunde exornata fuit.

DE LUMINARIBUS.

Quarto iterum die luminaria, sol, luna, & astra volentis imperio micuere. Purissimam quoque illam lucem, quae in prima creatione extitit, hoc die inter illa partitus, multiplicem ex iis universo attulit utilitatem; aliam quidem, ex eo, quod lucerent, suoque mundum splendore affatim illustrarent. Aliam, quod ex ortu, & occasu suo numerando tempori causam praeberent. Aliam demum
per

- (q) *Th. M. αναδουσις.*
- (r) *Th. M. ήλιος τε.*
- (s) *Th. M. εκεινα.*
- (t) *Th. M. εν ήμερα.*
- (u) *Th. M. του εν του.*
- (x) *Th. M. λαμπυροσι.*
- (y) *Th. M. απερχεν.*
- (z) *Cedr. αλλα και των σερμειων.*

τινων σημειων, (a) ενεργουσαν διαφορας τους ευσεβως σοχαζομενους, και μη περα του μετρου περιεργαζομενους. δια εσι και (b) η δια της σεληνης πολλακις (c) σημαιομενη. λεπτη γαρ ουσια (d) αυτη ταις (e) ακτισι περι τριτην ημεραν, και (f) καθαρα σταθεραν ευδιαν κατεπαγγελεται. παχεια δε ταις κεραιαις, και υπερυβρος φαινομενη, η υδωρ (g) λαβρον απο νεφων, η χειμωνα εσεσθαι μηνυει. (h) Ωσαυτως και ο ηλιος ανθρακωδης (i) γενομενος, και υφαιμος ταις ακτισιν, η τω (k) απαυγασματι, (l) και ομβρων καταφοραν η πνευματων βιαιων κινησιν (m) δηλοι επιγινησθαι. πολλοις συν εκ της ταιουτης σημειωσεως ωφεληθησαν πολλοι πλωτηρες τε και γεωργοι και οδοιποροι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΧΘΥΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΤΕΙΝΩΝ.

(n) Εν τη πεμπτη ημερα, εκελευσεν εξαγαγειν τα υδατα ερπετα ψυχων ζωων, και πετεινα και τα τω σερωμα του ουρανου πετομενα, και συν τω προσαγματι τω εργον ετελειουτο, της προς τω ζωγονειν επιτηδειοτητος (o) εγγεγομενης τοις υδασιν. Ευθυς
 γαρ

(a) *Th. M.* ενεργουσαν.

(b) *i deest in Th. M.*

(c) *Th. M.* σημαιομενη.

(d) *Th. M.* deest.

(e) *Th. M.* κεραιαις.

(f) *Cedr.* καθαρα. *Th. M.* περι την ημεραν και καθαρα.

(g) *Cedr.* λαβρον.

per signa pie tendentes, & non supra modum inaniter fatagentes variis dirigendo modis. Qualis etiam illa est, quae saepius per lunam significatur. Tenuis enim radiis suis tertium circiter diem, puraque constantem aeris serenitatem promittit. Sin crassa cornibus, ac subrubens appareat, aut largos ex nubibus imbres, aut tempestatem fore indicat. Eodem modo & sol, si prunae instar candeat, ac sanguinis colore tinctos radios, splendoremve edat, aut imbrium delapsus, aut violentos ventorum motus imminere ostendit. Hinc saepe ejusmodi indicium nautis, agricolis, ac viatoribus profuit.

DE PISCIBUS, ET VOLUCRIBUS.

Quinto die ex aquis reptilia animarum viventium, bestiasque sub coeli firmamento volantes prodire jussit; & cum jussu opus confectum erat, aquis proprietate gignendi animalia praeditis. Illico enim
mare

- (h) *Th. M.* ἴσαυτος.
 (i) *Th. M.* γινόμενος.
 (k) *Cedr.* τὸ ἀπαυγάσμα.
 (l) *Th. M.* usque βίαιον deest.
 (m) *Th. M.* διλοι ἐπιγεγενῆσαι.
 (n) *Th. M.* ἐν δὲ τῇ.
 (o) *Th. M.* ἐν γυτομίτῃς.

γὰρ θάλασσα μὲν, τὰ παντόδαπα γένη τῶν (p) νηκτῶν ἀπέτεκε. ποταμοὶ δὲ καὶ λίμναι τῶν (q) οἰκείων, καὶ κατὰ φύσιν ἰχθύων ἐπληρώθησαν. (r) προσηγάγε δὲ αὐθὶς καὶ τὰ πτείναι τὰ ὕδατα τρῶπον τινὰ συγγενεῖαν πρὸς τὰ νηκτὰ ἔχοντα. ὥσπερ γὰρ οἱ ἰχθύες ἐν τοῖς ὕδατιν, τῇ μὲν κινήσει τῶν πτερυγῶν (s) ἐπὶ τὸ πρῶτον (t) χωροῦσι, τῇ δὲ συχῆ μεταστροφῇ τοῦ (u) οὐραίου εὐθείας αὐτοῖς ἔρμας οἰακίζουσιν. οὕτω καὶ τὰ πτείναι κατὰ τὸν ἀέρα νηχομένα, τεμνοῦσι μὲν τούτον. περῶσι δὲ, ὅπου καὶ βουλονται.

ΠΕΡΙ (α) ΤΩΝ ΚΤΗΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΡΙΩΝ.

Αὐθὶς δὲ ἐν τῇ ἑκτῇ ἡμέρᾳ ἐπετραπῆ ἐξαγαγεῖν ἢ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος, τετραπόδα, καὶ ἔρπετα, καὶ θηρία. καὶ εὐθὺς προσηγάγε τὰ τε ἀγρία, καὶ ἡμέρα ζῶα. ψυχὴν δὲ ζῶσαν ἐξαγαγεῖν ἐκέλευσεν, ἵνα (y) ἐκ τούτων γινώσκηται τῆς τε ἀλογῶν ψυχῆς ἢ διαφορὰ, καὶ τῆς τοῦ (z) ἀνθρώπου. ἐκ γὰρ γῆς ἐφύη τῶν ἀλογῶν ἢ ψυχῆ. ἢ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ θεοῦ ἐμφύσηματος συνέση. καὶ ὅτι γενεὰ ἢ τῶν ἀλογῶν ψυχῆ, ἐξ αὐτῆς ἐστὶ πάλιν γινῶναι τῆς γεαφῆς. εἰρηται γὰρ ψυχῆ παντός (a) κτηνοῦ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐστὶν. αἷμα δὲ πηγνυμένον εἰς σαρκὰ
μετα-

(p) Th. M. τῶν κτινῶν.

(q) Th. M. καὶ deest.

(r) Th. M. προσηγάγε.

(s) Th. M. ἐπὶ τῆ.

(t) Th. M. χωροῦσι.

mare quidem natantia omnis generis animalia peperit, fluvii vero, stagnaque propriis, ac naturae suae convenientibus replebantur piscibus. Rursus vero & aquae volucres modo quodam similitudinem cum natantibus habente produxerunt. Quemadmodum enim pisces in aquis pinarum motu antrorsum pergunt, crebra vero caudae conversione rectos suos motus dirigunt, sic & volucres in aere nantes eum secant, & quocumque volunt, permeant.

DE JUMENTIS, ET FERIS.

Sexta denuo die animam viventem per genus producere, quadrupedes, reptilia, & feras, terrae datum est. Et subito produxit feras, & cicures animantes. Jussa est autem producere animam viventem, ut inde cognosceretur bruti, ac hominis animae discrimen. Nam brutorum anima ex terra nata est. Homini vero ex adflatu divino ortum suum habet. Esse autem brutorum animam terrenam, ex ipsa rursus scriptura intelligere licet. Dicitur enim: Anima omnis pecoris sanguis ejus est. Sanguis porro concretus in carnem

(u) *Th. M.* ορεου τας.

(x) *Th. M.* κτινων και θειρων.

(y) *Th. M.* εκ τουτου.

(z) *Th. M.* ανθρωπειας.

(a) *Levit. 17, 11.* non legitur κτηνους, sed σαρκος, carnis.

B

μεταβαλλεται. σαρχὴ δὴ φθειρομενη εἰς γην αναλυεται. εἰκοτῶς οὖν (b) γεωδης ἢ ψυχη (c) του αλογου. Ἐπειδὴ δὲ λοιπον τῷ καταλληλῷ καλλει τα παντα (d) διακεκοσμητο. ουρανος μεν ταις των φωσηρων αυγαις. θαλαττα δὲ και αηρ τοις (e) νηκτοις τε και αεριοις των ζῶων. γη δὲ ταις (f) παντοιοις διαφοραις των φυτων τε και βοσκηματων, ὡσπερ τινα βασιλευα ὁ του παντος ποιητης, (g) εισαγει τον ανθρωπον εν κοσμῷ, ουχ ὡς αποβλητον εσχατον κτισαις, ἀλλ' ὡς ἅμα τῇ γενεσει βασιλευειν οφειλοντα.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Τι γὰρ Φησιν ἡ γραφή; και ειπεν θεος. ποιησωμεν ανθρωπον κατ' εικονα ἡμετεραν, και καθ' ὁμοιωσιν, και αρχετωσαν των ιχθυων της θαλασσης, και των πετεινων του ουρανου, και των θηριων, (h) και των κτηνων, και πασης της γης. και τα μεν αλλα παντα κτισματα ἔφηματι μονῷ παρεχθη, ὁ δὲ ανθρωπος εσχεν εξαιρετον τι κατα την ποιησιν παρα ταυτα. βουλης γὰρ προηγησαμενης εκτισθη, ἵνα εκ τουτου δειχθη, ὅτι περ τιμιον τι χρημα (i) ὑπαρχει. τὸ γὰρ ποιησωμεν ανθρωπον κατ' εικονα ἡμετεραν, και καθ' ὁμοιωσιν, ουδεν ἕτερον δεικνυσιν, ἢ ὅτι συμβουλῷ εχρησατο ὁ πατηρ τῷ μονογενῇ αυτου ὑἱῷ ἐπι τῇ τουτου κατασκευῇ, τῷ απαντασματι της δοξης κατα του αποστολον, και χαρακτηρι

(b) *Ced.* γαιωδης.

(d) *Th. M.* διεκοσμητο.

(c) *Ced.* των αλογων.

(e) *Th. M.* τε deest.

nem abit. Caro autem corruptione sua in terram resolvitur. Meritò proin terrena brutorum anima est. Cum igitur jam omnia decore congruo superbirent; cœlum quidem luminarium splendore; mare, & aer aquatilibus, & volatilibus bestiis; terra verò omnigena plantarum, pecorumque varietate, rerum omnium conditor hominem in mundum, tanquam Regem inducit, ultimò eum procreans, non ut rem rejectaneam, sed simul cum generatione dominaturum.

DE OPIFICIO HOMINIS.

Quid enim ait S. Scriptura? & dixit Deus: faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram, & imperet piscibus maris, volucribus coeli, feris, jumentis, & omni terrae. Omnes quidem aliae creaturae solo verbo productae sunt. At hominis creatio singulare quid habet prae illis. Praevio enim creatus consilio est, ut inde, pretiosum quid esse hominem, ostenderetur. Nam illud: faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram: nil aliud declarat, quam quod pater filio suo unigenito, qui est splendor gloriae secundum apostolum, & substantiae ipsius

cha-

(f) Th. M. παντοκρ.

(h) Th. M. deest.

(g) Th. M. εισαγη.

(i) Th. M. υπαρχη.

κτηρι (k) της ὑποστάσεως αὐτοῦ. οὐτε γὰρ ἐνὶ ἀλλῶ
τινι συμβουλῶ κεχρησθαι, ἢ τῶ ζῶντι, καὶ ἐνυποστατῶ αὐ-
τοῦ λογιῶ τῶ ἀπαρραλλακτῶ κατ' εἰκονα, καὶ ὁμοουσιῶ,
καὶ (l) ἰσοδυναμῶ.

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤ' ΕΙΚΟΝΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὡς εἰρηται, βασιλεὺς ὡσπερ (m)
εἰσηχθῆ ἐν κόσμῳ ὁ ἀνθρώπος, εἰκοτῶς καὶ (n) κατ'
εἰκονα γεγενηται. εἶδει γὰρ τὸν μελλοντα ἀρχεῖν τῶν ἀλ-
λων, ὡσπερ τινὰ εἰκονα εἶναι ἐμφυχον τῆς τοῦ (o)
παμβασίλειως ὁμοιοτήτος. οὐκ ἐν πορφυρίδι καὶ σκη-
πτρῶ, καὶ διαδήματι τὴν ἀξίαν ἐμφαινεντα. ἐπεὶ (p)
μηδὲν τὸ ἀρχετυπον ἐν τούτοις ἐστίν, ἀλλ' ἐν τῶ (q) κε-
κοσμησθαι τῆ ἀφθαρσία, καὶ ἀθανασία, καὶ ἀρετῆ.
τούτοις γὰρ τιμηθεὶς ὁ ἀνθρώπος, τὴν (r) πρὸς τὸ
πρωτοτυπον εἰκονα, καὶ ὁμοιοτητα διασωζει. ἐτι δὲ καὶ
ἢ αὐτεξουσιοτῆς τὸ βασιλικὸν καὶ (s) ἐπισημενον τῆς
Φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τὴν θείαν εἰκονα ἐμφε-
ρες προφανέστατα δεικνυσι. (t) κατὰ τούτον τὸν λόγον,
καὶ χειρῶν θεοῦ ἐργόν ὁ ἀνθρώπος (u) διὰ τὸ τιμίον τῆς
κατασκευῆς. βουλῆς γὰρ (x) ἐνεργείας τὸ πᾶν. εἶτα
μετὰ τὴν (y) τούδε διαπλοισίω τι φησὶν ἢ γραφῆ; καὶ
συνετέλεσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ
ἔποίησε,

(k) Mfc. habet χαρακτηρ.

(l) *Theodosius addit adhuc*: Εἰκοσι δύο ἔργα, ὡς λέγει μω-
σης, ἐκτίσεν ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἕξ ἡμέραις. δέκα καὶ εἰκοσι δύο
γράμματα, καὶ βιβλία τοσαῦτα παρ' ἰβραίοις, καὶ εἰκοσι
δύο γενεαρχίαι ἀπὸ ἀδάμ μέχρι ἰακώβ.

(m) *Th. M.* ἰσηχθῆ.

(o) *Th. M.* βασιλεὺς.

(n) *Th. M.* κατ' εἰκονα θεοῦ.

(p) *Th. M.* μηδε.

character, ad opificium hominis, tanquam consiliario usus fit. Non enim fas erat alio uti consiliario, quàm vivo, & subsistenti ipsius verbo, per omnia simili, consubstantiali, ac aequè potenti.

IN ILLUD : AD IMAGINEM.

Cum igitur, sicut dictum erat, homo in mundum, tanquam Rex, inductus esset, eum quoque ad imaginem Dei factum esse decuit. Quippe oportuit, eum, qui aliis esset imperaturus, veluti vivam quamdam imaginem esse similitudinis ejus, qui Rex est omnium, non ut purpura, scepro, ac diademate dignitatem praeferreret suam, cum ipse exemplar horum nihil habeat, sed ut aeternitate, immortalitate, virtuteque ornaretur. His enim decoratus homo imaginem, & similitudinem exemplaris sui conservat. Insuper & liberi arbitrii facultas regiam, ac eminentem naturae humanae dignitatem, divinaeque imaginis similitudinem manifestissime demonstrat. Atque ex hac ratione homo manuum Dei opus propter structurae praestantiam dicitur. Omne enim effectio consilii est. Dein peracto hominis opificio, quid S. Scriptura inquit? Et complevit

(q) *Cedr.* κεκοσμησθαι. *Th. M.* κεκοσμησθε.

(r) *Th. M.* προς την. (u) *Cedr.* δια την τιμην.

(s) *Th. M.* επηρτημενον. (x) *Th. M.* ενεργεια.

(t) *Th. M.* και κατα. (y) *Th. M.* τουτου.

ἔποιησε, και κατεπαυσεν εν τη ἡμέρᾳ τη (x) ἑβδομη, και ευλογησε την ἡμεραν την ἑβδομην, και ἡγιασεν (a) αυτην, ὅτι εν αυτη κατεπαυσεν απο παντων των εργαων αυτου, ὡν ηρξάτο ὁ θεος ποιησαι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ.

Τινος χαριν την ἑβδομην ἡμεραν ευλογησεν ὁ Θεος μονον, και ουχι τας πασας; ὅτι ἕκαστη των αλλων εκ της εν αυτη γενομενης δημιουργιας (b) εσχε την ευλογιαν. επειδη δε εμελλεν αυτη μενειν (c) αγερασος, τουτου χαριν (d) ευλογηθη και αυτη (e) παρα θεου. παλιν συν ἡ γραφη. και εφυτευσε κυριος ὁ θεος παραδεισον εν εδεμ κατα ανατολας, και εθετο εκει τον ανθρωπον, ἐν ἐπλατε. και εξαντειλεν ὁ θεος ἐτι εκ της γης πανξυλον ὠρειον (f) εις ὄρασιν, και καλον εις βρωσιν, και τὸ ξυλον της ζωης εν μεσῳ του (g) παραδεισου, και το ξυλον του ειδεναι γνωσῶν καλου και πονηρου.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ.

Την λογικην ὑποσασιν τιμησαι πρεθεμενος ὁ θεος αφορισμενον κατασκευαζει, και λαμπρον (h) μονητηριον, και πασης (i) γεμον θυμηδιας, και καθιστησιν εκει τον αδαμ. ἐτι δε ενταυθα γενομενου τῶ λογου, θαυμασαι την αφακτον θεου φιλανθρωπιαν, ὅτι περ παντα
ταρχι

(x) Th. M. ἑβδομη απο παντων των εργαων αυτου, ὡν ἐποιησε.

(a) Th. M. deest.

(b) Mfc. habet εχε.

(c) Th. M. addit adhuc μηδε μιας εν αυτη γενομενης δημιουργιας.

plevit Deus die sexto opera, quae fecit, & requievit die septimo, eique benedixit, ac sanctificavit, eoquod in eo, ab omnibus, quae creare coepit, operibus, requieverit.

DE SABBATO.

Quare diem septimum duntaxat, & non omnes Deus faustos esse iussit? Eoquod unusquisque reliquorum ex opificio suo felix, faustusque declaratus esset. Cum vero solus dies septimus eo munere cariturus esset, hinc illum quoque Deus faustum esse iussit. Rursus igitur S. Scriptura: Et plantavit Dominus Deus paradysum in Edem orientem versus, ibique hominem, quem formavit, posuit. Insuper & ex terra omne lignum visu pulchrum, ac gustu bonum, & lignum vitae in medio paradiso, atque illud scientiae boni, & mali nasci fecit.

DE PARADISO.

Praeditam ratione substantiam honorandi animo Deus, separatam ac splendidam, omnique abundantem voluptate habitationem praeparat, ibique Adamum constituit. Quid jam? Instituta hic ratione, admirare ineffabilem Dei erga

(d) Th. M. ηυλογηθη.

(e) Th. M. ὑπο θεου.

(f) Th. M. ὁρασειν.

(g) Th. M. παραδυσσου.

(h) Th. M. οικητηριον.

(i) Th. M. γεμων θυμιδιας.

ταρχικην εχων, και (k) αιδιον εξουσιαν εις τὸ παν, ἑαυτον και γεωργειν επεδωκε δια τον ανθρωπον. ὁ γαρ τσοουτον μεγεθος ουρανου, και γης, και θαλαττης λογω ὑποσησαμενος, πολλὰ μαλλον παραδεισον (l) ικανος ην καταφυτευσαι, ῥηματι και λογω ῥιζωσας τὸ πανολβιον χωριον. αλλ' ὡς ειρηται, δια την προς τον ανθρωπον τιμην, και φυτουργος γινεται μυσικῶ τιμι λογω, ὁ ακαματως τον δε τον κοσμον εκ του μη (m) οντος εις τὸ ειναι θελησει μονη (n) παραγων. ειτα αυθις η γραφη. και ηγαγεν ὁ θεος παντα τα θηρια, και τα (o) κτηνη, και τα πετεινα προς τον αδαμ ιδειν, τι καλεσει αυτα. και παν ὁ εκαλεσεν αυτα αδαμ, τουτο ενομα αυτω.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ.

Ο ῥᾶν ουν ην και εντευθεν την τιμην (p) την μετα ταυτα του ανθρωπου, ἦν εσχεν εξ (q) αυτης γενεσεως, ὡσπερ γαρ αγελαρχης τις προουκαθητο αδαμ. και ὁ θεος ηγεν προς αυτον τα μυρια των θηριων, και των κτηνων, και των (r) πτηνων γενη, ινα ἡγεμονα (s) τουτων (t) χειροστονηση, ὃν κατ' εικονα ιδιαν πεποιηκει. και εκεινος μεν θειῶ καταπνευσθεις, και προφητικῶ πνευματι, ονοματα κυρια ἑκασῶ των αλογων επεθηκαν. (u) τα δε ζῶα ὡσπερ τιμην μεγαλην εκ της επικλησεως λαβοντα, οὕτως εν συζυγια ὑπεχωρουν.

ΠΕΡΙ

(k) Th. M. αιδιον.

(n) Th. M. παραγων.

(l) Th. M. ικανως ῥηματι.

(o) Th. M. κτηνη και τα ἔρπετα.

(m) Th. M. οντως.

(p) Th. M. deest.

ga hominés amorem , ut qui absolutam, perpetuamque rerum omnium potestatem habens, se ipsum propter hominem colendo agro prae-
buit. Qui enim tantae molis coelum, terram, & mare verbo in rerum naturam produxit, multo magis plantando paradiso par erat, dicto, & verbo beatissimum stabiliens locum. Sed sicuti dictum fuit, propter honorem hominis mystica quadam ratione fator fit ille, qui hunc mundum ex nihilo in rerum naturam labore nullo, sola voluntate constituit. Rursus dein S. Scriptura pergit: Et adduxit Deus omnes feras, pecora, & volatilia ad Adamum, visurus, quomodo ea vocaret, & quod cuique dedit, hoc illi nomen est.

DE APPELLATIONE ANIMALIUM.

Inde itaque & deinceps videre licuit honorem hominis, quem ex ipsa habuit generatione. Praefedit enim, tanquam gregis praefes Adamus; & Deus illi infinita ferarum, pecorum, & volatilium genera adduxit, ut eum, quem ad suam fecit imaginem, horum ducem constitueret. Et ille divino, ac prophetico afflatus spiritu, propria singulis brutorum nomina imposuit. Illa vero, tanquam ex appellatione magno aucta honore, conjugatim discessere.

DE

(g) *Th. M.* της.

(t) *Th. M.* χειροτονησει.

(r) *Th. M.* πετεινων.

(u) *Msc.* τε δε.

(s) *Th. M.* τουτου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

Ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἀπάντων τούτων τῶν γενῶν οὐδὲν ἦν ὅμοιον τῷ ἀδάμ, εἶπε πάλιν ὁ θεὸς, καταφῆσιν ἡ γραφή. οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἀνθρώπον μόνον. ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν. βοηθὸν λέγει τὸ θῆλυ, διὰ τὸν τῆς παιδογονίας λόγον, συνεργεῖν (x) μελλόντα τῷ ἀνδρὶ, πρὸς τὴν τοῦ γένους αὐξήσιν τε καὶ διαμονὴν. αὐθις δὲ ἐπιλέγει. καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἐκαστὴν ἐπὶ τὸν ἀδάμ, καὶ ὑπνώσκει· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, καὶ ἀνεπλήρωσε σὰρκα αὐτῆς, καὶ ἀφοδομήσκει τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ἀδάμ, εἰς γυναῖκα. ἐστὶ δὲ ὁ εἰρημένος τῆς γραφῆς σκοπὸς οὗτος. κρίνας ὁ ἐν σοφίᾳ τὰ πάντα ποιήσας θεὸς δοῦναι τῷ ἀδάμ βοηθὸν κατ' αὐτόν, ὡς ἐπηγγείλατο, οὐκ ἐκ γῆς πλαττεῖ τὸ θῆλυ καταπερὶ τὸν ἀνδρα. ἀλλ' εἰς ὑπνόν τρέπει τούτον καταφορὰ πνεύματος τὸν νοῦν αὐτοῦ (y) φαντασιώσκει, καὶ (z) τὸν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμὸν εἰς (a) ἀπλήστον φῶτος ὅσῳ ἐκκαλεῖται, ἵνα τῆς φαντασίας τοῦ τοιοῦτου καλλοῦς κατεχόμενος, μὴ γινῶ τὸ γινόμενον. εἶτα λαμβάνει μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ ἀκαματώσκει, αἰσθησὶν ἀλγῆδονος αὐτῷ μὴ ἐπαγαγῶν. καὶ εὐθύσκει, ὡς τεχνίτης (b) ἀριστός, καὶ ἰατρός (c) σκυτομός, τὸ (d) λοιπὸν διὰ σὰρκα ἀνεπλήρωσκει.

Ἐν ὅσῳ δὲ τὴν ψυχὴν τῆς ἀκορεσῶ τῆς θείας ἡδονῆς περισσῶσκει, τὴν πλευρὰν, (e) ἣν ἔλαβεν, ἀφοδομήσκει εἰς γυναῖκα, μουσικῶσκει ἐκτυπώσκει αὐτὴν εἰς ζῶον λογικόν, καλλεῖ ἀμυχανῶσκει, καὶ σχηματὶ εὐπρεπέσκει κεκοσμημένον.

(x) *Th. M.* μελλον.

(z) *Th. M.* τῶν ὀφθαλμῶν.

(y) *Th. M.* φαντασιώσκει.

(a) *Th. M.* ἀπλείστον.

DE OPIFICIO MULIERIS.

Cum vero ex omnibus his generibus Adamo nullum simile foret, dixit rursus Deus, tē scriptura: Non est bonum, hominem esse solum, faciamus ei adiutorium simile ipsi. Adiutorium dicit fœminam ratione generationis, utpote quæ marem in augendo, conservandoque genere adjuvaret. Rursus vero subjungit: Et immisit Deus soporem in Adamum, eoque sopito, tulit unam costarum, & carne replevit. Costam vero Adamo ablatam in mulierem aedificavit. Est v̄ro memoratus scripturae scopus iste. Deus, qui omnia sapienter fecerat, dare Adamo, prout edixit, adiutorium simile ipsi decernens, non ex terra foeminam, sicut marem format; sed somnum illi inducit, mentem impulsione spiritus phantasiis replet, & animae oculum ad immensam lucis visionem evocat, ne tantae pulchritudinis phantasia occupatus, id quod fieret, perciperet. Dein nullo labore fert costam ejus, erepto doloris sensu. Et confestim, ut optimus artifex, & chirurgus incidendi peritus vacuum carne replevit.

Quamdiu vero animam insatiabili divinae voluptatis sensu abstractam tenuit, costam, quam tulit, in mulierem aedificavit, mystice eam in animal ratione praeditum effingens, forma incomparabili, habituque maxime decoro

exor-

(b) *Th. M.* deest.(d) *Th. M.* λειπον(c) *Th. M.* συνημερος.(e) *Msc.* ἡ.

μενον . και αγει τουτο προς τον αδαμ . ειτα σκεινος ατε
 θεου πνευματος μετεχος ων , (f) εγνωκως , ως εξ αυ-
 του ην , Φησι . τουτο νυν (g) οσουν εκ των (h) οσων μου ,
 και σαρχ εκ της σαρκος μου . αυτη κληθησεται γυνη ,
 οτι εκ του ανδρος αυτης εληφθη αυτη . ορων ουν αδαμ
 την γυναικα , συχ ως γυναικα θεωμενος επασχεν , (i)
 αλλ' εαυτον ορων (k) πνευματικως ηυφραινετο , την
 ομοιαν βλεπων και ταυτην εχουσαν κατασκευην . ωσπουτως
 δε και η γυνη θεωρουσα τον ανδρα μεγαλως ηγαλλετο . κατ'
 αυτον ουσαν εαυτην εννοουσα . οντων ουν αυτων εν τω πα-
 ραδεισω της τρυφης , νομον διδωσιν αυτοις ο θεος επι ευεργ-
 γεσια , του δειξαι μεν ελευθεραν την φυσιν εν τη αυτεξου-
 σιστητι . υποδειξαι δε , ως υπο δεσποτην , και (l) δαιμονα
 εισι , λεγων ούτως . απο παντος ξυλου του εν τω πα-
 ραδεισω (m) βρωσιν φαγειν . απο δε του ξυλου του γι-
 νωσκεν καλον και πονηρον , ου φαγεσθε απ' αυτου , η
 δ' αν ημερα φαγητε απ' αυτου , θανατω (n) αποθανεισθε .
 τουτ' εσιν θνητοι εσεσθε . ούτω γαρ και ο συμμαχος
 ηρμηνευσεν . η δ' αν ημερα φαγη απο του ξυλου , θνη-
 τος εση .

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΥΛΟΥ ΤΟΥ ΓΝΩΣΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΚΑΙ ΠΟΝΗΡΟΥ .

Αλλα μη τις (o) υπολαβει , οτι το ξυλον τοιαυ-
 της ην φυτewς , ως γνωσιν παρεχειν καλου , και κα-
 κου

(f) *Th. M.* εγνωκως , οτι .

(g) *Msc.* habet ην , in margine vero correctum νυν . *Th. M.*
 nec νυν nec ην habet .

(h) *Th. M.* οσιων .

(i) *Th. M.* αλλ' ως

exornatum. Et ducit eam ad Adamum. Ille dein, utpote divini particeps spiritus, cognito, eam ex se esse, ait: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro ex carne mea, ipsa vocabitur mulier, quoniam ex viro suo sumpta est. Adamus itaque mulierem conspiciens, non ut visa muliere afficiebatur animo, sed perinde ac se ipsum cernens laetabatur spiritu, simili eademque forma praeditam considerans. Eodem modo & mulier virum intuens magno perfundebatur gaudio, similem ei se ipsam cognoscens. Deliciarum igitur paradysum incolentibus pro beneficentia Deus legem fert, ut se natura liberos, Domino autem, ac rectori subiectos intelligerent, sic inquit: De omni ligno, quod in paradiso est, vescimini, de ligno autem sciendi bonum & malum, ne vescamini. Quocumque vero die ex eo comederitis, morte moriemini, hoc est, mortales eritis. Sic enim Symmachus quoque interpretatus est: Quocumque vero die comederis de ligno, mortalis eris.

DE LIGNO SCIENTIAE BONI, ET MALI.

Sed nequis existimet, lignum eâ fuisse naturâ, ut scientiam boni, & mali praeberet. Nihil enim

(k) *Th. M.* πνευματικώς έχουσαν κατασκευην, caetera defunt.

(l) *Th. M.* κηδεμονα.

(n) *Th. M.* αποθανεισθαι.

(m) *Th. M.* βρωσει φαγη.

(o) *Ced.* υπολαβη.

κου. ου γαρ δι (ρ) βλαβερον εν τῷ παραδεισῷ τι ην. ὄρος δε ετεθη επι τῷ φυτῷ, προς γυμνασιαν ελευθεριο-
τητος. και ὅτι ου τὸ ξυλον αιτιον (q) γνωσεως τῷ ἀδαμ
γεγονεν, δηλον. ἡ γαρ εντολη ὡς προς ειδοτα (r) ἀμ-
φω ἐδόθη, τὸ τε καλον, και (s) πονηρον. την τε ὑπα-
κοην και (t) παρακοην. ὡς ἡ γνωσις προῦλαβε την
εντολην. δεδοται δε αὐτη, δια τὸ, ὡς ειρηται, αὐτε-
ξουσιῳ βουληματι κινουμενον τον ανθρωπον, ἐπ' αδειας
τε εχοντα απο παντων μεταλαμβανειν των αλλων δεν-
δρων, ἑνος δε μονου νομῷ προσταττομενον απεχεσθαι, γι-
νωσκειν, ὡς ὑπο δεσποτην εσι, τον και την εντολην δε-
δωκοτα. ησαν συν εν τῷ καθαρῳτατῷ τουτῷ τοπῷ,
ἔτε ἀδαμ, και ἡ εὐα διαγοντες, και τη ποικιλια των
αθανατων ανθεων δαψιλως απολαυοντες.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΦΕΩΣ.

Αλλ' ὁ εχθρος της ἡμετερας Φυσεως βασικηναις επι
τη πολλη τιμη του ανθρωπου, και φθονον εγκισσησας
τον προς αυτον ἤρατο πολεμον, και τον οφιν ενδυσ επε-
ση τη γυναικι αποντος του ἀδαμ, και (u) πανουργως
αὐτην του συμφεροντος παρατρέψαμενος δια ψευδους,
και τον ἀδαμ ταυτη συνεξαπατησας παραβατας του
θειου παρεσκευασεν νομοῦ (x) γενεσθαι. λεγει γαρ η
γραφη περι τουτων ὡδε. ὁ δε οφίς ην (y) φρονημωτα-
τος παντων των θηριων των (z) επι γης, ὡν ἐποίησε κυ-
ριος ὁ θεος. φρονημος δε ἐκλήθη ὁ οφίς, ὅτι τὸ λογι-
κον ζῶον τον ανθρωπον, και των αλλων αγχινοια (a) δια-
φεροντα

(ρ) Th. M. πονηρον.
(q) Th. M. της γνωσεως.
(r) Th. M. ἀμφο.

(s) Th. M. τὸ πονηρον.
(t) Th. M. την παρακοην.
(u) Th. M. πανουργος

enim noxii in paradiso erat. Sed arbor statuebatur, tanquam libertatis exercendae modus. Et arborem Adamo cognitionis causam non fuisse liquet. Praeceptum enim datum erat, ut jam scienti utrumque bonum, & malum, obedientiam, & contumaciam. Itaque cognitio praecepto prior erat. Illud verò dabatur, ut homo, quemadmodum diximus, libero motus arbitrio, cum secure fructibus omnium reliquarum arborum vesceretur, una solâ abstinere iussus, intelligeret, se sub domino mandati auctore esse. Erant itaque in purissimo hoc loco Adamus, & Eva, ac florum immortalium varietate largiter fruebantur.

DE DIABOLO, ET SERPENTE.

Verum naturae nostrae inimicus tanto hominis honore offensus, conceptâ invidiâ, bellum illi movet, & serpentem induens mulieri se sistit absente Adamo, & ab eo, quod proderat, dolo abductam mendacio, atque Adamum unâ deceptum, divinae legis transgressores effecit. S. enim Scriptura de his ita ait: Serpens verò omnibus, quas dominus Deus creavit, terrae bestiis callidior erat. Callidus vocabatur, eo quod homini, animali ratione praedito, aliisque acumine

(x) Th. M. γενεσθαι.

(z) Th. M. επι της γης.

(y) Th. M. φρονιμωτερος.

(a) Ced. διαφερον.

Φεροντα, εξαπαταν (b) εμελλεν. ειτα επιλεγει. και ειπεν ο οφισ τη γυναικι. τι οτι ειπεν ο θεος. ου μη φαγητε απο παντος ξυλου του εν τω παραδεισω. και (c) ειπεν η γυνη τω οφι. (d) απο παντος ξυλου του εν τω παραδεισω φαγομεθα. απο δε του ξυλου του γνωσκειν καλον, και πονηρον ειπεν ο θεος. ου μη φαγητε απ' αυτου, ουδε μη αφησθε απ' αυτου, ινα μη αποθανητε. αρα δε και ο οφισ (e) τω κατα προφοραν (f) λογω εχρησατο; ου παντως, αλλ' οι πρωτοπλαστοι, ατε κακιας οντες αμιγεις, ακριβεσαιτας ειχον τας αισθησεις, και πολυ των ημετερων (g) διαλλαττουσας, ως τε την ακοην αυτων πασης υπαρχειν φωνης (h) ακουσιικη. ειτα επαγει. και ειπεν ο οφισ τη γυναικι. ου θανατω αποθανεισθαι. (i) ηδει γαρ ο θεος, οτι εν η ημερα φαγητε απ' αυτου, διανοιχθησονται υμων οι οφθαλμοι, και εσεσθε, ως θεοι, γνωσκοντες καλον, και πονηρον. και ειδεν η γυνη, οτι καλον το ξυλον εις βρωσιν, και οτι αρεσον τοις οφθαλμοις ιδειν, και ωραιον εσι του κατανοησαι. και λαβουσα του καρπου αυτου εφαγεν. και
δη-

(b) Th. M. ημελλεν.

(c) Th. M. deeft.

(d) Th. M. απο καρπου του παραδεισου φαγομεθα. απο δε καρπου του ξυλου, ο εστιν εν μεση του παραδεισου ειπεν ο θεος.

(e) Th. M. το κατα.

(f) Georgius Syncellus ait: animalia & quadrupeda, & reptilia, secundum Josephum, & parvam generum, idem linguae commercium ante peccatum habuisse, sicut protoplasti.

mine mentis præstanti impositurus esset. Dein subjicit: Et dixit mulieri serpens: Cur dixit Deus? De omni paradisi ligno ne comedatis. Respondit serpenti mulier. De omni, quod in paradiso est, ligno vescimur. De ligno autem sciendi bonum & malum dixit Deus, ne comedatis, neque gustetis, ut ne moriamini. Num serpens quoque vocali sermone usus est? Minime. Sed primò creati homines, utpote vitii omnis expertes, acutissimos habuere sensus, multòque nostris præstantiores, ut adeo omne vocis genus auditu suo perciperent. Mox subjungit: Et dixit mulieri serpens: Non morte moriemini. Scit enim Deus, fore, ut, quo die ex eo comederitis, vestri aperiantur oculi; & eritis, sicut Dii, bonum, & malum cognoscentes. Et vidit mulier, lignum bonum esse ad vescendum, delectabile oculis ad videndum, pulchrumque ad considerandum, & sumens de fructu ejus comedit, dedit-

(g) *Th. M.* διαλαγευσας.

(h) *Th. M.* ακουσικην, και τα θηρια δε και τα κτηνη λαλειν, λεγει μια γλωσση ποτε, οτε δε αδαμ κατεδικασθη, τοτε αυτα πεφιμωθαι. τον τε οφιν και τους ποδας αφαιριθηναι, και ερπειν εν την γην, και ιον αυτω επι την γλωσσαν εντεθηναι. ετσι επαγη. Et ait, feras quondam, & jumenta unius linguae usum habuisse; Adamo autem condemnato, obmutuisse; serpentem pede privatum super terram serpere, veneno linguae indito.

(i) *Th. M.* ηδη γαρ, οτι η-αν.

εδωκε και (k) τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, και (l) εἶφαγεν. και διηνοιχθησαν οἱ οφθαλμοὶ τῶν (m) δυο, και εγνωσαν, ὅτι γυμνοὶ ἦσαν.

ΕΙΣ ΤΟ, ΔΙΗΝΟΙΧΘΗΣΑΝ ΟΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΤΩΝ ΔΥΟ.

Οὐχ ὡς τότε δε (n) ἀναβλεψαντων τῶν πρωτοπλαστων εἰρηται, τὸ, διηνοιχθησαν οἱ οφθαλμοὶ τῶν δυο. (o) δεικνυνται γὰρ και πρὸ τῆς βρωσεως ὄρωντες ἐκ τοῦ λεγεσθαι. και (p) εἶδεν ἡ γυνη, ὅτι καλον τὸ ξυλον εἰς βρωσιν, και ὅτι ἀρεσον ἐσι τοῖς οφθαλμοῖς ἰδειν. ἀλλ' ὡς τὸ (q) ἀπειροκακον ἀποθεμενον διὰ τῆς παραβασεως, ὁ και τὴν γυμνωσιν ἀδιαφορον παρεσχεν, ἐξέεθη, ὅτι διηνοιχθησαν οἱ οφθαλμοὶ αὐτῶν. πεφυκε γὰρ (r) ὁ οφθαλμος ἀπαις ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ διεγερεσθαι πρὸς ἄβλεπει. συνεσιν γὰρ αὐτος καθ' ἑαυτον οὐκ εχει. ὥστε πολλὰκις πρὸς ἕτερα τῆς διανοίας ἀσχολουμένης, τυφλου δικην εἰστο παρερχομεθα, και τον πᾶν γνωριμον. και ἐπειδ' ἀν ἐγκληθῶμεν, τῇ ἀσχολίᾳ τοῦ λογισμοῦ τὸ αἰτιον ἀνατιθεντες ἀπολογομεθα. ὁὕτως οὖν ὁ ἀδάμ, και εὐα τῇ αἰσθησει τοῦ νοῦ πρὸς τὴν οφιν διεγερθησαν. τὸ γὰρ, εγνωσαν, ὅτι γυμνοὶ ἦσαν, ἀποκαλυφθιν σημαίνει, τὴν (s) γενομένην τῷ (t) λογισμῷ, οὐκ ἀναβλεψθιν οφθαλμων. λεχθησεται δε (u) κακεινο, ὅτι (x) πρῶην τῆς ἀπειθείας, ἐπειδὴ καιρον οὐκ (y) εἶχε τα τῆς παιδοποιίας,

(k) Th. M. τὸ ἀνδρὶ.

(l) Th. M. εἶφαγον.

(m) Msc. διοι.

(n) Th. M. βλεψαντων.

(o) Msc. δεικνυται.

(p) Th. M. οἶδεν.

(q) Msc. ἀπειρωκακον.

(r) Th. M. ὁ δεεστ.

deditque viro suo, qui & comedit. Et aperti sunt amborum oculi, ac nudos se esse cognoverunt.

IN ILLUD: APERTI SUNT AMBORUM OCULI.

Illud verò, aperti sunt amborum oculi, non erat dictum, quasi tunc primò visum recepissent. Eos enim jam ante esum videndi facultate fuisse praeditos liquet ex eo, quod dicitur: Et vidit mulier, lignum bonum esse ad vescendum, & gratum oculis ad videndum. Sed quia delicto innocentiam, quae nuditatem quoque reddidit indifferentem, amifere, dictum erat: aperti sunt eorum oculi. Omnis enim oculus a ratione ad objectum, quod videt, excitari solet. Ipse enim a sese intellectum non habet. Inde est, ut non rarò, distractâ mente, caeci instar, vel notissimum praetereamus, eoque nomine reprehensi, causâ in mentis distractionem rejectâ, nos excusemus. Ita igitur Adamus, & Eva sensu mentis ad intuitum excitabantur. Hoc enim: cognoverunt se esse nudos: rationis admonitum, non oculorum apertionem innuit. Sed & illud dicendum, quod ante contumaciam, cum liberorum procreatio in-

tem-

(s) Th. M. εγγενομενων.

(x) Cedr. πρῶ.

(t) Th. M. σολισμφ.

(y) Mfc. εχθι.

(u) Cedr. κηκεινο.

ποιῶν, οὐκ ἐδόδοτο παρα θεοῦ ἢ παρατηρησις τῆς (z) γυμνωσεως : ἀλλὰ διετελουν, ὡς ἀσαρκοι, σαρκικῆς διαθεσεως οὕτω καιρον εχοντες . ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπειθεια ἐπισυμβασα τὸ θνητον ἐπηγαγετο, εἰκοτως λοιπον ἐνεδοθη τούτοις ἢ πρὸς ἀλλήλους (a) αἰδῶ, καὶ (b) νενοσηκασιν (c) ὑστατων σχηματων τὴν διαφοραν, (d) προθεωρηθησαν τῷ (e) πλασαντι πρὸς τὸ ἀναγκαιον τῆς διαδοχῆς του γενεως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΣΥΚΗΣ.

(f) Γυμνους οντας ἑαυτους (g) αισθομενοι ὁ τε ἀδάμ, καὶ ἡ εὐα μετὰ τὴν παραβασιν ἐκ (h) Φυλλων συκῆς ἐποιησαν ἑαυτοῖς περιζωματα, (i) αἰνιττομενοι δια του ξυλου τον τροπον τῆς κακοπραγίας. ὡς γὰρ ἦδὺς ὁ καρπος τῆς συκῆς. (k) τραχυ, καὶ πιερωτατον τὸ Φυλλον. ἔυτας πασα ἁμαρτια ἐν τῇ πράξει δεικνυται (l) ἡδεα. μετὰ δὲ ταῦτα ὀδύνην παρεχει τῷ πεπραχστι. τι οὐν παλιν ἡ γραφή; καὶ ἠκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου του θεοῦ περιπατουντος ἐν τῷ παραδεισῷ τὸ δειλινον, καὶ ἐκρυβησαν ἔτε ἀδάμ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτου ἐν μεσῷ του ξυλου του παραδεισου. μετὰ τὸ τὸλμημα εἰς συναίσθησιν ἐλθοντες του πταισματος, τῷ κρητικῷ κρατουνται φοβῶ, καὶ κρυπτεσθαι (m) οἰονται τον ἀλαθητον οφθαλμον, καὶ παραιτουνται τὴν προσδον, καὶ ἀναῦνται τὴν παρασασιν. ἔυτω δὲ αὐτους κελκονημενους ὑπο του θεους,

(z) Th. M. γνωσεως.

(e) Ced. πλασματι.

(a) Cedr. αιδως.

(f) Th. M. γυμνους ον.

(b) Msc. νενοσηκασιν.

(g) Msc. εσθαμενοι.

(c) Th. M. ὑστατον. Ced. ὑστερον.

(h) Th. M. φυλων.

(d) Msc. προθεωρηθησαν.

tempore nondum efflet, Deum ipsis hoc non dederit, ut nuditatem animadverterent; sed nondum opportuno carnalis affectionis tempore, veluti carnis expertes vixerint. At postquam superveniens contumacia mortalitatem induxit, meritò deinceps mutua illis verecundia indita est, & postremò figurarum diversitatem a creatore ob generis propagandi necessitatem jam provisam animadverterunt.

DE FICI FOLIIS.

Adamus, & Eva nudos se sentientes post delictum, ex foliis ficulneis sibi subligacula fecerunt, rei male gestae modum ex arboris natura indicantes. Quemadmodum enim fructus fici dulcis est, folium verò asperum, & amarissimum, ita omne peccatum in actione jucundum ostenditur, postea verò dolorem peccanti parit. Quid igitur rursus S. Scriptura ait? Et audierunt vocem Domini Dei vespere in paradiso deambulantibus, & abscondiderunt se Adamus, & Eva in medio arboris paradisi. Post ausum criminis primum conscii, iudicii capiuntur metu, & oculus, quem nil latet, latere rati, prodire nolunt, & fisci iudicio subterfugiunt. Eos autem tanto perculsos

terro-

(i) *Cedr. αινιττομενων.*

(k) *Th. M. τραχυ δε.*

(l) *Msc. ηδεια.*

(m) *Th. M. κριουνται την προσωδον, και κλαδουται.*

θεους, θεασαμενος, ανακαλειται, ὡς πατηρ φιλοσοφ-
 γος, ὁ θεος, και φησιν. Αδαμ που ει; και ειπεν αυ-
 τω· της φωνης σου ηκουσα περιπατουντος εν τω παρα-
 δεισω. και εφοβηθην, ὅτι γυμνος ειμι, και εκρυβην.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΔΙΚΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΟΠΛΑ- ΣΤΩΝ, ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΦΕΛΩΣ.

Ην ουν λοιπον ιδειν βημα, και δικαιοτηριον οξυ,
 και φοβερον, τὸ τρυφηλον (η) ὑπαρξαν του παραδει-
 σου χωριον. αγαγων γαρ εις (ο) μεσον τους βλαβεν-
 τας, και τον βλαφαντα. και τον μεν οφιν ευρηκως
 αδικησαντα. την δε ευαν αδικηθεισαν (ρ) και τον αδαμ
 συναδικηθεντα, ὠρτατο ἐκασω την προσηκουσαν τιμωριαν.
 τον γαρ οφιν (q) επικαταρατον αποφηναις, επι τω σθηει,
 και τη κοιλια κατεδικαυε (r) συρξεσθαι, και γην εσθειν
 (s) αντι εδωδημου (t) τρυφης. την δε ευαν συντρο-
 φον εχειν την λυπην, και εν οδυναϊς τικτειν εδικαιωσε.
 τον δε αδαμ εν ιδρωτι του (u) προσωπου εσθειν τον
 αρτον εκανεν, εως (x) του επισρεψαι αυτον εις την γην,
 εξ η εληφθη. ειτα αυθις η γραφη· και εποιησεν ὁ θεος
 τω αδαμ, και τη γυναικι αυτου χιτωναις δερματινους,
 και ενεδυσεν αυτους. και ειπεν ὁ θεος· ιδου αδαμ γε-
 γονεν (y) εις εξ ημων, του γνωσκειν καλον, και πονη-
 ρον. και νυν μη ποτε εκτεινη την χειρα, και λαβη
 του ξυλου της ζωης, και φαγη, και ζησεται εις τον
 (z) αιωνα.

(η) Msc. ὑπαρξαντα. Th. M. γεγονωσ.

(ο) Th. M. μισων.

(ρ) Th. M. deest.

(q) Th. M. καταρατον.

(r) Msc. συρξεσθε. Th. M. συρξεσθαι.

terrore videns Deus, ut liberorum amans pater, vocat his verbis: Adame ubi es? Cui respondit. Audivi vocem tuam deambulantis in paradiso, & timui, quod nudus sim, & abscondidi me.

DE CONDEMNATIONE PROTOPLASTORUM, ET SERPENTIS.

Videre itaque deinceps erat, plenum deliciis paradisum in tribunal, ac forum judiciale acerbum, ac terribile conversum. Adducens enim in medium laesos, ac laedentem, serpente, ut violatore, & Eva cum Adamo, ut violatâ, deprehensis, unicuique debitam decrevit poenam. Serpentem enim execrandum pronuncians, ut in pectus, & ventrem serperet, terramque pro esculentis deliciis comederet, condemnavit. Evam aegritudini, partusque dolori sociam addixit. Adamo autem, panem in sudore vultus comedendi, usque dum in terram, ex qua sumptus erat, reverteretur, sententiam tulit. Dein rursus scriptura ait: Et fecit Deus Adamo, & uxori ejus tunicas pelliceas, eosque induit, & dixit: Ecce Adam factus est, sicut unus ex nobis, sciendo bonum, & malum. Jam ne extendat manum suam, & sumat de ligno vitae, & comedat, & vivat in aeter-

(s) Mfc. deest.

(x) Mfc. *ἵταρ*.

(t) Th. M. *τροφης*.

(y) Th. M. *ἄς ἐς*.

(u) Mfc. addit adhuc *σοῦ*.

(2) αιώνα. ἐσὶ τοίνυν· ἐκ τῶν εἰρημένων ἐννοεῖν, ὅτι ἦδυνάτο ὁ ἀνθρώπος καὶ μετὰ τὴν παραβάσιν· εἰς αἰῶνα ζῆν, εἰ ἐγέυσατο τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου. διὸ ἵνα μὴ κακὸν ἀθανάτων ἢ ὁ ἀνθρώπος, θνήσκον αὐτὸν ἀπεφθίνατο ὁ θεὸς νεκροῦσθαι (a) περιβαλλῶν. ταῦτ' ἔτι οἱ δερματινοὶ χιτῶνες σημαίνουσιν ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς τῶν ζῶων νεκροῦσθαι, ὅπως διὰ τῆς λύσεως τοῦ σώματος, καὶ τῆς (b) δεσμεύσεως ἢ ἁμαρτίας πάσα (c) αὐτοπρεμνῶς διαφθάρῃ.

Εἰς τὸ, Ἰδοῦ Ἀδάμ Γεγονέν ὣς εἰς Ἐξ ἡμῶν.

Εἰρηται δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, (d) ἰδοῦ ἀδάμ γεγονέν, ὡς εἰς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλόν, καὶ πονηρόν, οὐχ ὡς προκοφάντος αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπειθείας ἐπὶ τὴν ἀρετῆς τε καὶ (e) κακίας γνῶσιν, ἀλλ' ὡς τοιοῦτου ἐξ ἀρχῆς πλασθέντος. φθασάσα γὰρ εἶπεν ἡ γραφή· (f) ἔτε ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἀνθρώπον, κατ' εἰκὼνα θεοῦ· ἐποίησεν αὐτόν. ὁ δὲ πλασθεὶς κατ' εἰκὼνα θεοῦ, δηλὸν ὡς προκαταβεβλημένην εἶχεν ἐν τῇ φύσει τὴν γνῶσιν τοῦ καλοῦ τε καὶ πονηροῦ. (g) δι' ὅ ἵνα μὴ τῇ ἀπεξουσιοῦσθαι κεχρημένως λαβῆ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ (h) γενῆται (i) κακῶς ἀθανάτος, ἐξεβλήθη σὺν τῇ εὐα εἰς τὴν γῆν τῆς κτίσεως αὐτοῦ. τί γὰρ μετὰ
ταῦτα

(2) *Th. M.* αἰῶνα. τῶς ἐνεκὸν ἐκβάλλεται ὁ ἀνθρώπος ἐκ τοῦ παραδείσου. καὶ περὶ τῶν δερματινῶν χιτῶνων ἐσὶ τοίνυν εἰρημένον ἐννοεῖν. *Th. M.* εἰς αἰῶνας.

(a) *Th. M.* περιβαλλῶν.

(b) *Ced.* ἐψείσει.

aeternum. Ex dictis ergo colligi potest, hominem etiam post peccatum, si de ligno vitae gustasset, vivere in perpetuum potuisse. Ne igitur homo malum immortale foret, mortalem declaravit Deus, mortalis exuvio eum amiciens. Hoc enim tunicae pelliceae designant, ratione ab animalium mortalitate ducta, ut dissolutione corporis, ac vinculi omne funditus peccatum deleatur.

IN ILLUD: ECCE ADAM FACTUS EST,
SICUT UNUS EX NOBIS.

Dictum autem a Deo est: Ecce Adam factus est, sicut unus ex nobis, cognoscendo bonum, & malum. Non, quasi per contumaciam ad cognitionem virtutis, malitiaeque profecisset, sed ut tali jam ab origine constituto. Praevenit enim Scriptura dicendo: Cum hominem creavit Deus, ad imaginem Dei creavit eum. Constat verò, ad imaginem Dei factum, prius naturae inditam boni, malique notitiam habuisse. Ideo ne libero usus arbitrio, de ligno vitae fumeret, & male immortalis fieret, una cum Evâ in terram ab ipso creatam ejectus est. Quid enim post haec omnia
divina

(c) *Th. M.* αυτοπρεμνος,

(g) *Th. M.* διο.

(d) *Th. M.* τὸ ἰδεν.

(h) *Msc.* γενεσεται.

(e) *Msc.* ακακίας.

(i) *Th. M.* κακος.

(f) *Msc. & Th. M.* ὅτι.

ταυτα παντα ἡ θεια γραφη; και εξαπέσειλεν (k) αυτον κυριος ὁ θεος εκ του παραδεισου της τρυφης εργαζεσθαι την γην, εξ ἧς εληφθη, (l) και κατοικεισεν αυτον απεναντι του παραδεισου της τρυφης. και εταξε τα χερουβιμ, και την φλογινην ῥομφαιαν την σρεφομενην, φυλασσειν την ὁδον του ξυλου της ζωης.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΕΡΟΥΒΙΜ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΛΟΓΙΝΗΣ ΡΟΜΦΑΙΑΣ.

Μετα τὸ (m) βληθῆναι τον ανθρωπον εξω του μακαριου χωριου, ακαταμαχητοι φρουροι, και λιαν ὑπεροπτοι φυλαττειν την ὁδον του ξυλου της ζωης εταχθησαν, ὡς μηδενα του λοιπου ισχυειν παρελθειν ποσι βεβηλοις εκεινον τον τοπον. και γαρ μαχηρα φλογινη ετεθη εκει, επι τῶ τον πλησιαζοντα (n) εξ ὑλης ὑπαρχοντα, (o) πυρι φθειρομενον αναλiskeσθαι (p) και παρ' αυτου απολλυσθαι. σρεφεται δε ἡ ῥομφαια, ινα εν τη παλιγγενεσια, (q) ὅτι και ο ανθρωπος οικητωσ γινεται του παραδεισου, τους μεν δικαιους φωτισει παρερχομενους επι τον θειον της αθανασιας χωρον. τους δε αδικους, (r) ει γε προσεγγισοιεν, καταφλεξει. εξελθων τοινυν ὁ αδαμ συν τη ευα εκ του παραδεισου, και συνελθων αυτη εγεννησε τον καιν. ειτα μετ' αυτον (s) αβελ. ην δε καιν γεωργος (t) μεν γης. αβελ δε

(k) Msc. αυτο.

(l) Th. M. και εξεβαλε τον αδαμ και κατοικισεν.

(m) Th. M. εκβληθῆναι.

(n) Msc. εν ξυλοις.

(o) Msc. πυρ εισφθειρομενον. Th. M. πυρι φλεγομενον

(p) Th. M. και παρ' αυτα απολλυσθαι.

divina ait scriptura? Et emisit eum Dominus Deus ex paradiso voluptatis, ut terram, ex qua sumptus erat, coleret. Et collocavit eum ante paradisum voluptatis, & Cherubim, gladiumque flammeum, atque versatilem ad custodiendam vitae ligni viam constituit.

DE CHERUBIM; GLADIOQUE FLAMMEO.

Simul ac beato ex loco pulsus homo erat, invicti, & admodum spectati custodes ad tutandam ligni vitae viam, ne quis in posterum hunc ingredi locum pede valeret profano, ordinati sunt. Nam & flammeus ibi gladius positus est, ut propius accedens, & ex materiâ constans, igne corruptus consumeretur, ac ab eo perderetur. In gyrum verò ducitur, ut in regeneratione, eoquod & homo paradisi incola fiat, justis quidem in divinum immortalitatis locum transeuntibus prae-
luceat, iniquos verò, siquidem accefferint, com-
lurat.

Itaque paradiso egressus cum Eva Adamus, maritali complexu Cainum, & post Abelem genuit. Ille vero erat agricola, hic pastor ovium,
Abel

(g) *Th. M.* ὅτε καὶ ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς οἰκῆτωρ.

(r) *Th. M.* ἠγε προσηγοροῖεν, καταφλέξει, αὐτομάτα πάντα ἢ γῆ εφερέν προ τῆς παραβάσεως τοῦ ἀδάμ, καὶ μετὰ τοῦτὸ καὶ ἡ γῆ, μὴδὲ φέρει πόνου χάρις ἐκλευσθῆν, ἐξέλθαν.

(s) *Th. M.* τον αβελ.

(t) *Th. M.* deest.

δε ποιμην προβατων. του δε αβελ εκ των πρωτοτοκων προβατων δωρα θυταντος τῷ θεῷ, και του θεου δεξαμενου, και του καιν ουκ εκ των πρωτογεννηματων, αλλα μετα την ιδιαν, και κοινην των καρπων αποχρησιν, θεῷ προσκομισαντος, και του θεου μη (u) δεξαμενου. (x) τούτῳ εγενετο φανερον δια του εξαποσαλεντος ουρανοθεν πυρος εις την των (y) προενεχθεντων εξαναλωσιν. εξηλωσεν ο καιν (z) τον αβελ. δια τι ου του καινου προσηκατο την προσφοραν ὁ θεος; (a) ὅτι μη τα ακροθινια των γεννηματων, μητε τα πρωτογεννηματα προσηνεγκε των καρπων τῷ θεῷ. αλλα ταυτα μεν εαυτῷ, θεον δε (b) ασεβων τοις δευτεροις ετιμα. (c) δια τι δε την μεν εκ θυματων του αβελ προσφοραν δωρα ἢ γραφη προσαγορευει, τα δε των καρπων του καιν δωρα (d) θυσιαν (e) ονομαζει; δωρον μεν ἢ του αβελ ονομασθη θυσια, επειδη τους δωρουμενος μιμησαμενος θεῷ προσκομιζει τὸ θυμα. ὃν γαρ τρεπον οἱ δωρουμενοι προς αρεσκειαν των κομιζομενων, και τὸ μαλιστα καλλιστον (f) επιλεγονται. και (g) παν τὸ ὀλοκληρον, και (h) μηδεν τὸ συνολον αποτεμνομενοι προσκομιζουσι τοις φιλοις τὸ δωρον. εὕτω και ὁ αβελ των ζων

(u) Th. M. δεξαμενου. ου μονα ταυτα. αλλα και ὅσα εφιζης εκ της λεπτης γενεσεως εχουσι τα μακρη ἐπι κακιαν του καιν, τούτῳ δε κ. τ. λ.

(x) Mfc. τουτου.

(y) Th. M. προενεχθεντων.

(z) Th. M. τον αβελ. ζητητεον εν πρωτοις. δια τι. κ. τ. λ.

(a) Th. M. habet adhuc ante istud: λυει τοιουν τὸ απορουμενον αυτη ἢ γραφη φασαα. και εγενετο μεθ' ἡμερας προσηνεγκε

Abel ex primogenitis ovibus Deo dona tulit, ea-
que Deus probavit. Cainus autem non ex fru-
gum primitiis, sed post proprios communesque
fructuum usus Deo obtulit dona, eaque Deus non
probavit. Hoc ex igne, ut oblata confumeret,
coelitus demisso perspicuum erat. Id quod Abeli
Cainus invidit. Cur Caini oblationem respuit
Deus? Propterea quod primitias frugum Deo non
attulerit, sed eas sibi ipsi reservavit, Deo impie
posthabito. Quâ de causa oblationem Abelis Scri-
ptura dona appellat, dona verò fructuum Cai-
ni vocat sacrificium? Abelis quidem sacrificium
appellatum est donum, eoquod donatoris ad
exemplum Deo offerat sacrificium. Quemadmo-
dum enim donatores placendi gratiâ vel optima
quaeque seligunt, omniaque integra, nec mini-
mo prorsus resecto, amicis afferunt munera; sic
& Abel primogenita immolat animalium, carnis-
que

νεγκε καὶν ἀπο τῶν καρπῶν τῆς γῆς. ὡς διὰ τούτων εὐεργε-
σαι τὸν καὶν. ὅτι μη. κ. τ. λ.

(b) Th. M. ασεβας.

(c) Th. M. εἰς τι δια τι.

(d) Mfc. θυσιαι.

(e) Th. M. ονομαζει; εἰς καὶν εἰς τὸ ζήτουμενον εἰπὴν ὀρθῶν χει-
ραμενον σοχασμῶ, δαρον ονομασθη.

(f) Mfc. ἐπιλεγανται.

(g) Th. M. παν ὀλοκληρον.

(h) Th. M. μηδεν τὸ συνολον ἀποτεμομενοι.

ζῶων θυει τα πρωτοτοκα, και των κρεων προσφερει τα (i) πιωτατα. εοικε γαρ επιδαιρειν ὁ θυων, και τὸ μεν ἅμα τῷ θυσιασθηῶ προχθειν, τα δε κρεα οικαδε (k) κομιζειν. ὁ δε δωρουμενος, (l) παντη τῷ λαμβανοντι παραχωρει τὸ δωρον. οὕτως ὀμαι τα πρωτοτοκα καθηρουν τον αβελ, Φιλοθειον μαλλον ἢ Φιλαυτον την ἑαυτου συνιστητιν προαιρεσιν, ἑαυτῷ δε (m) καὶν απονεμων τα πρωτογεννηματα, και των (n) δευτερειων ασεβως τον θεον (o) δεξιῶν. (p) τῷ και μεθ' ἡμερας, αλλα μη ευθεως προσνεγκειν, Φιλαυτος μαλλον ἢ Φιλοθεος εξελεγχεται. και αυτος μεν (q) εικστως προσκρευει, τὸ δε δωρον ὡς αδοκιμον αυτῷ (r) προσριπτεται. τουτων συν ὡδε εχοντων ανεση καὶν επι αβελ τον αδελφον αυτου, και απεκτεινεν αυτον. (s) βωντος δε του ἁματος επακουει ὁ θεος. δικαιων γαρ επακουει, καιν τελευτησαντες ωσιν, αδικων δε και (t) αυτας αποσρεφεται (u) τας ευχας. τιμωρεται (x) τον καιν, συν ανεκων αυτακα, αλλα τρομεν αυτῷ, και σεναγμον

(i) Msc. πιωματα. Th. M. φειει.

(k) Th. M. αποκομιζειν.

(l) Msc. εἰ Th. M. παντη.

(m) Th. M. ὁ καιν.

(n) Th. M. δευτεριων.

(o) Th. M. αξιῶν.

(p) Msc. τὸ.

(q) Th. M. εικστος.

(r) Προσριπτεται. ὁ καιν πρῶτος αρωτρων επανοσος, και πλεονεξιαν. αβελ δε δικαιοσυνης επεμελειτο, κτεινας δε του αβελ ὁ καιν εκρυψε

que offert pinguedinem. Sacrificans enim dividere videtur, sanguinem ad altare fundendo, carnes verò domum reportando. At donans accipienti integrum cedit donum. Ita etiam Abelem immolasse primogenita, Deique potius, quam sui ipsius amantem suam commendasse voluntatem existimo. Cainus autem frugum primitias sibi ipsi vendicando, ac impie Deum secundariis dignando, quin & non statim, sed post dies offerendo, sui ipsius potius, quàm Dei amans re-darguitur. Et ipse quidem meritò irascitur, donum verò, ut ipsi despicabile, repudiat. Quibus ita habentibus Cainus in Abelem fratrem suum furgit, eumque occidit. Sanguinem verò clamantem exaudit Deus. Justis enim, licet mortuis, aures praebeet, injustorum autem ipsis adeo precibus eas avertit. Punit Cainum, non illico eum morti dans, sed per omnem vitam tremori, gemi-

εκρουψε τον νεκρον μαθειν εντευθεν οιομενος. βοωντος δε. κ. τ. λ.
Cainus aratrum primus, & lucrum invenit. Abel verò justitiam coluit. Occisum autem Abelem abscondit. Qualis fuerit animo, inde intelligere est.

(s) *Th. M.* βοωντος δε προς τον θεον.

(t) *Msc.* αυτος.

(u) *Th. M.* ευχας. τους μεν γαρ τεθνεωτας ιερομικε ζην, τους δε και ζωντας την αλιθει κεκρικε τεθνηκεναι ζωνη. Illi enim, mortui, vivere solent: hos verò & vivos vera morte esse mortuos judicat.

(x) *Th. M.* κατον.

μον ἐπὶ (y) πάντα τον βιον (x) επαρασασμενος, δι
 ὅπερ ἐκεῖνου θανατον ὡς Φονεως ὑφωρουμενου, Φησιν ο
 θεος. ουχ ὅτως. (a) παρ' ὃ αποκτεινας καὶν ἑπτα
 εκδικουμενα (b) παραλυσει. ὡς αν τις ειποι, μηδε
 μικραν, μηδε παρατρεχουσιν ειναι την κατα σου δικην
 ὑπολαβης, μηδε μεγαλα προσδοκησῃς τη (c) κατα
 τον θανατον συντομια τα ἐπὶ του (d) ζην διαδιδρασκειν
 κακα, αλλα χρη σε του ἀμαρτηματος ισοζόησον ὑφο-
 ρισθαι την επιτιμιαν. τει γαρ συν ὃ του μεγαισου των
 αδικηματον τοις αλλοις υφηγητης, ἑπταπλασιως (e)
 τιμωρηθησῃ. ἐπειδὴ δε τὸ εκδικουμενον διχως νοεεται.
 τὸ τε ἀμαρτηθεν, εφ' ὃ ἡ εκδικησις. και ὃ τροπος της
 κολασεως, δι ὃ ἡ εκδικησις, ἰδωμεν, ὅι ἑπτα τροποι
 βασανιστηριων ἐπεισηχθησαν τῷ ποιηθευσαμενῷ. τα μεν
 ουν ἑπτα ἀμαρτηματα του καὶν, ταυτ' εσιν. ἴπρωτον
 ἀμαρτημα φθονος, ἐπὶ τη προτιμησει του (f) ἀδελ-
 φου. δευτερον δολος, μεθ' ὃ (g) διελεχθη τῷ ἀβελ
 ειπων· διελθωμεν εἰς τὸ πεδιον. τριτον φονος, (h) προς-
 θηκη του κακου. τεταρτον ὅτι και (i) ἀδελφοκτονος,
 μειζων ἢ επιτασις. πεμτον, ὅτι και πρῶτος φονεως ὃ
 καὶν πονηρον ὑποδειγμα τῷ βίῳ καταλιπων. ἕκτον ἀδι-
 κημα, ὅτι και γονευσι πενθος (k) ἐποιησεν. ἑβδομον,
 ὅτι θεον εψευτατο. ἐρωτηθεις γαρ, που ἀβελ ὃ ἀδελ-
 φος σου, ειπεν ουκ οἶδα. ἑπτα ουν τα εκδικουμενα
 (l) πα-

(y) Msc. παντων.

(x) Th. M. επαρασσομενος.

(a) Th. M. αλλα πας ὃ.

(b) Malala sic explicat: τούτ' εσιν ἑπταπλασιως τιμωρηθησῃ,
 hoc est, septuplo punietur.

(c) Th. M. κατα σουτον θανατον.

gemitibusque devovens. Ideo illi, tanquam homicidae mortem suspicanti dicit Deus: Neutiquam. Caini enim percussor septemplices dabit poenas. Quasi quis diceret, nec parvam, nec transeuntem in te poenam esse statutam existimes, neque magna vitae mala brevi morte evitaturum te speres. Sed aequalem delicto poenam animo concipias oportet. Ideo quoniam delicti maximi facem aliis praetulisti, septuplo punieris. Cum verò puniendum dupliciter consideretur; & peccatum, quod punitur, & modus, quo punitur, jam videamus, quinam septem modi cruciatuum delinquenti evenierint. Igitur septem quidem Caini peccata haec sunt. Primum invidia ob praelatum sibi fratrem. Alterum datus, quo Abeli imposuit dicendo: Egrediamur in agrum. Tertium caedes, sceleris complementum. Quartum quod & fratrem maectarit, major haec est contentio. Quintum, quod & primus homicida Cainus pessimum vitae exemplum reliquerit. Sextum, quod parentibus luctum attulerit. Septimum, quod ipsi Deo mentitus sit. Interrogatus enim, ubi frater esset, respondit: nescio.

Ita-

- (d) *Th. M.* ζειν και διαδιδρασκειν.
 (e) *Th. M.* reliqua desunt, usque *τρεμων*.
 (f) *Cyrill.* ad Optimum Episc. *αβελ*.
 (g) *Cyr.* *διηλεχθη*.
 (h) *Cyr.* *τεταρτον προσθηκη*.
 (i) *Cyr.* *αδελφου φονος*.
 (k) *Cyr.* *ενεποιησεν*.

(1) παρελυτο, εν τῷ ανααιρεθῆναι τον καιν. εντευθεν (m) αριθμει τας τιμωρίας. επικαιταρατος (n) συ απο της γης, ἡ εχανεν τὸ σμα αυτης δεξασθαι τὸ αίμα του αδελφου σου. μια κολασις. εργα την γην, δευτερα αυτη. αναγκη γαρ τις αρηγτος συνεζευκται αυτω, προς τὸ εργα την γης αυτον κατεπειγουσα, ὡσε μη-δε βουλόμενω αυτω εξειναι αναπαυεσθαι. αλλ' αει προς ταλαιπωρεσθαι αυτον τη εχθρα αυτου γη, ἦν επικαιταρατον ἑαυτω εποισε, μιαναις (o) αδελφικῷ αίματι. και ου (p) προσθήσει δουναι σοι την ισχυν αυτης. και τοι ει και τὸ της εργασιαις απαισον ειχεν τινα καρπον, αιτος ὁ πονος ου μετρια βασικος ην (q) τῷ καταπεινομενω αει και κοπιωντι. επειδη δε και εργασιαι απαισος, και ακαρπος ἡ περι την γην ταλαιπωρια. ου γαρ εδιδου την ισχυν. (r) τριτη αυτη εσι τιμωρια ἡ ακαρπια των ποιων. φωνων και τρεμων (s) εση επι της γης. δυο προσεθηκεν αλλαις ταις τρισι, φωναιγμον δινηκῆ, και τρεμον του σωματος, τον εκ της ισχυος φηριγμον των μελων ουκ εχοντων. επειδη γαρ κακῶς εχρησατο τη δυναμει του σωματος, ὑφαιρεθη αυτου ὁ τονος, ὡσε κλονεσθαι αυτον, και κατασειεσθαι. αλλη τιμωρια, ἦν αυτος απεκαλυψεν ὁ καιν ειπων. ει εκβαλλης με νυν (t) απο της γης, και απο του προσωπου σου κρηβομαι. τι εσιν, ει εκβαλλης με απο της γης; τουτ'

(l) Cyr. παρελυσεν.

Μαλαλα. εν μιν γαρ τοις παρα του καιν τετολημενοις πρωτον αιμαρτημα φθονος. β. δολος. γ. φονος. δ. ὅτι αδελφου. ε. ὅτι πρωτος φονος. ς. ὅτι γονευτι πειθος εποισεν. ζ. ὅτι θεῶ εψευσατο.

(m) Cyr. λοιπον απαριθμειται.

(n) Cyr. ἡ γη απο σου.

Itaque septem crimina, Caino caeso, puniebantur. Hinc poenas numerosa. Maledictus es a terra, quae aperuit os suum ad accipiendum tui fratris sanguinem, punitio prima est; operare terram, haec altera. Nam inexplicabilis quaedam necessitas ad terrae cultionem urgens ipsi adjecta erat, ut ne volenti quidem liceret quiescere, sed, ut infestâ, quam fraterno polluens sanguine sibi execrabilem reddidit, terrâ perpetuis conflictaretur molestiis. Et negabit tibi vires suas. Nam etsi opus continuum suo abs fructu non esset, labor tamen ipse distento semper, ac fatigato tormentum haud mediocre est. Cum verò labor sine requie, & aerumnosa terrae cura sine fructu esset, (non enim vires dedit,) labor fructu vacans tertia poena est. Gemens, tremensque super terram eris. Tribus illis duas alias adjunxit, gemitus continuos, ac corporis tremorem, membris virium fulcro destitutis.

Cum enim robore corporis abusus esset, nervus ab eo cessit, ut in motu, ac concussione assidua versaretur. Alia poena est, quam Cainus manifestavit dicens: Si nunc me ejicis a terrâ, & a facie tua abscondar. Quid est hoc, si me

nunc

(o) *Cyr.* ἀδελφοτητα.

(p) *Msc.* προσθησι. *Malala* προσθησει του δυναμι.

(q) *Msc.* τὸ κατατεινομενον.

(r) *Cyr.* deest.

(s) *Mal.* εἴ ἐσθι ἐπι της γης.

(t) *Mal.* ἀπο σου, και ἀπο προσωπου σου.

τουτ' εσιν, ει χωριζης με της απ' αυτης ωφελειας. ου γαρ μετετιθετο εφ' ετερον τοπον, αλλ' ηλλοτριουτο των απ' αυτης κωλων. και απο του προσωπου σου κρυβησομαι. η βαρυνταιη κολασις τοις σωφρονουσιν ο απο του θεου χωρισμος. και εσαι, φησι, πας ο ευρισκων με απεκτενει με. εκαζει εκ του ακολουθευ των προαγοντων. ει απο της γης (u) εκβαλλης με, (x) και απο του προσωπου σου κρυβησωμαι, (y) επεται απο παντος αναρρυσθαι. τι ουν (z) ο θεος; ουχ ουτως. αλλ' εθετο σημειον (a) επ' αυτω. εξδομη αυτη τιμωρια. το (b) μηδε κρυπτεσθαι την τιμωριαν, αλλα σημειω προδηλω (c) πασι προκεκηρυχθαι, οτι ουτος εσιν ο των ανοσιων εργαυ δημιουργος, και γαρ ορθως λογιζομενω, βαρυνταιη κολασεως η αισχυνη, ην και περι της κρισεως μεμαθηκαμεν, (d) οτι ουτοι ανασησονται εις ζων αιωνιον, και ουτοι εις αισχυνην, και ονειδισμον αιωνιον. (e) τρεμων ουν και σενων ο καιν, (f) καθαπερ δαμιον κατοχος, εν επιληψια παντα του εξης αυτου διηγε βιον, τουτο (g) του μη αναρρθηθηναι παρα θεου

(u) *Cyr.* εκβεβληκας.

(x) *Cyr.* ει.

(y) *Cyr.* λειπεται.

(z) *Cyr.* ο κυρ ς.

(a) *Cyr.* επ' αυτον.

(b) *Cyr.* δε μη.

(c) *Cyr.* deest.

(d) *Cyr.* οτς.

(e) *Th. M.* Inter hoc, & inter τιμωρηθηση superius p. 48. haec ponuntur. δια τουτο νυν ου φονευθησ. οτι πας, ο νυν τον κατα σου φοναυ αποτολησας κακων σε των κατα του

nunc ejicis a terrâ? Hoc est, si me illius fructibus excludis. Non enim in alium translatus locum est, sed illius bonis privatus. Et a facie tua abscondar. Gravissimum hoc prudentibus supplicium est, sejunctio a Deo. Et ait: omnis, qui me invenerit, me occidet. Conjicit hoc ex sequela praecedentium. Si terrâ me ejicis, & a facie tua abscondor, me a quovis occidi confectaneum est. Quid igitur Deus? Non ita. Sed impressit illi signum. En poenam septimam, quod non sit occulta, sed manifesto cunctis promulgata signo. Hunc scilicet nefandorum authorem operum esse. Namque recte judicanti gravissima poena probrum est. Id quod de ultimo quoque judicio didicimus. Quoniam isti resurgent in vitam aeternam, & illi in opprobrium, & ignominiam aeternam. Itaque Cainus gemens, tremensque, tanquam a daemone infessus, omnem deinceps vitam in comitali morbo transegit signo

βιον απαλλαγας ἐπταπλην την κατα σου παραλυσει τιμωριαν .
 αλλως . ουχ ουτως πως ο αποκτεινας καιν ἐπτα εκδικουμενα
 παραλυσει . εκειων μεν γαρ ἑκασος , τῷ ἑαυτου ἀμαρτηματι
 αποθανειται . συ δε ο φονου καταρχης , και τοις αλλοις του
 ἀμαρτηματος ὑφηγητης γεομενος , ἐπτα εκδικουμενα παραλυ-
 σεις . τουτ' εστιν , ἐπταπλασιως τιμωρηθηση . τὸ μεν γαρ τε-
 λευτησαι των εν βιω πονηρων επαγει την καταπαυσιν . τὸ δε
 ζην εν φοβῳ . και λυπη μυριους επαγει τους συν αισθησει
 θανατους .

(f) Th. M. καθάπερ δαιμων.

(g) M. sc. τὸ μη.

θεου (h) λαβων τὸ σημειον. (i) σαυαν δε την αδελ-
 Φην αυτου λαβων ὁ καιν̄ εις γυναικα, (k) εκτησατο
 υιον (l) ενως, εκ τούτου γινεται γαιδαδ̄· εξ̄ οὐ μαθου-
 σαλα. ο δε μαθουσαλα, γεννᾷ τον λαμεχ. ούτος δυο
 γυναικας αγωμενος (m) αδδα, και σελλαν. ιουβαλ
 μεν καθαρισην, ιωβηλ δε κτηντροφον εκ της αδδαι παι-
 δας εκτησατο. θοβελ δε σφυροσκοπον χαλκου, και
 σιδερου, και νοεμβαν (n) θυγατερα εκ της σελλαις.
 και τὸ μεν εκ καιν̄ γενος μεχρι τούτου μνημης της εν
 βιβλαις η̄ξιωται, και (o) του αριθμου των πατρων (p)
 απσκεκηρυκται, ινα μη δε τοις πρωτοις (q) ειη συν-
 ταττωμενον, μη δε των (r) ἑξ̄ης (s) αφήγουμενοις.
 δια δε τὸ της προαιρεσεως αγειον, ὡσπερ επι την αλο-
 γον εκ της λογικης φυσεως εξ̄ωρισαι· τὸ δε παρα του
 λαμεχ τοις γυναιξιν ειρημενον. ὅτι ανδρα απεκτεινα
 (t) εις τραυμα (u) εμοι, και νεανισκον εις μωλωπαι
 εμοι. ὅτι ει ἑπταικις εκδεδικηται εκ καιν̄. εκ δε λα-
 μεχ ἑβδομηκοντακις ἑπτα, νομιζουσι τινες ὑπο τούτου λα-
 μεχ αναιρεισθαι τον καιν̄, ὡς μεχρι της γενεαις εκεινης
 διαρκεσαντος αυτου επι τῷ μακροτεραν δουναι την τιμα-
 ριαν. εσι δε συκ αληθες. δυο γαρ φαινεται πεπεσι-
 κως,

(h) Th. M. λαβοντος.

(i) Georg. Sync. ασουαμ. item Cedrenus. Malala αζουραν.
 Epiphanius Haer. 39. σαυην nominat. Inter σημειον,
 & σαυαν haec Th. M. ponit. Μετα γουν την καταδικην
 χειρονωσ εβιω. ἀρπαξ̄ και πλεονεκτις γενομενος. και πρωτος
 μετσα, και παθμια, και γης ὄρους επενοησε. και πολιν
 κτισας εις εν συνελθειν τους οικειους ηγαγκασε, και εις πολε-
 μους απασχολισθαι.

(k) Th. M. εκτισατο ἕον τον ενος. εξ̄ οὐ μαουηλ. εξ̄ οὐ μαθου-
 σαλα. LXX. interp. μα.ελσηλ εγεννησε τον μαθουσαλα.

gno hoc, ne occideretur, a Deo notatus. Cainus Savae forori suae matrimonio junctus genuit Enofum. Enofus Gaidadam. Gaidadus Mathufalam, a quo Lamechus genitus est. Hic ductis duabus uxoribus Adda, & Sella Jubalum citharistam, & Jobelum armamentarium ex Adda; Thobelem verò aeris, ferrique malleatorem, & Noembam filiam ex Sella suscepit. Et hæctenus quidem Caini progenies memoratu digna, a patriarcharum numero exclusa est, ut neque primis, neque sequentium auctoribus annumeraretur. Sed ob feros mores ab hominum natura ad illam brutorum dejecta est.

Ex eo, quod Lamechus uxoribus suis dixit, quoniam mihi virum in vulnus, & adolescentem in livorem interfeci. Quod si Cainus septuplo punitus est, Lamechus septuagies septies, Cainum a Lamecho occisum esse quidam existimant, tanquam ad hanc usque generationem duraturo, ut longiores daret poenas. Hoc autem non est verum. Duo enim, quae ipse narrat, patrasse vide-

(l) *Georg. Sync.* ενωχ Mathufala .ex Seth. Mathusael.

(m) *Th. M.* αδδαν, και σελαν. *Mal.* ελδαν, και σελδαν.

(n) *Msc.* θυγατεραν.

(r) *Th. M.* εφιξης.

(o) *Th. M.* του δε.

(s) *Th. M.* αφηγουμενος.

(p) *Mal.* αποκρινεται.

(t) *In Chronic. Alexand.* deest.

(q) *Th. M.* η συνταττομενος.

(u) *In Chronic. Alexand.* deest.

κως, ἐξ ὧν αὐτος διηγείται. ὅτι (x) ἀνδρα ἀπεκτείναι, καὶ νεανίσκον, τὸν ἀνδρα εἰς τραυμα, καὶ τὸν νεανίσκον εἰς μωλωπα, ἀλλὸ σὺν τραυμα, καὶ ἄλλο μωλωψ. καὶ ἄλλο ἀνηρ, καὶ ἄλλο νεανίσκος. ὅτι, εἰ ἐκ καὶν ἐκδεδικηται ἑπτὰκις, ἐκ δὲ λαμεχ ἑβδομηκοντάκις ἑπτα, τετρακοσίας καὶ ἐννενηκοντα τιμωρίας ὑποσχεῖν (y) εἰμι δικαίος, ἐπεὶ δικαία ἢ κρίσις τοῦ θεοῦ ἐπὶ (z) τῷ καὶν, ὡσεὶ ἑπτα αὐτὸν (a) ὑποσχεῖν κολάσεις. ὁ μὲν γὰρ αὐτὸς (b) ἐμαθεν παρ' ἀλλοῦ τὸ φονεῦν, (c) οὕτως σὺ δὲ εἶδε τιμωρίαν ὑπεσχόντα φονεῦτην. ἐγὼ δὲ ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχων τὸν φερόντα, καὶ τρέμοντα, καὶ τὸ μέγεθος τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ σὺκ ἐσωφρονισθὴν τῷ ὑποδείγματι. ὅθεν ἀξίος εἰμι ὑ (d) καὶ εἰ δύναι κολάσεις. ἐνίοι δὲ (e) τινες πρὸς ταῦτον ὤρμησαν λόγον σὺκ (f) ἀπαδόντα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δόγματος. ὅτι ἀπο τοῦ καὶν ἕως τοῦ κατακλύσμου ἑπτα παρεληλυθασιν γενεαί, καὶ (g) αὐτῆς ἐπιχθὴ παση τῇ γῆ ἢ τιμωρία δια τὸ πολλὴν γενεσθαι (h) συγχυσιν τῆς ἁμαρτίας. τὸ δὲ ἁμαρτήμα τοῦ λαμεχ σὺ κατακλύσμου δεῖται πρὸς θεραπείαν. ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ αἰρόντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. ἀριθμήσαν τοῖνυν ἀπὸ ἀδάμ μεχρὶ τῆς παρουσίας τοῦ χριστοῦ τὰς γενεάς, καὶ ἐύρησεις κατὰ τὴν τοῦ λουκα γενεαλογίαν τῇ δὲ ἑβδομηκοντῇ καὶ τῇ ἑβδόμῃ διαδοχῇ (i) γενήμενον τὸν (k) κύριον. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτου.

ΑΡΧΗ

- (x) *Cedr.* δύο φόνους ἐτέλεσε, ὅς δὲ ἀνείλεν, ἀνδρα καὶ νεανίσκον, ἀδελφοὶ ἦσαν τοῦ ἐνωχ.
 (y) *Msc. & Chr. Alex.* εἰ μὴ.
 (z) *Chron. Alex.* ἐπὶ τοῦ καὶν.
 (a) *Chron. Alex.* παρεσχεῖν.
 (b) *Msc.* ἐμαθεν.

videtur. Quoniam occidi virum, & juvenem, virum in vulnus, & adolescentem in livorem. Aliud ergo vulnus, & aliud livor. Et aliud vir, & aliud adolescens, quod si de Caino septemplex ultio sumpta est, de Lamecho autem septuagies septena fumatur, aequum est, ut quadringentas, & nonaginta poenas luam, si de Caino aequum Dei iudicium, ut septem lueret poenas. Ille enim nullum homicidii exemplum habuit, nec homicidam poenae obnoxium vidit. Ego verò gementem, ac trementem, & immensam Dei iram ob oculos habens non sapui exemplo. Unde dignus sum 490 plagis. Quidam verò ad ejusmodi rationem progressi sunt, nec ab ecclesiastica doctrina alienam, a Caino usque ad diluvium septem generationes praeteriisse, & rursus terrae omni poenam ob magnam peccati confusionem illatam esse. Lamechi verò delictum diluvio ad curandum non egere, sed illo ipso, qui tollit peccatum mundi. Numera ergo ab Adamo usque ad Christi adventum aetates, & secundum Lucae genealogiam invenies, Christum septuagesima septima successione natum. Et haec quidem hucusque.

PRIMA

(c) *Chron. Alexandr.* οὗτος δὲ εἶδεν ὑπερχοῦτα.

(d) Msc. \bar{v} κ $\bar{\epsilon}$.

(h) *Chron. Alex.* χυσιεν.

(e) *Chronic. Alex.* deest.

(i) *Chron. Alex.* γεγεννημενον.

(f) Msc. επαδοντα.

(k) *Chron. Alex.* χριτων.

(g) *Chr. Alex.* ευθεως επηναχθη.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ (l) ΑΠΟΘΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΔΑΜ.

Ο δε αδαμ γενομενος, ετων σλ. εγεννησε τον σθη, και τουτοις (m) Ψ επιζησας ετη θνησκει (n) κατ' αυτην της παραβασεως ημεραν. (o) χιλιονταετιας γαρ της του θεου ημερας εχουσης τὸ διασημα. Θλ μονον ετη ζησας τελευτα. τουτον λεγεται πρωτον εις την γην, εξ ης εληφθη, ταφηναι, και μνημα αυτω κατα την (p) των ιεροσολυμων γεγονεναι γην, εβραιικη τις ισορει παραδοσις. ην δε αρα προ παντων ακολουθον εις την γην τον αδαμ ταφηναι, οτι πρωτος (q) ακουει παρα θεου, γη ει, και εις γην (r) απελευση. αφανες γαρ (s) φησι τὸ του αβελ (t) γεγενησθαι σωμα, τοις μετ-επειτα δικαιοις αγαθας (u) υποφανων ελπιδας. (x) σθη γενομενος σε ετων, εγεννησε τον ενος. πρωτος ουτος ηλπισεν επικαλεισθαι τὸ ονομα (y) κυριου. (z) τουτ' εσιν (a) θεου ονοματι προσαγορευειν τον (b) θεον. ενως

(c) β. η

(l) Msc. υποθεσεως.

(m) Th. M. επτα.

(n) Th. M. κατα την.

(o) Msc. χιλιαταετιας.

(p) Th. M. deest.

(q) Msc. ακουειν.

(r) Th. M. απελευσει.

(s) Th. M. φησι.

(t) Th. M. γεγενεισθαι.

(u) Th. M. υποφανων.

(x) Th. M. σθη αγομενος αζουραν την αδελφην, υπαρχων σε ετων.

(y) Th. M. κυριου του θεου.

(z) Georg. Sync. ait, τουτ' εσι προσαγορευεσθαι ονοματι θεου. Ita & Cedrenus. Aquilas. τοτε ηρχθη τὸ καλεισθαι εν ονοματι

PRIMA SEPULTURA ADAMI.

Adamus autem annos natus 230. Sethum genuit, & adjectis 700. vitae annis obiit ipso transgressionis die. Cum enim dies Dei mille annorum spatium sit, Adamus annis 930. tantum exactis vitâ fungitur. Corpus ejus primum terrae, unde sumptum erat, tradunt esse redditum, ipsique monumentum, si hebraicae creditur traditioni, in regione Hierosolymitana erectum. Adamum enim in terram ante omnes referri sane convenit, utpote qui primus a Deo audiit: Terra es, & in terram reverteris. Abelis enim cadaver e conspectu hominum esse sublatum ajunt, post ipsum juste victuris bonae spei argumentum. Seth annos 205. natus genuit Enos, qui primus speravit invocare nomen Domini; hoc est, Deum Dei nomine appellare. Enos annorum 108. genuit

ματι κυριου . hoc est vocari Deus, ejusque filii Dei filii. At nunquid επικαλειμαι verbum medium est, cujus frequens in bibliis usus. Et Enosus, a vitae humanae miseris dictus scilicet, primus fiduciae plenus Deum invocavit. Quid igitur opus his explicationibus?

(a) *Th. M.* εν θεου ονοματι.

(b) *Th. M.* Θεον . ουτος ο σθη εθηκεν ονοματα τοις σεντε πλανηταις, κρηνον, δια . αρεα . αφροδιτην . ερμην . τους γαρ δυο φωσηρας ηλιον, και σεληνην θεος εκαλεσεν . του γαρ αδαμ προειποντος φησαν εσεσθαι του παντος κοσμου η δια πυρος σηλας δυο επινοησαντες οι εκ του σθη μιαν εκ πλιθου και αλην

(c) ρη γενόμενος ετών γεννά τον καΐναν . καΐναν ρο
 ετών υπαρχων εγεννησε τον (d) μαλελεηλ . μαλελεηλ
 (e) ρξε ετών γενόμενος , εγεννησε τον ιαρεδ . ιαρεδ δε
ρξβ ετών γενόμενος , εγεννησε τον ενωχ . ούτος πρώτος
 γραμματα μινθώνει και διδάσκει , και θειων μυστηριων
 αξιούται (f) αποκάλυψως . ενωχ ρξε ετών γενόμενος
 εγεννησε τον μαθουσαλα , και σ . προς τουτοις επιβιω-
 σασ ετη , και τοις (g) εγρηγοροις την εκ παραβασεως (h)
 επιμαρτυραμενος τιμωριαν , μετατίθεται εις (i) εδημ , εν-
 θα ο παραδεισος . σημειωτεον , όπως , ήνικα αγγελιοι την
 επι τὸ Φαυλον (k) διολισθανουσι τροπην , τηνικαυτα αν-
 θρωπος (l) εις τὸ αμεινον καταξιούται μεταβολης . εν
 γαρ ταις ήμεραις τουτου καταβεβηκεναι (m) λεγονται
 οι αγγελιοι επι της γης , οι και εγρηγοροι (n) ωνμασ-
 θησαν . μαθουσαλα (o) ρξε ετών γενόμενος , εγεννησε τον
 λαμεχ . λαμεχ ρπη ετών υπαρχων , εγεννησε τον νωε .
 νωε ετών φ γενόμενος εγεννησε τον (p) σεμ , και μετ'
 αυτον , τον χαμ , και μετ' αυτον τον ιαφεθ . οι εγρη-
 γοροι προς τας θυγατερας (q) των ανθρωπων επιμιξιων
 ποιησαιμενοι (r) γεννωσι τους γιγαντας . μαντειας (s)
 τε συν και γοητειας ανθρωποις εισηγηται (t) γενόμενοι ,

ετι

λην εκ λιθου τα της επιστημης ενεκαλαψαν . ούτος ο σθ πρώ-
 τος τα έβραικα γραμματα εξευρω συνεγραψατο . ενωσ εγη-
 ματο εμμαν την αδελφην .

(c) *Th. M. Chron. Alex. Georg. Sync. habent ρς.*

(d) *Chron. Alex. μαλαλεηλ.*

(e) *Th. M. ρε.*

(f) *Msc. αποκάλυψεις.*

nuit Caïnan. Caïnan annorum 170 genuit Maleleel. Maleleel annorum 165 genuit Jared. Jared annorum 162 genuit Enoch. Hic primus literas didicit, ac docuit, nec non divinatorum arcanorum patefactione dignus est habitus. Enoch annum agens 165^{mum} genuit Mathufalam, & ducentis adhuc annis superstes poenam Egregonis ex violanda lege testificatus, in Edem, ubi paradifus est, transportatur.

Observandum, quomodo, angelis in statum malum delapsis, homo dignus habeatur, qui in meliorem transferatur. Hujus enim tempore angeli, qui & Egregoni adpellabantur, in terram descendisse feruntur. Mathufala annos natus 165 genuit Lamech. Lamech 188mo aetatis anno genuit Noemum. Hic 500 annos numerans genuit Sem, tum Cham, dein Japheth. Egregoni factum cum filiabus hominum commercio gigantes procreant, quibus in vaticiniis, imposturisque, in
astro-

(g) Cedrenus scribit *εγρηγορες*. latine angeli, vigiles, unde Clemens Alexandr. paedag. l. 2. c. 9. Beati, qui in ipsum vigilarunt, seipfos assimilantes angelis, quos *εγρηγορους*, hoc est, vigilantes appellamus.

(h) Th. M. επιμαρτυρομενος. (o) Th. M. & Ch. Al. επξ̄.

(i) Th. M. εδεμε. (p) Th. M. σημε.

(k) Th. M. διολισθενουσι. (q) Msc. αυταν.

(l) Th. M. της εις το. (r) Th. M. γενωσι.

(m) Th. M. λεγεται. (s) Th. M. τε αυ.

(n) Msc. ονομαϊσθησαν. (t) Th. M. γενωμενοι.

ετι δε και αστρονομιας τε και αστρολογιας, και πασης υψηλης, και μετεωρου κινήσεως. και ταις γυναιξι των απαντων παραδεδωκοτες (u) την γνωσιν, εις ακρον ελθειν πονηριας τους ανθρωπους (x) παρεσκευασαν. εφ' οίς εις την κατ' εαυτων αγανακτησιν παροργισαντες τον θεον εις τους της γης καταταρτάρονται τυθμενας. (y) αλλοι δε τοιουτοι τινα διηγουνται λογον περι του ιδοντες οι υιοι του θεου τας θυγατερας των ανθρωπων, οτι καλαι εισιν, ελαβον εαυτοις παρ' εαυτων γυναικας, οτι το γενος ην τήνικαυτα το του καϊν, και του σθη. και του μεν καϊν επαζατον ην. το δε του σθη ευτεβειας επεμελειτο. ενωσ γαρ ο τουτου υιος ηλπισεν επικαλεισθαι το ονομα κυριου του θεου.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΥΝΤΩΝ ΤΙΩΝ ΕΧ ΤΟΥ ΕΝΩΣ.

Εντευθεν οι εκ τουτου φυντες υιοι του θεου εχηματιζον. διο και εφευγον την προς το γενος του καϊν επιμιξίαν. παμπολλων δε εληλυθοτων ετων, ευπρεπεις θεασαμενοι τας εκεινων θυγατερας οι των ευσεβων απογονοι, ηττηθησαν του καλλους, και τον παρων παραβαντες νομον το προς εκεινους ησπασαντο κηδος. ειτα επιμιξια την πονηριαν εισηγαγεν, οθεν και ο κατακλυσμος γεγενεν. προστασσει ουν ο θεος τω νωε, μονω (z) δια δικαιοσυνην ευαρεσησαντι, κιβωτον κατασκευασαι προς την αυτου τε, και του γενους διατηρησιν. και η μεν κιβωτος εφ' ολοις ρ (a) ετεσι κατασκευαζεται υπ' αυτου

(u) *Th. M.* γνωσιν.

(x) *Th. M.* παρεσκευασαν. τεκνα των εγγηγων λεγει πνευματα πονηρα, φηλιδανα τε (φοις φιλειδημονα) και φιλοσωματα υπαρχειν εφ' οίς.

astronomia insuper, & astrologia, in omni demum sublimi coelestique motu eruditis, communicatâ etiam mulieribus horum omnium notitiâ, in summum malitiae ut venirent, hominibus an-
fam praebuere. Quare, concitata in se Dei indignatione, in ima terrae detrusi sunt. Alii contra hunc in modum rem narrant. Videntes filii Dei, hominum filias esse pulchras, eas sibi nuptiis adjunxere. Tunc enim genus Caini, & genus Sethi erant. Hoc pietati deditum, illud diris devotum. Enos enim Sethi filius nomen Domini Dei cum fiducia invocavit.

DE FILIIS ENOS.

Hinc ex eo nati adpellabantur filii Dei. Eam ob rem commercium quoque cum Caini genere evitarunt. Multorum verò annorum intervallo decoras illorum filias conspicati piorum posteris, formae illecebris cesserunt, & contractâ cum ipsis affinitate legem patriam violarunt. Haec permistio dein pravitatem introduxit, unde & diluvium factum est. Itaque jussu Dei Noëmus, qui solus illi ob justitiam acceptus erat, ad sui ipsius, generisque conservationem arcam construit. Et centum quidem annos integros in ejus constructione terit. Hoc verò tempus
magna

(y) Usque *προστασι*: deest.

(x) Msc. *δικαιοσυνη*.

(a) *Cod. χρονις*.

αυτου. (b) μηκυνονται δε οι χρονι της κατασκευης δια την πολλην του (c) θεου αγαθοτητα. (d) την γαρ της φθορας επαγωγην δια μακροθυμιας αναβαλλομενος, (e) εποικειτο τον εις μετανοιαν τοις συνιουσιν επιμετρειν καιρον. εισελθοντες δε εις την κιβωτον του νωε, και των τριων αυτου υιων, και εισαγαγοντες καταθειαν επιτροπην απο μεν των καθαρων ζων επτα επτα. απο δε των ακαθαρτων (f) ανα δυο δυο. ωσε φυλαχθηναι απαρχην εις την εκασου γενους διαμωνην. επηληθεν (g) ο κατακλυσμος επι την γην εξαικοσιον ετος του νωε. και εγενετο εφ' ολας μ ημερας, και νυκτας ισας των υδατων η καταφρα. (h) πασα συν η γη εκλυθη επι ημερας εν. παντος δε ορους υψηλοτατου το υδωρ υπερανω γεγενεν πηχεις ιε. κεκοπακωτος δε ηδη του υδατος, και της κιβωτου των τ' (i) αρμενιαις (k) επωκειλασης (l) ορων εξερχεται (m) ο νωε, και οι τρεις υιοι αυτου μετα των γυναικων αυτων, και (n) παντα εξης εκβαλλει τα (o) ζωα. εγενετο συν ο κατακλυσμος τω εξαικοσιω ετει του νωε. γινονται συν απο αδαμ μεχρι του κατακλυσμου (p) ετη βσμβ, γενεαι

(b) Th. M. μηκύνονται.

(c) Th. M. αυτου.

(d) Th. M. της γαρ.

(e) Msc. εποικειτω την.

(f) Th. M. deest.

(g) Th. M. δε ο.

(h) πασα usque κεκοπακωτος deest in Th. M.

(i) Msc. αρμενιαν.

(k) Th. M. επικειλασης.

(l) Th. M. Georg. Sync. ait in monte Ararat. Est verò mons Phrygiae nigrae, ex quo Marsyas fluvius emanat,

magna Dei bonitas prorogavit. Corruptionem enim inducendam ob lenitatem protrahens Deus, in poenitentiam providis tempus adjiciendum duxit. At postquam Noemus cum tribus suis filiis arcam ingressus est, animalium purorum septenis, & septenis, impurorum verò binis, & binis ex permissione divina, ut sic primitiae ad cujuslibet generis permanfionem conservarentur, introductis, diluvium terrae supervenit, sexcentesimo Noemi aetatis anno. Et aquarum delapsus 40 dies, noctesque obtinuit. Proin terra omnis 150 dies operta erat. Aquae verò montes quosquē altissimos 15 cubitis superarunt. Quibus jam cessantibus, & arcâ montibus Armeniae applicatâ, cum tribus suis filiis, eorumque uxoribus egreditur Noemus, cunctis deinceps emissis animalibus. Diluvium igitur in sexcentesimum Noemi aetatis annum incidit. Proin ab Adâmo usque ad diluvium sunt anni

2242,

emanat, ubi juxta Sybillas arca confedit. *Epiphanius* in Panar. In Araratî montibus Armeniam inter, & Carieos in Lubare colle. Male Cedrenus Luban habet.

(m) *Th. M.* ναε.

(n) *Th. M.* παντων. εξ αυτης.

(o) *Th. M.* ζωα. ναε δε θυσιαν προσαγαγων τω θεω ικετευει, μηκετι ποιησαι κατακλυσμεν. αποδειξαμενος ουν ο θεος την του ανδρος αρετην, υπερχετο σημειον επιβιωσης το τοζον της ιριδος. εγενετο.

(p) *Th. M.* βρομη. *Chron. Alex.* βσξβ. Hebraicus calculus numerat 1656, quem docti sequuntur. Clemens

E

Alex.

νεαι $\bar{\iota}$. εν δε τῷ δευτέρῳ ετει μετα τον κατακλυσμον, σημ-
 γενομενος (g) εβ ετων εγεννησε τον αρφαξιδ, (r) αφ'
 ου πρωτη βασιλεια χαλδαιων. αρφαξιδ γενομενος (s)
 ελ ζ ετων, εγεννησε τον σαλαμ. τυτον ο πατηρ αυ-
 ξηθεντα (t) γραμμασιν εξεπαιδευσεν. και δη ποτε (u)
 ο σαλαμ εαυτω πορευθεισ αποικιαν (x) κατασκευα-
 σθαι, ελθων (y) κατα την χαλδαιων γραμματα επι τι-
 νων ευρισκει (z) διακεχαραγμενα. τα δε ην αρα των
 ερηγησρων αι παραδοσεις. ταυτα δε εγγραφαιμενος ο
 σαλαμ αυτος τε εν αυτοις εξημαρτανε, και (a) τους
 αλλους (b) την εν αυτοις αποτιαν (c) εξεπαιδευσεν.
 σαλαμ γενομενος ελ ετων (d) εγεννησε τον εβερ. επι
 τουτου παλιν οι ανθρωποι εις απειρον πληθυνονται αριθ-
 μον. και εις ακρον (e) αυξηθεντες πονηριας πυργον εν-
 νοουσι κατασκευασαι ουρανομηκη, την εις ουρανον εαυ-
 τοις ανδον δια τουτου (f) προμυθουμενοι. ησαν δε τα
 παντα

Alex. ab Adamo usque ad diluvium ponit annos
 2148. lib. I. Strom. Recensendo numeros tecnogoniae
 autoris, summa oritur 2158. librorum scilicet
 errore. Sic verò corriges, Enos loco 168. cor-
 rige 190. Mathufala loco 165 corrige 167. & sum-
 ma vera erit 2242.

(g) *Th. M. ε. Georg. Sync. εα.*

(r) αφ' ου usque ad αρφαξιδ deest in *Th. M.*

(s) *Th. M. ελε. Chr. Al. ελε. Mal. ελβ.* Contra fidem hebraici Codicis tam Judaeorum, quam Samaritanorum inter Arphaxad & Salam Cainan a LXX. infer-
 tus est, annis 130 ei adscriptis. Secuti sunt eos Georgius, Syncellus, & Malala.

(t) *Mal. γραμματα.*

2242, generationes decem. Altero post dilu-
vium anno Sem annos 102 natus genuit Ar-
phaxad, primi Chaldaeorum regni conditorem,
qui annum 137^{mum} agens Salam generavit. Hic
jam grandior factus a patre literis imbutus est.
Quondam ad explorandum habitandi locum egres-
sus, & Chaldaeam delatus literas tabulis qui-
busdam lapideis inscriptas, ab Egregoris utique
traditas reperit. Easdem Sala describens & ipse
in eis peccavit, & alios etiam istas docuit in-
eptias. Centesimo trigesimo aetatis suae anno
genuit Eberum, cujus tempore homines rursus
in immensum aucti, & in summum delati mali-
tiae turris, cujus culmen ad coelum pertinge-
ret, exstruendae consilium iniere, ad parandam
sibi, ut ajebant, in coelos viam. Ii, qui tur-
rim

(u) *Th. M.* ὁ σαλα.

(x) *Th. M.* κατασκεψασθε.

(y) *Ced. & Mal.* κατα γην.

(z) *Th. M.* διακεχαραγμενα πετρων. *Mal.* διακεχαραγμενα πι-
τρων εντυχων. τα δ' ην παραδοσις.

(a) *Mal.* τοις αλλοις.

(b) *Mal.* την αυτην.

(c) *Th. M.* εξεπαιδευε.

(d) *Mal.* εγενησε.

(e) *Th. M.* αυξιθεντες.

(f) *Th. M.* προμιθουμενοι. *Mal.* προς αποφυγην του κατακλυσ-
μου, ὡς του θεου επιβουλευοντος αυτοις. ησαν γαρ παντες
μια φωνη. *Th. M.* πυργον τον δε οικοδομουν προσταξει νε-

παντα (g) των οικοδομουντων εθνη (h) ο. Φωνη δε αυ-
 ταις πασιν ενυπηρχεν μια. νεβρωδ δε αυτοις ο γιγας
 ο υιος χους του αβισπος, εις βρωσιν αγρευων εχρησθη
 ζωα. ο δε εβερ ο του σαλαμ υιος (i) επειγειν εγκε-
 χειρισο την οικοδομην. δοκουντας δε αυτοις (k) ηδη του
 εργου προκοπτειν, συγχει τας γλωσσας ο θεος εις
 ειδη Φωνων κατατεμων. Φασι δε (l) μονον τον εβερ
 την αρχαιαν διατέτηρηκεναι Φωνην. και (m) ταυτην
 οι τούτου διαδεξαμενοι απογονοι, (n) εαυτους πατρω-
 νυμικως εβραϊους προσηγορευσαν. εβραϊδα δε την Φω-
 νην εκαλεσαν. τεκμηριον (o) του ταυτην ειναι την προ-
 της συγχυσεως Φωνην τα των παλαιων ονοματα, εφ'
 ων γαρ κατ' ουδεμιαν εσι γλωσσαν το σημανομενον
 επιλυσασθαι, (p) κατα ταυτην το ζητουμενον ερμη-
 νευεται, οιον του αδαμ, καθ' ετεραν μεν ουδεμιαν Φω-
 νην το δηλουμενον ευρισκεται. κατα δε ταυτην ανθρω-
 πος (q) εννοηται. και η του (r) νωε προσηγορια, δι'
 ετερας μεν ουδεμιας διαλεκτου ερμηνευεται. κατα δε
 ταυτην (s) δικαιοσυνη σημαίνεται, και χους αβισφ.
 και (t) μεστραμ αιγυπτος. και Φαλεκ μερισμος. ο
 (u) μεν πυργος εφ' όλα μγ οικοδομηθεις ετη. υπο της
 (x) κα-

βρωδ προς αποφυγειν των επομβριων, ως επιβουλευοντος αυτοις
 του θεου δι' υδατος. ησαν δε.

(g) *Th. M. deeft.*

(h) *Chron. Alex. οβ. Χους. Th. M. Χουσε. Mirum, Nem-
 rodem a Syncello, Cedreno, & aliis accenferi filiis
 Rhegma.*

(i) *Mfc. επιγην.*

(l) *Th. M. ιδει.*

rim aedificarunt, ex 70 omnino nationibus erant. Omnes autem eodem sermone utebantur. Quibus Nemrodus gigas Chusi Aethiopsis filius in cibum feras venando suppeditabat. Caeterum Eberus Salae filius aedificationi praefectus fuit. At opere progredi viso linguas confundit Deus, in species vocum distinctas. Ajunt verò solum Eberum veterem retinuisse linguam, quâ acceptâ ipsius posterius se gentilitio nomine Ebraeos, ac linguam Ebraicam nominarunt. Eandem hanc, quae ante confusionem erat, esse linguam, veterum nomina sunt indicio. Quae quid significent, cum nulla aliâ linguâ explicari possit, haec interpretationem suppeditat. Sic Adamus nullo alio sermone quicquam, hoc autem hominem notat. Et Noëmus, cum nullo alio sermonis idiomate explicetur, in hoc Justitiam, Chus Aethiopem, Mesrem Aegyptum, Phalecus divisionem significat. Turris quidem 43 annorum spatio exstructa

- (l) *Cedr.* ὅτι μόνος ὁ εβραῖος.
 (m) *Cedr.* τουτον.
 (n) *Th. M.* ἑαυτοὺς μὲν.
 (o) *Th. M.* δετου. *Cedr.* deest.
 (p) *Th. M.* κατ' αὐτήν. *Mal.* ταυτή.
 (q) *Th. M.* νενοητε. *Cedr.* ἰερμνευσται.
 (r) *Th. M.* νοε.
 (s) *Cedr.* δικαιοσύνην σημαίνει.
 (t) *Th. M.* μεταβαίει. *Cedr.* μετβαίει.
 (u) *Th. M.* μὲν οὖν.

παντα (g) των οικοδομουντων εθνη (h) ο. Φωνη δε αυ-
 ταις πασιν ευπηρηχεν μια. νεβρωδ δε αυτοις ο γιγας
 ο υιος χους του αβιθπος, εις βρωσιν αγρευων εχρησθηγει
 ζωα. ο δε εβερ ο του σαλαμ υιος (i) επειγειν εγκε-
 χειρισο την οικοδομην. δοκυντες δε αυτοις (k) ηδη του
 εργαυ προκοπτειν, συγχρει τας γλωσσας ο θεος εις
 ειδη Φωνων κατατεμων. Φασι δε (l) μονον τον εβερ
 την αρχαιαν διατέτηρηκεναι Φωνην. και (m) ταυτην
 οι τουτου διαδεξαμενοι απογονοι, (n) εαυτους πατρω-
 νυμικως εβραιους προσηγορευσαν. εβραιδα δε την Φω-
 νην εκαλεσαν. τεκμηριον (o) του ταυτην ειναι την προ-
 της συγχυσεως Φωνην τα των παλαιων ονοματα, εφ'
 ων γαρ κατ' αυδεμιαν εσι γλωσσαν το σημανομενον
 επιλυσασθαι, (p) κατα ταυτην το ζητουμενον ερμη-
 νευεται, ειον του αδαμ, καθ' ετεραν μεν αυδεμιαν Φω-
 νην το δηλυμενον ευρισκεται. κατα δε ταυτην ανθρω-
 πος (q) εννοηται. και η του (r) νωε προσηγορια, δι'
 ετερας μεν αυδεμιας διαλεκτου ερμηνευεται. κατα δε
 ταυτην (s) δικαιοσυνη σημαινεται, και χους αβιθψ.
 και (t) μεσραμ αιγυπτος. και Φαλεκ μερισμος. ο
 (u) μεν πυργος εφ' όλα μγ οικοδομηθεις ετη. υπο της
 (x) κα-

βρωδ προς αποφυγειν των επομβριων, ως επιβουλευοντος αυτοις
 του θιου δι' υδατος. ησαν δε.

(g) *Th. M. deest.*

(h) *Chron. Alex. οβ. Χους. Th. M. χουσε. Mirum, Nem-
 rodem a Syncello, Cedreno, & aliis accenferi filiis
 Rhegma.*

(i) *Msc. επιγην.*

(l) *Th. M. ιδει.*

rim aedificarunt, ex 70 omnino nationibus erant. Omnes autem eodem sermone utebantur. Quibus Nemrodus gigas Chusi Aethiopsis filius in cibum feras venando suppeditabat. Caeterum Eberus Salae filius aedificationi praefectus fuit. At opere progredi viso linguas confundit Deus, in species vocum distinctas. Ajunt verò solum Eberum veterem retinuisse linguam, quâ acceptâ ipsius posterius se gentilitio nomine Ebraeos, ac linguam Ebraicam nominarunt. Eandem hanc, quae ante confusionem erat, esse linguam, veterum nomina sunt indicio. Quae quid significant, cum nulla aliâ linguâ explicari possit, haec interpretationem suppeditat. Sic Adamus nullo alio sermone quicquam, hoc autem hominem notat. Et Noëmus, cum nullo alio sermonis idiomate explicetur, in hoc Justitiam, Chus Aethiopen, Mesrem Aegyptum, Phalecus divisionem significat. Turris quidem 43 annorum spatio constructa

- (l) *Cedr.* ὅτι μόνος ὁ εβραε.
 (m) *Ced.* τουτου.
 (n) *Th. M.* ἑαυτους μεν.
 (o) *Th. M.* δε του. *Cedr.* deest.
 (p) *Th. M.* κατ' αυτην. *Mal.* ταυτη.
 (q) *Th. M.* νενοητε. *Ced.* ἑρμηνευεται.
 (r) *Th. M.* νοε.
 (s) *Ced.* δικαιοσυνην σημαίνει.
 (t) *Th. M.* μεσραειμ. *Ced.* μεσρεμ.
 (u) *Th. M.* μεν ουν.

(x) κατα την συγχυσιν διαφωνίας εμενε ήμιτελης. συγχυσις δε απο του συμβεβηκτος ή περι τον τοπον ωνομασθη πολις ή αυτοι κτισθεισα βαβυλων. (y) βαβυλων γαρ έβραιοι την συγχυσιν ονομαζουσι. ύπερωθι δε ό θεος ανεμω τον πυργον όλον ανατρεπει. και εσιν ανιμισσον ασουρ και βαβυλωνος εις ετι του πυργου φυλασσομενα τα ιχνη. έβερ γενομενος ρλδ ετων, εγεννησεν τον (z) φαλεκ. οι του νωε υιοι διχονοησαντες, της γης εις έαυτους (a) ποιουνται την διανεμησιν. (b) μετασελλονται γυν οι τρεις υιοι νωε παντας τους εξ αυτων (c) γενομενους και (d) διδωσιν αυτοις εγγραφον (e) των τοπων την (f) κατανεμησιν. και (g) τυγα-νουσιν έκασω, και ταις έκασου φυλαις και (h) πατριας, (i) τοποι και κλιματα και χωραι, και νησοι, και ποταμοι, κατα την ύποκειμενην (k) εκθεσιν. (l) ωσε εικοτως ταυτης ετυχεν της ονομασιας ό φαλεκ. μερις γαρ ερμηνευεται. (m) τω μεν ουν σημ τω πρωτοτοκω υιω νωε, απο περσιδος και βακτρων, έως ινδικης και (n) ρινοκρουρων. τω δε χαμ τω δευτερω υιω του νωε

απο

(x) *Th. M.* κατασυγχυσιν.

(y) *Th. M.* βαβυλωνα.

(z) *Th. M.* φαλεκ. εν αρχη των ημερων φαλεκ οι του νωε υιοι.

(a) *Th. M.* ποιουντες.

(b) *Th. M.* φαλεκ γενομενος. κ. τ. λ. vide pag. 50.

(c) *Th. M.* deest.

(d) *Mal.* διδοασιν.

(e) *Mal.* τον τοπον.

(f) *Annales sacri passim de hac terrae divisione inter Noemi filios agunt, quin tamen convenient. Epi-phanus*

structa est, ob'linguarum verò confusarum discrepantiam imperfecta mansit. Urbs ibi condita Babylon, ex eo, quod accidit, confusio dicta est. Babylon enim hebraeis confusio est. Postea Deus turrem omnem, cujus quaedam adhuc vestigia inter Assur, & Babylonem supersunt, venti dejecit. Eber completo 134mo aetatis anno procreavit Phalecum. Discordes Noae filii terram inter se dividunt. Omnibus igitur prognatis suis ad se vocatis scriptam locorum divisionem tradunt. Et assignata sunt singulis, ac singulorum tribubus, familiisque eorum loca, climata, regiones, insulae, atque fluvii, ut infra exponetur. Proin meritò Phalec hoc nomen obtinuit. Divisio enim exponitur. Semo itaque Noae filio primogenito forte obtigerunt regiones a Perside, & Bactris usque ad Indiam, & Rhinocoruros. Chamo autem, alteri Noae filio,

a Rhi-

phanus forte terram illis divisam ait ad Rhinocorurum oppidum. Nam *ρινοκορορα* ἐρμηνευεται νεελ. και ἔντα φυσει οἱ επιχωριοι αυτην καλουσιν. απο δε της ἑβραϊδος ἐρμηνευεται κληροι. επειδε περ ὁ νωε εκει εβαλε τους κληρους τοις τρισιν υἱοις αυτου.

- (g) *Mal.* λαγγανουσιν.
- (h) *Mal.* πατριας.
- (i) *Mal.* τοπον.
- (k) *Th. M.* εκθησιν.
- (l) hic deest, sed pag. 80. occurrit.
- (m) *Malala* verbum *κατακληροῦνται* addit.
- (n) *Mal.* ῥινοκορορων, τα προς εντολην. τω.

απο ῥινοκρουρων, ἕως γαδειρων (ο) τα προς νοτον. τῷ δε ιαφεθ τῷ τριτῷ ὑψῶ νωε απο μηδειας ἕως (ρ) γαδειρων τα προς βορραν. εἰσι δε αἱ λαχουσαι χωραι κατ' ονομα τῷ σημ τῷ πρωτοτοκῷ ὑψῶ του νωε, αἱ δε (q) περσις. βακτριανη. ὑγκανια. βαβυλωνια. (r) κορδυνα. ελυμαης. ινδικη. (s) αραβια ἢ ευδαιμων. (t) κοιλησυρια. (u) κομμαγηνη. και (x) Φοινικη πασα. εσι δε εν τῷ μερι αὐτου ποταμος ὁ (y) ευφρατης. τῷ δε χαμ τῷ δευτερῷ ὑψῶ του νωε, ελαχον χωραι κατ' ονομα (z) αι δε. αιγυπτος. (a) αιθιοπια ἢ βλεπουσα (b) κατ' ινδους. ἕτερα αιθιοπια, (c) ὅθεν εκπορευεται ὁ των αιθιοπων ποταμος. (d) ερυθρα ἢ βλεπουσα κατα ανατολαις. (e) θηβαις, λιβυη ἢ παρεκτεινουσα μεχρι (f) κυρηνης, μαρμαρις, συρτις, (g) λιβυη ἢ απο ποταμῶς παρεκτεινουσα μεχρὶς ακρας συρτεως. (h) νουμμηδια, (i) μασσυρις, μαυριτανια, (k) παρεκτεινουσα μεχρὶς ἡρακλεωτικων σῆλων κατεναντι γαδειρων.

(ο) *Th. M.* των προς.

(ρ) *Chron. Alex.* γαδαριων.

(q) *Th. M.* περσαι.

(r) *Mal.* κορδῆνα. *Th. M.* κορδυνη. *Cedr.* κορδουαλια. *Chron. Alex.* κορδουλια, ασσυρια, μεσοποταμια, ut *Th. M.*

(s) *Th. M.* habet adhuc αραβια ἢ αρχαια.

(t) *Th. M. & Mfc.* κυλησυρια.

(u) *Cedr.* κομμαγηνη.

(x) *Chron. Alex.* φοινικια. συρια ἕτερα. *Auctor Ecloges Mfc.* has Semi regiones recenset. περσις. βαδρια. ὑγκανια. βαβυλωνια. κορδῆνη. ασσυρια. μεσοποταμια. αραβια ἢ αρχαια. ελυμαῖς. ινδικη. αραβια ευδαιμων, κοιλησυρια. κομμαγηνη. και φοινικη πασα.

(y) *Post ευφρατης Th. M.* narrat Saturni, Jovis &c. regnum.

a Rhinocoruris ad Gades usque australes. Japheto demum, tertio Noae filio, a Media usque ad Gades septentrionem versus. Regiones verò quae Semo primogenito Noae filio, forte obvenerunt, sunt nominatim istae. Persis, Bactriana, Hyrcania, Babylonia, Cordyna, Elimais, India, Arabia felix, Coelesyria, Commagina, Phoenicia tota. Est verò in ipsius portione Euphrates fluvius. Chamo, alteri Noae filio, obtigerunt regiones nominatim hae. Aegyptus, Aethiopia, quae Indiam spectat, Aethiopia altera, unde Aethiopum flumen oritur. Erythra, quae orientem respicit. Thebaïs, Lybia ad Cyrenem protensa, Marmaris, Syrtis, Lybia a flumine ad extremam usque Syrtem extensa. Numidia, Maffyris, Mauritania e Gadium regione ad Herculeas usque columnas

- (x) *Th. M.* αυται.
- (a) Geogius Monachus eodem modo Aethiopiam utramque in Chronico Msc. declarat.
- (b) *Th. M.* κατα ινδους.
- (c) *Th. M.* οθεν και.
- (d) Auctor Ecloges eodem modo ponit, nisi quod post μασσουρις legatur σιρτις, λιβυη.
- (e) *Mal.* Αηναϊς.
- (f) *Chron. Alex.* κορυκεινης.
- (g) *Chron. Alex.* λιβυη η απο λεπτειωσ παρεκτεινουσα εως ηρεμικλεωτικων σηλων κατεναντι γαδειων.
- (h) *Th. M.* νομμηδια.
- (i) *Ced.* μασσουρις.
- (k) Sic habet *Th. M.* Msc. habet παρεκτεινουσαι.

δειρων . εχει δε εν τρις κατὰ (l) βορραν τα (m) παρα
 θαλασσαν , κιλικιαν , παμφυλιαν , πισιδιαν , (n) μυ-
 σιαν , (o) λυκαονιαν . Φρυγιαν . (p) κουμαλιαν . λυ-
 κιαν . κωριαν . λυδιαν . μυσιαν (q) αλλην . τρωαδα .
 (r) αιολιδα . (s) βιθυνιαν . την αρχαιαν Φρυγιαν .
 εχει δε και νησους , (t) σαρδιαν κρητην . κυπρον , και
 ποταμον (u) γηων , τον καλουμενον νεilon . (x) τω δε
 ιαφειθ τω τριτω υιω (y) του νωε , ελαχον χωρει κατ'
 ενομα (z) αι δε . (a) μηδεια . (b) αλβανια . (c) αμα-
 ζονις , αρμενις , μικρα τε και μεγαλη , καππαδοκια ,
 παμφλαγονια . γαλατια , κολχισ . (d) βοσπορη . μεω-
 της . σερσης . (e) σαρματης , ταυριανης , βασαρνης ,
 σκυθια , (f) θρακης , μακεδονιας δαλματια , μολοσ-
 σις , θεσσαλια . (g) λοκρις . βιωτια . αιτωλια . αττι-
 κη . αρχαια . (h) πελλωνης , η καλουμενη πελοποννησος .
 (i) αρχαι-

(l) *Th. M.* βορραν .

(m) *Cedr.* προς θαλασσαν .

(n) *Cedr.* μυδιαν . *Georg. Sync.* μηδειαν .

(o) *Chron. Alex.* λυγδοιαν . *Mal.* λυκαριαν .

(p) *Chr. Al.* καμιλιαν . *Th. M.* καμαλιαν . *Georg. Sync.* καβ-
 βαλιαν . *Logoth.* καμβαλιαν . *Mal.* και μαλιαν .

(q) *Th. M.* αλλην τρωαδα .

(r) *Th. M.* αιολιαν .

(s) *Mal.* βιθυνιαν την αρχαιαν , auctor *Ecloges* , & *Lo-*
goth. ut nofter , legunt .

(t) *Chr. Alex.* σαρδανιαν . *Cedr.* σαρδω . *Mal.* & *Th. M.* uti
Chron. Alex.

(u) *Georg. Sync.* & *Malala* γειων . *Ch. Al.* ος και γεων , και
 χειρογραφως λεγεται .

(x) *Th. M.* τον δε .

(y) *Th. M.* τω νωε .

lumnas porrecta. Circa borealem verò mundi partem regiones ad mare positas habet, Ciliciam, Pamphiliam, Pisidiam, Mysiam, Lycaoniam, Phrygiam, Cumaliam, Lyciam, Cariam, Lydiam, Mysiam alteram, Troadem, Aeoliam, Bithyniam, veterem Phrygiam. Habet autem & insulas has. Sardum, Cretam, Cyprum, & fluvium Geon, qui Nilus dicitur. Japheto, tertio Noae filio, obvenerunt regiones nominatim istae: Media, Albania, Amazonis, Armenia minor, majorque, Cappadocia, Paphlagonia, Galatia, Colchis, Bosphorus, Meotis, Serfis, Sarmatia, Tauriana, Bastarnis, Scythia, Thracia, Macedonia, Dalmatia, Moloffia, Theffalia, Locris, Boeotia, Aetolia, Attica, Achaica, Pellena, dicta Peloponnesus,

(2) *Th. M. αυται.* Auctor Ecloges Msc. regiones Japheti eodem recenset ordine, mutatis tantum subinde literis. *μηδια. αλβανια. μαιωτις. δερβις, σαρματις. τουργιανις. βασαρνις. θρακη. θεαταλια. βιωτια. πελληνη. ηπειρωτις. λυχνιτις. τὸ ἀδραϊκον.*

(a) *Mal. μηδια. Th. M. μηδια.*

(b) *Msc. σαλβανια.*

(c) *αμαζονις* in *Malala* deest.

(d) *Mal. βοσπορος. μιλιατις. δερβη. Th. M. ματαιωτις. ἰερβις. Chron. Alex. μαιωτις. δερβις.*

(e) *Th. M. & Chron. Alex. σαρματις. τουργιανις.*

(f) *Th. M. Mal. Cedr. Chron. Alex. θρακη.*

(g) *Msc. λοκρης. Cedr. δοκρια.*

(h) *Th. M. πελληνη. Mal. πελληνη.*

(i) αρκαδία . ηπειρωτής . ἰλλυρίς . (k) λυχνητίς . (l) αδριακή , ἀφ' ἧς τὸ πελαγὸς τὸ αδριατικόν . εἰσι δὲ αὐτῶ καὶ (m) νησοὶ αἱ δὲ . βρετανία . (n) σικελία . ευβοία , ῥόδος , χίος . λεσβός , (o) κυθῆρα , ζακύνθος . κεφαλληνία . (p) ἰθυκὴ . κερκυρα καὶ αἱ (q) κυκλάδες . καὶ μέρος τι τῆς ἀσίας ἢ (r) καλούμενη ἰωνία . ποταμός δὲ εἰν ἐν τοῖς αὐτοῦ (s) μερσὶ τιγρίς , ὃ διορίζων μεταξὺ (t) μηδείας καὶ βαβυλωνίας . (u) ἀπο δὲ ἑκάστου υἱοῦ τοῦ νῶε ἐυρέθησαν ἐν τῇ πυργόπολει , ἀπὲρ καὶ εἰς ἔθνη διχρήθησαν . ἐκ μὲν τοῦ (x) σημ , κε . καὶ τοῦ χαμ λβ . καὶ τοῦ ἰαφεθ ἰε . τούτοις διεμερίσθησαν αἱ γλώσσαι , καὶ γεγόνασιν εἰς φυλάς , ἡγούν ἔθνη . ἔβραιοι . (y) συροὶ . χαλδαῖοι . μηδοὶ . περσαι . ἀραβες . μαδύναιοι . ἔθνη δύο . ἀδιβδῆνοι δύο . (z) ταινοὶ . ἀλμωσῖνοι . συρακοὶ . μαίγοι . κασπίοι . ἀλβανοὶ . ἰνδοὶ δύο . αἰθιοπες δύο . αἰγυπτῖοι . χετταιοὶ . χανναναῖοι . φερεζαῖοι . ευαῖοι . γεργεσαῖοι . ἀμμωνεῖοι . ἰεβουσαῖοι . ἰδουμαῖοι . (a) σαρμαραῖοι . φοινίκες . συροὶ . κίλικες . γαβαωνῖται δύο . ἀρμενιοὶ . (b) βιβρανοὶ . ἰβηρες . σκυθοὶ . κολχοὶ . σανοὶ . ἰσαυροὶ . λυκαωνες . πισίδαι . γαλαταὶ δύο . παμφλαγῶνες . φρυγες . Ἕλληνες . (c) θεσσαλῖοι . μακεδόνες . θρακες . (d) μήσοι . βεσσοὶ . (e) δαρ-

(i) *Chron. Al.* ἀκαρρία . *Cedr.* ἀκαρνανία .

(k) *Th. M.* λυχνητίς . *Mal.* λαχνητίς .

(l) *Chron. Alex.* αδριακή . *Mal.* ἐξ ἧς τὸ αδριακὸν πελαγός .

(m) *Th. M.* νήσοι .

(n) *Cedr. Mal.* σικελία .

(o) *Chron. Alex.* κυθήρα . *Cedr.* κυθίρα .

(p) *Chr. Al.* ἰθακή . *Sic & Cedrenus Mal. & Th. M.*

(q) κυκλάδες defunct in *Malala* .

(r) *Chr. Al.* τὸ καλούμενων . *Mal.* τῆς καλούμενης ἰωνίας .

(s) *Th. M.* μερσὶ .

nefus, Arcadia, Epirus, Illyricum, Lychnitis, Adria, unde mare Adriaticum. Infulas verò habet istas, Britanniam, Siciliam, Euboeam, Rhodum, Chium, Lesbum, Cytheram, Zacynthum, Cephaleniam, Ithacam, Corcyram, & Cycladas, Asiae quoque partem, quae Ionia vocatur, fluvius verò in ipsius partibus est Tigris, qui Mediam a Babylone dividit. De quolibet Noae filio posteri in gentes divisi extractioni turris aderant. De Semo quidem XXV. de Chamo XXXII. & de Japheto XV. Inter hos linguae divisaerant, & in tribus, seu gentes convenerant. Hebraei, Syrii, Chaldaei, Medi, Persae, Arabes, Madynaei, gentes duae, duo Adibdaeni, Taini, Almosini, Syraci, Magi, Caspii, Albani, duo Indi, Aethiopes duo, Aegyptii, Chettaei, Channanaei, Pherecaei, Evaei, Gergefaei, Ammoraei, Jebusaei, Idumaei, Sarmaraei, Phoenices, Syrii, Cilices, duo Gabaonitae, Armenii, Bibrani, Iberi, Scythae, Colchi, Sani, Isaurii, Lycaones, Pisidae, duo Galatae, Paphlagonae, Phrygii, Graeci, Thessalii, Macedones, Thraces, Messii, Bessii, Dardari, Sarmatae, Germa-

(t) *Th. M.* μηδίας, και βαβυλωνος.

(u) απο δε εκαστου usque ο μεν σημ. p. 78. deest in *Th. M.*

(x) *Chr. Al.* κζ. λα. ιδ. Chamo scilicet excluso 31. recenset.

(y) *Chron. Alex.* ασσυριοι.

(z) *Chron. Alex.* ταιανοι. αλαμοσυνοι. σαρρακηνοι.

(a) *Chron. Alex.* σαρμαται.

(b) *Chron. Alex.* βεβρανοι. σκυθαι. σανιοι.

(c) *Chron. Alex.* θετταλοι.

(d) *Chron. Alex.* μουσοι. alii μηδοι.

(e) δαρδαρι. σαγμαται. γερμανι. (f) πανονιοι. νορικοι. (g) δελματεις. γιπιδες. λυγυρες. κελται. ξωμαιοι δυο. (h) κητειοι δυο. (i) ακιντανιοι. βρετανιοι. σπανιοι δυο. μαυρι. μακσακοι. γετουλι. αφρι. μαζικες. (k) μαραντες, οι και αβαρι. εμου εθνη οβ. γεγνασι δε εξ αυτων φυλαι ρμε. απο των κε του σημ φυλαι μη, απο των λβ του χαμ φυλαι μ. απο των ιε του ιαφεθ, φυλαι νζ. (l) ο δε σημ, ενθα και ο πατηρ αυτου, κατοικισθεις, την της κληρονομιας αυτου μοιραν, εις τους παιδας κατατεμνει τους εαυτου. (m) επει συν οι του χαμ, μη φοβηθεντες τον ορκον, και την αραν του νωε την δοθεισαν τοις τρισιν αυτου υιοις, του μη επιβαινειν ενα παρ αυτοις τοις ορκοις του αδελφου, επεβησαν χρονοι υπερον τοις ορκοις του (n) σημ, και κατοικισθησαν οι χαναναιοι, και τα λοιπα ομοια αυτων εθνη. ο δε σημ προπατωρ ην του αβρααμ, εξ ου ο ιηλ. τουτου χαρι, μετα υλ ετων της παροικιας, κατα τον ρηθεντα αβρααμ υπο του θεου, εξηγαγεν τους εξ ιηλ εξ αιγυπτου, και απεδωκεν αυτοις τα ιδια, την γην της επαγγελιας, εξολοθρευσας τα εκ του χαμ κατοικισθητα

(e) Chron. Alex. δαρδανοι.

(f) Chron. Alex. πανωνιοι. νορικοι.

(g) Msc. δεσματεις.

(h) Msc. κητιοι.

(i) Chron. Alex. ακυρτανοι.

(k) Chron. Alex. γαρμαντις.

(l) Th. M. ε μιν σηθ.

Germani, Pannonēs, Norici, Dalmatii, Gípidēs, Ligures, Celtæ, duo Romani, duo Ketii, Aquitani, Bretani, duo Hispani, Mauri, Macuaci, Gētuli, Afri. Mazices, Marantes, dicti quoque Abāri, simul LXXII. gentes. Erant autem earum tribus 145. Semi gentium XXV. tribus XLVIII. Chamí gentium XXXII. tribus XL. Japheti gentium XV. tribus LVII. Semus, qui idem cum patre suo domicilium habuit, hæreditatis portionem inter suos dividit filios. At cum Chamí posterí fidem sacramenti, & factam a Noa tribus filiis imprecationem, ut ne alter alterius ingrederetur fines, haud veriti, Semi limitibus pedem intulissent, sedemque Channanaei cum reliquis similibus suis gentibus fixissent, ideo Israelitas (Semus enim Abrahami, a quo Israel, avus erat) post 430 habitationis annos ex Aegypto deduxit, illisque sedem propriam, terram promissionis reddidit Deus, prout Abrahamo dixerat, excisis, quæ ibi sedem transtulere, Chamí gentibus, etiam
in

(m) επει ουν usque των τριων τεινων pag. 80. deest in *Th. M.*
& illius loco hoc ponitur, ὁ δε του χαμ υἱος χανααν.
ιδων την προς τω λιβανω γην, ὅτι αγαθη εστιν, και ευφορος.
και κατα πολυ της ἑαυτου διαλλατουσα, αυτοι κατασκηνοι.
των του σημ εκγινων ταυτην αποτεμνομενος την μυραν. και
γα του πατρος αυτων και των αδελφων κωλυονταν και υπομνη-
σιν παρεχομενων. ὡν ὁ πατηρ νωε τοις παραβαινουσιν αυτου
την κρισιν επηρασατο. εντευθεν πασα ἡ γη εκεινη χανααγια
προσηγορευετο.

(n) Mfc. σηθ.

θεντα εκείσε (ο) εθνη, δικαίος και εν τούτω δειχθείς
 ὁ θεός. των τριων τωιν του νωε υἱων, τριχη, καθώς
 ειρηται, τον κοσμον (ρ) διανεμαμενων: καταληξαντες
 δε επι την εκ του έβερ του φαλεκ γενεσιν. αρξωμεθα
 παλιν απ' αυτου. φαλεκ γενομενος 91 ετων (q) γεννα
 τον ραγαυ. τω κθ ετει του φαλεκ, ηρξεν πρωτον η
 βασιλεια χαλδαιων βαβυλωνος, ων πρωτος εβασιλευ-
 σεν νεβρωδ ὁ γιγας. αιγυπτου δε (r) μεστραειμ εβα-
 σιλευσεν. ραγαυ γενομενος (s) 91β ετων εγεννησε
 τον σερχυ. (t) επι τούτου δι ανθρωποι τον κατ' αλ-
 ληλων (u) αυξησαντες (x) τυφον, σρατηγους τε (y)
 εαυτων κατεστησαντο, και βασιλεις. και τοτε (z) πρω-
 τως πολεμικοι κατασκευασαντες οργανα πολεμειν (a)
 αλληλους ενηρξαντο. και δι ευθυς δι απο χανααν ητ-
 τωνται, και πρωτοι της δουλειαις (b) υποπιπτοουσι τω
 ρυγω κατα την του νωε κατοικαν. (c) τω ριε ετει ρα-
 γαι

(ο) *Ced.* ους δις μωσεως, και ιησου του ναυη εξωλοθρευσεν ὁ θεός, και απεδωκε ταις υἱοις ισραηλ την πατραν γην. δικαίος και εν τούταις φανεις ὁ θεός.

(ρ) *Th. M.* διανεμαμενων, και των εκαστο* μερων δεδηλωμενων. αναγκαιον εσι λοιπον αναδραμειν επι τὸ προκειμενον. καταληξαντες δε επι την εκ φαλεκ εκ του ραγαυ γενεσιν, αρξωμεθα παλιν απ' αυτου. ραγαυ γενομενος κ. τ. λ.

Quod sequitur, in Theodos. Mel. pag. 64. collocatum. Φαλεκ γενομενος 91 ετων γεννα τον ραγαυ, και επιβιωσας ετη σθ ετελευτησεν. συναγεται τα παντα ετη απο αδαμ επι την του φαλεκ τελευτην ετη γ. ωστε εικοτος ταυτης ετυχε της νομοθιας ὁ φαλεκ. μερις γαρ ερμηνευεται. εκατερως προαναφωνων τας διαιρεσεις, της τε γης την διακληρασιν δι του νωε παιδες, επι τούτω ποιουνται. και του
 υπονοου-

in hoc suam justitiam declarans. Diviso igitur, ut dictum erat, a tribus Noae filiis trifariam mundo, ad nostrum redeamus institutum. Desinentes verò in Phaleco Eberi filio, rursus ab eo incipiamus. Phalec annorum CXXX generat Rhagau. Vigesimo nono Phaleci anno regnum Chaldaeorum, quibus Nemrodus gigas primus imperitabat, Babylo-
ne coeptum est. Mesraim autem Aegypto dominabatur. Rhagau annos natus CXXXII Seruchum genuit. Hujus aetate homines fastu in se mutuo elati Imperatorum, atque Regum nomina sibi sumpserunt, ac tum primum arma bellica fabricati se bello invicem persequi coeperunt. Et Chananaei statim victi servitutis jugum primi subiere, quemadmodum Noe fuerat imprecatus. Centesimo deci-
mo

ὑπονοουμένου του Ἰσακίς χιλίων ἑτῶν χρόνου ἢ διαίρεσις ἐπὶ τῆ τελευτῇ τῶν ἡμερῶν γίνεται τούτου. ὁ μὲν ἐν ἀρχῇ. ὁ δὲ ἐπὶ τῆ τελείῃ τῆς ζωῆς αὐτοῦ. τότε μεταφελλονται κ. τ. λ. uti p. 70.

(q) *Th. N.* ἐγέννησε.

(r) *Zon. μεσρεϊν.* De hoc Mesrem vide Cotelerium lib. 4. recogn. c. 27.

(s) *Th. M.* ελ.

(t) *Msc.* ἐπὶ τούτῳ.

(u) *Msc.* αὐξήσαντων.

(x) *Th. M.* τυφῶν.

(y) *Cedr.* ἑαυτοῦς.

(z) *Msc.* πρῶτος.

(a) *Cedr.* ἀλλήλοις.

(b) *Cedr.* ὑποκυπτοῦσι.

(c) *Msc.* ἐτη. *Th. M.* τῷ εἶε κ. τ. λ. deest.

γαυ ηρξεν η βασιλεια αραβων, κρατησασα ετη σ. σε-
 ρουχ γενομενος ρλ. ετων, εγεννησεν τον (d) ναχωρ.
 (e) ωκησε δε ο σερουχ (f) εν γη χαλδαιων, και εν ωρ
 τη πολει. αυξηθεντα δε τον ναχωρ (g) εδιδασεν ο πα-
 τηρ παντος επιλυσιν (h) οιωνου, των τε εν ουρανω σημειων
 διακρισεις, και των επι γης απαντων, και πασαν χαλδαι-
 κην μαντειαν. (i) τω λς. ετει ναχωρ ηρξεν η βασιλεια των
 ασσυριων, ων (k) πρωτος εβασιλευσεν νινος, κρατησασα ετη
 αφ. και τω οη^ω ετει ναχωρ, ηρξεν η βασιλεια σικκωνιων.
 ων πρωτος εβασιλευσεν (l) αγισιευσ. ναχωρ γενομενος οθ
 ετων εγεννησε τον (m) θαρα. νινου του πρωτου βασι-
 λεως ασσυριων μγ ετος αγοντος της βασιλειας, γεννα-
 ται αβρααμ. ουτος (n) κτιζει την νινευι ουνομασας αυ-
 την νινον, μεθ' ον εβασιλευσεν ασσυριων η τουτου γυνη
 σεμειραμις, ητις κατεσκευασε τα χωματα δια τους
 κατακλυσμους. κατα δε τους αυτους χρονους παρ' αι-
 γυπτιοις ην εξ και δεκατη δυνασεια, καθ' ην εβασι-
 λευον θηβαισι. θαρα γενομενος ετων ο. εγεννησε τον (o)
 αβρααμ. εγεννησε δε ετι ο θαρα τον (p) αραν, και
 τον ναχωρ. :

ΠΕΡΙ

- (d) *Cedr.* αχωρ.
 (e) *Th. M.* φκει.
 (f) *Cedr.* εν τη. εν πολει ωρ. *Th. M.* πολυ.
 (g) *Th. M.* εξεδιδασεν.
 (h) *Th. M.* οιωνων.
 (i) τω λς. usque ναχωρ deest in *Th. M.*
 (k) *Georg. Sync.* πρωτος βηλος.
 (l) *Georg. Sync.* αιγιαλιευσ.
 (m) *Th. M.* θαρρα.

mo quinto Rhagabi aetatis anno Arabum regnum coepit, annosque ducentos tenuit. Seruch annos natus CXXX. Nachorem progenuit. Habitabat autem Seruchus in urbe Chaldaeorum Ur dicta. Is adultum Nachorem docuit omne augurium, coelestium, terrestriumque ostentorum interpretationem, omnemque Chaldaeorum divinationem. Trigesimo sexto Nachoris anno regnum Assyriorum, qui Nino primum parvum, coeptum, 1500 annis substitit. Septuagesimo octavo Nachoris anno Sicyonium regnum sub Rege Agisíō inchoatum est. Nachor completo 79mo aetatis anno Tharam genuit. Abrahamus natus est, cum Ninus primus Assyriorum Rex annum sui regni 43. ageret. Is urbem a se Nineve appellatam condidit. Semiramis ejus uxor illi successit, exstructis ob inundationes aggeribus celebris. Eodem tempore apud Aegyptios decimum sextum imperium erat, sub quo Thebani rerum potiebantur. Thara septuagesimum agens annum genuit Abrahamum, praeterea etiam Aramum, & Nachorem.

DE

- (η) Msc. κτισοζει. Th. M. ούτος γημας την έαυτου μητερα σεμιραμιν την και ρεαν, κτιζει πολιν νηνευει επονομασας. αφ' ου περσαις νομος τας έαυτων μητερας γαμειν και αδελφας. καθως και ζευς την ιδιαν αδελφην ηραν.
- (ο) Th. M. εκ γυναικος εδνας θυγατρος αυραμ, οντινα η μητηρ εκαλεσιν επ' ονοματι έαυτης πατρος. εφη γαρ εκεινος προ της τουτου γενεσεως τετελειυτηκειαι.
- (ρ) Th. M. αρεαν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΒΡΑΑΜ.

Ὁ δε ἄβρααμ λαμβανει παρα του πατρος γυναικα την σαρραν . οὗτος μονος (q) των πανταχη την επι τα ειδωλα πλανην νοσουντων, τον (r) αληθη θεον επεγνω . και ὁ αραν αγομενος γυναικα, (s) υιον μεν εκτησατο τον λωτ . θυγατερα δε μελχαμ . ταυτην εαυτω ὁ ναιχωρ λαμβανει (t) γυναικα . ηδη δε εξηκοσον ετος αγων ὁ ἄβρααμ, (u) ὡς ουκ εδσκει τον πατερα (x) πειθειν, και τους αλλους οικειους, της (y) προς τα ειδωλα (z) δεισιδαιμονιας μεταθεσθαι, λανθανει νικτος των ειδωλων (a) εμπυρισας τον οικον . ηδη δε αυτων (b) εξαλουμενων, ὁι αδελφοι περνησαντες αναπηδωσι βουλομενοι εκ μεσου του πυρος εξελεσθαι τα ειδωλα . Φιλοτιμωτερον (c) ὁ αραν τω πραγματι προσφερομενος, εν μεσω διαφθειρεται του πυρος, και θαψας αυτον ὁ πατηρ (d) εν ωρ τη πειλει των χαλδαιων, μετανισαται, παντας αποφερομενος τους οικειους εις χαραν της μεσοπεταμιας . ενταυθα δε ὁ ἄβρααμ δεκα τω πατρι και πεντε συνοικησας ετη, εννοιει ποτε νικτος εκ της των ασρων κινήσεως του επιοντος καιρου κατασκεφασθαι την πεισθητητα . ην γαρ ου μετριως ὑπο του πατρος ἀπασαν την τοιαυτην εξασκηθεισ επισημην . και ὁη μετα την ἑκάστου των ζητουμενων διαγνωσιν συνησιν περιττην ἀπασαν ειναι την τοιαυτην περιεργειαν.

δυνασθαι

- (q) Th. M. τον.
 (r) Th. M. αληθει.
 (s) Th. M. υιον εκτισατο.
 (t) Th. M. εις γυναικα.
 (u) Th. M. ὡς.
 (x) Msc. απειθειν.
 (y) Cedr. περι.

DE ABRAHAMO.

Abrahamus tori fociam a patre Sarram accepit. Hic solus, omnibus ubique hominibus cultu simulacrorum in errorem abductis verum agnovit Deum. Sed & Aramus uxore ducta, Lotum genuit, ac filiam Melcham, quae Nachori nupsit. Abrahamus sexagesimo aetatis anno videns, se suadendo patrem, caeterosque domesticos a superstitioso simulacrorum cultu deducere haud posse, noctu clam omnibus fanum simulacrorum incendit. Quae cum conflagrarent, fratres re intellecta profiliunt, ut ex medio igne simulacra eripiant. Aramus rei studiosius incumbens in medio perit igne. Quo in Ure Chaldaeae regionis urbe sepulto, pater Charan Mesopotamiae urbem cum omnibus suis domesticis commigrat. Eo loci Abrahamo, cum per 15 annos cum patre habitasset, nocte quadam ex fiderum motu infrequentis temporis statum explorandi cogitatio incidit. Non enim mediocriter omnem eam scientiam patris doctrina, atque exercitio tenuit. Singulis verò, de quibus quaerebat, cognitis, supervacaneam esse universam istam curiositatem deprehen-

(x) *Th. M.* δυσιδαιμον.

(a) *Msc.* εμπυρσαι. *Cedr.* εμπρησαι.

(b) *Cedr.* αυτων δε εξαγαλουμεναι. Sic & *Th. M.*

(c) *Th. M.* δε ο.

(d) *Msc.* ενωσι. *Georg. Sync.* εν σους τη πολει.

δυνασθαι γαρ αὐτῷ τον θεον, εἰ βουλοῖτο, ἠμετασκευασαι πρὸς τον οικειον βουλημα τα (e) προδιεγνωσμενα. πασιν οὖν τουτοις και τοις τοιουτοις, ἐξ ἄλης αποταξάμενος (f) ψυχης, και τελειων της περι τὸ θειον ευσεβειας δους την αποδειξιν (g) ακουει παρα θεου. ἐξελθε εκ της γης σου και εκ του οικου του πατρὸς σου. και ἐξελθων ἄμα τη γυναικι (h) σαρρα, και λωτ τῷ (i) ἐξαδελφῷ, μετακίζεται (k) εἰς την αἰφραξιδ του πατρὸς αὐτου μεριδα, ἣν οἱ χαναναισι κατασχόντες γην χαναναιων προσηγορευσαν, ὡν ετων σε. (l) γίνονται οὖν ἀπο της πυργωποῖαις, ἕως οὗ ἦλθεν (m) ἄβρααμ εἰς γην χαναναιων, ετη χιϛ. διατριψας δε ὁ ἄβρααμ μετα την ἐξοδον ἐν τη γῇ των χαναναιων, (n) ετη κε, γεννᾷ τον ισαακ. πρὸ του ισαακ γενναται εκ του ἄβρααμ ὁ ισμαηλ ἀπο της αἰγαι, ἀφ' οὗ τὸ των ισμαηλιτων γενος. οἱ δε αὐτοι αἰγαρηνοι, οἱ και σαρακηνοι καλουμενοι. κατὰ τουτον ὁ θεος τον καιρον πυρ κατα της

πεντα-

(e) *Ceār.* προεγνωσμενα.

(f) *Ceār.* και σπουδης.

(g) *Msc.* ακουειν.

(h) *Th. M.* σαρα.

(i) *Ceār.* τῷ ἀδελφῷ.

(k) *Th. M.* εἰς την γην χαναναιων προσηγορευσαν ὡν ετων σε.

(l) *Th. M.* ὁμοιον τοῖνον γινεται ἀρχη των ἡμερων του φαλεκ, ἀπο δε του διαμερισμου της γης ετη χιϛ. ἀπο δε του κατακλυσμου ετη ριε. ἀπο δε ἀδαμ ετη γσοζ. *Igitur ab Adamo usque ad diluuium supponit cum Africano 2262, cum communiter 2242 affirmantur.*

prehendit, eoquod Deus pro sua voluntate omnia, quae praecognita fuissent, mutare possit.

His igitur omnibus, & aliis id genus rebus ex animo nuncium remittens, ac absolutum in Deum pietatis dans specimen, ab illo audit: Egredere ex terra tua, & ex domo patris tui. Itaque egressus cum uxore Sarra, ac patruale Loto in portionem progenitoris sui Arphaxadi, qua potitum Chananaei eam Chananaeorum terram appellarunt, annos 75 natus commigrat. Numerantur igitur a turris aedificatione usque ad Abrahami in terram Chanaan adventum anni 616. Commoratus ibi 25 annos ab exitu suo, genuit Isaacum, suscepto ex Agare prius Ismaele, a quo Ismaelitarum gens orta. Iidem verò Agareni, qui & Saraceni, nominati sunt. Sub idem tempus

(m) Abrahamus LXX^{mo} aetatis Tharae anno natus est; & LXXV^{mo} suae egressus. Igitur CXLV^{mo} Tharae aetatis anno. Omnis verò aetas Tharae erat CCV. Jam Actorum 7. v. 4. Stephanus plenus Spiritus sancti aiebat ad Judaeos: Abraham habitavit in Charan, & postquam mortuus est pater ejus, transtulit illum Deus in terram istam, in qua vos nunc habitatis. Ad hanc difficultatem alii respondent, lethum animae, non corporis dicendo. Melchior Cano memoriae lapsus in Stephano S. Spiritus pleno existimat. S. Augustinus plures emigrationes inducit. In Codice Samaritano idem aetatis ac emigrationis annus erat, scilicet CXLV.

(n) *Georg. Sync. τῶ ε. ετελ τῆς ζωῆς.*

πενταπόλεως ὑετιζει, και αναλίσκει μεν ἐξ αὐτῆς ἅπαν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. διαφθεῖρει δὲ και αὐτὸ ἅπαν τῆς γῆς ἀνάστημα, και τῆς (ο) προκειμένης θαλάσσης νεκροῦται τὰ ὕδατα. ελιγω δὲ ὑπερον ἀπο τῆς κατα μαμβρη δρυος μετάνασας ὁ ἀβρααμ, ἐπὶ τὸ Φρεαρ κατασκηνῶι του ὄρκου. ἑαυτῷ δὲ ἴδια και τοῖς οἰκεταῖς αὐτου κατα συγγενείας πῆξάμενος σκηνῶι. τότε πρῶτον ἀβρααμ τῆς σκηνοπηγίας, ἐφ' ἑπτὰ ἡμέρας ἐπιτελεῖ τὴν ἐσρτην. ἦν εἰσέτι και νυν (ρ) ὁ ἰσραήλ ἐσρταζει (q) σκηνοπηγῶν. ἰσαακ δὲ γενομένος ἐτῶν ξ. τον ἦσαν γεννᾶ και τον ἰακῶβ. ἠδῆ δὲ ὁ (r) ἰακῶβ μετὰ τὴν γενομένην πρὸς αὐτον εὐλογίαν ἰσαακ του πατρός αὐτου, φευγει μεν ἀπο προσώπου ἦται, του ἀδελφου αὐτου. καταντᾶ δὲ πρὸς λαβαν εἰς χαρᾶν τῆς μεσοποταμίας. ἀδελφος δὲ ἦν ὁ λαβαν τῆς ῥεβέκκας τῆς μητρός ἰακῶβ. τούτου νεμει τὰ προβατὰ ἐφ' ἑλοῖς ἐτεσιν κ. δεκατεσσαρα μεν (s) λῖαν λαβῶν, και ῥαχὴλ του λαβαν θυγατέρας πρὸς γαμον. ἐπὶ δὲ τοῖς ἐξ, ῥῆτον μισθον ποιησάμενος συμφῶνον. ὑπερθε δὲ κομιζεται παρα τῶν γυναικῶν (t) βαλλα και ζελφᾶν τὰς παιδίσκας, και παιδοποιεῖται ἐκ τῶν τεσσαρῶν (u) γυναικῶν. ἐκ μεν τῆς λῖας γεννησας τον ῥουβὴμ (x) και τον συμεῶν, και τον λει, και

τον

(ο) *Th. M.* προσκημένης θαλάσσης.

(ρ) *Cedr.* ὁ ἰουδαῖος.

(q) *Th. M.* σκηνοπηγῶν. εἰκοσι πέντε δὲ φησι ἐτῶν ἦν ὁ ἰσαακ, ἴτε πρὸς θυσιαν ἀνεῖχθη. εἰς ἐκεῖνον δὲ τον τοπον τὸ θυσιασηριον ἀκεδομησεν ἀβρααμ, εὐθα ὑπερον δαυὶδ τὸ ἱερὸν ἰδρυσάτο. ἰσαακ δὲ.

pus imbrem igneum Pentapoli immisit Deus, univ-
 erfoque ibi deleto hominum genere ipsa terrae
 germina corruptit, ac maris vicini aquas eneca-
 vit. Non multo post a quercu, quae ad Mam-
 bren erat, digressus Abrahamus ad puteum ju-
 risjurandi confedit, fixisque seorsim sibi, ac ser-
 vis per familias tabernaculis, tunc primum se-
 ptem dies ob fixa tabernacula festos celebravit.
 Id quod adhuc Judaeis solenne est. Isaacus an-
 nos sexaginta natus progenuit Esabum, & Jaco-
 bum, qui accepta patris fausta precatione, fra-
 trem clam fugiens, ad Labanum Charan Meso-
 potamiae urbem pervenit. Labanus autem fra-
 ter Rebeccae Jacobi matris erat. Hujus oves
 viginti annos solidos pascit. Quatuordecim qui-
 dem pro Lia, & Rachele, Labani filiis, in ma-
 trimonio habendis; sex verò pro mercede con-
 venta. Postea etiam ex voluntate conjugum Bal-
 lam, & Zelpham ancillas ducit, & ex his qua-
 tuor uxoribus liberos procreat. Ex Lia quidem
 Rubenum, Simeonem, Levim, Judam, Issacha-
 rem,

(r) *Th. M.* ιακώβ ἐβδόμηκοσον καὶ πεμπτὸν ἀγῶν ἐτος φευγί-
 μεν ἦσαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

(s) *Cedr.* λειαν.

(t) *Th. M.* βαλλαν.

(u) *Th. M.* γυναίκων ἐν τοῖς ἡγ. ἔτεσι, οἷς ἐπὶ τῆς μεσοποτα-
 μίας μετὰ τὴν πρώτην διέτριψεν ἑπταετίαν, υἱοὺς μὲν ἐνδο-
 κα, καὶ θυγατέρα μίαν, ἐκ μὲν οὖν.

(x) *Kai semper deinceps in hoc deest,*

τον ιουδα, και τον ισαιχαρ, και τον ζαβουλων, και την διναν. εκ δε της (y) εραχιηλ τον ιωσηφ. εκ δε της βαλλαις τον δαν, και τον νεφθαλειμ. εκ δε της (z) ζελφας τον γαδ, και τον αισσηρ. (a) μετα εικοσι τοιουν ετη, διαφυγων τον λαβαν ο ιακωβ, εβδομη υπ' αυτου καταλαμβάνεται ήμερα, εν τω ορει γαλααδ. ενταυθα (b) ενωμοττους ποιησαμενοι τας προς αλληλους συνθηκας, χωριζονται ο μεν λαβαν εις χαραν, ο δε (c) ιακωβ πλησιον σικημων, εις πολιν σαλημ. ενταυθα υφισαται υπο συχημ την βιαν ή δινα. ετι δε τικτει ή εραχιηλ τω ιακωβ τον βενιαμιν, και τελευτησασα, θαπτεται εν γη (d) εφραθα. ενθα νυν εσιν ή βηθλεεμ. συμεων δε και λευι (e) τοις αδελφοις εκδικουσι την υβριν, (f) παντας δολω χρησαμενοι τους (g) περι του συχημ. ο δε ιακωβ της ορασεως υπομνησθεις, ής (h) εθεασατο κατα την αφιξιν την εις μεσοποταμιαν, ανερχεται εις (i) βεθιηλ. (k) τουτο γαρ ην ονομα τω τοπω, εφ' ω κατακοιμηθεις (l) οιδεν το οραμα. και παντα αποδεκατωσας, α εκεκτητο, τελευταιους υποβαλλει κληρω τους παιδας. λαχοντα δε τον λευι τω θεω αφιεροι και (m) καθισησιν ιερα του θεου, και προσκομιζει πρωτον τω θεω θυσιαν την του πατρος αποδεκατωσιν. επειδη (n) το εκ λεβι γενος επι αμαρων κατατρεχει, και μωυσην, ων ο μεν

ιερα-

(y) Th. M. εραχιηλ.

(z) Cedr. Δελφας.

(a) Th. M. εικοσον τοιουν ετος.

(b) Th. M. ενωμοτους ποιησαμενους.

(c) Th. M. deeft.

(d) Cedr. εν τω ευφραθα.

(e) Th. M. της αδελφας.

rem, Zabulonem, & Dinam. Ex Rachele Josephum. Ex Balla Danum, ac Nephtalimum. Ex Zelpha Gadum, atque Afferem. Peractis igitur viginti annis a Labano fugit Jacobus, septimo autem die in monte Galaad ab illo deprehenditur. Hic jurato invicem foedere separantur, Labanus Charan, Jacobus verò prope Sichemam in urbem Salemam abiturus. Eo loci a Sichemo stuprata per vim Dina. Rachel porrò Benjaminum Jacobo parit, ac mortua in Ephratha, ubi nunc Bethleema est, sepelitur. Simeon autem, & Levi injuriam fratribus illatam ulciscuntur, dolo interfectis cum Sichemo civibus. Jacobus visionis suo in Mesopotamia adventu habitae recordatus Bethielam ascendit. Hoc enim loco nomen erat, ubi nocturna quies coelestem illi speciem objecit. Datis omnium bonorum suorum decimis, & instituta extremò filiorum quoque fortitione, Levim Deo forte designatum sacris addicit, & sacerdotem Dei constituit; qui & primum decimas patris in sacrificium Deo obtulit. Quoniam Levis genus ad Aaronem, atque Moy-

fen

(f) *Th. M.* παντι.

(g) *Th. M.* περι τον συμχην.

(h) *Mfc.* εθεασαντο.

(i) *Th. M.* βαιθηλ. *G. S.* βεθηλ.

(k) *Th. M.* τουτα.

(l) *Ced.* ειδε.

(m) *Ced.* αναδεικνυσι αρχιερα.

(n) *Th. M.* τὸ λευιτικον γενος.

ἱερατευεῖ, ὁ δὲ εὐρετηγεί (ο) τῷ ἰσραὴλ, (ρ) ἐπιστῶς ἐξ αὐτοῦ λαμβάνεται (q) ἢ τοῦ ἰακώβ γενεαλογία. ἰακώβ γενομένος (r) ἐτῶν πζ. ἐγεννήσε τὸν λευί. (s) ἰσαακ καὶ ρεβέκκα μεταπεμφθέντες τὸν ἰακώβ, καὶ τὸν ἦσαν, καὶ παρακαλέσαντες αὐτοὺς ἅμα, καὶ ἐνορκισάμενοι εἰρήνην ἀγειν πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῆς (t) ἀδελφικῆς οικειότητος ἀσπάζεσθαι (u) τὴν διαθεσιν. τελευτῶσι, πρότερα μὲν ἢ ῥεβέκκα, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁ ἰσαακ, (x) ἰακώβ τῆς πρῶτοτοκίας καταλιπόντες (y) τὰ γέγρα. τῷ δευτέρῳ εἰτε τῆς του ἰσραὴλ ἐν αἰγυπτῷ παροικίας, λευί γενομένος (z) μβ. ἐτῶν γεννᾷ τὸν (a) κααθ, κααθ ἐτῶν (b) ξ. γεννᾷ τὸν ἀμβραμ. ἀμβραμ γενομένος ἐτῶν (c) οε. γεννᾷ τὸν (d) μουσῆν.

87κ

(ο) Mfc. τὸν τῷ.

(ρ) Th. M. εἰκοτὸς.

(q) Cedr. αὐτῶν. Th. M. ἢ ἐκ τοῦ.

(r) G. S. εἰτε πβ.

(s) Th. M. ῥεβέκκα ἤξιώσε τὸν ἰσαακ ἀγαγεῖν ἧσαν, καὶ ἰακώβ, καὶ διαλλάξαι αὐτοὺς. παρακαλεῖται ἅμα καὶ ἐνορκισαί εἰρήνην ἀγειν ἀλλήλους.

(t) Ced. πνευματικῆς. deest verò τελευτῶσι.

(u) Th. M. διαθεσιν. ὁ δὲ καὶ ποιῆσαν. προεῖπε τῷ ἑσῶν, ὅτι ἐὰν ἐπαναστῆς τῷ ἰακώβ, ἐμπέση εἰς χεῖρας αὐτοῦ. τελευτῶσι.

(x) Th. M. τῷ ἰακώβ.

(y) Th. M. τὰ γέγρα. οἱ τε υἱοὶ τοῦ ἧσαν παρῶντων τὸν πατέρα αὐτῶν, κατὰ ἰακώβ, καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ καθοπλισθέντες μετὰ ἐθῶν, ἦλθον πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ ἀποκλείσας τὰς πύλας τῆς πόλεως, παρακαλεῖ τὸν ἧσαν μνησθῆναι τῶν γονικῶν ἐντολῶν, καὶ παραινέσεων. τοῦ δὲ μὴ ἀνεχώρησεν, ἀλλὰ μάλλον ὑβρίζοντος, τοῦ ἰουδα παρακαλεσάντος ἐνετείνε τὸ τόξον ἰακώβ. καὶ πληξῆς κατὰ τοῦ δεξιῶν μαζοῦ

τοῦ

fen usque pertingit, quorum alter facerdos, alter ductor populi fuit, consentaneum est, Jacobi genus ab illo repeti. Jacobus, -cum annorum 87 esset, genuit Levim. Ifaacus, & Rebecca Jacobum, & Esabum accersitos adhortati interposita jurisjurandi religione ad ineundam invicem pacem, habendamque fraternae necessitudinis rationem adegerunt. Moriuntur, primò quidem Rebecca, paulo post & Ifaacus, praerogativâ primò nati filii Jacobum dignati. Secundo Ifraelis in Aegypto habitationis anno, Levi annos 42 natus Caadam procreat. Caadus 60 annos natus Ambramum. Ambramus 75 annos natus Moyfen.

τον ησαυ κατεβαλε, και τουτου τελευτησαντος επεξηλθον οι υιοι ιακωβ, τας πυλας ανοιξαντες, και παντας σχεδον ανειλον. τῷ δευτερω κ. τ. λ.

(x) *Th. M. με. G. S. μζ. παροικιας. Th. M. παροικιας. ιερογραμματεα δεινον φησι προειπειν, οτι τὸ τικτομενον παιδιον εν τῷ δε τῷ χρονῳ τοις ἰβραιοις την αιγυπτιαν καταλυσει βασιλειαν. και δια τουτο φαραω προσεταξε φονευειν τα τικτομενα των ἰβραιων.*

(a) *Cedr. καγαδ. αβραμ. Th. M. αμβραμ.*

(b) *Th. M. ξεγ.*

(c) *Th. M. ο.*

(d) *Th. M. μουσην. τον τε αμβραμ τον πατερα μουσεως ευχασθαι τῷ θεῳ, μη περιδειν απολλυμενον τὸ γενος των ἰβραιων. κρηματισθηναι δε κατ' οναρ περι της γενεσεως, και δυναμειωσ του παιδιου μουσεως, οὐ τεχθεντος, και εκθετου γενομενου, θερμουθεις ἢ του φαραω θυγατηρ ανειλετο. τουστουτο δε ην καλλι κρειον τὸ παιδιον, ως τους οργωντας αυτων αμιτατριπτι θαυμαζοντες ενοραν.*

εκ του ἀβρααμ και της (e) χεττουρας γεννᾶται ιεξαν. εκ δε ιεξαν δαδαν. εκ δε δαδαν, ἐραγουηλ. εκ δε ἐραγουηλ (f) ιωβαρ, ὁ και ιωβαμ. εκ δε ιωθρ σεπφορα, ἦν (g) ελαβε μωσης, καθὼς ἴσορει δημετριος, ὡς Φασκει ευσεβιος εν τῷ (h) χρονικῷ. μωσης δε ων ετων π. (i) αφηγεται τον ισραηλ εν τῇ ἐξοδῷ τῇ ἐξ αιγυπτου, πληρωσαντων αυτων ετη υλ. επι της παροικιας. συ γαρ εν αιγυπτῷ μονη γινεται ἡ παροικιασις, αλλα και εν γῆ χανααν. ὅπερ ἡμιν και αυτη παριστησι ἡ γραφη λεγουσαι. ἡ δε παροικησις των υιων ισραηλ, ἦν παρωκησαν εν γῆ αιγυπτῷ, και εν γῆ χανααν, ετη υλ. (k) και εσι του μεν ἀβρααμ απο της εκ χαρᾶν αναβασεως μεχρι (l) της εις ισαακ γενεσεως, ετη κε. του δε ισαακ μεχρι ιακωβ, ετη ξ. του δε ιακωβ τα μεχρι λευι ετη πζ. του δε (m) λευι

τα

(e) *Th. M.* χετταρας.

(f) *Th. M.* ιοθρ και ιοβαβ.

(g) *Th. M.* εγσιμε.

(h) *Th. M.* χρονικῷ. μωσης μεν απο αβρ αμ εβδομος. ἡ δε σεπφορα ἑκτη. μωσης δε.

(i) *Th. M.* αφηγεται τα εν ἐξοδῷ της αιγυπτου των υλ ετων της παροικιας. σημειωτεον, ὅτι δου τα υλ. ετη της του λαου παροικιας αριθμεισθαι εις την αναβασιν. τριακοσιν δε καταγων ετος ὁ ιωσηφ, εγχειριζεται την αιγυπτιαν αρχην. ἑπτα τοιουτ ενιαυτων της ευθηνιας και δυο του λιμου διελθοντων, καθῆλθεν ιακωβ συν τοις τεκνοις εις αιγυπτον. τον νειλον δε φησι μη απελθειν εν ὅλις ἑπτα ετεσι του λιμου του εν αιγυπτῷ. ην οὐν ἴ τοτε ιωσηφ ετων λβ. ἐξῆσε δε τα παντα ετη ξβ. μετα γού τον θατατον του ιωσηφ, δουλευουσιν αἰβρααι

τους

Moyfen. Ex Abrahamo, & Cheturâ nascitur Jexanus; ex Jexano Dadanus, e Dadano Rhaguel; ex Rhaguele Joatharus, Jobamus etiam dictus. Ex Jothore Sepphora, quam Moyfes duxit, ut Demetrius narrat, & in Chronicis Eusebius refert. Moyfes octogesimo ætatis suæ anno Israelem ex Aegypto ducit, cum 430 annos incola fuisset, non enim in Aegypto solum, sed & in regione Chananaeorum erat incola. Id quod ipsa quoque scriptura nos docet, cum dicat: Incolatus verò filiorum Israelis in Aegypto, & Chanaan 430 annorum. Et sunt quidem ab Abrahami discessu ex Charan usque ad Isaaci generationem anni 25. Ab Isaaco usque ad Jacobum anni 60. A Jacobo usque ad Levim anni 87. A Levi

τους αιγυπτίους ἐτη ρμδ. τὰ πάντα τοῖνυν τῆς ἰβραίων ἐν αιγυπτῷ διατριβῆς σιε. ἀπο χαρὰν εἰς τὴν γῆν ἐποίησατο τῆν χαναναίων μεχρὶ τῆς ἐξόδου τοῦ λαοῦ, ἣν δεῖκνυται ποιησάμενος, κατὰ τὸ οὐδωηκοσόν ἐτος ὁ μαουσης. οὐ γὰρ ἐν αιγυπτῷ κ. τ. λ.

- (k) και εσι. κ. τ. λ. Alii verò sic recensent. Ab Abrahami adventu usque ad Isaac 25. Ab Isaac usque ad Levi 82. A Levi usque ad Caad 47. A Caad usque ad Ambram 60. Ab Ambram usque ad Moyfen 75. A Moyse usque ad exitum 81. Utrunque sunt 430. Ante και εσι κ. τ. λ. Theod. Mel. de Melchisedechō haec habet. Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις ἀβραὰμ ἢ ὁ μελχισεδεκ ἀπὸ θεοσεβείας, ἵος σιδου βασιλεως, ἵου αιγυπτου, ἵος κτιζει και πολιν σιδων. και εσι κ. τ. λ.
- (l) Th. M. τῆς ἰσαακ γινησιως.
- (m) Msc. λωσ.

τα μεχρι κααθ (η) ετη μ.β. του δε κααθ, τα μεχρις αμβραμ, (ο) ετη ξ. του δε αμβραμ τα μεχρι μωυσεως ετη (ρ) σε. του δε μωυσεως τα μεχρι της εξοδου ετη π. και τω χρονω οτε εξηλθον. τω γαρ απριλιω μηνι εξηλθεν ο λαος εκ γης αιγυπτου, και επερασε την ερυθραν θαλασσαν αβροχοις ιχνεσι. κατακλυσθεντων δε των αιγυπτιων εν τη θαλασση. και εποιησεν ο λαος εν τη ερημω σινα, ετη μ. κατα ταιτους τους χρονους (q) ιναχος, πρωτος αργους εβασιλευσεν. μετα δε τουτον φορωνεος αργειων εβασιλευσεν, καθ' ον ο επι (r) ωγυγου κατακλυσμος υπο ελληνων (s) ισοριται. ιησους ο του ναυη κατα μωυσην παραλαβων την ηγεμονιαν, και διαπερασας τον ισραηλιν αρχει του (t) λαου (u) ετη κε. ευτος επροσθησεν επαρχιας (x) ξ. και καθειλεν βασιλεις κθ. γινονται τοιουν απο μεν αδαμ εως του κατακλυσμου (y) ετη β.σ.μ.β. (z) απο δε του κατακλυσμου (a) εως της πυργοπομιας ετη φ.λ.σ. απο δε του διαμερισμου (b) εως της αβρααμ εν γη χαναιαν μετοικησεως, ετη φ.μ.α. (c) απο δε αβρααμ εως ιησου του ναυη ετη φ.ο.α. ομου γινονται απο αδαμ
ετη

(η) Th. M. μ.β.

(ο) Th. M. ξ.γ.

(ρ) Th. M. ο.

(q) Th. M. ιναχος.

(r) Alii Ogygem pronuntiant. Cedrenus ait: Sub Gyge. Eusebius Latinus Ogygium scribit.

(s) Th. M. ισοριται και ασυριων, κατα μωυσην deest.

(t) Th. M. λαου μετα μωυσην.

(u) Ced. G. S. κζ.

vi usque ad Caadam anni 42. A Caado usque ad Ambramum anni 60. Ab Ambramo usque ad Moysem anni 75. A Moyse usque ad exitum anni 80. & quo exierunt tempore. Mense enim Aprili exiit populus ex Aegypto, & mare rubrum ficco pede transiit, Aegyptiis in mari demerfis. In regione deferta Sinae populus quadraginta annis haesit. Eo tempore Inachus Argo primus imperavit. Huic successit Phoroneus, cujus tempore diluvium sub Ogyge factum a Graecis refertur. Josue filius Nave suscepto post Moysem principatu, trajectoque Jordane populi Dux per 25 annos evertit 60 praefecturas, ac Reges 29 e medio sustulit. Intercessere igitur ab Adamo usque ad diluvium anni 2242. A diluvio usque ad turris exstructionem 563. A terrae divisione usque ad Abrahami in terram Chananaeorum transmigrationem 541. Ab Abrahamo usque ad Jesum Nave 571. Simul omnes ab Adamo 3890. anni.

Defun-

(x) *Th. M.* ζ.

(y) *Chr. Al.* βσξβ. *Th. M.* βξγ. *Joan. Antioch.* βσνβ.

(z) απο δε του κατακλυσμου. Funckius in sua Chronologia a diluvio usque ad confusionem linguarum annos 130 numerat. Ex bibliis ab origine mundi ad natales Abrahami 1929 anni computantur.

(a) *Th. M.* επι τον διαμερισμον της γης ετη τσθ.

(b) *Th. M.* επι την παροικησιαν αβρααμ ετη χις.

(c) *Th. M.* απο δε της παροικιας επι τελευτην ιησου των ναων ετη υς. απο αδαμ ετη γυδδ.

ετη γωσ. (d) μετα δε την τελευταην ιησου του υιου ναυη, ζησαντος ετη ει, κρατουτων των πρεσβυτερων του λαου, και αμαρτησαντων (e) εις τον θεον, παρεδοθησαν τω (f) χουσαρσαθαμ βασιλει μεσοποταμιας, ος εβασιλευσεν αυτων (g) ετη η. κατα τούτους τους χρονους (h) προφητευς μυθευεται σοφος ων εν παιδεια, εν η̄ τους ανθρωπους απο ιδιωτειας μετεπλασεν. επισρεψαντος τεινου του λαου προς τον θεον, ανισησι τον γοθονηλ, ος εκρινε τον λαον (i) ετη μ. αδελφος δε ην ο γοθονηλ του χαλεβ. και παλιν αμαρτησαντες, (k) παρεδοθησαν τω (l) εγλωμ βασιλει μωαβ, και δουλευουσιν αυτω (m) ετη ιγ. τω θ^ω ετει μωαβιτων η αθηναϊων βασιλεια ηρξεν ετη θμβ. ων πρωτος εβασιλευσεν κεκρωψ. (n) επισρεψαντος δε του λαου προς τον θεον, ανισησιν αυτοις τον (o) ναωδ ανδρα εκ φυλης εφραιμ, και απεκτεινε τον εγλωμ, και ηρξεν του λαου (p) ετη ν. τω θ^ω ετει ναωδ ηρξε η μυκιναιων βασιλεια ετη τλβ. ων πρωτος περσευς. προσπταισας παλιν ο λαος, παρεδοθησαν τω (q) ιαβεις βασιλει χανααν ετη κ. επι τουτου προφητευει (r) δεβωρα εκ φυλης εφραιμ,

(d) *Th. M.* μετα ιησουν.

(e) *Msc.* τον θεον. *Chron. Alex.* προς τον θεον.

(f) *Cedr.* χουσαρθαμ. *G. S.* χουσαρσαθαμ. *Chron. Alex.* χουσαρσαθεμ. *Th. M.* χουσαρσαθαμ ενδιδεται.

(g) *Cedr.* ετη ιη.

(h) *Ced.* Sub Debbora eum fuisse ait.

(i) *Zon. & Th. M.* επι ν. ετη. *Chron. Al.* λβ. detractis scilicet octo servitutis annis.

Defuncto, qui centum, & decem annos vixerat, Jesu populus sub imperio seniorum, in Deum peccans Chufarsathomo, Mefopotamiae Regi, traditus, octo annos serviit. Sub hoc tempore Prometheum disciplinis excultum homines ab inscitia transformasse fabulantur. Converso ad Deum populo fuscitabatur Gothoniel, qui eum per 40 annos judicavit. Erat autem Chalebi frater. Peccantes rursus Eglomo Moabitarum Regi traditi servitutem tredecim annorum servierunt. Nono Moabitarum anno regnum Atheniensium coeptum 942 annos tenuit. Eorum Rex primus Cecrops erat.

Reduci ad Deum populo fuscitatus Naodus vir ex tribu Ephraemi, occiso Eglomo, 50 annis Dux populi erat. Nono Naodi anno regnum Mycinaeorum exortum 332 annos stetit, Rege primo Perseo. Lapsus rursus populus Jabi Chananaeorum Regi ad 20 annos traditus est. Sub illo Debora

(k) *Th. M.* παραδιδονται.

(l) *Th. M.* αινλαμ.

(m) *Ch. Al.* ετη ιη. sic & *Cedr.* & *Zon.*

(n) *Th. M.* παλιν δε αυτους επισρεψοντας εξαρειται δια του αμφοτεραδεξιου αωθ.

(o) *Chron. Alex. Cedr.* αωθ. *Zon.* αωθ βενιαμιντης.

(p) *Chron. Alex.* ετη νς. *Zon.* επ' ετισι π.

(q) *Th. M.* ιαβης. *Ced.* ιαβειμ. *G. S.* ασαρ.

(r) *Chr. Al.* δεββωρα. *Ced.* δεββορα. *Th. M.* δειωρα γυνη λαφιδωθ.

εφραιμ, και δι' αυτης ἠγησατο του λαου (s) βαραχ, εκ φυλης νεφθαλειμ, ετη μ. μετα δε την δεβωρας τελευτην, εξήμαρτεν παλιν ὁ λαος, και καταδουλουνται τοις (t) μαδιθναισι ετη ζ. γεδεων δε αυτοις εκ φυλης μανασση, θεισις σημεισις της νικης κομισαμενος την πισιν, επανισαται, και εν τριακοσις ανδρασι, ιβ διαχειρισαμενος μυριαδας, ηρξε του λαου ετη μ. αβιμελεχ ο ταιτου υιος ετη γ. θωλα υιος (u) φιλαμ, υιου χαλαμ, (x) ων εκ φυλης εφραιμ ετη κγ. ιαιη ο γαλααδιτης εκ φυλης μανασση ετη (y) κβ. (z) μετα ταιτου εξήμαρτεν ὁ λαος, και παρεδοθη τοις αμμανιταισι ετη ιη. επειτα την προς θεον (a) ποιησαμενους επανοδον, σωζει δια του ιεφθαε του γαλααδιτου, (b) μητρος μεν οντος ετερας, φυλης δε μανασση. ουτος (c) αρχει του λαου ετη σ. μετα ταιτου ηρξεν (d) εσεβων εκ της ιουδα φυλης ὁ βηθλεεμιτης ετη ζ. κατα ταιτους τους χρονους το (e) ιλιον εκτισθη, και ασπληπιος την ιατρικην επισημην (f) μεττει. (g) ελωμ ὁ ζαβου.

(s) *Ced.* βαραχ. *Chr. Al.* βαρουχ. *Th. M.* βαραχ ὁ του αβιθεμ.

(t) *Georg. Sync.* μαδιθναισι.

(u) *Th. M. G. S.* φουα.

(x) *Msc. ὀν.* *Th. M.* deeft.

(y) *G. S.* κ.

(z) *Ced.* μετα ταιτου.

(a) *Msc.* ποιησαμενος. *Th. M.* ποιησαμενοις.

(b) *G. S.* γυναικος πορης. *ex quo forsitā legendum* ἑταιρας. *Th. M.* οντας ἑτερας.

(c) *Msc.* αρχειν.

bora ex tribu Ephraemi vates erat, atque ejus auctoritate Barach ex tribu Nephtalimi 40 annis populum duxit. Post Deborae mortem rursus deliquit populus, & per septem annos servitutum Madianitarum passus est. Eos Gedeon tribu Manassaeus, acceptis a Deo in fidem victoriae signis, insurgens cum manu 300 virorum invasit, ac centum viginti millibus hostium caesis, per 40 annos populi Dux fuit. Hujus filius Abimelechus per annos tres. Thola ex tribu Ephraemi, filius Philami, cujus Chalamus pater erat, per annos viginti tres. Jairus Galaaitides ex tribu Manassis per annos viginti duos. Dein ob sua peccata populus in Ammanitarum manus ad 18 annos datus est. Ad Deum verò reversus, per Jephthem Galaaditam, ex alia matre natum, ex tribu autem Manassaeum liberabatur. Hic sex annis populo praefuit. Post hunc Efebon Bethleemites ex tribu Judae annis 7. Eo tempore Ilium conditum, & Aesculapius medendi artem secutus est. Elomus Zabulonites, per decem annos populi

(d) *Chron. Alex.* εσσεβων. *G. S.* αβαισσαν. In veteri testamento dicitur αβαισσαν, vel εβεσσαν. Clemens Alex. αβαιθαν.

(e) *Chron. Alex.* XVI°. Deborae anno Ilium esse conditum narrat. Cedrenus verò sub Gedeone.

(f) *Th. M.* μητησι.

(g) *Chron. Alex.* αιαλωμ. *Ced.* αιλαμ. *Th. M.* εγλωμ.

ζαβουλωνιτης εκρινε τον ισραηλ (h) ετη \bar{i} . (i) αβδων υιος
 ελημ ο (k) Φαραθωνιτης, ετη η. κατα τουτους τους
 χρονους (l) ορφευς ο ποιητης εγνωριζετο. προσπται-
 σας δε παλιν ο λαος εκδιδοται αλλοφυλεις (m) τοις
 Φυλισιειμ, ετη $\bar{\mu}$.

ΠΟΤΕ ΗΡΞΑΤΟ Η ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑ.

Τω $\bar{i}\delta$. ετει Φυλισιαων ηρξεν η λακεδαιμονιων βα-
 σιλεια. επι ετη $\tau\kappa\delta$. ης πρωτος εβασιλευσεν ερυσθευς.
 και τω $\bar{i}\epsilon^{\omega}$ ετει των αυτων Φυλισιαων ηρξεν η κοριν-
 θιων βασιλεια επι ετη $\tau\kappa\gamma$. ων πρωτος εβασιλευσεν
 αλιτης. (n) επισρεψαντος συν του ισραηλ προς τον
 θεον, ανιησι τον (o) σαμφω, (p) μανωε μεν υιον,
 φυλης δε Δαν, οςις καταπολεμησας τους αλλοφυλους,
 αρχει ετη $\bar{\kappa}$. κατα (q) τουτους τους χρονους (r) ηρα-
 κλης εγνωριζετο, (s) γεγονυιας αναρχιας και ειρηνης κα-
 τα τας εβραϊκας παραδοσεις οτε και επραττεν εκατος,
 οπερ εβουλετο. και ειρηνην εσχεν προς αλλοφυλους (t)
 ο λαος, (u) σαμωνια αυτου ηγουμενου (x) ετη $\bar{\mu}$. Ηλι ο
 ιερευς ηρξεν του λαου (y) ετη $\bar{\kappa}$. κατα τουτους τους
 χρονους

(h) Th. M. ετη ιη.

(i) Chr. Al. λαβδων υιος αιλημ. Ced. σελειμ. Th. M. ελλειμ.

(k) Th. M. μαραδουιτης.

(l) ορφευς. Cedrenus eum sub Gedeone collocat.

(m) τοις φυλισιειμ deest in Th. M.

(n) Th. M. επισρεψαντας.

(o) Th. M. σαμφων.

(p) Th. M. μανωε δε.

populi iudex erat. Abdon Elemi filius, Phara-
thonides per annos octo. Hoc tempore poeta
Orpheus innotuit. Cum rursus Deum populus of-
fendisset, Philistaeis per 40 annos deditus est.

QUANDO REGNUM LACEDAEMONIORUM COEPIT ?

Regnum Lacedaemoniorum decimo quarto
Philistaeorum anno ortum 324 annos duravit. Pri-
mus eis Erystheus praeerat. Anno Philistaeorum
decimo quinto regnum Corinthiorum, quibus Ali-
tes imperavit primus, ortum suum habuit. Re-
verso ad se Israeli Deus Samsonem mittit Manoae
quidem filium, tribu verò Danicum, qui debel-
latis Philistaeis viginti annos regnavit. Ea tem-
pestate Hercules claruit, cum, ut ab Hebraeis
traditum est, magistratu vacaret, ac pace frue-
retur populus, atque suo quivis arbitrio ageret,
quietis etiam Philistaeis per 40 annos sub Samo-
niae ductu. Heli sacerdos viginti annos popu-
lum gubernavit Hujus aetate bellum Trojanum
decen-

(q) Mfc. *τουτοις.*

(r) Cedrenus eum sub Gedeone ponit.

(s) Deest in Mfc.

(t) *Th. M. ὁ λαος ετη λ.*

(u) *Cedr. σαμανῆ.*

(x) *ετη μ.* deest in *Th. M.*

(y) *Chr. Alex. ετη μ.*

χρονους ὁ ἰλιακος πολεμος εγενετο (z) ετεσι \bar{i} , και (a)
 τὸ ἰλιον (b) ἔιλω. (c) σαμουηλ διαδοξαμενος του ἡλι
 την ἱερατειαν, και την ἡγεμονιαν, κρατει του λαου.
 επειτα του λαου μεν καταναγκαζοντας, του θεου δε
 συγχωρησαντος, χριει βασιλευ τον σαυλ, υιον (d)
 κεις, εκ φυλης βενιαμιν. (e) οὗτος ὁ σαυλ, συνεπι-
 σχυοντος του σαμουηλ, βασιλευει ετη $\bar{\kappa}$. εφ' ἑαυτου
 δε ετη $\bar{\kappa}$. (f) επροφητευσεν δε επι αυτου ἄμα και ἱερα-
 τευσεν ὁ σαμουηλ. (g) αβεννηρ αυτω ὁ του (h) νηρ
 της (i) ερατειας αφηγειτο. του δε σαυλ προσπιται-
 σαντος τῷ θεῷ, (k) επιχριει παλιν ὁ σαμουηλ τον δαυιδ
 τον του ιεσται εκ της ιουδα φυλης. γινονται ουν (l) απο
 ιησου του ναυη (m) ἕως δαυιδ ετη $\bar{\Phi}$. (n) απο δε κτι-
 σεως κοσμου ετη $\bar{\delta}$. δαυιδ δε βασιλευει ετη $\bar{\mu}$. εν
 χειρω μεν ετη $\bar{\zeta}$. και εν ἱερουσαλημ ετη $\bar{\lambda}$. γ. επι
 ταιτου μεν αβηθααρ ετυγχανεν ὁ αρχιερευς ὁ του αβι-
 μελεχ εκ της συγγενιας ἡλι, εξ ἑτερας δε πατριας
 σαδακ. προεφητευσεν δε, αυτος τε δαυιδ, και γαδ,
 και ναθαν, και ασαφ, και ιδιθουμ. εσρατηλαται δε
 αυτω ιωαβ υιος σαρουιας. (o) οὗτος ηβημησε τας
 φυλας του ισραηλ και ἦν ὁ αριθμος, ἐν καθηβημησεν.
 (p) $\bar{\alpha}$

(z) *Cedr.* ετη δεκα.

(a) *Msc.* τον ἰλιον.

(b) *Th. M.* ἔιλω. alius ἦλω.

(c) *Dicitur Pontifex, & successor Heli. At Seldenus*
lib. i. de Success. in Pontif. Hebr. c. III. negat fuisse
Pontificem, aut Pontificatus capacem.

(d) *Cedr.* κεις. *Th. M.* κεις.

(e) *Th. M.* οὗτως.

decennale gestum, Iliumque captum est. Heli in sacerdotis, populique gubernatione successit Samuelus. Dein cogente quidem populo, permittente autem Deo, Saulum, Kisi filium, tribu Benjaminicum in Regem unxit. Is Samuelo adjuvante per viginti annos, totidemque solus imperium gessit, quo tempore Samuelus & vatem, & sacerdotem egit: Abenerus Neri filius exercitui praefuit. At postquam Saulus Deum offendit, Samuelus Davidem Jessae filium, tribu Judaeum unctioe Regem rursus designat. Sunt igitur a Jesu Nave filio usque ad Davidem anni 510. A creatione verò mundi 4400. David regnavit annos 40. in Chebro quidem septem, & Hierosoly-mis 33. Eo regnante Abiathar Abimelechi filius ex Helis cognatione, ex familia verò Sadoci Pontifex erat. Vates autem sacri erant & ipse David, Gadus, Nathanus, Afaphus, atque Idithumus. Exercitum duxit Joabus Sarviae filius, qui, cum tribus Israelis censuisset, eorum 1100000 inventa

(f) *Th. M.* επροφητευει και ιερατευει. *Ced.* προεφητευσει.

(g) *Th. M.* αβενηρ.

(h) *Th. M.* νειρ υιος.

(i) *Th. M.* στρατηγειας.

(k) *Th. M.* επιχηρει εις βασιλεια.

(l) *Th. M.* απο της τελευτης.

(m) *Th. M.* επι την τελευτην σαμουηλ ετη χι.

(n) *Th. M.* απο δε αδαμ Δ τ π β.

(o) *Th. M.* ος ηριθμησε τον λαον.

(p) $\overline{αβ}$ χιλιάδας. οἱ δὲ υἱοὶ ἰουδα, $\overline{υο}$. χιλιάδες. τον δε λει, και τον βενιαμιν ουκ ηρθημψεν. πεπτωκατιν δε εκ του λαου δια τουτὸ ο. χιλιάδες. (q) επι αυτου παρ' ἑλλησιν, ὄμηρος και ἡσιόδος. αυτος δε ὁ δαυιδ παρελαβε την συριαν ἕως του ευφρατου. σολομων ὁ υἱος αυτου (r) εβασιλευσεν ετη $\overline{μ}$. οὗτος τὸν ναον του θεου τῷ τεταρτῷ ετει της βασιλειας αυτου θεμελιωσας, και (s) εν ἑπτα ετεσιν αυτον κατασκευασας τῷ ενδεκατῷ ετει της αρχης αυτου αφιερει. (t) ἱερατευσεν επι τουτου σαδωκ, και (u) επροφητευσεν ναθαν ὁ και την οικοδομην αυτον του ἱερου ποιησασθαι παραθαρσυνας, και (x) αχιαμ ὁ σιλωνιτης, και (y) σαμαιας, και αδδομ. την τε φρατιωτικην δυναμιν εγχειριζεται (z) βαβαιας υἱος ιωδαε. οὗτος εν πλουτῳ και δοξῃ και σοφια θειατε και ανθρωπινη παντας ὑπερηγεν, μεχρι του παρεκκλιναι εις γυναικομανιαν, (a) ἐν και ἡ βασιλισσα νοτου εκ των περατων της γης, ανασασα ηλθεν κατα κλεος της αυτου σοφιας, και εν ανιγμασι και προβλημασι πολλοις πειρασασα αυτον σοφοτερον ευρεν παντος ανθρωπου. εβσοαμ ὁ υἱος αυτου (b) εβασιλευσεν του ιουδα ετη $\overline{ιζ}$. επι τουτου τὸ παν του λαου πληθος διαιρειται κατα την προεξενεχθεισαν

(p) Josephus lib. 3. ant. c. 10. habet numerum Israelitarum 900000. Judaeorum 400000. Zonar. horum 500000, illorum 800000, quae est biblica summa.

(q) Chron. Alex. Regis Saulis XIII°. anno ponit

(r) Thi. M. βασιλευει.

(s) Chron. Alex. ετεσιν οκτω. Cedr. αξααμειος απο του δευτερου ετους της αυτου βασιλειας.

venta sunt. Judae tribus 470000. Levis, & Benjamini census actus non est. Cecidere ob hoc hominum 70000 de populo. Davidis aetate apud Graecos Homerus, & Hesiodus clari erant. David Syriam usque ad Euphratem ditionis suae fecit. Salomon ejus filius 40 annos regnavit. Hic quarto regni sui anno fundamentum templi Dei jecit, & septem annorum spatio exstructum undecimo regni sui anno consecravit. Ejus tempore Nathan, fabricandi hujus templi hortator, Achias Silonites, Samaeas, & Abdom prophetiae dono claruere. Copiarum dux erat Bathaeas Jodae filius. Salomon divitiis, gloriâ, & sapientiâ divinâ, humanâque longe omnibus praestitit, donec in insanos mulierum amores delapsus est. Ad rumorem sapientiae ejus austri Regina e terrae suae finibus egressa accessit, multisque dubiis & obscuris quaestionibus propositis de ejus sapientia experimentum sumens, quovis homine sapientiosem invenit. Roboamus Salomonis filius septendecim annos Judae imperitavit, sub quo
omnis

(t) *Th. M. ιερατευεν.*

(u) *Th. M. προσφητευεν.*

(x) *G. S. αχιας, και αδδω. Th. M. αδδω.*

(y) *Th. M. σαμιας υιος αλαμει.*

(z) *Th. M. βανιας.*

(α) *G. S. εν την σοφιαν ακουσαι.*

(b) *Th. M. βασιλιει εν η.*

σαν κατα του σολομωντος θειαν αποφασιν . και (c) αυτω μεν η εξ ιουδα παραμενει φυλη , και η του βενιαμιν . αι δε λοιπαι πασαι αι δεκα φυλαι ιεροβοαμ τον του ναβατ εκ φυλης εφραϊμ , ένα των σολομωνος οικειων , (d) εαυτων εις βασιλεια προσησαντο . ην (e) μεν τω εροβοαμ ο της βασιλειας οικος εν ιερουσαλημ . εκαλειτο δε αυτω το (f) υπ' αυτω ταπτομενον πληθος , ιουδας και οικος δαυιδ , εκ της (g) κρατεστερας φυλης ειληφως την προσηγοριαν . του δε ιεροβοαμ σαμαρεια μεν η μητροπολις . ο δε της βασιλειας οικος (h) εν θερσα . θυσιασηρια δε δυο . εν μεν εν (i) βεθιλ . την γαρ μιαν των δαμαλεων , ενταυθα καθιδρυει . (k) την δε αλλην εν σαμαρεια , εν τη του δαν (l) φυλη . ονομα δε τω (m) υπ' αυτου λαω ισραηλ δια το πληθος , και (n) εφραϊμ δια την (o) του βασιλεως φυλην . (p) προφητεων δε επι και τοτε (q) σαμαιας ο του (r) σαλαμει , και ο εκ ιουδα εις σαμαρειαν αφικομενος , και προφητευσας τω ιεροβοαμ , προς το θυσιασηριον . ος και αναρειται , (s) τω του θεου παραβησαι την εντολην (t) απατηθεις , υπο λεοντος καθ' οδον αυτω επαμιοντι (u) συγκυρησαντος . (x) αβια διαδεξαμενος ο υιος εροβοαμ

την

(c) Th. M. αυτό.

(d) Mfc. & Th. M. ιαυτον.

(e) Th. M. μεν ουν.

(f) Cedr. υπ' αυτον.

(g) Th. M. επικρατεστερας.

(h) Th. M. θερσα.

(i) Th. M. βεθλ. Zon. βαιθλ.

(k) Th. M. θατερον δε.

(l) Th. M. φυλη . και ενταυθα γαρ ιτεραν ανιερως δαμαλις.

omnis populus, sicut antea in Salomonem Deus edixit, divisus erat. Ipsi quidem tribus Judae, & Benjamini remansere. Reliquae omnes decem tribus Jeroboamum Nabati filium ex tribu Ephraemi, unum ex Salomonis domesticis Regem sibi constituerunt. Regia Roboami fuit Hierosolymis, & multitudo ipsi subdita vocabatur Judas, ac domus Davidica, nomine e tribu potiore sumpto. Jeroboami Metropolis Samaria, Thersae regia erat. Altaria verò duo, unum Betheli. Buculorum enim unum hîc posuit, alterum Samariae in tribu Dani. Populus, quem regebat, Israelus ob multitudinem, & Ephraemus ob Regis tribum appellabatur. Vaticinatus autem adhuc est Samaeas Salami filius, qui ex Juda Samariam veniens, Jeroboamo Dei responsum ad altare dedit. Cum verò mandatum Dei deceptus violasset, a leone, in quem viâ redux incidit, enecatus est. Roboamo Abias successit, regnumque per annos tres

(m) *Cedr.* ὑπ' αὐτοῦ. *Th. M.* ὑπ' αὐτῶ.

(n) *Th. M.* εφερευ.

(o) *Cedr.* τῆς βασιλείας.

(p) *Th. M.* ἐπροφητεύον δε.

(q) *Th. M.* σαμαίας.

(r) *Th. M.* σαλαμη.

(s) *Th. M.* τῷ δεεστ in Msc. est verò in *Th. M.*

(t) *Th. M.* ἀπαντιβίς.

(u) Msc. σκυρτησαντος & a Darmario correctum sic in margine, ἰσως σκυρτησαντος.

(x) *Chron. Alex.* αβιουθ. *Zon.* αβιον.

την του πατρος αρχην, βασιλευει ετη $\overline{\gamma}$. ασα μετα τουτον βασιλευει ο υιος ετη $\overline{\mu\alpha}$. ουτος ηδη (y) γηραιος ων αρθρικω τους ποδας ηλγησεν (z) παθει. προφητευει δε επι τουτου ανανιας. (a) ιωσαφατ μετα τουτον ο υιος βασιλευει ετη $\overline{\kappa\epsilon}$. επροφητευον δε επ' αυτου (b) μιχαϊας, και (c) αβδιου υιος ανανιου, και ελεαζαρ, και ανανιας. ην δε και ψευδοπροφητης σεδεκιας υιος χανααν. κατα τουτους τους χρονους και (d) ηλιας εν τω ισραηλ προφητευσεν, και μετ' αυτον ελισσαιος. ιωραμ τον πατερα ιωσαφατ διαδεξαμενος βασιλευει ετη $\overline{\eta}$, ανηρ επ' (e) ασεβεια τους πολλους υπερβαλλομενος. γαμβρος δε ην (f) αχααμ του ισραηλιτων βασιλευος, ου και ζηλωτης εγενετο του βιου. και επι τουτου προφητευουσιν οι αυτοι. (g) ιερατευεν δε ιωδαε. οχοζιας τουτον ο υιος διαδεξαμενος βασιλευει ετος $\overline{\alpha}$. ανειλεν δε αυτον ιμου βασιλευς ισραηλ, οτε εξολοθρευεν το γενος του αχααμ. εν τουτοις τοις χρονοις η μηδων βασιλεια ηρξεν επι ετη $\overline{\sigma\nu\epsilon}$, ων πρωτος εβασιλευσεν αρδακης. μετα δυο ετη της τουτων αρχης, ηρξεν η μακεδονων βασιλεια επι ετη $\overline{\upsilon\sigma\gamma}$, ων πρωτος εβασιλευσεν κρानαιες. γοθολια, μετα τουτον η (h) ζαμβρι του ισραηλιτων βασιλευος θυγατηρ, γυνη δε του ιωραμ, και μητηρ του οχοζιου, βασιλευει επι ιερουσαλημ (i) ετη επτα. αυτη πασων ασεβεσατη γενομενη γυναικων, παντας

αναιρει

(y) Msc. γεραιως.

(b) Th. M. μιχαϊας ο υιος ιεμβλα.

(z) Th. M. παθη.

(c) Ced. αβδίας.

(a) Th. M. ιωσαφ.

(d) Th. M. ιλιας.

tres gessit. Afa deinde filius per 41 annos. Hic jam aetate gravis ex pedibus laboravit. Sub ejus imperio Ananias vaticinatus est. Post Afam Josaphatus ejus filius annos 25 regnavit, sub quo Michaeas, Abdiu Ananiae filius, Eleazarus, & Ananias divina oracula edidere. Falso vates erat Sedecias Chanaani filius. Per haec tempora Elias quoque apud Israelium, & post ipsum Elifaeus praedixere. Joramus Patri Josaphato successit octo annos regnavit, vir impietate longe aliis superior. Gener autem erat Achaa-
mi Israeli Regis, in cujus mores quoque, & instituta abiit. Sub illo etiam iidem sacri vates erant. Sacerdotio autem functus est Jodae. Ochozias patri surrogatus annum unum regnavit. Eum Jehu Rex Israeli occidit, deleto Achaa-
mi genere. Ea tempestate regnum Medorum, quorum Rex primus Ardaces erat, ortum 255 annos permansit. Post duos imperii illorum annos regnum Macedonum, qui Kranai primum paruerunt, institutum 493 annos stetit. Gotholia Zambrae Israeli Regis filia, Jorami uxor, & Ochoziae mater post hunc Hierosolymis septem annos regnavit. Haec omnium mulierum sceleratissima omnes
Ocho-

(e) Msc. ευσεβεια.

(f) Th. M. αχααβ, ut G. S.

(g) Msc. περατευεν.

(h) Th. M. ζαμβρη, ut Cedr.

(i) Th. M. στη οκτω.

αναίρει του οχοζιου (k) αδελφους. (l) γυνη του αρχιερεως ιωδαε, κλεψατα ιωας (m) του οχοζιου υιον, ετι βρεφος οντα, ανατρεφει. ιερατευεν δε επι αυτης (n) ιωδαε, και (o) επροφητευεν ζαχαριας ο υιος αυτου. ιωας υιος οχοζιου εβασιλευσεν ετη $\bar{\mu}$. (p) τουτον ιωδαε χριστας (q) αρχιερευς ανεδειξε βασιλευς, γοθολιαν ανελων. ευσεβης δε κατ' αρχας γενομενος, παντα (r) καθαιρει τα ειδωλα, πλην των ειδωλων των μετεωρων. επι τουτου ο αρχιερευς ετελευτησεν, ιωδαε βιωσας (s) ετη $\bar{\rho}\lambda$. (t) σημειωτεον, οτι τουτον (u) ουτος φαινεται, μονος βιωσας τον χρονον (x) μετα μωυσιν. ειδωλολατρει δε επι τελει ο ιωας, και (y) ζαχαριαν τον τουτου ιωδαε υιον τον προφητην, (z) αυτωμενον την εκτροπην, (a) καταλευσας αναίρει. (b) αμεσις τουτον διαδεχεται ο υιος, και βασιλευει ετη $\bar{\kappa}\theta$. επι τουτου συμβυλλα (c) κυμαια εγνωριζετο. (d) οζιας υιος αμεσιου εβασιλευσεν ετη $\bar{\nu}\beta$, ανηρ ευσεβης, (e) υπερβη δε των αγγων επιβηται (f) πειρασθεις, λε-
πρυσται

(k) Th. M. & Cedr. παιδας.

(l) Th. M. ιωσαβ δε η του οζειου αδελφη, γυνη του.

(m) Th. M. τον οζειου υιον. Cedr. τον.

(n) Th. M. ιωδαε.

(o) Th. M. επροφητευεν.

(p) Th. M. ιωας τον οχοζιου υιον οκτω ετη τυγχανοντα, ιωδαε.

(q) Msc. αρχιερα.

(r) Th. M. καθαιρει.

(s) Msc. λγ.

(t) Msc. σημειωτερον.

(u) Msc. ουτως.

Ochoziae fratres interficit. Uxor Joadae summi sacerdotis Joasum Ochoziae filium, adhuc infantem, clam ereptum nutrit. Ea regnante munia Pontificis Joadas, eaque sacri vatis Zacharias illius filius gessit. Joasus Ochoziae filius 40 annos regnavit. Joadas eum unctioe sacra regno inauguravit, Gotholiamque e medio sustulit. Joasus ab initio pius fuit, & simulacra omnia abolevit, excelsa si exceperis. Eo vivente Joadas summus sacerdos centesimo trigesimo aetatis anno moritur. Observandum, hunc solum tamdiu post Moysen vixisse. Ad extremum inaniam Deorum cultor vatem Zachariam Joadae filium reprehensae perversionis ergo lapidibus obrutum necavit, Huic successus Amefias filius annos 29 regnavit. Hujus aetate Sibylla Cumaea innotuit. Ozias Amefiae filius annos 52, vir religiosus. At postremo pedem sacris inferre ausus in lepram incidit,

(x) *Chron. Alex.* καθὰ μανουσα.

(y) *Mfc.* ζαχαρίας.

(z) *Chron. Alex.* δια τὸ ἐλεγχεῖν αὐτὸν τὴν περθεῖαν.

(a) *Mfc.* κατακελευσαι.

(b) *Chron. Alex.* αμεσσίας.

(c) *Cedr.* ἡ κυμαία.

(d) *Th. M.* οζίας ὁ καὶ ζαχαρίας ἕως κισθία.

(e) *Th. M.* ὕστερον.

(f) *Th. M.* περιθυσίαι.

πρῶται . και εδικαζεν αντ' αυτου (g) ιωαθαμ ὁ υιος αυτου . επι αυτου (h) προεφητευον , αμωσ και ἡσαιας ὁ υιος αυτου , και ωσηε ὁ του (i) βεηρεε και ιωνας ὁ του (k) αμαθι . κατα τούτους τους χρονους λυκουργος λακεδαιμονιας ενομοθετει . ιωαθαμ ὁ υιος οζιου εβασιλευσεν μετα την τελευτην του πατρος ετη 15 . επι και επι τούτου ἡλιασ προεφητευεν , και ωσηε , και μιχαιας ο μωαβιτης , και ιωηλ ὁ του βαβουηλ . αχαξ μετα τούτου ὁ υιος εβασιλευσεν ετη 15 . και επι τούτου (l) προεφητευει ἡσαιας και ωσηε και μιχαιας . αρχιερατευεν δε ουριας .

ΠΟΤΕ ΗΡΕΑΝΤΟ ΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΔΕΣ ΚΑΙ ΕΚ ΤΙΝΟΣ.

Επ τω (m) πρωτω ετει της τούτου βασιλειας ιφιτες (n) τας ολυμπιαδας (o) συνεσησεν . εν δε τη αυτη πρωτη ολυμπιαδι , ῥωμος (p) και ῥήμος εγεννηθησαν , ετινες εν τη ἑβδομη ολυμπιαδι την ῥωμην ηρξαντο κτιζειν . εζεκιας τον αχαξ διαδεξαμενος ο υιος , βασιλευει (q) ετη κδ , ανηρ ευσεβεστατος . επι και επι τούτου , ἡσαιας και ωσηε και μιχαιας (r) προεφητευον .

ΕΠΙ

(g) Th. M. deest.

(h) Th. M. επροεφητευον .

(i) Th. M. βεηρει .

(k) Th. M. αμαθι ὁ εκ γοφειε .

(l) Th. M. προφητευει .

(m) Th. M. πρωτοστη .

cidit, filiusque Joathamus ipfius loco jus populo dixit. Erant tum vates Amofus, Efaias ejus filius, Ofeas Beereri & Jonas Amathi filii. Hoc tempore Lycurgus Lacedaemoniis leges tulit. Joathamus Oziae filius a morte patris regnavit annos 16. Illius adhuc aetate Elias, Ofee, Michaeas Moathides & Joelus Bathueli filius vaticiniis clari supererant. Succellit ei filius Achaz, & annos 16 regnavit. Sub illo vaticiniis Efaias, Ofee, & Michaeas; facerdotio verò Urias vacavit.

QUANDO, ET UNDE COEPERUNT OLYMPIADES ?

Primo hujus regni anno Iphitus Olympiadas instituit. Primâ istâ Olympiade Romus, & Remus nati, feptima Olympiade Romam condere coeperunt. Ezechias Achazo filius fuccellit, regnumque annos 24 gefsit vir piiffimus. Eo quoque regnante adhuc Efaias, Ofee, & Michaeas
vati-

(n) *Chr. Al.* να ετει οζιου υπο ιφητου. *Cedr.* επι ιωθαμ. Pausanias in Eliacis ait: olympiades ab Idaeo Hercule institutas, a Pelope in Jovis honorem instaурatas, ac ab Iphito demum renovatas esse.

(o) *Cedr.* ενεσησεν.

(p) *Cedr.* εημος και εωμευλος, uti *Th. M.*

(q) *Th. M.* *Cedr.* *Chr. Al.* καθ.

(r) *Th. M.* περιιφητισεν.

επι τούτου (s) σαλβανασαρ βασιλευς ασσυριας μετα-
 κησε τους εν σαμαρεια, (t) εις την μηδειαν, και βα-
 βυλωνιαν φυλασσειν, (u) βασιλευντος αυτων κατ'
 εκεινο καιρον ωσηε. (x) ετος δε ην τότε της βασι-
 λειας εξεκίου έκτον. ιδ^ο. κατ' εξεκίου ανεβησεν αχη-
 ρειμ βασιλευς ασσυριων. ίκετευθεντος δε του θεου προς
 εξεκίου αντιληψιν, ανηρεθησαν υπ' αγγελου εκ των ασ-
 συριων επε. χιλιαδες. προς αυτον (y) βαροδαχ βα-
 σιλευς ασσυριων, διαδοχος σennaχηρειμ επρεσβευσατο
 προς ειρηνην, θεασαμενος (z) εις τον ουρανον τερας της του
 ήλιου υπεσροφης, επι τη δωρηθειση υπο του θεου τῷ
 εξεκία εῆσει γενομενον. επι αυτου τοβιας δικαιος εκ
 της αιχμαλωσιας του ισραηλ εν νινευῆ διατριβων, υπο
 του αγγελου εῳφαιηλ εχρηματισθη, και την τυφλω-
 σιν των οφθαλμων αυτου χολη του δεθεντος ιχθυος ια-
 τρευθη, κατα την διαταγην του αγγελου. ουτος ο εξε-
 κιας τον εφιν, ον εκρεμασεν (a) μωσης, καθειλεν, οτι
 αυτω εθυμιαζεν (b) ο λαος. αλλα και βιβλον (c)
 σολομωντος (d) ιαματων παντος παθους (e) εγκεκο-
 λαμμενην εξεκοψεν. κατα τούτους τους χρονους θαλης
 μιλησιος εν τενεδα απεθανεν, και σιβυλλα ερυθραια
 εγνωριζετο. μανασσης υιος εξεκίου εβασιλευσεν ετη νε.
 (f) ου-

(s) *Th. M. & Chr. Al.* σαλμανασαρ ο χαλδαιων βασιλευς.

(t) *Chron. Alex.* εις ερη μηδων και χαλδαιων.

(u) *Th. M.* eodem modo habet, nisi quod post αυτων
 punctum sit, & additum post ωσηε, προεφητευεν.

(x) *Chron. Alex.* τεταρτον. *Cedr.* εν τῷ 5. μετακισθη σαμα-
 ρεια. *Th. M.* ετος δε ην της εξεκίου έκτον.

vaticinia edidere, & Salbanafar Affyriorum Rex Samaritanos in Mediam, Babyloniamque custodiendam sub Ofee transtulit. Sextus tunc Ezechiae regni annus erat. Decimo quarto contra Ezechiam Sennacherimus Rex Affyriorum exercitum admovit. Illo autem Dei opem implo-
 rante 185 millia Affyriorum ab angelo occisi sunt. Barodachus Affyriorum Rex, Sennacherimi fucceffor, legatos ad eum de pace mifit, in coelo folis retrogreffi prodigium, ut Ezechiae a Deo dictum erat, confpicatus. Sub ejus imperio juftus Tobias ex captivis Israeli unus Ninevi moratus, & ab Angelo Raphaele admonitus oculorum lumen ex Angeli difpofitione adhibito pifcis fele recepit.

Hic Ezechias non ferpentem folum a Moyfe fufpenfum dejecit, utpote populo illi thus adolente, fed & librum Salomonis de omni genere morborum curando infulptum excidit. Hoc tempore Thales Milefius Tenedi deceffit, & Sibylla Erythraea claruit. Manaffes Ezechiae filius annos 55
 imperii

(y) *Chron. Alex. & Georg. Sync. μαρωδαχ.*

(z) *Mfc. τον ουρανον.*

(a) *Th. M. μωνσεις καθηλεν.*

(b) *Chr. Al. οι πολλοι.*

(c) *Th. M. σολομωνος.*

(d) *Cedr. ιαματηριον.*

(e) *Chron. Alex. εις τειχον του ναου.*

(f) οὗτος παρανομωτατος (g) ὑπερ παντος γενομενος, εν ειδωλομανια και αιματοχυσια δικαιων αιματων, δεσμιος κατα θειαν οργην παρεληφθη παρα μαροδαχ του ασσυριων βασιλεως, και δεσμοις πεπεδημενος σιδηροις, και εν αγκαλματι χαλκω εισγμενος, δεησιν ανετεινε μετανοιας, δι' ἧς ὁ θεος ἰκατεύθει, διερρηξεν τους δεσμούς αυτου; και τη ἰδιᾷ γῆ και βασιλεια αποκατεστησεν. επι αυτου προεφητευον ιωηλ και αβδιδου, και ιωνας, και ναουμ και αμβαικουμ ὁι προφηται. (h) αμμως ὁ υἱος μαννασση τον πατερα διαδεξαμενος, βασιλευει ετη δυο. ιωσιας υἱος αμμως ὁ ευσεβεσατος εβασιλευσε του ιουδα ετη λ'α. οὗτος δικαιοτατος ὑπερ παντας γενομενος τον επι τη ευσεβεια ζηλον μειζονως ανηψεν. εν δε τη οκτω και δεκατω ετει της τουτου βασιλειας, βιβλιον εν τῷ ἱερω (i) χαελκιας εὔρων ὁ ἱερευς, πατηρ δε ην ὁ χαελκιας ἱερεμιου του προφητου, προσκομιζει τῷ βασιλει. ὁ δε, ευλαβης γαρ ην, τοτε πασχα κυριῷ επιτελει, απο των χρονων ἰησου (k) υἱου ναη τοιουτον μη γενομενον, και τα πανταχου ειδωλα και σεβασματα ὄλοθρευσε. αλλα και τους ειδωλολατραις, τους μεν ετι ζωντας απολεσας, (l) τους δε ἤδη τελευτησαντας τα ὄσα συναγαγων, επι τῷ θυσιαστηριῷ κατεκαυσε των ειδωλων, καθ' ἃ παλαι προηγαρευσε περι αυτου ὁ προφητης, ὁ και τὸ ὄνομα αυτου προειρηκως προ ετων τριακοσιων. φασι δε τον χαελκιαν (m) ἀναγοντα τὸ βιβλιον

(f) Th. M. ανη μιαρωτατος.

(g) Cedr. ὑπερ παντας επι ειδωλομανια, και αιματοχυσια.

(h) Zon. Th. M. αμμως sic & Reg. L. IV. At Paralip. 2. αμων scribitur. Scaliger p. 40. ad Eusebii Chronicon ετη ιβ eum regnasse statuit.

imperii clavum tenuit. Hic infano simulacrorum cultu, & justorum sanguinis effusione omnium improbilissimus, irato Deo captus a Marodacho Assyriorum Rege, ferreis ligatus vinculis, & statuae inclusus aereae est. Poenitentiae verò votis supplicem fractis vinculis terrae suae, ac regno restituit Deus.

Eo regnante vaticinati sunt Joel, Abdiu, Jonas, Naum, & Ambacum. Manassae Patri filius Ammosus succedens duos annos rerum potitus est. Filius Ammosi Josias piissimus annos 31 Judae imperium habuit. Hic omnium justissimus majori pietatis ardore succensus est. Decimo octavo regni Josiae anno Chelcias sacerdos, Jeremiae vatis pater, librum in templo inventum ad Regem attulit. Ille verò, utpote pietate insignis tale domino pascha celebravit, quale a tempore Jesus Navae filii actum non erat, & destructis ubique locorum simulacris, cultusque monumentis, ipsos etiam eorum cultores, alios quidem vivos perdidit, aliorum verò mortuorum ossa coacervata ad altare simulacrorum combussit, ut dudum de ipso vates, qui & nomen ejus ante 300 annos enunciavit, praedixerat. Chelcias

vero

(i) *Th. M.* χελκίας, *Georg. Sync.* χαλκίας.

(k) *Th. M.* του ναυη.

(l) *Th. M.* και των εν ασιβεια τον βιον εξεληλυθων τα οσα συναγαγων.

(m) *Msc.* αναχυγοντα, *Th. M.* αναγιαντα, *Cedreni* interpres: clamorem suffulit.

βιβλιον (η) παρ' αυτα διαπεφωνηκεναι . προσφητευον
 δε επι τουτου ιερεμιας ο του χελκιου , και σοφονιας ,
 και (ο) ολδα γυνη (ρ) σελημ του ιματιοφυλακος του
 (q) ιερεως . ην δε και ψευδοπροφητης αναγιας . κατα
 τουτους τους χρονους σιβυλλα (r) εν σωματι εγνωριζετο .

ΠΟΤΕ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΕΚΤΙΣΘΗ.

Και βυζαντιον εκτισθη υπο (s) μεγαραιων . του-
 τον τον ευσεβη , και δικαιον ζηλον δυσωπηθεις ο θεος ,
 την εξ οργης ηδη αποφανθεισαν κατα του λαου αιχμα-
 λωσιαν ανεβαλετο τον συμπαντα χρονον της αυτου
 βασιλειας . συμβαλων δε (t) Φαραω βασιλει αιγυπτου
 εις πολεμον , κατετοξευθη , και εκ της πληγης τελευ-
 τα . (u) ιωαχαζ υιος ιωσιου τον πατερα διαδεξαμενος
 (x) βασιλευει . τουτον (y) νεχωω βασιλευς αιγυπτου
 αιχμαλωτον παραλαβων , κατεσησεν αντ' αυτου (z)
 ιωακειμ τον αδελφον αυτου . ιωακειμ βασιλευει του
 ιουδα (a) ετη ια . επι τουτου ανηλθεν ναβουχοδονοσορ
 ο χαλδαιων βασιλευς , και επορθησε την ιουδαιαν , και
 υποφορευς αυτους εποιστε . επι τουτου ιωακειμ προ-
 φητεουσιν ιερεμιας , (b) και βαρουχ , και ουριας ο
 του

(η) Th. M. παραυτικα .

(ο) Th. M. η λιβα γυνη .

(ρ) Th. M. σελειμ .

(q) Th. M. ιερεος .

(r) Th. M. εν σαμω . Ced. η σαμωναια .

(s) Th. M. μαγαρεων . Msc. μεγαρεων , *In fragmento* , οτι
 βυζας ο το βυζαντιον κτισας την πολιν ανεγειρε τειχεσι με-
 γαλοις , και πυργους περικαλλεσι επτα .

vero librum legendo repente obmutuisse fertur. Ejus aetate vaticinati sunt Jeremias Chelciae filius, Sophonias, ac Olda Selemi, qui vestium sacerdotis custos erat, uxor. Ananias verò vates falsò erat. Eo tempore Sibylla Somataea celebrabatur.

QUANDO CONDITUM EST BYZANTIUM?

Et Byzantium condebatur a Megarenfibus. Pio hoc, justoque fervore cohibitus Deus decretam diu in populum prae ira captivitatem toto illius regno suspendit. At cum Pharaone Aegyptiorum Rege praelio congressus, ac telo ictus occubuit. Josiae successit Joachazus filius, quem Nachao Aegypti Rex captivum abduxit, atque ejus loco Joacimum fratrem constituit. Hic Judam 11 annos rexit, sub quo Nabuchodonosor Chaldaeorum Rex Judaeam bello petitam depopulatus, incolas sibi tributarios effecit. Sub Joacimi imperio vaticinati sunt Jeremias, Baruch, &

(t) *Cedr.* νεχσω.

(u) *Th. M.* ιωαχας.

(x) *Th. M.* βασιλευει μηνας γ.

(y) *Ced.* νεχωβ. *Th. M.* νεχωω επιστρατευσας τη ιερουσαλημ, και χειροσπαρμενος τον ιωαχας εις αιγυπτον αιχμαλωτον απηγει.

(z) *Th. M.* τον και ελιακειμ.

(a) *Chron. Alex.* ετη ιβ.

(b) *Th. M.* και βουζι. deest και βαρευχ.

του (c) σαμαιοῦ, ὃν καὶ φυγοντα εἰς αἴγυπτον, ὁ
 ἰωακείμ συλλαβομένος ἀναρῆι. ἀθετήσαντα δὲ ἰωακείμ
 τὴν φορολογίαν, καὶ πρὸςφυγοντα εἰς αἴγυπτον,
 ἐξαρᾶς ἀπὸ βαβυλωνος ναβουχοδονοσορ πασις (d) αἴ-
 γυπτικῆς ἐπεκρατήσεν γῆς, χειροσάμενος τὸν ταύτης
 βασιλεῖα, καὶ τὸν ἰωακείμ δήσας χαλκαίοις δεσμοῖς,
 εἰς βαβυλώνα ἀπήγαγεν, μεθ' οὗ ἀπῆλθον αἰχμαλω-
 τοὶ δανιὴλ, καὶ ἀνανίας, ἀζαρίας τε καὶ (e) μισαὴλ.
 κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἐπιδάμνος ἐκτίσθη, ἡ καὶ
 μετονομασθῆ δυρραχίον. ἰωακείμ (f) καὶ ἰεχωνίας, τὸν
 πατέρα ἐλῖακείμ τὸν καὶ ἰωακείμ διαδέξαμενος (g) βα-
 σιλευεῖ. ἀγνωμονήσαντος δὲ αὐτοῦ περὶ τοὺς φόρους,
 (h) τῷ δεκάτῳ ἔτει αὐτοῦ, ἀνήλθε ναβουχοδονοσορ, καὶ
 ἐλάβεν αὐτὸν μετὰ τῆς μητρὸς, καὶ τῶν ἐν ἱερουσα-
 λὴμ ἀρχόντων καὶ δυνάστων. μεθ' ὧν ἀπήχθη καὶ ὁ προ-
 φητῆς ἰεζεκιὴλ, καὶ κατήγαγεν ἐν βαβυλώνι καὶ ἐν φρου-
 ρίοις ἐποίησεν μέχρι τῆς αὐτοῦ ζωῆς. καθίστησι δὲ ἀντι-
 τούτου τῶν ὑπολοίπων ἡγεμόνα τὸν μαθανιαν (i) πα-
 τραδελφὸν αὐτοῦ, σεδεκίαν αὐτὸν μετονομάσας, ὅρ-
 κους κατὰ τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ μὴ ἀποσῆναι κομισάμενος.
 ὅθεν ἐπὶ τῆς οἰκείας γῆς μεθ' ἡσυχίας μένει ἐδίδου
 κομιζόμενος ἀπὸ τοῦ σεδεκίου τὰς (k) ἐτησίους ἀποφο-
 ρὰς. ἐπὶ ἐννεα δὲ ἔτη τούτου τὰ τέλη παραπεμπόν-
 τος, ἡσυχάζεν ὁ ἰσραὴλ. κατὰ δὲ τούτον ὁ σεδεκίας
 τὸν ἐν αὐτῷ ἀποσᾶς, καὶ (l) πασῆ τὸν θεόν, καὶ τὸν
 βασιλεῖα παραλογισάμενος ἀγνωμοσύνη παρορμα παλιν
 κατὰ

(c) Th. M. σαμίου.

(d) Th. M. αἰγυπτίας.

(e) Th. M. σαμουηλ.

(f) Th. M. ὁ καὶ.

& Urias Samaei filius, quem Joacimus in Aegyptum fugientem comprehendit, & occidit. Hoc tributum recusante, & in Aegyptum profugo Nabuchodonosor Babylone movens, ac omni Aegypto potitus Regem captum, & Joacimum aeneis mandatum vinculis Babylonem abduxit. Abiere simul captivi Daniel, Ananias, Azarias, & Mifael. Ea tempestate Epidamnus, quae & Dyrrhachium vocabatur, condita est. Joacimus, seu & Jechonias Eliacimo, seu Joacimo patri in regno successit. Cum verò circa tributum pactae fidei immemor esset, decimo ejus anno Nabuchodonosor admoto exercitu Jechoniam cum matre, & Principibus Hierosolymae cepit, & Babylonem abductos, quibuscum una erat vates Ezechiel, ad dies vitae castellis mandavit. In locum verò Jechoniae Mathaniam illius patrum relictorum Ducem substituit, Sedeciam eum appellans, & jurejurando servandae fidei adstrinxit. Unde Sedeciae annum praestanti tributum quiete agere in terris suis licuit. Per novem annos illud misit, & pacatae Israel res erant. Cum verò sequenti anno in Deum, & Regem perfidus desc-

(g) *Th. M.* βασιλευς μηναι γ.

(h) *Th. M.* εν στει ογδοα.

(i) *Chron. Alex.* υιον του ιεραου.

(k) *Msc. & Th. M.* αιτησιους habent.

(l) *Th. M.* πασι.

κατὰ τῶν ἱεροσολυμῶν (m) τὸν ναβουχοδονοσορ. προ-
 Φητευσαντος δὲ ἱερεμίου τὴν ἀναλώσιν τῆς πόλεως,
 δεσμῖος ἐβλήθη ἐν λακκῷ ὑπὸ σεδεκίου. μετὰ δὲ χρό-
 νον τῶν δεσμῶν ἀφθεῖς, λαβὼν τὸ θυσιαστήριον, καὶ
 τὴν κίβωτον, τὴν τραπεζάν, καὶ τὴν λυχνίαν ἐκ τοῦ
 ναοῦ, μελλούσης παραλαμβάνεσθαι τῆς πόλεως (n) κα-
 τεκλύψεν ἐν ἀδήλῳ τόπῳ καὶ οὐκ ἐτι μεχρὶ τοῦ νῦν
 εὗρηθησαν. ὁ δὲ ναβουχοδονοσορ τὴν πόλιν δευτέρῳ πα-
 λιορῶν ἐτείχευται, καὶ τὸν ναὸν ἐμπύρα. (o) τοὺς
 δὲ σεδεκίου κατ' ὄψιν ἀνείλε παιδάς, κακείνον ἐκτυ-
 φλωσας, καὶ (p) πέδας περιβαλὼν, ἅμα παντὶ τῷ
 λαῷ καταγεῖ εἰς βαβυλῶνα. γοβολίαν τῶν ἐπιλοιπῶν
 ἡγεμόνα καταστήσας υἱὸν ἀχικαν. καὶ τοῦτον μὲν οἱ
 δυνατοὶ τῶν αὐτοῦ κατέλιπον, καὶ ἀνελόντες ἀναχω-
 ροῦσι δεδιότες τοὺς χαλδαίους, ἀπαρῶντες (q) αἰγυ-
 πτον, ἐνθα (r) οὐ μετὰ πολὺ διαφθεῖρονται, ζήλωται
 τῆς αἰγυπτιακῆς γενομένοι δεισιδαιμονίας. σεδεκίας δὲ
 ἀπαγεται, τὰ πάντα βασιλευσας ἐτὴ ἰᾱ. φυλαττο-
 μένης δὲ ἡμῖν τῆς τῶν χρόνων ἀκολουθίας διὰ τῆς (s)
 τῶν ἐκ δαυὶδ ἡγεμονίας, οὐκ ἀποποῦ οἰμαι τῶν ἐπὶ σα-
 μαρείαν ἡγήσαμένων (t) ἐν παρεξόδῳ τοὺς χρόνους ἐπι-
 δραμεῖν. τελευτήσαντος τοῦ βασιλεῦς σολομώντος, ἔο-
 βραμ ὁ τοῦτου παῖς ἀνερχεται εἰς (u) σικημα. ἐκεῖ
 γὰρ ὁ λαὸς συνηθροῖσθαι, ὥστε (x) καταστῆναι ὑπ' αὐ-
 τῶν βασιλεὺς. μελλόντι δὲ αὐτῷ χρεῖσθαι, προσηλ-
 θεν

(m) Th. M. ὁ.

(n) Chron. Alex. ἐποίησεν αὐτὰ κατατεθῆναι ἐν πίτρεα.

(o) Th. M. καὶ τοῦ σεδεκίου τοὺς παῖδας.

(p) Th. M. παιδαίς. Ced. δεσμοῖς κρατήσας.

(q) Th. M. εἰς αἰγύπτον.

descisceret, Nabuchodonosorem, ut rursus Hierosolymam moveret, laceffit. Jeremiam, urbem fore captam, vaticinantem Sedecias vinctum in foveam conjecit. Postea verò solutus aram, arcam, mensam, & lucernam, capienda jamjam urbe, è templo ablatas ignoto loco abscondit, nec in hunc usque diem inventae sunt. At Nabuchodonosor urbem secundo oppugnatam anno capit, ac templum concremat, Sedeciae filios ante ejus oculos trucidat, ipsumque oculis orbatum, & catenis vinctum cum omni populo Babylonem abducit, constituto reliquorum Duce Gotholia Achicani filio. Loci verò optimates hoc relicto, ac interfecto Chaldaeorum metu profugit Aegyptum petiere, ubi paulo post aegyptiacam aemulati superstitionem perierunt. Sedecias undecimo regni sui anno abductus est. Observata temporum serie in regno Davidico, non absurdum reor, eam in Samariae Regibus transiendo persequi. A morte Regis Salomonis, Roboamus ejus filius Sichemam se confert, populo ad constituendum Regem ibi congregato. Jamjam ungendus erat, cum populus processit orans,

(r) *Th. M.* μετ' ου πικρυ.

(s) *Th. M.* τον.

(t) *Mfc.* εν παρεδοξω & in margine ισως εν παρεδοξω. Alii εν παραδοξω.

(u) *Th. M.* σικιμα.

(x) *Mfc.* κατισιμα.

θεν ὁ λαὸς παρακαλῶν ἀπο τοῦ πλήθους κουφισθῆναι τῶν τελεσμάτων, ὧν ὁ πατήρ αὐτοῦ σολομὼν ἐφορολογεῖ τὸν λαόν. ὁ δὲ τρεῖς ἡμέρας πρὸς διασκεψίν, καὶ τὴν τοῦ δέοντος ἀποκρισὴν λαβὼν, καὶ παραμὲν τῶν πρεσβυτέρων ἀκουσας κουφισαὶ τὸν λαόν, παραδὲ τῶν ὀμηλικῶν (y) ἐπιφορτίσαι μάλλον, τούτοις πείσθεις, κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν τὴν τῶν νεωτέρων συμβουλίαν πρὸς τὸν λαόν ἀποκρίνεται. οἱ δὲ ἀναχωροῦσιν, ἀποταξάμενοι τὴν ὑπ' αὐτῶ (z) ἀρχὴν, καὶ αἰμὲν δὲ ἰ. φυλαὶ καθίσωσιν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν ἱεροβοάμ τὸν τοῦ (a) ναβαὶ καὶ (b) σαριζα γυναικὸς ἑτέρας υἱόν, ἐκ φυλῆς ὀρῶμενον τῆς εφραὶμ βασιλεῖα. παρῶμεν οὖσι δὲ τῶ ἑρβοάμ ἢ τοῦ ἰουδα καὶ (c) βενιαμὴν φυλῆ. ἐξ ἐκείνου διαρῶθεις ὁ λαὸς, ἰδία (d) ἑκάστου μέρος καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὸν τῆς βασιλείας οἶκον ἐκεκτῆτο, καθάπερ ἐν τοῖς ἀνωτέρῳ εἰρηται. ἱεροβοάμ τοῖνον ὁ τοῦ ναβαὶ βασιλεύει ἐν τῇ σαμαρείᾳ ἐτὴ κβ. ἐπὶ τούτου ἀχία προφητεύει (e) ὁ σιλωνίτης. ἐπὶ αὐτοῦ σουσσακιμ ὁ αἰγυπτίος στρατεύσας ἐπὶ ἱερουσαλήμ, πάντας ἀφαιρεῖται τοῦ ναοῦ τοὺς θησαυροὺς, καὶ τοὺς τοῦ βασιλεῶς αὐτῶν ἑρβοάμ. (f) ναβαὶ τὸν ἱεροβοάμ διαδεξάμενος ὁ υἱὸς βασιλεύει ἐτὴ β. βασα ὁ υἱὸς ἀχίαμ τὸν ναβαὶ ἀποκτείνας, βασιλεύει ἐν σαμαρείᾳ ἐτὴ κδ. ἡλα τὸν πατέρα β. βασα διαδεξάμενος βασιλεύει ἐτὴ β. ζαμβρι (g) ὁ τῶν ἀρμάτων τὴν ἡγεμονίαν ἀπο τοῦ ἡλα ἐγχειρισθῆς, ἀναίρει τούτον

καὶ

(y) Msc. ἐπιφορτίσαι.

(z) Th. M. ἀρχεῖ.

(a) Chr. Al. ναδαβ.

(b) Th. M. σαριζα.

orans, ut vestigialium a patre exactorum multitudine levaretur. Hic sumptis ad deliberandum, riteque respondendum diebus tribus, cum seniorum, ut levaret, aequalium verò, ut magis populum aggravaret, consilium audiisset, his fidem habens ex consilio juniorum populo respondit. Hic recessit imperio ejus valere jussu, & X quidem tribus Jeroboamum Nabati, & Sarirae alterius mulieris filium Regem sibi constituerunt, ex tribu Ephraemi oriundum. Tribus Judae, & Benjaminii Roboamo adhaesere. Ex illo tempore divisus erat populus, cujus pars quaelibet pro se & nomen, & domum regiam obtinuit, sicut superius memoratum est. Itaque Jeroboamus Nabati filius Samariae 22 annos regali potestate praefuit, quo regnante Achias Silonites vaticinatus est, & Susacim Aegyptius cum exercitu Hierosolymam profectus omnes templi, Regisque thesauros abstulit. Jeroboamo Nabatus filius successit, duos annos rerum potitus. Basa Achiae filius, Nabato occiso, 24 annos imperium tenuit. Ela patri successus duos annos regnavit. Zambri, Elae curruum praefectus eo interfecto totam

(c) *Th. M.* του βενιαμιν.

(d) *Th. M.* ιακωβ.

(e) *Th. M.* σιλονιτης. αχια δεεστ.

(f) *Georg. Sync.* ναδαβ. *Chr. Al.* ναδαβ ανακρειται ὑπο αγκ βασιλεως ιουδα.

(g) *G. S.* ὁ ἐπι των ἄρματων. *Chr. Al.* ζαμβρι ὁ παις αυτου.

και παντα αυτου διαφθειρας τον οικον, βασιλευει (h) ετη $\overline{ιβ}$. αχααβ τον πατερα ζαμβρι διαδεξαμενος βασιλευει ετη $\overline{κβ}$. τουτου γυνη ιεζιμβελ, αυτη πασων γυναικων ασεβεσερα υπαρχουσα, τους προφητας εδιωκεν. κατα τουτον τον καιρον συμβαινει κτισθηναι την ιεριχω. κτιζει δε αυτην (i) αχαρ απο βεθηλ, εν τη θεσει του θεμελιου, αβειρων τον πρωτοτοκον αποβαλων υιον κατα την του ιησου χρησμοδιαν. σεγουρ δε τον νεωτερον επι συντελεια της πολεως. επι τουτου προφητεουσιν, ηλιας, και αβδιου. κρυπτομενος δε αι (k) ο αβδιου διετελει, και τους αλλους αποκρυπτων προφητας, την ιεζαβελ δεδιως επιβουλην. χριει δε επι τελει ο ηλιας τον ελισσαιου εις προφητην. οχοζιας τον αχααμ διαδεξαμενος ο υιος εβασιλευσεν (l) ετη $\overline{β}$. και επι τουτου προφητεουσιν ηλιας, και ελισσαιος. (m) ιωραμ, ο τουτου αδελφος, διαδεξαμενος την αρχην, βασιλευει ετη $\overline{ιβ}$. (n) επι αυτου ηλιας (o) ανεληφθη απο της γης. επι τουτου λιμωξαντες οι κατ' εκεινην την περιμετρον τα ιδια σφαξαντες τεκνα των σαρκων απεγευσαντο, και εν κοπρω περισερας αντι αλος αποβαπτωμενοι εχρωντο. ιου υιος σαφαιτ του ναμεση υπο ελισσαιου χρισθεις εις βασιλευει

(h) Th. M. μηναις ζ. Chr. Αι. ημερας ζ. G. S. αμβρη μετα του ηλα βασιλ. Th. M. ζαμβρη ο της στρατηγιας ηγεμων τα ζαμβρη βασιλευοντι επανισαται, ως δε πολλοις εδοκει, κατα κρατος νικα. περι τα ιαυτου υφαιψας ο ζαμβρη συναπολλυται, εατιαζεντος δε του ισραηλ περι βασιλευει, και τον μεν ενιων αιαιρονμενων, ετερων δε θαμνη υιον γοναθ,

totam ejus domum delevit, & 12 annos imperavit. Achabus Zambri patris fuceffor annos 22 regno praefuit. Ejus uxor Jezabel mulierum omnium improbissima perfequebatur vates. Ea tempeftate Achar Bethelites condidit Jericho, & juxta oraculum Jefus fundamentis pofitis primogenitus ejus Abiron morte fublatus eft. Segur verò junior urbe absoluta interiit. Illius tempore Elias, & Abdiu vaticiniis claruere. Abdiu latuit femper, aliosque abfcondit vates, Jezabelis infidias veritus. Postremo Elias unctiōne vatem facravit Eliffaeum. Ochozias Achaamo filius fubrogatus duos annos regnavit, quo tempore Elias, & Eliffaeus vaticinati funt. Joram illius frater, fufcepto regno, 12 annis imperavit, fub quo Elias de terra affumptus eft. Eo regnante tractus hujus incolae fame preffi fuos jugularunt liberos, eorumque carnem loco falis in columbae ftercus intinctam devorarunt. Jehu Saphati filius, cujus pater Namefi erat, ab Eliffaeo unctus

rex

γοναθ, και των του ζαμβρη κρητησαντων βασιλευει επι σαμαρεια ετη ιβ.

(i) G. S. αρχιηλ ο εκ βαιθηλ.

(k) Th. M. αβδιου.

(l) Th. M. ετη ιβ.

(m) Th. M. ιωραη.

(n) Th. M. επ' αυτου.

(o) Th. M. ανελευφθεις.

σίλεα ἐπὶ σαμαρείας, πάντα τὰ τοῦ (p) ἀχααμ ἐτιμωρήσατο τὸν οἶκον. αὐτὸν μὲν γὰρ τὸν βασιλεὺς ἰωραμ κατατόξευσας ἀναίρει, ἔυρων θεραπευόμενον τὰ τραύματα. κρημνῶ δὲ ἰεζαβὲλ, τὴν τούτου διαχειρίζεται μητέρα, καὶ ὁ τοῦ ἀχααμ υἱὸς διαχειρισάμενος, προῦθηκεν αὐτῶν (q) ἐπὶ τὰς διεξόδους τὰς κεφαλᾶς. ἐπειτὰ συναγαγὼν ἀπαντὰς τοὺς τῆς (r) βαλααμ προφῆτας, καὶ ἱερεῖς, καὶ δήμους, δημοτελή θυσίαν ἐπιτελεῖν προσποισάμενος πάντας ὑφ' ἑν ἀποσφαττεῖ, καὶ τὸ εἰδῶλειον κατασκαπτεῖ, καὶ καθίστησιν αὐτὸ λυτρώμα. ἐβασίλευσεν δὲ ἐτὴ κη. (s) προεφῆτευσεν δὲ ἐτι καὶ ἐπὶ τούτου ἑλισσαῖος. (t) ἰωαχὰς τὸν πατέρα ἰου διαδεξάμενος, βασιλεύει ἐτὴ ιζ. (u) ἐπὶ τούτου ἑλισσαῖος ὁ προφῆτης ἐτελεύτησεν. ἰωᾶς ὁ υἱὸς (x) ἰωαχὰρ βασιλεύει μετ' αὐτὸν ἐτὴ ις. ἱερὸβοαμ τὸν ἰωαν διαδεξάμενος ὁ υἱὸς ἐβασίλευσεν (y) ἐτὴ μβ. προεφῆτευσεν δὲ ἐπ' αὐτοῦ (z) ὠσηε, ἰωνᾶς, καὶ ἀμμῶς. ζαχαρίας τὸν πατέρα (a) ἱερὸβοαμ διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν μῆνας ε. (b) σελουμ τὸν ζαχαριαν ἀνελῶν ἐβασίλευσεν (c) ἔτος ἓν. (d) μαναιμ τῆ σελουμ ἐπαναστὰς ὁ τοῦ γαδ, ἐβασίλευσεν (e) ἐτὴ ι. οὗτος τοὺς ἐν θερσαὶ μῆ (f) δεξάμενους αὐτὸν χεῖρα-

(p) Th. M. ἀχααβ.

(q) Mfc. ἐπὶ τοὺς διεξόδους.

(r) Th. M. βααλ.

(s) Th. M. ἐπροεφῆτευσεν.

(t) Chron. Alex. & G. S. ἰωαχὰζ.

(u) Th. M. καὶ ἐπὶ τούτου ἑλισσαῖος προεφῆτευσεν, καὶ ἐτελεύτησεν.

(x) Th. M. ἰαχὰζ.

rex, de tota Achaami domo poenam sumfit. Joramum sagitta confoffum, & fanato vulnere inventum peremit. Jezabelem ejus matrem in praeceps egit, 70 Achaami filios interfecit, eorumque capita in viis expofuit. Dein congregatos omnes Balaami vates, sacerdotes, populumque fub facrificii publici obtentu ad unum omnes trucidari, atque templum fimulacrorum everti, & latrinam fieri juffit. Regnum ejus erat annorum XXVIII, fub quo Eliffaeus vatem egit. Joachas patri Jehu fuffectus annis XVII regno praefuit, fub quo Eliffaeus vates defunctus eft. Joas Joachari filius poft illum annos XVI regnavit. Jeroboamus Joae fuccedens filius annos XLII rerum potitus eft, fub quo Ofee, Jonas, & Ammos vaticinati funt. Zacharias Jeroboamo patri fuffecit, & fex menses imperium habuit. Selum, occifo Zacharia, unum annum dominabatur. Manaim Gadi filius in Selum rebellans decem annos regnum egit. Hic Therfae cives, ut qui fe non recepiffent, fubactos

(y) *Chr. Al. G. S. Th. M.* ετη μα.

(z) *Th. M.* deeft.

(a) *Chron. Alex.* μετα ιεροβααλ εβασιλευσεν μαναημ.

(b) *Th. M.* σελλουμ.

(c) *Chron. Alex. & Th. M.* μνα α. *G. S.* ημερας λ.

(d) *Th. M.* μανειμ.

(e) *Chron. Alex. & G. S.* ετη ιβ.

(f) *Th. M.* δεξαμενου.

σαμενος αναρει, και τας εν γαστρι εχουσας διαρρησσει. (g) Φαλκειας ὁ του μαναειμ υἱος, τον πατερα διαδεξαμενος εβασιλευσεν (h) ετη β. εν αλλω ι. Φακεε ὁ του ῥομελιου τον Φαλκιαν ανελων εβασιλευσεν (i) ετη κ. επι τουτου (k) θεγλαφθαλ μανασαρ ὁ ασσυριων βασιλευς εις την ιουδαιαν επιστρατευσας τα πλεισα της γης αυτων σφετεριζεται. ωσηε μετα τον Φακεε (l) ὁ του ηλα βασιλευει ετη θ. επι τουτου (m) σαλβανασαρ βασιλευς ασσυριων επισιας (n) τη σαμαρεια αυτον τε απαγει ακμαλωτον, και παντα συν αυτω τον ισραηλ, και (o) κατοικιζει αυτους εν αλαε και (p) αβωρ, μηδικαις πολεσι, και (q) επι ποταμω γοζων. ενθα (r) της εις θεον παραβασεως δικας εκτινυουσι (s) κακουχουμενοι. ὁ δε ασσυριος βαβυλωνιους (t) εις την σαμαρειαν διαπεμφαμενος ανδρας αισχρως, και ανομωσ βεβιωκοτας οικειν αυτοθι εκελευσεν. (u) τουτους ὁ θεος λεοντας επαποσελλων διεφθειρεν. πυθομενος δε ὁ βαρβαρος, και συνεις επι της γης, δεον εκεινης την κατανομον (x) τα θεω λατρειαν επιτελεισθαι, ένα των ιερων εξαποσειλαις, τα νομιζομενα αυτοθι ποιειν εκελευσεν. ὁ δε καταμενων εν βεθηλ τον τε νομον αυτους εξεπαιδευσεν, και τον θεον σεβεσθαι εδιδασκεν. και ου-

τως

(g) Th. M. φαλκίας. Ch. Al. φακείας. G. S. φακείας.

(h) Chron. Alex. ετη ιβ.

(i) Chron. Alex. ετη λ. G. S. κη.

(k) Th. M. θεγλαφθαλασσαρ. Chron. Alex. θεγλαφ φακασσαρ.
G. S. θεγλαφφαλασσαρ.

(l) Chron. Alex υἱος δαλη. Th. M. ιλα.

(m) Th. M. G. S. Chr. Al. σαλμανασαρ.

(n) Th. M. της σαμαρείας.

actos occidit, & mulieres uterum gestantes discidit. Phalcias Manaimi filius, patri subrogatus, duos, & juxta alium decem annos regnavit. Phacee Romelii filius, occiso Phalcia, viginti annis summam rerum habuit. Eo regnante Theglaphtal Manafar Assyriorum Rex, ducto in Judaeam exercitu, maximam regionis partem suae ditionis fecit. Osee Elae filius annos IX regnavit, sub quo Salbanafar Assyriorum Rex Samariam adortus, Regem, & Israelum omnem captivum abduxit, & Alam, Aboremque Mediae urbes ad Gozam fluvium transtulit, ubi afflicti offenso Deo poenas dedere. Assyrius Babylonios turpis, impiaeque vitae viros Samariam ad fingendum ibi domicilium misit, quos immissi a Deo leones discerpserunt. Hoc intellecto barbarus Deo cultum in his terris ex praescripto legis praestandum esse edoctus, misso sacerdote, solita ibi sacra fieri praecepit, qui Betheli moratus in lege eos instituit, Deumque colere docuit.

Ex

- (o) *Th. M. κατοικιζειν.*
- (p) *Th. M. αβορ.*
- (q) *Th. M. επι ποταμον.*
- (r) *Mfc. την.*
- (s) *Th. M. κακωχουμενοι εκτινουςι.*
- (t) *Th. M. εν σαρμαρεια περιψαμενος.*
- (u) *Mfc. τούτοις.*
- (x) *Th. M. θεω.*

τως (y) ἐξ ἐκεينوῦ συμβαίνει τὴν γῆν ἡσυχασαί. του-
τους (z) εἰσέτι σαμαρείτας ἀπὸ τῆς χώρας προσα-
γορευουσιν. διὸ καὶ ἀλλοκοτὶ τὰς προαιρέσεις, διὰ δὲ
τὴν τοῦ νομοῦ διδασκαλίαν (a) βραχείας ἐχούσι θεοσε-
βείας ἐμφασίν. καὶ γὰρ οὐδὲ τῆς δεκαλογου πλείων
παραλαβεῖν ἠξιώθησαν. ἐνταῦθα τῆς ἰσραηλιτικῆς βασι-
λείας οἱ χρόνοι (b) κατέλιξαν, ἀρχάμενοι μὲν ἀπὸ ἱε-
ροβοάμ τοῦ ναβατ, καταλιζάντες δὲ εἰς ὥσπερ τὸν τοῦ
ἡλα, καὶ τὴν ὑπὸ σαλμανασαρ τοῦ ἰσραὴλ μετοικεσίαν
ἀπὸ σαμαρείας εἰς (c) μηδίαν. ἠκμασε δὲ καὶ ἡ προ-
κειμένη (d) τῶν ἐκ δαυὶδ βασιλεία, τὴν μὲν ἀρχὴν
(e) ἀπὸ σαυλ λαβούσα, (f) καταλιζάσα δὲ (g) ἐπὶ
τὸν ἰωακείμ τὸν καὶ ἰεχωνίαν, ὃν συν τῇ μητρὶ καὶ τῶν
ἐν ἱερουσαλήμ ἀρχόντων καὶ δυνατῶν κατήγαγε ναβου-
χοδονοσορ ἐν βαβυλωνίᾳ καὶ (h) ἐν φρουρίοις ἐπέστηεν.
οὗτος ὁ ναβουχοδονοσορ τρίτον ἐπορεύθη ἐπὶ τὸ ἱερουσόλυμα.
(i) πρῶτον μὲν, ὅτε ἐν τρίτῳ ἔτει ἰωακείμ ἀνήλθεν,
καὶ ἔλαβεν συν ἑτέροις τὸν δανιὴλ, καὶ ἀνανίαν, καὶ
αζαριαν, καὶ μισαὴλ. δευτέρου δὲ, ὅτε τὸν ἰεχωνίαν
αἰχμαλωτὸν ἔλαβε συν τῇ μητρὶ, καὶ συν τῷ ἀλλῷ
πληθεὶ τὸν προφῆτην ἰεζεκίηλ. τὸ τε τρίτον, ὅτε τῷ
ἐνδεκατῷ ἔτει τοῦ (k) σεδεκίου τὴν ἱερουσαλήμ ἐξεπορ-
θήσεν,

(y) Th. M. ἐκείνους ἐκ τῶν λεόντων ἡρέμησαι.

(z) Th. M. εἰς αἰτί.

(a) Th. M. βραχείαν.

(b) Th. M. κατέλιξαν εἰς ἔτη $\overline{\tau\gamma}$, καὶ μηνῶς ζ.

(c) Th. M. μηδίαν. ἠκμαζει.

(d) Th. M. τὸν ἐκ δαὶδ βασιλεία.

(e) Th. M. ἀπὸ τοῦ δεκάτου τῆς τοῦ σαυλ μοναρχίας.

(f) Msc. καταλιζάντα.

(g) Th. M. ἐπὶ τὸν τριμήταιον ἰωακείμ.

Ex quo tempore quies terrae reddita est. Hi adhuc Samaritani a loco nominantur. Unde vitae ratione, & instituto alieni, legem tamen edocti aliquantae religionis speciem habent. Non enim digni habebantur qui plus decalogo discerent. Hic Israeliticum regnum finem habuit coeptum a Jeroboamo Nabati filio, & terminatum in Osee Elae filio, Israelo sub Salmanafare Samaria in Mediam translato. Sed & praefens domus Davidicae regnum suam maturitatem habuit coeptum a Saule, & finitum in Joacimo feu Jechonia, quem cum matre, & Hierosolymorum Principibus, potentibusque Nabuchodonosor Babylo-nem abduxit, & castellis mandavit. Idem Nabuchodonosor ter Hierosolymam vastavit. Primò, cum Daniele, Ananiam, Azariam, & Misaelem tertio Joacimi anno secum abriperet. Secundò, cum Jechoniam cum matre, & vatem Ezechielem cum populo captivos abduceret. Tertiò demum, cum undecimo Sedeciae anno urbem deva-

- (h) Msc. εμφοριους. Quod hic nil significat. Bene verò dicitur εν φρουροις ποιειν, custodiae mandare.
- (i) Th. M. πρωτον μιν οτε εν τω τριτω ετει ελιακειμ ανηλθεν, και ελαβεν αυτον τε ιεχονιαν, και την τουτου μητερα, και συν τω αλλω πληθει τον προφητην ιεζεκιηλ, ετος αγων της βασιλειας πρωτον. δευτερον δε, οτε εν τω τριτω μηνι ιεχονιου του και ιωακειμ ανηλθε, και ελαβεν συν ετεροις τον δανιηλ, και ανανιαν, και μισαηλ, και αζατον, οτ' εν τω δεκατω κ. τ. λ.
- (k) Msc. σεκεμβριου.

θησεν, και τον μεν ναον ενεπρησεν. τον δε σεδεκιαν εξετυφλωσεν, και δησας δεσμοις χαλκοις απηγαγεν, εις βαβυλωνα μετοικησας τον λαον, πλην ολιγων φυγοντων εις αιγυπτον. επι αυτου η παντελης ερημωσις της ιουδαιας γεγονεν, οθεν ο εβδομηκονταετης χρονος, ο παρα του θεου ορισθεις εις παρατασιν της ιουδαιων αιχμαλωσιας αριθμειται εως του πρωτου ετους κυρου του περσων βασιλευς. ουκ επι δε βασιλευθεισης της ιουδαιας, οι των χαλδαιων βασιλεις εκρατησαν του λαου. βασιλευει τοιυν ναβουχοδονοσορ ετη κε. (ι) κατα το δευτερον ετος της αυτου βασιλειας εμνησεν και διεκρινε το ενυπνιον αυτου δανηλ. τω δε οκτω και δεκατω ετει της βασιλειας αυτου εσησε την χρυσην εικονα, και ταυτην μη προσκυνησαντες οι αγιοι τρεις παιδες, εβληθησαν εν μεσω της καμινου του πυρος της καιρομενης, και ταυτην εις δροσον μεταποιησαντες τη του αγγελου εν αυτη επισασια, εις εκπληξιν ηγαγον τον ασσυριον τυραννον. οθεν τουτους θαυμάσας συν τοις σατραπαις αυτου, και στρατηγοις, και τοπαρχαις τω παντων θεω προσηκυνησεν. επειτα μετα δωδεκα μηναις επιρθεις τη καρδια κατα την προρησιν δανηλ, ηνικα συνεκρινετο ενυπνιον αυτου, οπερ αυτος εθεασατο, εξεδιωχθη απο των ανθρωπων, και εγενετο θηριον και κτηνος. ησαν γαρ ται (iii) εμπροσθεν αυτου, ως βους συν τη κεφαλη, και οι ποδες συν τοις οπισθιας λεοντος. και χορτου, ως βους, ησθιεν, εως ου επτα καιρει ηλλαγησαν επ' αυτω. (ii) επτα δε καιρους τινες

μετα

(i) Th. M. κατα τὰ δευτερον της αιχμαλωσιας, και της σιδικου βασιλειας ετος.

devastaret, templumque incenderet; Sedeciae verò oculos effoderet, aereisque adstrictum catenis Babylonem abstraheret, populo transmigrare jussu praeter paucos in Aegyptum fugitivos. Sub ejus imperio tota Judaeae vastitas erat, a qua septuaginta annorum tempus a Deo definitum, quo Judaeorum captivitas duraret, usque ad primum Cyri Persarum Regis annum numeratur. Extincto Judaeorum regno, populus sub potestate Regis Chaldaeorum erat. Itaque Nabuchodonosor annos XXV regnavit. Secundo regni ejus anno somnium ipsi Daniel aperuit, & interpretatus est. Decimo autem octavo regni sui anno auream erexit statuam, quam cum sancti tres pueri non adorarent, in medium fornacem accenso igne coniecti sunt. Eo autem curâ angeli in rorem mutato Assyriae tyrannus in stuporem actus est. Unde illos admiratus rerum omnium conditorem cum satrapis suis, ducibus, & toparchis adoravit. At anno post mente elatus, ut Daniel somnium illi visum explicando praedixit, & ex hominum confortio ejectus fera, jumentumque factus est. Anteriora enim cum capite bovis erant, pedes verò, & posteriora leonis. Et foeno bovis instar pastus est, septem inde temporibus circumactis.

(m) Epiphanius τῶ ἐμπροσθίῳ — συν τοῖς ὀπισθίοις, ὡς λέων.
Sic & Logotheta.

(n) Msc. μη ἑπτὰ. Chron. Al. οὗς εἶπεν καιροῦς, προσευχομένουτος ἐποίησεν γενέσθαι μὴρας ἑπτὰ.

μετα ενιαυτους ψηφίζουσι. τινες τε καιρους κατα τρι-
 μηνον αλλατομενους, και εν τω ταπεινωθηναι αυτον,
 και δεθηναι του κυριου, και εξομολογησασθαι, εκζητη-
 θεις ὑπο των μεγασιωνων αυτου ἑπτα ετη εβασιλευσεν.
 (ο) μαροδαχ υἱος ναβουχοδονσορ εβασιλευσεν (ρ) ετη
 ιβ. ούτος εξηγαγεν των δεσμων ιεχωνιαν, εγγονον ιω-
 σιου υἱον ιωακειμ, και εποίησεν αυτον συνεσιατορα αυτου
 εν βαβυλωνι. αυτου γεγονεν υἱος ὁ σαλαθηλ. βαλ-
 τασαρ, ὁ τουτου αδελφος υἱος ναβουχοδονσορ εβασι-
 λευσεν (q) ετη δ. ετι και (r) επι τουτου δανιηλ προ-
 φητευει, και επιλυεται αυτὸ τὸ (s) ῥημα ὁ δειπνῶν εθεα-
 σαιτο, και πιων εις τὰ ἱερατικα (t) εκπωματα. του-
 τον (u) ακολουθως τη του ὄραματος ἐρμηνεια, κατα την
 εχομενην νυκτα δαρειος ανελων (x) ὁ μηδος ὅς επεκληθη
 ατυαγης εβασιλευσεν (y) ετη ιζ. ετιμηθη ουν παρ' αυ-
 του δανιηλ, και πρωτος γεγονεν των μεγασιωνων. επι
 αυτου εβληθη (z) εν τω λακκῳ των λεοντων συσκευα-
 σθεις εκ των συμμεγισιωνων αυτου δια φθονον. επι αυ-
 του τον ἑβδομηκονταετη της μεταοικησιας χρονον διαγι-
 νωσκει, και (a) των ἑβδομαδων αυτω τὸ μυστηριον απο-
 καλυπτεται. και ει τις ακριβως των ἑβδομαδων εξετα-
 σαι (b) βουληθη τον λογον, και διαριθμησασθαι τους
 χρονους, αρξαμενος απο εξοδου (c) λογου κατα τον
 προφη-

(o) *Cedr.* ουλεμαροδαχ.

(p) *Chr. Al.* ετη ζ. *Cedr.* ετη ι.

(q) *Cedr.* ετη γ.

(r) *Th. M.* επι τουτο.

(s) *Th. M.* ὄραμα.

(t) *Th. M.* εκπωματα.

actis. Septem verò tempora aliis sunt tot anni. Aliis tot tres menses. Jam cum fracto, & humili animo supplex confiteretur domino, a proceribus quaesitus septem annos imperium tenuit. Marodachus Nabuchodonoforis filius duodecim annos regnavit. Hic eductum ex carcere Jechoniam Josiae nepotem, Joacimi filium convivam suum Babyloni fecit. Filius ejus erat Salathiel. Baltasar Marodachi frater & Nabuchodonoforis filius quatuor annos regno praefuit. Ejus adhuc tempore Daniel vaticinatus est, & verbum, quod coenando, & bibendo sacris ex poculis vidit, explicuit. Hunc sequenti nocte secundum visionis explicationem Darius Medus cognomine Astyages occidit, & annos XVII regnavit. Ab eo igitur Daniel in magno pretio habitus, & procerum primus constitutus. Eorum verò invidentium insidiis petitus in leonum foveam postea conjectus est. Sub eo LXX annorum exilii tempus dignovit, & mysterii hebdomadum notitiam divinitus accepit. Et si quis praecise hebdomadum rationem inquirere vellet, & numerare tempora incipiens ab impleto vatis de restauranda

Hiero-

(u) *Th. M.* ακολουθος.

(x) ὁ του ασουηρου υος.

(y) *Chr. Al. Cedr.* ετη γ. *G. S.* ετε λ η.

(z) *Chr. Al.* εις λακκον λεοντων. *Th. M.* εις τον λακκον βαλλεται.

(a) *Cedr.* επτα εβδομαδων.

(b) *Cedr.* βουληθη.

(c) *Msc.* λογον. *Cedr.* λογων.

προφητην του οικοδομηθηναι ιερουσαλημ, τουτ' εσιν, απο νεεμιου υιου (d) αχαλει του αρχιονοχορου αγραξεεξου, ος (e) αξιωσας και επιτραπεις ανεισιν (f) οικοδομησων τα ιεροσολυμα, ευρησει τας ο. (g) συμπεραιουμενας εβδομαδας, τουτ' (h) εσιν υς. ετη, επι τον καιρον εκεινον, (i) οτε παλαιουται το παραπτωμα, και συντελειται αμαρτια, και σφραγιζεται οραμα και (k) προφηται. και χριεται (l) αγιον αγιον, τουτ' εσιν επι την του χ υ. παρουσιαν, και (m) λοιπον πραγματειαν. (n) κυρος ο περσης καταλυσας την μηδων και αστυριων δυνασειαν, κρατησας (o) τε της ασιας απασης, βασιλευσεν ετη λα. εφ' ου επιφανεσερος ετι υπαρχων ο δανιηλ, τον βηλ συνετριψεν εις το, μη προσκυνησθαι, και τον δρακοντα ανειλεν εις το, μη σεβασθαι αυτον. διο και, εν τω λακκω των λεοντων το δευτερον εβληθη. και μηδεν παθων υπ' αυτων, εβδομαδιος υπο του βασιλευσος (p) ανειμωται. (q) τουτου τω πρωτω ενιαυτω, ο εβδομηκονταετης χρονος της μετοικησιας συμπληρουται. εν δε τω (r) εχομενω ετει συγχωρει τους δυναμειους των εβραειων οικιζειν ανελθοντας (s) τα ιεροσολυμα, και τον ναον ανοικοδομηθηναι (t) προσεταξεν. της δε επανοδου ηγειτο ιησους ε του ιωσηδεκ (u) ο ιερευς ο μεγα-

(d) Th. M. αχειλη. Cedr. αχαλη.

(e) Cedr. αξιωθεις.

(f) Cedr. οικοδομησαι. Th. M. οικοδομησων.

(g) Cedr. συμπεραιουμενας.

(h) Th. M. εσιν τα.

(i) Th. M. οτι.

(k) Th. M. προφητειαι. Chron. Alex. προφητην.

(l) Cedr. αγιος αγιον. Th. M. αγια αγιον.

Hierosolyma vaticinio, hoc est, a Nehemia Achali filio, Artaxerxis pincernarum Principe, qui eo precibus annuente Hierosolymam aedificaturus rediit, deprehendet septuaginta septimanas, id est annos 490 circumactos ad id tempus, quo antiquatum est delictum, modus peccato statutus, & obfignata visio, ac prophetae, & unctum sanctum sanctorum, hoc est, usque ad Christi adventum, & res deinceps gestas. Cyrus Persa, everso Medorum & Assyriorum imperio, Asiae omnis potitus annos XXXI regnavit. Sub eo Daniel illustrior factus, Bel, ne amplius adoraretur, contrivit, & draconem, ne coleretur, interfecit. Ideo in leonum foveam iterum projectus, & nil mali passus, a Rege die septimo liberatus est. Primo ejus anno septuaginta exilii anni completi sunt. Sequenti anno Hebraeis, qui possent, redeuntibus Hierosolymam exstruere concessit, ac templum aedificare mandavit. Reditus verò duces fuerunt Jesus Josedeci filius
Pon-

(m) *Th. M. Cedr. την λοιπην.*

(n) Josephus Jud. ant. l. II. c. 7. κυρον, ὃν μεταξέξερξην ἑλ-
ληνεις καλουσιν.

(o) *Ced. δε.*

(p) *Th. M. ανιμαται. Chron. Alex. σως ανθη.*

(q) *Ced. τουτο. Th. M. τουτω.*

(r) *Ced. ιπομενω.*

(s) *Cedr. εις ιεροσολυμω.*

(t) *Th. M. προσεταξαι.*

(u) *Cedr. μεγαλου ιερωσ. Th. M. οτι ιωσιδικ.*

γας και ζοροβαβελ ὁ του σαλαθιηλ . και επροφητευσεν
 αγκαϊος και ζαχαριας ὁ τῷ αδδω . καταθεμενοι δε οἱ
 περι τον ιησουν του ναου (x) ἔδραν , εφ' ὅλα μ̄ δυο
 ετη τὸ εργον εκωλυοντο συμπεραιωσαι , μεχρῖς οὐ δα-
 ρειος ὁ υἱος (y) ὑσασπεως δευτερω ετει της ἑαυτου βα-
 σιλειας , τους εμποδιζοντας ανασειλας τελειαν επιτρε-
 πει του ναου την (z) επισκευην , και συμπληρωται εν
 αλλοις τετρασι ετεσιν , ὡσε συντελεσθηναι αυτον . εν ὅλοις
 ετεσι μ̄ς . (a) Φανερα δε εκ των ὑποκειμενων αποδειξις .
 καμβυσης (b) ὁ και ναβουχοδονοσορ υἱος κυρῦ εβασι-
 λευσεν ετη η̄ , εφ' ου ιουδιθ ἡ εκ βητουλιας της ιουδαιας ,
 επιστρατευσαντα ὀλοφερνην αρχιστρατηγον αυτου κατα
 της ιουδαιας εν χιλιασιν ὀπλιτων ρκ̄ . ανειλεν , και την
 κεφαλην αυτου αποτεμουσα , εν ταις (c) πολιορκουμε-
 ναις παρ' αυτου πολεσι (d) περηνηγκε . (e) σπερδιος
 μαγος συν τῷ αδελφῷ αυτου μηδοι τῷ γενει , επιθεμε-
 νοι βασιλευσι μηναις ζ̄ . δαρειος ὁ κυρου μεν απογονος ,
 ὑσασπευ δε υἱος τοις μαγοις επιθεμενος , και κρατησας
 εβασιλευσεν μεχρῖ συμπληρωσεως ιερουσαλημ ετη ̄ς .
 και προς τουτοις , (f) αλλα λ̄ . κατα τουτους χρονους
 πυθαγορας ὁ φιλοσοφος ετελευτησεν , και ἱπποκρατης
 ἰατρος εγνωριζετο . (g) αρταβανης εβασιλευσεν ετη —
 μηναις

(x) Th. M. την ἰδραν .

(y) Cedr. ὑσασπου . Th. M. ὑσασπεω .

(z) Ced. κατασκευην .

(a) Th. M. Φανερα δε εσιν των .

(b) Ced. ὁ και αρταξερξης . Th. M. ὁ αυτος δε εσιν και εν τῷ
 εσδρα λεγομενος αρθασασθα .

Pontifex Maximus, & Zorobabelus Salathieli filius. Vates erant Aggaeus, & Zacharias Addonis filius. Jactis jam fundamentis totos 42 annos ab absolvendo opere cohibebantur, donec Darius Hytaspis filius secundo sui regni anno, repressis, qui obstabant, templi absolutionem permisit. Et post alios quatuor, adeoque totos 46 annos templi aedificium perfectum erat. Id quod ex sequentibus clare demonstratur. Cambyfes, dictus quoque Nabuchodonosor Cyri filius octo annos regnavit. Sub eo Judith Bethulia Judaeae oriunda Holofernem summum ejus copiarum Ductorem cum 120 millibus militum Judaeam ingressum occidit, abscissumque caput in obsessis ab illo urbibus circumtulit. Sperdus Magus, ejusque frater genere Medi in solium involantes septem menses regnarunt. Darius ex Cyri quidem posteritate, Hytaspis verò filius, Magis invasus, victisque regnavit usque ad Hierosolymorum absolutionem annos sex, & alios deinde triginta. Hoc tempore Pythagoras philosophus diem obiit, & Hippocrates medicus innotuit. Artabanes regnavit annos — menses septem.

Xerxes

(c) Msc. πολιορκουμένης.

(d) Msc. περιηγηκας.

(e) Chron. Alex. μερδιος και πατζατης. Cedr. σφενδανης, και κιμερδιος. Th. M. σφενδατης και κιμερδιος αδελφοι μαγοι.

(f) Cedr. ιτερα. Th. M. ωσε βεβασιλευκεναι ετη λς.

(g) Chron. Alex. Th. M. μεταβανος μηναις ζ.

μηναις ζ̄. Ξερξής ὁ δαριου υἱὸς ἐβασίλευσεν (h) ἐτη κ̄. ἀρταξερξής ὁ ξερξέου ὁ (i) μακροχειρ, ὁ αὐτὸς δὲ ἐστὶν ὁ ἐν τῷ ἐσδρα λεγόμενος ἀρτασθα, ἐβασίλευσεν ἐτη μα. (k) ἐπὶ τούτου τὰ κατὰ ἐσθῆρ, καὶ μαρδοχαίον, καὶ ἀμμάν ἐπράχθη. καθ' ἓν καιρὸν καὶ ἐσδρας πρέφητευσεν. συγχωρησάντος ἀρταξερξέου ἐσδρας ὁ ἱερεὺς τοὺς ὑπολοίπους ἀναγαγὼν εἰς ἱερουσαλήμ τὸν νόμον ἐξεπαίδευσεν, νεεμίας τε ὁ ἀρχιερατικὸς ἀρταξερξέου, ἐκ γένους ὧν ἀρχιερατικὸν παρακαλεσας τὸν βασιλεῖα, καὶ ἐπιτραπείας ἀγείσιν εἰς τὴν ἰουδαίαν, καὶ τὴν ἱερουσαλήμ (l) τειχίζει, δεῖ τῶν ἐπιθεμένων ὅπλοις τοὺς ἐνεργούντας περισκίχισας, καὶ τὸν λαὸν σὺν τῷ ἐσδρα τῷ μωυσεὺς ἐξεπαίδευσεν νόμῳ, πασάν ἐξ αὐτῶν ἑλληνικὴν ἀποκινήσας ἀγωγὴν. καὶ ἠκοδομηθῆ πλάτεια, καὶ περὶ τείχος ἡ πόλις. (m) ἐντευθεὶ φασὶ δεῖν τὰς ἐβδομαδας ἀριθμείσθαι, τὰς σ. τὰς ἐν τῇ τοῦ δανιὴλ σπτασία, μεχρὶ τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας, καὶ τῶν ἐξῆς ἐπισυμβεβηκότων. Φανερόν δὲ ἐστὶν ὅτι (n) σ. εβδομαδες ποιοῦσιν ἐτη ῡς. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους μάλαχιας ἐν τῇ ἰουδαίᾳ πρέφητευσεν. παρὰ δὲ τοῖς ἑλλήσιν ἐγνωρίζετο σοφοκλῆς, εὐριπίδης, καὶ σωκράτης, ἠρακλεῖτος, καὶ ἀναξαγόρας, καὶ ἠροδοτὸς. Ξερξής ὁ ἀρταξερξέου υἱὸς τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος βασιλεύει μηναις β̄. σογδιανὸς τὸν ξερξῆν διαδεξάμενος βασιλεύει

(h) Chron. Alex. ἐτη κη.

(i) Msc. μακροχειρ. Th. M. καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ἐσδρα ἀρτασθα καλεῖται.

(k) Chron. Alex. negat sub hoc Mardochaeum fuisse, afferendo hanc rationem. Οὐ γὰρ ἀν' ἐσιώπησε τὰς κατ'

Xerxes Darii filius annos XX. Artaxerxes Xerxis filius, longimanus, apud Esdram Arfatha dictus annos XLI. Sub hoc Estherae, Mardochoaei, & Ammanis historia contigit. Tunc Esdras vates erat. Permissu Artaxerxis Sacerdos Esdras reliquos Hierosolymis coactos in lege instituit. Nehemias autem Artaxerxis pincernarum Princeps genere ortus pontificio Regis, quem rogavit, concessu in Judaeam reversus Hierosolymam muris cingit, insidiantium metu operariis arma dat, & populum ab omni graecanico vitae instituto remotum in lege Moysis cum Esdra instruit. Platea, & urbs circa muros condita. Inde hebdomades illas septuaginta Danieli in visione patefactas dicunt esse numerandas usque ad Domini adventum, & quae deinceps facta sunt. Clarum verò est, septuaginta hebdomades 490 annis computari. Per id temporis Malachias dono prophetiae claruit. Apud Graecos Sophocles, Euripides, Socrates, Heraclitus, Anaxagoras, & Herodotus famâ inclyti erant. Xerxes Artaxerxis filius suscepto regno menses duos praeerat. Sogdianus Xerxi susceptus

αυτον πραξεις η του εσδρα γραφη, ητις κατα τον αρταξερα-
ξεν ισορει και εσδραν, και νεεμιαν εκ βαβυλωνος ανεληλυθεναι.

(l) *Th. M.* τειχιζει δε αυτην των επιθεμενων ενεκα.

(m) *Ced.* απο του ογδοου ετους τουτου. *Th. M.* οθεν αρχονται
αριθμεισθαι αι ο. εβδομαδες εν τω δαaniel εν εικοσω ετει της βα-
σιλειας αρταξεραξου.

(n) *Chron. Alex.* ζ. και ξβ. εβδομαδες συναγουσι υπ γδ

λευει (ο) μηνας ζ̄. (ρ) δαρειος ὁ επικληθεῖς (q) νοθος
 ανελων σογδιανον, εβασιλευσεν ετη ιθ̄. (r) αραταξερ-
 ξης ὁ δαρειου και παρυσαιτιδος, τον πατερα διαδεξαμε-
 νος εβασιλευσεν ετη μβ̄. επι τουτου σωκρατης ὁ φιλο-
 σοφος, (s) ὡς φαυλιτας τους ἑλληνων νομους, θανα-
 τουται, κωνειον (t) πινων εν τῷ δεσμωτηριῳ. επι αυτου
 θουκυδιδης, και ξενοφων· ἰστορικoi, και πλατων ὁ φιλο-
 σοφος, μαθητης σωκρατους και αριστιππος. αραταξερ-
 ξης ὁ επικληθεῖς ωχος εβασιλευσεν (ιι) ετη κβ̄. εφ̄ ὅυ
 αριστοτελης, και δημοσθενης φιλοσοφῶν εν ἑλλαδι. (x)
 νασης τουτον διαδεξαμενος εβασιλευσεν (y) ετη δ̄. δα-
 ρειος ὁ (z) αραμου μετα τον ναρσην εβασιλευσεν ετη
 ε̄. τουτον αλεξανδρος ὁ φιλιππου και ολυμπιαδος υἱος
 βασιλευς μακεδωνων χειροσαμενος καθειλεν της αρχης.
 και καταλυεται ἡ περσων (a) δυνασεια, και μεταπι-
 πτει εις μακεδονας ἡ βασιλεια. ὁυτος ὁ αλεξανδρος τῷ
 ἑβδομῷ ετει της βασιλειας αυτου χειροσαμενος (b) περ-
 σας, ετι προς τουτοις τοις ἑπτα ετεσι βασιλευει και
 περσων μετα τον δαρειον ετη ε̄, και μηνας ε̄. ὁυτος
 αλεξανδρειαν την μεγαλην πολιν κτιζει εν αιγυπτῳ, και
 την μεν περσων βασιλειαν εχειρωσατο, αιγυπτου δε
 και Φοινικης, και παλαισινης και συριας και πασης
 ασιας μεγαλας γενομενος εκρατησε δυνατως. τελευτα δε

ΕΝ

(ο) Chron. Alex. ετη ζ̄.

(ρ) Th. M. ὁ ξεξξου.

(q) Νομιος.

(r) Chron. Alex. πυραττιδος ετη μ. Ced. δαρειος ὁ υἱασπου
 και παρυσαιτιδος ετη λ ε̄.

(s) Mfc. Eudociae Augustae legit. ὡς φαυλισας.

fectus menses septem. Darius cognomine notus Sogdiano interfecto annos XIX. Artaxerxes Darii, & Parysatidis filius patri subrogatus annos XLII. Ejus aetate Socrates philosophus, tanquam Graecorum legum contemptor, circutae veneno in carcere morti traditur. Sub illo Thucydides, & Xenophon historici, & Plato philosophus, Socratis discipulus & Aristippus claruere. Artaxerxes cognomento Ochus regnavit annos XXII. Sub eo Aristoteles, & Demosthenes in Graecia celebres erant. Narses illius successor regnavit annos IV. Darius Arfami filius post Narsen annos VI. Hunc Alexander Philippi, & Olympiadis filius devictum regno exiit. Sic dissolutum Persarum imperium ad Macedones transiit. Hic septimo regni sui anno Persas subegit, ibique post Darium adhuc regnavit annos VI. & menses VI. Condidit urbem magnam in Aegypto Alexandriam. Occupato Persarum imperio Aegyptum, Phoeniciam, Palaestinam, Syriam, omnemque Asiam magnus factus sibi subjecit. Mortem

•(t) *Chron. Alex.* πίων. *Ced.* ἐξ ανοϊας τῶν ἀθηναίων πίων κο-
νειον ἐτελευτά.

(u) *Cedr.* ἐτη κ ε.

(x) *Th. M.* νάρσης. *Ced.* ἀρσης.

(y) *Cedr.* ἐτη β.

(z) *G. S.* ἀρμουσαμου.

(a) *Th. M.* βασιλεία.

(b) *Msc.* περασας.

εν βαβυλωνι, και διαιρειται ἡ βασιλεια αὐτου (c) τετραχι, εις τε την βαβυλωνιαν και μακεδονιαν, ασιαν τε και την αιγυπτον. επι μεν της μακεδονιας, (d) Φιλίππος ὁ ἀδελφος αὐτου. αντιγενος δε την επι της ασιας. πτολεμαιοσ δε ὁ λαγου και αρσινωσ της μελεαγρου θυγατερωσ την επ' αιγυπτου, (e) και επι ασιας σελευκος (f) ὁ νικατωρ. οὗτος αντιοχειαν την μεγαλοπολιν κτιζει, επ' ονοματι του υἱου αὐτου αντιοχου. εκτισε δε και σελευκειαν, και εδεσσαν. πτολεμαιοσ τοιουν ὁ λαγου εβασιλευσεν πρωτωσ (g) εν αιγυπτω ετη μα. κατα τουτουσ τουσ χρονουσ επικουρωσ ὁ Φιλοσοφοσ εγνωριζετο. πτολεμαιοσ ὁ Φιλαδελφοσ εβασιλευσεν ετη λη. (h) οὗτωσ προτρεπει τουσ εκ των ιουδαιων νομομαθεισ ἐρμηνευσαι τασ θειασ γραφαισ, εκ της ἐβραϊδωσ εις την ἑλληνων γλωσσαν. και ποιουνται την ἐρμηνειαν (i) ἀνδρωσ ο. εν σοφια παρα τοισ ἐβραιοισ επαινουμενοι εν ἐβδομηκοντα ἡμεραισ, καθισαισ αὐτουσ εν τη φαρω ανχ δυο, και συγκριναισ τασ παντων ἐρμηνειασ. πτολεμαιοσ ὁ ευεργετησ ὁ του Φιλαδελφου, και ευρυδικησ της (k) αρσενωσ, εβασιλευσεν (l) ετη κε. κατα τουτουσ τουσ χρονουσ ιησουσ ὁ του σιραχ ὁ την σοφιαν συγγραφαισ παρ' ἐβραιοισ εγνωριζετο. πτολεμαιοσ ὁ Φιλοπατωρ ὁ του ευεργετου υἱωσ εβασιλευσεν ετη ιζ. επι τουτου ὁ λαιωσ των ἐβραιων αιχμαλωτωσ εν αιγυπτω αχθεισ

τοιου-

(c) *Ced.* εις πολλασ αρχασ ἡ βασιλεια αὐτου διήρθη.

(d) *Ced.* περδικασ μεν της μακεδονιασ εκληρωσατο βασιλειαν.

(e) *Th. M.* και την επι συριασ.

(f) *Ced.* ὁ και νικατωρ. *Quod & Mfc. Eudociae Augustae in Joniis habet.*

tem verò Babylone obiit, regno ejus quadrifariam diviso, nimirum in Babyloniam, Macedoniam, Asiam, & Aegyptum. Macedoniam Philip-
 pus frater ejus, Asiam Antigonus, Aegyptum Ptolemaeus filius Lagi, & Arsinoae Meleagri filiae, Asiam verò Seleucus Nicator obtinuit. Hic Antiochiam magnam urbem a nomine Antiochi sui filii appellatam, Seleuciam insuper, & Edefsam condidit. Ptolemaeus proin Lagi filius in Aegypto primus annos XLI regnavit. Sub his temporibus Epicurus philosophus innotuit. Ptolemaeus Philadelphus regnavit annos XXXVIII. Hic Judaeos legis peritos ad graece vertendas ex hebraico divinas literas impulit. LXX autem viri sapientia apud Hebraeos conspicui intra LXX dies interpretabantur. Binos ac binos in Pharo collocavit, atque eorum interpretationem contulit. Ptolemaeus Evergetes Philadelphi, & Euridicis filiae Arsinoae filius annos XXV regnavit. Eo tempore Jesus Sirachi filius, qui librum sapientiae scripsit, apud Hebraeos claruit. Ptolemaeus Philopator Evergetae filius annos XVII regnavit. Sub illo Hebraeorum populo, cum in Aegyptum captivus

(g) *Th. M.* αιγυπτου μ.

(h) *Th. M.* ούτος εβραιους καταδουλωσαμενος εις την ελληνίδα μεταβαλλει αναγκαζει φωνην εκ της εβραϊδος.

(i) *Chr. Al.* οβ εν οβ οικις αυτους αποκλεισας.

(k) *Th. M.* αρσινους. *Cedr.* ευριδικης δεεστ.

(l) *Th. M. Chr. Al. Cedr.* κτ. *G S.* κλ.

τοιούτου τι επαθεν. οὗτος γὰρ προσεταξεν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπασπισταῖς ἐλεφάντας Φ, οὓς εἶχεν, πτοῖσαι (m) οἶνον λιβανότον, ὅπως ἀπάντας τοὺς ἰουδαίους δι' αὐτῶν ἀπολεσῆ. εὐξάμενων δὲ ἐκεῖνων οἱ ἐλεφάντες εἰς τοὺς ἰδίους στρατιώτας τε καὶ δήμους ἐμπηδήσαντες, (n) πολλὴν αὐτῶν οὐχλὸν ἐν τῇ περιεχούσῃ μανίᾳ κατεσφάξαν. καὶ οὕτως σωθέντες μετ' εὐχαριστίας ἀπελυθῆσαν εἰς τὰ ἴδια (o) καθ' ἃν πτολεμαῖος ὁ ἐπιφανῆς (p) ἐτῆ κδ. πτολεμαῖος ὁ φιλομητῶρ ὁ τοῦ ἐπιφανοῦς υἱὸς ἐβασίλευσεν ἐτῆ λε. τῷ κδ^ω ἐτεῖ αὐτοῦ, ἀντίοχος βασιλεὺς συρίας, ὑπερηφάνεια ἀρθεῖς, πτολεμαῖον πολέμει, καὶ τὴν αἰγυπτὸν δῆσας πολιόρκει τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ τὸν θεῖον ναὸν, καὶ τὸν ἱερὸν νόμον βεβηλοῖ κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ δανιὴλ, καὶ ἑλληνισμὸν μιαινοφάγιας τοῖς ἰουδαίσις νομοθετεῖ. ἐφ' ᾧ οἱ μακκαβαῖοι προμαχοὶ τῆς εὐσεβείας, πολλοὶς καὶ πικροῖς αἰκισμοῖς τῆς θείας ὑπερηθλήσαν νομοθεσίας μεχρὶ θανάτου. πτολεμαῖος ὁ τοῦ φιλομητοῦ ἀδελφὸς ὁ εὐεργετῆς βασιλεύει ἐτῆ κθ. πτολεμαῖος (q) ὁ φουσκῶν ἐβασίλευσεν (r) ἐτῆ ιζ. ἐπὶ αὐτοῦ τὰ κατὰ ἰουδαν τὸν μακκαβαῖον ἐπραχθη.

πτολε-

(m) *Th. M.* οἶνω λιβανωτων. *Cedr.* λιβανωτων. *Chron. Alex.* οἶνολιβανῶ. *Scaliger* ἐν λιβανῶ. *Georgius Hamartolus*, & *Chronicon Mfc.* οἶνω λιβανωτω. *Liber III. Machab.* ὁ δὲ ἐλεφανταρχῆς τὰ θηρία σχεδόν, ὡς εἶπειν, εἰς κατασημα μανιαδὲς ἀγῶνας εὐοδίστατοις πομασιν οἶνω λελιβανομῖνω φοβερῶς κεκοσμεμένα.

(n) *Mfc.* πολλήν.

(o) *Th. M.* deest.

(p) *Mfc.* εἰ. restitui ex *Th. M.* ὁ ἐπιφανῆς ὁ τοῦ φιλοπατοῦρος υἱὸς ἐβασίλευσεν ἐτῆ κδ.

ptivus duceretur, tale quid evenit. Suis enim fatellitibus mandavit, ut quingentos, quos habuit, elephantas libanotico vino inebriarent, & Judaeos omnes per illos perderent. Sed ipsis Deum precantibus elephantas in milites, populumque proprium converfi magnam eorum stragem furoris excessu fecere. Et sic fervati cum gratiarum actione in patriam dimissi sunt. Post hunc Ptolemaeus Epiphanes regnavit annos XXIV. Ptolemaeus Philometor Epiphanis filius annos XXXV. Antiochus fastu elatus vigesimo quarto regni sui anno Ptolemaeum armis laceffit, Aegyptum depopulatur, Hierosolymam obsidet, templum Dei, facramque legem juxta Danielis vaticinium violat, & institutum apud Graecos pollutorum esum Judaeis lege praescribit. Quapropter Macchabaei pietatis antesignani multa, & acerba verbera ad mortem usque pro lege divina sustinuerunt. Ptolemaeus Evergetes Philometoris frater annos XXIX regnavit. Ptolemaeus Phufcon annos XVII. Sub hoc res Judae Macchabaei gestae sunt. Ptolemaeus

(q) *Ced. Φουσκων. G. S. Φουσκος.* Evergetam sic quoque appellatum volunt δι' ογκον του σωματος ex sagina corporis. Hoc si est, mirum videri debet, quod ipso adhuc vivente nummus hac inscriptione cufus fit. Πτολεμαίου Φουσκωνος ευεργετου. Eusebius latinus phufconem scribit. *Jof. lib. II. in Apionem ὁ γαρ Φουσκων επικληθεισ πτολεμαιος.*

(r) *Th. M. ετη ιζ. μηνος ε.*

πτολεμαίος επικληθείς (s) αλεξάνδρος εβασίλευσεν ἐτη $\bar{\iota}$. πτολεμαίος ὁ δευτερός σωτήρ ὁ υἱὸς τοῦ δευτέρου ευεργετοῦ, καὶ κλεοπάτρας τῆς ευεργετιδὸς εβασίλευσεν (t) ἐτη $\bar{\eta}$. πτολεμαίος ὁ επικληθείς (u) διονυσίος εβασίλευσεν ἐτη $\bar{\lambda}$. ἐπὶ τούτου πομπῆς ο τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς εἶλεν τὴν (x) συρίαν πασάν καὶ ἰουδαίαν, καὶ τὴν αὐτῆς βασιλείαν ῥωμαίοις ὑπέταξεν, καὶ ἐκβαλὼν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀριστοβούλον, δεσμίον συν τοῖς παισὶ παρεπέμφε εἰς ῥώμην, καὶ ἐπιβαλὼν μέρος (y) φοροῦ τοῖς ἰουδαίοις, ὕρκανον τὸν ἀριστοβούλου ἀδελφὸν ἀνεδείξεν ἀρχιερεᾶ. οὗτος δὲ φίλιαν εἶχε (z) πρὸς ἀντιπάτρην τινὰ ἀσκαλωνίτην εἰδωλοδούλον τὸν πατέρα ἡρώδου, ὃν κατέστησεν ἐπιτρόπον τῆς χώρας. παῖδα δὲ ὄντα ποτε τὸν ἀντιπάτρην λησαι ἀναρπάσαντες ἰουδαίαι κατεῖχον, λυτρά ὑπὲρ αὐτοῦ κομίσσθαι ὑπέληφότες. τοῦ δὲ πατρὸς αὐτοῦ εἰς ἐσχάτον (a) πενίαν ἐληλακότες (b) ἐμμένεν παρα τοῖς (c) ἀρπαξάσι δούλευων, καὶ τοῖς ἐκείνων (d) ἐθεσιν ἀνατρέφομενός. κλεοπάτρα ἡ τοῦ νεοῦ

διονυ-

(s) *Th. M. Ced.* αλεξας.

(t) *Cedr.* ἐτη κθ. κλεοπατρα η.

(u) *Th. M.* νεος διονυσιος.

(x) *Msc.* συριαν.

(y) *Msc.* φορον.

(z) *Chr. Al.* ἀντιπάτρος ὁ ἀσκαλωνίτης (παις δὲ οὗτος ἦν ἡρώδου τίνος τῶν περὶ τοῦ νεοῦ τοῦ ἀπολλωνος ἱεροδούλων) ὕρκανον τῷ ἰουδαίων βασιλεὶ τὰ πλεῖστα συμπραττῶν ἐπιτρόπος τῆς ἰουδαίας ὑπὸ ἡρώδου καθίσταται.

Th. M. Ἀντιπάτρων μὲν οὖν τὸν ἀσκαλωνίτην τῆς παλαιῆς κατέστησε διοικητὴν. υἱὸς δὲ ἦν ὁ ἀντιπάτρος ἡρώδου τίνος τῶν ἐν νεωκόροις ἀριθμουμένων, καὶ τῶν ἀντιθῆ τοῦ ἀπολλων-

lemaeus cognominatus Alexander annos X. Ptolemaeus secundus Soter secundi Evergetae & Cleopatrae Evergetidos filius annos VIII. Ptolemaeus cognomine Dionysius annos XXX. Eo regnante Pompejus Romanorum Imperator Syriam omnem, Judaeamque cepit, & Romanorum ditioni subjecit. Aristobulum sacerdotio exutum, & vinctum cum filiis Romam misit, Judaeisque vectigalium partem imponens Hyrcanum Aristobuli fratrem sacerdotem declaravit. Hic amicitiam habuit cum quodam Antipatro Ascalonita idolorum servo, patre Herodis, quem curatorem provinciae constituit. Hunc adhuc puerum quondam Idumaei praedones raptum detinere, redemptionis pretium se habituros rati. Patre autem ad summam paupertatem redacto apud praedones remansit servus moribus eorum enutritus. Cleopatra junioris

νος ἱεροδουλῶν παῖδα δεόντα κ. τ. λ. ἱεροδουλῶν vertitur male aedituorum. Nam ἱεροδουλοὶ sunt templorum servi, ut Firmius etiam lib. VIII. Mathes. notat.

Dico, non potuisse esse idololatram ut qui religione Judaeus erat, utpote Idumaeus. v. Scaliger in proleg. ad Eusebium. Ex Josepho etiam colligitur Herodis patrem non fuisse Herodem, ut Chronicon Alexandrinum, aliaque habent.

- (a) *Th. M. πενίας.*
- (b) *Th. M. εμενε.*
- (c) *Th. M. ἀρκασασι.*
- (d) *Euf. ηθεσιν.*

διουσιου θυγατηρ τελευτησαντα διαδεχεται τον πατερα, και συμβασιλευει αυτη πτολεμαιος ο αδελφος. τουτον διενεχθεντα προς αυτην ανελυστα, μονη κατεσχε την αρχην, και βασιλευει (e) ετη $\overline{\kappa\beta}$. ιουλιος καισαρ κατα τὸ τεταρτον ετος της βασιλειας κλεοπατρας (f) αυτοκρατωρ ῥωμαίων αναδειχθεις εις την ανατολην συν πολλη (g) κατελθων δυναμει, και πολλους των αυτου τροπωταμενος, και ὑποφορς κατασησας, ιδιους των τοπων καθισησιν επιμελητας. (h) αφικομενος δε και εις την αιγυπτον ιουλιος, της κλεοπατρας κρατουνει την αρχην. των επιτιθεμενων ανασειλας τας επιβουλας, και τα επι της ανατολης ἀπαντα διοικησαμενος, επανηλθεν (i) προς την ῥωμην. μετα δε τινα χρονον, ὑπο βρυτου και κασσιου δολοφονηθεις αποθησκει βασιλευσας ετη $\overline{\delta}$. μηνας $\overline{\zeta}$. (k) οκταβιανος δε ὁ και αυγουστος μετακληθεις εννεα και δεκαετης ὑπαρχων, (l) αναδραμων εις την ῥωμην εξ απολλωνιαδος της ηπειρου, ενταυθα γαρ επ' ασκησει λογων διετριβεν, και γαρ εξ αυτης εναι τὸ γενος ελεγετο, διαδεχεται τον ιουλιον και βασιλευει τα παντα ετη $\overline{\nu\varsigma}$, και μηνας $\overline{\varepsilon}$. εν τῳ ἑκτω τριονν της τουτων βασιλειας πτολεμαιον αναιρει τον αδελφον ἢ κλεοπατρα. αντωνιος δε ὁ ῥωμαίων στρατηγος εις κιλικιαν αυτην

(e) Alibi Cleopatrae tribuuntur anni XXV. Georgius Syncellus sibi ipsi adversatur dicendo: απο ἑβδομου ετους αλεξανδρου εως κ β. κλεοπατρας ετη τριακοσια. Est autem annus mortis Alexandri 5170. Additis 300 annis, mundi 5470 est, quem Cleopatra emetiri non potuit, nisi regnando XXV annos. Mox subdit: ασπιδι καθ'
 αυτης

ris Dionysii filia defuncto patri successit, collega regni fratre Ptolemaeo, quem oborto diffidio necavit, & sola annos XXII regnum tenuit. Julius Caesar quarto Cleopatrae regni anno Romanorum Imperator declaratus, & magno cum exercitu in Orientem profectus, multis ibi devictis, stipendiariisque factis, suos provinciarum procuratores constituit. In Aegyptum quoque profectus repressis adversariorum insidiis Cleopatrae regnum occupavit, omnibusque per orientem rite constitutis Romam rediit. At postea a Bruto, & Cassio dolose anno quarto, & mense septimo regni sui interfectus est. Octavianus sive Augustus annos XIX natus accersitur, qui & ex Apolloniade Epiri (ibi enim arti rhetoricae studuit, genere, ut dicitur, inde oriundus) Romam properans Julio successit, & annos LVI menses VI regnavit. Itaque sexto horum imperii anno Cleopatra fratrem de medio sustulit. Antonius Romanorum Dux in Ciliciam profectus, &

Cleopa-

ἑαυτῆς χησαμένη ἀπο ἀλεξάνδρου ἐτη σς η, ex quo tantum XXII annos eam regnasse infertur.

(f) *Th. M.* ἀναρῆθεις ὑπάτος.

(g) *Th. M.* ἀνελθων.

(h) *Th. M.* γενορρενος.

(i) *Cedr.* εις.

(k) *Cedr.* οκταυσιος.

(l) *G. S.* ὅς ἐν ἀπολλωνίᾳ τῆς ἡπειροῦ λογιῶν ἐνεκα παιδευθεὶς ἐλληρικῆς διαγων, εἰς ῥωμαὴν σπουδαίως ἀναρῆθεις.

αυτην μεταπεμφθαιμενος δια την του αδελφου τολ-
 μαν, ερωτι της γυναικος εκρατηθη. οθεν επανελθειν
 εις την ερωμην ουκ εγνωκει (m) λογον της διοικησεως
 αποδωσαν. εν τούτω τω καιρω ο σεβασος οκταβια-
 νος αυγουστος επονομασθην και ο σεξιτιλιος μην αυ-
 γουστος προσηγερυθη. οθεν ηρξατο το καλουμενον βι-
 σεξτον. τοτε και το καλουμενον βιτεξτον αρχην ελα-
 βεν. (n) καθ' ογουν αυγουσιν εξ εκεινου, κατα τετραε-
 τIAN την προ εξ καλανδων μαρτιου. εν δε τω τρις και δε-
 καταω ετει της αυτου βασιλειας, ο αυγουστος, πασαν
 την εξ ιταλιας, και της αλλης δυσσεως συναθροισας δυ-
 ναμιν, κατεισιν επι τον αντωνιον. υπηνητησεν αυτω ηρω-
 δης ο του (o) αντιπατρου υιος παρεχων αυτω ου την
 τυχουσαν λειτουργιαν, εν τε στρατευμασιν, και αναλω-
 μασιν. υρκανου γαρ του αρχιερεως υπο πατρων αιχμα-
 λωτισθεντος, και αντιπατρου ολοφονηθεντος, και μη-
 δενος οντος του αντεχομενου των πραγματος, επεπη-
 δησεν τη αρχη ο ηρωδης παμπολλα χρηματα δους τοις
 ερωμαιοις, και υποσπονδος αυτων γενομενος. αντωνιος δε
 ασιανην εαυτω δυναμιν εχων υπαντιαζει, και γενομενης
 συμβολης ητταται ο αντωνιος, και φευγει μετα της
 κλεοπατρας εις αυγυπτον. και ο μεν αντωνιος εαυτον
 διεχειρισατο. η δε κλεοπατρα ασπιδα το θηριον εαυτη
 προσενεγκαμενη ετελευτα, βασιλευσασα ετη κβ. και
 ουτως επαυσατο η κατ' αυγυπτον δυνασεια, τω (p) τρις
 και δεκατω ετει (q) της βασιλειας αυγουστου καισα-
 ρος. κατα τουτον οι ερωμαιοι τον καιρον του πλειστου
 μερους οικουμενης εμοναρχησαν, προσεχεσερον του αυ-
 γουστου τοις πραγμασι προσφερομενου, εντευθεν αρ-
 χην

(m) Cedr. ως λογον.

Cleopatrae illuc ob fratricidium accersitae amore captus, Romam ad dicendam causam reverti posthabuit. Hoc tempore Octavianus nominatus est Augustus, eodem nomine mensi Sextili dato. Unde sic dictum bisextum inceptit, quatenus ex illo diem, qui est ante VI Kal. Mart., quovis quadriennio ducunt. Decimo tertio regni sui anno Augustus collectis per Italiam, & reliquum occidentem copiis contra Antonium movit. Herodes Antipatri filius illi obviam ivit, haud commune officium & cum copiis, & cum sumptibus praestans. Hyrcano enim a Parthis in captivitatem abducto, occisoque Antipatro, nemine verò rerum summam capeffente Herodes in thronum se immisit Romanis opes multas largitus, ac foedere conjunctus. At Antonius Asiatico instructus milite obviam contendit, & signis collatis victus in Aegyptum cum Cleopatra fugit, seque ipsum interimit. Cleopatra verò aspide sibi applicato moritur annos viginti duos rerum potita. Et sic cessavit Aegyptiorum imperium decimo tertio imperii Augusti Caesaris anno. Circa hoc tempus Romani maximam orbis partem sub potestate tenuerunt, Augusto studiosius rerum satagen-

tc.

(n) Msc. καθ' οἱον.

(o) Msc. αρχιπατρου in margine ἰσως απατρου.

(p) Alexander Monachus δωδεκατη.

(q) Al. M. ἐπι της βασιλειας.

χην ἢ τεταρτη βασιλεια λαμβανει, ἦν ὁ δανιηλ εν τη των τεσσαρων θηριων σπτασια τεταρτον θηριον των λοιπων τροπικως απεικαζει. επανερχομενος δε ὁ αυγουσος επι την ῥωμην, ὡς ευνοησαντα τον ἡρωδην μετα βουλης της συγκλητου, αναδεικνυσι βασιλεα της ιουδαιας, περιθεις (r) αυτω τὸ διαδημα. οὗτος επιβαστας ἱεροσολυμοις, και των ιουδαιων μη βουλομενων αυτον δεξασθαι, (s) ὡς αλλεφυλον, πολλους παρ' αυτων κατεσφαξεν, λαφύραγωγησας την πολιν, και το ἱερὸν. πονηρως δε χρησαμενος τη εξουσια, (t) πασας των φυλων και (u) των γενεων τας αναγραφας τας απο του εσδρα (x) αποκειμενας πυρι κατεκαυσε, προς τὸ μηκετι (y) γνωσθηναι τους ιουδαιους, εκ ποιας (z) πατριας εισι, και τινες εισιν οἱ αυτοχθονες, και τινες οἱ λεγομενοι (a) γηωρες. και την ἱερατικην δε σολην ὑπο την ιδιαν σφραγιδα (b) απεθετο, και (c) λοιπον αδεως ασημοις τισιν επιχρημασιw ἱκανοις την αρχιερωσυνην επιπρασκεν. εταυς δε μβ καισαρος αυγουσου εξηλθε παρ' αυτου δογμα, (d) απογραφεσθαι πασαν την οικουμενην. αυτη ἢ (e) απογραφη (f) πρωτη εγε-
νετο,

(r) Msc. αυτὸ. *Al. M.* αυτῶ και — οὗτος δε.

(s) *Valefius contendit non fuisse alienigenam, eoquod Josephus lib. 20. Ant. c. 6. Herodem vocet Judaeum genere. At Jos. l. XIV. c. 2. ἰδουμαιος αντιπατρος. νικολαος μεν τοι φησιν ὁ δαμασκηνος, τουτον ειναι γενος εκ των πρωτων ιουδαιων, των εκ βαβυλωνος εις την ιουδαιαν αφικομενων. ταυτα δε λεγει χαριζομενος ἡρωδῃ τῷ παιδι αυτου βησιλει των ιουδαιων εκ τυχης τινος γενομενω.*

(t) *Al. M.* πασας τας.

(u) *Al. M.* γενῶν αυτων.

te. Unde quartum regnum coepit, quod Daniel in sua quatuor animalium visione quartum reliquorum animal figurate exprimit, Augustus Romanus redux Herodem, ut sibi benevolum ex senatus consulto Judaeae Regem declarat, ei diadema imponens. Cum Hierosolymam veniret, Judaeorum, qui eum tanquam extraneum admittere nolebant, multos trucidavit, direpta urbe, ac templo. Potestate male usus omnes tribuum, & familiarum descriptiones ab Esdra usque repositas combussit, ne cognosci amplius posset a Judaeis, ex quam patria essent, quinam indigenae & quinam advenae. Stulam quoque sacerdotalem suo subjecit sigillo, & deinceps sine metu obscuris quibusdam grandi pecunia summi sacerdotii dignitatem vendidit. Quadragesimo autem imperii Caesaris Augusti anno edictum ab illo exiit universonum describendi orbem. Haec erat
prima

(x) *Al. M.* ανακειμενας.

(y) *Al. M.* γωναι.

(z) *Al. M.* φυλης.

(a) *Al. M.* γειωραι agrorum custodes. Hefychius exponit γειτονας εξ αλλου γενους. *Exod.* 21. εν δε τοις γειωραις και αυτοχθοσι της γης, advenis, & indigenis terrae.

(b) *Al. M.* επεθετο.

(c) *Msc.* λοιπα.

(d) *Al. M.* υπογραφισθαι.

(e) *Al. M.* υπογραφη.

(f) Scaliger contendit ex eo, duas fuisse descriptiones.

Sed ideo dicitur prima, quia nulla antea facta erat.

Dissen-

νετο, ὡς Φησιν ἡ ἱερα των ευαγγελιων ἱστορια. ταυτην δε την απογραφην, η̄γουσιν Φορολογιαν ὁ καισαρ ὡς ευνουσαιτω και μεγαισω (g) της συγκλητου ενεχειρισεν (h) κυριω ὄν και κατεστησεν ἡ̄γουμενον συριας, η̄τοι της ιουδαιας, εν ὑπατειαι τρις, και δεκατη αυγουστου και (i) σιλβανου, καθ' ἣν ὑπατειαν ὁ κυριος ἡ̄μων ιησους χριστος εγεννηθη εν βηθλεεμ (k) της ιουδαιας κατα την προσφητειαν, τη (l) προ εκτω καιλανδων ιαννουαριων. ὅτε γαρ η̄λθε τὸ πληρωμα του χρόνου της ενδοξου δια σαρκος παρουσιας αυτου, τότε δη τότε τον παντα πλουτον της εμφυτου αυτου περι ἡ̄μας ἐξεκαλυψε Φιλανθρωπιας, ου δια τα εργα ἡ̄μων, αλλα δια την αυτω τῶ ευεργετη προεπουσαν αγαθοτητα. ου γαρ εβουλετο δια σπλαγχνα ελεους της (m) αυτου Φιλανθρωπιας ἕως τελους (n) τυραννισθαι τον ανθρωπον (o) ὑπο της του διαβολου τυραννιδος, αλλα βουλησει του πατρος, και ευδοκια του ἁ̄γιου πνευματος, ὁ αει παρων και μηδαμυ περιγραφομενος δι' ἡ̄μας, και δια την ἡ̄μετεραν σωτηριαν εκλινεν (p) ουρανους, και κατεβη μη χωρισθεις

Diffidentibus Luca, & Josepho dicendum, descriptionem diu ante sub finem Herodis coeptam, & post exilium Archelai a Quirinio terminatum esse.

(g) *Al. M. τιμ συγκλητου.*

(h) *Cedr. κυρηια. Al. M. κυρηια.*

(i) *Al. M. σιλουανου.* Baronius putat Christum natum sub consulibus Cornelio Lentulo, & Valerio Messal. circumcisum verò Cal. Januar. quibus Augustus consulatum XIII iniiit collega Plauto Sylvano. Cum Julio Polluce faciunt Epiphanius Haeref. 51. & Onuphrius fast. l. 2.

prima descriptio, ut sacra Evangeliorum historia testatur. Hanc vero descriptionem seu census exactionem Caesar Cyrino, ut benevolentissimo, & senatûs maximo demandavit; quem & praefidem Syriae, sive Judaeae constituit decimo tertio Augusti, & Sylvani consulatu, sub quo natus est dominus noster Jesus Christus in Bethleem Judaeae, uti praedictum erat, octavo die ante calendas Januarias. Quando enim tempus gloriosi ipsius in carne adventus impletum erat, tunc omnes sui erga nos ingeniti amoris thesauros aperuit non propter opera nostra, sed propter suam, quae beneficorum est, bonitatem. Non enim hominem, qua in illum clementia est, perpetuò diabolica sub tyrannide vexari, sed voluntate patris, & S. Spiritus beneplacito semper praefens, & nullo circumscriptus loco propter nos, & nostram salutem coelos declinans descendit, non tamen

(k) Sic Graeci legunt repugnante Hieronymo, qui Judae legi vult in cap. 2. super illud: 'At illi dixerunt, in Bethleem Judaeae. Hoc si est, etiam initio statim capitis error est, ubi Graeci Codices legunt: του δε ιησου γενηθεντος εν βεθλεεμ της ιουδαϊας.

(l) Epiphanii, & Aegyptiorum opinio erat, Christum natum sexto die Januarii. Sed Ephrem, & Hieronymus refutant cap. 1. Ezech.

(m) *Al. M. αυτης.*

(n) *Al. M. τυραννιζισθαι.*

(o) *Al. M. υπο της διαβολου ικκιας.*

(p) *Al. M. τους ουρανους.*

χωρισθεις των ουρανων (q) και ενοικησε εν τη (r) μητρη της αγιας, ενδοξου (s) θεοτοκου, και αει παρθενου μαριας, (t) προκαθαρθειση τῷ ἁγίῳ πνευματι (u) τη ψυχῇ συν τοις μελεσιν. ὁ λογος σαρκῶς εγενετο, και εσκηνωσεν εν ἡμιν, ου μεταβαλων την ἑαυτου θεοτητα εις ανθρωποτητα. αρεπτος γαρ, και αναλλοιωτος ὁ του θεου λογος, αλλ' ἔνωσας ἑαυτῷ καθ' ὑποψασιν εκ των σπλαγχνων της θεοτοκου (x) μαριας σαρκὰ ψυχὴν εχουσαν λογικὴν τε, και νοεραν ασυγχυτως, ατρεπτως, ακωριως, αδιασπαστως. καθ' ὑποψασιν δε ειρηται, ὅτι ου (y) προδιασπλασθεντι ανθρωπῷ ἠνωθη ὁ του θεου λογος, αλλ' (z) ὡς αὐτος τελειος ὢν εν τη ἰδιᾷ ὑποψατει, προσελαβετο τελειαν την ἑαυτου ενανθρωπησιν, (a) εἰς ᾧν αει χριστος και υἱος και κυριος και βασιλευς των ἁπαντων. τιττεται τοι γαρ εν εκ της απειρογαμου νυμφης, ουσης εκ σπερματος δαυιδ, και ἀβρααμ κατα αληθειαν, και ου κατα φαντασιαν, (b) θεος αληθινος μετα της προσληψεως. και δια τουτο κυριως, και κατα αληθειαν θεοτοκος εσιν ἡ ἁγια παρθενος, ἥτις οὕτως αὐτον απεκυησεν, ὡσπερ δη και συνελαβεν αὐτον. αφθερως γαρ συνελαβεν, θεοπρεπως (c) δε εγεννησεν. θεος γαρ ὢν αληθινος ὁ ἐξ αὐτης σαρκῶθεις, (d) οὐδαμῶς θυρας προς την εισοδον ἢ την εξοδον (e) εχρη-

(q) *Al. M. ενοικησας.*

(r) *Al. M. νηδυ.*

(s) *Al. M. deeft.*

(t) *Al. M. προκαθαρθεισης αυτης,*

(u) *Al. M. την ψυχην.*

(x) *Al. M. deeft.*

tamen a coelis sejunctus, & habitavit in utero sanctae gloriosae Deiparae, & semper virginis, anima prius, & membris a S. Spiritu mundata. Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, divinitate sua in humanitatem minime immutata. Invariabile enim, & immutabile Dei verbum est, sed uniens sibi in persona ex visceribus Deiparae Mariae, carnem anima rationali, atque intelligenti praeditam absque confusione, mutatione, separatione, divulsione. Dicitur est in persona, quia Dei verbum non erat unitum homini antea formato, sed ipsum in sua subsistentia perfectum perfectam suam ipsius humanitatem assumpsit. Unus semper existens Christus, filius, Dominus, & Rex omnium. Nascitur ergo ex puella nuptiarum experte, ex femine Davidis & Abrahami oriunda, vere, & non imaginarie Deus verus cum assumpta natura. Atque hinc proprie, & vere sancta virgo Deipara est, quae sicut eum conceperat, sic eum peperit. Nam sine corruptione concepit, & eo, qui Deo conveniebat, modo edidit. Nam cum verus Deus esset carne ex ipsa suscepta, nullis ad ingressum, aut egressum

(y) *Al. M.* διαπλασθεντι.

(z) *Al. M.* αυτος ο λογος.

(a) *Msc.* εις ον.

(b) *Al. M.* θεος αν.

(c) *Al. M.* και.

(d) *Al. M.* και ουδαμως.

(e) εχρηζεν . αλλ' εκ αυτης (f) ετεχθη κατα αληθειαν ὁ εμμανουηλ, ὦν τελειος (g) εν θεοτητι, και τελειος εν ανθρωποτητι, εἰς και ὁ αὐτος ὑπαρχων εν ἑκατέρῃ φύσει, σωζων εν ἑαυτῷ αἰ των συνελθουσων φύσεων εις ἓν προσωπον, και μιαν ὑπόστασιν τὸ διαφορονηται (h) ιδιοτητα . γεννᾶται τοιουν ὁ κυριος ἡμων ἰησους χριστος εν βεθλεεμ της ιουδαιας, (i) τῷ μβ^ω ετει της βασιλειας αυγουστου καισαρος, εν ἡμεραις ἡρωδου του βασιλεως ετους λγ^{ου} της αυτου βασιλειας . ηδη γαρ εκλελοιπασιν οἱ ἐξ ιουδα αρχοντες κατα την προσφητειαν, διαρκεσαντες (k) ἕως αριστοβουλου τινος αρχιερεως, ὅστις και βασιλικον διαδημα περιεθετο . ὑποταγης δε αιγυπτου λ^ω ετει προ οκτω καλανδων ιαννουαριων κατα τους θεσφορους πατρας ἡμων . γινονται ουν απο αδαμ ἕως της παρουσιας χριστου εφ . τοτε πρῶτος ἐπι της τεταρτης εμοναρχησε βασιλειας αυγουστου, ὅτε ἔ των πρῶτων τεσσαρων σοιχειων δημιουργος, και τον τετραπερατον κοσμον εν τούτοις συνδησαμενος ἰησους ὁ χριστος ὁ του θεου υἱος, την εκ γυναικος γεννησιν δι' ἡμας ὑποσαθηναι κατεδεξατο, ατρεπτως δηλονότι, και ασυγχυτως, και αδιαρετως σαρκωθεις . δια ται τουτο ἐξ ἁπαντων μεγας των βασιλειων αυγουστου . και παντι γαρ βασιλει προς τουτον ὁμωνυμον της αρχης μεγαλυνη τὸ αξιω-

(e) Msc. εχρησεν.

(f) Msc. ετελεχθη. *Al. M.* ὁ εκ αυτης τεχθεις.

(g) *Al. M.* deeft.

(h) *Al. M.* ιδιωμα εγεννηθη κατα σαρκα.

(i) *Al. M.* deeft usque ἡμεραις.

sum portis indiguit. Sed ex illa vere natus est ille Emmanuel perfectus in divinitate, & humanitate, unus atque idem in utraque natura existens, conservans in se semper naturarum in unam personam, & unam hypostasim concurrentium distinctionem, seu proprietatem. Natus est igitur Dominus noster Jesus Christus in Bethleem Judaeae quadragesimo secundo Augusti Caesaris imperii anno, in diebus Herodis Regis trigesimo tertio regni ejus anno. Jam enim defecerant Principes ex Juda juxta vatem, qui duraverunt usque ad Aristobulum quemdam sacerdotem summum, qui sibi regium etiam diadema impo fuerat. Subactae verò Aegypti anno trigesimo, die octavo ante Cal. Januar. ut divinorum patrum habet traditio. Sunt igitur ab Adamo usque ad Christi adventum anni 5500. Tunc primus regnavit in quarto imperio Augustus, quando quatuor elementorum creator, & ex his mundi quatuor limitibus circumscripti artifex Jesus Christus ex muliere nasci propter nos sustinuit, nimirum sine mutatione, sine confusione, sine divisione carnem suscipiens. Ideo maximus Regum omnium Augustus (omni enim Regi idem cum illo nomen

- (k) Non id simpliciter accipiendum. Nam post Aristobulum regnavit Hyrcanus frater ejus, & Antigonus Aristobuli filius. Sed cum Herodi jam sub Hyrcano via ad thronum aperta, Antigonusque ejectus esset, Aristobulus esse ultimus merito dicitur. v. Joseph. l. 14. ant.

αξίωμα, ὅτι περὶ ἐπὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ὁ προσωρινὸς τοῦ θεοῦ λόγος ἐκ τῆς ἀχραντοῦ σαρκωθείς, καὶ γεννηθεὶς παρθενοῦ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως παρεγενέτο ποιησασθαι τὴν διορθωσιν. μαγιοὶ δὲ τινες ἐπὶ τὴν τοῦ χριστοῦ θεαν (l) παρὰ τῶν εἰς τὴν ἰουδαίαν, ἀφικόμενοι ἐπυθάνοντο, πόδαγης ἢ θεία γεγονός ἀποκνηστis. τούτους μὲν ἐπ' αὐτὸν ἀγεί τον τοπικὸν ουρανίος ὁδήγων ἀσῆρ. τινες μὲν τῶν εἰς ταῦτα διειληφῶτων, αἰθιώπαις τοὺς μαγούς ἐκ τῶν γυμνοσοφιστῶν ἐφασάν εἶναι. ἄλλοι δὲ χαλδαίους. ἡρώδης δὲ αἰκουσας δεινὸς ὡν συνήκεν, μὴ εἶναι τὸ σημεῖον ἀνθρώπινον. πολλῶν γὰρ γεννηθέντων ἐν ἱερουσαλήμ βασιλεῶν, ἐπ' οὐδενὶ τούτων ἀσῆρ ἐφάνη. ἐμπόνως οὖν ἐπερωτήσας τοὺς γραμματεῖς, μανθάνει ἐκ τῆς προφητείας, ὅτι τὸν χριστὸν εἶδει γεννηθῆναι ἐν βεθλεεμ, καὶ λαθρα καλεσας τοὺς μαγούς ηκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τῆς (m) ἐπιτολής τοῦ ασερος, καὶ δολῶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς, ταξάμενος αὐτοῖς, ὡς εἰκος, δωρεάς μεγίστας, (n) ὅπως, ἀν ἔυρωσι τὸ παιδίον, ἀπαγγείλωτιν αὐτῶ. ὡς δὲ πάλιν αὐτοῖς ἐφάνη ὁ παλαὶ καθόδηγων αὐτοὺς, μετὰ χάρας μεγάλης τούτῳ ἠκολούθησαν ἕως βεθλεεμ, καὶ ἔυροντες τὸν ποθούμενον βασιλεα, καὶ προσκνησαντες (o) αὐτῶ ἐν δωρεῖς, ἐχηματισθησαν (p) ὑπ' ἀγγελοῦ δι' ἄλλης ὁδοῦ (q) ἀναχωρησαι εἰς τὴν ἰδίαν χώραν. τότε καὶ ἰωσηφ κατα θεῖον προσαγμα φευγει εἰς αἰγυπτῶν, μετὰ τοῦ παιδίου, καὶ τῆς μητρός αὐτοῦ καὶ

ην

(l) Hic deest quid.

(m) Al. M. ἐπιστολής.

(n) Al. M. ἱκαν.

nomen imperii dignitatem effert) quoniam sub
 ejus imperio aeternum Dei verbum ex incorru-
 pta virgine caro factum, & natum humanae na-
 turae reparationem suscepit. Magi verò quidam
 ad videndum Christum suis è terris in Judaeam
 delati interrogabant, ubinam terrae Deus natus
 esset. Hos enim stella coelestis in eundem dedu-
 xit locum. Quidam hac super re disputantium,
 Magos ex Gymnosophistis Aethiopes, alii Chal-
 daeos fuisse contendunt. Herodes verò mente
 perspicaci praeditus statim animadvertit, huma-
 num hoc non esse signum. Licet enim multi Hie-
 rosolymis Reges nati fuissent, ob eorum nullum
 stella apparuit. Scribas igitur impense percun-
 ctatus ex prophetia intelligit, Christum in Beth-
 leem esse nascendum. Magis itaque clam voca-
 tis, tempus stellae ortus diligenter exquisivit,
 eosque maximis, ut par eæt, muneribus ornatos
 dolo abs se dimisit, ut, si puerum invenissent, id
 sibi renunciarent. Cum verò rursus pristinus
 viae dux illis apparuisset, summo cum gaudio
 ejus ductum usque Bethleem secuti, & inventum,
 quem votis expetebant, Regem donis suis vene-
 ratum per aliam viam, ut ab angelo monebantur,
 in regionem suam reversi sunt. Tunc etiam Jo-
 sephus jussu divino in Aegyptum cum puero, ac
 matre

(o) *Al. M. αυτον.*

(p) *Idem υπο.*

(q) *Idem και αναχωρησαν.*

ην εκεί ἕως τῆς τελευταίας ἡρώδου. συναγονται δὲ ἐκ τῆς ἀφίξεως τῶν μαγῶν, καὶ τοῦ ἐμπαιγμοῦ ἡρώδου, καὶ τῆς εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ἐπανοδοῦ ἐτὴ δύο. τότε θυμωθεὶς ὁ ἡρώδης τὴν μαιφονίαν τῶν νηπιῶν ἐργασάτο, τῷ $\overline{\lambda\epsilon}^{\omega}$ τῆς βασιλείας (r) αὐτοῦ. εἰς ἀκρὸν δὲ μανίας ἐλλήλακως, τρεῖς μὲν ἀποκεντὰ τῶν ἑαυτοῦ παιδῶν, καὶ τὴν μητέρα τούτοις ἐπικαταφάζει, ἐπιθεσείας αὐτοῖς προσφάσει τιμωροῦμενος καὶ τὸν τῆς γυναίκος ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλευόντα διακράῃται. ἕτεροὺς δὲ πολλοὺς τῶν οικειῶν κτείνει, καὶ πλῆθος οὐκ ὀλίγων ἰουδαίων διαφθείρει. ἐνεσὶ δὲ γυναίκας ἀγομένους πολλοὺς ἐκ τούτων παῖδας ἐκτίσατο. (s) μετ' οὗ πολὺ δὲ μετήλθεν αὐτὸν θεηλατὸς ὀργή, καὶ ἐν ἀγέσσιαισι πονηραῖς ἐξεταζόμενος κατεσρέψε τὸν βίον, $\overline{\lambda\zeta}$ ἐτὴ (t) διακρατήσας τὴν ἀρχὴν. κατέλιπε δὲ τεσσαρὰς υἱοὺς τῆς αὐτοῦ βασιλείας τε καὶ πονηρίας διαδόχους, τότε διαπρῶσαγματος κυρίου ἐπανήλθεν ἐξ αἰγυπτίου ἰωσήφ μετὰ τοῦ παιδίου, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὄντος τετραετοῦς, καὶ κατήκισεν εἰς ναζαρετ, ἀρχελαοῦ τετραρχούντος τῆς ἰουδαίας. οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο οἱ τοῦ ἡρώδου υἱοί. ἀρχελαὸς οὗτος καὶ ἡρώδης, καὶ Φίλιππος, καὶ (u) λυσανίας διὰ τὸ ἑκάστον αὐτῶν εἶχειν τὸ τεταρτὸν μέρος τῆς βασι-

(r) *Al. M.* αὐτοῦ ἐτεῖ.

(s) *Al. M.* εὐθείας. — ἐπ' αὐτὸν.

(t) *Al. M.* κρατητάς.

(u) *Lyfiam vocat Eusebius, & Chronicon Msc. Symeonis Logothet. De Lyfania Iosephus nil meminit. Et Tacitus lib. 5. hist. de Judaeis ait: Gentem coercitam*

matre ejus aufugit, ubi etiam usque ad Herodis obitum permanfit. Anni autem duo inde a Magorum adventu, Herodis illusione, eorumque in regionem suam reditu colliguntur. Tunc ira percitus Herodes infantium caedem patravit, 35mo regni fui anno. In summum verò infaniae delatus tres suos filios unacum matre infidiarum obtentu necat, nec non uxoris fratrem, tanquam sibi infidiantem perimit. Alios verò multos familiarium occidit, & non exiguam Judaeorum multitudinem delet. Ex novem, quas duxit, uxoribus multos liberos nactus est. At non multò post ira divina ei supervenit, & gravissimis morbi malis cruciatus vitam finiit trigesimo septimo regni fui anno. Reliquit autem filios quatuor regni sui aequae ac improbitatis haeredes. Tunc jussu divino Josephus cum puero jam quadrienni, & matre ejus ex Aegypto rediit, & in Nazaret habitavit, Archelao Judaeae tetrarcha. Sic enim vocabantur Herodis filii Archelaus, Herodes, Philippus, & Lyfania, quod cuique quarta

tam liberi Herodis tripartitò rexere. *Chron. Alex.* αρχελαον βασιλεια καθιςησι, τετραρχας ηρωδην τον και αντιπαν, και λυσανιαν, και φιλιππον. Is, cujus S. Lucas meminit, Abylenam tenuit, passim dictam οικον λυσανιου, aut τετραρχιαν, quae Philippo postea ab Augusto tradita erat. Herodis autem filius non erat.

Βασιλείας. (x) τῷ τε οὐδὼ εἶτι τῆς βασιλείας αρχε-
 λαου ηῤξατο ὁ κυριος (y) εἰς τὸ ἱερον μεσον των διδα-
 σκαλων ελθειν, ὡν ετων ιβ, κατα την σωματικην ἡλι-
 κίαν. κατελθων δε μετα των κατα χαριν γονεων αυ-
 του (z) εἰς ναζαρετ. μετ' ου πολυ ὁ ιωσηφ τελει του
 βιου εχησατο, νομιζομενος ὑπο παντων εἶναι πατηρ
 του κυριου. διαρκεσας δε ὁ αρχελαος (π) ετι ενιαυτον
 ἕνα, κατελυσε τον βιον μη καταλειψας κληρονομον.
 ἡρωδης δε ὁ τῆς γαλιλαιας τετραρχης, του μεν αρχε-
 λαου αδελφος, υἱος δε ἡρωδου του αντιπατρου, ὁ και
 ἐπι τοις θερμοις κτισας τιβεριαδα, λαμβανει και τας
 περι ἱεροσολυμα, και σαμαρειαν επαρχιας, ἥς ὁ αρχε-
 λαος ετυγαχανεν ἡγουμενος. αυγουστος δε ὁ καισαρ μετα
 πολλον χρονον εν αλλη πολει τῆς καμπανιας ετελευτη-
 σε, βασιλευσας ετι νς, και μηνας ς. τιβεριος δε ὁ του-
 του υἱος την αρχην διαδεξαμενος βασιλευει ετι κγ. ην
 δε ὁ κυριος ετων ιε. τιβεριος ὁ καισαρ γνησιον Φιλων
 εχων τον πιλατον, ἡγουμενον τῆς ιουδαιας απεσειλεν,
 και ην ἐκει ἕως τῆς τελευτῆς καισαρος. εν τῷ (b) πεν-
 τε και δεκατῷ τοιουν τῆς του τιβεριου (c) βασιλείας
 εἶτι, ὁ κυριος ἡμων ιησους χριστος εν ιορδανῇ ὑπο ιωαννου
 βαπτισθεις, ευθυς εποιησατο την αρχην του σωτηριου
 κηρυγματος. εἶται προσκαλειται τους ιβ. μαθητας,
 ὄυς και κατα τι γερας εξαιρετον αποσολους ωνομασεν.
 και ευθυς αναδεικνυσιν ἕτερους ο. ὄυς και αυτους απεσει-
 λεν ανα δυο εἰς παντα τοπον, και πολιν, ὄυ ημελλεν
 αυτος

(x) *Al. M.* τὸ δε

(y) *Idem* εν τῷ ἱερῷ.

(z) *Idem* εἰς την ναζαρετ.

ta regni pars obtigit. Octavo autem regnantis Archelai anno coepit Dominus in templum medios inter doctores venire, annos 12 aetatis corporalis natus. Rediit verò in Nazaret cum suis secundum gratiam parentibus. Non multò post Josephus finem vitae fecit, ab omnibus pater Domini habitus. Archelaus unum adhuc annum superstes vitam sine haerede reliquit. Herodes autem Galilaeae tetrarcha, Archelai frater, & Herodis, qui Antipatrum patrem habuit, filius, Tiberiadis, quae est in Thermis, conditor, Hierosolymae, & Samariae principatum, qui penes Archelaum erat, capeffit. Augustus Caesar multò post in alia Campaniae urbe mortuus est, annis regni 56 cum dimidio expletis. Tiberius ejus filius in imperio successit, & annos 23 regnavit. Erat autem Dominus annorum XV. Tiberius Caesar Pilatum, quem verum habuit amicum, misit, ut Judaeae praefectus, qui & ibi usque ad mortem Caesaris commoratus est. Caeterum decimo quinto Tiberii regni anno Dominus noster Jesus Christus a Joanne in Jordano baptizatus, continuo salutaris suae praedicationis initium fecit. Tum XII discipulos, quos & singulari quadam praerogativa apostolos nominarat, sibi ascivit. Mox & alios LXX designavit, quos binos in omnem locum, & urbem, quò erat ipse venturus, praemisit.

(a) Msc. ετη.

(b) Al. M. πεμπτη.

(c) Al. M. ιγερμονιας.

αυτος (d) διερχεσθαι. ουκ εις μακρην δε ο βαπτισθης
 ιωαννης υπο του νευ ηρωδου την κεφαλην αποτεμνεται,
 και μνημονευει μεν τουτου και η θεια των ευαγγελιων
 γραφη. συνισορει δε και ιωσηππος ονομασι της τε ηρω-
 διαδος μνημην πεποιημενος, και ως αδελφου γυναικα
 ουσαν αυτην ηγαγετο προς γαμον ηρωδης, αβετησας
 την προτερην (e) αυτου κατα νομους γυναικα. αρετα
 δε ην αυτη (f) του βασιλεως αραβιας θυγατηρ. την
 δε ηρωδιαδα ζωντος διασησας του ανδρος, δι' ην και
 τον ιωαννην ανειλεν. οθεν και πολεμον (g) αιρεται προς
 αυτον αρετας, ως αν (h) ητιμασμενης αυτω της θυ-
 γατρος. εν ω πολεμω μαχης γενομενης, παντα φησι
 τον ηρωδου στρατον διαφθαρησαι, και ταυτα πεπονη-
 ναι επιβουλης ενεκεν της κατα ιωαννην γενομενης. ο δε
 αυτος ιωσηππος εν τοις μαλιστα δικαιοτατου, και βα-
 πτισην ομολογων γεγενεσθαι τον μακαριον ιωαννην, τοις
 περι αυτου κατα την των ευαγγελιων γραφην αναγε-
 γραμμενοις μαρτυρει. εν ετει ιη. τιβεριου καισαρος, ηρω-
 δου δε εικοσω, ηγεμονευοντος δε της ιουδαιας ποντιου
 πιλατου γεγρονε το σωτηριον παθος (i) προ δεκατης τρι-
 τής καλανδων απριλλίων, σαιρωθεντος μεν υπο των
 ιουδαιων κατα την εαυτου βουλησιν, ανασαυρωσαντος
 δε την αμαρτιαν τη οικεια της θεοτητος δυναμει. πασχει
 ουν ο κυριος ημων ιησους χριστος, μηνι μαρτιω κ γ.
 κατα εξωμαιους ημερα παρασκευη. ειτα κατα την

κοινην

(d) Mfc. διερχεται.

(e) Al. M. αυτω γεγαμημενην.

(f) Al. M. του πετρεων βασιλεως.

(g) Al. M. αιρεται.

mifit. Non multò poſt Joannes baptiſta ab Herode Juniore ſecuri percuffus eſt, cujus etiam S. Evangelia mentionem faciunt. Narrat & Joſephus nominatim de Herodiade memorans, & quod Herodes repudiata uxore ſua priore legitima, quae Aretae Arabiae Regis filia erat, Herodidem a vivo abstractam marito fratre uxorem duxerit. Cujus cauſa etiam Joannem ſuſtulit. Unde bellum illi movit Aretas q̄b filiam contumelioſe habitam. In quo bello exortâ pugna totum Herodis exercitum deletum eſſe, idque ei propter Joannis necem accidiffe ait. Idem Joſephus beatum Joannem juſtiſſimum, & baptiſtam fuiſſe conſeſſus, narrationi in evangeliis de ipſo factae teſtimonium fert. Anno XVIII^{mo} Tiberii Caefaris, Herodis verò XX^{mo} ſalutaris Chriſti paſſio perpetrata eſt XIII^{mo} die ante Cal. April. qui ſua ſponte a Judaeis crucifixus, propria divinitatis virtute peccatum recrucifixit. Paſſus eſt igitur Dominus noſter Jeſus Chriſtus vigefimo tertio menſis Martii ſecundum Romanos die paraſceves.

Tum

(h) Mſc. η̄ησκαρενης αυτα. Al. M. η̄ημασμενης αυτου. Cedr. ᾱημασθεισης αυτα in pluribus legitur Codicibus, Nicephorus habet τουτα.

(i) Mſc. η̄ησ δεκατη τριτη. Al. M. η̄ησ δεκα τριτη.

κοινήν περιβαλεῖς συνθηεῖαν τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνεστῆ ἐκ νεκρῶν
 μηνὶ μαρτίῳ κ.ε. κατὰ ῥωμαίους ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἡ-
 δικτοῦ δ. ἀθάνατος μὲν ὡν κατὰ θεοτητα, θνήσκει δὲ
 γεγονῶς κατὰ τὴν ἀνθρώπινην. ἐκ τότε τὸ κράτος
 τοῦ θανάτου κατελύθη, συναναστῆσαντος τοῦ κυρίου παν-
 τὰς τοὺς ἀπ' αἰῶνος ἁγίους. εἰς τούτον ἐκεῖνος συντε-
 νει τὸν καιρὸν τὸ τρεῖς ἡμέρας τοῦ κωνᾶ σημεῖον, ὅπερ
 εἰς μεγίστης πόλεως γενομένων εὐεργεσίαν τῆς πανδήμου
 κτίσεως προετυπώσατο τὴν σωτηρίαν. κατὰ τούτον πλη-
 ροῦται τὸν χρόνον τὸ παλαιὸν προτυπώθεν ὑπὸ μωσέως,
 ὅτε ἐπὶ σημεῖον τὸν χαλκὸν ἀνεσάυρωσεν ὄφιν. ὥσπερ
 γὰρ οἱ τότε εἰς τὴν αἰγύπτου ἐπισβεφθενοὶ, καὶ τοῖς
 ἔρπετοις εἰς ἀναρῆσιν ἐκδιδόμενοι, ἐν τῷ τοῦ ἀπολλυ-
 τὸς ὄφειος ὁμοιωματι τῆς σωτηρίας ἐπορεύσαντο τὴν προ-
 φασιν. οὕτω καὶ τὴν τοῦ ἀδάμ τοῖς ἐφεξῆς κατασκη-
 ψασαν ἁμαρτίαν, καὶ τὸν διὰ ταύτης ἐπενεχθέντα θά-
 νατον φευξόνται διὰ χριστοῦ, τοῦ τὴν πρὸς ἀδάμ ἐξόμοια-
 σιν ἀναδεξαμένου, οἱ γνήσιως πρὸς αὐτὸν ἐφόραν ἐπι-
 σταμένοι, καὶ τὴν μὲν ἐκ τοῦ παθῶς εὐεργεσίαν διὰ τῆς
 ἀναστάσεως συνορώντες, τὴν δὲ τῆς θεοτητος ἀπαθείαν
 διὰ τῶν ἐργῶν κατανοοῦντες. καὶ δὴ τῆς παραδόξου τοῦ
 σωτῆρος ἡμῶν ἀναστάσεως τε καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναλη-
 ψεως τοῖς πλείοσις ἤδη περιβόητου καθέσωσης, θαυμα-
 τῶν δὲ μεγίστων ἐπιτελουμένων ἐν τῷ ὀνοματι αὐτοῦ διὰ
 τῶν ἱερῶν ἀποστόλων, πάλιν διεπύοντο οἱ ἀρχιερεῖς λε-
 γόντες τι (κ) ποιήσωμεν. ὅτι σημεῖα καὶ τεράτα με-
 γάλα ἐπιτελοῦνται διὰ τοῦ ὀνοματος τοῦ ἰησοῦ. πᾶσι γὰρ
 φανερὸν τούτῳ, καὶ οὐ δυναμέθα ἀρνησασθαι. ἀλλ' ἵνα
 ἢ μὴ (l) ἐπὶ πλείον διαδοθῆ εἰς τὰς μετεπειτα γενεάς,
 δευτε

! (κ) *Al. M.* ποιήσωμεν.

Tum more communi sepultus, tertia die a mortuis resurrexit mensis Martii vigesimo quinto, secundum Romanos die Dominica, indictione quarta, immortalis quidem secundum divinitatem, mortalis verò secundum humanitatem. Ab illo tempore vis mortis dissoluta est, Domino unà omnes ab omni aevo sanctos resuscitante. Huc spectat Jonae tres dies in pisce latentis signum, quod in urbis maximae gratiam factum universae creaturae salutem repraesentavit. Hoc tempore impletum est, quod Moyses olim serpentem aeneum pro signo cruci affigens adumbravit. Quemadmodum enim isti ad Aegyptum conversi, & reptilibus ad interuicium dati in effigie pereuntis serpentis occasionem salutis nacti sunt, sic Adami peccatum posteris inharens, & illatam per illud mortem evitabunt per Christum Adamo se assimilantem ei, qui vere eum aspicere noverint, ortam ex passione beneficentiam per resurrectionem spectantes, & divinitatem pati nesciam per opera considerantes. Jam admirabili servatoris nostri resurrectione, ejusque in coelos ascensione apud plerosque pervulgata, cum maxima insuper miracula in ejus nomine a S. Apostolis patrantur, rursus summi sacerdotes disrumpentur dicentes: Quid faciamus? Signa, & prodigia magna in nomine Jesu patrantur. Omnibus enim hoc notum est, nec inficiari possumus. At ne ulterius in futuras generationes diffundatur,

(b) *Al. M. πλεον διασημειθη.*

δευτε κρυψωμεν τον τοπον (m) της ταφης αυτου. εαν
 γαρ ιδωσιν οι λαοι κενον τον ταφον παντες πισευσουσιν
 εις αυτου. τοτε εκελευσαν χωσθηναι τον ταφον, και
 τον τοπον του κρανιου, εν ω υπηρχεν ο αγιωτατος σαυ-
 ρος, τα της σωτηριας (n) μνημεια ληθη παραδουναι φι-
 λονεικουντες. και αυτη μεν εσιν η κακιση συμβουλη
 των παρανομων (o) αρχιερεων. ο δε θεος παντα συνε-
 χωρησεν αυτοις ποιειν, (p) σοφως οικονομων τα μελλον-
 τα. επειδη γαρ εμελλεν η πολις (q) παραδοθηναι και
 πυρι κατακαηναι, συνεχωρησεν ο κυριος (r) κρυβηναι
 το ζωοποιον ξυλον, και την ενδοξον ανασασιν, ινα μη
 εν τη (s) ακαταστασια υπο ιουδαιων η και εθνων πυρι οι
 τοποι παραδοθωσιν, (t) ηδει γαρ εν τω δεοντι καρω
 μετα δοξης πολλης αναδειχθησεσθαι (u) μελλοντας.
 παλαιου δε κεκρατηκοτος εθους τοις των εθνων αρχουσι
 τα (x) παρα φυσιν καινοτομουμενα τα την βασιλειαν
 επικρατουντι σημαινειν, ως αν μηδεν αυτον διαδρασκοι
 των γινομενων, τα περι της εκ νεκρων ανασασεως του
 σωτηρος ημων ιησου εις παντας ηδη καθ' ολης της πα-
 λαισινης βεβοημενα, πιλατος τιβεριω βασιλει κοινουται.
 εκεινος δε τας τε αλλας αυτου πυθομενος (y) τερασειας,
 και ως μετα θανατον εκ νεκρων ηδη ανασας θεος ειναι παρα
 τοις πολλοις (z) επεπισευτο, ανηνεγκει ταυτα (a) επι
 την

(m) Msc. deest ταφης, & ex Al. M. supplevi.

(n) Al. M. σημεια.

(o) Al. M. ιουδαιων.

(p) Al. M. σαφως.

(q) Al. M. ερημωθηναι.

(r) Al. M.³ κρυβηναι προς ολιγον.

tur, agite jam occultemus locum sepulturae ejus. Si enim populi vacuum viderint sepulchrum, omnes in eum credent. Tunc sepulchrum, calvariaeque locum, ubi sacra crux erat, obrui jussere, salutis signa oblivioni dare connisi. Et hoc quidem pessimum praevaricatorum Judaeorum consilium erat. At Deus omnia ab illis fieri permisit, futura sapienter dirigens. Cum enim urbs tradenda, atque concremanda foret, Dominus vivificum lignum, & gloriosae resurrectionis locum recondi concessit, ne in tumultu a Judaeis, vel gentilibus loca haec flammis traderentur. Suo enim tempore magna cum gloria esse aperienda noverat. Cum autem more jam antiquo comparatum esset apud gentium praefectos, ut Principi, siquid praeter naturam novi accideret, significarent, ne factorum quidpiam eum subterfugeret, Pilatus Tiberio Caesari resurrectionem servatoris nostri Jesu Christi a mortuis in universa partem Palaestina omnium ore celebratam communicavit, qui cum caeteris ejus miraculis auditis, tum quod a mortuis reviviscens, a multis pro Deo haberetur, ad senatum de eo retulit. Ille vero senten-

(s) *Al. M. αναστασις.*

(t) *Al. M. ηδη.*

(u) *Al. M. μελλοντα.*

(x) *Zonar. παρα σφισι.*

(y) *Euf. τερατειας, και ως ετι.*

(z) *Cedr. πισυεται. Zonar. πιστευεται.*

(a) *Zonar. τη συγκλητη, ita & Euf.*

σεως ετη εφλγ. τιβεριος δε ο καισαρ, μετα το οκτω και δεκατον ετος της αυτου βασιλειας, εν ω και ο κυριος ημων ιησους χριστος το σωτηριον υπεση παθος εβασιλευσεν ετη ε. εν τούτοις τοις πεντε ετεσι γινεται ταυτα μετα την αναληψιν του δεσποτου και σωτηρος ημων ιησου χριστου. εκλεγεται εις την αποσολην ψηφω θεου υπο των αποσολων μαθθιας αντι προδοτου ιουδα εις και αυτος των του χριστου γενομενος μαθητων. ειτα ιακωβος ο του κυριου γενομενος αδελφος, πρωτος των των ιερουσολυμων της επισκοπης εγχειριζετο θρονον. καθισανται δε (m) δι' ευχης υπερ των αποσολων εις διακονιαν υπηρεσιαις, ανδρες δεδουκιμασμενοι τον αριθμον ζ. οι (n) αμφι τω σεφανω, ος και πρωτος αμα τη χειροτονια, ωσπερ εις αυτο τουτο προαχθεις εμαρτυρησεν, λιθοις προς των κυριοκτων βληθεις. τηνικαυτα παυλος ελυμαινετο την εκκλησιαν, (o) κατ' οικον τον πισων εισπορευομενος, συρων δε ανδρας και γυναικας, και εις φυλακας παραδιδους. Φιλιππος δε ο (p) εκ των αμα τω σεφανω προχειρισθεντων εις την διακονιαν εν τοις διασπαρσεισι γενομενος τοις επι τω διωγμω μετα την αναιρεσιν αυτου σεφανου, κατηλθεν εις την σαμαρειαν, θειας δε (q) μετοχος ων δυναμειω, κηρυττει πρωτος τοις αυθοι τον λογον. τσαυτη δε αυτω θεια συνεργει χαρις, (r) ως και σιμωνα τον μαγον τας υπ' αυτου τελουμενας παραδοξοποιας καταπλαγεντα, μη μονον προσδραμειν τω λογω, αλλα και την (s) μεχρι δια λυτρου πισιν καθυποκρι-

(m) *Εισ.* και χειρων επιθεσιω.

(n) *Εισ.* αμφι τον σεφανον.

(o) *Εισ.* κατ' οικον των πισων.

(p) *Εισ.* εις των.

passionem, ac resurrectionem annos 5533. Tiberius Caesar post decimum octavum imperii sui annum, quo salutaris Christi passio incidit, quinque annos adhuc regnavit, quo tempore post ascensionem Domini, & servatoris nostri Jesu Christi haec acciderunt. Primum Matthias ex Christi discipulis unus suffragio Dei pro Juda proditore ad apostolatam selectus est. Dein Jacobus frater Domini primus Hierosolymorum Episcopus designatus. Tum viri probatae vitae numero septem ab apostolis precibus Diaconi constituti, e quorum numero Stephanus, simul ac Diaconus creatus erat, primus quasi ad hoc ipsum vocatus Christum testabatur ab iis, qui Dominum neci dederant, lapidibus obrutus. Quo quidem tempore Paulus ecclesiam afflixit, cum in fidelium aedes ingressus viros, & mulieres abstractas in carcerem detruxit. Philippus verò ex Diaconis unacum Stephano ordinatis unus, facta ob persecutionem dispersione, a morte Stephani Samariam profectus & divina virtute praeditus Dei verbum ibi habitantibus primus praedicavit. Tantopere verò divina in illo gratia vim suam exeruit, ut Simon Magus editis ab eo miraculis attonitus non solum doctrinam exciperet, sed & fidem suscepto usque eo baptismo simularet.

Ex

(q) *Eufr.* εμπλεως.

(r) *G. S.* ὡς ε και.

(s) *Eufr.* μεχρη λουτρου.

ποκρινασθαι. εκ δε της αθιοπων γης, ο ευκυχος δυνασης ων κανδακης της βασιλισσης αθιοπων, ελευθε-
τος αυτου προσκυνησαι εις ιερουσαλημ, και υποσρεφον-
τες, και επι του αρματος αυτου καθημενου, και τον
προφητην ηταιων ανωγωνισκοντες, και υπο του φιλιπ-
που ευαγγελισθεντος τα περι του χρισου, πισευσαντος
δε αυτου, και αιτησαμενου βαπτισθηναι, υπο του φι-
λιππου βαπτιζεται. ουτος πρωτος εξ εθνων προς του
φιλιππου δι' επιφανειας τα θεια διδασκεται μυσηρια,
και παλιν οσησας επι την πατριον γην, ευηγγελισατο
τοις αυτοι την χρισου γνωσιν, και την ζωοποιον αυτου
προς ανθρωπους (t) επιδημιαν, και επληρωθη λογω η προ-
φητεια λεγουσα· αθιοπια προφθασει χειρα αυτης τω
θεω. επι τρυτοις παυλος το της εκλογης σκευος δι' απο-
καλυψεως ιησου χρισου, αποσολος αναδεικνυται μετ'
ενιαυτον ένα, μικρω προς της του κυριου αναληψεως.
αλλα γαρ της θειας χαριτος και επι τα λοιπα χρομε-
νης εθνη, κορνελιος κατα την των παλαισιων (u) χω-
ρον καισαρειαν συν όλω τω οικω, δι' επιφανειας θειω-
τεραις (x) ύπουργιας τε πετρου την εις χρισον πισιν
εισεδεξατο. γαιός μετα την τιβεριου τελευτην, εβασι-
λευσεν (y) ετη δ̄. ουτος (z) της ιουδαιων αρχης το δια-
δημα αγριππα τω και ηρωδη περιτιθισιν, βασιλεα κα-
τασησας αυτον, της τε φιλιππου και (a) λυσαινου τε-
τραι-

(t) Νακ. επιδημιαν θεου προς ημας, ινα προς θεου εκδημησωμεν.

(u) Deest. in Euf, Msc, εν όλω.

(x) Chron. Alex. ύπουργια.

(y) G. S. ετη τρια. Addit Scaliger text, Euseb, p. 64.
μαγισ δεικν.

Ex terra Aethiopum Eunuchus Candacis illorum Reginae praefectus, qui Dominum adoraturus Hierosolymam venit, redeundo autem sedens in curru Isaiam legit, & a Philippo Christi mysteriis imbutus credidit, rogans, ut vitali aqua tingeretur, a Philippo sacrum hunc ritum accepit. Hic ethnicorum primus a Philippo divinis mysteriis palam instructus, & in patriam reversus incolis Dei cognitionem, ejusque vivificum ad homines accessum praedicavit. Et sic vaticinium illud: Aethiopia praevertet manum suam Deo, ad verbum erat impletum. Adhaec Paulus vas electionis per revelationem Jesu Christi Apostolus declaratus est uno anno post non multum ab ascensione Domini. Sed gratia divina in reliquis etiam gentes jam diffusa Cornelius in Palaestina Caesareae cum tota familia sua per visionem divinam, Petrique ministerium Christi fidem amplexus est. Cajus defuncto Tiberio regnavit annos quatuor. Hic Judaeorum regni diadema Agrippae, Herodi quoque dicto imposuit, regem eum declarans adjectis primò Philippi, & Lyfaniae,

mox

(z) Non Judaeae sed Trachonitidis erat Rex. Claudius enim illi Judaeam, & Samariam adjectit. Hoc non obstante Judaeorum Rex commode audit; ut apud Philonem in oratione adversus Flaccum.

(a) Msc. λιβαριον.

τετραρχίας εἶτα μετ' οὐ πολὺν χρόνον (b) καὶ τὴν Ἡρώδου
 αὐτῷ τετραρχίαν παραδίδωσι τοῦ κατὰ τὸ πάθος τοῦ
 κυρίου, (c) ἐκεῖνου σὺν καὶ τῇ γυναικὶ Ἡρωδιადι πλείων
 ἔνεκα αἰτιῶν δίκας εἰσπραξαμένου. μαρτυρῶν τούτων ἰω-
 σηππος. (d) Πιλάτος δὲ ὁ ἐπὶ τὸ πάθος τοῦ κυρίου το-
 σαύταις ἐν ταῖς γαίῳ χρόνοις περιπέσεν συμφοραῖς, ὡς
 ἐξ ἀναγκῆς αυτοφονευτὴν αὐτοῦ καὶ τιμωρὸν αυτοχειρῶν
 γενεσθαι, τῆς θείας δίκης οὐκ εἰς μακρὰν αὐτὸν μετελ-
 θούσης. ἰσορροσι τούτων Ἑλλήνων οἱ τὰς ολυμπιάδας
 ἀναγραψάμενοι. κλαυδῖος τὸν γαῖον διαδεξάμενος ἐβα-
 σιλευσεν (e) ἐτὴ ἰδ'. ἐπὶ τούτου ἀγριππῆαις ὁ καὶ Ἡρώδης
 ἀνείλεν ἰακώβον τὸν ἀδελφὸν ἰωαννοῦ μαχαιρᾶ. τότε
 (f) δητὰ, ὡς φησὶν ἡ θεία γραφή, ἰδὼν (g) πρὸς
 ἠδονῆς τὸ πρᾶχθεν γενομένον ἰουδαίοις, (h) ἐπιτιθετο καὶ
 πέτρῳ, δεσμοῖς τε αὐτὸν παραδούς, (i) μικρὸν δειν τὸν
 κατ' αὐτοῦ φόνον ἐνηργήσεν, εἰ μὴ θεία πρόνοια ἐπίσαν-
 τος (k) αὐτῷ νυκτῶρ (l) ἀγγέλου, τῶν τε δεσμῶν ἐλυ-
 θη, καὶ τῶν (m) ἐργαζομένων ἐξώσθη. καὶ τα μὲν κατὰ
 πέτρον τὸν θεσπεσίον ἐν τούτοις ἦν. τα δὲ κατὰ τῆς τῶν
 ἀποστόλων (n) ἐπιχειρήσεως τοῦ βασιλεως οὐκ ἐτι ἀνα-
 βολῆς εἶχετο. ἀλλ' εὐθύς αὐτὸν ὁ τῆς θείας δίκης τιμωρὸς
 (o) δια-

(b) Msc. κατὰ τὴν.

(c) Msc. ἐκεῖνα-εἰσπραξαμένα.

(d) Joannes Antiochenus in excerptis Valefianis p. 809
 a Nerone gladio percussus ait, eoquod propria au-
 thoritate Christum morti tradidisset.

(e) Cedr. Glyc. 1 γ. Dio lib. 60. & Joseph. lib. 20. ant.
 c. 5. ajunt imperasse XIII annos, menses VIII. dies XX.

(f) Msc. δητὰ.

mox & Herodis, sub quo Dominus passus est, tetrarchiis. Ille enim unacum Herodiade uxore ob crimina plurima poenas dedit, ut de his Josephus testatur. Pilatus verò, qui servatoris passioni aderat, sub Cajo Caesare in tantas incidit calamitates, ut necessitate adductus sibi met mortem consciscendo supplicium de se ipse fumeret, ultione divina non multo post eum insequente. Graeci, qui Olympiades conscripsere, haec scriptis prodiderunt. Claudius Caji successor annos XIV regnavit, sub quo Agrippa, Herodes quoque dictus, Jacobum Joannis fratrem gladio percussit. Jam, ut sacra loquitur scriptura, Judaeos facto hoc delectatos esse videns, Petrum quoque aggreditur, eumque carceri mandatum, parum abfuit, quin morti tradidisset, nisi providentiâ divinâ adstans ipsi noctu angelus vinculis solutum è carcere eduxisset. Et haec quidem de divino Petro. Sed ad vindicandos Regis in Apostolos ausus nulla amplius dilatio locum habuit. Mox ultio divinae justitiae ministra eum
seque-

(g) *Euf.* προς ἠδονην.

(h) *Euf.* επιτιθεται.

(i) *Euf.* ὅσοι ουπω και.

(k) *Msc.* αυτων.

(l) *Msc.* αγγελους.

(m) *Euf.* ειργμων.

(n) *Euf.* ενχειρησεως.

(ο) διακονος μετρει . μετα γαρ την (ρ) εκεινων επιβου-
λην, ωρμησεν επι την καισαρειαν . (q) επισημα δε εν-
ταυθα εορτης ημεραι, λαμπρα και βασιλικη κοσμησα-
μενος εσθητι, καβεσθεις τε (r) επι βηματος εδημηγορει .
του δε πληθους επευφημησαντος επι τη δημηγορια ως επι
θεου φωνη, και ουκ ανθρωπου, παραχημα καθαπερ η
των πραξεων περιεχει βιβλος, επαταξεν αυτον αγγε-
λος κυριου, ανθ' ων ουκ εδωκε την δοξαν τω θεω, και
γενομενος σκολημοβρωτος εξεφυξεν . (s) ηδη δε της εις
τον σωτηρα, και κυριον ημων ιησουν χριστον πισεως εις
παντας ανθρωπους (t) διαδιδομενης ο της ημετεραις πο-
λεμις σωτηριας την (u) βασιλευουσαν πολιν προαρπα-
σασθαι μηχανωμενος, ενταυθα σιμωνα τον πρεσθεν δε-
δηλωμενον (x) αγει, και δη ταις εντεχνοις (y) του αν-
δρος συναιρομενος γοητειας, πλειους των την εωμην οικου-
των επι την πλανην σφετεριζεται . δηλοι δε τουτο ιου-
σινος ο μαρτυς, εν τη προτερα τη προς (z) αντονινον υπερ
του καθ' ημας δογματος (a) απολογια γραφων ωδε .
μετα την αναληψιν του κυριου εις ουρανον (b) προεβαλ-
λοντο οι δαιμονες ανθρωπους τινας λεγοντας εαυτους ειναι
θεους, οι ου μονον ουκ εδιωχθησαν (c) υφ' υμων, αλλα
και τιμων ηξιωθησαν . σιμωνα μεν τινα σαμαρεατον
(d) απο

(ο) Msc. δ'ακονς.

(ρ) Malim scribere κατα εκεινων επιβουλην, ut apud Nice-
phorum legitur.

(q) Euf. εν επισημα. Msc. επισημ.

(r) Graece etiam dicitur επι τω βηματι, non verò προ
βηματος, ut in Eusebio legitur, hoc enim latinum
pro tribunali sapit.

(s) Msc. ιδη δε την.

sequebatur. Haec enim in illos molitus Caesaream contendit, & die festo splendida, regiaque indutus veste pro suggestu ad populum concionem habuit. Quo concioni, tanquam Dei, non hominis voci applaudente, confestim, teste actuum Apostolorum libro, ab Angelo Domini, quod illi honorem non dedisset, percussus, & a vermibus corrosus expiravit. Jamjam fide in servatorem, & Dominum nostrum Jesum Christum ad omnes disseminata homines nostrae salutis inimicus dominantem caeteris urbem praeripere machinatus Simonem prius memoratum eò deducit, & artificiosas viri imposturas adjuvans plures Romae incolas in errorem inductos sibi ascivit. Manifestat verò illud Justinus Martyr in priore ad Antoninum pro nostra religione apologia sic scribens: Post Domini in coelum assumptionem daemones quosdam homines subornarunt, qui se Deos esse praedicarent, a vobis non modo non expulsos, sed & honoribus ornatos. Sic effecere, ut Simon quidam Samaritanus e vico Gitono oriundus

(t) *Euf.* διαδεδομενης.

(u) *Msc.* βασιλευσα.

(x) *Msc.* αγειν.

(y) *Euf.* ὁ ανδρος.

(z) *Msc.* αντονιον.

(a) *Msc.* απολογιαν.

(b) *Euf.* πρεβεαλοντα.

(c) *Msc.* ὑφ' ἡμων.

(d) απο κωμης λεγομενης γειτον, ὅς ἐπι κλαυδίου καισα-
ρος, δια της των ενεργουντων δαιμονων τεχνης δυναμεις
(e) μαγικας ποιησαντα εν τη πολει (f) ὑμων τη βα-
σιλιδι (g) ῥωμη θεον νομισθηναι πεποιηκασιν. ὁθεν και
(h) ανδριαντι (i) παρ' ὑμιν ὡς θεος τετιμηται εν τῷ (k)
τιβερι ποταμῷ μεταξυ των δυο γεφυρων, εχων επιγρα-
φην ῥωμαιικην ταυτην, σιμωνι θεῷ (l) σαγκτω, ὅπερ
εστι, σιμωνι θεῷ ἁγια. και σχεδον μεν παντες σαμα-
ρεις, ολιγοι δε εν αλλοις εθνεσιν, ὡς τον πρωτον θεον
εκεινον ὁμολογουντες προσκυνουσι, και ἑλενην τινα την
συμπερινοσησασαν αυτῷ (m) κατ' εκεινο καιρου, προ-
τερον επι τεγους (n) παθουσαν εν τυρῷ της Φοινικης,
την απ' αυτου πρωτην εννοιαν (o) λεγουσιν. ταυτα μεν
(p) οὕτως. συνανει δε αυτῷ και ειρηναμος (q) εν τῷ εις
τας ἄιρεσεις λογω, ὅς την (r) ανοσιαν αυτου και μια-
ραν διδασκαλιαν συγγραφας ὑπερον επιλεγει, ου μην
εις μακρον αυτῷ ταυτα προχωρει. παρα ποδας γουν
επι της αυτης κλαυδίου βασιλειας ἢ παναγαθος, και
Φιλανθρωποτατη των ὄλων προνοια, τον καρτερον (s)
και πρωτον των αποσολων, τον αρετης ἕνεκα των λοι-
πων ἀπαντων προηγερου πετρον, επι την ῥωμην, ὡς
ἐπι

(d) Msc. απο ῥωμης λεγομενης γειτονός. *Zon.* *Euf.* γιττων.
Clemens in lib. 2. recogn. Simon hic, ait, patre An-
tonio, matre Rachel natus est, gente Samaraeus
ex vico Gythorum.

(e) Msc. μαγικης ποιησαντα.

(f) Msc. ἡμων.

(g) Msc. ῥωμης.

(h) Msc. ανδριαν τινα.

(i) *Euf.* παρ' ὑμων.

dus daemonum opera, & praestigiis magica edens portenta in urbe vestra regia Deus haberetur. Unde & illi statua in Tiberi fluvio duos inter pontes erecta est cum hac inscriptione Romana: Simoni Deo sancto. Et omnes fere Samaritani, pauci verò aliarum gentium hunc, tanquam primum Deum, confitentur, & adorant. Quamdam etiam Helenam unacum illo tunc temporis circumvagantem, & prius in lustris passam Tyri in Phoenicia, primam ipsius notionem dicunt. Haec quidem isto modo. Sed & Irenaeus cum illo confentit in libro contra haereses, ubi descripta ejus impia, scelestaque doctrina postremò subjicit: Non longe tamen haec illi processere. Quippe è vestigio sub eodem Claudii imperio optima, & benignissima erga homines rerum omnium providentia fortem, & Apostolorum primum, ac ob virtutem reliquorum omnium facile principem Petrum Romam, utpote adversus tantam vitae

corru-

- (k) *Zon.* τιβεριδι ἱσαμινῶ.
 (l) *Msc.* σακτω.
 (m) *Msc.* κατ' ἐκείνη καιρῶ.
 (n) *Euf.* σταθίσαν ἐπὶ τελοῦς.
 (o) *Euf.* λεγοῦσης.
 (p) *Euf.* οὗτος. συναδει.
 (q) *Euf.* ἐν τῷ πρώτῳ πρὸς τὰς.
 (r) *Msc.* ἐνοσίαν.
 (s) *Euf.* καὶ μέγαν.

επι τηλικουτον (t) λυμεωνα βίου χειραγωγει. ὅς δια
 τις γενναίος του θεου στρατηγος τοις θεοις ὄπλοις (u)
 φρουρουμενος την πολυτιμητον εμποριαν του νοητου φω-
 τος, ἐξ ανατολων τοις κατα δυσιν εκομιζεν, Φως (x)
 αυτοις, και λογον σωτηριον ψυχων, τὸ κηρυγμα τις
 των ουρανων βασιλεις ευαγγελιζομενος. (y) ἔτως συν
 επιδημησαντος αυτοις του θεου λογου ἢ μεν του σιμωνος
 απεσβη, και παραχρημα συν τῷ ἀνδρὶ καταλελυτο
 δυναμις. ταις δὲ των ακροατων του πετρου (z) διανοιαις,
 φεγγος ευσεβειας επελαμψεν. κατα δε τουτους τους
 χρονους εν τη του πασχα ἑσθητη τσσαυτην επι των ἱερο-
 σολυμων (a) συνεβη σασιν, και ταραχην εγγενεσθαι,
 ως (b) μονον των περι τας εξοδους του ἱερου βια συνω-
 θουμενων, (c) τρεις μυριαδας ιουδαιων αποθανειν προς
 ἀλλήλων καταπατηθεντων, γενεσθαι δε την ἑσθητην πεν-
 θος μεν ὅλω τῷ εθνει, θρηνον δε κατ' ἑκάστην οικίαν.
 και ταυτα (d) καταλεγει ὁ ἰωσηππος. αγριππα δε
 του και ἡρωδου του ιουδαιων βασιλεως, θεηλατοις πλη-
 γαις, ὡς ειρηται, τον βιον μεταλλαξαντος, (e) αγριπ-
 παν τουτου παιδα ὁ κλαυδιος ἀντ' αὐτου καθισησι βα-
 σιλεα, (f) Φιλικα της χωρας ἀπασης σαμαρειας τε
 και γαλιλαιας, και προσετι της καλυμενης περαιας
 επιτροπον επεπεμφας. νερων τον κλαυδιον διαδεξαμενος
 εβασιλευσεν (g) ετη ιδ. ἔτος πονηροτατος ὑπηρχε και
 λαγνος,

(t) Msc. λυμαιωνα.

(u) Euf. φραζαμενος.

(x) Euf. αυτο.

(y) Euf. ουτω δ' ουν.

(z) Msc. διανοιας.

(a) Msc. συνεσηβη.

(b) Euf. μονων των. Msc. μικροτων.

corruptelam quasi manu deduxit. Qui ut generosus Dei Dux divinis munitus armis, pretiosam, quod animo cernitur, luminis mercaturam ex oriente ad occasum deportavit, coelestis regni praedicationem, lucem scilicet, & salutarem animarum doctrinam ibi divulgans. Sic igitur delato ad illos verbo divino Simonis quidem virtus extincta, unàque cum ipso repente dissoluta est. In eorum verò, qui Petrum audierunt, mentibus lux pietatis refulsit. Circa hoc tempus in die festo Paschatis tanta seditio, & tumultus extitit Hierosolymis, ut solum circa templi exitus vi compressorum, ac a se invicem conculcatorum Judaeorum triginta millia perirent. Et sic festivitas genti universae in luctum, singulis verò familiis in fletum conversa est. Atque haec Josephus refert. Agrippa, dicto quoque Herode, Judaeorum Rege plagis divinitus immisissis, ut dictum erat, vitae erepto, Claudius Agrippam ejus filium Regem constituit, & Felicem totius regionis Samariae, Galilaeae, & insuper sic dictae Pereae Procuratorem misit. Nero successit Claudio, & 14 annos regnavit. Hic sceleratus imprimis,

&

(c) *Zon.* εις δυο μυριαδας.

(d) *Euf.* κατα λεξιν.

(e) *Msc.* αγριππα.

(f) *G. S.* φηλικα. *Euf.* φιληκα.

(g) *Mal.* 17. Clemens Alexandrinus, & Eusebius in Chronico annos 13. mens. 7. dies 28. seu ut Zonaras habet annos 13. mens. 8. biduo minus.

λαγνος, ει και τις αλλος. αυτος πρωτος ηγειρεν διωγμον κατα των χριστιανων. κατα τουτους τους χρονους παυλος την απο ιερουσαλημ και κυκλω πορειαν μεχρι του ιλλυρικου ποιησαμενος, δικαιωλογισαμενος τε επι Φιληκος, μετα δε και επι Φησου, περι του δογματος εν ταις ιερουσολυμοις, δεσμιος (h) επι την ρωμην παρεπεμφθη. αρισταρχος δε αυτω συνην, εν και εικστως συναιχμαλωτων που των επισολων αποκαλει, και λουκας ο και τας πραξεις των αποσολων γραφη παραδους. αλλα τοτε μεν (i) απολογισαμενος αυθις επι την του κηρυγματος διακονιαν εσειλατο. δευτερον δε επιβας τη αυτη πολει τω κατ' αυτον ετελειωθη μαρτυριω. κραταιουμενης γαρ τω νερωι της αρχης, εις αντισιους (k) οικειλας (l) επιτηδευσεις, κατ' αυτης οπλιζεται της εις τον των όλων θεον ευσεβειας, οθεν παυλον μεν τον θεσπεσιον της κεφαλης αποτεμνει, πετρον δε κορυφαιον των αποσολων ανασκολοπισθηναι κελευει. επι τούτουτην δε ηλασεν μαιφονικον, ως μηδε των οικειωτατων τε και φιλιτατων (m) επισχειν. μητερα δε ομοίως και αδελφους και (n) γυναικας συν τε αλλοις μυριοις τω γενει προσηκουσι τροπον εχθρων και πολεμιων ποικιλαις θανατων ειδεαις διαχρησασθαι. εν τούτοις τοις χρονοις επανεσησαν οι εν ιερουσολυμοις ιουδαιοι ιακωβω τω του κυριου αδελφω, ω (o) προς των αποσολων ο της επισκοπης της εν ιερουσολυμοις εγμεχειριστο θρονος. τοιαυταδε και (p) αυτοις,

και

(h) *Euf.* επι ρωμης. *G. S.* επι ρωμην

(i) *G. S.* απολογησαμενος.

(k) *Msc.* οικειλας.

(l) *Msc.* επιτηδευσασης.

& si quis alius in Venerem effusus erat. Ipse primus in Christianos persecutionem excitavit. Hoc tempore Paulus Hierosolymis, & circumjectis locis ad Illyricum usque progressus, causa sua apud Felicem, post & apud Festum de dogmate Hierosolymitano acta vincens Romam mittitur. Aristarchus autem cum illo erat, quem alicubi epistolarum suarum merito concaptivum nuncupat. Quin & Lucas, qui actus Apostolorum scriptis tradidit. At tunc causâ pro se defensa, rursus ad praedicationis ministerium missus est. Eandem verò urbem repetens, pro Christo ibi mortem obiit. Nero enim imperio suo stabilito in mores impios delapsus contra ipsam in Deum pietatem arma tulit. Unde Paulum quidem divinum capite diminui, Petrum verò Apostolorum Principem in cruce figi iussit. Eo tandem caedium proruit, ut neque a maxime necessariis, amicisque cruentas manus abstinere, & matrem aequae ac fratres, uxoresque cum centum aliis genere conjunctis inimicorum, atque hostium instar vario mortis genere affectos tolleret. Per id temporis Judaei in Jacobum Domini fratrem, cui ab Apostolis sedes Hierosolymorum episcopalis delata erat, in ea urbe coorti sunt, talia contra ipsum

(m) *Euf.* αποσχισθαι.

(n) *Euf.* γυναικα.

(o) *Msc.* προ.

(p) *Msc.* αυτος.

και τα κατ' αυτου τολμηθεντα. εις μεσον αυτον αγαγοντες, αρησιν της εις τον χρισον πισεως επι παντος εξητων του λαου. του δε παρα την απαντων γνωμην (q) ελευθερια Φωνη και μαλλον η προσεδοκησαν επι της πληθους απασης παρηρησιασαμενου, και ομολογησαντος υιον ειναι θεου, τον (r) σωτηρα και κυριον ημων ιησου (s) μηκεθ' οιοι τε την του ανδρος μαρτυριαν φερειν, (t) τω δικαιοτατω αυτον παρα τοις πασι δι' ακροτητα, ης μετνει, κατα τον βιον, φιλοσοφιας τε και θεοσεβειας πισευεσθαι, κτινυσι, καιρον εις εξουσιαν λαβοντες την αναρχιαν. κατ' αυτον γαρ τον καιρον του φησου επι της ιουδαιας τελευτησαντος αναρχα, και ανεπιτροπευτα τα της αυτοθι δικικησεως καθ' εισηκει. ευθεως δε μετα την τουτου αναρρεσιν ηρξαντο οι ιουδαιοι υπο ξωμαίων πολιορκεισθαι, και μαρτυς τουτου ιωσηππος λεγων ουτως. ταυτα δε συμβεβηκε τοις ιουδαιοις κατ' εκδικησιν ιακωβου του δικαιου, ος ην αδελφος ιησου του λεγομενου χρισου, επειδη περ δικαιοτατον αυτον οντα, οι ιουδαιοι απευτενιαν. αρχην δε ελαβεν ο κατα ιουδαιων πολεμος επι του δωδεκατου ετους της νερωνος βασιλειας. αλλα γαρ (u) προς της ελευσεως ουεσπεσιανου επι τα ιεροσολυμα. ουτος γαρ ηγειτο του στρατου των ξωμαίων. ο λαος ο της αυτοθι εκκλησιας κατα τινα χρησμον δι' αποκαλυψεως ανεχωρησαν εις την περιχωρον του ιερδανου, κακεισε διατριβον δια τα μελλοντα εσεσθαι τη πολει κακα, κατα την προρρησιν του κυριου. τοτε ολον το εθνος την προς τους ξωμαίους αποσασιαν ειργασατο.

αγριπ-

(q) *Eu.* ελευθερια.

(r) *Msc.* πατρα.

(s) *Msc.* μη κακιητε.

ipsum ausi. In medium eum producunt, & ut Christi fidem coram omni populo neget, insistant. Verum cum contra omnium opinionem liberior quam expectarant, voce ante totam multitudinem confisus confiteretur, servatorem, & Dominum nostrum Jesum Christum esse Dei filium, haud amplius ferendo viri testimonio pares, eo quod ab omnibus ob summum sapientiae, & pietatis, quam in vita coluit, studium justissimo fides haberetur, eum neci dant, opportunitatem facinoris ab Anarchia nacti. Nam Festo sub idem tempus mortuo provincia sine rectore, & praefide erat. Sed statim ab ipsius nece Judaeos a Romanis esse obsessos Josephus testatur inquit: Haec autem Judaeis evenere in ultionem Jacobi justii, qui frater erat Jesu cognomento Christi. Quippe eum licet justissimum occiderant. Initium verò cepit bellum Judaicum duodecimo Neronis anno; atque adeo adventante Hierosolymis Vespasiano. Hic enim Romanorum duxit exercitum. Recte ibi credentium coetus revelatione quadam divina admonitus in regionem Jordano circumjacentem secessit, ibique permansit ob mala huic urbi ex Domini praedictione obventura. Tunc universa gente defectionem a Romanis parante,

(t) *Euf.* τὸν δικαιοτάτον.

(u) *Msc.* πρῶ.

αγριππας δε Φυγας επι την ῥωμην ἤχετο. ουσπεσιανος δε τὸ τήνικαυτα στρατηγος της ἑως ὦν κατα προσηταξιν νερωνος συνηγειρεν πασαν την ὑπ' αυτον στρατιαν, και καταλαμβάνειν την ιουδαιων γην. οἱ δε δυναμενοι των ιουδαιων ακουσαντες, κατελαβον την ἱερουσαλημ, ἄτε οχυρωτατην ουσαν, (x) τρισι τειχεσι, και πυργοις μεγιστοις ησφαλισμενην, ὁ δε στρατηγος (y) προσβαλων τη χωρᾳ, πασας τας πολεις της (z) γαλιλαιας κατασρεψας, κατεκαυσε πυρι. καταλαβων δε τα ἱεροσολυμα, και πολιορκησας αυτα (a) επι ενιαυτον ἕνα, και πολλα μηχανηματα κατασκευασας, ουδεν ισχυσεν ποιησαι δια την της πολεως οχυροτητα. αλλα και εξελθοντες εκ της πολεως αιφνιδίως πολλους επληξαν των ῥωμαίων. καταβας δε εις καισαρειαν ὁ ουσπεσιανος αφηκεν αναλαβειν τον στρατον. εν τούτοις (b) ανηρεθη νερων, και εκρατησεν (c) ὀθων μηνας γ. και μετ' αυτου εν αλλῳ (d) σιτελλιος εκρατησεν (e) μηνας τρεις. ούτος συρξείς ὑπ' αντωνιου του κατα νερωνα, και της συν αυτω δυναμεως παντοδαπεις τε αικιαις ὑποβληθεις (f) επι μεσης της ῥωμης (g) αποσφαττεται. ην γαρ λαγνος και μεθυσης. εν πολλῳ συν κινδυνῳ, και ακατασασια των πραγματος ὑπαρχοντων, και βαρβαρων ἱπικειμενων τη (h) ῥωμῇ ὁ κατα την (i) ἑωρα στρατος

(x) *Al. M. τοις.*

(y) *Al. M. προλαβων.*

(z) *Al. M. ιουδαιας.*

(a) *Al. M. ενιαυτον ἕνα.*

(b) *Msc. νερων deest, & supplevi ex Alex. Mon. ubi νε-
ιδό legitur, και εκρατησε γαλβας μηνας ζ.*

(c) *Chron. Alex. μηνας ε.*

(d) *Al. M. βιτωλιος.*

rante, fugiens Agrippa Romam petiit. Vespasianus verò exercitus orientalis dux Neronis iussu omnes suas copias ad occupandam Judaeorum terram coegit. Quo intellecto Judaeorum potentissimi Hierosolymam utpote munitissimam, & muro triplici, turribusque maximis tutam occuparunt. Dux regionem ingressus, omnes Galilaeae urbes expugnatas igne delevit. Ducto Hierosolymam exercitu, urbeque per annum circumfessa, multis usus machinis, nil efficere ob urbis firmitatem potuit. Quin & eruptione repente facta ex urbe, multi Romanorum cecidere. Itaque Vespasianus Caesaream descendens exercitui vires colligere permisit. Occiso interim Nerone Otho, cunq̄ue illo juxta alium Vitellius menses tres ad gubernacula federunt, quorum posterior ab Antonio Neronis Duce, & ab ejus militibus tractus, ac omnimodis exceptus vulneribus in medio Romae enecabatur. Erat enim mulierosus, ac ebriosus. Rebus igitur in multo discrimine, ac confusione versantibus, barbarisque Romae
immi-

(e) *Chr. Al. μηνάς ι. Cedr. ετος εν. Mal. ετη θ. μην. η.*

(f) *Chr. Al. εν τω παλατιω ρωμας.*

(g) *Mal. απθανεν νοσφ βληθεις.* Galba, Vitellius, & Otho in ferie Imperatorum non ubique occurrunt. Breve enim nimis imperii erat tempus. Unde Eunapius eos miseros, & annuos principes appellat.

(h) *Al. M. ερωμανια.*

(i) *Al. M. εωαν.*

τος ακοντα τον ουεσπεσιανον (k) εσεψαν βασιλευσιν συν-
 ανησει παντων των κατα την ανατολην αρχοντων.
 απαιρων δε επι την ρωμην χειμωνος (l) ώρα, (m) τι-
 τώ μεν έαυτου παιδι, τον κατα ιουδαιων εγχειριζει πο-
 λεμον, δομετιανον δε απεσειλεν εις εκστρατειαν επι τους
 βαρβαρους, εγγιζοντας δε αυτου ηδη τη ρωμη ο εκεισε
 στρατος μετα της συγκλητου ανελκοντες τον (n) ανταρ-
 την συν ευωχια μεγαση και κροτοις (o) υπηνητησαν αυτω.
 καθεσθεις δε υπο του θρονου αυτου, κατεσφαξε παντας
 τους ατακτους, και εξαφνης τα ρωμαίων αυθις (p)
 επαναρθωθη του δομετιανου εξολοθρευσαντος τους επανι-
 συμμενους βαρβαρους. πολιερχουμενης δε της ιερουσαλημ
 επι δυο ετη, παντες οι εν αυτη λιμω ετακησαν, τα
 τεκνα αυτων φαγοντες εν τη πολιερχια. παραλαβων δε
 αυτην ο καισαρ, και κατακοψας τον λαον τον εν αυτη
 και σκυλευσας, πασαν μετα του λαου πυρι παρεδω-
 κεν. τοτε επληρωθη ο λογος του κυριου· ου μη (q)
 αφεθη λιθος (r) επι λιθου επ' αυτην. τους δε αναρε-
 θεντας διαγραφουσι τινες εις (s) τριακοσιους μυριαδας.
 όσοι ουν πιστοι μαθηται εν ιερουσαλημ διετριβον, προε-
 χρηματισθησαν μεταβηναι της πολεως, ως αν μη συνα-
 πολοιεντο τοις πολιερχουμενοις. μονος δε ιωαννης μαθη-
 της του κυριου εκ των δωδεκα τοτε υπολελειπται τω
 βιω. μετα δε την άλωση της πολεως, παλιν επανελ-
 θοντες

(k) *Al. M.* εσεψε.

(l) *Msc.* deeft.

(m) *Msc.* τιτον.

(n) *Al. M.* ανταρτον.

(o) *Al. M.* συνητησαν.

imminentibus orientalis exercitus invitum Vespasianum Imperatorem coronavit consensu omnium Orientis praefectorum. Romam igitur sub hyemem profectus Tito filio suo bellum Judaicum commisit, Domitianum verò in expeditionem contra barbaros misit. Jamque Romae appropinquantem exercitus qui aderat, & senatus, occiso tyranno, applausibus, convivioque maximo exceperunt. Qui simul ac in folio confederat, omnes perturbatores interfecit; & subito res Romanorum instauratae sunt, barbaris, qui ingruerant, a Domitiano profligatis. Cum biennali jam obsidione urbs premeretur, omnes fame tabescentes suos ipsorum liberos in obsidione devorarunt. Captam verò urbem cum occiso, spoliatoque populo Caesar flammis tradidit. Tunc exitu praestitum, quod Dominus praedixit: Non relinquetur lapis super lapidem in ea. Occisorum ter decies centum millia quidam numerant. Jam fideles discipuli, qui Hierosolymis erant, divinitus admoniti sunt, ut prius urbe exirent, ne cum obsessis simul perderentur. Solus autem Joannes Domini discipulus ex duodecimum superstes erat. Post captam urbem fideles rursus

(p) *Al. M.* επηνωρεθη.

(q) *Al. M.* αφεθησεται.

(r) *Al. M.* επι λιθον εν αυτη.

(s) *Chron. Alex. ε.* *Al. M.* τριακωσις.

θοντες οι πιστοι εις την σιων, (t) προεβαλλοντο δευτερον επισκοπον (u) εν ιερουσαλημ σιμεωνα (x) τον του κλεωπα, του εν ευαγγελιαις εμφερουμενου, αυτοπτην και ακροατην, και ανεψιον υπαρχοντα του κυριου. ιωσηφ γαρ ο κατα χαριν κληθεισ πατηρ του κυριου αδελφος ην κλεωπα. συναγονται δε ετη μ. απο του σωτηριου παθους του κυριου εως της (y) αναλωσεως ιεροσολυμων. εβασιλευσεν δε ουεσπασιανος κραταιως (z) ετη ι, και εβασιλευσεν τιτος ο υιος αυτου αντ' αυτου, (a) ετη γ, και απεθανεν. και εβασιλευσε δομετιανος ο αδελφος αυτου αντ' αυτου. επι τουτου εγενετο διωγμος των χριστιανων.

ΠΙΕΡΙ

(t) Msc. παρελαβον τον.

(u) Al. M. ιεροσολυμων.

(x) Ex Codice regio Msc. ex Chio insula allato genealogia hujus excerpta, quae graece in Valefii notis in Eusebium extat, sic latine habetur de Maria Cleopae filia. Sciendum, hunc Cleopam fratrem fuisse Joachimi, qui pater Dei genitricis erat. Uxorem verò duxit nomine Annam. Cleopas verò sine liberis mortuus est. Joachimus & ipse uxorem habuit nomine Salome, ex qua duas genuit filias, Esiher, & Thamar. Et mortua est Salome. Et ecce! viduus erat Joachim, & duxit Annam uxorem fratris sui Cleopae, ex qua illi nata erat Maria, cujus meminit Evangelista dicens, Mariam Cleopae. Joachim verò etsi Annam uxorem fratris sui Cleopae habuerit: juxta legem tamen, ut viduus recensebatur. Unde alteram ex lege duxit uxorem nomine Annam, ex qua sanctissimam Deiparam genuit Mariam. De reliquo hic Joachimus genuit ex prima

rursum in Sion reversi crearunt secundum Hierosolymorum Episcopum Simeonem filium Cleophae in Evangelio memorati, qui Dominum vidit, audivit, & sanguine attigit. Josephus enim, qui Domini pater secundum gratiam vocabatur, Cleophae frater erat. Colliguntur verò 40 anni a passione servatoris usque ad Hierosolymorum everisionem, Vespasianus administrato fortiter per decem annos imperio fatis cessit, & Titum filium successorem reliquit, qui etiam post tres imperii annos vivere desiit. Ejus frater Domitianus imperium cepit, sub quo Christianorum persecutio facta est.

DE

ma sua uxore Salome Esther, & Thamar. Ex Anna verò Cleopae uxore Mariam, & illam solam memorat Evangelista. Ex altera verò, & quidem virgine Anna Deiparam. Infertur igitur, quod forores sint Esther, Thamar, Maria, Deipara ex triplici parte, uno verò patre Joachimo. Merito igitur Evangelista Mariam nominat sororem Deiparae inquam: Et soror matris ejus Maria filia Cleopae. De Symeone Cleopae filio eadem narrat Joelus.

(y) *Al. M. ἀλωσεως.*

(z) *Chr. Al. ετη θ.* Item Glyca, & Malala. Eutropius, & Orofius adscribunt Vespasiano annos IX. Dio annos X. Clemens Alexand. XI. Causa hujus diversitatis in eo posita videtur quod aliud semper imperii initium sumatur. Superfite enim adhuc Nerone Imperator proclamabatur.

(a) *Chr. Al. Mal. ετη β.*

ΠΕΡΙ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

(b) Κατήνευγεν Ιωαννήν του θεολόγου ἀπο ἐφῆσου ἐν τῇ ῥώμῃ καὶ ἐξέταξας αὐτὸν, καὶ θαυμάσας αὐτοῦ τὴν σοφίαν, ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς πατρίον τὴν νῆσον. καὶ ἐμαρτύρησεν ὀνησίμος, πρότερον μὲν οἰκητῆς Φίλημονος ὑψερὸν δὲ ἐπίσκοπος χειροτονηθεὶς παρὰ παύλου τὰ σκελεθὰ κατακλασθεὶς. ὁ δὲ αὐτὸς Ὀρμετιανὸς διωγμὸν μέγαν ἐπηγεῖρεν τοῖς Ἰουδαίοις, ἐπιζητῶν τοὺς ἐκ τῆς βασιλικῆς συγγενίας, τοῦτ' ἐστὶ τοὺς ἐκ τοῦ δαυὶδ καταγομῆτους. ἐμνηυθῆ δὲ αὐτῷ περὶ τοῦ κυρίου, ὅτι ἐκ τοῦ δαυὶδ ἐστὶ, καὶ μέγα ἔχει ἕνός. οἱ τινὲς εἰσὶ χριστιανίζοντες, καὶ καταγγελοῦσιν ἰησοῦν χριστὸν βασιλεῖα αἰωνίον, μέλλοντα καταλθεῖν πάσας τὰς ὑπὲρ οὐρανῶν (c) βασιλείας, καὶ μόνος μέλλει βασιλεῦειν. θυμῶθεις δὲ ὁ Ὀρμετιανὸς ἐπὶ τούτῳ ἐκέλευσεν, μὴ ζῆν χριστιανούς. ἀποπέιλας δὲ εἰς ἱεροσόλυμα, δεσμίους τοὺς ἐκ γόνους Ἰουδα τοὺς ἀδελφούς τοῦ κυρίου ἐπὶ τὴν ῥώμην (d) ἀνηγαγεν, καὶ ἐπερωτήσεν αὐτοὺς περὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀπεκρίναντο, μὴ εἶναι τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐπίγειον. ἀλλ' ἐπουράνιον. (e) μέλλει δὲ (f) ἐν τῇ συντελείᾳ τῶν αἰῶνων ἐρχεσθαι μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ ἀποδοῦναι ἕκαστῷ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ταῦτα ἀκούσας ὁ καίσαρ καὶ ἐμφοβὸς γενομένος, ἀπέλυσεν αὐτούς, καὶ τὸν κατὰ χριστιανῶν ἐκέλευσεν λυθῆναι (g) πόλεμον. ἐπὶ αὐτοῦ Ὀρμετιανὸς

(b) *Mal.* ἀνηγεγεν.(c) *Al. M.* δυναμεις.(d) *Al. M.* ἀνηγαγεν.

DE JOANNE THEOLOGO.

Joannem Theologum Epheso Romam adductum examini subjecit, & viri sapientiam admiratus in Patrum insulam relegavit. Et Onesimus primò quidem Philemonis servus, postea verò consecratus a Paulo Episcopus fractis cruribus pro Christo mortem obiit. Idem Domitianus magnam in Judaeos persecutionem excitavit, omnes è stirpe regia, id est, Davidis oriundos inquirens. Indicium enim illi factum erat de Domino, quod a Davide oriundus genus magnum haberet, quod Christi nomen profiteretur, & Jesum Christum praedicaret Regem aeternum, qui dissolutis omnibus sub coelo regnis solus regnaturus esset. Qua re irarum plenus Caesar edixit, nequis Christianorum vivus relinqueretur; mittens verò Hierosolymam, quinque Judae nepotes fratres Domini vinctos Romam adduci iussit, quos de Christo, ejusque regno interrogavit. Illi autem responderunt, regnum ejus non esse terrenum, sed coeleste. Fore tamen, ut in saeculorum fine ad judicandos vivos, & mortuos, & ad reddendum unicuique secundum opera ejus cum gloria veniat. Quo audito Caesar perterritus eos dimisit, & Christianorum persecutioni finem

(e) *Al. M. μελλειν.*(f) *Eusf. επι συνθελεια.*(g) *Msc. in margine notatur γε. διωγμον.*

Μαρκος δε μετα τουτὸ ἐπὶ τῆς ῥωμαίων πόλεως συν τῷ θεσπεσίῳ πέτρῳ κατ' ἐκείνῳ καιρῷ τὰς διατριβὰς ποιούμενος, παρακλήθεις ὑπὸ τῶν αὐθοῦ τα ὑπ' ἐκεينو κηρυττομένα ἐγγράφως αὐτοῖς ἐξέθετο.

Λουκᾶς δὲ πάλιν μετα τουτον συγγραφῶν τὴν αἰτίαν προῦθηκεν, δι' ἣν πεποιήται τὴν συντάξιν, δηλῶν, ὡς ἀρὰ πολλῶν καὶ προπετεσερον ἐπιτετηδευκοτῶν διηγησιν ποιησασθαι, ὧν αὐτος πεπληροφόρητο λογῶν. ἀναγκαιῶς συν ἀπαλλαττῶν ἡμᾶς τῆς περὶ τοὺς ἀλλοὺς (q) ἀμφηριστοῦ ὑπὸ ληψέως, τὸν ἀσφαλῆ λόγον, ὧν αὐτος τὴν ἀληθεῖαν (r) κατελιήθει ἐκ τῆς ἀμα παυλῶ συνουσίας τε καὶ διατριβῆς, καὶ τῆς τῶν λοιπῶν ἀποστόλων ὁμιλίας (s) ὠφελήμενος διὰ τοῦ ἰδιοῦ παρεδῶκεν εὐαγγελίου.

Ἰωάννης δὲ μετα τοὺς τρεῖς τὸ κατ' αὐτὸν συνεγράψατο εὐαγγέλιον ταύτης ἕνεκεν τῆς αἰτίας. τῶν προαναγραφέντων τριῶν εὐαγγελίων εἰς πάντας ἤδη καὶ εἰς αὐτὸν διαδιδόμενων ἀποδεξάσθαι μὲν φασὶν ἀληθεῖαν αὐτοῖς ἐπιμαρτυρήσαντα. μόνῃ δὲ ἀρὰ ἐλέγεν λειπεσθαι τῇ γραφῇ τὴν περὶ τῶν ἐν πρώτοις, καὶ κατ' ἀρχὴν τοῦ κηρυγματος ὑπὸ τοῦ χριστοῦ πεπραγμένων διηγησιν. καὶ (t) ἀληθῆς γέ ὁ λόγος. τοὺς τρεῖς γοῦν εὐαγγελιστὰς συνιδεῖν παρῆσαν μόνα τὰ μετα τὴν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ καθειρξίν εφ' ἓνα ἐνιαυτὸν τῷ σωτηρὶ (u) πεπραγμένα συγγεγραφοτάς. ὅθεν ὁ μακάριος ἰωάννης τὸν ὑπὸ τῶν ἀλλῶν εὐαγγελιστῶν παρασιωπηθέντα χρόνον, καὶ τὰ κατὰ τουτον πεπραγμένα τῷ σωτηρὶ πρὸ τῆς τοῦ βαπτιστοῦ καθειρξέως, (x) τῷ κατ' αὐτὸν

(q) Msc. ἀμφηριστοῦ.

(r) Msc. κατελιήθει.

(s) Msc. ὠφελήμενος.

Postea Marcus Romae tunc temporis cum divino Petro moratus, degentium ibi hortatu promulgatam ab illo Christi legem scriptis mandavit.

Post Marcum rursus Lucas evangelium scribens, causam, cur id confecerit, proponit: nimirum quod multi eorum, quos ipse exploratos haberet, sermonum narrationem inconsideratius instituisent. Necessario igitur nos a dubia aliorum opinione abducens, certam eorum, quorum veritatem ipse suae cum Paulo familiaritatis, & consuetudinis, ac habitorum cum reliquis Apostolis colloquiorum ope comperisset, enarrationem suo in evangelio tradidit.

Post hos tres Joannes quoque suum evangelium conscripsit hac adductus ratione. Cum tria evangelia jam scripta in omnium, & ipsius etiam manus pervenissent, eum illa comprobasse, & veritati consentanea esse testatum ferunt. Solam verò, ajebāt, his scriptis deesse narrationem eorum, quae primum Christus, & praedicationis initio gesserit. Et sermo iste plane verissimus est. Tres namque Evangelistas solum ea conscripisse, quae a servatore, postquam Joannes baptista in carcerem missus erat, unius anni spatio gerebantur, intelligere licet. Unde beatus Joannes tempus ab aliis silentio praeteritum, & res tum a servatore gestas, antequam

(t) Msc. θεολογος.

(u) Msc. deest.

(x) Msc. τὸ εὐαγγέλιον.

αυτον ευαγγελιω παραδεδωκεν. διο και (γ) ποτε μεν φασκει, ταυτην εποησεν αρχην των σημειων ο χριστος. ποτε δε μνημονευει του βαπτιστου, ως επι τοτε βαπτιστον εν ανων εγγυς του (z) σαλειμ. σαφως δε τουτο δηλοι το λεγειν. ουτω γαρ ην ιωαννης βεβλημενος εις την φυλακην. εικοτως ουν, (a) την κατα σαρκος του σωτηρος ημων γενεαλογιαν, ατε μαθαιω και λουκα προγραφειταν αποσιωπησαι τον ιωαννην. της δε θεολογιας απαρξασθαι ως αν αυτω προς του θεου πνευματος, οια κρειττοι, (b) πεφυλαγμενης. κεκοιμηται δε εν εφεσω της ασιας, και θαπτεται προς των αυτοθιπικων. ομοιως δε και φιλιππος ο εκ των (c) ιβ. μαθητων, και αυτος χρηματιζων, εν ιεραπολει τελειουται. (d) περι τουτων ουν πολυκρατης (e) της εν εφεσω παροικιας επισκοπος, (f) ουκτωριω γραφει τω ερωμης επισκοπω λεγων ουτως. και γαρ κατα την ασιαν (g) μεγαλα σοιχεια (h) κεκοιμηνται, ατινα (i) ανασησεται τη εσχατη ημερα της παρουσιας του κυριου, εν η ερχεται μετα δοξης (k) εκ ουρανου. και αναζητησει παντας τους αγιους. και φιλιππος μεν γαρ (l) εν τραλ.

κεκoi-

(γ) *Euif.* ποτε μεν, ποτε δε.

(z) *Euif.* σαλημ.

(a) *Mfc.* την μετα κατα σαρκος.

(b) *Mfc.* πεφυλαγμενος.

(c) *Apertissime hic Philippi Apostolus, & Diaconus tanquam unus, idemque foret, confunduntur. Verum actus Apostolorum evidenter contradicunt. v. Isidor. Peluf. epist. 477.*

(d) *Ced.* περι ων.

(e) *Ced.* ο της.

quam Joannes baptista custodiae datus erat, suo in evangelio scriptas reliquit. Hinc aliàs quidem ait: Hoc signorum initium fecit Christus. Aliàs verò mentionem facit Joannis baptistae tunc adhuc in Aenon juxta Salim baptizantis. Perspicue enim hoc declarat dictum istud: Nondum Joannes in custodiam datus erat. Meritò igitur genealogiam fervatoris nostri secundum carnem, utpote a Matthaeo, & Luca jam recensitam Joannes praetermisit, & sermonem de Deo tanquam sibi, ut melius intelligenti, a divino spiritu reservatum primò inchoavit. Defunctus autem Ephesi in Asia ab ejus loci fidelibus sepelitur. Similiter & Philippus unus ex 12 discipulis, qui & ipse oracula edidit, Hierapoli decessit. De his Polycrates Ephesinae paroeciae Episcopus ad Victorium Romanum Episcopum his verbis scribit. Nam & in Asia magna obdormiere luminaria, quae extremo, quo Dominus cum gloria è coelis ad omnes sanctos conquirendos rediturus est, adventus die reviviscent. Etenim & Philippus unus de septem diaconis cum
dua-

(f) *Ced.* ουικτορι.

(g) Hieronymus, & Musculus elementa vertunt. Christophorus feminaria. Sed optime Rufinus luminaria interpretatur. Diog. Laert. in vita Menedemi. *πυλος αρκαδικος επι της κεφαλης εχων ενυφασμενα τα δωδεκα σιχηρια.*

(h) *Euf.* κεκοιμηται.

(i) *Ced.* αναστησονται.

(k) *Euf.* εξ ουρανου.

(l) *Euf.* εν ιεραπολει.

κεκοιμηται, ὁ εἰς των ἑπτα, και (m) δυο θυγατρες
 αυτου γεγρακκιαι παρθενοι. και ἡ ἑτερα αυτου θυγατηρ
 εν ἀγῳ πνευματι πολιτευσαμενη, εν εφεσω (n) αναπαυ-
 σατο, (o) ετι δε και ιωαννης (p) ὁ ἐπι τὸ σθηθος του
 κυριου αναπεσων, ὅς εγεννηθη ἱερευς (q) τὸ πεταλον πε-
 φορηκως, και μαρτυς και διδασκαλος εν εφεσω κεκοι-
 μηται. τραιανος δε διωγμον ἐπι πολυ κατα των χρι-
 στιανων (r) ποιησας, μαρτυρας παμπολλους εφνευσεν,
 ὡστε τους αρχοντας των εθνων αποκακιταντας τῷ πλη-
 θει των (s) μαρτυρων αναγαγειν (t) προς αυτον μαρ-
 τυρουντας τῆ των χριστιανων ελευθερια. ὅτι παντα κατα
 νομους τους πρεποντας (u) διαπραττουσι. χρισον δε μο-
 νον θεον ὁμολογουσι. και ταυτα (x) ακυσαντα παυ-
 σαι τον διωγμον. (y) εμαρτυρησεν δε ἐπι αυτου συμεων
 ὁ του (z) κλοπαᾶ, δευτερος ἱεροσολυμων επισκοπος γενε-
 μενος ων ετων ρκ. σαυρωθεις (a) ἐπι αττικου τινος ὑπα-
 τικου. αλλα γαρ και (b) ἰγνατιος ὁ παρα πλεισιν δια-
 βοητος

(m) In actibus quatuor Philippi filiae memorantur. Sed Polycrates tantum de iis loquitur, quae in Asia obiere.

(n) *Euf.* αναπαυεται.

(o) *Euf.* ὅτι δε.

(p) In margine Misc. *ισως ὁ επισθηθιος*, quod & Cedrenus habet.

(q) Arnoldus Abbas Bonaevallis sic ait: Praeter haec laminam auream, quam petalum vocant, fronti habebat infertam. Erat autem nomen Dei inscriptum. Aristeas de LXX. *εκτυπουν ἐπι πεταλω χρυσω γραμμασιν ἀγῳις τὸ νομα του θεου.*

(r) *Al. M.* κινήσας.

duabus suis filiis, quae virgines confenuere, & quarum altera sancto afflata spiritu Ephesi requievit, in Trallano mortem oppetiit. Adde Joannem, qui ad pectus Domini accubuit, & sacerdos petalum gestavit, martyre, & doctore, Ephesi defunctum. Trajanus mota in Christianos diuturna persecutione quam plurimos martyrio affecit, adeo, ut gentium Principes multitudine martyrum fessi ad ipsum referrent, & Christianorum libertati testimonium darent, eos ex debito legum praescripto agere, solum verò Christum confiteri Deum. Quo audito persecutioni finem fecit. Sub illo martyrium passus est Symeon Cleophae filius, secundus Hierosolymorum Episcopus, sub Attico viro quodam consulari centesimo vigesimo aetatis anno in crucem actus. Sed & Ignatius

- (s) *Al. M. μαρτυρουντων.*
 (t) *Al. M. τῷ αυτοκρατορι.*
 (u) *Al. M. διαπρακτουσι.*
 (x) *Al. M. ακουσας επαυσε.*
 (y) *Al. M. εμαρτυρυσε.*
 (z) *Al. M. κλεισα. Euf. κλωπη.*
 (a) Male Rufinus vertit *apud* Atticum consularem, nec simpliciter consularem, sed legatum consularem.
 (b) Joan. Malela in Trajano ait. *εμαρτυρισε δε επι αυτου τότε ο αγιος ιγνατιος ο επισκοπος της αντιοχειας. ηγνωνηθησε γαρ κατ' αυτου, οτι ελοιδορει αυτον.*

βοηθος της (c) αντιοχειας επισκοπος ων, επι την ξωμην ανεπεμφθη, θηριων βορρα γενόμενος της εις χριστον μαρτυριας ενεκεν. εν τούτοις τοις χρόνοις επι της ασιας των αποστολων ὁμιλητης πολυκαρπος διεπρεπεν ὁ του ἁγίου αποστολου ιωαννου μαθητης προς των αυτοπτων, και ὑπηρετων του κυριου, την επισκοπην σμυρναϊων εγκεχειρισμενος, ὃς εν τοις ὑπερ χριστου αγωσι διηθλησεν. αλλα γαρ κατα τους δεδηλωμενους τραιανου χρονους σιμωνα τον μαγον μενανδρος διαδεξαμενος (d) ὄπλον δευτερον ου χειρον του προτερου της διαβολικης ενεργειας αποδεικνυται. και ὁυτος (e) σαμαρευς, εις ακρον δε γοητειας ουκ (f) ελαττον του διδασκαλου παρελθων, μειζσιν επιδαφιλευεται τερατολογιαις. επι δε κατα τον αυτον καιρον ἑτερας γεγονεν ἄιρεσεως αρχηγος κηριθος. περι τούτου διονυσιος ὁ της κατα αλεξανδρειαν παροικιας ποιμην ταυτα λεγει. κηριθον δε τον και την απ' εκεινου κληθεισαν κηριθιανην ἄιρεσιν συσησαμενον, αξιοπιστον (g) ευφημισαντα τῷ ἑαυτου πλασματι ονομα. τούτῳ γαρ ειναι της διδασκαλιας αυτου τὸ δογμα. επιγειον εσεσθαι την χριστου βασιλειαν. και (h) ὡν αυτος ωρεγετο (i) φιλοσωματος ὡν, και (k) πανυσαρκικος, (l) τούτων ελεγεν απολαυειν μετα την ανασασιν τους ανθρωπους. κατα δε τους αυτους χρονους, και ἡ λεγομενη των νικολαιτων ἄιρεσις επι σμικροτατον συνεση χρονον.

(m) ἢς

(c) Mfc. αντιοχειων.

(d) Alii scutum, armaturam, propugnaculum interpretati sunt. Mfc. χειρον.

(e) Simon ex vico Gittis, Menander ex Caparattea erat.

(f) Mfc. ιλαττων.

(g) *Euφ.* επιφημισαι.

tius Antiochenus Episcopus, famâ celebris, Romam abductus, & pro Christi confessione feris obiectus est. Ea tempestate in Asia enituit Polycarpus Apostolorum contubernalis, S. Joannis Apostoli discipulus, a Domini testibus ocularibus, & ministris Episcopus Smyrnae ordinatus, & strenuus Christi pugil. At enim eodem Trajani tempore Menander Simoni Mago successit, & se alterum priori haud inferius diabolicae solertiae instrumentum ostendit. Samaritanus & ipse, ad praestigiarum apicem haud minus magistro elatus, majoribus verborum portentis antecelluit. Circa idem tempus Cerinthus alterius adhuc haereseos Coryphaeus erat, de quo Dionysius Ecclesiae Alexandrinae Episcopus haec ait: Cerinthum verò, qui haeresin Cerinthianam a suo nomine sic dictam concinnavit, commentum suum idoneo profecutus nomine. Haec enim ipsius doctrina erat. Christi regnum terrestre fore, iisque rebus, quas ipse corpori, carnique deditissimus concupivit, homines post resurrectionem fruituros afferuit. Sub idem tempus sic dicta Nicolaitarum haeresis ortum, & in brevi finem habuit,

cujus

(h) Mfc. *ων.*

(i) Mfc. *φιλοσοφίας φωτατος.*

(k) Mfc. *πανυσαρκας.*

(l) Mfc. *τευτος.*

(m) ἥς δε και ἡ του κοινου αποκαλυψις μνημονευει. οὔτοι νικολαιον, (n) ἕνα των αμφι τον σεφανον διακωνων προς των αποστολων επι την των ενδεων θεραπειαν (o) προσεχειρισμενων ηυχων. περι τουτου ο (p) ερωματευσ κλημης κατα λεξιν ἴσκει εν (q) τῷ τριτῷ ερωματι. εν δε τοις χρονοις τουτοις παρελαβεν περσαι πασαν την (r) ευφρατησιαν ἕως αντιοχειας, και επιστρατευσεν κατ' αυτων τραιανος ἄμα αδριανῷ τῷ γαμβρῷ αυτου επι αδελφῃ, και πολεμησας εκρατησεν σανατρακειν βασιλεια περσων, και πασαν την αυτων χωραν παρελαβεν. και εσήσαν αυτῷ περσαι σηλην χαλκην. και εκτισεν αμιδα μητροπολιν, καλεσας την επαρχιαν μεσοποταμιαν, απομερισας αυτην απο οσδραινις. ὑποσερεφων δε εν ἑωμῃ, ελθων εν νικομηδειᾳ εκτισε εκ των περσικων λαφυρων κυνηγεσιον μεγα συν μονομαχιῷ, και τετραπυλον απο λιθων ξεσων. κατ' εκεινον δε τον καιρον οἱ ιουδαιοι τη σφῶν μανιᾳ χρωμενοι ετολημσαν (s) ἑαυτοις βασιλεια σησαι. εφ' ᾧ κινήθεισ τραικνος απεστειλεν αρχοντας σιβαρους επ' αυτους, οἱτινες χειρωσαμενοι τον προβληθεντα τυρρανον ανα πασαν λοιπον την οικουμενην διακοντες, πληθη αναριθμητα των ιουδαιων εφονευσαν. (t) νοσῶ δε περιπεσων τραιανος τελευτα εν σεληνουσῃ. και
εβασι-

(m) Msc. οἱς δε.

(n) Msc. ἕνα αυτων.

(o) Msc. προσεχειρισμενην.

(p) Msc. στρατευς.

(q) Est verò ἄρραϊαν φασι γυναικα εχων ἑντος μετα την αναλυψιν την του σωτηρος προς των αποστολων ονειδισθεισ ζηλο-

τυπιων,

cujus Joannes quoque in apocalypfi mentionem facit. Iſti Nicolaum unum e diaconis, quos Apoſtoli ad habendam egenorum curam una cum Stephano ordinarunt, jaſtitabant. De hoc Clemens Alexandrinus in tertio ſtomatum libro ad verbum narrat. His temporibus Perſae omnem Euphratis regionem uſque Antiochiam cepere, contra quos Trajanus cum Hadriano ſuo genero movens collatis ſignis Sanatracim Perſarum Regem vicit, & omnem eorum regionem cepit, Perſis aeream illi ſtatuam erigentibus. Condidit Amidam metropolim, & provinciam vocavit Meſopotamiam, ab Oſdroena ſeparatam. In ſuo Romam reditu Nicomediam delatus ex ſpoliis Perſicis locum unum venationi, & alterum duello aptum, & quatuor lapidum politorum portis munitum exſtruxit. Hoc tempore Judaei ad ſuam redeuntes veſaniam Regem ſibi conſtituere auſi ſunt. Quare commotus Trajanus in eos violentos miſit duces, qui capto tyranno Judaeos ubique terrarum perſecuti, innumerabilem eorum multitudinem occiderunt. Trajanus morbo correptus Senuſae obiit,

τυπιαν, εις μεσον αγαγαν, γημαι τω βουλομενω επιτρε-
ψεν. κ. τ. λ.

- (r) Eſt provincia ab ortu habens Euphratem, & a meridie Syriam ſalutarem, alias dicta Comagena.
- (s) *Ale. M.* *ιαυταν.*
- (t) *Chron. Alex.* *υδροπιασας εν σεληγουντι τη πολει της σελευ-
κιας. G. S.* *σεληγουντι.*

εβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ αἰλῖος ἀδριανὸς (u) εἰκοσι καὶ ἓν ἔτος. οὗτος λωβήθει τὸ σῶμα (x) περιηί τας χω-
ρας, ζήτην τινὰ ἐπικουρίαν τοῦ παύου. ἐλθὼν δὲ κατὰ
τὴν πόλιν, καὶ ἰδὼν αὐτὴν ἡδαφισμένην, μόνῃ δὲ τὴν
τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίαν ἰσαμένην, ἐκέλευσε κτισθῆναι
τὴν πόλιν ἄλλην, παρεκτός τευ ναοῦ. ἀκουσάντες δὲ οἱ
ἰουδαῖοι, συνεβρῆσαν ἐκ πάντος ἔθνους, καὶ ἐν ὀλίγῳ
χρονῷ (y) πυκνῶς λίαν συνοικίσθη. ἀλλὰ πάλιν ὁ ἐκ-
βακχεὼν αὐτοὺς (z) πονηροτάτος δαίμων, οὐκ εἰασεν
αὐτοὺς ἡρεμεῖν, ἀλλὰ ἀποσαντες τῆς τῶν ῥωμαίων ὑπα-
ταγῆς, κατέστησαν ἑαυτοῖς (a) σασιασὴν τινὰ (b) βαρ-
χωχίαν. ταῦτα μάθων ὁ καισαρ, ἀπέσειλεν ἐπ' αὐ-
τοὺς στρατοπέδα παμπόλλα, καὶ πολυχρονίως ἐπολιορ-
κουν τὴν πόλιν, ἕως οὗ λιμῷ καὶ διψῆϊ διεφθάρη πᾶς ὁ
λαὸς ἐν αὐτῇ. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐσχάτη ἐρημωσις τῆς ἰου-
δαίας. πάντας γὰρ τοὺς ἰουδαίους ἐξολοθρέυσας, τὴν
πόλιν ἐκέλευσεν τοῖς ἔλλησι κατεχειν αὐτὴν, γραφᾶς
(c) νόμον δογματικῶς κέλευοντα, μηκέτι ἰουδαίους ὀφθαλ-
μοῖς ἔραν τῆς πατρῶας γῆς τὸ ἔδαφος. οἱ δὲ οἰκη-
τορες τὴν ἱερουσόλυμων ἐξ ἀλλοφυλῶν τυγχάνοντες,
σηλὴν τῷ ἀνδριανῷ ἰδρυσαν (d) ἐπ' αὐτῷ τῷ ἱερῷ πα-
ρα τὴν ὠραιαν πύλιν, καὶ ἀμειψάντες τὸ ὄνομα τῆς
πόλεως ἐκάλεσαν αὐτὴν ἐπὶ τῷ ὀνοματι τοῦ κρατούντος
(e) αἰλίαν. ἡ δὲ πρὸ τούτων τῶν χρόνων ἐν ἱερουσόλυ-
μοῖς

(u) *Ced.* κ δ. *Mal.* κ β. μῆνας ε.

(x) *Al. M.* περιειη.

(y) *Al. M.* ταχέως.

(z) *Al. M.* ὁ πονηρός.

(a) *Al. M.* σασιασίνην.

obiit, quem secutus Aelius Adrianus annos XXI imperavit. Hic vitiatum corpore regiones peragravit, malo remedium quaesiturus. Accedens ad urbem, eamque videns solo aequatam, erecta tantum Christianorum ecclesia, integram praeter templum exstrui iussit. Quo audito Judaei undique gentium eò confluerunt, & brevis urbs civibus frequentata est. At pessimus rursus genius eos incitans, quiescere haud sivit, sed excussio Romanorum iugo seditiosum quemdam Barchochiam sibi Regem crearunt. Qua de re edoctus Caesar multas in eos copias misit, quibus urbs diu obsessa, fame tandem, sitique periit. Atque haec fuit ultima Judaeae devastatio: Extinctis enim Judaeis omnibus, urbem a Graecis habitari praecepit legem sanciens, ne quis Judaeorum posthac solum patrium oculis intueretur. Hierosolymorum incolae, qui alia ex gente descendebant, columnam in ipso templo prope portam speciosam Hadriano statutam, nomen civitatis immutantes, a Caesaris nomine Aeliam appellarunt. Sanctissima, quae ante hoc tempus Hierosoly-

(b) *Al. M. βαρχοχιβαν. G. S. χοχιβας. Euf. βαρχοχιβας.*
 Alibi scribitur *βαρχοιβας, ὁ δὴ αἰετῶν ἀηλοί.*

(c) *Misc. νομῶν κελευῶν.*

(d) *Al. M. ἐν αὐτῶ.*

(e) Aelium non instaurasse Hierosolymam, sed aliam a se Aeliam dictam de novo exstruxisse alii asserunt.

μοις (f) γεγονυια ἀγιωτάτη εκκλησια ἐξ ἑβραίων συ-
 σασα κυκ (g) ἐδεχοντο επισκοπον απεριτμητον. οἱ δε
 εν ἱεροσολυμοις εκ περιτομης γεγονοτες επισκοποι εισιν
 οὔτοι. πρῶτος ἰακωβος ὁ ἀδελφος του κυριου. συμεων ο
 του κλωπα. ιουσος. (h) βακχαιος. τωβουαιος. βεν-
 ἰαμιν. ἰωαννης. ματθαιος. φιλιππος. σενεκας. ιουσος.
 λευης. εφρης. ἰωτηφ. ἰουδας. οὔτοι παντες εκ περι-
 τομης ὑπηρχον δεκα και πεντε τον αριθμον. συνα-
 γονται δε απο της ἀλωσεως ἱερουσολυμων ἕως της ὑστερας
 πολιορκιας, και της των ἰουδαιων τελειας εκβολης (i)
 ετη ν. ἡ δε κατα την αιλιαν συσασα ἀγιωτάτη εκκλησια
 ἐξ εθνων τυγχανουσαι πρῶτον καθισα επισκοπον ἐξ εθ-
 νων μαρκον ἀνδρα (k) τα παντα ἀγιωτατον. μαθοντες
 δε εκ παραδοσεως οἱ πιστοι τον τοπον του ἀγίου γολγο-
 θα (l) κεχωσμενον ετι και αφανη τυγχανοντα, ερχο-
 μενοι κατ' ἡμεραν σεβασμιως προσεκινουν. ὅπερ θεω-
 ρουντες οἱ (m) εἰδωλομανουντες του διαβολου (n) ὑπο-
 βαλοντος αυτοις, ἠκοδομησαν ἐκεῖσε ναον τῷ ἀγαλματι
 της ακαθαρτου δαιμονος αφροδιτης. κωλυθεντων δε των
 χριστιανων της εν τῷ τοπῷ παρεδου, (o) ἀγνωσοι τοις
 πολλοις λοιπον οἱ ἀγιοι τοποι εγενοντο. κατα τουτους
 τους χρονους απο (p) μενανδρου, ὃν διαδοχον του σιμων-
 νος ἡδὴ προτερον παρεδεδωκαμεν, ἀμφισομος ὡσπερ δι-
 κεφαλος σφικωδης τις (q) προσέλθουσα δυναμις (r) δυοιν
 αἰρε-

(f) Msc. γεγονοτες.

(g) Al. M. ἐδεχετο.

(h) Al. M. ζαχαιος.

(i) Al. M. ετη ν η.

(k) Al. M. κατα παντα.

(l) Msc. κεχωρισμενον.

folymis extitit, ecclesia ex Hebraeis constans Episcopum incircumcisum non admifere. Episcopi autem Hierofolymorum circumcisi hi sunt. Primus Jacobus frater Domini, dein Symeon Cleophae filius, Justus, Zachaeus, Tobias, Benjamin, Joannes, Matthias, Philippus, Seneca, Justus, Levi, Ephres, Josephus, Judas, qui omnes quindecim ex circumcisione fuerunt. Colliguntur verò ab Hierofolymorum expugnatione usque ad ultimam obsidionem, & totalem Judaeorum expulsionem anni quinquaginta. Sanctissima verò ecclesia Aeliae ex gentibus constituta primum ex gentibus Episcopum creavit Marcum spectatae virtutis virum. Caeterum fideles, qui sacrum Golgothae locum jam obrutum, & occultum ex traditione didicerant, singulis huc diebus venire, eumque pie adorarunt. Quod conspicati idolorum cultores instinctu diaboli templum impurissimae Veneris statuae extruxerunt. Seclusis igitur à loci aditu Christianis, sacra haec loca a multis postea ignorari coepere. Hoc tempore anceps simul ac biceps vis instar serpentis ex Menandro, quem Simonis successorem fuisse prius memoravimus, emergens duarum haeresium diversa-

(m) *Al. M.* ειδωλολατραι.

(n) *Msc.* υπαλοντος.

(o) *Msc.* αγνωστον.

(p) *Msc.* μεν ανδρῶν.

(q) *Euf.* προελθουσα.

(r) *Al. M.* δυειν.

αἵρεσεων διαφόρων αρχηγους κατεσησατο, (s) σατορμιλον (t) αντιοχεια τὸ γενος, και (u) βασιλιδην αλεξανδρεα, ὧν ὁ μὲν κατα συριαν, ὁ δὲ κατ' αιγυπτον συνεσησαντο θεομιτων αἵρεσεων διδασκαλιαν. τα μεν συν πλεισα τον σατορμιλον τα αυτα τῷ μενανδρῷ ψευδολογηται ὁ ειρηναιος δηλοι, προσχηματι δε απορρέητοτερω τον βασιλιδην εις τὸ απειρον τειναι τας (x) εννοιας δυσσεβους αἵρεσεως ἑαυτῷ τεραιτωδεις αναπλασαντα μυθοπαικας. γραφει δε εφεξης ὁ ειρηναιος, συγχρονισαι τουτοις λεγων, και καεποικρατην ἑτερας αἵρεσεως της των γνωσικων επικληθεισης πατερα. οὔτοι ουχ, ὡς σιμων, κριβδην, ἀλλ' εις φανερον τας μαγειας παραδιδοναι ηξισου, ὡς επι μεγαλοις σεμνυνομενοι (y) τοις κατα περιεργιαν προς αυτων επιτελουμενις φιλτροις. ταυτα δη τοις απισοις εθνεσιν πολλην παρειχε κατα του θειου λογου (z) δυσφημιας περιουσιαν, της εξ αυτων φημης εις την του παντος χριστιανων εθνους διαβελην καταχεομενης. ουκ εις μακρον γε μην ταυτα προχωρει, της (a) θειας του κηρυγματος διδασκαλιας τη των κηρυκων αυτης αξιοπιστια διαλαμπουσης. (b) εσβεσαν μεν γαρ αυτικα προς αυτης (c) ελεγχομενα της ενεργειας τα των εχθρων επιτεχνηματα, αλλων επ' αλλαις αἵρεσεων (d) καινοτομουμενων, ὑπορρέουσων αει των προτερων, και εις πολυτροπους, και πολυμορφους ειδεας αλλο-

(s) *Eus. Ced.* σατορμιλον.

(t) *Mft.* αντιοχεια.

(u) *Basilides docuit: Christum μη ειναι δ' ανθρωπον, μηδε σαρκα ειληφεναι, sed meram phantasmam εν τῷ φαινεσθαι.*

(x) *Eus.* επινοιας.

verfarum Coryphaeos produxit, Saturnilum genere Antiochenum, & Bafilidem Alexandrinum, quorum ille in Syria, hic in Aegypto in vifarum Deo haeresium scholas erexere. Saturnilum quidem maximam partem eadem cum Menandro commenta habuiffe, Bafilidem verò specie magis occulta haereticos animi fensus in immensum intendiffe monitrosas sibi effingendo fabulas, Irenaeus docet, qui profequitur fcribens, Carpocratem quoque alterius, quam Gnofticorum vocabant, haereseos patrem eodem cum illis tempore extitiffe. Ifti non clam, ut Simon, fed palam praeftigias fuas exhibendas cenfuerunt, tanquam magnis philtris a fe curiofe confectis infignes. Haec gentibus a fide alienis verbum divinum convitiis profcindendi amplam praebuere materiam, illorum fama in totius gentis christianae calumniam diffusa. At haec longius non proceffere, quoniam divina, quae praedicabatur, doctrina praedicatorum autoritate refplenduit. Continud enim adverfariorum conatus, quos ipfa virtus coarguit, reftincti funt, cum aliae ex aliis haereseos innovarentur, prioribus femper fubterlapis, & in multimodas, ac multiformes species aliter,

atque

(y) Mfc. της κατά περιλήψιν προς αυτον επιτελουμενοις.

(x) Mfc. δυσφημιαν.

(a) Euf. αληθειας.

(b) Euf. εσβεσο.

(c) Mfc. ελεγχόμενοι. Euf. απελεγχομενα.

(d) Mfc. κενотоμένων.

ἀλλοτε ἀλλῶς φθειρομένων . ἐπεδίδου δὲ εἰς αὐξήσιν ,
 καὶ μέγεθος ἢ τῆς καθ' ἑαυτοῦ καὶ μόνῃς ἀληθοῦς ἐκκλη-
 σίας (e) λαμπρότης τὸ σέμνον καὶ εἰλικρινές , καὶ ἐλευ-
 θερόν τότε σωφρον καὶ νοερόν τῆς ἐνθεοῦ πολιτείας τε καὶ
 φιλοσοφίας , εἰς ἅπαν γένος ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων
 ἀποσιμβουσα . ἀδριανὸς δὲ νοση βλήθεις , καὶ ὑδρόπια-
 σασ ἐτελευτήσεν καὶ ἐβασίλευσεν (f) ἀντωνίνος ὁ εὐ-
 σεβῆς ἀντ' αὐτοῦ (g) ἐτὴ κβ . εὐσεβῆς δὲ ἐλεγέτο ,
 ἐπεὶ ἀφῆσιν τῶν χρεῶν δέδωκεν καὶ τοὺς ταμιακοὺς
 χαρτὰς καὶ γραμματεῖα ἐπυρπόλησεν . ἐπὶ αὐτοῦ ἰου-
 σίνος φιλόσοφος , καὶ τῆς εὐσεβείας πρῆμαχος , ἀπο-
 λογιτικὸς αὐτῷ προσεφώνησε λόγους ὑπὲρ τῆς τῶν χρι-
 στιανῶν πίστεως , ὅστις καὶ θείῳ κατεκοσμήθη μαρτυρίῳ .
 εἰρηναῖος δὲ ὁ πολλακίς εἰρημένος τῆς ἐν λουγδουνῷ πα-
 ροικίας ἐπισκόπος ὢν , ἐν ταῦτοις ἠκμαζε τοῖς καιροῖς .
 οὗτος ἐν τῷ πρώτῳ τῷ πρὸς τὰς αἵρεσεις κατὰ τὸν αὐ-
 τὸν χρόνον ἴσκει , γεγενῆσθαι ταῖσι τινὰ τῆς τῶν ἐγ-
 κρατητῶν αἵρεσεων ἀρχηγόν . λέγει δὲ οὕτως . ἀπο-
 σατορνίλου καὶ μαρκιανὸς οἱ κἀλυμένοι ἐγκρατεῖς ἀγα-
 μίαν ἐκηρύξαν , ἀθέτουτες τὴν ἀρχαίαν πλάσιν τοῦ
 θεοῦ , καὶ ἥμα κατηγοροῦντες , τὸ ἀρεῖν καὶ θῆλυ εἰς
 (h) γέννησιν ἀνθρώπων πεποικητός , καὶ τῶν λεγομένων
 παρ' αὐτοῖς ἐμψυχῶν (i) ἀποσχὴν ἠγάσαντο . ἀχαρι-
 ζούντες τῷ παντὶ πεποικητοὶ θεῷ , ἀντιλεγούσι τε τῇ
 τοῦ πρώτου πλάσεω σατηρίῳ . καὶ ταῦτ' (k) νῦν ἐξη-
 ρεθῆ

(e) Msc. λαμπρότης.

(f) Msc. ἀντωνίος.

(g) Chr. Alex. ἐτὴ κβ . Ced. x δ . Nempe utrumque annum incompletum pro integro numerant, ut antiqui soliti sunt.

atque aliter exolescentibus. At catholicae, foliusque verae ecclesiae splendor magnum incrementum cepit, cum ejus gravitas, sinceritas, & libertas, nec non modestia, & divini vitae instituti, ac philosophiae ratio in omne Graecorum, ac barbarorum genus resplenderet. Hadrianus verò morbo correptus, & aqua intercute vexatus decessit, post quem Antoninus Pius XXII annos regnavit. Pius autem vocabatur ob remissa debita, syngraphasque combustas. Huic Justinus philosophus, & pietatis antesignanus pro Christianorum fide apologeticos tenuit sermones, divino & ipse decoratus martyrio. Memoratus jam saepe Irenaeus Lugdunensis ecclesiae Episcopus hoc claruit tempore, qui in primo contra haereses libro sub idem tempus narrat, extitisse Tatianum quemdam Encratitarum haeresis architectum. Sic autem ait: Disti Encratitae, seu continentis è Saturnili, & Marcionis schola progressi caelibatum praedicarunt, vetus Dei opus improbantes, & Deum, quod marem ac foeminam ad hominis generationem formaverit, tacite incusantes. Censuerunt abstinendum esse ab animantibus, accepti a rerum creatore beneficii immemores. Quin & primi hominis salutem negarunt. Et hoc nuper
ab

(h) *Euf. Chr. Al.* γενεσιν.

(i) *Msc.* αποχην εισηγησατο. *Euf.* εισηγησαντο.

(k) Monendum *vuv* apud Graecos interdum idem valere, ac nuper. Id quod & hic valet.

εβη παρ' αυτοις, (l) τατιανου πρωτως ταυτην εισενεγκαντος την βλασφημιαν, (m) ὅς ιουστίνου ακροατης γεγονως, εφ' ὅσον μεν συν ηκειω, ουδεν εξεφηνεν τοικυτον. μετα δε την εκεινου μαρτυριαν αποσας της εκκλησιας σιματι διδασκαλου επαρθεις, ὡς διαφερων των λοιπων ιδιον χαρακτηρα διδασκαλιας επισησατο, αιωνιας τινος (n) αοριστους ὁμοιως τοις απο ουαλεντινου μυθολογησας, γαμον τε, φθοραν, και προειαν, παραπλησιως μαρκιων και σατορνιλω αναγορευσας. αυθις δε εν τοις αυτοις χρονοις ἑτερων ἀιρεσιαρχων μνημην πεποιηται εν τῷ τριτῷ προς τας ἀιρεσεις λεγων ὕτως. ουαλεντινος μεν γαρ ἦλθεν εις ῥώμην επι ὕγιου. ηκμασεν δε επι πιου, και παρεμεινεν ἕως ανικητου, ειτα τον απειρον βυθον της αυτου πλανης ὑπδειξας, και τον απογρυφον αυτου κακιαν ἐρπετου δικην Φωλευσντος Φανερωσας. αλλον τινα παλιν καιτα τους αυτους χρονους γεγενησθαι φησι μαρκον ονοματι, μαγικης κυβειας εμπειροτατον. αλλα γαρ και κερδωνος τινος, και μαρκιωνος μνημην ποιουμενος ουτως γραφει. κερδων δε τις απο των (o) περι τον σιμοναι τας αφορμας λαβων, και επιδημησας εν τη ῥώμῃ επι ὕγιου εδιδουξεν τον ὑπο του νομου, και των προφητων κεκαλυμμενον θεον, μη ειναι πατρα του κυριου ἡμων ιησου χριστου. τον μεν γαρ γνωριζεσθαι τον δε (p) αγνωστον ειναι, και τον μεν δικαιον, τον δε αγαθον ὑπαρχειν. διαδεξαμενος δε αυτον μαρκιων ὁ ποντικος (q) ηξησησεν τὸ διδασκαλειον απη-
ρυθριασ-

(l) Msc. τατιανος πρωτός.

(m) Msc. ὡς.

(n) Chr. Al. αοριστούς.

ab ipsis inventum est, Tatiano omnium primo hanc blasphemiam inducente. Erat is Justini discipulus. Quamdiu verò cum illo versabatur, nil tale in medium protulit. At post illius martyrium ab ecclesia descivit magistri opinione elatus, quasi ab aliis discrepans propriam doctrinae notam haberet, cum Valentinianis saecula quaedam sub aspectum non cadentia effingendo, & cum Marcione, ac Saturnilo matrimonium esse corruptelam, atque stuprum pronunciando. Rursus aliorum, qui hoc tempore extiterunt, Haeresiarcharum in tertio contra haereses libro mentionem fecit his verbis. Valentinus enim sub Hygino Romam venit, sub Pio viguit, & ad Anicetum usque permanfit, immensum dein erroris sui fundum exhibens, malitiamque serpentis instar in specu latitantis reconditam in apertum protrahens. Alium quemdam denuò nomine Marcum aleae magicae peritissimum circa idem tempus extitisse ait. Quin & Cerdonem quemdam, & Marcionem memorans ita scribit. Quidam verò Cerdon a Simonis aedeculis occasionem nactus, & sub Hygino Romam profectus, Deum a lege, & prophetis praedicatum, Domini nostri Jesu Christi non esse patrem docuit, hunc notum, illum ignotum; hunc justum, illum verò bonum asserens. Huic Marcion Ponticus successit, & scholam au-

xit

(o) *Chr. Al. κατά σιμωνά.*

(p) *Euf. αγιωτά.*

(q) *Euf. νυξί.*

εὐθριασμενως βλασφημιων. ταυτα μεν περι τουτων ὁ εἰρη-
 ναιος. κατα δε τον αυτον χρονον επι της μεσης των
 ποταμων βαρδισαινης τις γεγενηται, ἰκανωτατος, και
 διαλεκτικωτατος εν τη των συρων Φωνη. ἕτος προτερον
 της (r) ουαλεντινου σχολης ὑπηρχεν, καταγωγος δε ταυ-
 της, και πλεισα της (s) κατ' αυτους μυθοποιας απη-
 λεγξας, εδκει μεν πως αυτος ἑαυτω επι την ορθοτεραν
 γνωμην μετατεθεισθαι. ου μην και παντελως απερι-
 ψατο της παλαιας ἀρεσεως τον (t) τροπον. απεθανεν
 δε αντωνινος, και εβασιλευσεν αντ' αυτου μαρκος αυρι-
 λιος συρης, (u) ὁ και αντωνινος ὁ υἱος αυτου, συν και
 λυκιω αδελφῳ (x) ετη ιθ. διωγμου δε κινήθεντος, πολ-
 λοι γεγενασι μαρτυρες, θανοντες προθυμως ὑπερ χριστου.
 σημεια δε μεγαλα εγινετο, ὡστε αυτον καισαρα μαρ-
 κον, συν παντι τῳ στρατευματι αυτου σπανει ὕδατος
 μελλοντα διαφθειρεσθαι, τη των χριστιανων (y) ευχη
 περισωθηναι, του θεου εν ανδρσι τοποις αποσειλαντος
 αυτοις τον ὑετον. τελευτησαντος δε συρηου διαδεχεται την
 ἡγεμονιαν κομοδος, και βασιλευει (z) ετη ιβ. κατα
 τουτους τους χρονους κλημης ὁ σρωματευς ἐπ' αλεξανδρ.
 εγνωριζετο. (a) κατα δε την φρυγιαν ἀρεσεις ξενας αυ-
 θις

(r) *Euf.* κατα ουαλεντινον.

(s) *Euf.* κατα τουτον.

(t) *Euf.* τροπον.

(u) *Al. M.* ὃν και διαδεχεται.

(x) *Al. M.* ετη ιθ. *Al.* ιη.

(y) *Themistius in orat. ad Theodof. Imp. nondum edi-
 ta haec habet.* ταυτη, εφη, τη χειρι προουρεψαμεν σε,
 και ἰκετευσα τον ζωης δοτηρα, ἡ ζωνην ουκ αφειλομην. και
 ουτω κατηδισε τον θεον τη ευχη, ὡς εἰς αἰθριας ἦλθον νεφελαι
 ὑδροφο-

xit obtrectator impudens. Haec de illis Irenaeus habet. Sub idem tempus in Mesopotamia Bardifanes quidam, vir peritissimus, & in lingua Syriaca disertissimus extitit. Hic primum in schola Valentini enutritus erat, ea verò damnata, commentisque eorum potissimum confutatis ad rectiorem quodammodo mentem sibi ipsi reductus videbatur. At non penitus antiquae haereseos habitum abiecit. Extincto Antonino regnavit Marcus Aurelius Verus, & Antoninus ejus filius cum fratre Lucio per 19 annos. Exorta autem persecutione ingens martyrum multitudo erat, alacriter pro Christo mortuorum. Maxima fiebant prodigia, adeo, ut & ipse Caesar cum toto suo exercitu aquarum penuria periturus Christianorum precibus servaretur, Deo ipsis imbrem in locis inaquosis demittente. Moritur autem Verus, cui in imperio succedit Commodus, & XII annos regnat. Circa hoc tempus Clemens Stromateus Alexandriae clarus erat. At in Phrygiae contermino novas rursus haereseos honesti osor, malique fautor

ὑδροφοροῦσαι τοῖς στρατιώταις. Hac, inquit, manu supplex te obsecro datorem vitae, qua nullius vitam abstuli. Et sic obstrinxit Deum precibus, ut ex aere sereno nubes venerint, aquas militi depluentes.

(x) *G. S. ἐτη ιγ. Mal. ἐτη κβ. μνας η.*

(d) Non in Phrygia ipsa, sed in loco Phrygiae contermino, vertendum est. Alii enim addunt: *ἐν τῇ κατὰ τὴν Φρυγίαν μυσία*, quae non alia, quam Phrygiae contermina, seu asiatica est.

θις ὁ μισοκαλλος και Φιλοπικνηρος δαιμων επιΦυεσθαι τη εκκλησια ενεργει . μονταινον γαρ τινα επιηγειρεν λεγειν (b) ἑαυτον παρακλητον . (c) πρισκαν δε και μαξιμιλλαν προφητιδας (d) τουτου ἑαυτας . αλλα γαρ κατα τον καιρον επι τουτον ζητησεως γενομενης περι της πασχαλιας ἑορτης ἡμερας συνδος επισκοπων συνεκροτηθη εν παλαισινη , ἣς ἐξηρχεν ναρκισος επισκοπος ἱεροσολυμων , θεοκτισος επισκοπος καισαρειας . ειρηναιος επισκοπος λουγδουκου . βακχυλιδης επισκοπος κορινθου και λοιποι επισκοποι , οτινες ὤρισαν , μηδαμως εν ὀιαδη ποτε της ἑβδομαδος ἡμερα εμπιπτουσης $\overline{\text{ιδ}}$ κατα σεληνην ξανθικα απονησευειν , και ιουδαικως ἑορταζειν . αλλ' εν μοιη τη κυριακη ἡμερα την αναστασιμον επιτελειν ἑορτην . ετελευτησεν δε κομοδος αιφνιδίως αποπνιγεις , και εβασιλευσεν περτιναξ (e) μηνας $\overline{\text{ε}}$. και εσφαγη ὑπο των στρατιωτων ὡς ἐξερχεται απο του παλατιου (f) εις τον μαρτην . μετα τουτον σεμηρος εβασιλευσεν (g) ετη $\overline{\text{ιη}}$. εφ' ὅυ διωγμου μεγαλου κινήθεντος , πολλοι κατα παντα τοπον εμαρτυρησαν , πρισαντο δε της αληθους διδασκαλιας μιλιτιαδης συγγραφευς . πλουταρχος . ειρηναιος . ἡρακλειδης . ἡρων . βασιλιδ . και απολλωνιος ὁ διαβοητος (h) επι Φιλοσοφια , και πισεως ρεθης ὁμολογια , ὅς εμαρτυρησεν εν ῥώμη , και λεονιδες ὁ ωριγενους πατηρ την αυτην ευσεβειαν ζηλωσας εμαρτυρησεν . επι αυτου συμμαχος των ἑβραϊκων γραφων ἑρμηνευς , επι την

ἑλλη-

(b) Mfc. ἑαυτῶ.

(c) Sic plurimi vocant Ced. πρισκιλλω. Chr. Al. item.

(d) Mfc. τουτους ἑαυτους.

(e) Chr. Al. Glyc. Mal. μην. β.

fautor daemon in Ecclesia nasci fecit. Montanum enim quemdam, Priscam, & Maximillam fuscitavit, illum, ut se paracletum; has, ut se illius vates divinas dicitarent. At enim isto adhuc tempore, cum de paschatis die quaestio esset, Concilium Episcoporum in Palaestina convocatum est sub auspiciis Narcissi Hierosolymorum, Theoctisti Caesareae, Irenaei Lugduni, Bacchilidis Corinthi, ac reliquorum Episcoporum, qui decrevere, ut ne, quocunque hebdomadis die decima quarta lunae Xanticae inciderit, soluto jejunio pascha celebraretur, sed in die dominica solenne resurrectionis festum ageretur. Commodus repente anima interclusa expiravit, ejusque successorem Pertinacem post sex mensium imperium milites e palatio in campum Martium exeuntem necarunt. Post hunc Severus annos XIX regnavit, sub quo maxima persecutione excitata multi ubique locorum martyrio coronati sunt. Pro vera autem doctrina steterunt Miltiades historicus, Plutarchus, Irenaeus, Heraclides, Heron, Basilides, & Apollonius philosophia, & verae fidei confessione celebris, qui Romae martyrii palmam tulit. Leonides, Origenis pater, eodem pietatis fervore pro Christo sanguinem fudit. Sub illo Symmachus scripturarum hebraicarum interpres

(f) *Mal.* εις τον μαρτυριον. *Georg Hamart.* Msc. τον μαρτυριον μανα.

(g) *Mal.* ετη ιζ. μην. θ. *Chr. Al.* ετη ιθ. *Ced.* ετη ιζ.

(h) Msc. επι φιλοσοφικων.

Ἑλλήνων Φωνὴν μετήγαγεν. ἐβιώναιος δὲ γεγονεν αἰρε-
 σιαρχῆς τῶν λεγόντων, φίλον ἀνθρώπον ἐξ ἰωσήφ τῶν
 χριστῶν, καὶ τὸν μωσέως νομὸν ἰουδαϊκῶς φυλάττων. ὁ δὲ
 αὐτὸς σευηρὸς ἦλθεν (i) βυζαντιῶ, καὶ ἐκτίσεν δημοσίῳν
 λουτρῶν τὸν ζευξιππῶν, καὶ τὸ (k) ἵπποδρομιῶν. καὶ τῶ
 σκτῶ καὶ δεκατῶ ἐτεὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐξέλθων εἰς πο-
 λεμὸν βαρβαρικὸν ἐπὶ τὴν δύσιν ἐτελεύτησεν. ἀντωνίνος
 καρακαλὸς τὸν πατέρα σευηρὸν διαδεξαμένος ἐβασίλευ-
 σεν (l) ἐτὶ ζ̄. ἐπὶ τούτου ὠριγενῆς διαφορὰ κατατατ-
 τῶν συγγραμμάτων, καὶ τὰ ἑξαπλά βιβλία κατεσκευα-
 σεν. οὐ μόνον γὰρ τὰς ἐπισήμους τεσσαρὰς ἐκδώσεις συν-
 ἠγάγε κατα ταῦτον, ἀλλὰ καὶ (m) ε. καὶ ς. κατα
 τοὺς χρόνους ταύτους ἐν τινὶ πύθῳ ἐν ἱερίχῳ ἑυρηκῶς (n)
 ταύτας συνεζεύξεν. ἐπὶ (o) ταῦτον τοῖνον τὰς πασὰς
 συναγαγὼν (p) διελὼν τε πρὸς κῶλον, καὶ ἀντιπαρα-
 θεὶς (q) ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἑβραίων σημειώ-
 σεως, τὰ τῶν λεγομένων (r) ἑξαπλῶν ἀντιγραφῶν κα-
 τεσκευασεν βιβλία. ἐπελθόντων δὲ πέρσων καὶ παραλα-
 βόντων τὴν σόδρῶνιν, μαθὼν ἀντωνίνος, κατήλθεν ἀπὸ
 ῥώμης καὶ συμβαλὼν πόλεμον ἐσφαγῆ (s) μέσον ἐδε-
 σης

(i) Chr. Al. ἐπὶ τὸ βυζαντιῶν.

(k) Chr. Al. ἵππικῶν. Cca. ὑπόδρομον.

(l) Mal. Glyc. ἐτὶ ς.

(m) Eujeb. οὐ μόνον περὶ τὴν, καὶ ἑκτὴν, ἀλλὰ καὶ ἑβδόμην. Id
 verò tantum de Psalmodum editione intelligendum.
 Zon de Origene. Ἐν δὲ τοῖς ψαλμοῖς καὶ ἑβδόμης μεμνη-
 ται ἑρμηνείας, ὡς ἐν ἱερίχοι ἑυρηκῆς. Hieron. lib. 2. ad-
 versus Rufinum sex statuit.

(n) Mfc. ταύταις.

(o) Mfc. αὐτῶν.

pres in graecam linguam eas transtulit. Ebionaeus autem extitit haeresiarcha dicentium, Christum fuisse merum hominem ex Josepho, & legem Moysis Judaeorum more observasse. Idem Severus Byzantium venit, & lavacrum publicum Zeuxippum, ac Hippodromium condidit. Decimo octavo imperii sui anno in expeditionem contra barbaros profectus, in occidente vitam posuit. Antoninus Caracala Patri Severo successit, & imperio VII annos praefuit. Sub hoc Origenes praeter varios libros hexapla quoque confecit. Non enim quatuor tantum insignes editiones collegit, sed & quintam, ac sextam Jerichonte in dolio a se inventam cum prioribus conjunxit. Omnibus igitur in unum redactis, ac colo disjunctis, adhaec invicem, & cum textu hebraico collatis, sic dicta hexapla concinnavit. Perfas incurfione facta Osdroinam cepisse audiens Antoninus Roma accurrit, & collatis signis inter Edeffam, & Cariam ceci-

(p) Mfc. *διελωνται.*

(q) *Al. M. αλληλων.*

(r) Scilicet ob sex editiones graecas. LXX. Aquilae. Symmachi. Theodotionis. Duorum anonymorum. Textus autem hebraicus inter versiones numerandus non est. Pentateuchi jam septem sunt.

(s) Georgius Syncellus addit: *πολεις δ' αυται της οσρονης.*
Chr. Al. αιδεσης και καρρων. Zon. εξ εδεσης εις καρρας
απιοντι.

σης και καρων. (t) μακρινος τον αντωνινον διαδεξαμενος βασιλευει ετος α. εσφαγη δε εν αρχελαιδι, και εβασιλευσεν (u) αντωνινος ο ηλιογαβαλος (x) ετη δ. εκτισε δε λαοδικειαν πολιν της συριας, και ετειχισεν αυτην. εσφαγη δε αντωνινος εν τη ρωμη υπο του ιδιου συγγενους. αλεξανδρος ο μαμμαιος παις, τον ηλιογαβαλον διαδεξαμενος εβασιλευσεν ετη ιγ. αυτη η μαμμαια θεοτεβεσατη υπαρχουσα, της ωριγενους πανταχουσε βωμενης φημης ακουουσα περι πολλου ποιειται της του ανδρος θεας αξιωθηναι, και δη επι αντιοχειας διατριβουσα, μετα στρατιωτικης δορυφοριας αυτον ανακαλειται, (y) παρ' η χρονον διατριψας πλεισα τε οσα εις την του κυριου δοξαν, διαλογων επιδειξαμενος, επι την αλεξανδρειαν αυθις επανηλθεν. οι δε κατα την αιλιαν γενομενοι επισκοποι απο αδριανου εως της δε της βασιλειας, ουτοι εισιν. μαρκος. κασσιανος. πουπελιος. μαξιμος. ιουλιανος. γαιος. συμμαχος. (z) γαιος ετερος. καιπιτων. ουαλης. δολοχιανος. ναρκισσος. ουτος δε ο ναρκισσος αποσολικois χαρισμασιν λαμπρυνομενος και της ησυχιας ερων, καταλειψας την επισκοπην εις αγνωστους τοπους απεδρα. πολλα δε ζητηθεντος υπο του λαου, και των της επαρχιας επισκοπων, και μη ευρεθεντος, προβαλλεται αντ' αυτου επισκοπος διος, μετ' αυτων (a) γερμανος, τουτον διαδεχεται (b) γορδιος.

ΕΠΙ

(t) Msc. μαρινος. rectius μακρινος.

(u) Hamartolus, & Joeles. μετα δε μακρινον εβασιλευσεν αντωνινος ο γαλλος ετη δ. An sic expressum Heliogabali nomen fuit?

(x) Al. M. ετη ιδ. Glyc. ετη γ.

cecidit. Macrinus Antoninum secutus annum unum ad clavos fedit, quo in Archelaide occiso Antoninus Heliogabalus quatuor annos regnavit. Hic Laodicaeam Syriae urbem aedificavit, murisque munivit; Romae verò suo a propinquo necatus est. Alexander Mamaeae filius Heliogabali successor annos XII regnavit. Mamaea haec pietate insignis rumore, qui de Origene in omnem manabat orbem, audito honorari viri conspectu maximi fecit, & cum Antiochiae moraretur, cum satellitum comitatu eum ad se invitat, apud quam aliquamdiu moratus iis, quae ad Dei gloriam erant, potissimum demonstratis Alexandriam iterum reversus est. Episcopi, qui ab Hadriani imperio hucusque Aeliensi Ecclesiae praefuerunt, sequentes sunt. Marcus, Cassianus, Puplius, Maximus, Julianus, Cajus, Symmachus; Cajus alter, Capito, Valens, Dolochianus, & Narcissus, qui donis ornatus Apostolicis, ac tranquillae vitae amans relicto Episcopatu in ignota loca aufugit. Et cum diu, multumque a populo, provinciaeque Episcopis quaesitus non inveniretur, substituitur Episcopus Dius, & post eum Germanius. Huic successit Gordius, sub quo tanquam

ex

(y) Msc. παρη.

(z) Al. M. ιουλιανος ἑτερος.

(a) Al. M. γερμανιος.

(b) Al. M. γορδιος.

επι τουτου ὡσπερ ἐξ αὐτῶν παλιν ἀναφαιεται ναρκισσος . και ην συν τῷ χειροτονηθεντι επισκοπῷ γερον πολυ ὑπαρχῶν, ὡς εἶποι αὐτον (c) τριακοσον ἀπο του σωτηριου παθους . του δε συν αὐτῷ επισκοπου τελειωθεντος (d) και του ναρκισσου ὑπεργηρασαντος, ην γαρ ετων ρις. αλεξανδρον τινα επισκοπον ἀπο ἑτερας χωρας ελθοντα εἰς προσκυνησιν των ἁγίων τσπων; ἀντ' αὐτου κατα ἀποκαλυψιν θεου (e) καθισησιν ἱεροσολυμων επισκοπον, (f) του γεροντος πολλα αὐτον (g) παρακαλεσαντος, ὅστις και μαρτυριῶ ὑσερον τελειουται. κατ' ἐκεινους τους χρονους ειρηνη πολλη ὑπηρχεν εν ταις εκκλησιαῖς του θεου . ην γαρ η μητηρ του αυτοκρατορος μαμαια θεοσεβης λιαν . εσφαγη δε αλεξανδρος ὑπο του ιδιου στρατου καθ' ὑποσασιν (h) μαξιμου στρατηγου, την δε μητερα αὐτου μαμαιαν ὅι αὐτοι στρατιῶται (i) μετα σχοιου ἀπεπνιξαν . εβασιλευσεν δε μαξιμος (k) ετη γ. ούτος (l) κακως (m) τους οικειους αλεξανδρου χρησάμενος δια τὸ εἶναι αὐτους θεοσεβεις, διωγμον ηγειρε κατα (n) των χριστιανων, και τους προεσώτας (o) των εκκλησιων ἀναιρεῖσθαι προσταττει, ὡς αἰτιους της εἰς τους θεους αὐτου (p) βλασφημίας . εσφαγη δε ὑπο του ιδιου στρατου (q) εἰς ἀκυληϊαν . παραλαμβάνει δε την
 ῥωμαίων

(c) Msc. τριακοσῶ.

(d) Msc. deeft.

(e) Al. M. καθισῶσιν.

(f) Al. M. deeft.

(g) Al. M. παρακαλεσαντες.

(h) Msc. μαξιμου.

(i) Chr. Al. εν σχοιῶ.

ex adytis rursus apparuit Narcissus, & cum ordinato Episcopo fuit aetate jam admodum profecta, ita ut a Servatoris passione trigessimus esset. Episcopo, quocum degebat, mortuo, & Narcisso ad extremam senectutem progresso (centum enim & sedecim annos natus erat) Alexandrum quemdam ab alia regione Episcopum, qui sacra veneraturus loca advenerat, coelesti admonitu Hierosolymorum pro ipso Episcopum constituit, multis eum precibus adhortatus, qui & martyrio postmodum vitam finiit. Atque his temporibus magna pax in Ecclesia Dei erat. Mater enim Caesaris Mamaea summa in Deum pietate fuit. Alexandrum milites, desciscente Maximino Duce, interfecerunt, & Mamaeam matrem fune strangularunt. Maximinus autem tres annos rerum potitus est. Hic Alexandri familia, ut quae pietati studuit, pessime habita, persecutionem in Christianos suscitavit, & Ecclesiarum Antistites occidi iussit, tanquam in Deos suos blasphemiae reos. Eo autem Aquilejae suis a militibus inter-

(k) *Glyc.* ετη 5.

(l) *Msc.* κακος.

(m) *Al. M.* του αλεξανδρου οικη.

(n) *Zon.* χειρωνυμων επηγεισε. *Msc.* του.

(o) *Msc.* αυτων.

(p) *Al. M.* βλασφημιων.

(q) *Msc.* εις ακηλιαν. *G. S.* εν ακυλια. *Chr. Al.* εις ακηλιαν.

ῥωμαίων ἀρχὴν, (r) πούπιος καὶ βαλβίνος μῆνας γ. τούτους δὲ διαδέχεται γορδιανὸς καὶ ἐβασίλευσεν ἐτη 5. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους (s) ἀφρικανὸς ὁ συγγράφειος ἐγνωρίζετο. Φίλιππος τὸν γορδιανὸν διαδέξαμενος ἐβασίλευσεν (t) ἐτη ζ. οὗτος ὁ Φίλιππος (u) χριστιανὸς μὲν γεγονώς, ἐν τιτῷ δὲ αἰτίαις περιπεπτωκώς, ἠθέλησεν ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ πάσχα παννυχίδι, τῶν ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας εὐχῶν τῷ πλήθει μετασχεῖν. οὐ πρότερον δὲ ὑπὸ τοῦ τῆνικα δὲ (x) προεσώτος ἐπετραπή (y) εἰσβαλεῖν, πρὶν τοῖς ἐν παραπτώμασιν (z) ἐξεταζομένοις, (a) μετανόιας τε χωρὰν ἔχουσιν, ἑαυτὸν ἐγκατατάξει, ὅς τὸ γνησίον τοῖς τῆς περὶ τὸν θεῖον φόβον διαθέσεως ἐργαῖς ἐπίδειξαμενος προθύμως δὲ κατεδέξατο ποιῆσαι τὸ προσταχθέν. ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ σατανα, δεικνύοντος τούτου ἀποκτείναις, κατέσχευεν τὴν βασιλείαν (b) ἐτη β. ἐπὶ τούτου δῶγμου χαλεποῦ κινήθεντος, οὐκ εὐαριθμηταὶ (c) κατὰ τόπον ἐμαρτυρήσαν. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους (d) ναυατὸς τῆς ῥωμαίων ἐκκλησίας πρεσβύτερος ὢν

ἀπεσχί-

(r) *Chr. Al.* πούπλιος. *Ced.* πούπλιανός. *Glyc.* μαξιμος καὶ βαλβίνος ἡμέρας κ β. *Rectius* Pupienus.

(s) *Alii* ἀφρικανός. *Hic* historiam scripsit usque ad tempora Antonini, sc. Heliogabali, ut Georgius Syncellus ait, secundum quem etiam cestorum auctor est.

(t) *Uterque* Philippi occisi sunt sexto imperii anno inchoato circa mensē Julium. v. *Ant. Pagi crit.* vol. I. p. 234.

(u) *Id* quod de christianismo Philippi traditum est. v. *Scaliger.*

(x) *Episcopus* ille erat Babylas.

interempto imperium Pupinus, & Albinus per tres menses arripuerunt. Quibus suffectus Gordianus sex annos imperium habuit. His temporibus Africianus historicus clarus erat. A morte Gordiani imperavit annos septem Philippus, qui Christo quidem initiatus, quorundam verò criminum reus in sacro paschatis pervigilio precum ecclesiasticarum cum populo particeps esse voluit. At non prius ab Episcopo, qui tum Ecclesiae praeerat, admittebatur, quàm se iis, qui inter peccatores recensentur, locumque poenitentiae tenebant, adjunxisset. Ille, ut ingenuum suum divini timoris affectum reapse ostenderet, prompte iussis morem gessit. Sed Decius Satanae minister, interfecto Philippo, imperium per duos annos obtinuit. Sub hoc dira persecutione exorta omnium ubique martyrum numerus iniri facile non potest. Ea tempestate Navatus, Romanae Ecclesiae presbyter

(y) Msc. εις βουλην.

(z) Musculus male vertit, qui propter peccata inquirebantur.

(a) Msc. μετανοια.

(b) Chr. Al. ετος α. Euf. ουδ' ελον δυοιν ετοιμ. Aurel. Victor biennium tribuit. Ex nummis, & inscriptionibus Decium annum imperii tertium inchoasse colligitur.

(c) Al. M. κατα τετους.

(d) Ced. νοβατος. Euf. νοουατος. Latini Novatum, & Scalliger Novatianum appellari vult. Sed Novatianus est alius a Novato haeresiarcha, v. Baronium.

απεσχισεν ἑαυτον της εκκλησιας ἕνεκεν της αιτιας ταυτης. δεκιου κατα χρονον διωγμου κινήσαντος, επλανηθησαν τινες εξ αυτων και επεθίσαν. ἔτσι εις αισθησιν ελθοντες του πταισματος επεδωκαν ἑαυτους αυθις τη εκκλησια βουλόμενοι αξιαν του πταισματος (e) μετανοιαν ποιησασθαι, και δι' εξομολογησεως της των πισων αξιωθῆναι κοινωνιας. ὁ οὖν ναυατος (f) ὑπερηφανια ἀρθεις οὐκ εἶα τούτους δεχθῆναι λεγων, ὅτι ἀδυνατον αὐτους εἶσι σωθῆναι και εἰ παντα τα εἰς επιστροφην γησιαν και καθαραν εξομολογησιν επιτελοιεν. αλλα γαρ κορηλιου του της ῥωμαίων εκκλησιας τὸ τῆνικαυτα επισκοπου δεχθῆναι τούτους δικαιωσαντος, ὁ ναυατος ἑαυτον χωρισας της εκκλησιας, ἰδιας ἀίρεσεως γεγενηται αρχηγος. εκ τούτων εἰσιν οἱ απο σαββατιου του πρεσβυτερου σαββατιανοι λεγομενοι εξακιοῦνται. ἔτσι πασχατιζουσιν εἰς ἡδη ποτε ἡμερα της εβδομαδος εμπεση ἢ ἰδ. της σεληνης. δεκιου δε συν παισι κατασφαγετος, (g) διαδεχονται αὐτον γαλλος και βουλουσιανος, και εβασιλευσαν (h) ετη γ. κατα τούτους τους χρονους εν πτολεμαίδι της πενταπολεως ἢ κατα σαβελλιον ἀίρεσις συνεση, ἣτις τον αὐτον εἶναι πατερα και υἱον και ἅγιον πνευμα ελεγεν. συαλλερισκος και γαλληνος υἱος αὐτου τους περι τον γαλλον διαδεξαμενοι εβασιλευσαν (i) ετη ἰδ. εφ' ὧν διωγμου κινήθεντος πλεισοι εμαρτυρησαν εν πολλοις τοποις, ὧν επισημοι, πρισκος εν καισαρεια της παλαιστῆνης, μαλχος, αλεξανδρος, μαρινος, και ασε-

ριος

(e) Msc. μετανοιας.

(f) Unde natum proverbium: του ναυατου φυσας.

(g) Al. M. διαδεχεται βουλισιανος.

byter, se ipsum ab illa divulgavit ex ratione sequenti. Cum Decius persecutionem in tempore excitaret, Christianorum quidam transversum acti Diis immolarunt, agnito autem errore se ipsos Ecclesiae reddiderunt, dignam peccato poenitentiam faciendi, fideliumque communionem confessione merendi animo. Navatus igitur fastu tumens, eos recipi haud permisit dicendo, actum esse de ipsorum salute, quamvis omnia sinceræ conversionis, puræque confessionis remedia adhiberent. Cum autem Cornelius tunc Romanæ Ecclesiae Episcopus æquum censeret, ut reciperentur, Navatus ab Ecclesia se ipsum separavit, hæreseos propriæ antesignanus factus. Ex his sunt Sabbatiani a Sabbatio presbytero dicti Hexacionitæ, qui, quacunque hebdomadis die decima quarta luna incidit, pascha celebrant. Decio cum filiis interfecto, Gallus, & Volusianus succedunt, per tres annos rerum potiti. Per hoc tempus in Ptolemaide Pentapoleos Sabelliana exitit hæresis, quæ Patrem, Filium, & Spiritum S. eundem esse afferit. Valerianus, ejusque filius Galienus post Gallum regnarunt annos XIV. Sub quorum imperio orta Christianorum vexatione plerique multis in locis martyrio affecti sunt, quorum insignes erant Priscus Caesareæ in Palaestina, Malchus, Alexander, Marinus, & Asterius

(h) *Glyc. 377 B.* Cum Eusebio, Entropius, & Orosius affecerunt, non completo biennio fuisse interfectos.

(i) *G. S. Glyc. 377 15.*

ριος των ῥώμης συγκλητικῶν. τότε ὁ μέγας γηγεριος ὁ θαυματουργος εχειροτονηθη πρῶτος επισκοπος νεοκαισαρειας, ποντου επαρχιας, ἕς βιον αγγελικον και δυνατον επιδειξάμενος, τοις τότε παρα παντων λατρευομενοις δαίμοσι φοβερὸς εφανε, ἐξεδρασιακῶς αυτοις επιταττων. ἕς φαινόμενος τοις διωκουσιν αὐτον στρατιωταισυχ ἔωρατο, σκεπαζόντος του θεου τας τουτων σψεις. τότε γεγωνασιν ὁμολογηται διονυσιος, επισκοπος αλεξανδρειας, φιλιξ επισκοπος ῥώμης. διονυσιος δε προς πλειστοις αλλοις συγγραμμασιν και κανονα εκτιθεται οκταετηριδος, ὅτι μητε αλλοτε ἢ μετα την εαρινην ισημεριαν προσηκοι την του πάσχα ἑσρτην εκτελειν. (κ) ὁ δε συαλεριανος συμβαλων πολεμον μετα περσων, και ἠττηθεις παρεληφθη ὑπὲρ αυτων. ὁ δε υἱος αυτου γαλληνος επάυσεν τον κατα των χριστιανων (l) πολεμον. εν δε αιχαι αλεξανδρος μαρτυρησας μαρξαβανην διαδοχον της λειτουργειας κατελιπεν, και τουτον (m) ὑμενοις διαδεχεται. μετα δε συαλεριανον και γαλληνον, κλαυδιος εβασιλευσεν (n) ετη β̄, και τουτου διαδοχος κατεση αυρηλιανος ετη εξ̄. εφ' ου (o) παυλος ὁ σαμοσατευσ την αρεμωνος ἀίρεσιν ανενεωσατο, φιλον ανθρωπον και αυτος γεγενησθαι τον κυριον ἡμων ιησουν χριστον λεγων.

καθ'

- (κ) Valerianus Augustus, cum legatos ad Saporem misisset, ut data pecunia bello finem imponeret, Sapore, ut Imperator ipse in colloquium veniret, postulavit. Ille vero inconsulto cum paucis ad Saporem profectus a Perfis subito comprehensus est.
- (l) Sic edidit etiam Robertus Stephanus in Eusebio ex Cod. regio; usitatius vero est in optimis codicibus διαγμων. Ideo & librarius quoque διαγμων correxit in margine.

rius Senator Romanus. Tunc temporis primus Neocaesareae in Ponti Provincia Episcopus ordinatus est Gregorius M. Thaumaturgus, qui vita sua angelica, & potenti daemonibus tunc ubique adoratis efficaci, quod in eos exercuit, imperio terribilis extitit: qui persequentibus ipsum militibus obvius non videbatur, Deo eorum visum perstringente. Confessores tunc erant Dionysius Alexandriae, & Felix Romae Episcopi. Dionysius praeter plurima alia scripta etiam octennii canonem edidit: fas non esse aliter celebrare pascha, quàm post vernalis aequinoctium. Valerianus in Italia cum Persis pugna victus, captusque est. Galienus autem ejus filius a Christianorum persecutione conquievit. Aeliae interim Alexander pro Christo passus Marzabanem suum in ministerio successorem reliquit, & hunc Hymenaeus excepit. Post Valerianum, & Galienum Claudius duos annos imperium tenuit, cui Aurelianus successit per sex annos. Eo regnante Paulus Samosatensis Artemonis haeresin renovavit dicens & ipse: purum hominem fuisse Dominum nostrum Jesum Christum. Adversus quem

Episco-

(m) Msc. ὑμεινεις.

(n) Glyc. ετος εν. Masl. ετη θ.

(o) Paulus Samosatis urbe Syriae ad Euphratem fluvium oriundus ad Ecclesiae Antiochenae cathedram Zenobiae reginae potentia evectus erat, vir impius, & superbus.

καθ' οὗ συνόδος επισκοπῶν συνήλθεν ἐν ἀντιοχείᾳ, ἧς ἐξηρχεν ὁ μέγας θαυματουργὸς γρηγορίου ἐπίσκοπος νεσκαίσαρειας. ἔλενος ἐπίσκοπος ταρσῦ. ὕμεναιος ἐπίσκοπος ἱεροσολύμων. μαξιμος ἐπίσκοπος ἰκονίου, καὶ λοιποὶ, οἱ τινες τὸν αἰθεὶν κατεξέτασαντες, καὶ βλασφημῶν ἐυρηκότες καθείλον. ὁ δὲ αὐρηλιανὸς κεραυνωθείς ἐκ θεοῦ θνήσκει. διαδεχεται δὲ αὐτὸν τακίτος, (p) μηνῶν ζ̄. ἐσφαγῆ δὲ ἐν τῷ ποντῷ. τούτῳ δὲ πρόβος διαδοχὸς ἐγένετο (q) ἐτῆ ἕξ. ἐσφαγῆ δὲ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ (r) ἐν σερμιά. μετὰ δὲ τούτῳ διαδεχεται τὴν βασιλείαν κάρως σὺν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, κερῖνῳ καὶ νομερειανῳ ἐτῆ β̄. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ὁ τῆς μανίας ἐπωνυμὸς (s) τῆ τοῦ λογισμοῦ παρατρέστη καθώπλιζετο, τοῦ δαιμόνος αὐτοῦ δη τοῦ θεομαχοῦ σατανᾶ ἐπιλυμῆ (t) πολλὴν τὸν ἀνδρᾶ προβεβλημένον, βαρβαρὸς δὴτὰ τὸν βιον οὗτος ὢν, λογῆ καὶ τρεπῷ δαιμονικὸς (u) καὶ μανιωδῆς. ἀκολουθεῖ τούτοις ἐγχείρων. (x) ποτε μὲν τὸν παρακλήτονον, καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀνεκηρύττεν. ποτε δὲ οἷα χριστοῦ, (y) μαθητῆς δώδεκα κοινῶν τῆς καινοτομίας ἀγαμένον, δόγματα ψευδῆ καὶ ἀθεᾶ καὶ ἐκ μυθίων τῶν πρὸ παλαιᾶ ἀίρεσεων συμπεφορημένα (z) καίπτυσας ἐκ τῆς περσῶν ἐπὶ τὴν καθ' ἡμᾶς

(p) *Al. M.* μηνῶν θ̄.

(q) *Mal.* ἐτῆ γ. alii ἐτῆ β. Regnavit annos 4. & menses circiter 4. ii, qui sex illi annos tribuunt, annos Julianos utrinque incompletos numerant. Interfectus est inter Constantinopolin, & Heracleam.

(r) *Chr. Al.* ἐν σερμιά.

(s) *Euf.* τὴν παρατρέστην.

Episcoporum Concilium Antiochiae habitum est sub auspiciis Gregorii Thaumaturgi Neocaesareae, Heleni Tarsensis, Hymenaei Hierosolymorum, Maximi Iconiensis, & reliquorum Episcoporum, qui impium exquisitum, & blasphemum inventum Episcopatu abdicarunt. Aurelianus de coelo percussus moritur. Successit ei Tacitus post tres menses in Ponto interfectus, quem Probus subsecutus est per sex annos. Cum verò a milite in Sermio necaretur, Carus cum filiis suis Carino, & Numeriano in imperium successit duos annos imperans. Per haec tempora Manes, cujus nomen mentis insaniae respondet, arma induit, ipso Satana Dei adversario virum in perniciem magnam designante, non minus vitae ratione barbarus, quàm mente, ac moribus daemonicus, & maniosus. Unde his rebus consentanea aggressus modo se paracletum, ipsumque Spiritum sanctum praedicavit, modo ad exemplum Christi duodecim discipulos novae suae sectae socios assumens, falsa & impia dogmata ex mille haeresibus antiquis congesta consuens, ex Persarum regione in nostras orbis partes, tanquam venenum

(t) *Euf.* πολλων.

(u) *Msc.* deest.

(x) *Euf.* τότε μεν, τότε δε.

(y) *Msc.* μαθητης.

(z) *Msc.* καταπυσας, sed a librario correctum καταρτησας.

ήμας οικουμένην, ὡςπερ τινα θανατηφόρον (α) ἐξωρ-
μησατο. ἀφ' οὗ δη τὸ μανιχαίων δυσσεβες ὄνομα, τοῖς
πολλοῖς εἰς ἐτι νυν ἐπιπολαῖ.

Σχολιον. Τῶν μυσσῶν μανιχαίων ἡ αἵρεσις εἶχεν
ἀρχηγόν (β) σκυθιανόν τινα ὄντω καλουμένον, τῷ γενεῖ σα-
ρακηνόν. τούτου μαθητῆς γέγονεν (γ) βοβαδάς, ὁ πρῶτον
λεγομένος τερεβίνθος. ὁὗτος παιδευθεὶς ὑπὸ σκυθιανού
τῶν ἑλλήνων, τὴν (δ) ἐμπεδοκλέους ἠγαπήσεν αἵρεσιν
δύο λεγόντος ἀρχῆς ἀλλήλαις ἀντικειμένης. εἰσελθὼν
δὲ ἐν τῇ περσίδι ἐκ παρθένου ἐλεγεν ἑαυτὸν γεγενῆσθαι,
ἀνατετραφῆναι δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν. ὁὗτος συνεγράψε (ε)
τέσσαρας βιβλους, εἰς ἐπιτεθεικέν ὀνόματα ταῦτα. τὸ
πρῶτον τῶν μυστηρίων. τὸ δευτέρον εὐαγγέλιον. τὸ τρί-
τον (ϖ) θησαυρόν. τὸ δ. (ζ) τῶν κεφαλαίων. ὁὗτος
ὁ βοβαδάς ὁ καὶ τερεβίνθος ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου
διασκευασθεὶς ἀπώλετο. γυνὴ δὲ τις, παρ' ἣ κατέλυ-
σε (η) τὸν βίον, τὰ χρήματα τούτου, καὶ τὰς βι-
βλους κληρονομήσασα, ἀνεῖται παιδῶν ἑπταετες (ι)
ὀνοματι κουβρικόν. τούτον ἐλευθέρωσασα, καὶ διδάξασα
γράμματα κληρονομὸν τῶν ἑαυτῆς ἀπάντων καθίστησι.
λαβὼν δὲ τὰ βιβλία τοῦ βῶδδα (κ) καὶ τὰ χρήματα
ὁ κουβρικός, τὴν περσίδα διέρχετο μανὴν ἑαυτὸν ὠνό-
μαζων, καὶ τῆς πλανῆς τοῦ βῶδδα κηρῦξ γενόμενος,
ἰδία τὰ βιβλία λέγων εἶναι πονήματα, ταῦτα δὲ εσχεν
ἀρχὴν

(α) Msc. ἐξωμοξατο.

(β) Ced. μανης ὁ καὶ σκυθιανος βραχμανης τὸ γένος.

(γ) Ced. βουδας. Soc. βουδδας. Mal. βουνδος.

(δ) In margine notatum εἶχε ἐμπεδοκλους.

(ε) Msc. τέσσαρους.

nenum quoddam pestiferum transtulit. A quo impium Manichaeorum nomen nunc adhuc multis inhaeret.

Schol. Perditorum Manichaeorum haeresis pro antesignano habuit Scythianum quemdam sic vocatum genere Saracenum, cujus discipulus erat Bobadas, qui olim Therebinti nomen gesserat. Hic a Scythiano graecas doctus opiniones, Empedoclis sectam amplexus est, duo principia sibi invicem opposita statuentis. Ingressus verò Perfidem, se ex virgine natum, & in montibus educatum affirmavit, libros quatuor scripsit his insignitos titulis: Mysteriorum, Evangelium, Thesaurus, Capitem. Bobadas hic, idemque Therebinthus impuri spiritus fraude periit. Mulier verò quaedam, in cujus domo vitam posuit, illius bonorum, & librorum haeres puerum septennem emit nomine Cubricum, quem manu asseratum, & literis eruditum rerum suarum omnium haeredem instituit. Cubricus igitur sumptis Bobadae libris, bonisque Persiam transiit, Manentem se ipsum nominans, & Bobadae errorem spargens librorum authorem se jactitabat. Haec
coepe-

(f) *Ced.* των θησαυρων.

(g) *Soc.* τα κεφαλαια.

(h) τον βιον deest in *Ced.*

(i) *Ced.* τουνομα.

(k) *Msc.* και deest.

αρχην εν τοις χρόνοις διονυσίου του επισκοπου αλεξανδρείας, και ετι ανωτερω. τουτον μανεντα ὁ βασιλευς περσων ζωντα εξεδειρεν. δι' ἣν (l) εποίησε αυτος ὁ μακνης επιθεσιν εις τον ασθηνησαντα του βασιλευς υιον. και ρος δε ἄμα τοις παισιν αυτου κεραυνωθει εν μεσοποταμια θησκει. μετα δε τουτους μετερχεται την βασιλειαν δικλητιανος, και (m) μαξιμιανος εικοσι, και ἔν ετος. επι τουτων ὁ βαρυτατος, και μακροτατος των χριστιανων γεγωνα διωγμος, εν ᾧ αναριθμητοι, και θεω μονω εγνωσμεναι μυριαδες εμαρτυρησαν. εν αιλια δε ὑμεναιος την λειτουργιαν καταπαυσας (n) ζαββδαν διαδοχον ἑαυτου (o) καταλειπεν. και τουτου τελευτησαντος, (p) ἔρμης τον θρονον κατεσχεν ιεροσολυμων: ὁι δε περι δικλητιανον και μαξιμιανον, τὸ επικλην ἔρκουλιον, μετα τὸ αποκτειναι αυτους των ἁγιων πολλας μυριαδας, ὡς περ κερρον λαβοντες των κακων, τη ὑπερβολη της απνοιας αρθεντες, προφασει (q) θεοποιϊας, (r) αλυταρχαι γενομενοι, (s) εκ συνθεματος απεθεντο τὸ βασιλειον, και εις ιδιωτικην διαγωγην κατεσαθησαν. μαξιμιανος δε ὁ λεγομενος γαλεριος, και μαξεντιος ὁ υιος (t) αυτου του ἔρκουλιου κατεσχον την ῥωμαικην ἡγεμονιαν ετη θ̄. ὁ μεν τοι μαξιμιανος τοις της ἑως μερισι διετριβεν. ὁ δε μαξεντιος εν αυτη τη ῥωμη τη μεγαιση τα βασιλεια εποίησατο, θηρες αγριοι οὔτοι, και παν ειδος

(l) Mfc. εποίησεν.

(m) Mfc. μαξιμιλιανος. Chr. Al. ετη κ. Ced. κ β.

(n) Al. M. ζαυδα.

(o) Al. M. καταλελοιπεν.

(p) Mfc. ἔρμεν. Al. M. ἔρμων.

coepere Dionysii Episcopi Alexandrini temporibus, quin adhuc superioribus. Hunc Manetem Persarum Rex vivum excoriari iussit, eo quod aegroti sui filii curationem suscipere ausus esset. Carus una cum filiis in Mesopotamia fulmine ictus concidit. Post illos imperium Diocletianus, & Maximianus annos 21 adepti sunt, sub quibus gravissima, ac longissima in Christianos persecutione facta innumerae, & soli Deo cognitae myriades pro Christo cecidere. Hymenaeus Aelienfis Episcopatus munere defunctus Zabdam successorem reliquit, illoque mortuo Hermes sedem Hierosolymitanam tenuit. Diocletianus, & Maximianus cognomine Herculus occisis sanctorum multis millibus, quasi eos malorum fatietas cepisset, immodica mentis vesania elati, obtentû, Deum se induisse Alytarchas factos, ex composito imperium abdicarunt, & se vitae privatae restituerunt. Maximianus autem, qui vocabatur Galerius, & Maxentius Herculli filius Romanum imperium per novem annos cepere. Ille quidem in oriente versatur, hic verò in ipsa maxima urbe Roma residens, belluae hae ferocissimae, & in
omne

(q) *Al. M.* θεοσεβειας.

(r) *Mal.* αλυταρχος, ὁ φοβεσας σχημα του αθανατου διος εν ολυμ-
πικω αγωνι.

(s) *Zon.* εκ συμφωνου.

(t) *Al. M.* deest.

ειδος κακιας μετερχομενοι, και σφοδρως κατα των χριστιανων επιμεινομενοι. συνεβασιλευσεν δε αυτοις κατα την βρεττανιαν (u) κωνσας ο μεγας ο του μεγαλου κωνσαντινου πατηρ, ανηρ τα παντα (x) πραστατος, και μεγαλυνοτατος ευσεβειαν ασπασζομενος, και ειδωλα (y) βδελυσσομενος, και λιαν τους χριστιανους αποδεχομενος. ο δε κωνσαντινος ετι υπαρχων και παρα (z) τω της εως τυραννω ετρεφετο παιδευομενος την ελληνικην σοφιαν. οθεν αυτω και εν παλαισινη οντι, και θεωρουντι οσα πασχουσιν ο χριστου δουλοι, εδακνετο (a) η ψυχη. ην γαρ μισοπονηρος εκ παιδοθεν. τον δε διοκλητιανου (b) εν δαλματια (c) υπαρχοντα κατελαβεν θεληατος οργη, και ογκωθεις το σωμα (d) εις πολλα διερηγνυτο. της δε βλασφημιας αυτου γλωσσης σαπεισης (e) εν τω λαρυγγι αυτου, και πληθος σκωληκων (f) αναβρυσσαστης, οτως (g) απεδωκε το πνευμα. ο δε ερκουλιος (h) μαξιμιανος εν ταρσω της κιλικιας κατεσρεψε τον βιον. ο δε γαλθριος μαξιμιανος, ωςπερ αδειαν λαβων, αθεως αμα, και ανημερως εκεχερητο τη τυραννιδι. γυναικομανους γαρ γενομενου αυτου (i) αγωνα
ειχον

(u) *Al. M.* κωνσας.

(x) *Al. M.* γαληνοτατος.

(y) *Al. M.* μυστακτομενος.

(z) *Msc.* των.

(a) *Msc.* την ψυχην.

(b) *Soc.* εν σαλωνι της δαλματιας.

(c) *Al. M.* διαγοντα.

(d) *Al. M.* addit μερη.

(e) *Ced.* μετα του φαρυγγος.

omne malitiae genus immerfae, & maximo in Christianos furore excitae. Unà cum illis in Britannia regnavit Constans M., Constantini M. pater, vir inprimis mansuetus, ac magnificus, pietatem colens, idola detestans & Christianos admodum amplectens. Constantinus verò adhuc puer apud orientis tyrannum educabatur graecis imbutus disciplinis. Unde & cum in Palaestina moraretur, visa, quae Christi servi patiebantur, mala ipsius animum momordere. Jam enim a puero malorum osor erat. Diocletianum in Dalmatia degentem ira Dei corripuit. Nam tumefactus corpore in partes dirumpebatur; blasphema autem ejus lingua in gutture putrescente, & multitudine vermium motitante spiritum reddidit. Maximianus Herculus Tarfi in Cilicia vitam cum morte commutavit. Maximianus autem Galerius, tanquam impunitatem adeptus, impia simul ac inhumana tyrannide usus est. Cum enim in mulieres impotentissime ferretur, omnium, qui
ei

(f) *Al. M. αναβρισησως.*

(g) *Al. M. απεργηζε.*

(h) Fallitur Julius Pollux, Maximianus enim Herculus jussu Constantini in Galliis est occisus. Sed Maximinus a Licinio victus ad Tarsum interiit. Sic Maximianus, & Maximinus apud Graecos communiter confunduntur.

(i) *Al. M. αγωνας ερχον υπ' αυτου.*

ειχον οἱ ὑπὲρ αὐτον τελουντες, που κρυψωσι τας ιδιαις γαμετας, και τας θυγατερας απο προσωπου του τυραννου. εις τούτου δε ην εκτετηκως τη των πλανοντων (k) αυτον δαιμωνων απατη, ὡς μη ανεχεσθαι τινος γευσασθαι ανευ μαντειας. των δε χριστιανων πανωλεθριαν γευσθαι προσεταξεν, ου μνον δια την ασεβειαν (l) αυτου, αλλα και δια τὸ ἀρπαισαι τα ὑπαρχοντα αυτων. βλεπων δε τον κωνσαντινον προκοπτοντα εις μεγαθος ἡλικιας, και συνεσει (m) κεκοσμημενον, και ὑποπτεισας, μαλλον δε μαντευσαμενος αυτον καταλυτην μελλειν εσεσθαι της τυρανιδος αυτου, δολα αυτον θανατωσαι (n) διενοειτο, αλλα (o) θεια προμηθεια μαθων ὅτι νεος τον δολον, ὡς δαυιδ, φυγη την σωτηριαν (p) επορισατο. του δε τυραννου εις αμετρον ατοπιας (q) παριοντες, και τοις χριστιανοις σφοδρως επικειμενου, ἡ θεια δικη (r) ανεχαιτιζε μασιγα (s) κατ' αυτον (t) επαφεισα. ἔλκος γαρ χαλεπον (u) κατα ταυτὸ τὸ της ακολασιας αυτου κρυπτον μοριον αναφυν, κρειττον πασης ανθρωπινης τεχνης κατεση. νομης δε και (x) σηψεως, και δυσωδιας (y) δεινστατης διαλαβουτης τους τοπους, σκωληκων τε (z) πληθους αναδιδομενου, ην γαρ και πολυσαρκος ὁ δειλαιος, εις απελπισμον λοιπον εληλυθως εκειτο θεαμα ελεεινον πασι τοις περι αυτον, τοτε δη εννοια τις ὑπεισηλθεν αυτω,

(k) Msc. αυτων.

(l) Msc. αυτων.

(m) Msc. κεκοσμημενων.

(n) Msc. διενοειτω.

(o) Msc. θειτα.

(p) Msc. επορισατο.

(q) Al. M. εκβαντος.

ei parebant, animos cura tenuit, ubi uxores suas, filiasque ab oculis tyranni removerent. Fraude daemonum ipsi imponentium mens illius usque eò extabuit, ut ne minimum quidem abs oraculo gustare auderet. Christianos autem funditus deleri iussit, idque non solum ex impietate sua, sed etiam, ut eorum bona diriperet. Cum Constantinum prudentia excultum aetate in dies augeri cerneret, suspicans, seu potius augurans, fore, ut suam tyrannidem dissolvat, dolo eum occidere intendit. Verum juvenis divina providentia doli gnarus exemplo Davidis fuga salutis suae consuluit. Tyranno insolentiae suae fines transgresso, & in Christianorum perniciem graviter incumbente, vindicta divina conversum in ipsum flagellum immittit. Grave enim ulcus in ipso libidinis suae membro recondito enatum, omni arte humana majus ei constitit. Cum verò partes illae putredine, ac foetore teterrimo invasae meritò depalcerentur, & vermium vis magis, magisque accresceret, (erat enim infelix ille obeso admodum corpore,) spe deinceps abjecta miserandum omnibus, qui aderant, spectaculum jactavit.

(r) *Al. M. ανεχετισε.*

(s) *Al. M. κατ' αυτου.*

(t) *Al. M. υπεφεισισα.*

(u) *Al. M. κατ' αυτò*

(x) *Msc. σκηψεως.*

(y) *Msc. δικαιοτατης.*

(z) *Msc. πληθος αναδιδομενων.*

τω, ὡς αρα δια τον αδικον των χριστιανων Φονον ὑπο της θειας δικης ταυτα αυτω συνεβη. ευθεως ουν κατεπεμψεν προσαγματα κατα πασαν πολιν, (a) απολυεσθαι τους χριστιανους, και κραττειν καταθυμιως τα κατ' εθος, και ὑπο παντων τιμασθαι, παρακαλειν δε αυτους ευχεσθαι ὑπερ αυτου. ταυτα γεγονεν. και ευθεως ἡ θεια Φιλανθρωπια εδεικνυτο. και παλιν ὁ εν εσχαιταις αναπνοαις γεγονως, αυθις ὑγιης και ῥωμαλεος ὑπηρχεν, του χαλεπωτατου ἔλκουσ εκεινου τη ευχη των χριστιανων παραδοξως ὑγιασθεντος. αλλα μη πω του τραυματος καλως συνουλωσαντος εις μειζοτεραν (b) μανιαν κινηθεισ ὑπο του ενεργουντος εν αυτω διαβολου ὁ τυραννος, προσαγματα αθεα και νομους πεπληρωμενους αμοτητος (c) ὑπερβολη εγραψεν, εν οἰς εκελευσεν (d) μητε ζην χριστιανους, μητε πολιτευεσθαι, μητε οικειν εν παση τη οικουμενη, μητε (e) εν τοις ερημοις. αλλως γαρ Φησιν ευημερειν, και ειρηνικως ζην ου δυναμεθα, ει μη εξαλειφθῃ τὸ γενος των χριστιανων. και ην λοιπον παρα ανθρωποις (f) απηλπισμενα τα των χριστιανων. ὁ δε θεος ουδε τοτε (g) επελαθετο των δουλων αυτου. ην γαρ ειδειν αγεληδον συρρόμενους τους χριστιανους παντας (h) πανδημει συν γυναιξι και τεκνοις επι τον θανατον. αλλ' ἡ θεια δική (i) επελθουσα τας βουλας των ανομων διεσκεδασεν. πανταχου γαρ ευθεως πολεμοι,

κασι

(a) *Al. M.* αναλυεσθαι.

(b) *Msc.* μνειαν.

(c) *Msc.* ὑπερβολην. *Al. M.* deest.

(d) *Msc.* μη.

(e) *Al. M.* εν ταις.

cuit. Tunc demum quaedam animum subiit cogitatio, haec sibi ex vindicta Dei ob injustas Christianorum caedes obvenisse. Proin continuo per omnes urbes edicta misit, ut Christiani solverentur, suaeque instituta libenter secuti, in omnium honore essent, precans, ut pro se apud Deum precibus intercederent. Quo facto, statim divina erga homines clementia se ostendit. Ille, qui extremos jamjam ducebat spiritus, sanus rursus, ac robustus evasit, gravissimo hoc ulcere Christianorum precibus mirum in modum curato. At necdum obducta plene vulneri cicatrice, tyrannus diabolo ipsum agitante, ad majorem amentiam concitatus iussa impia, legesque nimiae crudelitatis plenas scripsit, quarum vi nec Christianum vivere, nec fungi munere, nec in orbe terrarum, aut locis in desertis habitare liceret. Alioqui, aiebat, nec in pace vivere, nec rebus frui secundis poterimus, nisi extincto omni Christianorum genere. Apud homines igitur de re christiana conclamatum erat. At Deus neque tunc fervorem suorum oblitus est. Etenim tum omnes profus Christianos cum uxoribus, & liberis gregatim ad mortem trahi videre licuit. Sed divina, quae supervenit, ultio impiorum consilia disjecit. Nam ubique locorum continuo bella,

(f) Msc. απελπισμενα.

(g) Msc. απελαβετο.

(h) Msc. πανδημια.

(i) Msc. απελθουσα.

και επανασασεις βαρβαρων, λιμοι δε σφοδροι και αυχμοι. λοιμοι τε και θανατοι. και αωροι αφνω επεσηψαν, ως μη αρκειν τους ζωντας θαπτειν τους νεκρους. κεραυνοι τε, και φοβητρα επεμποντο, ωςτε εκαισον εαυτου μονου μεριμναν. και ουτως απρακτα τα προσωματα του τυραννου. ο δε πανευθημος κωνσαντινος, διεσωθη προς τον πατερα. ο δε δεξαμενος αυτον υγιη και πολλα τω θεω ευχαρισησας, μετ' ου πολυ παραδους αυτω την βασιλειαν, μετήλλαξε τον βιον. ανηγορευθη δε βασιλευς ο μεγαισος κωνσαντινος. εν τω πρωτω ενιαυτω της διακοσιοσης εβδομηκοσης πρωτης ολυμπιαδος, μηνι ιουλιω κ.ε. την πατρωαν διεπεν αρχην. η δε ην απασχη της ευρωπης, εως του ιωνικου πελαγους. μαξεντιος δε την ρωμην ειχεν, και εως ωκεανου. ουτος πονηρωτατος παντων των προ αυτου γενομενων γεγωνος τους (k) την ρωμην οικουτας (l) επετριβεν, και μαλιστα τους χριστιανους. πολλους γουν των πρωτων φονευσας, και πολλους εξορισας, τας συσας αυτων διηρπαζεν. τη δε αυτη του (m) γαλεριου χρωμενος ακολασια, πολλας των ελευθερων γυναικων εμianεν. ετερας δε μυριας ανοσιουργιας, και αρηστοποιας επιτηδευων, αφορητος πασιν υπηρχεν, γοητικαις κακομαγγανιας χρωμενος. του δε μεγαλου κωνσαντινου τα (n) βασειαι, και δυτικα μεση εως αυτου του ωκεανου υποταξαντες, ην ειρηνη πολλη, και θυμηδια, και καταστασις εν ολη τη κατ' αυτον οικουμενη. οι δε ρωμης οικητορες δεησιν προς αυτον εσειλαπτο

(k) *Al. M.* τή ρωμη ενοικουτας.

(l) *Al. M.* απετριβεν.

la, barbarorum insultus, fames, aestusque graves, pestes, & mortes intempestivae adeo ingruerant, ut vivi sepeliendis mortuis haud sufficerent; fulmina item, ac terricula immittebantur, adeo, ut quemlibet sui ipsius sollicitudo teneret. Ex quo factum, ut iussa tyranni infecta manserint. At Constantinus omni laude dignissimus sospes patri redditus est, qui magnis Deo, quod sanum recepisset, gratias actis, non multò post imperium ei tradens ex hac vita discessit. Constantinus verò Maximus Imperator est renunciatus. Anno primo Olympiadis 271^{mae} Mensis Julii die 25mo paternum adiit imperium, quod a primis Europae regionibus ad Ionicum usque mare pertingebat. Maxentius Romam, caeterasque ad Oceanum usque provincias tenuit. Hic omnium antecessorum suorum improbissimus cives Romanos, ac maxime Christianos afflixit, bonis multorum, qui primores erant, occisorum, aut exilio multatorum direptis. Eadem, qua Galerius, intemperantia usus, multas mulieres ingenuas polluit, atque mille id genus aliis facinoribus impie, obfoeque perpetratis intolerabilis omnibus erat, magicis deditus imposturis. Cum Constantinus M. septentrionis, & occidentis partes usque ad Oceanum ditionis suae fecisset, pax summa, ac laeta tranquillitas in omnibus, quae ipsi parebant, regionibus erat. Romani cives, ad illum miserunt

(m) Msc. γαλεριδου.

(n) Al. M. βορμα.

λαντο, παρακαλουντες (ο) αυτον, μη παριδειν την μητέρα των βασιλεων ὑπο απηνους τυραννου, μαλλον δε σαρχοβορου θηριου (ρ) αποκλυμενην. ταυτα ακουσας ὁ μεγιστος κωνσταντινος, και συμπαθησας αυτοις εφροντιζε του ελευθερωσαι αυτους εκ της (q) τουτου δουλειας. εδεδεικε δε (r) τουτον δια τας (s) γοητικας αυτου κακομαιγαλειαις. ηδη (t) γαρ πολλα (u) ανεταμεν παιδια, προφασει της αθεμιτου αυτου μαντειαις. εν πολλη ουν (x) σκηπει και φροντιδι ὑπαρχοντι, ωφθη αυτω εν καμπω διαγοντι μετα των στρατιωτων περι μεσημβριας (y) συλσειδης σαυρος εκ φωτος κατασκευασμενος, εν ὧ επεγεγραπτο, (z) εν τουτω, νικα. (a) εμφοβος ὁ βασιλευς ηρωτα τους συν αυτω, ει και αυτοι τι θεασαντο. οι δε ωμολογησαν την αυτην αυτω ἔωρακεναι οπτασιαν. τοτε ὁ βασιλευς αναρρωσθεις τῷ φρονηματι θαρσους και προθυμιας αναπλεως ην. τη δε επιουση νυκτι επισιας ὁ κυριος ειπεν αυτω. χρησαι τῷ (b) δειχθεντι σοι σημειῳ, και εση νικων ποιητας τους εχθρους σου. ἡμερας δε γενομενης, αμελητι σχεδιασας σαυρον, (c) ὅπερ μεχρι της σημερον εν τοις βασιλαιοις φυλαττεται, εκελευσεν (d) προαγεσθαι αυτον εις τον πολεμον. ὁ δε δυσσεβης τυραννος, (e) θαρρησας συν τοις δαίμοσιν αυτου, και γεφρωσας

(ο) *Al. M. deeft.*

(ρ) *Al. M. απολλυμενην.*

(q) *Al. M. deeft.*

(r) *Al. M. τουτῷ.*

(s) *Al. M. γοητικας και.*

(t) *Al. M. γαρ ὡς.*

(u) *Msc. ανετεμεν.*

(x) *Msc. σκηπει.*

runt rogaturos, atque exhortaturos, ne urbem, quae mater Imperatorum esset, ab immani tyranno, quin potius carnivora bellua perdendam despectui haberet. Quibus auditis Constantinus M. misericordia commotus eos a servitute illius liberare studuit. At magicae ejus imposturae illi metum objecere. Multos enim pueros nefandae suae divinationis nomine jam diffecuerat. Multis igitur cogitationibus, curisque agitato, & in campo suo cum milite agenti apparuit circum meridiem crux ex luce columnae in modum formata cum hac inscriptione: In hac vince. Perterritus Imperator adstantes interrogavit, num & ipsi quid vidissent? His verò, eandem sibi speciem oblatam esse, fassis, animo erigebatur, fiducia, & alacritate plenus. Sequenti nocte adstans illi Dominus dixit: Utere monstrato tibi signo & omnes hostes tuos vinces. Ubi dies illuxit, exasciatam neglectim crucem, quae hodie adhuc in regia asservatur, ad pugnam praeferi iussit. At impius tyrannus confusus cum daemonibus suis, ponte navali fluvio, qui praeterfluebat,

(y) *Chr. A.* φωτεινός.

(x) Eusebius habet: τούτῳ νικά, hoc est, hac cruce vince.

(a) *Msc.* εμφωτος.

(b) *Al. M.* φανεύει σοι. *Msc.* σε.

(c) *Al. M.* ἴσπερ.

(d) *Ced.* προαγειν εν τῷ πολέμῳ.

(e) *Al. M.* θαρσησας.

R

Φυρῶσας (f) τον παρωρεοντα ποταμον πολλαις ναυσιν, εξηληθεν εις παραταξιν (g) πολεμου. συμβολης δε γενομενης συνετριβησαν ὑπο της του σαυρου δυναμεως οι ὑπεναντιοι, και κατακοπεντες οι πλεισοι. οι λοιποι συν τῷ τυρρανῶ, ὡς επι την πολιν εφυγον. της δε γεφυρας κρειττονι δυναμει διαρραγεισης, (h) κατεποντισθη εν τῷ ποταμῷ κατα τον Φαραῶ (i) πανστρατια ὁ τυραννος. οι δε πολιται της ῥωμης, σεφανωσαντες την πολιν εισεδεξαντο μετα χαρας μεγαλης και ευφημιων, τον τε νικοποιον σαυρον, και τον (k) νικηφορον βασιλεα, σωτηρα αποκαλουντες. τότε ὁ βασιλευς εκελευσεν συναχθηναι τα λειψανα των ἁγιων μαρτυρων, και ὁσια ταφῆ παραδοθηναι, τους δε εν εξορια εκελευσεν ανακληθηναι και τοις ἀδικηθεισιν τας συσιας αποδοθηναι. (l) τουτὸ δε ην ἑβδόμος ἐνιαυτος της βασιλειας κωνσαντινου. ταυτα ακουσας ὁ γαλεριος μαξιμιανος (m) εξεληλυθει. εξεδεχετο γαρ και αυτος τον αυτον μωρον, και μικρον ἀπεση της κατα των χριστιανων απειλης. ὁ δε μεγασιος κωνσαντινος, θαρρῶν τῷ (n) ἀνικτῷ ὄπλῳ του σαυρου ὤρμησεν ἐπ' αυτον, ειχε δε και λικινιον τήνικαυτα συνπολεμουντα αυτῷ κατα των τυραννων. και προσποιουμενον χαιρεσθαι τοις χριστιανικοις δογμασιν. ὁ δε τυραννος ταις γοητικαις απαιταις (o) επηρειδομενος, παραταξασθαι τῷ ευσεβει βασιλει εξεληλυθεν, αναριθμητῶ πληθει

(f) Mfc. τα.

(g) Al. M. εις πολεμον.

(h) Chr. Al. πιπτει μεν επι ῥωμης μαξιμτιος! εις τον τιβεριν ποταμον εις την γεφυραν μολυβιον.

(i) Al. M. πανστρατι.

(k) Ced. νικητην κωνσαντινου.

fluebat, imposito in aciem processit. Jamque conferta manu hostes virtute crucis contriti sunt, ac plerique occisi. Reliqui cum tyranno versus urbem fugere. At ponte, qui ferendo ponderi impar erat, rupto, cum toto exercitu, sicut Pharaon, in flumine demersus est. Romani verò cives coronatum cum magna laetitia, & applausu in urbem recepere, & crucem victricem, & victoriosum Imperatorem, servatorem appellantes. Tunc Caesar jussit reliquias sanctorum martyrum colligi, ac sacrae sepulturae dari; exules revocari, laesisque bona restitui. Septimus hic erat Constantini imperii annus. Quo audito, Galerius Maximianus exercitum movit, eandem sortem & ipse praestolatus. Unde paulisper a minis in Christianos destitit. Constantinus verò M. invicta crucis armatura fretus contra ipsum tendit, Licinium etiam qui christianam religionem in deliciis habere simulavit, contra tyrannos socium belli secum habens. Tyrannus magicis innisus artificiis contra pium Imperatorem in aciem processit, infinita

ta

(l) *Al. M. οντος.*

(m) *Msc. εξελυθη.* Nemo non videt, hic falli Julium Pollicem, qui hoc Maximiano, non Maximino tribuit.

(n) *Al. M. αητητηρ.*

(o) *Msc. επειρειδομενος.*

θει των στρατοπέδων φανταζομενος . γενομένης δε συμβολής, και του τιμιου σαυρου φανεντος, οι του τυραννου υπασπισται, την προσβολην μη (p) υπενεγκαντες, ετραπησαν εις φυγην. και οι μεν (q) εφυγον κατα ταχους, οι δε κατα κρατος εδιωκον. πολλων δε (r) χιλιαδων καταπεσοντων, οι λοιποι καταλιποντες τον τυραννον, προσεχωρησαν τω αυτοκρατορι. ο δε δυσσεβης εριψας (s) το βασιλειον, ε υπερ αναξις ετυγχανεν, ως αν μη επιγνωσθη φυγων (t) εις ην του στρατου. περιερχομενος δε απο κωμης εις κωμην, και κρυπταζομενος, μόλις μετ' ολιγων των ευνοουσαιων διεσωθη γυμνος. (ii) συναγων δε τους ιερεις των λεγομενων θεων και τους προφητας, και τους μαντεις, και τους επι (x) μαγείας βεβοημενους, εως πρωην αγαπών ετιμα, ως απάτεωναις και πλανουσι και επιβουλις της αυτου σωτηριας κατεσφαξεν. μελλοντα δε ζωντα εις τας χειρας του αυτοκρατορος εμπεισειν, επεκειτο γαρ αυτω επι ο πολεμος, παραλαβουσα θεηλατος ορηγη, ετως αυτον διεθηκεν, ως κεισθαι αυτον πρηνη επι του (y) εδαφους δεομενον επικυριας, και μη τυγχανοντα. φλοξ δε εκ βαβυσις σπλαγχνων, και μυελων (z) αυτω αναφθεισα, ανυποισους αυτω τας οδυνας ενεποκει (a) αχθομενω τε και τη δε κακεισε περιρρεφομενω, ωστε αμφοτερα τα ομματα αυτου εκπηδησαι επι την γην, και καταλιπειν αυτον τυφλον. της δε ενδον φλογος εις απειρον εξαπτομενης,

(p) *Al. M.* ενεγκαντες.

(q) *Al. M.* εφυγον κατα ταχος.

(r) *Al. M.* χιλιαδων των εναντιων καταπεσειντων.

(s) *Ced.* το διαδημα.

(t) *Al. M.* deeft.

ta militum multitudine conspicuus. Cum verò praelium iniretur, & venerabilis crux appareret, tyranni milites impetu haud excepto in fugam versi sunt; his quidem celeriter fugientibus, illis autem fortiter insequentibus. Cum multa hominum millia cecidissent, reliqui tyranno relicto Imperatori se dedere. Impius, ne in fuga agnosceretur, abjecto, quo indignus erat, diademate, tanquam gregarius quidam miles erat. Errans per vicos, seque occultans vix cum paucis amicis nudus evasit. Congregatos autem Deorum sic dictorum sacerdotes, prophetas, augures, & omnes in vaticiniis celebres, quos antea amore, & honore complectebatur, tanquam impostores, deceptores, ac salutis suae infidiatores jugulavit. Cum jam vivus in manus Caesaris venturus esset (bellum enim illi adhuc instabat) ira Dei correptum hoc in statu constituit, ut projectus in terram supinus opem imploraret, nec consequeretur. Flamma autem ex imis visceribus, ac medullis accensa intolerandos illi dolores inussit, adeo, ut discruciatum, & ultrò, citròque versum ambo oculi in terram profiliantes caecum relinquerent. Flamma autem intus in immensum arden-

(u) *Al. M. συναγαγων.*

(x) *Al. M. μαρτυρια.*

(y) *Al. M. εδαψους.*

(z) *Al. M. αυτου.*

(a) *Msc. αχθόμενων. Al. M. ασθμινοντι.*

μειψ, αἱ σαρκες αὐτοῦ συνεσαπίσθη, καὶ τῶν οσέων ἀπεχωρίζοντο, ὥστε αὐτὸν (b) ἐφ' ἑαυτὸν (c) ἐπικαλεῖσθαι τὸν θάνατον. ἔντως δὲ κατασαπείει δι' ἔλου, ἀπερρηξέει τὴν (d) ψυχὴν. τῶν δὲ τυραννῶν ἐκποδῶν γενομένων καὶ (e) κοσμοκράτορος γενομένου τοῦ πιστοτάτου κωνσταντίνου, ἐν βαθείᾳ εἰρήνῃ ὑπῆρχεν ἡ οἰκουμένη. καὶ τὰ τῶν χριστιανῶν (f) ὅσημεραι εἰς ὑψὸς (g) ἠγειρέτο. καὶ ἐν πασὶν ἔθνεσιν ὁ σαυρὸς (h) ὁ τοῦ χριστοῦ ἐδοξάζετο. τῷ δὲ λικίνῳ ὡς συμμαχίσαντι αὐτῷ εἰς τὴν τῶν τυραννῶν καταλύσιν, ἐξέδοτο κωνσταντίνος τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ (i) κωνσταντίαν εἰς γυναῖκα, καὶ (k) ἀφορίσας αὐτῷ μοῖραν ἰκανὴν τῆς ῥωμαίων γῆς, ἀνεδείξεν βασιλεῖα, ἀπαιτήσας αὐτῷ συνθήκας, (l) μὴδὲν κατὰ τῶν χριστιανῶν δόγματος πράττειν. ὁ δὲ λικίνιος (m) φοβῶν τοῦ βασιλέως κωνσταντίνου τὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν κρυφίως δόλον ἐργάζετο. ὑπερὸν δὲ φανερώς παρετάξατο διώκων χριστιανούς, καὶ παντοίοις εἰδεσίαν βασάνων αὐτοὺς ἀναλίσκων. κωνσταντίνος δὲ πρὸς τοῦτ' οὐ κατὰ λικίνιου ἐργάζεται, καὶ πόλεμον μετὰ αὐτῶν γενομένου ἐν τοῖς τῆς (n) βιθυνίας μερῶσι, ζῶν συνεαγέθη λικίνιος, ἐν τῇ θεσσαλονικῇ οἰκῇ προσεταξεν ἡσυχάζοντα. πάλιν δὲ νεωτερίζοντα, καὶ ὅπλων ἀπτεσθαι μέλλοντα, ἀναρῆθαι αὐτὸν ἐκέλευσεν. τότε τελείως τὰ πράγματα ἡσυ-

χίας

(b) *Al. M.* ἐφ' ἑαυτοῦ.

(c) *Al. M.* ἐπικαλεσασθαι.

(d) *Chr. Al.* γαλερίος δὲ μαξιμίνος ἠττηθείς ὑπὸ λικίνιου ἐν κιλίκῳ φυγὰς ὠλετο.

(e) *Al. M.* μονοκράτορος γεγονότος.

(f) *Msc.* ὡς ἡμεραι.

(g) *Al. M.* ἐγειρέτο.

ardente ejus caro computruit, & ab ossibus secessit, ita, ut sibi mortem advocaret. Atque hoc modo totus emarcescens animam abruptit. Tyrannis itaque è medio sublatis & Constantino, orbis dominatum tenente, profunda ubique pax erat, & res Christianorum majoribus in dies incrementis augebantur, cruce Christi apud omnes gentes glorificata. Licinio autem, quem ad tyrannorum exitium pugnare socium habuit, Constantinus sororem suam Constantiam in matrimonium collocavit, & parte Romani imperii sat ampla dotatum Regem declaravit hoc tamen pacto, ne quid contra Christianorum dogma moliretur. Ille verò primum metu Constantini Christianis clam machinas paravit, postea verò aperte vexatos omnimodis tormentorum generibus perdidit. Constantinus hac de re Licinio succensens, orto inter eos bello, in Bithyniae partibus captum vivum Thessalonicae quiete agere; nova verò rursus tentantem, & arma capturum interfici jussit.

Tunc

(h) *Al. M. deest.*

(i) *Al. M. deest.*

(k) *Msc. καταφορησας.*

(l) *Ced. του μηδεν κακον.*

(m) *Msc. φοβον.*

(n) *Msc. βυθηνιας.*

χίας και γαλήνης (ο) απελευσεν της πολιτειας τη του ζωσποιου σαυρου δυναμει, της των τυραινων μοχθηρίας απαλλαγεισης.

Σχολιον. Κωνσταντιος γημας πρωτον θεοδωραν θυγατερα του έρκουλιου, γεννα εξ αυτης δαλματιον, κωνσαντιον, κωνσαντιαν γυναικα λικινιου, ειτα εξ έλενης της θεοφιλους γεννα κωνσαντινον. ουτος δε (ρ) εκ Φαυσας θυγατερος του έρκουλιου, (q) αδελφης θεοδωρας γεννα κρισπον, κωνσαντινον, κωνσαντιον, κωνσαντα, έλενην γαμετην ιουλιανου του παραβατου. γαλλος δε και ιουλιανος αδελφοι τεκνα γεγονασι κωνσαντιου υιου (r) κωνσαντιου πατρος του μεγαλου κωνσαντινου, ον ετεκεν εκ της θεοδωρας θυγατρος του έρκουλιου μαξιμιανου, οτι κωνσαντιος ο πατηρ του μεγαλου κωνσαντινου, και αυτος κωνσαντινος ο υιος δυο αδελφας εγημαν, θυγατερας μαξιμιανου του έρκουλιου, γαμβρου δικλητιανου επι θυγατερι βαλερια. Ο δε μεγαλος κωνσαντινος μονοκρατωρ γενομενος (s) πασαν την φροντιδα εις τα θεια μετενεγκεν, ανοικοδομων τας εκκλησιας, και (t) φιλοτιμως πλουτων εκ του δημοσιου λογου, εν τε χρημασι, και αναλωμασι, και παντοις (u) κειμηλις. και πρωτον νομον εγραψεν αποδιδσθαι τους των ειδωλων ναουσ (x) τοις τω χρισω αφιερωμενοις, και τους επι ειδωλατρουντας κεφαλικας (y) επιτιμασθαι τιμωρίας,

(ο) *Al. M. απηλευσε.*

(ρ) *Valesius in Amm. Marcell. l. XII. c. II. ait, Crispum filium ex Minervina concubina fusceptum.*

(q) *Msc. αδελφου.*

(r) *Msc. κωνσαντινου.*

Tunc rebus perfecta quies, ac tranquillitas data est, cum imperium ab improbitate tyrannorum virtute crucis vivificae liberaretur.

Scholium. Constantius ex uxore prima Theodora Herculii filia suscepit Dalmatium, Constantium, & Constantiam Licinii uxorem. Dein ex Helena pia Constantinum, cui Fausta filia Herculii, soror Theodora peperit Crispum, Constantinum, Constantium, Constantem, & Helenam uxorem Juliani Apostatae. At Gallus, & Julianus fratres habuere patrem Constantium, quem Constantius pater Constantini M. ex Theodora Herculii Maximiani filia genuit. Constantius enim pater Constantini M., & filius Constantinus duas sorores in matrimonio habuere, filias Maximiani Herculii, Diocletiano Valeriae filiae marito. Constantinus rerum summa sibi soli vindicata omnem suam curam ad res divinas convertit, ecclesias aedificando, easque bonis, impensis, ac omnimodis clementiis magnifice ditando. Et primam legem tulit, ut simulacrorum fana Christo consecratis templis addicerentur, & qui in cultu falsorum Deorum perfe-

- (s) *Ced.* πασαν αυτου την εννοιαν εις θειας φροντιδας μεταγωμεν.
- (t) *Al. M.* επιφιλοτιμως.
- (u) *Al. M.* καιμεηλαιοις.
- (x) *Msc.* τους.
- (y) *Al. M.* υφισασθαι.

μωρίας. δευτερον νομον εγραψεν, χριστιανους μονους ορθοδοξουντας κρατευσθαι, εθνων τε και στρατοπεδων τουτους αρχειν. τριτον νομον εγραψεν, απρακτους ειναι (z) τας δυο της πασχαλιας εβδομαδας, μιαν και προ, (a) μιαν και μετα. την δε παρασκευην, και την (b) κυριακην τιμασθαι προσεταξεν. την μεν δια τον ζαυρον του κυριου, την δε δια την αναασιν. ενομοθετησεν, ζαυρω μηκετι (c) καταδικαζεσθαι ανθρωπον δια το σεβας το προς τον του σωτηρος. τοις δε νομισμασιν αυτου, και εικοσι, τον ζαυρον συνεκτυπυσθαι δια παντος εθεσπισεν. τω δε δωδεκατω ετει της αυτου βασιλεια, εποησε καιταρας τους υιους αυτου, κρισπον, κωνσαντα, και κωνσαντινον εν ρωμη, και δαλματιον υιον δαλματιου, ιδιου αδελφου εν βρετανια. (d) κωνσαντινου δε και κρισπου υιου αυτου υπατευοντων, της μεν εκκλησιας ρωμης ηγειτο σιλβεσρες, της δε εν αλεξανδρεια ηγειτο μετα αχιλλαν αλεξανδρος, ιερουσολυμων μακαριος ερμοναν διαδεξαμενος. αντιστοιχιας δε μετα ρωμανον ουδεις επιτροπευεν δια τον διωγμον. υπερον δε οι εν νικαια συνελθοντες πατρες, της εν συρια βερβοιας επισκοπον οντα μετηγαγον, ευσαθιον, αξιον του θρονου του

ΑΠΟΣΟ-

(z) *Al. M.* την τε του σωτηριου παθους εβδομαδα, και την της διακνησιμου. *Ced.* τας πασχαλιας δυο εβδομαδας, την τε προ του πασχα, και την μετ' αυτην.

(a) *Haec igitur est hebdomada διακαινισμου, ου διακαινισμου, & est illa post pascha. Sic enim Germanus in hist. eccles.* τας επτα ημερας μετα το αγιον πασχα επιτελουμενας κρατειν τω διακαινισμω. *Ceterum Scholiafites Junius male exponit in Codino de offic. hebdomadam*

perseveraret, capite plecteretur. Secundam, ut Christiani soli castra sequerentur, ipsique gentibus, ac exercitibus praeesent. Tertiam, ut duae hebdomadae, quarum una praecedat, altera sequatur pascha, feriatae essent. Parasceve autem, & dominicam celebrari iussit, illud ob crucem Domini, hanc ob Christi reditum ad vitam. Legem etiam fancivit, ne quis amplius cruci affigeretur ob reverentiam cruci servatoris debitam. Suis verò numismatis, & imaginibus crucem semper imprimi praecepit. Duodecimo regni sui anno Romae creavit Caesares filios suos Crispum, Constantem, & Constantinum; in Britannia verò Daltium filium Dalmatii sui fratris. Consulibus Constantino, & Crispo ejus filio Ecclesiae Romanae Sylvester, Alexandrinae post Achillam Alexander, & Hierosolymitanae post Hermonam Macarius praefuit. Antiochiae autem post Romanum ob persecutionem nullus erat Episcopus. At post congregati Nicaeae patres Eustathium Beroeae in Syria Episcopum Apostolica sede dignum iudicatum

dam rogationis, tanquam exinanitionis. Non enim scribitur *διακενισιμου*, quod virum magnum fefellit. v. Meursium in glossario.

- (b) Codini Codex regius haec habet: *ὁ γὰρ μέγας κωνσταντῖνος ἐνομοθέτησε τὴν κυριακὴν ἀπραξίαν τιμασθαι, πρὸ γὰρ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν κυριακὴν πάντες ἐργάζοντο.*
- (c) Msc. *καταδικάζεται.*
- (d) Msc. *κωνσταντῖνος.*

αποσολικου δοκιμασαντες. (e) κριστος δε ο υιος κων-
 σαντινου τω εικωσω ετει της βασιλειας αυτου του ιδιου
 πατρος ετελευτησεν, πολλους ετι περιων συν τω πατρι
 υπερ χριστιανων θεμενος νομους. ο δε βασιλευς κωνσαν-
 τινος, ηρξατο κτιζειν πολιν εις το ονομα ιδιον εν τω πε-
 διω (f) τω προ του ιλιου υπερ τον αιαντος ταφον, ου
 δε φασιν τον ναυσαθμον εσχηκεναι, τους (g) ες τρειαν
 (h) στρατευσαντας ελληνας, θελων (i) τα βασιλεια ρω-
 μης μεταθησειν επ' αυτην. θεος δε κατοναρ τω βασιλει
 εκελευσεν εν τω βυζαντιω κτισαι την νυν λεγομενην κων-
 σαντινουπολιν. οστις και το (k) πρωην τειχος της αυ-
 της πολεως ανενωσεν του (l) βυζου, προσθησας αλλο δια-
 σημα πολυ τειχους νεου, και συναψας τω παλαιω τει-
 χει της αυτης πολεως, αναπληρωσας και το (m) ιππι-
 κον, και κοσμησας (n) αυτο χαλκουρρημασι και πα-
 ση αρετη, κτισας (o) εν αυτω και (p) καθισμα θεω-
 ριου βασιλικου καθ' ομοιοτητα του εν ρωμη οντος. εκτι-
 σεν δε και παλατιον μεγα και ευπρεπες καθ' ομοιοτητα,
 ωσαντως του (q) εν ρωμη οντος πλησιον του ιππικου.

ΕΚΤΙΣΞ

(e) Zosimus ait, eum a Fauusta Noverca delatum a Con-
 stantino occisum. Alii praetereunt. Evagrius & Ni-
 cephorus factum negant.

(f) Msc. & Lambecii exemplar το.

(g) Soc. επι τρειαν.

(h) Msc. στρατευσαντους.

(i) Lambecii Cod. την βασιλειαν μεταθιθειναι. Msc. μεταθησεις.

(k) Chr. Al. πρωτον.

(l) Lambec. Cod. βυζαντος.

catum transtulere. Crispus Constantini filius vigesimo patris sui imperii anno decessit, multis legibus in vita pro Christianis cum patre latis. Constantinus Imperator a suo nomine coepit urbem condere in campo ante Ilium Ajacis supra tumulum, ubi Graecorum contra Trojam moventium navale fuisse fertur, regiam ibi Româ transferendi animo. At Deus per quietem ei apparens iussit, ut Byzantium conderet dictam nunc Constantinopolin. Veterem igitur urbis murum, Byzi opus instauravit, magnamque aliam novi muri partem adjectam cum veteri ejusdem urbis muro conjunxit. Hippodromum quoque supplevit, & statuis aereis, omnique arte exornavit. Sellam insuper, ubi Imperator ludos spectaret, similem ei, quae Romae est, nec non palatium magnum, ac speciosum, quale Romae habetur, prope circum extru-

(m) De hoc Chronographus anonymus & ineditus haec ait: τὸ δὲ τοῦ βυζαντίου ἰππικὸν ἐκτίσῃ σέβηρος ὁ ἑσσημίων βασιλεὺς πρὸς θεραπείαν τῶν βυζαντιῶν, ὅπερ οὐκ ἐφθάσε τελειῶσαι, καὶ διεμείνειν ἀτελεῖον μετρί κωνσταντινοῦ τοῦ πρώτου, καὶ μεγάλου χριστιανῶν βασιλεως, ὅς κτίσας τὴν πόλιν μετωνόμασε κωνσταντινούπολιν, ἣν καὶ κοσμήσας χαλκοῦργημασι, καὶ τὸ ἰππικὸν ἀναπληρῶσας πρώτος ἐπετέλεσεν ἐν τῇ γενεθλίᾳ ἡμέρᾳ τῆς πόλεως τὴν ἰππικὴν ἀγῶνα, ἥτις τελείται ἐν ἡμέρᾳ μαίου.

(n) Msc. αὐτῶ.

(o) Msc. ἐν αὐτῇ.

(p) Msc. καθίστημα.

(q) Mal. ἑσσημίων.

εκτισε δε και Φορον (r) μεγαλν, και ευπρεπη πανν, σηςας εν μεσω κιονα ολοπερφυρον αξιον θαυματος, και (s) επανω του αυτου κιονος εσησεν (t) εαυτω ανδριαντα εχοντα εν τη αυτου κεφαλη ακτινας ζ. ὅπερ χαλκουργημα ηγαγεν (u) εκ της ἡλιουπολεως ουσης της Φρυγιας. αγαγεν δε και τὸ παλαδιον ξσανον (x) απο ἑωμης λαθρα, εθηκεν (y) εις τον αυτον Φορον ὑποκατω του κιονος της (z) αυλης αυτου. (a) εκτισε δε και δυο (b) εμβολους απο της εισοδου του παλατιου εως του Φορου ευπρεπεις, (c) κεκοσμημενους ανδριασι και μαρμαρσι, καλεσας τον τοπον των εμβολων (d) ῥηγίαν, κτισας εγγυς και βασιλικην εχουσαν κογχην, και εξω μεγαλους κιονας, και ανδριαντας ἦν περ εκαλεσεν (e) σινατον, (f) κατεναντι σηςας (g) τη ἰδιᾳ μητρι ἑλενη σηλην (h) αυγουσης δεσποινης. ὁμοιως δε ανεπληρωσεν και τὸ λεγομενον (i) ζευξιππον, δημοσιον λουτρον, κοσμησας κιοσι, και μαρμαροισ ποικιλοισ, και χαλκουργημασιν. ἔυρε γαρ (k) αυτο απληρωτον, αρχθεν πρῶην ὑπο

(r) Msc. μεγα, και ευπρεπης.

(s) Chr. Al. ὑπερανω.

(t) Chr. Al. ἑαυτου.

(u) Msc. εκ της ἡλιουπολιου ουσαν. Mal. εις τὸ ἰλιον ἑσηκος πολιν της Φρυγιας. Chr. Al. απο της Φρυγιας. Zon. απο της εν τη Φρυγια πολεως του ἰλιου.

(x) Zon. απο της τρωιας.

(y) Chr. Al. εν τῷ ὑπ' αυτου κτισθεντι Φορῷ.

(z) Chr. Al. σηλης.

(a) Lambec. Cod. αγαγων δε και.

(b) Errant qui vertendum censent, duo rostra. Recentioribus enim porticus sunt.

extruxit. Forum amplum, ac splendidissimum paravit, cujus in medio columnam posuit, totam porphyreticam, ac miratu dignam, statua cujus caput septem radiis fulgebat, supra illam sibi ipsi erecta. Quod opus aereum ex Illo urbe Phrygiae afferri jussit. Item Palladium clam Romam adductum in eodem foro infra columnam statuae suae collocavit. Porro ab introitu palatii usque ad forum porticus duas erexit statuis, & marmore ornatas, quem locum appellavit Regiam, propter quam condidit Basilicam conchatectam, ac exterius magnas columnas, statuasque, & Senatum appellavit. Hujus è regione matri suae Helenae columnam Augustae Dominae collocavit. Similiter & balneum publicum, Zeuxippum dictum, columnis, vario marmore, aereisque statuis adornatum absolvit. Incompletum enim

(c) *Chr. Al.* κοσμησας.

(d) *Msc.* ἔργων.

(e) *Lambec. Cod.* σενατον. Sic enim vocabatur. Sic Zonaras εν τῷ σενατῷ καλουμενον μεγαλον οικον, ad senatum habendum amplissimam aedem vocatam.

(f) *Lamb. Cod.* κατεναντιου.

(g) *Chron. Al.* της ιδίας.

(h) *Mal.* αυγουσας.

(i) *Euf.* Zeuxis praeclarus pictor habetur, ex cujus nonnullis imaginibus, quas plurimas apud diversas civitates fecerat, lavacrum Byzantinorum arbitramur. Sed alii aliter sentiunt.

(k) *Msc.* αυτη.

ὑπο σευηρου βασιλευς . και ὅτε παντα ἐπληρωσεν , ἐπε-
 τελεσεν ἵππικον , ἐν πρώτοις θεωρησας ἐκεῖ . Φορεσας ἐν
 τῇ αὐτοῦ κορυφῇ (l) διαδήμα δια μαργαριτων , και λι-
 θων τιμιων , βουλομενος πληρωσαι τὴν προφητικὴν φω-
 νὴν τὴν λεγουσαν . ἐθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
 σεφαιρον ἐκ λίθου τιμιου . οὐδεις γὰρ τῶν προ αὐτοῦ βα-
 σιλεων τοιούτων (m) τι ἐφορεσεν . και ἐπετελεσεν ἑσπέρην
 μεγαλὴν μηνι (n) μαρτίῳ τῷ και ἀρεμισίῳ $\bar{\iota}\alpha^{\eta}$. ἐτους
 κατὰ ἀντιοχείαν τὴν μεγαλὴν (o) χρηματίζοντας τὸν ,
 κελευσας τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπιτελεῖσθαι τὴν ἑσπέρην τοῦ γε-
 νεθλίου τῆς πόλεως αὐτοῦ . ἐν δὲ τῇ συμπληρωσῇ τῆς
 ὑπατείας αὐτοῦ ἐρρίπεν ἐν κωνσταντινουπόλει χαρισματα
 τοῖς βυζαντιοῖς (p) καλαμιων συντομία ἀγτων ἡμερη-
 σικων , πολιτικων , (q) διακωνίζοντων , ἕως τινος ἀγτους
 ἔκαλεσε παλατικους , (r) δια τῷ παλατιῷ ῥογευεσθαι
 τοὺς αὐτοὺς ἀγτους , ἕκαστου ἀγτου ἀφορισας (s) οἶνον ,
 κρεα , βεσια . ἀφορισας προσδόν ὑπὲρ αὐτων ἐκ τῶν
 ἰδίων , και καλεσας αὐτοὺς παλατικους .

Σχολιον. Ολιγοὺς δὲ ὄρων τοὺς αἰκητορας , οἷς ἐν
 μεγεθει τοσούτῳ πόλεως , ἀπο τε ῥώμης τοὺς ἀξιολο-
 γοὺς κατὰ γένος ἐπιλεξάμενος , ἀπο τε ἑτέρων τόπων ,
 και

(l) Msc. $\delta\iota\alpha\delta\upsilon\mu\alpha$.

(m) Lamb. Cod. τι ποτὲ.

(n) Mal. Chr. Al. Lamb. Cod. καιῶ.

(o) Msc. χρηματίζοντες.

(p) Chr. Al. habet καλαμια, συντομία. Editio Scaligeri
 εκυτομία πολλά ἀγτων. Fors legendum καλαμια συν-

enim reperit, quondam a Severo Caesare inchoatum: Atque omnibus hisce absolutis certamen equestre instituit, quod ipse primus spectavit. Coronam margaritis, atque lapidibus pretiosis distinctam gestavit, ut impleret dictum illud propheticum: Posuisti super caput ejus coronam de lapide pretioso. Nullus enim antecessorum suorum tale quid gestavit. Artemisii, seu Martii undecimum, aerae Antiochenae anno 378mo, maxime solennem habuit, quo die natales etiam urbis celebrari iussit. Exeunte consulatu suo Byzantinis Constantinopoli congiarium elargitus est, sparsis calamorum portiunculis, panum diurnorum, civilium, perennium, quos palatinos vocavit, eoquod in palatio erogarentur, assignatis praeter panem, vino, carne, & veste, atque additis ad hoc ex proprio proventibus, panes palatii appellans.

Schol. Cum verò habitantium numerum pro magnitudine tantae urbis exiguum cerneret, quotquot Romae, aut alicubi illustres erant, selectis,

τορὰ. In lexicis invenitur etiam συντομία, unde potius ii interponendum foret. In Codino legitur: τῶν ὑπ' αὐτοῦ ριθθέντων καλάμων φερούσα τὰ γινώσιστα. *Mal.* ad *Imp. Comitodum* cum nostro habet καλάμων συντομία.

(q) *Mal.* διανίζοντων. *Lamb. Cod.* διαμενίζοντων

(r) *Mal.* δια τὸ ἐν τῷ. *Lamb. Cod.* δια τὸ ἐκ τοῦ παλατιοῦ.

(s) *Msc.* οἰνω. *Mal.* οἰνοκρεα.

και οικους μεγαλους αυταις οικοδομησας και χαρισαμενος, (t) οικησαι την πολιν εποησεν. εκτισε δε τον ναον της αγιας ειρηνης, και των (u) αγγων αποσολων, και του αγγιου μωκιοι, και του (x) αρχαγγελου του εν τω (y) αναπλευ, εν δε τω ναω του αναπλου, (z) πολλα παραδοξα σημεια και ειδεν και (a) ηκουσεν. εκτισεν δε και εις αντιοχειαν την μεγαλην εκκλησιαν, μεγαλυν κτισμα, λυσας τὸ λεγμενον Φιλιππου δημοσιον (b) λουτρον, ην γαρ παλαιον, και τω χρονω διαφθαρεν. εκτισε δε και ξενωνα πλησιον, ὁμοιωσ δε εκτισεν και την ῥουφινου λεγμενην βασιλικην, την ποτε εσαν του ιερου του ξεμου, ην κατελυσεν ῥουφινος επαρχος πραιτωριων. κα δια τουτο εκληθη ῥουφινου. εποησεν δε ὁ βασιλευσ εν πρστοις αρχοντα εν τη αυτη αντιοχεια χριστιανον ονοματι πλουταρχον, ὅστις και εις τὸ κτισμα της εκκλησιασ εκελευσθαι (c) εργοδιωκτειν. πρηγαγετο δε ὁ βασιλευσ και κομητα ανατολης (d) εν πρστοις Φιλικιανον τινα ονοματι, και αυτον χριστιανον, ποιησας αυτω πραιτωριον, τὸ ἱερον των μουσων, (e) πληρουντα τον τοπον εν τη ανατολη του επαρχου των πραιτωριων, (f) χρησαμενος τη αυτη πολει των αντιοχεων συρων και (g) δικαιων αξιασ δευτερου κωμαιτα-

(t) *Th. M.* οικησε.

(u) *Th. M.* θειων.

(x) *Ced.* αρχιερατηγου. *Th. M.* μιχαηλ.

(y) *Th. M. Ced. Lamb. C.* αναπλω. Est verò ipsius Constantinopolitani portus ingressus. v. Procopium de aedificiis Justiniani.

(z) *Lamb. C.* deest.

(a) *Lamb. C.* ηκουσε, κατελυσε δε και τους τρεις ναους τους οντας εν τη λεγομενη ακροπολει, του τε ηλιου και αρτεμιδος, και

lectis, ipsisque magnis aedibus exstructis urbem habitari fecit. Tempia S. Irenae, SS. Apostolorum, S. Mocii, & S. Archangeli in anaplo, ubi multa miracula & vidit, & audivit, condidit. Antiochiae quoque ecclesiam magnam aedificavit, opus sane in maximum, destructo, quod vocabant, Philippi balneo publico. Vetussum enim erat, ac tempore vitiatum. Prope ecclesiam hospitium etiam exstruxit; similiter & Rufini Basilicam aedificavit. Fuerat haec olim porticus templi Mercurii, quam Rufinus praetorio praefectus destruxit, unde Rufini dicta. In eadem Antiochiae urbe praefectum primus constituit Christianum nomine Plutarchum, quem etiam templi aedificio praeesse iussit. Creavit etiam primus Comitem orientis Felicianum quemdam, Christianum & ipsum, qui praetorio praefecti vices in oriente gereret, assignato in praetorium Musarum fano, usus eadem Antiochiae urbe in Syria, eique secundi comitatus dignitatem largitus anno

και αφροδιτης, και εκελευσε του λοιπου αχρηματισους τυγα-
χανειν αυτους. Quod in hoc Codice scholium est.

- (b) *Mal.* λουτρον γαρ παλαιον ην.
 (c) *Ex Mal. Msc.* εργοδοτην.
 (d) *Mal.* πρωτοις.
 (e) *Msc.* πληρουντας.
 (f) *Mal.* χαρισσαμενος.
 (g) *Msc.* δικαιον. *Mal.* δικαιωματι.

μειτατου του τ π γ. ετους χρηματιζοντος κατα την αυτην μεγαλην αντιοχων πολιν. ουκ ην γαρ πρωην εν τη αυτη αντιοχεια, κομης ανατολης εγκαθετος. αλλα κατα πολεμον κινουμενον δηληγατωρ εκαθητο εν τη πολει, και οτε επαυετο ο πολεμος, εκουφιζετο και ο δηληγατωρ. τους δε ναους των ελληνων και τα ιδωλα πανταχου κωνσταντινος καταλυεσθαι προσηταξεν, και εκκλησιας οικοδομεισθαι.

Σχολιον. Κατελυσε δε και τους τρεις ναους τους οντας εν τη κωνσταντινουπολει, εν τη λεγουμενη ακροπολει, του τε ηλιου και αρτεμιδος, και αφροδιτης, και εκελευσεν του λοιπου αχρηματισους τυγχανειν.

Και (h) τον πηχυν του νεϊλου ουκ εις το σαραπιον, καθαπερ ηθελον ελληνες, αλλ' εις την εκκλησιαν αναφερεσθαι εκελευσεν. ο και μεχρι σημερον γινεται. τοτε δη (i) κατεσκαφησαν ο (k) εναγες του ασκληπιου, και οι εν αφακοις της αφροδιτης ναοι ειδωλικοι. και ην λοιπον ειρηνη βαθεια, και χαρα εν ολη τη οικουμενη παντων των εθνων ωσημεραι (l) προστρεχοντων (m) τη πισει, και βαπτιζομενων, και ιδιαις χερσιν τους πατρους θεους συντριβοντων. αλλα ταυτα ουκ ην φορητοι τω αλαστορι δαιμονι, αλλα παλιν εις εαυτον εδραματουργει, πως αν εκκοφειεν την τοςαυτην των (n) ανθρωπων χαρμονην, και (o) πεισαι μεν τους ανθρωπους (p) θεοποιεσθαι την κτισιν ουκ ετι οιος τε ην. εφωραθη γαρ η απατη αυτου. τον δε

(h) *Ced.* τα δε των πηχων της αναβασειως του νεϊλου εν τη εκκλησιαι ενομασθησεν αναφερεσθαι, και ουκ εν τω σαραπιδι, ως ειθισο τοις ελλησιν.

(i) *Msc.* κατεσκαφησαν.

(k) *Msc.* εναγαις.

no aerae Antiochenae 383mo, cum antea orientis comes sedem suam ibi non habuerit. Orto enim bello delegatus in urbe refedit, eoque finito delegatio quoque finem habuit. Constantinus Graecorum templa, & simulacra everti, ecclesiasque aedificari iussit.

Scholium. Demolitus est etiam tria illa, quae in arce Constantinopoli erant, Solis, Dianae, & Veneris templa, atque exigi deinceps pro iis pecunias vetuit.

Nili quoque cubitum non in Sarapidis templum, sicut Graeci voluere, sed in ecclesiam referri mandavit, id quod ad hunc usque diem fit. Tunc etiam diruerunt Aesculapii sacrum, & quae in Aphacis erant, Veneris delubra. Deinceps pace alta, & laetitiae voluptate fruebatur orbis universus, cunctis nationibus quotidie ad Christi fidem, & baptismum concurrentibus, manumque propria Deos patrios confringentibus. At daemon infestus ista haud ferens astutum rursus versavit ingenium, qua ratione tantam hominum laetitiam disturbaret. Persuadere quidem hominibus, ut creaturam in Deorum numerum referrent, non amplius potuit. In fraude enim de-

prehen-

(l) *Al. M. προτρεχοντων.*

(m) *Al. M. τα θεια βαπτισματα.*

(n) *Al. M. χριστιανων.*

(o) *Al. M. ποιησαι.*

(p) *Al. M. θεοποιησαι.*

δε κτισιν συνταξαι τοις κτισμασι παραπεισαι επειραθη τους ασηρικτους . και ην παλιν ταραχος ουκ ολιγος εν ταις εκκλησιαις του θεου , αρειου τινος αλεξανδρεως ανω και κοιτω (q) κυκωντος , και την οικουμενην ταραττοντος . συναπηχθησαν δε αυτω επισκοποι τινες ολιγοι τον αριθμον , ων πρωτος (r) ευσεβιος ο νικομηδειας , και ευζωιος , και πατροφιλος , και ετεροι συν αυτοις . μελετιος δε μιας των εν αιγυπτω πολεως επισκοπος γενόμενος , και εν τω διωγμα επιθυσας , και αλλαις δε πλεισαις μεμφεσιν ενοχος γεγονως , καθηρεθη υπο πετρου του επισκοπου , και μαρτυρος , και προς τας της εξ αυτου καλουμενης των μελατιανων αιρεσεως συνηγωνισατο αρειω εν τω κατα της ευσεβειας αγωνι . θεωρων δε την μεγαλην φιλονεικιαν ο μεγιστος κωνσαντινος , ηνιατο την ψυχην , και πρωτον μεν επειρατο δια (s) παρανετικων γραμματων των εκατερων μερων (t) κατασβεσαι την εριν . γινους δε , οτι και περι το πασχα οι ανατολικοι διαμφιβαλλον , ιουδαιικωτερον εκ τινος εθους τουτο ερταζοντες , επεμφεν οσιον τον επισκοπον κυρδουβης , τα εν αλεξανδρεια περι αρειου , και εν ανατολη περι του πασχα διερθωσαμενον . ο δε προς αμφοτερα υπεσρεφεν απρακτος . την εν νικαια συν λσιπον ο βασιλευς συνηθροισε συνεδον . συηλθον δε επισκοποι του αριθμον (ii) τιη , ων οι πλεισι ησαν ομολογηται , τα σιγματα του κυριου ιησου εν τω σωματι (x) βασαιζοντες . ην δε συν αυτοις , και ο πανευφημος κωνσαντινος . αθανασιος δε ο μεγας , (y) ετι διακονος ων , και τω αλεξανδρειας

(q) *Al. M.* κυκλοντος.

(r) *Al. M.* ευσεβιος ο παμφιλου. *Caeteri defunt.*

(s) *Msc.* παρ' αιρετικων.

(t) *Al. M.* διαλυσαι.

prehensus erat. Sed infirmis, ut creatorem creaturis exaequant, persuadere tentavit. Atque ingens rursus in ecclesiis Dei tumultus erat, Ario quodam Alexandrino summa imis miscente, orbemque perturbante. Abducebantur unacum illo quidam Episcopi pauci numero, quorum primus erat Eusebius Nicomediensis, Euzoius, Patrophilus, aliique cum ipsis. Meletius cujusdam in Aegypto civitatis Episcopus, qui in persecutione Diis immolavit, aliis adhuc criminibus obnoxius, a Petro Episcopo, & Martyre depositus, praeter dictam a se Meletianorum haeresin, Ario in oppugnanda pietate focius erat. Constantinus visa hac contentione anxius, primò quidem literis exhortatoriis litem utriusque partis dirimere conabatur. Intellecto autem, orientales de paschate etiam discrepare, hoc Judaeorum more celebrare solitos, Hosium Cordubae Episcopum misit, ut Alexandriae rem Aarii, in oriente verò rem paschatis componeret. At cum re utrinque infecta rediisset, Nicaenum Caesar concilium coegit, congregatis 318 numero Episcopis, quorum plerique cónfessores erant, stigmatis Jesu Domini corpori impressis. His interfuit etiam ipse ille omni laude dignissimus Constantinus. Athanasius verò M. adhuc diaconus, & Episcopi Alexandri-

(u) Soc. ησαν δε υπερ αμφι τκ. επισκοποι.

(x) Al. M. περιφιλοντες.

(y) Msc. 151.

δρείας επισκοπῶ συνῶν, πλείω μέρει ὑπὲρ πολλοὺς διελάμπεν, λογῶ καὶ βίῳ διακρίσεων, καὶ θαυμάζομενος, καὶ τοῖς ἀρείου σφοδρῶς ἀντιπαρεταττομένοις δογμασίν. διὸ καὶ εἰς μείζονα φθόνον ἀνήψεν, τοὺς τὸ ἀρειανικὸν δόγμα εἰσδεξαμένους, εἰτινες καὶ κείρον λαβόμενοι, ὑπερορίῳ Φυγαίῳ, καὶ κινδύνοις πολλοῖς (x) αὐτὸν κατ' ὑπεβάλον. ἀρείου δὲ ἐν τῇ συνόδῳ παρόντος, καὶ κρινόμενου, οἱ περὶ εὐσεβείῳ τὸν νικομηδείῳ, καὶ θεογῆν νικαίῳ, καὶ μαρῶν χαλκηδόνος, καὶ ναρκισσοῦ, καὶ δημοφάντου, καὶ πατροφίλου, ἀντεπιστοιοῦτο ἀρείου, καὶ συνιταξάντες πίσεως λόγον, ἐπιδέδωκασιν τῇ συνόδῳ, βλασφημίου δὲ τούτου οὐτος, καὶ διαρρηχθέντος εἰρηφειτῆς οἱ πεποικηκότες καταδικάζουσι (a) τὸν ἀρειὸν, σκευαίου χωρὶς τοῦ (b) πτολεμαίδος τῆς ἐν αἰγυπτῶ, καὶ θεῶν (c) τοῦ μαρμαριτοῦ. ἀρείου δὲ τοῦ ἀσεβούς ἐκβλήθέντος, ἐκθέσιν πίσεως εἰρηφειτῶν ἐξηιτήσαν, τὴν κατὰ πάσαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀρθοδόξων συναπαγγελλομένην, ὁμοουσίῳ τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν κηρυξάντες, κτίσθη τε τῶν ἀπαιτῶν, καὶ οὐ κτίσμα, ἀλλὰ θεὸν ἀληθινόν, καὶ δεσπότην, καὶ κύριον, καθὼς καὶ τὸ σὺμβολοῦ περιεχει τῆς πίσεως. ὅπερ αὐτοὶ τῇ ἐμπνεύσει τοῦ παναγίου ὑπηγόρευσαν πνεύματος. τοὺς δὲ περὶ ἀρειὸν ἐπιμεινόντας τῇ κακοδόξῳ ἀπεκηρύξαν, καὶ (d) ἐξορισθήσαν, καὶ εἰρηφειτῶν ἐπέστησαν ἕτεροι αὐτῶν. ἡ δὲ συνόδος εἰρηφειτῶν ἐπιστολὴν

(x) Msc. ἑαυτὸν.

(a) Msc. τοῦ ἀρείου. Socratem, & Sozomenum modeste emendat Julius Pollux. Scripserunt enim, hos VI Episcopus subscribere nolentes fuisse damnatos. Confer cum his pag. 226, ubi de iisdem agitur.

(b) Δοκ. πτολεμαίδος καὶ λιβυῆς,

xandrini focius, inter omnes potissimum enituit, fermone, ac vita conspicuus, & admirandus, nec non Arii dogmatis vel maxime contrarius. Unde majorem Arianorum invidiam sibi conflavit, qui occasionem nacti, exiliis illum multisque periculis subjecere. Pro Ario praesente, & iudicium subeunte, Eusebius Nicomediae, Theognis Nicaeae, Marinus Chalcedonis, Narcissus, Demophantus, & Patrophilus Episcopi intercessere, compositam fidei formulam concilio tradentes, qua disrupta, utpote blasphema, authores illius immutati Arium condemnarunt, exceptis Secundo Ptolemaidis in Aegypto, & Theone Marmaricae Episcopis. Expulso autem Ario impio, scriptam fidei expositionem ediderunt in omnibus orthodoxorum ecclesiis promulgatam, filium patri consubstantialem praedicantes, creatorem item rerum omnium, non creaturam, sed verum Deum, & despotam, & Dominum, sicut etiam symbolum fidei S. Spiritus adflatu dictatum exprimit. Eos autem, qui in prava Arii opinione permanserunt, abdicatos exilio mulctarunt, aliis in eorum locum ordinatis. Synodus verò ad Alexandriae,

(c) *Theod. του της μαρμαρικης.* Sic potius legendum. Regio enim vocatur Marmarica, & si tanquam incola poneretur, deberet dici *μαρμαρικευς*. Est verò haec regio proprie Lybia.

(d) *Al. M. εξωριστων.*

επιστολήν τοις εν αλεξανδρείαι και αιγυπτῳ, και πειτα-
 πολει, και λιβυι, δι' ης εδηλωσεν την εκβολην του αρειου,
 και σεκουιδου, και θεωνα. εσημανεν δε και περι του (e)
 μελετιου, ὡςτε εν τη ιδιαι αυτου πολει η̅συχάζοντα κα-
 θεζεσθαι, τους δε ὑπ' αυτου χειροτονηθέντας μουσικωτερα
 βεβαιωθηναι (f) χειροτονια, και ὑπο παντας ταγηναι,
 τους ὑπο του ορθοδοξου επισκοπου αλεξανδρου (g) χει-
 ροτονηθέντας. εγραψε δε και περι του πασχα, ὡς συν-
 εφωνησαν ἅπαντες, ὡςτε μηκετι ποιειν μετα ιουδαιων.
 αλλα τὸ ὑπο των κατα ιταλιαν, και τας λοιπας επαρχ-
 χιας, (h) τους την κυριακην μαλλον ἐορταζειν εβελοι-
 τας. εγραψεν δε και ὁ μεγας κωνσταντινος επιστολας,
 προς τον κοινον των (i) ἅπανταχη εκκλησιων περι του
 πασχα, και προς τους εν αλεξανδρείαι ἑτερην επιστολήν.
 εποιησεν δε και νομον παντα τα ὑπο της ἁγίας συνοδου
 γενομενα βεβαιων, και αρειων, και τους ὁμοιους αποκη-
 ρυττων, και προσταττων πορφυρικους αυτους ονομα-
 ζεσθαι, και τα ὑπ αυτων συγγραφεντα πυρι παραδο-
 θηναι. τους δε εχοντας, και μη πυρι παραδιδοντας, θανα-
 τῳ ζημιουσθαι. της δε συνοδου κανονισαι θελουσης,
 ὡςτε κληρικον μη συντραχεσθαι (k) προς γαμον γυναικι, ἢν
 προ

(e) Alii Melitio scribunt.

(f) Cum vocabulum hoc ordinationem significet, & μουσικωτερα sacrationem innuat, hos episcopos reor-
 dinatos esse necesse est. At Ecclesia reordinationes
 nunquam approbavit? consulamus Canonem Vimum
 Nicaenae Synodi, ubi definitur, eos, qui citra con-
 sensum Metropolitanī fuerint ordinati, Episcopos
 habendos non esse. Cum ergo a Melitio sine con-
 sensu Alexandri Metropolitanī ordinati essent, eos
 iterum ordinari necesse fuit.

driae, Aegypti, Pentapolis, & Lybiae clerum, populumque scripsit epistolam, qua ipsis Arii, Secundi, & Theodae expulsio significabatur. De Meletio etiam decrevit, ut in sua urbe quietus ageret, & ab ipso ordinati sacrationi ordinatione confirmarentur, omnibusque ab Alexandro Episcopo orthodoxo ordinatis inferiores essent. Scripsit etiam de paschate, eandem omnium sententiam fuisse, ne amplius cum Judaeis celebraretur, sed ut dominica potius, quemadmodum in Italia, ac reliquis provinciis mos esset, solennis haberetur. Epistolas etiam de paschate ad omnium ubique ecclesiarum Antistites, & aliam ad Alexandrinos dedit Constantinus M. Insuper omnia sacri concilii acta lege confirmavit. Arium, similesque in exilium misit, eosque Porphyrianos nominari, ac eorum scripta flammis dari, illos vero qui haec haberent, & flammis non traderent, morte mulctari praecepit. Cum concilium decernere vellet, ne clericus cum uxore, priusquam

(g) Msc. χειροτονηθεντος.

(h) Sic correctum est. Msc. τας θελουσας. Mallem scribere, των θελοντων.

(i) Msc. απανταχου.

(k) Canon Apostolicus XXVI. Των εις κληρον προσελθοντων αγαμων, κειλευομεν βουλομενους γαρμειν αναγνωστας και ψαλτας μονους. In quem Canonem haec notat Balsamon. Προ της χειροτονιας πασιν εφειται συναπτεσθαι γυναιξι, και οντω χειροτονισθαι τουτους πρεσβυτερους, διακονους, και υποδιακονους. μετα δε την χειροτονιαν μονοις αναγνωσταις, και ψαλταις εισδοθη γαρμειν.

πρὸ τοῦ κληροῦ ἠγαγετό, (l) παφουτιὸς ὡς βαρυν τὸν λόγον (m) ἀνεστρέψε, καὶ συμπαθεσσερον κανονία ἐτυπώσεν, καίπερ γυναικὸς μὴ ἐλθὼν εἰς πείραν τὸ σὺνολον. εἰκοσαστηρίδος δὲ εἰσαστῆς ἑορτῆς τῆς κωνσταντινου βασιλείας, πάντας ὁ βασιλεὺς τοὺς τῆς συνοδοῦ εἰς ἐξίσιν προστρέψατο, καὶ συγκατακληθεὶς αὐτοῖς, λαμπρῶς πάντας ἐτίμησεν. παφουτιοῦ δὲ καὶ τῶν ὁμοίων τοὺς οφθαλμοὺς τοὺς ἐκκοπεντας, καὶ τὰ (n) πληρωθέντα ἐν τῷ διωγμῷ κατεφίλησεν μέλη, ἀγίασμον ἐντευθεν ἐλπίζων λαβεῖν. πασι δὲ τοῖς ἐπισκοποῖς παρηνεσεν εἰρηνὴν ἀγειν, καὶ τῶν κατὰ τῶν πλησίων λοιδοριῶν ἀπεχεσθαι. τοὺς δὲ λιβελλοὺς, (o) οὓς τινὲς κατὰ τινῶν ἐπισκοπῶν ἐπιδεδωκασι, ἐνωπίον πάντων πυρὶ παραδοθῆναι προσεταξεν, ὁμῶσας αὐτοῖς μὴ ἀνεγνωκεναι αὐτοὺς. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, εἰ ἴδοι ποτε ἀλλοτρίον γαμον ἐπισκοπῶν διορτυτοῖτα, τῇ πορφυρίδι σκεποὶ προθυμῶς, (p) ὅσιον ἠγούμενος τὸ τὰ πατῆ των ἱερῶν σκεπαζέσθαι. πολλὰ δὲ (q) πασαις ταις ἐκκλησιαῖς ἐγγράφως δωρησαμένος, καὶ τοῖς κατὰ τόπον ἀρχουσι τῶν ἐθνῶν ὑπὲρ τῆς εἰς ἐπισκοποὺς τιμῆς προσταξας τὰ δεόντα, χαρῶντας πάντας ἀπέλυσεν. (r) παρεκέλευσατο δὲ τῷ τῆς αἰτίας ἐπισκοπῷ μακαρίῳ πατριῶτι (s) ἐν τῷ συνόδῳ, καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων ὑπερμαχουντι ἀναζητησθαι τὸν ζωοποιὸν σκυρον, καὶ τὰ (t) θεοδοχὸν μνημα, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους τοποὺς.

καὶ

(l) Inter Episcopos, qui concilio Nicaeno subscripsere, non reperitur hujus nominis. Ergo tota narratio fabulosa est.

(m) *Ced.* ἀνεστρέψε.

(n) *Msc.* πληρωθέντα.

(o) Non dicit, num Episcopi, vel laici fuerint. Ruffinus Episcopos, Theodoretus laicos fuisse scribit.

quam sacraretur, ducta concumberet, Paphnutius, ut rem duram rejecit, & mitiorem canonem consignavit, quamvis ab omni mulierum commercio alienus. Instantibus Constantini vicennialibus omnes sacri concilii Patres ad convivium invitavit, & unacum illis accumbens, splendide omnes accepit. Effossos Paphnutii, ac similia oculos, membraque in persecutione mutilata osculatus est, sanctitatis quid inde recipere sperans. Omnes autem Episcopos, ut pacem colerent, & a convitiis in alium quemque abstinerent, exhortatus, libellos, quos quidam contra alios tradidere Episcopos, coram omnibus comburi jussit, addito jurejurando, illos a se non esse lectos, quin, si Episcopum alterius thorum violare cerneret, se illum purpura prompte tecturum, quoniam fas esse putaret, delicta sacerdotum obtegere. Cum multas omnibus ecclesiis donationes scripto munitas fecisset, & pro honore Episcoporum suis locorum praefectis necessaria mandasset, laetos omnes dimisit. Macario autem Aeliensi Episcopo, qui egregius pro dogmatis Apostolicis pugil concilio aderat, mandavit, ut crucem vivificam, divinum sepulchrum, ac reliqua loca sancta indagaret. Alios similiter

Episco-

(p) Msc. όσιος.

(q) Msc. πασας.

(r) Al. M. παρακλευσατο.

(s) Al. M. εν τη.

(t) Al. M. θεοληπτον.

και τους άλλους δε επισκοπους ὁμοίως προετρεψατο αιτησασθαι, ει τι συνορα (u) εις απαρτισμον ἑκάστος της ιδίας εκκλησιας. μετα ταυτα απεστειλεν ὁ βασιλευς την ἑαυτου μητερα ἑλληνην την αξιεπαινον και θεοφιλή εις ἱεροσολυμα μετα γραμματων και χρηματων αφθονιας προς τον (x) Φερωνυμον μακαριον τον της αιλιας επισκοπον, επι αναζητησει του ζωοποιου ξυλου του ενδοξου σκυρου, και (y) οικοδομης των ἁγιων τοπων, αυτης (z) τουτὸ αιτησασμενης της βασιλιδος, (a) φασκουσης οπτασιαν (b) τινα θειαν ἑωρακεναι κελουσαν αυτη τα ἱεροσολυμα καταλαβειν, και τους ἁγιους τοπους εις φως αγαγειν (c) χωσθεντας ὑπο των (d) ανομων, και αφαιρει (e) γενομενους επι τοσούτους χρονους. μαθων δε ὁ επισκοπος αφικομενην την βασιλιδα συναγαγων τους της επαρχιας επισκοπους, (f) μετα της δευσης τιμης (g) απηνητησεν αυτην. ευθεως δε (h) παρεκλευσατο (i) τους επισκοπους την ζητησιν του ποθουμενου ξυλου ποιησασθαι. απορρινωτων (k) δε παντων (l) περι του τοπου, και (m) αλλου αλλο εξ ὑποψιας διηγουμενων, ὁ της πολεως επισκοπος παντας παρακαλει ἡσυχιαν αγειν, και (n) σπουδαιοτε-

(u) *Al. M.* προς απαρτισμον.

(x) *Al. M.* deeft.

(y) *G. H.* οικοδομη.

(z) *Al. M.* deeft. αιτησασσης.

(a) *G. H.* φασκουσα.

(b) *Al. M.* deeft. De hujusmodi visione testantur Ambrosius, Paulinus, Rufinus, Socrates. Alii studio Helenae crucis inventionem attribuunt.

(c) *Al. M.* χωσθεντος ουι αυτου.

(d) *Al. M.* ανεμων.

Episcopus, ut peterent, siquid cuius ad absolvendam Ecclesiam suam necessarium videretur, adhortatus est. Posthaec Imperator matrem suam Helenam dignissimam illam laude, Deoque gratissimam cum literis, & magna pecuniarum vi ad Aelientem Episcopum a similitudine sane congrua Macarium recte appellatum misit, ut vivificum crucis gloriosae lignum inquireret, & loca sacra aedificiis exornaret. Ipsa enim hoc petiit, affirmans, se visione coelesti iussam esse, ut Hierosolimam peteret, ac loca sacra ab improbis obruta, & tanto tempore occulta in lucem proferret. Episcopus de adventu Imperatricis edoctus, coactis provinciae Episcopis, cum honore debito ei obviam processit. Mox verò eis injunxit, ut crucem desideratam quaerent. Omnibus verò Episcopis de hoc loco haesitantibus, & alio aliud ex suspitione proferente, urbis Episcopus omnes quietos esse, & studiosius ad Deum preces

(e) *Al. M. γεγονοτας.*

(f) *Al. M. συν της.*

(g) *G. H. υπηνητησεν αυτη.*

(h) *Al. M. παρεκελευσς.*

(i) *Al. M. τοις επισκοποις.*

(k) *G. H. ουτ.*

(l) *Al. M. επι.*

(m) *Msc. αλλου αλλω. G. H. αλλως αλλου. Al. M. αλλων αλλως.*

(n) *Al. M. σπουδαιοτερον. Msc. σπουδαιωτερον.*

δαιοτερην ευχην ὑπὲρ (ο) τούτου τῷ θεῷ προσφέρειν. του-
του δε γενομένου, εὐθεὺς ἐδειχθῆ θεοθεν ὁ τοπος τῷ ἐπι-
σκοπῷ, ἐν ᾧ ἰδρυτο (ρ) τῆς ακαθαρτου δαιμονος ὁ ναος,
καὶ τὸ ἀγάλμα. τότε ἡ βασιλισσα, τῇ βασιλικῇ αυ-
θεντικῇ χρωμειῇ, συναγαγούσα πλῆθος πολυ τεχνιτων
καὶ ἐργατων, ἐκέλευσεν (q) ἐκ βαθρων ἀνατραπηται (r)
τὸ μυσταρον οἰκοδομημα, καὶ τον χουν πορρω που απορ-
ριφηναι. τούτου δε γενομένου εἴφαιη τὸ θειον μνημα, καὶ
ὁ τοπος του κρανιου, καὶ ου μηκοθεν τρεῖς σαυροι κεχωσ-
μενοι. ἐπιμελως δε εἰρηνησαντες, (s) ἔυρον καὶ τους
ἦλους. ἐκείθεν λοιπον ἀμηχανια, καὶ θλιψις κατελαβε
την βασιλισσαν ἐπιζητούσαν, ποιος ἀρε (t) εἶη ὁ δε-
σποτικος σαυρος. ὁ δε ἐπισκοπος δια πιστεις την (u)
διακρισιν εἴλυσεν. γυναικι γαρ ἀρρωδουση των (x) ἐμ-
φανων, καὶ ἀπεγνωσμενη ὑπο παντων, καὶ τα τελευ-
ταια (y) πνευσαση, προσαγων (z) ἑκατερον των σαυ-
ρων, τὸ ζητουμενον ἔυρεν. (a) μορον γαρ ἠγγισεν ἡ
σκια του σωτηριου σαυρου τῇ (b) ασθειουση, (c) εὐθὺς
ἡ ἀπινους καὶ ἀκινητος θειε δυναμις παραχρημα ἀνεπη-
δησεν, μεγαλη τῇ φοιῇ (d) ἔωσα, καὶ δοξαζούσα τον
θεον. ἡ δε βασιλισσα ἔλσθη μετα χαρας μεγαλης, καὶ
φοβου ἀνελομενη τον ζωοποιον (e) σαυρον, μερος μὲν
(f) τῆ

(ο) *Al. M.* τούτων. *G. H.*

(ρ) *Al. M.* τον. *G. H.* ἀφροδιτης.

(q) *G. H.* ἀπὸ βαθρων.

(r) *Al. M.* τον της δαιμονος ναου.

(s) *Msc.* ἔυρων.

(t) *Al. M.* ην.

(u) *Al. M.* ἀμφιβολιαν.

(x) *G. H.* ἐπιφανων. *Sox.* ἐπιστημων.

preces fundere iussit. Quo facto divinitus statim locus Episcopo patefactus est, in quo deae impurissimae templum, ac simulacrum erat positum. Tunc Imperatrix summa sua autoritate usa, magno opificum, ac operarum numero coacto abominandum hoc aedificium funditus everti, & rudera alibi asportari iussit. Quod simul ac factum est, sepulchrum divinum, Calvariae locus, & non procul tres cruces defossae apparuerunt. Sedulò autem quaerentes clavos quoque invenerunt. Caeterum magna difficultas, ac sollicitudo Imperatricem tenuit indagantem, quaenam demum crux Domini foret. Quod dubium Episcopus per fidem solvit. Mulieri enim, quae omnibus nota erat, adeo aegrotanti, ut spe salutis amissa extremum duceret spiritum, crucibus singulis impositis quaesitum invenit. Nam simul atque umbra salutaris crucis aegrotae propinqua erat, confestim, cum prius nec spiraret amplius, nec moveretur, divina virtute exiliens, magno clamore edito, Deum glorificavit. Imperatrix summo cum gaudio, ac reverentia vivificum suscipiens crucem, partem ejus cum clavis ad filium retulit.

(y) G. H. πνευση. Msc. πνευσασα.

(z) G. H. ικατηρα. Al. M. ικατηρ.

(a) G. A. μιονον ως.

(b) Al. M. θανουση.

(c) Al. M. deest.

(d) Al. M. deest.

(e) Msc. σωρον.

(f) τι συν τοις ἡλοῖς ανεκομισε προς τον παιδα, (g) τον δε λοιπον γλωσσοκομον αργυρον ποιησασα, παρεδωκε (h) τῷ επισκοπῷ της πολεως εις μνημοσυνον (i) πασης γενεας, και θεσπισασα εκκλησιαν γενεσθαι (k) τῷ ζωποιω μνηματι, και εν τῷ ἀγίῳ γολγοθα, και εν τη βηθλεεμ εν τῷ σπηλαιῳ, εἴθα ὁ κυριος ἡμων ιησους χριστος την κατα σαρκα (l) γεννησιν ὑπεμεινεν, και (m) εν τῷ ορει των ἑλαιων, εἴθα ὁ κυριος ευλογησας τους μαθητας ανεληφθη, και αλλα πολλα (n) καλα ποιησασα εν ἱεροσολυμοις, αἰσξρεψεν προς τον παιδα. ὁ δε μετα χαρας αυτην ὑποδεξαμενος, την μεν του τιμιου ζαυρου μεριδα εν χρυση θηκη αποθεμενος παρεδωκεν τῷ επισκοπῷ (o) κωνσαντινουπολεως εις τηρησιν, (p) ενιαυσιαιοις μνημαῖς ἑορταζειν την αναδειξιν (q) του ζαυρου προςταξας. αλεξανδρος δε ην τηνικαυτα αποσολικοις χαρισμασι διαλαμπων, μετροφανην τον ὀσιον διαδεξαμενος. (r) των δε ἡλων (s) τους μιν εις την ιδιαν περικεφαλαιαν εχαλκευσεν, τους δε ανεμιξεν τῷ (t) σαλιβαριῳ του ἵππου αυτου, ἵνα πληρωθη τὸ ῥῆθεν (u) ὑπο του κυριου, δια του (x) προφητου

(f) *Al. M.* τοι.

(g) *G. H.* τὸ δε. *Al. M.* τῷ δε λοιπῷ.

(h) *G. H.* τοις επισκοποῖς.

(i) *Al. M.* πασαις. *G. H.* πασαις ταις.

(k) *Al. M. G. H.* εν τῷ.

(l) *Al. M.* ετεχθη.

(m) *Al. M.* εν ορει.

(n) *G. H.* ἀξιεπαινα.

(o) *Al. M.* deeft.

(p) *Al. M.* ενιαυσιαιοις. *G. H.* ενιαυσιαις.

(q) *Al. M.* του τιμιου.

lit, reliquam verò in theca argentea inclusam, urbis Episcopo tradidit in cunctae generationis memoriam. Mandato edito, ut aedificaretur templum in loco monumenti vivifici, & in sacro monte Golgotha, & Bethlehemi in specu, ubi Dominus noster Jesus Christus nasci voluit, & in monte olivarum, ubi Dominus discipulis benedicens assumptus est, aliisque multis praeclaris rebus Hierosolymae confectis ad filium rediit. Quam summa cum laetitia recipiens, venerandae crucis partem in capsula aurea reconditam Constantino-
polis Episcopo custodiendam tradidit cum mandato inventionem crucis annua celebrandi memoria. Erat is Alexander Metrophanis successor donis lucens Apostolicis. Clavorum alios galeae suae incudi, alios verò equi sui froeno inferi iussit, ut impleretur dictum a Domino per prophetam
tam

(r) Anonymus de inventione crucis sic ait: τους δε ιτε-
ρους διο εν τη σηλη εβετο, ην οι ρωμαιοι υπερ της απο μαξι-
μιανου τυραννου ελευθερίας τω κανσαντινω εποιησαν. και γαρ
ην ταυτην αγαγουσα εν κανσαντινουπολει, και εν τω μεγαλη
κιονι του φορου ιδρευσασα. Sic Nicephor. Presb. in vita
S. Andreae & Menaea ad 6 Mart.

(s) Mfc. των μεν.

(t) Al. M. συμβαριω.

(u) Al. M. deest.

(x) Soc. κατα την ζαχαριου προφητειαν.

Φητου λεγοντος. εν τη ημερα εκεινη εσαι το (γ) επι τον χαλινον του ιππου αγιον τω κυριω παντοκρατορι.

Σχολιον. Μακαριω τω επισκοπω ιεροσολυμων, ιερα-
τικην σολην χρυσαιοις τοις μνημασιν ο βασιλευς απεσειλεν,
ινα εν τω ιεροουργειν αυτον, και βαπτιζειν, ταυτην περι-
βεβληται. ο δε βασιλευς εργαψεν τω επισκοπω μακαριω
επισπευδειν την οικοδομην, και αρχοντα του εργου απε-
σειλεν μετα δαφιλειας χρηματων, παραγγειλας αυτω
Φιλοτιμως κτισθηναι τους αγιους τοπους, ως μη ειναι
τοιαυτην (x) καλλονην εν παση τη γη. εργαψε δε και
τοις ηγεμοσι της επαρχιας παντοικως (a) συνελθειν τω
εργω εκ του (b) δημοσιου λογου, εν τε χρημασι, και
αναλωμασι, και υλαις. συναγονται δε ετη απο μεν χει-
ρου παρουσιας (c) εως της παρουσιας του χριστου ετη εφ.
την δε μακαριαν ελσηνν ετιμησεν ο βασιλευς μονηταν εν
τοις νομισμασιν ιδιας εικονος κελευσας εγγραφεσθαι. ογ-
δοηκοντα δε ετων (d) γενομενη, (e) τελει του βιου εχρη-
σατο πολλα εντειλαμενη (f) τω βασιλει (g) υπερ της
εις τον χριστον ευσεβειας. οι δε περι ευσεβιον τον νικομη-
δειας, και θεογενιν νικαιας, και μαριν χαλκηδονος, τα
αρειου φρονουιτες, και εν τη συνωδω καθαιρεθεντες, και
εξορικως καταδικασθεντες, υψερρον παλιν βιβλια μετανοιας
δεδωκασιν το ομοουσιον δηθεν δεχομενοι, και παντας πλα-
νησαντες ανεκληθησαν, και εν τη συνωδω υπογραφαντες

τας

(γ) *Al. M.* επι χαλινον. *G. H.* επι τω χαλινω.

(x) *Msc.* καλονην.

(a) *Al. M.* συνεπιλαβειν του εργου.

(b) *Al. M.* εκ των δημοσιων πραγματων.

(c) *Ex Alex. M.* alia substituenda, sic. εως της ευρησιως του
σανου ετη τνβ. απο δε αδαμ εως του χριστου παρουσιας ετη ινβ.

tam: In illa die erit, quod in freno equi est, sanctum Domino omnipotenti.

Scholium. Macario Hierosolymorum Episcopo stolam sacerdotalem aureis distinctam monumentis, qua in sacrificio, & baptismo administrando uteretur, Imperator misit cum literis, quibus eum ad maturandum exhortabatur aedificium. Misit etiam operis directorem magna pecuniae vi instructum cum mandato loca sacra ornandi aedificiis, quibus magnificentius, & pulchrius nihil in toto orbe inveniri posset. Scripsit etiam ad illius provinciae praefectos, ut ex aerario publico pecuniis, impensis, & materia opus omni, quo possent, modo adjuvarent. Colliguntur autem ab adventu Christi usque ad crucis inventionem anni 352, & ab Adamo usque ad Christi adventum 5500. Beatam Helenam ipsius imagine monetis impressa honoravit Imperator. Annum illa agens octogesimum, cum filio multa de pietate in Christum mandasset, finem vitae fecit. At Eusebius Nicomediae, Theognis Nicaeae, & Maris Chalcedonis Episcopi Arii aeseclae, & in concilio exauctorati, exilioque damnati datis rursus poenitentiae literis, & homousio scilicet recepto, cum omnes in errorem induxissent, revocati

(d) Msc. γενομενην. Al. M. ουσια.

(e) Al. M. τελος.

(f) Al. M. τα παιδι.

(g) Al. M. περι.

τας επισκοπας αυθις απελαβον. παρρησιαν δε εκ τουτου (h) προς βασιλεα ειχον οτι πλεισιν, και μαλιστα ο νικομηδεικς ευσεβιος. (i) επρεσβευον δε υπερ αρειου (k) ανακληθηναι αυτον της εξορικς, ως και αυτον τα εν νικαια Φρονουιτα, συμπαραλαβοντες μεθ' εαυτων, και τον (l) αρειον πρεσβυτερων παρατιθειντα τω βασιλει υπο κωνσταντιας της αδελφης αυτου, της γενομενης γαμετης λικινιου του υψερων τυραννησαντος, οστις πρεσβυτερος των υπο του βλασφημου αρειου σπουδασματων μυηθεις, Φροντιδα αυτου εποικειτω. ηγωνιζετο δε λαθρακιωσ, εις το ανακληθηναι τον αρειον. και δη προσοικειουται εν πρωτοις ευνουχοις τισι της θεραπειας του κουβουκλιου κωνσταντιας αδελφης του βασιλεωσ, ην τινα κωνσταντιαν ο βασιλευσ, μετα την του δυσσεβουσ (m) ανδρουσ λικινιου τελευτην, παντοδαπης κηδεμονικς ηξιου. ουτοσ δια των ειρημενιων ευνουχων εισοικισθεισ, και αυτη τη κωνσταντια εγνωρισθη, και προεκοπτεν εν εκασου τη συνηθεια εν τω παλατιω, συνεχωσ τεχνολογων (n) αυτοισ τα περι αρειου, ως ορθον και ομοφρονα αυτον ειναι της αγικς συνοδου. συνηρηπασεν δε και την κωνσταντιαν, λεγων κατα συσκευην εξορισθηναι αρειον καλωσ Φρονουιτα, διαβεβαιουμενοσ αυτη συτηγ-

ρειν

(h) Msc. βασιλεαν. Soc. παρα τω βασιλει.

(i) Msc. επρεσβευον.

(k) Ergo Arius nondum erat revocatus? Quid tamen volunt verba libelli ab ipsis missi? ατοπον δε, του δεοκουντοσ ειναι υπευθυνου, ανακεκλημενου, και απολογησαμενου, εφ' οισ διεβαλλετο, ημασ σιωπαεν. An fors, quod revocato Alexandriam redire permiffum non erat?

(l) Theod. αρειανοσ πρεσβυτ. Rufinus, & Socrates eadem memorant, sed Athanasius in detegendis Arianorum fraudi-

cati sunt, & facta subscriptione suis restituti Episcopatibus. Inde maxima erga Imperatorem libertate usi, & praecipue Eusebius Nicomediae Episcopus, legatione pro Ario fungebantur, ut ab exilio revocaretur, tanquam eadem cum concilio sentiens. Sumfere secum Arianum presbyterum Imperatori a Constantia ipsius sorore & Licinii, qui postea tyrannidem occupavit, uxore commendatum. Is blasphemi Aarii institutis imbutus illius curam habuit. Ex occulto autem egit, ut Arius revocaretur. Et primò quidem se insinuavit ad familiaritatem quorundam Eunuchorum servitio addictorum Constantiae Constantini M. fororis, quam ille post Licinii viri impii mortem omni cura dignabatur. Ab his in aedes introductum ipsa etiam Constantia novit. Aucta hac singulorum consuetudine in palatio, arte rem Aarii, tanquam viri recti, idemque cum sacra synodo sentientis saepius persequabatur. Ipsam quoque Constantiam abripuit dicendo, Arium bene sentientem ex machinatione esse relegatum, & affe-

fraudibus solertissimus ejus rei nuspian meminit. Conjice, eum fuisse Acacium Luscum presb. qui in sede Caesareensi Palaestinae metropoli successit a Eusebii Pamphili. Is enim imperavit Constantio Imp.

(m) Msc. ανδρους.

(n) Msc. αυτης.

ρειν αυτον τη (ο) εκθειση πιζει. (ρ) ηγαπωτο δε παρ' αυτης τα μεγαλα ο ανοσιος ουτος, και τα πρωτα της τιμης ειχεν, ως ευλαβης δηθεν και των ορθων δογματων αντιποιουμενος. συνεβη δε ασθeneσαι την κωνσταντιαν την επιθνατον, και εν τω επισκεπτεσθαι αυτην τον βασιλεα, παρεκαλεσεν αυτον περι αρειου, ως τε ανακληθηται αυτον της εξοριας, παραθεμενη αυτον και τον δυσσεβη̄ πρσβυτερον εις το πειθεσθαι τοις υπ' αυτου λεγομενοις, οστις και πρσ τον ευσεβη̄ βασιλεα, τη αυτη τεχνολογια χρησαμενος, παρετιθετο τον αρειον, ως φρονουντα τα της συνοδου. ανεκληθη ουν ο αρειος εκ περιδρομης, και πρσασιας των περι τον νικομηδειας ευσεβιον δια του πρσβυτερου αρειανου. ελθων δε πρσ τον βασιλεα ειχεν μετ' εαυτου, και (q) ευζωιον τον ποτε διακονον, ον σην αυτω κθειλεν ο μεγας αλεξανδρος, ο αλεξανδρειας επισκοπος, οι τινες τα βασιλει βιβλιον επιδεδωκασι υποκνησμενοι δηθεν τα υπο της συνοδου τυπωθεντα δεχεσθαι δογματα. ο δε παραπεισθεις, απολυει τουτους εις αλεξανδρειαν, ους παραγομενους ουκ εδεξατο ο ιερος αθανασιος. οστις μετ' αλεξανδρον πρσση της εν αλεξανδρεια εκκλησιας. εκ τουτου ουν οι περι τον νικομηδειας ευσεβιον πολλα κατα αθανασιου συσκευας ειργασαυτο. και πρωτον μιν ηρξαντο διαβαλλειν αυτου την χειροτοιαν. ετερας δε πλεισας κατηγορικας κατ' αυτου συερραπτου πρσ τον βασιλεα, θελοντες αυτον εκ του θρονου καταγαγειν, και την ορθοδοξον πιν εν εκπολεμησαι. λεγονται γαρ οι περι ευσεβειον, οτι χρηματικ' υποφθειραντες τον φυλακα των εν νικαια πραχ'ειντων, τας ιδιαις υπογραφαις (r) απειλησαν. οθεν
 κιναιδως

(ο) Msc. εκθεισει.

(ρ) Msc. ηγαπητω.

asseverando, editae eum fidei suffragari. Maximam illius benevolentiam, & primos honores obtinuit improbus ille, pietatem scilicet, & vera dogmata ementitus. Accidit autem, ut Constantia in lethalem morbum incideret. Venientem igitur ad se Imperatorem rogabat, ut Arium ab exilio revocaret, ipsum illum impium presbyterum adducens, ut dictis fidem faceret, qui eodem erga pium Imperatorem artificio usus, Arium, ut eadem cum concilio sentientem, commendavit. Itaque Arius cursu, & patrocínio Eusebii Nicomediensis per Arianum presbyterum revocatus est. Veniens ad Imperatorem secum quoque habuit Euzoium quondam diaconum, quem Alexander Alexandrinus Episcopus una cum ipso gradu suo dejecit. Hi libellum Imperatori tradidere, nempe se dogmata a synodo consignata recipere simulantes, cui fidem habens Alexandriam eos dimisit. Huc delatos Athanasius, qui post Alexandrum Ecclesiae Alexandrinae praefuit, non recepit. Ex quo Eusebius Nicomediensis cum suis multas Athanasio machinationes paravit. Et primò quidem ordinationem ejus criminari coepere, aliis adhuc plurimis contra eum accusationibus apud Imperatorem confutis, a sede eum sua ejiciendi, veramque fidem oppugnandi animo. Eusebiani enim corrupto pecuniis Nicaeni concilii actorum custode subscriptiones proprias recepisse ferun-

(q) Msc. ευζωνιον.

(r) Msc. απειλησει.

αναιδώς κατά της αληθούς όπλιζόντο πίσεως πολέμιοι κα-
 τά της αληθείας γεγονότες. μαθών δε ό μεγιστος βασι-
 λευς ότι τέλος (s) εχει ή οικοδομη της (t) νεας ιερο-
 σαλημ, ότως γαρ εκαλειτο ύπ' αυτου κτισθεντα, και
 κοσμηθεντα, εκελευσεν (u) συγκροτηθηναι συνοδον πλειο-
 νων επισκοπων, και (x) εγκαινισαι τους άγιους τοπους.
 ευσεβειος δε ό νικομηδειας επιθυμειν της θεας του (y) ιερο-
 σολυμοις ναου, δια τó πολυβρυλλητον ειναι πλασαμενος,
 πειθει τον βασιλεα, και συν πολλη τιμη παρ' αυτου απο-
 λυσται. ελθων δε εις αντιοχειαν την κατά του μεγαλου
 ευσαβιου επιβουλην κατεργαζεται, και περι τιμης παρ
 αυτου πλεισης τυχων, ός άμα τοις όμοφροσιν αυτου
 συνεδριον ποιησαμενος γυναιον τι εταιρικον μισθωσαμενοι (z)
 εχον βρεφος, εδιδασαν ειπειν, ως ότι απο ευσαβιου αυτó
 εχει. συνελθόντων ουν αυτων εν τω συνεδριω τó τρισαθλιον
 εκεινο εισηγαγον γυναιον. ή δε τó βρεφος επεδεικνυεν, εκ
 της ευσαβιου συνουσιας (a) συνειληφθαι, και τετοκεναι
 βωσωα. τότε όι τουτó συντεθεικοτες, ως κατά μοιχου
 την ψηφον εξηνεγκαν, πεισαντες δε τον βασιλεα, ως δι-
 καιως τουτου καθαιρεθεντος, εξορισθηναι αυτον παρεσκευα-
 σαν εις τó ιλλυρικον. ευσαβιου δε του μεγαλου εκβλη-
 θεντος, (b) ευλαλιον αντ' αυτου χειροτονουσι. όι ουν
 πολλοι

(s) Msc. εχειν. *Al. M.* ετηεν.

(t) Socrates lib. i. hist. c. 17. ait ecclesiam ab Helena
 juxta sepulcrum Domini aedificatam sic adpellatam
 fuiffe. Veriffimum est, ab illo tempore urbem loco
 Aeliae Hierofolymam deinceps esse vocatam.

(u) *Al. M.* συγκροτησαι.

(x) *Al. M.* εγκαινισσαι.

(y) Msc. ιεροσολυμου.

feruntur. Unde impudenter contra veram armabantur fidem, hostes veritatis facti. Imperator, cum intellexisset, aedificium novae Hierosolymae (sic enim vocabatur, quod ab ipso conditum, ornatumque erat,) ad finem esse perductum, plurimum Episcoporum concilium convocari, & loca sacra dedicari iussit. Eusebius verò Nicomediensis divinum Hierosolymae templum, utpote omnium sermone celebratum, videndi desiderium simulans, Imperatori persuadet, & multo cum honore dimittitur. Qui cum Antiochiam venisset, magno Eustathio insidias fruit, vel maximo honore ab illo exceptus. Concilio enim concordium habito meretricem cum infante conductam dicere subornat, se illum ex Eustathio habere. Itaque misera illa mulier in conciliabulum introducit, quae infantem ostendens, illum ex Eustathii complexu concepisse se, & peperisse vociferatur. Tunc fraudis hujus auctores tanquam adversus adulterum sententiam tulere. Fide autem Imperatori facta, iuste eum esse depositum, effecerunt, ut in Illyricum extorris fieret. Expulso igitur Eustathio, Eulalium in ejus locum ordi-

(x) Msc. εχων.

(a) *Theod.* συνελθηφεναι.

(b) Deposito Eustathio Paulinus Tyri Antiochiae Episcopus successit, Paulino Eulalius, Eulalio Euphronius. Sozomenus, Theodorus Mopsuest. Georg. Laodic. Euphronium Eustathii successorem ponunt. Theodoretus verò, & Philostorgius inter Eustathium, & Euphronium interponunt Eulalium.

πολλοὶ τῶν ἀντιοχείων ἀποσχισάντες καθ' ἑαυτοὺς συνηγοῦντο, ὅς τις εὐσαβιανὸς ὠνομαζοῖ. τὸ δὲ επικατάρχτην ἐκεῖνο γυναῖον, νοσῶ χαλσπῆ περιπέσων ἐξείπε τὰ συντεθέντα ἐπὶ πολλοῖς (c) χρημασι, τὸν δὲ ὄρκον μὴ παμπαν εἶναι ψευδῆ. εὐσαβίου γὰρ τίνος χαλκῆως γυγενεσθαι τὸ βρεφός. ὁ δὲ βασιλεὺς δικαίον ἠγήσαμνος, καὶ ἀθανασίον κἄλσαι εἰς τὰ εὐκαίρια τῶν ἀγίων τοπῶν, κελυεὶ πρῶτον ἐν τυρῶ συνελθεῖν τὴν συνοδόν, καὶ τὰ κατὰ ἀθανασίον διασκεψασθαι, καὶ οὕτω διχα πάσης (d) διχονοίας ὀρμησαι παντας ἐπὶ τὴν ἐόρτην. ἀπερσεῖλαν δὲ καὶ τὸν (e) ἀδελφὸν αὐτοῦ δαλματίον γενεσθαι τῆς καταστάσεως τῆς συναθροίζουμένης συνοδοῦ ἐποπτήν. συνελθόντων δὲ τῶν ἐπισκοπῶν ἐν τυρῶ, παρῆν συν αὐτοῖς καὶ ὁ τῆς (f) αἰλίας ἐπισκοπὸς (g) μαξιμος, ὃς τὸν φερωνύμῳν μακκαρίον διεδέξατο, ἀγίων πάνταπασὶ τὰ κατὰ ἀθανασίου (h) τυρῆουμεια. ὡς δὲ εἰσηλθεν ἀθανασίος εἰς τὸ συνέδριον, περιεξήσαν αὐτῶ οἱ κατηγοροὶ, βάρσα αἰτωμάτα φερόντες καθ' αὐτοῦ, ἅπερ ὑπέθεντο αὐτοῖς οἱ παρόντες διακσαι, εὐσεβείος ὁ νικομηδείας καὶ οἱ περὶ αὐτοῦ. πρῶτον μὲν οὖν γυναῖον ἑταιρικὸν παρσεκευασαν λέγειν, ὡς, ὅτι παρθενικὴν διὰ βίου ἐπαγγεῖλαμεινῆν ἐπιξενωθῆναι αὐτῇ ἀθανασίον, καὶ βία αὐτὴν διαφθεῖραι. τοῦ δὲ ἀθανασίου συν τιμοθεῶ τῶ πρεσβυτέρῳ αὐτοῦ κρηνομένου λέγει ὁ τιμοθεὸς τῇ γυναικί. ἐγὼ σου γυναῖα τὴν παρθενικὴν ἀφειλωμην, ἐπεξισωθῆν δὲ σοὶ πῶ ποτε; ἐκεῖνη δὲ (i) μεθ' ὅλως θεασαμεινῆ ποτε ἀθανασίον, βοῆς ἐπληρώσεν ἀσημοῦ

τὸ

(c) Msc. χρόνους.

(d) Al. M. διχοτομίας.

(e) Al. M. ἀνεφίον.

(f) Msc. αἰλίας.

ordinarunt. Multi igitur Antiochenorum segregati seorsim collectas agebant, quos Eustathianos nominarunt. Detestanda verò illa muliercula gravi correpta morbo rem compositam aperuit dicendo, se magnam pecuniarum vim recepisse, nec tamen pejerasse, cum infans Eustathii fabri cujusdam aerarii fuisset. Imperator aequum ratus, ut Athanasium quoque ad sacrorum locorum dedicationem advocaret, Tyri concilium cogi, remque Athanasii disquiri, & sic abs omni dissensione ad festum properari jussit. Sed & fratrem suum Dalmatium misit, ut in concilio ordinem servaret. Cum Episcopis, qui Tyri convenerant, fuit etiam Maximus Aeliensis Episcopus, Macarii recte sic vocati successor, omnium, quae contra Athanasium omnes moliti sunt, ignarus. Cum concilium intrasset Athanasius, actores eum circumstetere gravia proferentes crimina, quae praesentes ipsis iudices suggessere Eusebius Nicomediensis, quique cum ipso erant. Et primum quidem lupae persuaserunt dicere, se perpetuam Deo virginitatem vovisse, & ab Athanasio, quem hospitio excepisset, vi compressam fuisse. Cum verò Athanasius cum Timotheo suo presbytero iudicio adesset, Timotheus mulierem alloquebatur: Ego ne te mulier vitiavi? aut unquam me hospitio accepisti? Illa viso nunquam Athanasio, concilium

(g) *Al. M.* μαζιμεωνας.

(h) *Al. M.* σωρευομενα.

(i) *Msc.* μη θολως.

τὸ συνέδριον, (k) δακτυλοδεικτούσα τιμοθεσον, και τουτον λεγουσα φθώρα αυτης. αισχυθεντες δε επι τουτὸ οί τὸ δρμα συντεθεικοτες, ητει αθανασιος μη (l) αφεθηναι τὸ γυναικιν, αλλα καθομολογησαι τους τα τοικυτα αυτη ὑποθεμενους. οί δε κατηγοροι (m) εφασαν. αλλα βαρσα εχειν κατ' αυτου εγκληματα, προς αί μη δυνασθαι αυτον (n) απολογεισθαι, και τουτὸ ειποντες τεταριχουμεινη χειρα εξεισεγκαν απο νεκρου σωματος εκτεμοντες, αρσεινιου τινος καταψευδαμενοι ειναι, ὅς (o) του μελστιου ετυγχανε διακονος (p) ων των ὑπ' αυτω τεταγμενων, ἦν τινα προς μαγειας κεχερησθαι, τον ἁγιον λεγειν ετολμισσαι. (q) αρσεινιος δε κατα προνοιαν θεου εν τυρω παραγεγονε, και του κατ' αυτον πλασματος διελεγχθεντος, ουδε οὔτως οί της αληθειας εχθροι ενετραπηται. αλλ' εις μανικιν τραπειτες, εφ' οίς εφωραθήσαν ψευσαμενοι συνεχον ἅπαν τὸ συνέδριον βωωντες. αρατε τον γοητα. γοητεια γαρ τινι χρησαμενος, παντας (r) εφημωσεν. και (s) εφονευθη αθανασιος, ει μη ὁ ανεψιος του βασιλευς εξηγαγεν αυτον δια ερατιωτων εκ της χειρος αυτων. λογος δε κρατει, ὅτι αθανασιος εκειθεν φυγων ανηλθεν εις την ἁγιαν πολιν, και ποιησας ευχην, και τῷ ἁγιῷ μυρω χρισσας, και ἁγιασας τους ευκτηριους οικους προ της των λοιπων επισκοπων παρουσιας, (t) οὔτως κατελαβεν τον βασι-

(k) Theod. τῷ δακτυλῷ δεικνυσθαι.

(l) Msc. αφηθηναι.

(m) Msc. εφασαν.

(n) In margine notatur γε. απολογησασθαι.

(o) Msc. τῷ.

(p) Msc. αἱ.

cilium indecenti clamore replevit, monstrans digito Timotheum, suumque itupratorem vocitans. Hinc scenae hujus authoribus pudore suffusis Athanasius petiit, ne mulier dimitteretur, sed fateri cogere, qui haec illi fuggerissent. Accusatores autem clamabant, eum aliorum, eorumque gravium criminum postulari, quibus respondere nesciret. His dictis manum a cadavere abscissam, & sale conditam protulerunt, mentientes, Arsenii cujusdam, qui Meletii diaconus erat unus ex iis, quos ipse ordinaverat, esse manum, qua sanctum ad rem magicam esse usum dicere haud erubuerunt. Arsenius verò providentia quadam divina Tyri aderat, detectoque commento veritatis inimici neque sic absterrebantur. Sed in rabiem acti, cum se in mendacio deprehensos cererent, totum concilium perturbarunt clamantes: Tollite impostorem. Quadam enim impostura usus nos praeclufit. Et periisset Athanasius, nisi Imperatoris confobrini ipsum ope militum ex eorum manibus eripuisset. Sermo autem tenet, Athanasium hinc fugientem in urbem sanctam venisse, fulisque precibus aedes sacras unguento unxisse sacro, ac antè reliquorum Episcoporum adventum

(q) Julius Pollux in eo peccat. quod Arsenii historiam ad Tyriae Synodi tempus referat. Est potius revocanda ad Synodum Caesareensem. v. Sozom. c. 25.

(r) *Al. M. εφιμωσεν.*

(s) *Al. M. εφονευθη αυ.*

(t) *Al. M. οντος.*

Βασιλεα, και παντα τα κατ' αυτον ανεδιδαξεν αυτω. (u) παραγενομενοι δε οι επισκοποι εν τη αιλια Φαιδρωσ λιαν επετελουν την εορτην των εγκαινιων (x) εν ιεροσολυμοις, του βασιλεωσ αποσειλαντοσ, κειμηλια παντοδαπα, χρυσα και αργυρα, λιθοις τιμοις πεποικιλμενα, και (y) παραπετασματα πολυτιμα, και χρηματα ικανα εις διαδοσιν των πτωχων, και Φιλοτιμιαν παντων των συνερχομενων εις την εορτην. ωσ δε ηκουσεν τα κατα τα εγκαινια των αγωγων τοπων ο Φιλοχριστοσ βασιλευσ, πολλα τω θεω ημυχρισησεν, και μαλλον (z) προσετιθει τω χριστιανισμω. ην δε τριακοσον ετοσ της βασιλειασ αυτου. νομον δε ευθυσ εγραψεν μετα βασιλικου τυπου, ωσ μη δυνασθαι τουσ ιουδαιουσ φανηαι εις τα ιεροσολυμα (a) απο σημειων κυκλω. (b) εχαιρε δε επι τη χαριτι του θεου βλεπων και τα βαρβαρα εθνη προστρεχοντα τω λογω της αληθειασ, και ηδεωσ υποτασσομενα (c) τη ρωμαιων βασιλεια. πολλα γαρ των εθνων γενη τον χριστιανισμον προσεδεξαντο. και πρωην μεν, ηνικα γαλιηνοσ της ρωμησ εβασιλευσεν, εκ των επιδραμοντων τη ρωμαιων, γοθων, και κελτων, και γαλατων των εσπεριων, οι τινεσ αιχμαλωτουσ πολλουσ λαβοντεσ ιερεισ και χριστιανουσ εκ των υπ' αυτων γενομενων θαυματων τον χριστον εδεξασαν, ωσ θεον, και νυν δε κωνσταντινου του ευσεβουσ βασιλευοντοσ, πλεισοι των εθνων εφωτισθησαν. (d) ινδα δε οι ενδοτεροι, εν τοισ χρόνοισ

(u) Msc. παράγενομένοις

(x) Al. M. εις ιερουσαλημ.

(y) Al. M. περιπετασματα.

(z) Al. M. προσετιθη.

(a) Al. M. απο ιξ σημειων.

tum consecrassē. Sic Caesarem antevertit, eique omnia, quae contra ipsum pararunt, exposuit. Delati Aeliam Episcopi dedicationis festum splendide admodum celebrarunt, Imperatore cimelia omnimoda, aurea & argentea, pretiosis lapidibus variegata, antependia magni pretii, & magnam pecuniae vim in egenorum subsidium, ac omnium, qui ad hoc festum convenere, munificentiam suppeditante. Ut Caesar de sacrorum locorum dedicatione audivit, magnis Deo gratiis actis, religioni christianae magis adhaesit. Erat autem trigessimus imperii ejus annus. Mox legem forma imperiali sancivit, ne cui Judaeorum intra signa circa Hierosolymam posita comparere liceret. Maximo autem exultavit gaudio ob gratiam divinam, qua illi datum videre gentes ad veritatis verbum accurrentes, & Romano libenter imperio subjectas. Multa enim nationum genera Christi fidem amplectebantur. Et non ita pridem, Galieno Romae imperante, irruentium in Romanum imperium Gothorum, Celtarum, & hespericorum Galatarum multi, qui plures secum captivos sacerdotes, & Christianos abduxere, ob miracula ab ipsis patrata, Christum ut Deum, glorificarunt; & nunc sub Constantini pii imperio plerique veritatis lumen recepere. Per idem tempus

(b) Msc. *εχαιρον*.

(c) *Al. M. τω βασιλει*.

(d) Valefius Aethiopus intelligi ait. Hi enim etiamnum Indi vocantur. Msc. *ειδαξοι ειδοτεροι*.

νοις τούτοις εχρησικνησαν . μεροπιου του Φιλοσοφου τυ-
ρου (d) αιδεσιον , και Φουρμεντιον λαβοντος , και επι-
ξερσαν των τοπων εκεινων εισελθοντος , οι τινες δυο νεανι-
σκι κρατηθεντες παρα των ινδων , προσηχθησαν τῷ βασιλει
αυτων . τούτων πειραν λαβων τῷ χρονῷ ὁ βασιλευς , προς-
εταξεν (e) επιμελειαις τυχεσιν . του δε βασιλευς τελευ-
τησκιτος , τῷ παιδι εκεινου συνδιηγον πλειονος τιμης ,
και παρησιαις απολαουοντες . και (f) ὅτε εμποροι ῥῶ-
μικων αφικοντο , (g) επιστρεπον την βεικν λειτουργικν αφο-
βως επιτελειν . χρονου δε τινος διελθοντος προσηλθον τῷ
βασιλει οι αυτοι παιδες επι τὸ ιδειν τα ιδια . και απελυ-
σεν αυτους . και ὁ μιν αιδεσιος την τυρον κατελαβεν . ὁ δε
Φουρμεντιος την αλεξανδρικν καταλαβων , εδιδασκε τον
μεγαν αθανασιον , ὡς επιποθουσι και ινδοι τὸ νοσρον εισδε-
ξασθαι φως . ὁ δε ευθεως της αρχιερατικης μεταδους αυτω
χαριτος , (h) κατὰ την του εθους εξεπεμφεν γεωργικν .
ὁ δε και την πατριδα καταλιπων , και του πελαγους κα-
ταφρονησαις κατελαβε την (i) ινδικν , και πασι τον θειον
λογον (k) ενσπειρας την θεογνωσικν επαιδευσεν . και ου-
τως κατὰ μικρον πασα η ινδια επισευσεν τῷ χριστῷ . (l) ιβη-
ρες δε εν τῷ αυτω χρονῷ χρισικνιζουσιν , αρχην λαβοντες
εκ της αιχμαλωτου (m) χρισικανης γνωσκομενα θαυματα .
αυτη γαρ εν διενεκη προσευχη , και ιησεια διατελουσα ,
τρυφην ταυτην (n) ενομιζεν ειναι . ερωμνη δε ην αυτη

συχ-

(d) Msc. αιδεσιμον. Soc. ιδεσιος , και φουρμεντιος.

(e) Fors, της οικειας, addendum.

(f) Msc. ὅτι αφικοντων.

(g) Theod. επιστρεπον.

(h) Theod. εις την.

(i) Hoc est, Abyssiniam Aethiopiae partem. Hujus enim
regionis regia erat Auxumis, ubi erat Episcopus.

pus Indi interiores Christi sacris initiabantur. Meropio quodam Tyrio philosopho, quem Aedesius, & Furmentius sequebantur, ad inquirendam horum locorum historiam eò progressi, duo hi juvenes ab Indis capti ad Regem ducebantur. Ille horum ad tempus periculum faciens, omnem de ambobus curam haberi iussit. Defuncto autem Rege, cum ejus filio versabantur, honore majori, ac libertate frui. Et quando mercatores Romani advenierant, iis sine metu sacram celebrare missam permisere. Elapso quodam tempore Regi se sistunt rogantes, ut ipsis videre patriam liceret. Quo impetrato Aedesius quidem Tyrum petiit. Furmentius verò Alexandriam profectus, magno Athanasio Indorum quoque desiderium almam recipiendi lucem indicat. Hic statim inauguratum sacerdotio ad gentis culturam dimisit. Relicta igitur patria, marisque periculis contemptis Indiam reversus, verbumque omnibus divinum serens Dei notitiam attulit. Et sic paulatim omnis India in Christum credidit. Sub idem tempus Iberes Christo nomen dedere, ex quo captivae Christianae miracula cognovere. Continuae enim orationi, ac jejuniis vacare in deliciis habuit. Pro strato fac-

cus

(k) Msc. *επιστηρας.*

(l) Alii sunt Hispaniae, alii Asiae populi, qui sub Constantino M. Christiani facti sunt.

(m) Msc. *χριστιανους.*

(n) Msc. *ενομιζου.*

σακκος ἐπὶ τοῦ εἰδαφους. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ βαρβαροὶ σπα-
νίζοντες τῆς ἰατρικῆς ἐπισήμης ἐκώσασιν ἀρρῶσυντες πρὸς
ἀλλήλους ἀπερχεσθαι, καὶ μανθάνειν τῆς ὑγείας τὸν τρο-
πον. ἀφῆκοντο καὶ πρὸς τὴν θαυμασίαν ἐκείνην γυναῖκα
πολλοὶ κακῶς ἐχόντες. ἢ δὲ ἐπὶ τοῦ εἰδαφους αὐτοῦ ἀνα-
κλινοῦσα, ἐξελίπαρεν τὸν θεόν, καὶ τὴν ὑγίαν αὐτοῖς
εὐθεῶς ἐχαρίζετο. ἐπιφημισθεῖσης δὲ πανταχοῦ τῆς θαυ-
μασίας ἐκείνης γυναῖκος, εἴφερον ἅπαντες τοὺς ἑαυτῶν
ἀσθενεῖς καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἦλθε δὲ καὶ εἰς ἀκοᾶς τῆς
τοῦ βασιλεως γυναικος, ἣτις προσεκαλεσατο (ο) αὐτὴν
ἐπὶ τὸ εἶθαι, καὶ προσεξασθαι περὶ αὐτῆς. ἦν γὰρ ἐχού-
σα πάθος χαλεπὸν, ἐπὶ πολὺν χρόνον. ἢ δὲ μετρίῳ (ρ)
κεκτημένη φρονήματι, τῆς (q) βασιλίδος τὴν αἰτήσιν οὐ
προσεδέξατο. ἐκείνη δὲ ὑπὸ τῆς χρείας (r) βιαζομένη,
περιφρονήσασα τῆς βασιλικῆς τιμῆς δι' ἑαυτῆς (s) ἀπῆλ-
θεν. ἢ δὲ ταυτὴν ἐπὶ τῆς εὐτελοῦς ἐκείνης ἐρωμῆς ἀνα-
κλινασα, καὶ ἐπευξάμενη εὐθεῶς παρέσχεν αὐτῇ τὴν ὑγίαν.
ἢ δὲ τῆς θεραπείας τὸν μισθὸν προσεκομίζεν, χρυσόν, ἀρ-
γυρὸν, χιτῶνας, (t) ἀμπεχονας, καὶ ὅσα ἕτερα βασιλι-
κα δῶρα. ἢ δὲ θαυμασίᾳ ἐκείνῃ γυνὴ οὐδὲν τούτων ὅλως
ἐβέλησεν δεξασθαι, ἀλλὰ τούτῳ (u) μόνον αὐτὴν προε-
τρέπεν, ἐπιγινῶναι τὸν τῶν ὅλων θεόν, καὶ οἶκον αὐτῶ
κατασκευασαί εἰς τιμὴν, καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος εἰς τὴν του-
του μεταθῆναι λατρείαν. ἢ δὲ βασιλὶς ἐπανελθούσα πρὸς
τὸν ὁμοζυγον, ἐξεπλήξεν αὐτὸν τῷ θαύματι, καὶ παρε-
καλεῖ εἰς τὸ εἶδεναι τὸν πάντων θεόν, καὶ οἶκον αὐτῶ ἀνα-
δειμα-

(ο) Mfc. αὐτῆ. Socrates de filio Regis narrat, tanquam aegroto.

(ρ) Theod. κεκτημένη.

(q) Mfc. βασιλίσσης.

cus illi in pavimento erat. At cum barbaris aegrotantibus ob medicae artis penuriam moris effret se invicem adire, & curationis modum exquirere, ad hanc quoque mulierem miratu dignam multi aegri accessere. Haec verò eos in pavementum reclinans, fufis ad Deum precibus, sanitatem illis ocyus restituit. Rumore de muliere hac admirabili ubique vulgato aegri omnes huc portati, sanatique erant. Pervenit etiam ad aures reginae, quae eam ad se accersivit, ut pro se precaretur. Gravi enim malo diu jam laborabat. Illa modice de se sentiens, reginae petitum declinavit. Haec verò urgente mali necessitate regiam posthabens dignitatem sponte sua abiit. Quam cum in vili strato collocasset Deum orans, continuo illi sanitatem reddidit. Pro mercede curationis attulit aurum, argentum, tunicas, pallia, & quaecunque demum alia dona regia. Horum verò nihil mirabilis haec mulier admisit, tantummodo ad agnoscendum rerum omnium creatorem, ad extruendum ejus in honorem templum, & ad totius gentis conversionem reginam exhortata. Illa ad thori confortem rediit, quem stupore repletum hortabatur, ut Deum agnosceret, eique templum
extrue-

(r) Mfc. βαπτίζομενη.

(s) Mfc. επελθεν.

(t) Mfc. αμπελωνας.

(u) Mfc. μονη.

δειμασθαι. (x) ὁ δὲ τὴν μὲν ὑγειαν αὐτῆς εὐαμασεν, τὸν δὲ ναὸν ὑπερέθετο ποιῆσαι. ὀλίγου δὲ διελθόντος χρόνου ἐξῆλθεν εἰς βήραν, καὶ ἐπιπέσουσα αὐτῷ ἀχλὺς (y) ζῶφον ἐποίησεν ἐμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ οὐχ ἔωρα, πού ἀπελθεῖν. ἐν ἀμηχανίᾳ οὖν γενόμενος, τὸν τῆς αἰχμαλωτοῦ θεοῖν ἐπικαλεῖται ἐπικουρὸν. εὐθέως δὲ ἀπηλλαγῆ του ζῶφου, καὶ παραυτὰ κατέλαβε τὴν θαυμασίαν ἐκείνην γυναῖκα, καὶ παρακαλεῖ διδάξαι τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ σχῆμα. ἡ δὲ τὸν (z) βασιλεὺς μιμησαμένη, διεγράφη τοῦ ναοῦ τὸ σχῆμα. καὶ οὕτως ἀπηρτίσθη τοῦ ναοῦ ἡ οἰκοδομῆ. ὑπέθετο δὲ αὐτῷ πεμψαί πρὸς τὸν βασιλεῖα ῥωμαίων, καὶ αἰτησασθαι αὐτῷ ἱερεῖα, καὶ καθίερωσαι τὸν ἱερὸν οἶκον. ὁ δὲ βασιλεὺς κωνσταντῖνος ταῦτα μάθων ἀνυμνεῖ τὸν Φιλανθρωπῶν θεοῖν. τοὺς δὲ πρεσβείας πολλῆς θεραπειᾶς ἀξίωσας, ἀνδρα πῖσον, φρονήσει καὶ (a) βίῳ κεκοσμημένον, κηρυκᾶ τῷ ἐθνεί (b) θεοσεβείας ἐξεπέμψεν μετὰ δῶρων (c) ὅτι πλείων. ἀθανασίος δὲ προσῆλθεν τῷ βασιλεῖ, τὴν δὲ γεινομένην ἐπ' αὐτῷ ἀδικὸν κρίσιν ἐν τυρῷ αἰτιώμενος. ὁ δὲ κέλευσι τοὺς ἐπισκοποὺς τοὺς συνελθόντας ἐν τυρῷ ὑπὸ ἀντήσασαι πάντας εἰς τὸ βυζαντινόν. ἀλλ' οἱ μὲν πλείω φοβηθέντες ἀπέδρασαν. ὁ δὲ εὐσεβίος νικομηδείας, καὶ θεογνίς, καὶ οὐρσακίος, καὶ πατροφίλος κατέλαβον τὴν κωνσταντινῶν πόλιν. οὐκ ἐστὶ τὰς πρῶταις διὰ βολαῖς κατὰ ἀθανασίου ἐχρησάντο. ἀλλ' ὅτι ἠπειλήσεν τὴν σιτοπομπῆν κωλύειν τὴν γεινομένην ἐκ τῆς αἰγυπτου. μαρτυρᾶς δὲ ψευδεῖς προβαλλόμενοι τέσσαρας ἐπισκοπῶν χειροτονίας ἔχοντας, (d) ἀμαντίον, ἀνουβίον, ἀρβινθίον, πέτρον πρὸς-

(x) Msc. ὁ.

(y) Msc. ζῶφον.

(z) Theod. βασιλεὺς.

(a) Msc. βίον.

exstrueret. At illae reginae curationem quidem admiratus, templum verò ei exstruere distulit. Brevi autem tempore interjecto venatum egressus, oborta subito caligine, quò abiret, haud vidit. In his igitur angustiis versatus captivae Deum imploravit, & discussa mox caligine mulierem hanc admirabilem adiit, templique aedificandi schema petiit. Haec verò Beselem imitata templi formam descripsit. Perfecto templi aedificio eum admonuit, ut ad Imperatorem Romanum mitteret, sacerdotem ad consecrandam hanc sacram domum petituros. Quo audito Constantinus Deum benignissimum praedicavit, & legatis officiose tractatis, virum fide prudentia, vitaque conspicuum genti cultus divini praeconem cum muneribus plurimis misit. Athanasius verò Caesarem adiit, injustum, quod Tyri subiit, iudicium criminans. Episcopos igitur omnes Tyri congregatos Byzantium accersivit. At plures metu perculsi aufugere. Eusebius tamen Nicomediensis, Theognis, Ursacius, & Patrophilus Constantinopolin petiere. A prioribus in Athanasium calumniis abstinentes novam mentiuntur dicendo: Eum esse minatum, se impediturum, quo minus frumentum ex Aegypto solitum mitteretur. Induxere testes Amanthium, Anubium, Arbinthium, & Petrum quatuor
Episco-

(b) *Theod.* θεογνωσίας.

(c) *Theod.* ὅτι μαλιστα πλείων.

(d) *Soc.* Ἀδαμάντιον, ἀννοβινίαν, ἀρβανθίαν. καὶ πέτρον.

αγορευομένους, οἱ τινες εὐωμότης εἶπεν ἐτολμήσαν, ὡς
 τοῦτ' ἄλγοντος ἀθανασίου ἠκούσαν, κινουσιν εἰς ὀργὴν τὸν
 βασιλεὺς κατὰ ἀθανασίου, καὶ ἐξοριζέται εἰς τριῖξερν τῆς
 γαλλικῆς ὁ ἅγιος. ἀρείος δὲ ὁ δυσσεβῆς ἐταράττει αὐθις
 τὴν αἰγύπτου. ὅπερ γινοῦς ὁ βασιλεὺς, μεταπέμτον αὐ-
 τὸν ἐποίησατο, καὶ λαθεῖν (e) θέλων τοῦ ἀθλίου ἀποπει-
 ρην, ἤρωτα, εἰ τοῖς ἐν νικαῖα δογμασι πειθεται. τὸν δὲ
 συνθεμένου ὄρκου ἐπῆγαγεν αὐτῷ εἰς πίζωσιν τοῦ ἄλ-
 γομένου. ὁ δὲ δόλον καινὸν ἐργασάμενος, δύο συνέθηκε
 (f) χαρτάς, ἓνα ἐχόντα τῆς αἰρέσεως αὐτοῦ τὰ δογμα-
 τα, καὶ ἓνα ἄλλως, ὃν καὶ δι' ἑτέρου ἐγραψεν. ὠμοσε
 δὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ τὸν ὄρκου δολιεύσαμενος, πειθεῖ κε-
 λεῦσαι τὸν βασιλεὺς δεχθῆναι (g) αὐτὸν ἐν τῇ καθολικῇ
 ἐκκλησίᾳ. ὅπερ γινοῦς ἀλεξάνδρος ὁ ἐπίσκοπος εἰς τὴν ἐκ-
 κλησίαν τὴν καλούμενην εἰρηνὴν τῷ θεῷ προσεκλάυσεν.
 παρόντος τῆνικυτὰ μακαρίου πρεσβυτέρου ἀθανασίου καὶ
 ἐπακροωμένου τῷ ἀλεξάνδρῳ εὐχομένου. Φησὶ γὰρ πρὸς
 τὸν θεόν. εἰ ἀρείος αὐρίον συναγεται, ἀπολύσον ἐμὸν τὸν
 δούλον σου. καὶ μὴ συναπολεσῆς εὐσεβῆ μετὰ ἀσεβούς.
 εἰ δὲ Φειδῆ τῆς ἐκκλησίης σου. εἶδα δὲ ὅτι Φειδῆ, ἀρὸν
 ἀρείον. ταῦτα δὲ προσήχητο (h) οὐχ ὁ ἐπιχειρῶν τῷ θα-
 νατῷ τοῦ δυσμενούς. πασι γὰρ εὐσεβέσιν (i) ἀποκείται
 ὁ κατὰ τῶν ὁμοφύλων οὐθερός. ἄλλως τε μὴ καθύβρι-
 σθῆναι τὴν σεβασμικὴν τραπεζάν, τῆ τοῦ παρανομου, καὶ
 (k) τῶν συν αὐτῷ ἐπιβουλή. θάπτον δὲ λόγου ἢ βία δικῆ
 κατέβηκε τὸν ἀρείον, ἐν τοποῖς ἀξίοις τῶν τῆς γλώσσης
 ἀμκ-

(e) Msc. θέλοντα.

(f) Msc. χαριτας.

(g) Msc. αὐτῷ.

(h) Theod. οὐχ ὡς.

Episcopos, qui, hoc se ex ipso Athanasio audivisse, jurare ausi sunt. Qua re ad iram provocatus Caesar sanctum Trevirin in Gallia relegavit. Impius verò Arius in Aegypto novos excitavit motus, quibus intellectis Imperator accersitum tentare volens, quin miser animadverteret, interrogavit, an Nicaenis acquiesceret dogmatis. Annuenti verò jusjurandum in dicti fidem detulit. Hic novam tenens fraudem duos libellos composuit, quorum unus ipsius haeresin, alter alia, & alterius manu scripta contineret. Interpositi jurisjurandi fraude deceptus Imperator eum in Ecclesiam catholicam recipi jussit. Quo cognito Alexander Episcopus in Ecclesia, quam Irenem vocabant, Deo lacrymatus est, praesente tum Macario Athanasii Presbytero, & precantem Alexandrum audiente, clamabat enim ad Dominum: Si cras Arius conciliabitur, me dimitte servum tuum, & ne perde pium cum impio. Sin Ecclesiae tuae parcis, scio autem te illi parcere, Arium tolle. Haec autem precabatur, non quasi morte inimici delectatus. Pios enim omnes manet contribulium interitus, sed, & quidem maxime, ne improbi, ejusque sociorum consilio sacra profanaretur mensa. At dicto citius vindicta divina Arium prostravit. In loco enim, qui linguae sordibus convenit, vi-
tam

(i) *Theod.* αποκείται τοις ανθρώποις αποθανειν ἰπαξ.

(k) *Msc.* τη.

ἀμαρτυμάτων, τὴν ζῶν ἀπορηξάντα, καὶ τὴν ἰουδαίαν ῥήξιν ὑπόσαντα ἐπίσης προδοσία τοῦ λόγου. ὁ δὲ βασιλεὺς κωνσταντῖνος ἐν νικομηδείᾳ διαγων ἐν προασειῷ τινί, καὶ ἀρρωσία περιπεσὼν, δεχεται τὸ παναγιὸν βαπτισμα. (l) ἀνεβαλετο δὲ τοῦτο, (m) ἕως δὲ τοῦ καιροῦ, ἐν τῷ ἰορδανῇ ποταμῷ τοῦτου ἀξιώθηναι ποθῶν. εὐθυμὸς δὲ γειόμενος, διεβητο εὐσεβῶς, τοὺς τρεῖς υἱοὺς καταλείψας τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας καὶ εὐσεβείας κληρονομοὺς. τὸν μὲν πρεσβυτέρων αὐτῶν, τὸν καὶ ὁμωνύμου αὐτοῦ κωνσταντῖνον (n) βασιλεῖα ἀναδείξας (o) τῶν ἑσπερίων μερῶν. τὸν δὲ δευτέρων ὁμωνύμου τοῦ παπποῦ κωνσταντῖνον, (p) ἀνατολῆς βασιλεῖα ἐχειροτόνησεν. τὸν δὲ νεώτερον τῆς (q) ευρωπῆς. οὐδεὶς δὲ τούτων παρῆν ἐν τῷ ἀποβήσκειν αὐτόν. διαθήκην οὖν γράψας, καὶ τοῖς τρισὶν υἱοῖς τὴν βασιλείαν μερίσας, παρέβητο αὐτὴν (r) τῷ ἀρειανῷ πρεσβυτέρῳ, τῷ ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῷ κωνσταντῖνας παρατέθειντι, ἐπιτελαμένους δοῦναι αὐτὴν κωνσταντῖνῳ τῷ τῆς ἑώας (s) βασιλευσὶν λαχόντι. παρεκελεύσατο δὲ τελευτῶν ἀθανάσιον τὸν ἱερόν εἰς τὸν ἴδιον ἔθρονον ἐπακλιθεῖν. τελευτᾷ δὲ ὁ πανευφῆμος κωνσταντῖνος, ὢν ἐτῶν ξε, εὐσεβῶς καὶ (t) θεαρεστῶς βασιλευσας ἐτῆ λβ. καὶ καταλείψας

τὴν

(l) Id ipsum Eusebius sentit. Sed refelluntur a multis, etiam Graecis. Sic Glycas id refutat 4 parte annalium.

(m) Theod. ἕως τοῦ δε τοῦ. Al. M. ἕως τούτου δε.

(n) Al. M. ἀρχόντα.

(o) Chr. Al. τῶν κατὰ γαλλίαν μερῶν. Ced. πρὸς οὐρανόν.

(p) Ced. τὰ θρακῆς καὶ ἑώας μερῆ.

(q) Ced. κωνσταντα δὲ κρητὴν, ἀφρικὴν, καὶ τὸ ἰλλυρικόν.

tam abruptit, effusis instar Judae visceribus ex aequo verbi prodi. Imperator Nicomediae degens in quodam suburbio, & in morbum incidens divini lavacri gratiam fuscipit. Quod ad id usque temporis distulerat, in Jordane illud fuscipiendi desiderio. Cum erectiore jam animo esset, pie res suas disposuit, relictiis tribus filiis imperii simul, ac pietatis haeredibus. Maximum quidem natu, ejusdemque nominis Constantinum partium occidentalium Imperatorem declaravit. Alterum avo cognominem Constantium orientis, & natu minimum Europae Imperatores constituit. Horum verò nullus morienti aderat. Scriptum igitur testamentum, imperio inter tres filios diviso, Ariani Presbyteri, quem ipsi soror Constantia commendaverat, curae commisit mandans, ut id Constantio, qui orientis imperium sortitus erat, traderet. Moriens verò Athanasium in suam sedem revocari jussit. Obiit Constantinus summa laude dignus sexagesimo quinto aetatis anno, & imperii pie, utque Deo gratum erat, administrati trigesimo secundo, relicto terrestri regno coeleste adeptus.

(r) Vix credibile est, Constantinum inter tot Episcopos, Duces, & Comites praesentes elegisse Presbyterum, cujus nomen adeo ignotum. Verius Philostorgius asserit, eum testamenti sui tabulas Eusebio Nicomediensi, a quo paulo ante baptizatus erat, tradidisse, αυτην. Msc. αυτους, infra αυτας.

(s) Msc. βασιλει.

(t) Msc. θεμελιωσις.

την επιγείον βασιλειαν, της ουρανίου (u) επελαβετο. τὸ δε τιμιον αυτου λειψανον εν λαρνακι οί σρατιωται (x) χρυση ενθεντες, εποησαν κοπετον μεγαν (y) επ' αυτω, θρηνουντες, ως πατρος Φιλοσοργου. καταλαβων δε κωνσαντιος ὁ της ἑως βασιλευς, και βασιλικως κηδευσας τον πατερα, απεθετο εν τη των ἀγιων αποσολων εκκλησια, ενθα απετεθη ἡ μητηρ αυτου ἔλενη. εις τουτὸ γαρ και ὁ κωνσαντινος ωκοδομησεν εκεινην την εκκλησιαν εις τὸ θαπτεσθαι εκεισε τους βασιλεις και ἱερεις. ὅπως (z) μη ωσι μακρην των αποσολικων λειψανων. εγενετο δε ἡ ἡμερα της κοιμησεως αυτου (a) εικαδι β^α του μαΐου μηνος. τη προδεκκ μιας καλαιδων ιουνιων εν ὑπατια (b) Φιλικιανου, και (c) τατιανου. ὁ δε αρειανος πρεσβυτηρ τας διαθηκας δους κωνσαντιω, αυτος γαρ εκ της ἑως φθασας τὸ του πατρος σωμα, εις τους αποσολους κατεθετο, πολλης παραρησιας ετυχεν. ὅθεν τους εν τοις βασιλαιοις, και αυτην την βασιλιδα αρειανιζειν επεισεν, συνεργουντα εχων ευσεβειον τον των ευνουχων πρωτευοντα. αθανασιος δε εκ της εκ γαλλιας εξοριας επανηλθεν κατα τας εντολας κωνσαντινου. ελθοντα δε αυθις εις την αλεξανδρειαν μετα γραμματων του νεου κωνσαντινου συνιςωτων (d) αυτον των αλεξανδρεων κληρω τε και λαω, ασμενωσ εδεξαντο ἅπαντες τον ἱερον αθανασιον. κωνσαντινος δε ὁ πρωτος υἱος κωνσαντινου του
μεγα-

(u) *Al. M. απελαβετο.*

(x) *Al. M. χρυσεια.*

(y) *Al. M. επ' αυτον.*

(z) Haec verba optime explicant Socratem, qui haec his verbis habet. μη απολιμπανειντο. Musculus verdò, & Christophorfonus sic interpretati sunt: Ne Imperatores,

ptus. Reliquias ejus venerandas milites in urna aurea collegere, & planctum magnum ediderunt lugentes eum, ut patrem liberorum amantissimum. Quibus acceptis Constantius orientis Imperator patrem imperatoria exequiarum pompa ornatum in SS. Apostolorum templo, ubi Helena ipsius mater sepulta erat, sepulchro condidit. In hunc enim finem Constantinus hanc Ecclesiam exstruxit, ut pro Imperatoribus, & sacerdotibus sepulturae locus esset, ne procul ab apostolicis abessent reliquiis. Mortuus autem est vigesimo secundo Maji, undecimo Calend. Junii, Feliciano, & Tatiano consulibus. Arianus verò Presbyter Constantio, qui prior ex oriente cadaver patris ad SS. Apostolos sepeliit, testamentum tradidit, multam inde libertatem nactus. Ex quo factum, ut iis, qui in palatio erant, ipsique reginae Aarii sectam persuaderet ope Eusebii Eunuchorum primi. Athanasius Constantini jussu e Galliis, ubi in exilio erat, reversus est, quem rursus Alexandriam venientem cum literis Constantini junioris, quibus eum clero, populoque Alexandrino commendabat, libenter ad unum omnes recepere. Constantinus

res, & Antifites reliquiis Apostolorum destituerentur. At nullae Apostolorum reliquiae ibi fuerunt.

- (a) *Al. M. εικαδι πρωτη του μαιου. alias κ μαιου.*
- (b) *Al. M. φηλικιανου.*
- (c) *Alii τιτιανου.*
- (d) *Misc. αυτη.*

μεγαλου ὑπο των ξρατηγων κωνσαντιου του ιδιου αδελφου ανηρεθη, πολεμου μεταξυ αυτων συσαντος περι (e) ακηλυιαν. κωνσαντιον δε κουφοτητι λογιςμου παρεπεισαν οι περι ευσεβειον τον νικομηδειας, και οι λοιποι του εμμουσιου, το προσρημα εκ του συμβολου της πιεως (f) περιλειν. αιτιον γαρ τουτο εφασαν (g) ειπαι της των εκκλησιων διαιρεσεως, ου αρθεντος ουκ επι εσαι αμφισβητησις περι δογματων. ο δε κουφοτητι γιωμης αβασανιζως δεξαμενος τους λογους αυτων συνεθετο ποιησαι. και ην παλιν ταραχος ουκ ολιγος εν ολη τη οικουμενη, ειχεν δε τα ομοια αυτοις σπουδαζοντα, και τον ηρακλειας θεοδωρον, και πειθουσι κωνσαντιον εκβαλεν και τον αθανασιον. εν δε τουτω τω χρονω ευσεβιος ο παμφιλου ετελευτησεν. χειροτονειται δε αυτ' αυτου ακακιος ανηρ ελλογιμος, και μαθητης ευσεβιου, ος εγραψε και τα συμμικτα, τοις δε αρειανοις λιαν συγκειμενος. (h) αλεξανδρου του επισκοπου κωνσαντινουπολεως τελευτησαντος, παυλος χειροτονειται. μακεδονιου δε συμψηφου γενομενου, ος πρεσβυτερος της εκκλησιας ετυγχανεν ων, ταραχη γεγονε μεγαλη, των αρειανων σπουδαζοντων ὑπερ μακεδονιου. μετ' ολιγον δε επιστας τη πολει κωνσαντις συνεδριον (i) καθιστας, παυλον μεν σχολαζειν εποησεν. ενθερονιασεν δε τον νικομηδειας ευσεβειον εις τον θρονον κωνσαντινουπολεως. των δε εγγαινιων της εν αντιοχεια εκκλησιας γινομενιων, ην κωνσαντινος ο μεγας εκτισε βασιλευς, (k) συνηλθον επι

σκοποιο

(e) Soc. ακυληια.

(f) Msc. περιεχειν.

(g) Al. M. γιγονιναι.

(h) Labi videtur Pollux. Eum enim sub Imperatore Constantino mortuum esse testis est Athanasius coevus.

tinus Constantini M. filius a proprii fratris Constantii ducibus interfectus est, nato inter ipsos circa Aquilejam bello. Eusebius Nicomediensis, ejusque affeculae Constantio mente levi persuaserant, ut adjectum hoc Homoufion e fidei symbolo tolleretur. Aiebant enim, ex hac vocula ortam Ecclesiarum divisionem, qua sublata nulla amplius de dogmatis controversia foret. Ille, ut levi erat ingenio, eorum sermonibus temere adstipulatus fieri hoc concessit. Et magna rursus perturbatio in toto orbe erat. Theodorum quoque Heracleensem rerum similium studiosum habentes, Constantio persuasere, ut & Athanasium ejiceret. Hoc tempore Eusebius Pamphili diem obiit, pro quo Aca-cius vir egregius, & Eusebii discipulus, qui miscellanea quoque conscripsit, Arianis verò valde addictus ordinabatur. Alexandro, qui Constantinopolis erat Episcopus, rebus humanis erepto, Paulus inauguratus est. Macedonio autem, qui Ecclesiae Presbyter erat, suffragiis contendente, magna rerum confusio nata est. Ariani enim Macedonii partes tuebantur. Non multo post Constantius in urbem reversus, convocata synodo, Paulum amovit, & Eusebium Nicomediensem Constantinopolis Antistitem constituit. Cum Antiochiae dedicatio Ecclesiae a Constantino M. condita

tae

(i) Soc. κατισυα.

(k) Haec synodus a veteribus & recentioribus impugnabatur. At Schelstratius omnium primus ejus defensionem

fionem

σκοποι τον αριθμον (l) $\overline{\zeta\theta}$, ὡν ἠγείτο εὐσεβείος. πάλιν οὖν συσκευαζοῦσι κατὰ ἀθανασίου, καὶ προχειρίζονται ἀλεξάνδρειας ἐπισκοπῶν εὐσεβείων τὸν ἐμεσηῆς, τῆς αἰρέσεως οὐτὰ σαβελλίου τοῦ λιβύος. ὅς δὲ (m) οὐκ ἐδέχθη ὑπὸ ἀλεξάνδρων διὰ τὸ σφοδρὰ ἀγῆπασθαι τὸν ἀθανασίον. τοῦτου οὖν μὴ δεχθέντος, προχειρίζονται γρηγορίῳ ἀλεξάνδρειας ἐπισκοπῶν. μεταποιουσι δὲ τὴν πῖσιν, τὴν μὲν ἐν νικαίᾳ συνόδον διαβαλεῖν οὐ τολμήσαντες, ἀρεῖον δὲ φανερώς δεχομένοι, καὶ τῆς τούτου μνημῆς ὑπερασπιζόντες. ἐσπουδαζόν δὲ σὺν εὐσεβείῳ κατὰ τῆς οὐβῆς πίσεως, ἀκακίος ὁ κτισαρείας παλαιστίνης, πατροφίλος ὁ σκυθοπολεως, (n) θεοδώρος ὁ πικρινέου, ἠγούν ἠρακλείας τῆς δρακῆς. εὐδοξίος ὁ ποτε μὲν γερμανικείας, ὑψέρον δὲ μετὰ μακεδονίον μετατεθείς εἰς τὸν θρόνον κωνσταντινουπόλεως, διανίος ὁ κτισαρείας καππαδοκίας ἐπισκοπὸς, γρηγορίος ἀλεξάνδρειας, καὶ γεωργίος λαοδικείας, καὶ εὐσεβείος ὁ ἐμεσηῆς, οἱ καὶ κανῶνας τοὺς (o) φερόμενους ἀντιοχείας ἐκβεμένοι διελυθίσαν. τῷ δὲ αὐτῷ καιρῷ σεισμοὶ μεγίστοι ἐγένοντο ἐν τῇ ἑσῶᾳ. ἢ δὲ (p) ἀντιοχέα ἐπὶ ἐνικυτὸν ὅλον ἐσειετο. (q) γρηγορίος δὲ ὁ ἀρειανὸς σὺν ζῆρατῷ πολλῷ κατὰ πρῶταγμα

tionem suscepit, dicendo, nil primordiis synodi a 90 Episcopis, sed solum fini a 40 Eusebianis celebratae objici posse.

(l) Apud Hilarium de synodis 5 ζ. Σοκ. 5.

(m) Mfc. deest.

(n) Patria Thrax, Heraclea, quae Thraciarum ad Pontum urbs est, Perinthus olim vocata, ut videtur, ortus. Unde & Heracleotes dictus.

(o) Suspignor legendum esse φερωννμεους.

tae celebraretur, XCIX Episcopi sub auspiciis Eusebii convenerant. Rursus igitur Athanasio quidpiam parantes, Eusebium Emesenum, Sabellii Libyensis sectatorem, Ecclesiae Alexandrinae Episcopum eligunt. Quo ab Alexandrinis, qui summo Athanasium amore complectebantur, non recepto Gregorium Alexandriae Episcopum designant. Variationem fidei inducunt, Nicaenum quidem concilium criminari haud ausi, Arium vero publice recipientes, ejusque commemorationem propugnantes. Cum Eusebio contra veram fidem fatagebant Acacius Caesareensis Palaestinus, Patrophilus Scytopolensis, Theodorus Pirinthenus, sive Heracleensis Trax, Eudoxius antea Germaniciae, post Macedonio in sede Constantinopolitana suffectus Episcopus, Dianius Caesareae Cappadociae, Gregorius Alexandriae, Georgius Laodiceae, & Eusebius Emesae Episcopi, qui editis, quos ab Antiochia vocarunt, canonibus discesserunt. Eodem tempore magni terrae motus in oriente facti sunt; Antiochia vero per annum integrum quatiebatur. Gregorius Arianus ex Imperatoris mandato

(p) In Idatii fastis consularibus sic legitur. Marcellino, & Probino Coss. pugna facta est cum gente Francorum a Constante Augusto in Galliis. Eo ipso anno terrae motus fuit ad orientem per totum annum praeter Antiochiam. Graeculum haec legisse, & non satis intellexisse suspicari quis posset.

(q) Georgium cum Gregorio confundit Pollux. Georgium Alexandriam deduxit Syrianus. Gregorium

ταγμα του βασιλεως, και στρατηγῷ τινι ονοματι συριανῷ, κατελαβεν αλεξανδρειαν. ὁ δε ἱερος αθανασιος σσφον τι βουλευσαμενος μετα των ψαλτων της εκκλησιας εξελθων, τον επηρητισμενον εφυγε θανατον. γρηγοριος δε τυραννικως επεβη του θρονου. ὁ δε αλεξανδρεων λαος συκ ενεγκως τὸ γεγονος, την καλυμμενην εκκλησιαν διενυστου ενεπρησαν. ἐξ ἑτη επιβιους ανηρεθη ὑπο αλεξανδρεων. ευσεβειος δε ὁ παντων των καιων γενομενος αιτις, ὁ ποτε βηρυτῷ, και αυθις νικομηδειας, ὑσερον δε γενομενος κωνσταντινουπολεως δηθεν επισκοπος εν τούτῳ τῷ χρονῷ απεβανεν. ὁ δε λαος τον παυλον τῷ θρονῷ απεκαθιστησι. και οἱ αρειανοι δε αντιχειροτονουσι τον ασεβη μακεδονικῷ, ὃς πρωτος ασεβων ετολμησεν ειπειν ανομοικῷ τῷ πατρι τον υἱον. τὸ δε πνευμα τὸ ἅγιον αλλοτριον της θεοτητος. εκ τούτου δε εμφυλιος συνισταται πολεμος. ὅπερ μαθων ὁ κωνσταντιος, εν αντιοχεια γαρ ην, επεσρεψεν ἔρμογενῇ τῷ στρατηλατῇ αὐτου επι την θρακην πεμφθεντι, (r) ὁδον παρεργον ποιησασθαι, και εκβαλειν τον παυλον της εκκλησιας. ὅπερ του ἔρμογενους ποιησαι σπουδασαντες αναφθεις ὁ λαος τον σικον ἔρμογενους ενεπρησεν, και τον ἔρμογενην συρας εκτειναν, και εις την θαλασσαν ερεψαν. τούτῳ δε γνοϋς κωνσταντιος απο αντιοχειας εις την κωνσταντινουπολιν ηλασθη, και τον μεν παυλον εξεβαλεν, την δε πολιν εξημικωσεν, τεσσαρεις μυριαδας (s) αετων ἡμερησιων εκ των οκτῶ μυριαδων, ὧν ὁ πατηρ αὐτου τη πολει ην δωρησαμενος. μα-

κεδω-

verò, de quo hic loquitur, Balacius Dux. Vide Athanasium in epist. ad solitarios. p. 815.

(r) Soc. ὁδου παρεργον.

(s) Alii modios potius, quam panes intelligunt. Quis enim pro tanta civium multitudine tot panes sufficere

dato cum multis copiis, earumque Duce Syriano Alexandriam venit. Sanctus verò Athanasius sapienti consilio cum pfallentibus ecclesia egressus intentatam effugit mortem. Gregorius verò tyrannice sedem occupavit. Qua re populus indignatus ecclesiam Dionysii nomine appellatam incendit, eumque post sex annos interfecit. Eusebius, qui omnium malorum causa erat, primum Beryti, tum Nicomediae, demum Constantinopolis Episcopus hoc tempore obiit. Populus igitur Paulum suae sedi restituit. Ariani verò constituunt Episcopum impium illum Macedonium, qui improborum primus filium patri inaequalem, S. verò Spiritum a divinitate alienum dicere ausus est. Ex quo bellum civile natum. Cognito hoc, Constantius, qui Antiochiae erat, Hermogenem militiae praefectum in Thraciam missum transire per Constantinopolin, & Paulum ecclesia ejicere iussit. Hermogenes mandatum exequi studuit. At populus ira inflammatus ejus domum incendit, ipsumque huc illuc tractum, & occisum in mare projecit. Quo audito Constantius Antiochia Constantinopolin properavit, & ejecto Paulo, urbem dimidia millium octoginta panum diurnorum, quos pater ipsi largitus est, parte multavit. Nec Macedo-

cisse crediderit. Eunapius in Sopatri vita ait: *εν τοις καθ' ημας καιροις ουδεν πληθος σιτου εμπλησαι, και κορεσαι τον μεθυοντα δυναται δημον.*

κεδωνιον δε τεως ουκ ενεθρονισεν. ωργιζετο γαρ και (t) κατ
 αυτου δια τον θανατον ερμογενους του ζρατηλατου. (u)
 παυλος δε εκβληθεις, την ρωμην κατελαβεν, συν αυτω
 δε και ο ιερες αθανασιος. εφθασε δε και ασκληπιας γα-
 ζης, και μαρκελλος ο (x) αγκυρας, και λουκιος ο αδρια-
 νουπολεως, αλλος δι' αλλοτι των θρονων απελαθεντες. και
 τα (y) καθ' εαυτων εκασος τω ιουλιω επισκοπω της ρω-
 μης (z) εγνωρισεν. ο δε μετα γραμματων αυτου, (a) εκασ-
 σεν τη ιδια εκκλησια (b) απεκατεςησεν. οι δε (c) τοις
 ιουλιου θαρησαντες γραμμασι τους ιδιους θρονους κατελα-
 βεν εκασος. και παυλος μεν ασμενωσ υπο του λαου κων-
 σταντινουπολεως εδεχθη, και τον θρονον απελαυεν. ομοιως
 δε και τον μεγαλν αθανασιον οι εν αλεξανδρεια αποδεξα-
 μενοι εισαγουσιν εις εκκλησιαν πανηγυριζοντες. προς οπερ
 οι εναντιοι χαλεπηναντες, συνηλθον παλαι εις αντιοχειαν,
 και γραφουσιν (d) ιουλιω εγκαλουντες, μη δειν (e) υπ'
 αυτου τας εκκλησιας (f) κανονιζεσθαι. οπερ και νυν
 της αγιας συνοδου της εν χαλκηδονι εχθροι επι λεοντι τω
 παππα λεγουσιν.

Σχολιοι.

(t) Soc. περι αυτου.

(u) At de Paulo ne verbum quidem dicit Julius in sua epi-
 stola non omiffurus, si una cum Athanasio ibi extitisset.

(x) Mfc. αμυρας.

(y) Soc. καθ' εαυτους. Mfc. εαυτον.

(z) Mfc. εγενετο.

(a) Mfc. εκασος.

(b) Soc. addit: οια δε της παντων κηδεμονιας αυτω προσηκουσας
 δια την αξιαν του θρονου. Julius Papa ne Athanasium
 quidem in fedem suam restituit. Solum enim in con-
 cilio Romano innocens declaratus, & in communio-
 nem

cedonium tum Episcopum constituit. Nam & illi ob mortem Hermogenis Magistri militum succensuit. Ejectus verò Paulus, & Athanasius Romam advenere. Asclepas Gazae, Marcellus Ancyrae, & Lucius Hadrianopolis Episcopi ibi prius jam aderant, ex alia singuli causa suis sedibus expulsi. Julius Episcopus cognitis singulorum causis quemlibet cum literis suae restituit Ecclesiae, qui Julii literis confisi suas iterum sedes occuparunt. Et Paulus quidem libenter a populo exceptus ibi permansit. Similiter quoque Athanasium Alexandri-
ni receptum cum applausu in Ecclesiam introducere. Quo indignati adversarii rursus Antiochia conveniunt, & datis ad Julium literis criminantur, Ecclesias scitis suis contra fas dirigi. Id quod & nunc concilii Chalcedonensis adversarii de Leone Papa dicunt.

Schol.

nem admissus, nec ante concilium Sardicense restitutus est.

(c) Msc. της.

(d) Msc. ιουλιου.

(e) Soc. παρ' αυτου.

(f) Suffragii praerogativam merito sibi Julius attribuit, quin suum aliis Episcopis ademerit. Valentiniani novella ait: B. Petri merito, urbis dignitate, & autoritate firmatum fuisse primatum Romanae Ecclesiae.

Σχολιον. Κωνσταντιος πρωτον δεχομενος τὸ ὁμοουσιον κατ' ουσιαν ἀρμοζειν μαλλον τῇ θείᾳ Φυσει (g) ἀπατηθεῖς. ἐν οἷς και ἀλλα πολλα τῷ κωνσταντιῷ μαρτυροῦσι πρὸς ἐπαινον. κωνσταντιος δὲ μαθὼν ἐν ἀντιοχείᾳ, ὡς ἀπεκατεστησεν παυλον ιουλιος, εἰς ὀργὴν κινήθει, κελυει Φιλίππῳ τῷ ἐπαρχῷ ἐκδιώξαι μὲν παυλον, ἐγκαταστήσαι δὲ τῇ ἐπισκοπῇ μακεδωνιον. ὁ δὲ Φίλιππος φοβῶν τῆς ἐκείνου εἰς τὸν ζευξιππον τὸ λουτρον παυλον μεταξείλαμενος, δια θυριδος ἐκσφραγίσσης (h) εἰς βεσσαλονικὴν ἐπλοισεν, (i) ὄθεν και ὤρημητο. μακεδωνιος δὲ ἐπιβὰς τοῦ ἐπαρχοῦ οχηματι, συν αὐτῷ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπέβη, ὡς τυραννος. τῶν δὲ λαῶν ἀνθισταμένων περὶ τοὺς τρεῖς χιλίους ἑκατὸν πενήτηκοντα ἀνήρεθισαν. και οὕτω μακεδωνιος, και οἱ ἀρειανῶν τῆς ἐκκλησίας ἐκρατήσαν. ἀθανασίῳ δὲ παλιν οἱ ἀρειανῶν σκευαζουσι θανατον, πασαμένοι, ὅτι τὸ σιτηρεσιον, ὅπερ κωνσταντιος ὁ μέγας εἰς (k) ἀποτροπὴν πτωχῶν ἐχαρίσατο, ἐξαργυρίζει, και κλεπτει ἀθανασιος. ὅπερ πίστευσας κωνσταντιος, θανατον ἀθανασίῳ ἠπειλήσεν. ὁ δὲ τοῦτο προγνοῦς, Φυγῶν αὐθις τὴν ἑσπέρην κατέλαβεν. χειροτονουσι δὲ ἀντ' αὐτοῦ γεωργιον τινα τῆς ἀρείου ἀίρεσεως, καθάπερ και ἐν τῇ προτέρᾳ Φυγῇ γεηγοριον, τερσας τι κατεπαδόνκιον ἐκ τῶν ἐσχάτων ὄρμωμενον. ἐν τοσούτοις

(g) Hic quid deficit. Ex Cedreno sic suppleri posset: ὑπερον μισήθετο κουφοτητι γνωμης, και ἀπατη του ἀρειανου πρεσβυτερου. Nisi fors haec ita ponas: κωνσταντιος πρωτον δεχομενος τὸ ὁμοουσιον, τὸ κατ' ουσιαν ὁμοιουσιον ἀρμοζει μαλλον τῇ θείᾳ Φυσει ἀπατηθεῖς.

Schol. Constantius primum persuasus, homou-
fium divinae magis naturae convenire, postea de-
ceptus sententiam mutavit. In quibus & alia mul-
ta in laudem Constantii testantur. Cum Imperator
Antiochiae intellexisset, Paulum a Julio restitutum,
ira percitus Philippo praefecto praetorio mandavit,
ut Paulum ejiceret, Macedonium verò Episcopum
constitueret. Philippus autem seditionis metu Pau-
lum in Zeuxippum balneum accersit, & per ostio-
lum exsignatum navigio impositum Thessalonicam
transportavit, unde suum quoque ortum duxit. Ma-
cedonius verò in curru praefecti praetorio sedens,
tyranni instar Ecclesiam occupavit. Populi obfisten-
tis tria circiter millia centum quinquaginta occisi
sunt. Sic Macedonius, & Ariani Ecclesiam obti-
nuere. Athanasio autem Ariani rursus mortem
parant, divulgantes, eum annonam, quam Con-
stantinus M. ad levandos pauperes largitus erat,
pretio vendere, ac furari. Cui credens Imperator
Athanasio mortem minatus est. Quo ille praeco-
gnito, iterum fuga Romam contendit. Illius loco
ordinant Georgium quemdam Arianum, sicut in
prima fuga Gregorium, quoddam Cappadociae
portentum a terrarum extremis profectum. Haec
dum

- (h) Haec vivo Constante accidere. At Thessalonica Con-
stanti paruit. Quomodo praefectus praetorio Con-
stantii eum deducere huc potuit?
- (i) Quae Socrates bene sic explicat: *ἡς καὶ ἐκ προγόνων ὁ
παυλὸς ἐτυγχάνει ὠν.*
- (k) *Soc. διατροφην.*

στυῶ δε και παυλος απο θεσσαλονικης εις ῥωμην παρεγενετο. αμφω συν προσερχονται κωνσαντι, και παντα τα καθ' ἑαυτους ποιουσι καταδηλα. ὁ δε κωνσας ακουσας, και ιδιοπαθησας γραφει τῷ αδελφῷ κωνσαντιῷ, και προτρεπει τρεις επισκοπους: πεμψαι αυτω, οφειλοντας λογον δουναι της παυλου, και αθανασιου καθαιρεσεως. πεμπονται συν (i) μαριος ὁ χαλκηδωνος, και ναρκισσος ὁ κιλιξ, και θεοδωρος ὁ ἡρακλειαις της θρακης, και μαρκος ὁ συρς, ὁτινες (m) τοις μεν περι αθανασιον εις λογους ελθειν ουκ ηνεσχοντο, την εκθεσιν της πισεως, ἣν εν αντιοχεια συνελθοντες εκατητυσαι, κρυψαντες, (n) ἑτερον συμβολον εκθεμενοι πισεως, και τῷ βασιλει δεδωκοτες ὑπεσρεψαν. Φωτεινος ὁ του σερμιου γενομενος επισκοπος μαθητης ην μαρκελλου του αγκυρας, και αυτος ψιλον ανθρωπον τον κυριον ελεγεν, ὡς και μαρκελλος. οἱ δε ανατολικοι παλιν εις ταυτὸ συνελθοντες, ἑτεραν πισιν συνεταξαν, και τοις κατα την ιταλιαν απεσειλαν δια ευδοξiou του γερμανικειαις, και μακεδωνiou του μαφουεσιαις, εν ἡ μαρκελλου, και φωτεινου καταλεγουσιν, ὡς ψιλον λεγοντων τον κυριον ανθρωπον. καταλεγουσι δε και των παρα ῥωμαιοις λεγομενων (o) πατροπασιανων, καθ' ἡμας δε σαβελλιανων. την δε τοιαυτην εκθεσιν οἱ ιταλοι ουκ εδεξαντο, δια τας εν ταυτη καιτι του ὁμοουσιου προδηλους βλασφημιας.

Σχε-

(i) Soc. μαριος. Soc. deest.

(m) Non sic intelligendum, quasi Athanasius in aula Caesaris fuerit. Nam enim Romae fuisse certum est. Sed quod ejus congressum Romae declinarint.

(n) Vide Socratem hist. Eccl. p. 97. Athanas. de synodis Vol. II. p. 737, Nicephor. I. IX. c. 10.

dum agebantur, Paulus etiam Theſſalonica Romam pervenit. Ambo igitur Conſtantem adeunt, ſuamque illi cauſam exponunt. Qua audita dolens Imperator datis ad Conſtantium literis eum hortabatur, ut tres Episcopos de Pauli, ac Athanaſii deſiſtione rationem reddituros ad ſe mitteret. Mittebantur igitur Marius Chalcedonenſis, Narciffus Cilix, Theodorus Heracleenſis Thrax, & Marcus Syrus, qui cum Episcopis Athanaſio, & Paulo in colloquium venire renuerunt, ſed expoſitione fidei, quam Antiochiaſe congregati compoſuere, ſimulata, & novo fidei ſymbolo edito, atque Imperatori tradito reuerſi ſunt. Photinus Sermii Episcopus, Marcelli An-cyrani diſcipulus, Dominum merum eſſe hominem, haud minus quam magiſter, aſſeruit. Orientales rurfus congregati aliam compoſuere fidem, quam Italiaſe Episcopis per Eudoxium Germaniciaſe, & Macedonium Mopſueſtiaſe Episcopos miſere, in qua Marcello, & Photino, Dominum ſimplicem hominem dicentibus, quin & diſtis apud Romanos Patropafiaſis, & apud nos Sabellianis contradixerunt. Talem verò fidei expoſitionem Itali ob aper-tas contra homouſium blaſphemias non receperunt.

Scho-

- (o) Mſc. *πατρειστικων*. Auguſtinus Tract. 36. in Joan. Nam Sabelliani ſunt haeretici, qui vocantur & Patropafiaſi, qui dicunt ipſum Patrem paſſum eſſe. Tertullianus Praxeam hujus dogmatis reum facit. Duo negotia diaboli Romae Praxeas procuravit, prophetiam expulit, & haereſin intulit. Paracletum fugavit, & Patrem crucifixit. adverſus Praxeam c. 1.

Σχολιον. (p) Κωνσταντιος και κωνστας οι βασιλεις ενομοθετησαν (q) ιουδαιοις, μη ανεισθαι δουλον εθνικον, (r) επι τον ωνουμενον δουλον δημοσιον γενεσθαι. ει δε και περιτεμειν τολμησοι ο ιουδαιος, ον ωνησοιτο δουλον, εις κε-Φαλην εναι τον κινδυνον, και των υπαρχοιτων αφαιρε-σιν. κωνστας δε γραφει τω κωνσταντιω προτρεπων γενεσθαι οικουμενικην συνοδον, εις το (s) περας λαβειν τα της πι-ξεως. κηρυττεται ουν αυθις οικουμενικη συνοδος εν υπατια (t) ρουφου, και ευσεβιου, ως επι την (u) σαρδικην (x) γνωμη των δυοιν βασιλεων. εκ μεν των εσπεριων (y) τριακισιοι συνηλθον επισκοποι. εκ δε των ανατολικων (z) ος, οι τινες εις προσωπον των δυτικων ουκ ηβουλοιτο εισηλθειν, ει μη παυλον, και αθανασιον (a) εξελασσωσι του συλλογου. ο οσιος μεν τοι (b) κορδουβης επισκο-πος, και πρωτογενης ο σαρδικης, ουκ (c) ηνεσχοιτο, μη παρειναι (d) παυλον, και αθανασιον. γενομενοι δε οι

ανατο-

(p) *Factorum ratio suadet, ut legatur κωνσταντιος, και κων-στας. vide Cod. Theodof. lib. XVI. tit. 9.*

(q) *Cod. ιουδαιον. Mfc. εθνικων. Interpretes Judaeum em-ptorem intellexere, sed id accipiendum de servo em-pto, ut fiat publicus. Lib. XVI. Cod. Theodof. legis verba haec sunt: Si aliquis Judaeorum mancipium factae alterius, seu nationis crediderit comparandum, mancipium fisco protinus mancipetur.*

(r) *Mfc. επι.*

(s) *Mfc. περα.*

(t) *Soz. ρουφινου.*

(u) *Soz. σαρδα.* Erat urbs Illyrici in confinio Mysiae fu-
perioris. At concilium eratne oecumenicum? Ex
mente Caesarum sine dubio. Sed orientales se pro-
ripuere. Hinc occidentalium concilium semper audit.

Scholium. Constantius, & Constans legem tulerant, ut servus gentilis, quem Judaei emiserant, publicaretur. Et si quis Judaeus emptum servum circumcidere ausus esset, capitis supplicio, & bonorum proscriptione mulctaretur. Constans verò Constantium literis exhortatur, ut oecumenicum convocaret concilium, quo res fidei terminarentur. Indicitur igitur rursus generale concilium apud Sardicam de sententia duorum Imperatorum, Rufo, & Eusebio consulibus. Ex occidente trecenti; ex oriente verò 76 Episcopi convenerunt, qui in conspectum occidentalium venire recusarunt, nisi Paulo, & Athanasio e concilio ejectis. Hosius verò Cordubae Episcopus, & Protogenes Sardicensis Pauli, & Athanasii absentiam haud

(x) Msc. *γνωμην. Soc. δυειν.*

(y) *Soc. περι τους τριακοσιους.* At Athanasius in epistola ad solitarios testatur, tam occidentales, quam orientales non plures fuisse, quam 170. In subscriptione Hilarii 59.

(z) *Theod. σ ν.*

(a) Msc. *εξελασσωσι.*

(b) *Soc. κουδρουβης. Msc. κουρδουμης.*

(c) *Soc. ηνειχόντο.*

(d) Ex epistola synodica orientalium apud Sardicam Episcoporum aperte colligitur, Paulum non interfuisse Sardicensi concilio, utpote a civibus suis prohibitum, ut scribit Theodoretus Eccl. hist. l. 2. c. 5. Ergo non erat Romae, sed Constantinopoli in suo Episcopatu.

ανατολικοι εν Φιλιππουπολει, Φανερως και ανασχυντως τὸ ὁμοουσιον αναθεματιζουσιν, (e) τὸ δε ανομοιον δογματιζουσιν. οἱ δε εν σαρδικη ερημην αυτων κατεδιητησαν. ὄρον δε πιζεως (f) τα εν νικαια εκυρωσαν, και τὸ ανομοιον εκβαλλουσι, και αναθεματιζουσιν. (g) αποδιδουσι δε τους θρονους παυλω και αθανασιω. ετι γε μην και μαρκελλω τῷ αγκυρας απολογουμεινῳ, και λεγοντι, (h) ὡς ουκ ενοηθησαν, ὅπερ εν βιβλοις εξεθετο, επει αυτος τους λεγοντας ψιλον ανθρωπον τον κυριον, μισει, και αποσρεφεται. της δε εν σαρδικη συνελθουσης συνόδου, και των ανατολικων αποδιασαντων, και συναχθειντων εν Φιλιππουπολει, και πραξασης ἑκατερως, ὁ επραξεν, γραφει ὁ κωνστας τῷ κωνσαντιῷ ἢ παυλῷ και αθανασιω αποδουναι τους θρονους, ἢ δεξασθαι αυτον πολεμουντα. ὅπερ φοβηθεις ὁ κωνσαντιος, τους θρονους αποδουναι τοις δυσιν επισκοποις προυτιμησεν, (i) τουτὸ πραξαι συμβουλευσαντων τῷ κωνσαντιῷ αυτων εκεινων των εχθρων της πιζεως, και πολεμικων αθανασιου και παυλου. και μετακαλειται ουν αθανασιον εκ της ιταλιας δημοσια (k) οχηματα δους αυτῷ προς την επανοδον, και γραμμασι πελλακις προτρεψας θαπτον επανελθειν. αθανασιος δε εν ακυληια τοτε δικων, δεξαμενος τα κωνσαντιου γραμματα, ἦκεν ες ῥωμην, τοις αμφι τον ιουλιον (l) συνταξαμενος. ὁ δε (m) Φιλαφρωνως

(e) At Hilarius in libro de synodis fidem orientalium Sardicae promulgatam pro catholica agnoscit, quin & adfirmat anomianis omnem aditum obstructum fuisse.

(f) Soc. της.

(g) Soc. αποδιδουσι.

(h) Msc. και ὡς.

(i) Msc. τουτη.

haud passi sunt. Orientales igitur Philippopoli congregati palam, & impudenter homoufium anathemate damnarunt, & anomium seu dissimile decreverunt. Episcopi verò Sardicae collecti contra eos indicta causa pronunciarunt, & confirmata Nicaenae fidei formula vocem anomii reprobata anathemate damnarunt, nec non sedes restituerunt Paulo, Athanasio, itemque Marcello Ancyrano, docenti, sensum librorum suorum non fuisse intellectum. Ipsum enim odio habere, ac averfari eos, qui Dominum simplicem hominem dicerent. Cum tam occidentales Sardicae collecti, quam orientales separati, ac Philippopoli congregati sua quilibet peregrissent, Constantinus scribit ad Constantium, ut aut sedes Paulo, & Athanasio redderet, aut bellum expectaret. Qua re territus Constantius utrumque Episcopum in suas restituere sedes potius habuit, ipsius fidei adversariis, & Athanasii, Paulique hostibus Imperatori illud suadentibus. Athanasium igitur ex Italia revocat, currus, quibus reverteretur, publicos illi assignans, eumque frequentioribus, ut citò rediret, literis adhortatus. Athanasius verò, qui tum Aquilejae morabatur, receptis Constantii literis, Romam venit Julio salutem dicturus. Hic illum peramice dimisit,

(k) Msc. σχήματα.

(l) Ipse Athanasius in defensione secunda adversus Arianos ait: *εγω δε διζήμενος ανηλθον εις την εαρινην συνταξασθαι τη εκκλησια, και τα επισκοπω, συντασσεισθαι* enim significat valedicere.

(m) Msc. *καλα φρονως.*

Φρονως απεπεμφεν αυτον, επισολην δους (η) προς τον αλεξανδρεων κληρον, και λαον, ως εικος, τον ανδρα θαυμαζουσαν, επιδοξστατον τοις πολλοις κινδουοις γεγενημενον, και συνηδομενην (ο) τη αλεξανδρεων εκκλησια (ρ) επι τσουτου ιερεως επανοδω και τα αυτου Φρονειν παρακελευομενην. εντευθεν δε ηκει εις αντιοχειαν της συριας, ενθα τοτε διετριβεν ο βασιλευς. τας δε εκκλησιας κατειχε λεοντιος. μετα γαρ την του ευσαθιου φυγην οι εκ της εναντιας αιρεσεως τον αντιοχειας επετροπευον θρωνον. πρωτος μεν (q) ευφροιος. μετα δε τουτον (r) πλακιτος, και εφεξης τουτω σεφανος, ως αναξιου δε αυτου αποχειροτονηθεντος, (s) λεοντιος τοτε την επισκοπην διειπεν, ον ως ετεροδοξον (t) παρητειτο αθανασιος, τοις καλουμενοις ευσαθιανοις εκοινωνει, εν ιδιωτων οικιας εκκλησιαζων. αθανασιον τονυν συν πολλη τιμη κωνσταντιος δεχεται, και αυτω, και παυλω τους θρονους απεδωκε, μακεδωνιου (u) υποσαντος της εκκλησιας, και ιδια συναγοντος. τρεις δε επισολας κωνσταντιος υπερ αθανασιου τοις αλεξανδρευσιν επεσειλεν. αθανασιος δε λαβων τας επισολας κωνσταντιου ελθων εις ιεροσολυμα, προτερον μαξιμου, τω επισκοπω (x) ποιει τα κατα κωνσταντιου, και ιουλιου καταδηλα. μαξιμος δε συνοδον των επισκοπων συριας τε και παλαιστινης συναγαγων, αποδιδωσι συνοδικως αθανασιω

(η) Mfc. deest.

(ο) Mfc. την εκκλησιαν.

(ρ) Mfc. τσουτου.

(q) Julius Pollux sibi constans non est. Nam pag. 298. Eulalium Eustathio successisse narrat.

misit, datis ad clerum, & populum Alexandrinum literis virum, ut par erat, multis celebrem periculis miratus, reditum tanti sacerdotis Ecclesiae Alexandrinae gratulatus, & ut idem cum illo sentiret, exhortatus. Inde autem pervenit Antiochiam Syriae urbem, ubi tunc Imperator agebat. Ecclesiae verò praefuit Leontius. Nam ab exilio Eustathii Antiochenam Ecclesiam sectarii administrarunt, quorum primus erat Euphronius, tum Placitus, dein Stephanus, quo tanquam indigno deposito Leontius Episcopatum rexit. Athanasius eum, ut heterodoxum averfatus cum iis, quos Eustathianos vocabant, communionem habuit, & in privatis aedibus conventus celebravit. Ab Imperatore igitur Athanasio honorifice recepto, sedibusque ei, ac Paulo restitutis, Macedonius loco cedens conventus privatos egit. Tres verò epistolas Constantius ad Alexandrinos pro Athanasio scripsit, quibus ille acceptis Hierosolymam delatus, Maximo urbis Episcopo Constantii, ac Julii voluntatem aperit, qui coacto Syriae, & Palaestinae Episcoporum concilio, & sede ac communionem

(r) *Soz. πλακητος.* Fere ubique pro Flaccillo Placitus scribitur. Sed in versione Epiphanii Scholastici, & in Julii Papae epistola ad Episcopos synodi Antiochenaе Flaccillus rectius scribitur.

(s) *Msc. λεοντιον.*

(t) *Msc. παρητειτω.*

(u) *Msc. υπεσαντος.*

(x) *Msc. ποιηται κατα.*

νασιῶ τον θρονον, και την κοινωνιαν. ταυτα δι' επιστολης ποιησας αλεξανδρευσι γνωριμα, και ούτως αθανασιος εν αλεξανδρειῳ εγενετο, και εδεχθη ασμενωσ συν πολλη προθυμια. και τα μεν ὡδε συνεβη. τεταρτω δε ετει (γ) απο της εν σαρδικη γενομενης συνοδου κτηνυται κωνσας περι τους προς δυσιν γαλατας, μαγνεντιου επιθεμενου τη βασιλεια (z) κωνσαντιου ηδη του μειζονος αδελφου αυτου προανακριθεντος. αντεποιηθη δε της βασιλειασ νεποτιανος αδελφιδουσ ὑπαρχων (a) κωνσαντινου του μεγαλου. ανειλεν δε και τον νεποτιανον ὁ μαγνεντιος, και εμεινεν αντερω̄ν τῷ κωνσαντιῷ μονῷ λαιπον εκ των ὑιῶν του κωνσαντινου περιλειφθεντι. και εν (b) σερμιῳ δε ἕτερος τις εν τῷ αυτῷ χρονῷ ανεφανη τυραννος (c) βρετανιων ονοματι, και ὑπο του ζρατου βασιλευσ ανεδειχθη. κωνσαντος δε ανακριθεντος, καιρον ευροντες οἱ αρειανοι επιτηδειον, αναπειθουσι παλιν κωνσαντιον κατα παυλου, και αθανασιου. και παυλον μεν εξωρισεν απο κωνσαντινουπολεωσ, και οικειν εις (d) κουκουσον της αρμενιασ προσεταξεν. τουτον δε κατα την ὁδον οἱ απαγοντες επνιξαν. αντειςυνηχθη δε παλιν εις τον θρονον ὁ λυμεων μακεδωνιος. μαρκελλου δε εκβληθεντος, παλιν εν τη αγκυρα αντεδοθη βασιλειασ. λουκιος δε ὁ ανδριανουπολεωσ εν δεσμοις απεθανεν. (e) τῷ αθανασιῳ δε ούτω τον κωνσαντιον θυμωθηναι κατ' αυτου παρεπεισαν, ὡσ κεφαλικην αυτῷ τιμωριαν ενψηφισασθαι.

ὁπερ

(γ) Sox. deest.

(z) Potius κωνσαντινου.

(a) Socrates male ponit κωνσαντιου. Erat enim Nepotianus Eutropiae fororis Constantini filius, ut apud Virem, & Eutropium legitur. Sic etiam Epiphanius legit, sed male fratrualem Constantini vertit.

(b) Sox. σερμιῳ.

nione Athanasio fynodice restituta, Alexandrinos hac de re per literas edocuit. Et sic Athanasius Alexandriam ingressus summo cum studio receptus est. Haec quidem ita se habuere. Quarto autem post concilium Sardicense anno Constans ad Galatas occidentales interficitur Magnentio imperium occupante, cum jam antea Constantinus frater natu maximus de medio sublatus esset. Vindicavit sibi imperium Nepotianus Constantini M. patruelis, quo etiam occiso Magnentius cum Constantio, qui solus e Constantini filiis supererat, de imperio contendit. Sed & Sermii eodem tempore alius quidam tyrannus nomine Bretanion apparuit ab exercitu Imperator declaratus. Constante jam interfecto, Ariani tempus opportunum nacti, Constantium rursus contra Paulum, & Athanasium instigant, qui Paulum urbe ejectum Cucusi in Armenia degere jubet. At in via a ductoribus strangulatur, pro quo perditur ille Macedonius in sedem rursus intruditur. Marcello quoque expulso, Ancyrae denuò surrogatur Basilius. Lucius verò Adrianopolis Episcopus in vinculis moritur. Adversus Athanasium iram Constantii adeo excitarunt, ut capitale supplicium ei decerneret. Cujus

(c) *Chron. Al. Augustinus.*

(d) Scribitur etiam cum duplici σ . Cucussus urbs Armeniae minoris Eustathio, Cocussa S. Athanasio, & Cusum dicta ab Ammiano in Ciliciae, & Cappadociae confinio sita.

(e) *Msc. §.*

ὅπερ προγυνοὺς ἀθανασίος, Φυγὴ τὴν σωτηρίαν ἐπραγμα-
 τεύσατο. μακεδωνίως δὲ διωγμὸν κατ' αὐτῶν ορθοδόξων
 ἐκίνησεν, τῶν εἰδώλοις λατρευσαίντων οὐχ ἥττονα. πολ-
 λούς τε θανάτους, καὶ δήμευσεις ἐπηγάγεν, ἐν οἷς καὶ
 μαρτυρίον καὶ μαρκιανὸν (f) ὑπουργοὺς τοῦ παυλοῦ γε-
 γεννημένους διὰ τοῦ ἐπαρχοῦ ἀειλεῖν. ἦν δὲ ὁ μὲν ὑπόδικ-
 κοῖος. ὁ δὲ μαρκιανὸς ψαλτῆς, καὶ ἀναγνώστῃς τῶν ἱερῶν
 γραβῶν. ὁ δὲ ταφὸς αὐτοῖς ἐστὶν ἐπίσημος πρὸ τοῦ τει-
 χοῦς κωνσταντινουπόλεως, οἷα γὰρ μαρτυρῶν μῆημα, εὐ-
 κτηρίον οἶκον περιχειμῖνος, ὃν οἰκοδομεῖν ἠρξάτο ἰωαννῆς.
 ἐτελεσιουργήσεν δὲ σισιννίος, οἱ δὲ μετὰ ταῦτα πρὸς πάντας
 τῆς κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας. ὁ δὲ κωνσταντίος ἐπὶ ἰλ-
 λυρικούς ἐστρεψάς κατὰ βρεττανικῶνος, ἦκεν εἰς σιρμιόν.
 τοῦ δὲ ἐσρατοῦ προδεδωκότος αὐτῷ παρεσκευάσεν ὁ κων-
 σταντίος τὸν μὲν βασιλικὸν ἐσφαιρὸν ἀποθέσθαι, καθίσαι (g)
 ἐν πρῶσῃ, ἰδιωτικῶς ζῆν συγχωρησῶν αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ τα
 κατὰ βρεττανικῶνα ὡς αὐτῷ ἀπέβη, πλείσῃν κατὰ μα-
 γνηντίου ἐστρεψίαν εἰς ἰταλίαν ἐξέπεμψεν· γαλλὸν δὲ τὸν
 αὐτοῦ ἀνεψίον, καίσαρα καταστήσας, εἰς συρίαν ἀπέστειλεν
 ἐπὶ φυλακῇ τοῦ κατὰ τὴν ἑὼ κλιμακός. ἐν δὲ τῷ τότε κυ-
 ρίλλου μετὰ (h) μαξιμόν τὴν ἱεροσολυμῶν ἐκκλησίαν (i)
 ἐπιτροπεύοντος ἐσαυροῦ σημεῖον (k) τῷ οὐρανῷ ἀνεφάνη
 καταυγαζὸν λαμπρῶς, οὐχ οἷον κομήτης ταις (l) ἐκλαμ-
 ψεσὶν ἀπορρῶων, ἀλλ' ἐν συσπασί πολλοῦ φωτός ἐπιεικῶς
 πυκνόν, καὶ διαφανές. μήκος μὲν ὅσον ἐκ τοῦ κρᾶσιου
 μέχρη

(f) *Soz.* συνοίκους.

(g) *Chron. Al.* ἐν πόλει πρὸς αἰκισί τῆς βιθυνίας. *Alia est Pru-
 fa, alia Prusias.*

(h) *Al. M.* μαξιμῶνα.

jus praescius Athanasius fuga salutem petiit. Macedonius verò vexationem orthodoxorum suscepit haud minorem ea, quam idolorum cultores adversus Christianos excitarunt. Multos neci, ac proscriptioni subjecit, quos inter Martyrium, & Marcianum Pauli ministros, illum subdiaconum, hunc cantorem, & sacrarum scripturarum lectorem, Praefecto traditos interfecit. Eorum sepulchrum est ante muros Constantinopolis admodum insigne, tanquam martyrum monumentum oratorio, quod Joannes aedificare coepit, Sifinnius verò, aliique deinceps Constantinopolitanae Ecclesiae praefules absolverunt, circumdatum. Constantius in Illyricum movens contra Brettanionem Sirmium pervenit, eumque ab exercitu proditum corona exuit caesarea, Prusae degentem privatim se tenere permittens. Tali successu contra Brettanionem habito, plerasque copias contra Magnentium in Italiam misit. Gallum verò sobrinum suum Caesarem constituit, & in Syriam ad custodiendum orientis aditum ablegavit. Hoc ipso tempore, cum Cyrillus post Maximum Hierosolymorum Ecclesiae praeesset, signum crucis in coelo apparuit, splendide refulgens, non sicut cometa radiis diffluentibus, sed multi luminis congerie omnino densum, ac pellucidum; 15 circiter stadiis longum,

gum,

(i) Msc. επιτροπευοντα.

(k) Ced. εν ουρανω.

(l) Sox. ελληνιψειν.

μεχρι του ορους των ελαιων, αμφι δε δεκα, και πεντε
 ραδια τον υπερ τον χωρον τουτον ουρανον (m) αποκλαβει.
 ευρος δε τω μηκει αναλογον, περι ου και φερεται προς
 κωνσταντιον αναφορα. φωτινος δε ο του σιρμιου επισκοπος
 αιρετικος πανυ δειχθεις, και παυλου του σαμωσατειως κη-
 ρυττων το φρονημα υπο της εις τουτο συναθροισθεισης (n)
 συνοδου εν σιρμιω καθηρεθη. οι αυτοι δε και πισιν εξεθει-
 το, ην μαρκον φησι τον αρεθουσιον ο σωκρατης συντα-
 ξαι. η δε τοιαυτη εκθεσις εξεβαλε και το ομοουσιον, μη
 χρησαι λεγουσα ουσιας ονομα φερεν ολως επι θεοτητος,
 δια το μηδε ταις γραφαις τουτο εμφερεσθαι. μαγνεντιος
 δε ο τυραννος εις διαφορους (o) πολεμους ηττηθεις υπο
 των ρατιωτων κωνσταντιου, εφυγεν (p) εις γαλλιους κα-
 κει παλιν κταληφθεις εν λουγδουνω, εσφαξε πρωτον την
 ιδιαν μητερα, και τον αδελφον. εσφαξε δε και εαυτον.
 και αλλος δε αδελφος αυτου ονοματι δεκενιος απηγματο.
 ανεφθη δε και ετερος τυραννος περι γαλλιους ονοματι (q)
 σουλθανος εν ανεilon οι ρατηγοι κωνσταντιου. εν δε διο-
 καισαρειαι της παλαισινης ιουδαιοι οπλα (r) κατα των
 χριστιανων εκινησαν, γαλλος δε ο καισαρ εκ του πλησιον
 πολεμησας πολλους ανειλεν των ιουδαιων. και αυτην δε
 διοκαισαρειαν καθειλεν εως εδαφους. επαρθεις δε (s) τη
 νικη

(m) Msc. αποκλαβει.

(n) Erant tres synodi Sirmiensis. Prima A. 351. con-
 tra Photinum. Altera A. 357. contra Hosium & Po-
 tamium. Tertia A. 359. ubi formula fidei a Marco
 Arethufio dictata est. Adeoque fallitur Pollux cum
 Socrate, dicendo, Marcum dictasse formulam fidei
 adversus Photinum. Potius Basilio Ancyrano, qui
 primas hic partes egit, adscribenda est.

gum, quantum a Calvariae loco usque ad montem olivarum est, coelo, qui huic loco imminet, intercepto, & longitudine latitudini respondente. Ea de re ad Constantium quoque relatum est. Photinus Sirmii Episcopus, haereticus admodum declaratus, & Pauli Samosatani dogma praedicans, a concilio ipsius causa coacto Sirmii depositus est. Idem & fidem edidit, quam Marcum Arethum composuisse Socrates testatur. Talis verò fidei editio hominum expunxit dicendo, non oportere, ut substantiae nomen prorsus ad divinitatem ducat, cum nec in scripturis occurrat. Magnentius verò tyrannus variis superatus praeliis a Constantii milite, in Galliam fugit, ibique rursus Lugduni deprehensus, matre, & fratre primo interfectis, sibi ipsi violentas manus intulit. Alter Magnentii frater nomine Decennius sibi mortem laqueo conscivit. Sed & alius in Gallia exortus est tyrannus, cui nomen Sylvani erat, brevi a ducibus Constantii extinctus. Diocaesareae in Palestina Judaei arma in Christianos movere. Gallus verò Caesar, copiis ex propinquo adductis, multos Judaeorum occidit, Diocaesarea solo aequata. Victoria autem elatus res secundas haud tulit, sed

versis

(o) Librarius in margine notavit. Msc. τοκους.

(p) Chr. Al. εν γαλλικαις εις λουγδουνον πολιν. Soc. εις μουρσαν.

(q) Soc. σιλουανος. Soc. σιλβακος.

(r) Soc. κατα ερωμαιων.

(s) Msc. η νικη.

νική την ευπραγίαν συκ' ηνεγκεν, αλλά προς τυρραίνιαν ἰδών, δομετικόν τον επαρχόν της ἑώας και μαγνόν (t) κυσσωρην ανείλεν, μνηυσάνας κωνσάντιω τα της (u) βουλῆς αὐτου. ἵσπερ γνους ὁ κωνσάντιος, μεταπεμπτον ποιησάμενος γάλλον περι (x) φλαβονα την νησον αναίρεθῆναι προσεταξεν. τουτου δε γεινομένου ιουλιανον τῆν τον αδελφον του γάλλου προβαλλομενος καισαρα, (y) κατα των εν γάλλιοις βαρβαρων απεξείλεν. καθήρημενων δε των τυρραίνων, καταλιπων τὸ σιρμιον ὁ κωνσάντιος ἐπι την ῥώμην ἀφικετο. (z) ἐν ταυτῇ γὰρ ἐβουλετο, την κατα των τυρραίνων ἐπιτελεῖν ἔορτην. ἐν τουτῷ δε ιουλιος ἐτελευτήσεν (a) ἐπι πέντε και δεκα ἐνιαυτοῖς την ῥώμαιων ἐκκλησικὴν ἐπιτροπεύσας. διαδεχεται δε τουτον λιβεριος. αἰτιος (b) ὁ λεγομενος ἀθεος, ἐν ἀντιοχείᾳ της συρίας (c) ἀνεφυῆ ἀίρεσιαρχῆς, τα αὐτα μὲν τῷ ἀρειῷ περι τὸ θεῖον φροῖων. διακρηνομενος δε προς τους ἀρειανίζοντας, διότι ἀρειον εἰς κοινωνίαν ἐδεξάντο, ὑποκριθέντα ὅλως ἐν τοῖς χρόνοις κωνσάντινου την ἐν νικαίᾳ συνοδὸν δεχεσθαι. οὗτος δε ὁ αἰτιος ἀντιοχευς μὲν ἦν τῷ γενεῖ. ἐπαιδευθῆ δε τα ἑλλήνων κατα την ἀλεξάνδρειαν, και ἐπανελθὼν χειροτονεῖται εἰς ἀντιοχειαν ὑπὸ (d) λεαντίου του ἀρειανου διακονιος. ἐμισουν δε αὐτον και οἱ τουτου ἑμοφροῖες, δι' ὅτι της μὴν ἀγίας γραφῆς ἦν παντῆ ἀμυῆτος, και των ἐρ-
μενειων

(t) Soc. κυκισωρα. Ced. κοικισωρα.

(u) Ced. ἐπιβουλῆς.

(x) Ced. θαλαμνα. Soc. φλανανα. Soc. φλαβονα. Plinio, & Ptolemaeo urbs Liburniae, nunc Fianona oppidulum Istriae in ora maris Adriatici & finus Fianatici ab eo dicti sub dominio Venetorum. Chr. Al. ἐν ἰσῳ τῇ νησῳ. In Ifo Insula.

(y) Soc. ἐπι τους ἐν γαλλίᾳ βαρβαρους.

verfis ad tyrannidem oculis Dometianum orientis praefectum, & Magnum Quaestorem, qui ipsius confilia Constantio indicaverant, interfecit. Quo cognito Constantius Gallum accersitum, ad insulam Phlabonem vita privari iussit. Quae cum fierent, Julianum Galli fratrem designavit Caesarem, & in Galliam contra barbaros misit. Tyrannis verò sublati Sirmio digressus Constantius Romam pervenit, ob tyrannos extinctos festum ibi diem celebraturus. Interea Julius rebus humanis ereptus est, administrata per 15 annos Romana ecclesia. Liberius verò illi successit. Aetius, qui dicebatur Athéus, Antiochiae in Syria prodiit haeresiarcha, idem cum Ario de divinitate sentiens, Arianorum verò discrimen faciens, cum Arium ad communionem recepissent, tempore Constantini Nicaenum concilium se recipere prorsus simulantem. Hic Aetius genere quidem Antiochenus erat. Alexandriae verò Graecis imbutus literis, & Antiochiam reversus a Leontio Ariano diaconus est ordinatus. Licet eadem cum Arianis sentiret, eum odio habuere, eoquod sacrarum scripturarum prorsus imperitus, & interpretationum, atque ex-

posi-

(x) *Soc. ενταυθα.*

(a) Sozomenus falsò ei annos XXV. sui Episcopatus attribuit. Vetus enim liber de Episcopis Romae narrat, eum sedisse XV annis, mense uno, diebus XI.

(b) *Soc. ò επικληθεις.*

(c) *Soc. επεφυη.*

(d) *Mfc. ληστου.*

μενειων αυτης, και των εξηγησεων απειρος. εκ δε των αριστοτελους μονον εκομπαζεν. διο τουτον εξεβαλον. ο δε κρυπται την ιδιαν αισχυνην πειρωμενος, προςφατιζεται, οτι δικ την επισκοπιαν αριου, αυτος εξ εκεινων απεσκιπεν. τουτου του αιτιου γεγνε μαθητης ο ευνομιος, (e) υπογραφευς αυτου γενομενος προτερον. συνοδος δε εν μεδιολανω κατα κελευσιν κωνσαντιου γεγενηται, εν η εκ των ανατολικων ου σφοδρα πολλοι συνηλθον. εκ δε των εσπεριων (f) περι τους τριακοσιους ευρεθησαν, οι τινες ορωντες τινας παλιν αθανασιω (g) σκευασται, διελυθησαν απρακτοι. λιβεριος δε ο ρωμης επισκοπος διηλεχθη κωνσαντιω υπερ του ομοουσίου θειοτατα, και υπερ αθανασιου του ιερου σφοδρα λαμπρως, ηνικα και ευσεβιος ο ευνουχος αρειανος υπαρχων, σφοδρας επολεμει λιβεριον. μη πεισθεις δε λιβεριος τω σκοπω συνελθειν κωνσαντιου, εξωρισθη (h) εις βεροισιν της θρακης. και αντιχειροτονουσι φιλικα τινι ενα των διακωνων της ρωμης υπαρχοντα. μετα δε (i) χρονους δυο, γενομενου αυθις του κωνσαντιου εις ρωμην αι συγκλητικαι γυναικας προσερχονται, αιτουσαι την λιβεριου επανουδον. ο δε αποκρισιν αυτοις δεδωκεν, ως χρη αυτας αρκεσθηναι τω φιλικι. ουτος δε ο φιλιξ την μεν συνοδον την εν νικαια εδεχετο, τοις δε ταυτης εχθροις αδεως εκοινωνει. οι δε ρωμιοι φιλικι κοινωνειν ουκ ηνησχαντο αλλ' ιδια καθ' εαυτους εκκλησιαζον. οπερ γινους ο κωνσαντιος ανακληθησθηναι προστατ-

ΤΕΙ

(e) Soc. ταχυγραφος.

(f) Soc. υπερ τους τ. Vix credibile est tot ibi fuisse, scribendum fors λ. cum in epistola concilii Mediolanensis non nisi 30 Episcoporum numerus habeatur.

positionum ignarus esset. De iis tantum, quae Aristotelis erant, gloriabatur. Ideo eum expulere. Suam verò ignominiam occultare conatus praetendit, quasi ipse se ab eorum communione ob Arii perjurium separasset. Hujus Aetii discipulus erat Eunomius, ipsius antea notarius. Mediolani verò concilium jussu Constantii convocatum est, ad quod orientalium non multi admodum convenere; occidentalium verò trecenti circiter numerati sunt, qui contra Athanasium rursus quidpiam a non nullis parari videntes, infecta re abiere. Liberius verò Romanus Episcopus ad Constantium de homoufio divine prorsus, & pro S. Athanasio splendide admodum differuit, ubi Eusebius Eunuchus, Arianus & ipse, Liberium vehementer oppugnavit. Cum verò Liberius ad mentem Constantii non accederet, Beroeam Thraciae urbem relegatus est. In ejus locum Felicem Romanorum diaconorum unum ordinarunt. Duobus annis elapsis Constantium rursus Romam venientem senatoriae matronae adierunt, Liberii reditum petentes, quibus respondit, debere ipsas esse Felice contentas. Ille quidem Nicaenum concilium recepit, cum ejus verò adversariis libere communicavit. Romani verò cum Felice communicare haud sustinentes, privatos habere conventus. Quo intellecto Constantius Liberium

(g) Msc. σπεντασαι κατασκευαζονται,

(h) Soc. βεβαιον.

(i) Theod. δυο διεληλυθωτων εταν,

τει λιβεριον, (k) ὡ και τον θρονον απεκατεςησε. Φιλιξ δε εξηλθε (l) της ῥώμης, και ουκ εστι επανηλθεν. οἱ δε αρειανοὶ συνοδον εν αριμεινῷ συναθροισθησαι παρεσκευασαν επ' αναρρεσει της Φωνης του ὀμοουσιου, και αυτης της ουσιας, εν ἣ συνελθοντες τους δυτικους επισκοπους συναρπασαι ουκ ισχυσαν. της γαρ εν νικαιᾷ πιξεως εφασκον μη εξισκθαι. ὅθεν και κωνσταντιῷ δι' επισολων δυο τον ιδιον σκοπον εφανερωσαν, προς ὄυς και αντεγραψεν. οἱ δε κατα τον σκοπον αυτων εν αριμεινῷ μη πραξαντες, εν νικη της θρακης συνηλθον, καιει την ιδιαν λαβην εγγραφως εξεθεντο.

Γερον δε, ὅτι εν τη προς κωνσταντιον πρωτη επισολῃ οἱ εν αριμεινῷ συνελθοντες επισκοποι ορθοδοξοὶ δυτικοὶ γραφουσιν, ὅτι κωνσταντινὸς ὁ μεγας τελευτων εβαπτισθη. ουκ ουν και οἱ δυτικοὶ μαρτυρουσιν, ὅτι ουκ εβαπτισθη εν ῥώμῃ. αθανασιος ὑπο κωνσταντιου ζητουμενος, μη θαρησας ελθειν δια τας επιβουλας, ἄς αυτῷ εν τοις βασιλειαῖς ετυρρευον, πεμπει προς απολογιαν πεντε μεν επισκοπους, και τινας πρεσβυτερους, ὧν πρωτος ὑπηρχεν (m) σαραπιων θμουεων επισκοπος, κληρ λογιος, και (n) τῷ βιω θεσπεσιος. πολλακις τας επιβουλας θεοθεν προγινους διφυγεν αθανασιος, ὡς (o) εκ τουτου τους ἔλληνας, και ἑτεροδοξους γοητειαν επιφημιζειν τῷ αγιω. ὡς και (p) προσερχομενῷ τους ἔλληνας επι τη Φωνῃ της κορωνης επιπαιζειν πυνθανομενους, τι αρα σημαινει ἡ κορωνη κραζουσα. τον δε γελωντα ειπειν, ὅτι τὸ (q) κρα τη ῥώμικων
Φωνῃ

(k) Msc. ὡ και.

(l) Msc. την ῥώμην.

(m) Soc. σεραπιων ὁ θμουαιος.

(n) Msc. τον βιον.

rium revocari iussit, cui & sedem restituit. Felix verò Roma egressus, non amplius rediit. Ariani ad tollendam consubstantialis, ipsiusque substantiae vocem Arimini concilium cogi pararunt, in quo Episcopos occidentales ad se trahere non potuerunt. Aiebant enim se a fide Nicaena non desistere. Unde & duabus epistolis ad Constantium missis mentem suam declararunt, quibus & respondit. Isti autem Arimini a scopo aberrantes Nicae in Thracia convenere, suamque contumeliam scripto edidere.

Sciendum verò est, Episcopos occidentales orthodoxos, qui Arimini convenere, in prima ad Constantium epistola scribere, Constantinum M. moribundum esse baptizatum. Proinde etiam occidentales testantur, eum Romae non esse baptizatum. Cum Athanasius a Constantio vocaretur, ob infidias sibi in palatio comparatas, sistere se haud ausus, quinque Episcopos, ac quosdam Presbyteros, quorum primus erat Sarapion Thmueorum Episcopus, vir dicendi copia, & vitae sanctitate admirabilis, sui ad defensionem misit. Saepe Athanasius ex infidiis divinitus praescitis elapsus est, adeo, ut gentiles, ac heterodoxi exinde sancto praestigias improperearent; ut gentilium turba obvium illudens rogaret, quid cornix crocicans significaret. At ille subridens dixit, latine cras significari.

(o) Msc. *τουτους.*

(p) Msc. *προσερχομενων. Δοκ. προιοντος αυτου.*

(q) Δοκ. *κρας.*

Φωνή σημαίνει τὸ (r) αὐριον. αὐριον τοῖνον, Φησιν, ὁ ῥώ-
 μικίων βασιλεὺς διὰ θεσπισματος κωλυσεῖ τοὺς Ἕλληνας τε-
 λῆσαι τὴν ἑσπέρην αὐτῶν, ὅπερ πρὸς ἐργον ἐκβεβήκε. τῆ
 ἐπαυριον κωλυθέντων Ἑλλήνων ἐκ θεσπισματος κωνσταντιου,
 ἑσπρῆσαι τὴν ἑσπέρην αὐτῶν. λεοντιου τοῦ ἀντιοχείας τε-
 λευτήσαντος, εὐδοξίος ὁ γερμανικίας ἐπίσκοπος τυραννίδι
 χησαμειος, μετελθὼν ἤρπασεν τὸν θρόνον ἀντιοχείας.
 παῖνυ δὲ χαλεπὰ κατὰ τὸν τῆς ορθῆς πίσεως εἰργαζέστο.
 συνοδὸν ἀλλήν ἐν νικομηδείᾳ γενεσθῆαι κωνσταντιου θεσπισαν-
 τος, πειθουσιν αὐτὸν οἱ ἀρειανοὶ ἐν νικαίᾳ μάλλον γενεσθῆαι
 τὴν συνοδὸν, ἵνα τὴν μελλουσάν παρ' αὐτῶν παρῆτροπὴν
 τῆς πίσεως γενεσθῆαι ἐξαπατήν οἱ ἀπλουεροι (r) διὰ τῆς
 ὁμωνυμίας τῆς πόλεως κηταδεξόνται. νικομηδείας τε τότε
 σεισμῷ χαλεπῷ παθούσης, περὶ οὗ καὶ (t) ουρσακίος ὁ
 θαυμασὸς μοναχὸς προαγορεύσας ἐτυγχάνεν, εἰς τὰρσον
 ἐδόξε συναθροισθῆναι τὴν συνοδὸν, καὶ τούτου δὲ ὑπερτε-
 θέντος, ἐν σελευκίᾳ τῆς ἰσαυρίας ἡ συνοδὸς γέγονε. ουρ-
 σακίος οὗτος ὁ ἀπὸ περσῶν μονάσας ἐν τινὶ πυργῷ τοῦ
 τειχοῦς νικομηδείας, θαυμάτια πλεῖσα θεοῦ χαριτί ἐποίει,
 καὶ τῶν μελλοντῶν εἶχε τὴν προγνώσιν. κυρίλλος ὁ ἱερο-
 σολυμῶν, καὶ ὁ κησαρειακὸς ἀκακίος περὶ πρῶτειων φίλο-
 νηκησαντες δεινῶς κατ' ἀλλήλων (u) ὥπλισαντο, ὡς τὸν
 ἀκακίον κηθελῆναι τὸν κυρίλλον, καὶ τῶν ἱεροσολυμῶν ἐξε-
 λασκί. ὁ δὲ ελθὼν ἐν τὰρσῳ πρὸς τὸν τότε ἐπίσκοπον
 σιλβανιον, συν ἐκείνῳ διέτριβεν. τὸ δὲ κατὰ κυρίλλον,
 καὶ ἀκακίον κηφαλαίον γράφει λεπτομερῶς ὁ μεμψου-
 εσίας θεοδώρος ἐν λόγῳ τῶν κατὰ εὐνομίου. οἱ ἐν σελευ-
 κείᾳ συνελθόντες διχῶς διηρέησαν, καὶ ἀμφοτεροῖς τοῖς
 μερίσι

(r) Msc. αἰριον.

(s) Soc. τῶ παρεμοίψ.

ficari. Cras ergo, inquiebat, Imperator gentilibus festi sui celebrationem edicto interdicit. Quod re ipsa accidit, gentilibus die postero, ne festum celebrarent, lege Constantii impeditis. Leontio Antiochiae mortuo, Eudoxius Germaniciae Episcopus tyrannide usus mitram Antiochenam arripuit. Durissime verò orthodoxum habuit. Constantio aliam synodum Nicomediae convocaturo Ariani persuadent, ut Nicaeam potius destinaret, simpliciores eodem urbis nomine ob fidem variandam decipiendi animo. Cum Nicomediae labes facta esset magno terrae motu, quem Urfacius quoque monachus admirabilis praedixit, apud Tharsum convenire visum est. Cum vero neque illud placeret, Seleucia Isauriae urbe concilium habebatur. Urfacius ille Persia oriundus, Nicomediae in quadam moenium turri secum, ut ajunt, vixit, multa miracula Dei gratia patravit, & futuri cognitionem habuit. Cyrillus Hierosolymorum, & Acacius Caesareae de primis contententes graviter in se invicem armabantur, adeo, ut Acacius depositum Cyrillum Hierosolymis ejiceret. Hic verò Tharsum delatus cum Sylvano, qui tunc huic Ecclesiae praererat, morabatur. Contra Cyrillum, & Acacium Theodorus Mopsuestiensis capitulum in libro contra Eunomium subtiliter scripsit. Qui verò Seleucia convenere, in duas partes divisi sunt, am-

babus

(t) *Soz. μεσσηκίης.*

(u) *Msc. ὠπλησαντες;*

μερισί τὸ ἐκβαλεῖν τὸ ὄμοουσιον ἐσπουδαζέτο. τῷ δὲ ἐν
 μερεῖ τὰ λοιπὰ τῆς ἐν νικαίᾳ δεχέσθαι ἠρέσκεν. ἀκακίος
 δὲ τοῦ χειρόνος μερὸς ἦν ἐξαρχος, ἔχων σὺν αὐτῷ καὶ
 εὐδοξίον. σὺν αὐτοῖς δὲ ἦν καὶ ὁ μακεδώνιος. πάντα δὲ
 τὰ κινήθεντα ἐγγραφῶς ἐκινήθησαν, ἄπερ σαβίνος κατὰ
 λέξιν (x) ἰσορήσε. οἱ δὲ τοῦ ἀλλοῦ μερὸς ἐν σελευκείᾳ
 κἀβείλον εὐδοξίον τὸν ἀπο γερμανικίας μετελθόντα εἰς ἀν-
 τιόχειαν, καὶ χειροτονουσιν ἀναγκιανόν. ἀκακίος δὲ ἐλθὼν
 πρὸς κωνσάντιον δεινῶς κυρίλλῳ ἐσκευασεν. πολλῶν οὖν
 κινήθεντων ἐπὶ τοῦ βασιλεως, Φιλωνεικίαι ἐξ ἑκάτερου με-
 ρους γεγωνασι περὶ τῆς πίσεως, ἐν οἷς Φασὶ σιλβανόν
 τὸν τάρσου, καὶ εὐσάβιον σεβασείας λαμπρῶς ἀγωνισά-
 σθαι, ἐτι δὲ καὶ τὸν ἀγκυρας βασιλείον. αἰτίον δὲ τὸν εὐ-
 νομίῳ διδασκαλὸν ἐξορισθῆναι διὰ τὸ ἀνομοίον παρεσκευα-
 σεν συνόντα τῷ εὐδοξίῳ. οἱ αὐτοὶ δὲ πρότερον τὰς εὐδο-
 ξίου βλασφημίας ἐλεγξάιτες, μακεδώνιον τῆς ἐπισκοπῆς
 τῆς βασιλίδος ἐκβαλλούσιν, καὶ ἀντικαθίσωσιν εὐδοξίον,
 μείζονι κακῷ τὸ μέγα κακὸν ἀμειβομένοι. κυζίκου δὲ ἐκ-
 βαλλόντες ἐλευσίον χειροτονουσιν εὐνομίον, ἀφαιρέθει δὲ
 μακεδώνιος τὴν κωνσάντινουπόλεως (y) ἐπισκοπὴν εἰς τι-
 πυριπυλάς χωρίον τῆς βιθυνίας διετρίβεν. ἐνθα καὶ ἐτε-
 λεύτησεν. εὐδοξίος δὲ τὴν ἐκκλησίαν κατέσχεν, ἥνικα ἡ
 ἁγία σοφία ἐν πρώτοις ἐνεκαίνισθη, καὶ ὁ βασιλεὺς κων-
 σάντιος ἐγγυς τῆς ἁγίας εἰρήνης ἐκτίσεν. μετὰ δὲ τὴν ἐν
 νικαίᾳ τῶν ἁγίων πατρῶν συνόδον, καὶ τὴν τῆς πίσεως ἐκ-
 θέσιν, ἐν διαφοροῖς τοποῖς τε καὶ συνόδοις ἐνεα ἐγγραφῶς
 ὅροι ἐξετέθησαν πίσεως, ἀλλῶς καὶ ἀλλῶς συντεταγμέ-
 νοι. ἐπ' ἀνατροπῇ τῆς ὀρθοδόξου πίσεως κατὰ εὐνομίῳ
 κυζίκουνοι

(x) Msc. ἰσαρητι.

babus vocem confubstantialis expungere conantibus. Uni parti reliqua concilii Nicaeni recipere placuit. Acacius partis peioris dux erat, quocum etiam Eudoxius, & Macedonius fuere. Cuncta scriptis agitata sunt, quae Sabinus ad verbum memoriae prodidit. Pars verò altera Seleucia Eudoxium Germanicia Antiochiam translatum deposuit, & Ananianum ordinavit. Acacius Constantium adiit, gravia in Cyrillum molitus. Multis igitur coram Imperatore agitatis, contentiones ex utraque parte de fide natae sunt, è quorum numero Sylvanum Tarfi, & Eustathium Sebastiae, insuper & Basilium Ancyrae Episcopos splendide decertasse ajunt. Aetium verò, Eunomii magistrum, Eudoxio adhaerentem in exilium mitti paravit, eoquod anomium, seu dissimile asfereret. Iidem ipsi, qui prius Eudoxii blasphemias criminabantur, Macedonio Episcopatu regiae ejecto, Eudoxium substituunt, magnum malum majori commutantes. Eleusium Cycico expellunt, & Eunomium ordinant. Macedonius Episcopatu suo exutus, Tipyripylis Bithyniae loco morabatur, ubi etiam vitam morte commutavit. Eudoxius verò Ecclesiam tenuit, quando S. Sophiae templum dedicatum fuit, ab Imperatore Constantio prope S. Irenem exstructum. Post concilium Nicaenum, & fidei expositionem novem fidei definitiones alio semper modo compositae variis in locis, & conciliis scripto editae sunt. Cum fides subverteretur, Cycice-

ni

(y) Dicitur enim, αφαιρον σε τοδε.

κυζικυνοι ευδοξίῳ προσήλθον, ὡς δεινῶς βλασφημοῦντα
 αιτιασαμενοι. ευδοξίος δὲ ὡς συμφρονός ευνομίου εφείσα-
 το. δι' ὃ προσήλθον τῷ κωνσταντῷ. ὃ δὲ οργισθεὶς εκ-
 βαλεῖν ἠπειλήσε του θρονου τον ευδοξιον, εἰ μὴ κρινεὶ δι-
 καιως, καὶ ἀπεξέλθοι ευνομιῳ. ὅπερ γινους ευνομιος εφυ-
 γεν, καὶ ἐχθρὰν πρὸς ευδοξιον ἐσχεν, προδοσίαν ἐγκλη-
 λων Φιλῶ ἔτυχως ὑπερασπιζοντι. κατ' ἐκείνον δὲ τον και-
 ρον σαπῶρου του περσων βασιλευς κατα (z) τους νισι-
 βιους στρατεύσαντος, καὶ δια τινος μηχανῆς τον μηγδω-
 νιον ποταμον κατα του τειχους ἀγκυγοντος, καὶ τουτο
 ερεψαντος, (a) ἰκκῶβος ὁ ἱερεὺς ἐπισκοπος νισιβης, θειῶς
 ἀντεπαρετάξατο τῷ σαπῶρι, καὶ τουτον ἐδιώξεν ἀπρα-
 κτον, κωνσταντιου οντος εἰς ἀντιοχειαν. ἐδιώξε δὲ οὕτως
 (b) σκνικας, καὶ κωνῶπας δι' ευχῆς ἐπιπεμφας, στρα-
 τῶ καὶ ἵπποις, καὶ τοῖς ἐλεφασιν, ἐξ αἰτησεως εφραϊμ
 του ἁγίου. εφραϊμ δὲ ὁ συρος μέγας (c) ἦν ἐργῶ, καὶ
 λογῶ, (d) καὶ πολλὰ (e) ἐγγεγραφως ὠφελίμα κατα-
 λλοιπεν. φασὶ δὲ ὅτι τριακοσίας μυριάδας (f) εἰχων
 ἐκδεδῶκε, καὶ τὰ αὐτου πονήματα ψάλλειν συρους ἐδι-
 δασκεν, ἀντισπασσισθαι τους πολλους ἐβελων ἐκ της πλά-
 νης του βαρδισανου δια του μελους, καὶ της ὠδῆς ἐφελ-
 κομενου τους πλειονας. διάκονος δὲ ἦν αἰδεσιμος ὁ μέγας
 εφραϊμ, καὶ μείζον τι γενεσθαι οὐκ ἐδέξατο. ἐν δὲ τῷ
 τότε ευδοξίου κατασχόντος την κωνσταντινουπόλεως ἐκκλη-
 σίαν

(z) Msc. του νισιβαιου.

(a) Julius Pollux duas urbis obsidiones confundit, & tem-
 pus illius, quam describit, male assignat post syno-
 dum Ariminensem, quae erat 359, cum tamen se-
 cunda fuerit 350, quo anno non Jacobus, sed Vo-
 logesius jam Nisibis Episcopus erat.

ni Eudoxium adiere, Eunomium graviter blasphemantem accusantes. At Eudoxius, qui idem cum Eunomio sentiebat, illi parcuit. Hinc ad Constantium accessere, qui indignatus minabatur, se ejectionem sede sua Eudoxium, ni iuste iudicans ad Eunomium se conferret. Quo rescito, Eunomius fugit, Eudoxium odio infectatus, & amicum, qui sic tuebatur, proditoris accusans. Eodem tempore cum Persarum Rex Sapor Nisibem aggressus, cursu Migdonii fluvii contra muros arte quadam directo, illos sterneret, Jacobus Nisibis Episcopus Saporis divinitus resistit, eumque re infecta abire coegit, Constantio Antiochiae commorante. Nempe precibus suis cinifes, & culices militi, equis, & elephantibus immisit, rogante S. Ephraemo Syro, qui erat vir magnus dictis, factisque, & qui multa utiliter scripta reliquit. Tercentum myriadas versuum illum edidisse ajunt. Syros versus canere docuit, carmine, & cantu, qui plurimos attrahit, retrahere multos ex errore Bardisani cupiens. Magnus Ephraemus erat diaconus venerabilis, nec altio rem dignitatis gradum admisit. Tunc temporis Eudoxio sedem Constantinopolitanam

(b) Msc. *σηνιτας*.

(c) Th. M. & Ced. *ει ιερα*.

(d) Th. M. & Ced. *εις πολλας*.

(e) Th. M. *εγγεφυος*.

(f) Socz. *επαν*.

σικν, πολλοι των αντιοχειων θρονου περιποιειν εαυτοις εσπουδχρον. μελετιου δε του επισκοπου σεβασεικς της αρεμεικς δια τὸ (g) δυσχερες των αρχομενιων αναχωρησαντος, και εν ἡσυχια διαγειν εβελαντος, οἱ αρειανοι τούτων καθιςωσιν αντιοχεικς επισκοπον, ὁμοφρονα εαυτοις τούτον ὑπονοησαντες. ψηφισμα τεινυν ονοματι μελετιου συνταξαντες, τούτο παρατιθενται ευσεβειῳ τῷ σαμοσατων επισποπῳ, συμπηφισαμενιων αυτου και (h) των ορθοδοξων. μελετις δε επ' εκκλησιας κηρυττων την εν τριαδι θεοτητα, και τὸ της θεοτητος ὁμοουσιον, ὑπο του (i) διακονου αντιοχεικς φοβῳ των αρειανων τὸ ζομα φημωβεις, τη χειρι δια των δακτυλων την ορθοδοξικν κηρυξεν. μελετιου δε τὸ ορθοδοξον οἱ αρειανοι παρ' ελπιδα μη φεροντες, σαβελλισμον αυτῳ πλεξαντες, πειθουσι τον κωνσταντιον εκβαλειν εκκλησιας τον ἄγιον, και χειροτονουσιν (k) ευζωιον τον συν αρειῳ καθαιρεθεντα, πασαν δε θεμενοι σπουδην αναλαβειν παρα ευσεβειου τὸ ψηφισμα, ὃ εἰς μελετιον πεποιηκασαν, και τούτὸ πρῆξι μη δυναμενοι παρασκευαζουσιν τον κωνσταντιον, απειλησαι τῷ ευσεβειῳ, ὡς την δεξιαν αυτου κοπτει, εἰ μη παρᾶσχοι τὸ ψηφισμα. ευσεβειου δε τας δυο χειρας εἰς εκτομην προβαλλομενου, ἢ δουнай καταδεξαμενου τὸ ψηφισμα, ελεγχον οντα της των αρειανιζοντων κακιας, ηγαση κωνσταντιος της αρετης τον ευσεβειον. απολλιναριοι δυο εν λαοδικεια της συριας εγενοντο, πατηρ και υἱος αμφω ὁμωνυμοι. αλλ' ὃ μεν πατηρ γραμματικος εν αλεξανδρεια γενομενος, εν κηρυτῳ δε παιδευσας, εν λαοδικεια χειροτονειται πρεσβυτερος. ὃ δε υἱος ρητωρ γενομενος, αναγνω

5ης

(g) Theod. δυσηιον.

(h) Msc. τον.

nam obtinente, multi Antiochenam ambiebant. Cum verò Meletius Sebastiae in Armenia Episcopus ob gregis sui duritiem recederet, tranquille vivendi consilio, Ariani eum Antiochiae Episcopum constituunt, dogmatum suorum participem suspicati. Decretum igitur pro Meletio confectum Eusebio Samosatensi Episcopo servandum dederunt, orthodoxis quoque ei adstipulatis. Cum verò Meletius in ecclesia divinitatem in trinitate, ac divinitatis consubstantiale praedicaret, & diaconus Antiochenus metu Arianorum illi os occluderet, manus suae digitis orthodoxiam enuntiavit. Ariani inopinatam Meletii orthodoxiam non ferentes, nexa ei, quasi Sabellii dogma sequeretur, calumnia Constantio persuaferunt, ut sanctum Ecclesia ejiceret, ordinaruntque Euzoium unacum Ario depositum, omni adnisi studio, ut decretum de Meletio confectum ab Eusebio reciperent. Cum verò hoc efficere haud valerent, Constantium eò perduxere, ut Eusebio, ni decretum traderet, dextram amputari minaretur. At Eusebio ambas potius manus amputandas offerente, quam ut decretum Arianos malitiae convincens redderet, Eusebii virtutem Constantius admirabatur. Laodiceae in Syria duo viri erant ejusdem nominis, pater, & filius, uterque Apollinarii dicti. Pater Alexandriae grammaticam didicit, eam Beryti docuit, & gradum Presbyteri Laodiceae obtinuit; filius verò artis

rhetor-

(i) *Soz. αρχιδιακονος.*

(k) *Msc. αζωιος.*

σης εγενετο. ὄρων δε τούτους θεοδώτος ὁ λαοδικειας επι-
σκοπος λιβαν Φίλους ὑπερχοντας επιφανιου του σοφιστου
του ἑλληνοσ, δεισας μη ποτε βλαβης αυτοις παραιτιος γε-
νοιτο ἢ Φίλικα του ἑλληνοσ, τούτους χωρισαι του επιΦα-
νιου εσπουδασεν. θεοδώτου δε τούτῳ πραξαι μη δυνηθεν-
τος, ὁ μετ' ἐκεινου γεωργιος πραξαι θελησας τὸ ὁμοιον,
και ὡσαυτως μη δυνηθεις, ακοινωνητους αμφω πεποιηκεν.
ὅπερ εις ὑβριν μεγαισην ὁ πικισ απολλιναριος ἠγησαμενος,
της αἰρεσεως αρχηγος εγενετο, της ἐξ ονοματος ἐκεινου
χηρηματισασης. ιουλιανος ὁ καισαρ, των βαρβαρων κρα-
τησας των προς τον (l) ῥηνω ποταμον, επαρθεις τη νικη,
διαδημα περιτιθεται, μεταθεμενος εις ἑλληνισμον. ὅπερ
γνοους ὁ κωνσταντιος, εις τον κατ' αὐτου πολεμον ἐξελαυνων,
βαπτιζεται μεν ὑπο (m) ευζωιου κατα την αντισχειαν.
γενομενος δε (n) εν μομφου κρηναϊσ μεταξυ κιλικων και
καππαδοκιων των προς τῷ ταυρω τον ανθρωπινον (o) λιον
επληρωσεν, ετη αμφι τεσσαρακοντα και πεντε γεγωνωσ,
ἐξ ὧν τρισ και δεκα μεν συν τῷ πατρι εβασιλευσεν, πεν-
τε δε και εικοσι μετ' ἐκεινον. ἐπει δε ετελεύτησεν, ὁ μεν
ιουλιανος ἤδη την θρακην ειχεν. ουκ εις μακραν δε εις κων-
σταντινουπολιν ελθων, (p) αυτοκρατωρ αναδεικνυται. λε-
γεται δε ευθυσ (q) περιφανωσ ὡτως αναιδην απαρηησασθαι
την

(l) *Sox.* ῥηνον.

(m) *Msc.* ευζωνιου.

(n) *Chr. Al.* εις μοψου κρηνας προτιμον, ἢ απο ταρσου κιλικιασ.
Theod. εν μοψουκρηνα. *Amimian.* l. 21. petiit per vias
difficiles Mopsucrenas, Ciliciae ultimam huc pergen-
tibus stationem, sub Tauri montis radicibus sitam.
Unam, eandemque cum Mopsuestia hoc loco usurpari
observat Scaliger. D. Hieronymus Mopsi viculum
appellavit.

rhetoricae peritus, lectoris munus obiit. Cum Theodotus Laodicensis Episcopus eos Epiphanio Sophistae graeco nimium familiares cerneret, veritus, ne Graeci amicitia illis jacturae causa fieret, ab Epiphanio eos separare studuit. Theodoto frustra agente, Georgius ipse successor simile quid, sed incassum quoque, conatus, utrumque a communione exclusit. Id quod filius Apollinarius contumeliae ducens maximae, haeresin a suo nomine appellatam condidit. Julianus Caesar victis ad Rhenum flumen barbaris victoria elatus diadema sibi imponit, & ad falsorum numinum cultum revertitur. Quo cognito Constantius contra illum egressus, ab Euozio quidem Antiochiae baptizatur; delatus verò ad Mopsucrenas Ciliciam inter, & Cappadociam prope Taurum rebus humanis eripitur, annos natus circiter 45, de quibus tredecim quidem cum patre, viginti verò quinque post ejus regnavit. Quo mortuo Julianus quidem jam Thraciam tenuit. Non multo verò post Constantinopolin ingressus Imperator proclamatur. Mox & Christi fidem adeo aperte, & impuden-

- (o) *Gregor. Naz.* ait Constantium Juliani fraude interemptum, veneno, ut videtur, per unum ex domesticis. *Inveſt.* I. p. 68. Edit. Paris.
- (p) Non sic sumendum, quasi prius non fuisset Imperator. Erat enim, ut talis, in Gallia salutatus. Sed quod a senatu, populoque Constantinopolitano Augustus salutatus imperium suscepit. Erat autem Constantii filius ordine tertius ex Basilina.
- (q) *Ced.* προφανως, και ανκιδως.

την εἰς χρεῖσον πίειν, ὡς θυσιαὶς τισὶ, καὶ επικλησέσιν αὐς ἀποτροπαίους ἔλληνας κἀλουσιν, καὶ αἵματι σφαγίων τὴν καθ' ἡμᾶς βαπτισιν ἀπονιφασθαι, τῆ μῆσει τῆς ἐκκλησίας ἀποταξάμενον, καὶ τῷ ἐξ ἐκείνου ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, ἐντομοῖς, καὶ ἱερείοις, καὶ τοῖς, ὅσα θεμῖς ἐσὶν ἀδῶς ἔλλησι χρῆσθαι. ποτε γοῦν αὐτῷ (r) θυομενῷ, λόγος ἀναδειχθῆναι ζαῦρου σημεῖον ἐν τοῖς σπλαγχνοῖς ζεφανῷ κυκλούμενον, καὶ τοὺς μὲν ἀλλοὺς κοινῶνους τῆς μαντικῆς εἰς δεὸς (s) ἐμβάλειν, συμβάλλοντας, εἰτευθεν τὴν μετὰ ταῦτα τῆς θεησκείας (t) ἰσχυρὴν καὶ τοῦ δογματος τὸ αἰδῖον. καθ' ὅτι ὁ ζεφανός, ὃ περιεληπτο, νίκης τε σημαντικὸν ἐστὶ, καὶ τῆ περιόδῳ του κυκλου παντοθεν ἀρχομενός, καὶ εἰς ἑαυτὸν ληγῶν οὐδαμῶς περαιουταί. ὁ γὰρ μὲν ἀρχηγός τῆς περὶ ταῦτα διαγνωσεως θάρσει ἐκέλευσεν, ὡς (u) αἰτιῶν κατὰ γνώμην αὐτοῖς τῶν σφαγίων ἀναδεικνυμένων, καὶ περικλειόντων τὸ του δογματος συμβολὸν, καὶ (x) εἰς ταῦτὸ συνῶθοντων, ὡς (y) μὴ πλατυνεσθαι, καὶ ἀδῶς χωρεῖν, ἐφ' οὓς βουλεταί, ὅρον ἔχοντα τὴν του κυκλου περιγεγραφῆν. ἐπυθομῆν δὲ, ὡς καὶ τῶν ἐπισημοτατων, καὶ φοβερων ἀδύτων εἰς τι κατῆι, (x) τελειῆς τινος, ἢ μαντικῆς χάριν. ἐξαπῆνης δὲ προσβάλλοντων (a) αὐτοῖς τῶν ἐπὶ τούτοις (b) μεμηχανημεῖων, καὶ γοητικῆς (c) παρὰ γινόμενων φαρμακῶν, ὑποβορυβου, καὶ δεοῦς τῶν παρόντων (d) ἐπιλαβομενός.

οψε

(r) Δοκ. θεωμενω.

(s) Mfc. ἐκβαλειν.

(t) Mfc. ἰσχυρην.

(u) Δοκ. αἰτιῶν κατὰ γνώμην, male.

(x) Δοκ. εἰς ταῦτον.

(y) Mfc. ὡς καὶ.

(x) Mfc. τελειότης.

denter abnegasse fertur, ut sacrificiis quibusdam, ac invocationibus, quas Graeci depulforias vocant, & victimarum sanguine nostrum baptismum elueret, Ecclesiae sacris renuncians, atque ex eo tempore hostiarum sectionibus, & victimis, & quae lex Graecorum fert, tum privatim, tum publice fidenter uteretur. Quondam igitur, cum hostiam mactaret, fama est, in extis signum crucis apparuisse corona circumdatum, & caeteros quidem divinationis participes perterritos esse, ut qui futuram religionis vim, ac dogmatis perpetuitatem inde concluderent. Corona enim, qua circumdabatur, victoriae signum est, & circuli ambitu undequaque incipiens, atque in se desinens nusquam terminatur. At explorationis hujus praeses eos bono animo esse jussit, tanquam victimis faustis, & ex animi sententia ipsis apparentibus, fidei symbolum circumcludentibus, & in id ipsum contrudentibus, adeo, ut nec dilatari, nec quos vellet, adire posset, circuli ambitu terminatum. Adhaec audivi, eum in celeberrimum quoddam, ac terribile adytum descendisse, ceremoniae cujusdam, aut divinationis causa. Subito autem spectris, quae machinationibus his, & praestigiis adesse solent, oblatis prae tumultu, ac timore eorum, quae gere-

(a) Msc. αυτη.

(b) Sox. μεμηχανευμετων.

(c) Sox. παραφαινομενων φασματων. Et sic recte legitur ex frequentibus.

(d) Sox. επιλαθαιτομος.

οψε γαρ της ἡλικίας ἐπὶ (e) ταυτην ἤλθεν την μαθησιν. ἐλάθεν ὑπο της προτερης συνήθειας ὁιαυτε χειρισανος εν αποροισ κινδουοις περιληφθεις, (f) και τῷ συμβόλω του χειρσου (g) καταστημενας ἑαυτον. αυτικα τε (h) φρουδα τα φασματα εγενετο, και τὸ σπουδαζομενον (i) ἐπεμποδισο. απορουμενος δε περι τουτου ὁ μυσαγωγος, ἐπειδη εγνω τὸ αιτιον της φυγης των (k) δαιμονιων, αγος τὸ γεγονος αποκαλεσας, και ανδρειον ειναι, και μηδεν προξαι ἢ εννοησαι χριστιανικον παρκαλευσαμενος εδοξεν καλωσ λεγειν, και παρσκευασαμενος αυθις ἐπὶ την τελετην αυτον ηγεν.

Ου μετρωσ ουν (l) ελυπει τους χριστιανους, και περιδεις εποιει ἢ περι ταυτα σπουδη του βασιλευσ. και μαλις, ὅτι χριστιανος ην προτερον. (m) ευλαβως γαρ περι την θρησκειαν πατερων γενομενος, εκ νεου εμνηθη κατα τον θεσμον της εκκλητικης, και τας ἱερας γραφας επαιδευθη, και ὑπο επισκοποις, και εκκλησιαστικοις ανδρασιν εστραφη. γεγονεν μιν γαρ αυτω, και γαλλῶ πατηρ κωνσταντιος, ὁμοπατριος αδελφος κωνσταντινου του μεγαλου. δυο γαρ εσχεν ὁμοπατριους αδελφους, δαλματιον, και κωνσταντιον, οἱ τινες εσχον υἱους, δαλματιος μιν αλλον δαλματιον. κωνσταντιος δε γαλλοι, και ιουλιαιον. του εστρατου δε ανελοντος τον νεον δαλματιον, γαλλος, και ιουλιανος εμελλον (n) συναπολλυσθαι. αλλα γαλλον μιν νοσος, ιου-

λιανον

(e) Soc. ταυτην.

(f) Soc. deest.

(g) Soc. καταστημενας.

(h) Mfc. φρουτιδα.

(i) Soc. ἐμποδισο.

gerebantur, oblitus (jam enim adultus hac im-
buebatur arte) vi consuetudinis pristinae tanquam
Christianus in periculis dubiis constitutus, impru-
dens signo crucis se signavit. Et illico spectra
evanuerunt, atque id, quod efficere studebant, im-
peditum erat. Sacrorum verò antistes hac de re
animi incertus, cognita fugae daemonum causa,
factum hoc piaculum vocavit, & hortatus, ut for-
ti animo esset, & nihil christiani aut faceret, aut
cogitaret, recte dicere videbatur, & sic praepara-
tis rursus omnibus ad sacrum eum deduxit.

Hinc ejusmodi studium Imperatoris Christia-
nos afflixit, eisque metum incussit, praecipue,
quod prius Christi nomen professus sit. Cum enim
patrum religionem coleret, a pueris sacro Eccle-
siae ritu initiatus, in sacris literis institutus, & ab
Episcopis, virisque ecclesiasticis educatus erat.
Ipsi enim, & Gallo pater erat Constantius, frater
germanus Constantini M. Duos enim fratres ger-
manos habuit Dalmatium, & Constantium, quo-
rum filii erant, Dalmatii quidem alius Dalmatius;
Constantii autem Gallus, & Julianus. Cum ju-
niorem Dalmatium milites peremissent, Gallus,
& Julianus parum ab interitu aberant. At Gal-
lum

(k) *Soz.* δαίμονων.

(l) *Msc.* ελυπη.

(m) *Soz.* συλαβων.

(n) *Ced.* συναιρεισθαι, *Soz.* συναπολεισθαι.

λιανον δε ή ήλικια (ο) ερρυσατο. οκταετης γαρ ην. γαλλ-
λον δε, και ιουλιανον παιδευθηναι κωνσταντιος παρεσκευα-
σεν εν (ρ) μακελλικω χωριω πλησιον οντι καισαρειας καπ-
παδοκις. ιουλιανος δε (q) εν χρω κειραμενος την μονα-
χικην υπεκρινατο ασκησιν. (r) οι δε δυο αναγνωσαι γε-
γονασιν, και εκκλησιας κτισαι (s) προσθυμηθησαν τω
μαρτυρι μαμαντι. (t) το δε μερος, εν ω ιουλιανος κτι-
ζειν ελαχεν, ή γη ουκ (u) εδεξατο. (x) γαλλου δε
Φονευ-

(ο) *Th. M. ερρυσατο.*

(ρ) *Soc. μακελλω. Ced. μακελιω. Theoph. δεμακελλει.*

(q) *Theoph. τριχας.*

(r) *Solum Julianum lectorem Nicomediae provectum te-
statur Socrates. lib. 3. c. 1. & Theodoretus l. 3. c. 2.*

(s) *Theod. προσθυμηθησαν.*

(t) *Ced. εν ω δε μερι. Theoph. μεριδι.*

(u) *Theoph. εδεχετο.*

(x) *Scriptor vitae S. Artemii ineditus, cujus textum
Graecum in notis ad Zonaram hist. Byz. script. vide
fis, haec de Gallo narrat. Gallus Caesaris indutus pur-
pura, & primis imperii gradibus initiatus, in eadem
mente, & fide, quam in Constantium habuit, non
permanfit, & regio magis more se gefsit, audacia, &
fastu multo elatus. Duces enim, quos cum ipso Con-
stantius miserat, rerum domesticarum, & politica-
rum administratores, praetorio praefectum Domitia-
num (Thalassius enim jam mortuus erat) & quaesto-
rem Montium, eoquod non obsequerentur, nec ope-
ram ausibus suis absurdis, & effrenibus praestarent,
pedibus ligatos in foro huc illuc trahi a militibus
iussit, & utrumque neci dedit, viros dignitate illu-
stres, & ab omni lucro, & corruptione immunes,
quos*

lum morbus, Julianum verò octennem aetas neci eripuit. Constantius Gallum, & Julianum in loco, quod Macellum vocant, prope Caesaream Capadociae erudiendos dedit. Julianus verò ad cutem usque tonsus monasticam vitam simulavit. Ambo lectores fuere, & Martyri Mamanti ecclesias condere in animum induxere. Quae verò pars Juliano aedificanda forte obvenit, solum materiam

quos urbis Episcopus omni honore terrae mandavit, eximiam eorum virtutem reveritus. Constantius verò hac de re edoctus Gallum ad se accersit. Iste probe gnarus, nil boni hic subesse, cogitans vero rursus bellum necessario, nisi obsequi vellet, in Constantium è vestigio parandum, ea potius quae pacis sunt, elegit, & praemissa, ut Constantium demulceret, uxore ipse quoque sponte in suum periculum abiit. Constantina igitur prior contendit adire fratrem precatura, ne quid in maritum atrocius statueret. Multo igitur studio itineri intenta in morbum incidit, & Bithyniam ingressa, in quadam illius statione, Gallicana dicta, vitam finiit. Gallus, licet factum hoc inopinatum maximae sibi calamitati duceret, perrexit tamen a suo haud dimovendus consilio. Postquam Noricorum in urbem Pytabiona vocatam pervenit, Barmation Dux Mediolano, ubi tunc Constantius morabatur, mittitur, Gallum purpura exutum, & ad privatam translatum vitam in quamdam Dalmatiae insulam relegaturus. Gallo ad insulam delato, Eusebius Eunuchus Praepositi tunc dignitate conspicuus, & qui cum ipso erant, Constantio persuasere, ut eum quam citissime e medio tolleret. Mittit igitur illum
occisu-

Φονευθέντος ἤνικα ἐν δικαιοσαρξίᾳ τῆς παλαιστίνης, ἰουδαίους νικησας πρὸς ὑπονοίαν τυραννίδος γεγενῆσιν, ἰουλιανοὶ (γ) ἐσχεν ἐν φυλακῇ ὁ κωνσταντίος, τῆς ὁμοίας καὶ περὶ τοῦ-
 του ὑπονοίας γεγενῆσιν. ἀλλ' ἡ γαμετῆ τοῦ κωνσταν-
 τίου (α) εὐσεβείᾳ τούτου ἐξαίτησάμεν, ἐν ἀθηναῖς ἀπε-
 σείλεν. κωνσταντίου δὲ, ὡς εἰρηται, ἐν κίλικίᾳ τελευτή-
 σαιτος, μόνος ἰουλιανὸς κατέσχευεν τὴν βασιλείαν. εὐθεὶς
 δὲ τοὺς ἀνα τὴν ἑὼ ἑλληνικοὺς ναοὺς ἀνεῴξεν, καὶ τοὺς
 ἡμελημένους ἐπισκευάζεσθαι, τοὺς δὲ καταλυθέντας ἀνα-
 νεοῦσθαι, καὶ τοὺς βωμοὺς ἀνίστασθαι προσεταξεν. καὶ
 πολλοὺς αὐτοῖς (α) ἐξήγρε φόρους, εἴη τε παλαιὰ, καὶ
 πατρία τῶν πόλεων, καὶ τὰς θυσίας ἀνεῴωσεν. αὐτὸς δὲ
 ἀναφανδὸν δημοσίᾳ εἴβην, καὶ (β) ἐσπέιδεν. καὶ τοὺς περὶ
 ταῦτα σπουδαζόντας ἐν πολλῇ τιμῇ ἐποιεῖτω. μυσταῖς τε
 καὶ ἱερευσίν, ἱεροφανταῖς τε καὶ τοῖς τῶν ζοκίων θεραπευ-
 ταῖς τὰς παλαιὰς τιμὰς ἀπέδωκεν, καὶ τὰ παρὰ τῶν
 πρῶθεν βασιλείων νενομοθετημένα ἐπ' αὐτοῖς, ἐκυρώσεν. λει-
 τουργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων, ὧν πρὶν εἶχον, τὴν ἀτελείαν
 ἐπέψηφισατο, καὶ τὰ ἀφαιρέθεντα τῶν (γ) νεωκόρων σι-
 τηρεῖσιν

occifuros, iisque jam advenientibus, Constantius
 rursus misericordia permotus, celerrime mittit lite-
 teras Gallum ab acerbo casu revocaturas. Eusebius
 verò, ejusque socii Magiftriano persuadent missio, ne
 prius adesset literas traditurus, quam Gallum resciret
 occifum. Haec cum fierent, Gallus neci traditus est.
 Constantius verò sollicitus, ne solus omni imperio
 administrando sufficeret, quin & Galatis jam alias
 propensis in tyrannidem acriter excitatis & propter
 vim corporis, & ingenii levitatem, Constantium poe-
 nituit

teriam non recepit. Gallo autem, cum Diocæsareae in Palaestina victis Judæis in suspicionem tyrannidis venisset, occiso Constantius Julianum custodia tenuit, in similem suspicionem adductum. At Eusebia Constantii uxor exoratum Athenas misit. Constantio, uti dictum est, in Cilicia mortuo, Julianus solus imperio potitus, mox in oriente gentilium templa aperuit, & quae neglecta erant, sarciri; diruta verò renovari, & aras extrui iussit. Multos eis proventus assignavit, pristinos etiam ritus, & patria urbium instituta, ac sacrificia revocavit. Ipse verò palam in publico diis immolans, libansque rerum istarum studiosos multo honore prosecutus est. Mystis verò, sacerdotibus, hierophantis, & simulacrorum ministris pristinos honores reddidit, ac superiorum Imperatorum statuta hac in re confirmavit: quin & ab officiis publicis, & ab aliis, ut prius habuere, immunitatem decrevit. Annonas aedituis ablatas

nituit sustulisse Gallum & secum reputans, consanguineum extraneo, & alieno longe quid tutius esse, Julianum Galli fratrem ex Jonia accersitum Mediolani Caesarem declarat, ei sororem suam Helenam in matrimonium collocat, fideque facta in Galliam dimittit imperii ibi custodem futurum.

(γ) *Ced. εν Φρουρα. SOZ. υπο φυλακης.*

(ζ) *Msc. ευσεβειαν.*

(α) *Msc. εξηυρον.*

(β) *Msc. εσπευδεν.*

(ε) *Msc. νεκρορον.*

τηρεσια απεδωκεν. και (d) καθαρους ειναι απο τρεφων διε-
 κλευστο, και οσον απεχεσθαι προσηκεν (e) των, ως
 ἔλλησις λεγουσιν, ἀγιςευειν προειρημενων. προςσταξε δε
 και τον πηχυν του ιειλου και τα συμβολα, (f) κατα
 τα παλαια πατρια κριμισθαι προς τον σαβαριν. κατα
 προσαξιν γαρ κωνσταντινου τη εκκλησια προσεφερετο. τῷ
 δε κοινῷ των πολεων πολλακις εγραφειν, ει μεν προς ἔλ-
 λητισμοι τετραμμενας εγνω, προτρεπων αιτειν, ας βου-
 λονται δωρεας. ταις δε χριστιανιζουσαις (g) περιφανως
 απηχθανετο, μητε επιδημειν (h) αυταις ανεχομεινοσ, μη-
 τε (i) προσβρευμενων περι των λυπουντων τας προσβειας
 δεχομενοσ. τουσ δε επισκοπουσ ἀπαντασ εκ της ὑπερο-
 ρικησ δηθεν περιψασ ανεκαλεσατο. και τουτο δια το κων-
 σαντιον διαβαλλειν, ὡσ ἀδικον, και απαιθρωπον. ευσε-
 βειον μεν ουν τον (k) πρωτον των βασιλικων ευνουχων ανει-
 λεν (l) δηθεν, ὡσ ἀδικον, την του δικχιου (m) λαβειν δε-
 ξαν θηρωμενοσ. και ιδια γαρ αυτω λυπη τις ην προ ευ-
 τον, καθ' οτι γαλλον τον αδελφον τη αυτου επιβουλη
 ανηρησθαι ὑπωπτειν. αστιον δε τον αρχηγον της ευνομιου
 αιρεσεωσ, ὡσ ὑπο κωνσαντιου ὑπερορικην (n) φυγην κατα-
 δικασθεντα, και αλλωσ ὑποπτον δια την προς γαλλον
 ὀμιλιαν, (o) ευμεινωσ μαλα γραφιασ μετεκαλεσατο προς
 αυτον δημοσικ ὑποζυγια δεδωκωσ. εδιωξε δε του παλα-
 τίου

(d) Msc. καθαρεισ αποτροφωτ.

(e) Soc. τοι προειρημενον.

(f) Sozomenus legit, και τα παλαια. Author nofter fu-
 spicionem Valefii putantis, scribendum esse, κατα,
 optime confirmat.

(g) Soc. προφανωσ.

(h) Soc. αυτοσ.

(i) Soc. περιβενοντασ.

tas restituit. Abstinere a cibis iussit, & a quibuscunque abstinere oportet eos, qui, ut Graeci dicunt, se castos praesefecerunt. Mandavit etiam, ut Nili cubitus, & symbola juxta morem majorum ad templum Sarapidis deportarentur. Constantini enim iussu in ecclesiam referebantur. Urbium verò, quas ad paganismum reversas intellexit, magistratibus saepe scripsit, exhortatus, ut, quas vellent, gratias peterent. Christo autem addictas aperto prosequeretur odio, nec eas adire sustinens, nec earum legationes admittens, si de vexatione quererentur. Episcopos verò omnes ab exilio revocavit eum in finem, ut Constantio injustitiae, ac inhumanitatis labem aspergeret. Eusebium igitur regionum Eunuchorum principem, ceu injustum interfecit, opinionem de se tanquam justo aucupatus. Nam & privatim illi infensus erat, eo quod Gallum fratrem ejus consilio necatum suspicaretur. Aetium verò Eunomianae haereseos auctorem, ceu a Constantio relegatum, & alias ob familiaritatem cum Gallo suspectum benevolis valde literis, & data cursus publici copia ad
se

(k) Socrates lib. 3. c. 1. exponit *πρῶτα του βασιλικου κοιτανος*. Marcellinus lib. 22. velut interpres, cui erat Constantiniani thalami cura commissa.

(l) *Ced. ως δηθεν.*

(m) *Th. M. deest.*

(n) *Msc. φευγει.*

(o) *Soc. εν μαλμ.*

τιου ευνούχους δια τὸ αποβαλεῖν τὴν γαμετὴν ἣν αὐτῷ (p) συναψας ἦν κωνσταντιος, ἀδελφὴν αὐτου (q) κωνσταντινῶν τουνομα. μαγείρους δια τὸ λιτον φησιν τῆς διαίτης. κούρεις, δια τὸ ἕνα ἀρκεῖν, ὡς ἔλεγε, (r) πλειοσιν. (s) ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου δρομου, καμηλους, ονους, και βοας, και ἡμιονους, (t) ἐκάλυπεν. μονους δὲ τοὺς ἵππους τῷ δημοσίῳ δρομῷ ὑπουργεῖν συνεχώρησεν. τοῖς δὲ ἐν καισαρειᾷ καππαδοκίας χριστιανοῖς πολλὰ κακὰ ἰουλιανὸς (u) ἀνεδείξατο. ἀφείλατο δὲ και τὰ τῆς πόλεως δίκαια, και αὐτο καισαρειῶν ὀνομαζεσθαι, ὅπερ ἔλαχεν ὀνομα (x) ἀπο κλαυδίου καισαρος, (y) μαζακα δὲ αὐτὴν (z) κατὰ τὸ πρὶν ἐκέλευσε λεγέσθαι. διότι πολλὰ κατὰ τῶν ἑλλήνων εἰργασάντο, και ὅτι αὐτοῦ βασιλευοντος, τον νικον τῆς τύχης κατεσπασαν οἱ ἐν καισαρειᾷ χριστιανοί. οὐ και ὁ θεολογος μεμνημενος γρηγοριος ἐφῆσεν περὶ ἰουλιανου. ὅτι ἠγανακτεῖ κατὰ καισαρέων δια τὴν (a) τύχην, ἐν καιρῷ τῆς ευτυχίας ατυχησασαν. (b) μαρχης ὁ χαλκηδονος ἐπισκοπος πολλὰς ὑβρεῖς τῷ ἰουλιανῷ κατὰ προσωπον, εἰς τον οἶκον τῆς τύχης ἐν (c) κωνσταντινουπόλει ἐπηγάγεν (d) θυντι. ὁ δὲ, (e) ὡς φιλοσοφος δῆθεν, ἐκαρτερησεν ὑβριζόμενος. ᾤετο γὰρ ταυτὴ μάλλον τον ἑλληνισμον

(p) *Theoph.* συναψεν.

(q) *Soc.* δους αὐτῷ γυναῖκα ἀδελφὴν ἑλένην. *Scriptor ineditus vitae S. Artemii Helenam quoque vocat.* v. notam x pag. 365. *Soc.* κωνσταντινῶν. *At haec Gallii uxor erat.*

(r) *Theoph.* *Soc.* πολλοῖς.

(s) *Theoph.* τῶν ἵπ.

(t) *Th. M.* deest.

(u) *Theoph.* ἐδείξατο.

se revocavit. Eunuchos palatio ejecit, Constantina uxore sua, & sorore Constantii, qui hanc illi locaverat, repudiata. Coquos item ob victum tenuem. Denique tonfores, dicendo, unum pluribus sufficere. A cursu publico camelos, asinos, boves, & mulos submovens, solos equos ad ministerium adhiberi permisit. Christianis Caesareae in Cappadocia habitantibus mala multa Julianus intulit. Ademit ei civitatis jus, ipsumque Caesareae nomen, quod illi Claudius Caesar dedit, & Mazocam, ut prius, vocari iussit, ob illatas gentilibus noxas multas, templumque Fortunae, ipso regnante, eversum. Id quod etiam Gregorius Theologus memorans de Juliano loquitur: Ee quod Caesareensibus ob fortunam tempore fortunae prosperae infortunatam succenseret. Mares Chalcedonenfis Episcopus Juliano Constanti-nopoli in fano Fortunae sacrificanti, multas in faciem contumelias intulit, quas, philosophi personam gerens, patienter tulit. Sic enim magis ethnici-

- (x) A Tiberio hoc illi nomen impositum esse testatur Eusebius in Chronico. Error inde natus videtur, quod utrique Caesari nomen Tiberii commune esset.
- (y) *Theod. μαζοκαν.*
- (z) *Theod. ὡς τὸ πρην.*
- (a) *Soz. τὸ τῆς τυχῆς.* Subaudi *ἱερον.* Est autem templum Genii urbis Caesareae.
- (b) *Theoph. μαρης. Ced. μαρης.*
- (c) *Soz. ἐν καίσαρινον πόλει.*
- (d) *Theoph. θυγοτι.*
- (e) *Soz. ἄτε*

νισμόν (f) κρατυνεῖν, ανεξίκακον και πρᾶον ἀδοκῆτως τῷ πληθει τῶν χριστιανῶν ἑαυτὸν ἐπιδείκνυς. γεωργίου δὲ τὸν ἀρβιανὸν τὸν ἀλεξάνδρειας ἐπισκοπὸν ἀνεῖλον οἱ Ἕλληνας, τοποῦν ἐρρυπῶμενον ἀνακαθαράντα, ἐν ᾧ κρᾶνικα ἀνθρώπων πολλὰ ἐυρεθῆσαν, ὧν οἱ Ἕλληνας ἐβουον. οὐ γινόμενου, γελῶτα καθ' ἑαυτῶν τούτῳ οἱ Ἕλληνας ἠγῆσαμενοι, πολλοὺς χριστιανούς ἀνεσαυρώσαν, και ἀλλοὺς κατεσφαζάν. γεωργίου δὲ καμηλῷ προσδήσαντες, και διὰ τῆς πολέως συρράντες, (g) τελευταῖον συν τῇ καμηλῷ κατεκαυσαν. ἅπτερ γινούς ὁ ἰουλιανὸς δι' ἐπιστολῆς τοῖς πράξασιν ἐνεκαλεσεν, ἠτίς ἐπιστολὴ και εἰτετακται. ἐν δὲ τῷ τότε και ἀθανασίος ὁ μέγας τὸν (h) πρὸ τοῦ χρόνου λαμβάνων, ὅπῃ διστρέζειν, ἀγγελεθεισῆς τῆς κωνσταντιου τελευτῆς, ἀνεφανῆ ἰνυκτῶρ ἐν τῇ ἀλεξάνδρειῳ ἐκκλησίᾳ. ἠν δὲ τούτῳ εἰκοτῶς παρὰδοξόν, ἐξαπῆνης ὡδὲ παρὰ προσδοκίαν συμβαν. ἠνικα γὰρ ἐξ ἐπιβουλῆς τῶν γεωργίου ἐπιτηδείων προσάξαντος τοῦ βασιλέως σπουδασας αὐτὸν συλλαβεσθαι ὁ τῶν ἐν αἰγυπτῷ ταγμάτων ἠγέμων ἀπέτυχεν, ὡς ἐν τοῖς προσθεν εἰρηται, διαφυγῶν μεχρὶ τῆς παρουσῆς ἠγεμονίας (i) παρὰ τῆν παρθεῖνον ἱερὰν ἐν ἀλεξάνδρειᾳ ἐκρυπτετο, (k) ἠν ἐπὶ τοσοῦτον καλλεῖταις τότε γυναικάς ὑπερβαλλεσθαι παρῆληφάμεν, ὡς (l) θαυμασῆν μὲν εἶναι αὐτῆν τοῖς ὄρωσι. (m) φευκταῖν δὲ τοῖς ἐπισκεῖαν, και σωφροσυνῆν κερκτημένοισ, ἵνα (n) μῆ τι ψογόν

(f) *Soz.* κρατυναι.

(g) *Msc.* τελευτεον.

(h) *Soz.* πρὸ τούτου χρόνου.

(i) *Septem annos aberat. Gregor. Naz. Orat. XXI. ait, eum se in Aegypti monasteria recepisse, ibique latuisse. Palladius in Lausiaca c. 135. confirmat Julii Pollucis narrationem.*

cismum confirmari putabat, si Christianorum multitudini injuriarum patientem se, ac mitem ex in-
 sperato monstraret. Graeci Alexandriae Episco-
 pum Georgium Arianum interfecerunt. Is locum
 multa fordium colluvie refertum, ubi multae ho-
 minum a Graecis immolatorum calvae reperiaban-
 tur, repurgari iussit. Graeci hoc sibi risui ducen-
 tes multos Christianos cruci affixerunt, aliosque
 jugularunt. Georgium verò camelo alligatum,
 & per urbem tractum tandem cum camelo com-
 bufferunt. Quo rescito Julianus eos reprehendit
 in epistolâ, quae & in numerum redacta est. Eo-
 dem tempore Athanasius, qui antea latibulo, ne-
 sciebatur, quo se texerat, nunciata Constantii mor-
 te noctu in Alexandrinorum recte credentium coe-
 tu apparuit. Quae res maxima omnes admiratio-
 ne meritò defixit, eoquod tam repente praeter
 spem accidisset. Cum enim ex infidiis familia-
 rium Georgii iussus a Caesare dux Aegypti in suo
 eum comprehendendi studio, ut antea memoravi-
 mus, delusus fuisset, profugus ad praesens usque
 imperium Alexandriae delituit in domo sacrae
 virginis, quam aetatis suae foeminas pulchritu-
 dine adeo supergressam accepimus, ut aspicienti-
 bus admiranda, viris autem modestiam, & casti-
 tatem

(k) Msc. ð. ΣΟΧ. ΕΠΙ ΤΟΣΟΥΤΩ.

(l) ΣΟΧ. ΘΑΥΜΑ.

(m) ΣΟΧ. ΦΕΥΚΤΕΛΩ.

(n) ΣΟΧ. ΜΗ ΤΙΝΩΣ.

εξ ὑπονοίας (ο) αὐτῆς προστερεῖται. ἦν γὰρ ἐν ἐκκλήσει τῆς ὥρας σεμνὴ τε καὶ σωφρων εἰς ἀγαν, ἥτις ἐπὶ τοσούτον πιστοτατὴ Φυλαξ, καὶ διακονοῦς ἐγενετο, ὡς ποδᾶς (ρ) αὐτοῦ ὑπτεῖν, καὶ τὰ περὶ τροφῆς, καὶ τὰ ἄλλα πάντα, καὶ ὅσα Φυσις (q) ὑπὸ μὲν λείαζεται ἐν ταῖς κατεπειγουσῶν χρεῖαις, μοιρῆν αὐτὴν διακονεῖσθαι. προσετι δε βιβλους, ὧν (r) εἶδοτο, παρ' ἄλλων κομιζέειν. καὶ ἐπὶ πολλῶν χρόνων τούτων γυνομένων, μηδενα τῶν οἰκουντῶν τὴν ἀλεξάνδρων πόλιν μαθεῖν. ὁ μὲν οὖν ἀθανάσιος ὠδε (s) διασωθεῖς ἀπροσδοκῆτως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ φαίεις, συδ' ὄθεν προήλθεν, ἐγνωσκετο. περιχαρῆς δὲ γενομένος ὁ τῶν ἀλεξάνδρων λαὸς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν παρεδωκεν. ἐκβληθέντες δὲ οἱ τὰ ἀρεῖου φρονούντες ἐν ἰδιωτῶν οἰκειαῖς καθ' ἑαυτοὺς (t) ἐκκλησιαζῶν. (u) λουκιὸν ἀντιγεωργίου τῆς αὐτῶν αἰρέσεως ἐπισκοποῦν προβαλλόμενοι. (x) γεωργίος ἐτυχεν ἠδὲ ἀναίρεθεις. ἐν δὲ ἀσκαλῶνι καὶ γαζῆ, καὶ ἡλιουπόλει, καὶ ἀρεθουσί, καὶ ἀλεξάνδρεια φοβερὰ κατὰ χριστιανῶν οἱ Ἕλληνας ἀνεδείξαντο. περὶ ὧν φησὶ καὶ ὁ θεολόγος γρηγόριος, ἐν οἷς εἰσὶ καὶ κατὰ (y) μαρκὸν τὸν ἀρεθουσίον. ἐν ἀσκαλῶνι μὲν οὖν καὶ γαζῆ τοὺς ἱερῶμενους, καὶ τὰς κανονικάς τὰς γαζεράς ἀναρρηξάντες, καὶ (z) κριθὴν ἐμπλήσαντες, χοίροις εἰς βρωσὴν παρεβήκαν. (c) ἐν ἡλιουπο-

(ο) *Soz.* αὐτοῖς.

(ρ) *Msc.* αὐτῶν.

(q) *Soz.* ὑπομένειν.

(r) *Msc.* εἶδουαι.

(s) *Soz.* διασωθεῖς καί.

(t) *Soz.* ἐκκλησιαζόν.

(u) *Acta Joviano Principe edita dicunt tantum, Arianos sibi Lucium constituere Episcopum voluisse. Destiterant ergo fors a catholicis coerciti.*

tatem profitentibus fugienda esset, ne ipsis crimen ex ipsa suspicione aspergeretur. Erat enim in aetatis flore, gravis, ac modesta nimium atque usque eò fida custos, & ministra ejus, ut pedes illi lavaret, & res ad victum necessarias, aliasque omnes, quas urgens naturae necessitas exigit, per se sola subministraret; insuper & libros, quibus egebat, ab aliis adferret, hocque diu continuato nullus Alexandrinorum quidpiam resciret. Et Athanasius quidem hoc modo servatus, cum ex improvviso in Ecclesia appareret, unde demum provenisset, ignorabatur. Populus verò Alexandrinus summo opere laetatus Ecclesias illi reddidit. Ariani autem ejecti seorsim coetus suos celebrarunt, Lucio ejusdem haereseos Episcopo in locum Georgii substituto. Georgius enim jam erat interemptus. At Ascalone, Gazae, Heliopoli, Arethusae, & Alexandriae horrenda quaedam Graeci contra Christianos susceperunt, quae Gregorius Theologus quoque memorat, & quo res contra Marcum Arethusium gestae pertinent. Et Ascalone quidem, atque Gazae Presbyteros, & virgines, disrupto ventre, hordeoque impleto, porcis in pabulum projecere.

(x) *Soz. γεωργιος δε.*

(y) *Sozomenus* narrat tormentis interfectum. *Theodoretus* cruciatum primò, dein libere dimissum minus verosimiliter ait.

(z) *Theoph. κρηνης. Theod. κρητων.*

(a) *Chr. Al. εν φοινικη. Sic & Theoph. & Ced.*

ἡλιουπολει δε κυριλλου του διακονου την γκζερα αναρρη-
ξαντες οι ἔλληνες, απεγρευσαντο (b) ἡπαρ αυτου, οι τι-
νες των οδοντων, και του φωτος εσερηθησαν. ευσεβειον,
και νεσαβον, και ζηνωνα αδελφους χριστιανους ὑπαρχοντας
γκζηροι εσυραν αφειδως, και πληγας επαγαγοντες πολ-
λας ὑσερον (c) κατεκαυσαν. ιουλιανος δε ο δυσσεβης ενο-
μοθετησεν (d) μη μετεχειν χριστιανους ἑλληνικων μαθημα-
των. απολιναριος δε παντοιας παιδευσεως αγωνας ανεδειξα-
το, τη μεν θεια γραφη (e) ὑλη χρησαμενος, παντων δε
των (f) αρχαιων τους χαρακτηρισας μιμησαμενος. και κα-
τα του δε ιουλιανου λογον εγραψεν, ηγουν κατα ἑλλη-
νων, ον ὑπερ αληθειας (g) επεγραψε, κατα δε αβανα-
σιου σφοδρως οι ἔλληνες ιουλιανον παρωζυναν. διο και επε-
τρεψεν εκ της αλεξανδρειας αυτον εξελασθηναι. ο δε εξε-
χομενος δακρυουσι τοις χριστιανοις θαιρειν (h) παρεκελευ-
σατο ειπων· (i) θαιρειτε τεκνα. (k) νεφυδριον εσι, και
(l) παρερχεται. βοσρηιοις δε εγραψεν ιουλιανος συσκευα-
ζων τιτω τω επισκοπω βοσρων, και πειθει της πολεως
εξελασαι τον τιτον. ιουλιανος τους δημους απαταν οιομε-
νος, τας χριστιανων ευποιϊας μιμεισθαι καθυπεκερινατο. διο
(m) ξενωσι και πτωχειοις χρηηγεισθαι προσεταττε, και
τας συσατικας επισολας εσπουδαζε γραφεισθαι, και τας
λοιπας ευσεβειας ηθελε γινεσθαι. δηλοι δε τουτο η επι-
σολη ην προς αρσακιον τον αρχιερεα των εν γαλλατια ἑλ-
ληνων

(b) Msc. οι παρ' αυτου. Chron. Al. Theod. Theoph. του ὑπατος.

(c) Msc. κατεκαυσεν.

(d) Msc. με.

(e) Ced. ὀλη.

(f) Th. M. ποιητων.

(g) Theoph. ὑπεγραψε.

jecere. Heliopoli autem Graeci aperto Cyrilli diaconi corpore, ejusque hepate gustato, dentes, ac oculos amiserunt. Gazeni Eusebium, Nestabum, & Zenonem fratres, & Christianos crudeliter tractos, multisque verberibus exceptos denuo flammis tradidere. Improbis verò Julianus legem edidit, ne Christiani graecis instituerentur literis. At Apollinarius in omni disciplinarum genere ludos proposuit, sacris literis pro materia usus, omniumque veterum characteres imitatus. Contra Julianum item, sive contra Graecos scripsit librum, quem pro veritate inscripsit. Athanasium Julianus a gentilibus in illum valde exacerbatus Alexandria ejiciendi copiam fecit. Egredius verò Christianos lacrymis perfusus bono animo esse iussit his verbis: confidite filii. Nubecula est, & transit. Bostrensis scripsit Julianus, negotium faciens Tito Bostrensi Episcopo, eosque induxit, ut Titum urbe ejicerent. Populo imponendi opinione Christianorum beneficentias fide imitatus xenodochiis, & ptochiis res necessarias suppeditari iussit, literasque commendatitias dandi studiosus, reliquas quoque pias actiones fieri voluit. Demonstrat hoc ejus epistola ad Arfacium Galatensium Graecorum Pontificem, quae redacta

(h) Msc. παρεκελευσαντο.

(i) Ced. Theoph. θαρσειτε.

(k) Msc. νεφρυδιον.

(l) Msc. πανερχεται.

(m) Theoph. Ced. ξεινοις και πτωχοις τα προς την χριστιαν.

ληνων επεξαλκεν, ητις και εντετακται' και καταπληττει τους εντυγχανοντας, οσης κακουργιας πεπληρωται. ταις δε εικοσιν εαυτου συγγραφειν προσεταξε τον δια, και αρεα, και ερμην, και τους λοιπους απαντας δαιμονας, ους και προσκυνειν τους δημους ηναγκαζεν. και (η) ο αναβαλλομενος, ως εις βασιλευα πλημμελων εκολαζετο. (ο) ερωγαν δε χρηματων τω στρατω διανεμων πυρ προσετιθει, και (ρ) λιβανον, και θυμιαν κατα του πυρος τους στρατιωτας ηναγκαζεν, εν οίς και τὸ κατα τους εν τῷ συμποσιῳ ανανηφαντας στρατιωτας, περι ὧν λεγει και ὁ θεολογος γεηγοριος. συνδος εν αλεξανδρεια επισκοπων πλειων εγενετο, εν η τὸ της τριαδος ὁμοουσιον εκηρυχθη, και απαραλλακτον, και ὅτι εμψυχος, και εννους ἢ σαρεξ, ἦν ὁ θεος λογος εκ της θεοτοκου ανελαβεν. Φησι δε ὁ ἰσορων, ὅτι τοις πάλαισι σοφοῖσι συνηκολουθησαν οἱ ταυτα νυν εν αλεξανδρεια τραυσαντες, ειρηνηκῶ, και κλημεντι, και απολιναριῶ τῷ ἱεροπολεως, και σαραπιωνι τῷ αντιοχειας. προσεθηκε δε τουτοις δια πολλων ερηματων και ωριγεινην. εν οίς και την ὑπερ αυτου απολογιαν παμφιλον, και ευσεβειον αμφω λεγει ποιησασθαι. τὸ της ουσιας ονομα παρα τοις εξω της πιξεως κατα διαφορων σημαινομενον ευρισκεται. τὸ δε της ὑποστασεως, σπανιως μεν ηρηται. επι δε του νυν σημαινομενου ουχ ευρηται ὅλως παρα τινι. παρα γαρ μεν σοφοκλεους φασιν επι της ενεδρας ειρηται. παρα μειανδρω επι τρυγιας πιφου, ἢ (q) κερυκευματων. οἱ δε νεωτεροι των φιλοσοφων συνεχως αντι της ουσιας τῆ λεξει της ὑποστασεως κεχρηται. προς δε

(η) *Theoph.* τους δε αναβαλουμενους.

(ο) *Msc.* ερωγαν. *Stipendia militum, vel Imperatorum dona.*

(ρ) *Cecl.* λιβανωτον.

cta est, & qua scatet malitia, legentes in stuporem rapit. Suis verò imaginibus exhiberi Jovem, Martem, Mercurium, & reliquos omnes daemones mandavit, ac populum ad eos adorandos coegit, de eo, qui tardasset, tanquam in Principem perduelle, supplicium sumens. Congiarium militi largiens ignem, & thus apponi, ac adoleri iussit, quale etiam illud, quod in milites statuit, qui in symposiis sobrii erant, ut Gregorius Theologus de his narrat. Synodus plurimorum Episcoporum Alexandriae facta est, in qua trinitatis consubstantialitas, & immutabilitas publicabatur. Item, quod caro, quam Deus verbum ex Deipara assumerat, anima, eaque rationali praedita fuerit. Narrat verò historicus, haec Alexandriae decreta fuisse ex sententia sapientum veterum Irenaei, Clementis, Apollinarii Hieropolitani, & Sarapionis Antiocheni. Addidit etiam multis verbis Origenem, in quibus Pamphilum, & Eusebium ambos pro ipso apologiam scripsisse ait. Substantiae nomen apud ethnicos vario sensu acceptum reperitur. Hypostaseos verò vocabulum raro quidem, sed eo, quo nunc sumitur, sensu nullibi occurrit. Apud Sophoclem infidias, & apud Menandrum dolii faeces, aut condimenta significat. Recentiores verò philosophi frequenter hypostasi pro substantia

(q) Condimentum enim subsidet in fundo patinae perinde ac faex in dolio. *Soc. παρα δε μενανδρω τα καρυκευματα, ως ει τις λεγοι την εν τω πιθα του οιου τρυγα υποσασιν.*

δε τον κατα προσων ιουλιανος ευτρεπιζομενος πολεμον
 πολλα χρηματα τους χριστιανους εξημιωσεν. εν αντιοχεια
 δε της συριας γενομενος προφασει (r) των ωνιων υβρι-
 σθη σφοδρως, οτε ηκουσεν και τον λογον τον μισοπω-
 γωνα, ηγουν αντιοχικον προς αμυναν δηθεν εποιησεν. εν
 οίς και την (s) εν δαφνη θηκην του λειψανου (t) βαβυ-
 λα του μαρτυρος μεταγαγειν επετρεψεν, περι ης υπο
 των πισων ψαλοιτων ονειδιζομενος πικραις πασανοις τινα
 νεανιαν θεοδωρον (u) ηκιστατο ως προκαταρξαντα των εκει-
 νου υβρεων. γαλλος ιουλιανου αδελφος, ηνικα καισαρ
 υπαρχων εν αντιοχεια διστριβεν, θελων επισκιασαι τας
 αθεμιτους πραξεις, ας εν δαφνη εμαθε γινεσθαι, αυτος
 ναον εδειματο εν τη δαφνη βαβυλα του μαρτυρος, και το
 σωμα αυτου αυτοθι κατεθετο. ιουλιανος δε τον ναον κα-
 τεσρεψεν, και το λειψαιον μετηγαγεν εως ωδε. (x) επι
 δε των επι ιουλιανου συμβαντων (y) κακεινο ρητεον ση-
 μειον μεν της του χριστου δυναμεως, τεκμηριον δε της εις
 τον κρατουντα θεομηνιας. επει γαρ εγνω εν καισαρεια της
 φιλιππου, φονισσα δε αυτη (z) πολις, ην πανεαδα
 ονομαζουσιν, επισημον ειναι (a) αγαλμα, (b) ο του πα-
 θους

(r) Popularitatis amore venalium rerum vilitati studuit,
 quae nonnunquam secus. quam convenit, ordina-
 ta inopiam gignere solet, & famem. Amm. Marcell.
 I. XXII. c. 14.

(s) Erat lucus in Antiochiae suburbis Apollini facer,
 unde Apollo Daphnaeus.

(t) Successit Zabino in fede Antiochena: capite plexus
 secundum Chrysoft. Tom. IX. p. 669.

(u) Msc. οικησατο.

(x) Soc. εμοι δε.

stantia usi sunt. Julianus bello contra Persas parato, multo pecuniarum pondere Christianos multavit. Antiochiam verò Syriae urbem delatus, rerum venalium causa gravibus contumeliis affectus est. Quo audito Misopogona, seu Antiochicum ad injuriae propulsiōnem elucubravit. Ad haec thecam, in qua reliquiae S. Martyris Babylae inclusae erant, transferri jussit, cujus causa fidelium cantorum convitiis petitus Theodorum quemdam juvenem injuriarum praecentorem acerrimis cruciatibus subjecit. Gallus Juliani frater, cum Caesar factus Antiochiae versaretur, nefarias, quas in Daphne fieri audiit, actiones obumbrandi animo templum S. Babylae Martyris ibi aedificavit, ejusque corpus eò transtulit. Julianus verò templum demolitus est, & reliquias in hunc usque diem semovit. Ex iis porro, quae sub Juliano acciderant, illud quoque dicendum est, quod Christi potentiae signum, divinae verò in Imperatorem irae indicium est. Cum enim intellexisset, Caesareae Philippi (urbs est Phoenices, Paneas vocata) insignem esse statuam, quam mulier a profluvio

(y) Msc. κακείνα.

(z) Msc. πόλεως.

(a) Merito haec historia suspecta est. Certe nec Justinus M. Palaestina oriundus, in qua Paneas, nec Origenes, nec Irenaeus, nec Tertullianus, nec alius, qui haemorrhoeae sanationem narrant, de ejusmodi statua mentionem faciunt. Adde. *Δαπανήσασα τα πάντα ἑαυτῆς πάντα.* Omnia sua expendens.

(b) Msc. ᾧ.

θους απαλλαγείσα, ανέθηκεν ἢ (c) αἰμορροῦσα. (d) καθέλων τούτο, ἴδιον ἀντέστησε. βίκιον δὲ πυρρὸν ἐξ οὐρανοῦ (e) πέσων, τὰ περὶ τὸ σῆθος τοῦ ἀνδριαντοῦ διστεμειν, καὶ τὴν κεφαλὴν συν τῷ αὐχενὶ κατεβάλεν, καὶ ἐπὶ προσώπῳ ἐνεπήξεν. τὸν δὲ τοῦ χριστοῦ ἀνδριαντὰ, τότε μὲν οἱ Ἕλληνισται συρροντες κατεμάχον, μετὰ δὲ ταῦτα οἱ χριστιανοὶ συλλέξαντες (f) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπέθειτο. (g) ἀπὸ δὲ τῆς βασιλεως, εἴη ἢ ἰσατο οὗτος ὁ ἀνδριαντὸς, βοτάνη τις (h) ἐφυετο, πάσα μὲν ἀνθρώπινη φύσει τυγχάνουσα ἀγνώστος, (i) πάντος δὲ πάθους (k) ἀλεξιτηριος. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ μὴδὲν εἶναι θαῦμα, τοῦ θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιδημησαντος, καὶ τὰς εὐεργεσίας συμβῆναι ξένων, ὅτι καὶ ἄλλα πλείστα παραδόξα κατὰ πόλεις, καὶ κώμας, ὡς εἶκος, μόνοις κερῖσθαι τοῖς ἐπιχωριοῖς ἐκ τῆς ἀρχῆθεν παραδόσεως ἐγνωσμένα. καὶ ὡς ἀληθὲς τούτο, αὐτικὰ ἐπιδείξω ἐντεῦθεν. ἐν νικοπολεὶ τῆς παλαιστίνης τότε ἐμμευς, πηγὴ ἐστὶν πάντοιων παθῶν (l) ἀνθρώπων τε καὶ ἀλογῶν ἰατρικαί παρεχούσα. ἐν ἣ (m) λόγῳ τὸν κυρίον ἐξ ὀδοιπορίας τοὺς πόδας ἀπονηψασθαι. ἐν δὲ (n) ὄρεμυπολεὶ τῆς βηβακίδος δένδρον ἰσαταὶ περσεα, ἢς φυλλόν, ἢ (o) κάρπος, ἢ μέρος τοῦ φλοιοῦ, πρὸς πάσαν ἀνθρώπων ἰασίν ἐστὶν ἐπιτηδεῖον. φασὶ δὲ, ὅτι, ἦν καὶ ὁ ἰωσήφ τὸν κυρίον λαβῶν, καὶ τὴν παναγίαν παρθεῖον, καὶ θεοτοκὸν εἰς αἰγύπτου ἐφυγεν, φθασασης τῆς θεοτοκοῦ συν τῷ κυρίῳ τὸν τοπὸν, ἐν ᾧ τὸ δένδρον ἰσαταὶ, κλίθεν

εἰς

(c) *Ced.* αἰμορροῦς. *Soz.* αἰμορροῦσα.

(d) *Msc.* καθέλον.

(e) *Msc.* πέσον.

(f) *Ced.* εἰς ἐκκλησίαν.

(g) *Theoph.* ὑπὸ τὴν βασιν.

(h) *Soz.* ἰφυν.

fluvio sanguinis liberata posuit, hac dejecta suam substituit. At vehemens ignis è coelo delapsus, statuam circa pectus discidit, & collum cum capite dejecit, atque humi primum infixit. Christi verò statuam tunc quidem pagani tractam confregerunt, postea verò Christiani collectam in ecclesia posuerunt. Ex basi verò, cui imposta erat statua, planta nascebatur, omni homini ignota, morborum verò omnium remedium praesentissimum. Neque mirum mihi videtur, quod versante inter homines Deo beneficia insolita acciderint, cum alia plurima miracula per civitates, & vicus edita fuerint, quorum exactam notitiam soli, ut par erat, indigenae habuerunt, majorum traditione acceptam. Idque verum esse, statim ostendam. Nicopoli in Palaestina, quondam Emmaus dicta, fons est, qui omnes hominum, brutorumque morbos sanat. In hoc enim Dominum ex itinere pedes abluisse ferunt. Hermopoli in Thebaide arbor est persea, cujus aut folium, aut fructus, aut corticis pars id virtutis habet, ut omnes hominum morbos pellat. Ajunt verò, cum Josephus cum Domino, ac sanctissima Virgine, & Deipara in Aegyptum fugeret, Deiparae prius cum Domino ad locum arboris venienti, eam se inclinasse, illumque adorasse,

(i) *Theoph.* πασης νοσου.

(k) *Ced.* αλεξητηριον.

(l) *Ced.* ανθρωπων τε και κτηνων ιασις.

(m) *Theoph.* φασι.

(n) *Soz.* *Theoph.* ιερμουπολι.

(o) *Ced.* *Theoph.* καρφει

εις γην προσκυνησεν. και σωζει (p) μεχρι νυν τὸ σχημα της προσκυνησεως. ιουλιανὸς δε ετιμα τους ιουδαιους μισει τῷ προς τους χριστιανους εις τουτὸ κινουμενος. διο και χρηματα δημοσια δους, τον ναον οικοδομησαι τον εν ιεροσολυμοις προσεταξεν, ὡν αξαμενων του εργου, θεια τουτους μετειπν (q) εργη πυρι παντα καταναλωσασα. ὁ δε δειλαιος μαντειας, και θυσιας, και δαιμοιων (r) απαταις Φραξαμενος κατα περτων εσρατευσεν, ὅτε και χρησμον λεγεται λαβειν εχοντα ὕτως. νυν (s) δη παντες (t) ὀρηθημεν θεοι νικης τροπαια κομισασθαι παρα θηρι ποταμῷ. (u) τον δ'εγω (x) ἠγεμονευσα, θουρος πολεμοκλονος αρης. πολλα δε και μεγαλα κατα χριστιανων ποιησας, και αλλα πλειονα ποιειν μετα τον κατα περτων επαγγελιαμενος πολεμον, κακως τον ολεθριον (y) βιον αυτου επληρωσεν. αμφι τα (z) δυο ετη βασιλευσας, επι πεντε δε ετη καισαρ γενομενος. ιουλιανῷ δε τῷ μοναχῷ, τῷ συρῷ, τῷ επιλεγομενῷ σαββα, και διδυμῷ τῷ αλεξανδρῶσι προσευχομενοις, και τον θεον ικετεουσιν, προσεγνωσθη του δυσσεβους αναιρεσις. μετα δε την αναιρεσιν αυτου εν (a) καρραις ευρεθη γυνη εκ των τριχων κρεμμυμενη, και εν αντιοχειᾷ κρανια ανθρωπων πολλα, δι ὧν ὁ δυσσεβης τα μαντεια του κατα περτων πολεμου (b) μαιτσομενος σφραγιδας, και κλειθρα τοις το-

ποις

(p) *Theoph.* μεχρι του νυν.

(q) *Msc.* εργην. Hujus miraculi ipse Am. Marcellinus testis est lib. 23. Dantur adeo Christiani, qui istud aut praetereunt, aut impugnant.

(r) *Ced.* επαδαις.

(s) *Theoph.* deest.

(t) *Theoph.* ἰεμισθημεν.

(u) *Theoph.* τῶν δε εγῶ.

adorasse, & hodie dum adorantis speciem retinere. Julianus Judaeos in honore habuit ex odio in Christianos. Ideo datis publicis pecuniis templum Hierosolymae aedificari praecepit. Manu operi admota, divina ingruit ira, & igne omnia consumsit. At miser vaticiniis, sacrificiis, daemonumque praestigiis munitus contra Persas movet, ac tale oraculum tunc accepisse fertur: Nunc omnes Dii progredimur victoriae trophaea ad Theren fluvium allaturi. Eorum ego dux promptus, ac bellicis tumultibus assuetus Mars. Multa verò, & magna in Christianos molitus, & alia plura finito bello Persico moliturum se minatus exitialem suam vitam male explevit post duos circiter imperii annos. Quinque Caesar erat. Juliano autem Monacho Syro cognomine Sabbae, & Didymo Alexandrino, qui ad Deum vota fecere mors impii praecognita fuit. Quo interfecto Carris mulier capillis suspenfa, & Antiochiae hominum calvariae multae sunt inventae, quibus ad praesagiendum belli Persici eventum usus loca feris, ac figillis occulfit.

(x) *Theod.* ἡγεμονεύσω. *Theoph.* ἡγεμονεύων. *Th. M.* τον δ' ἔγω
ἡγεμονεύσω.

(y) Libanius eum a Christianis, Eutropius ab hostium equite, Eutychnianus Chronographus a S. Mercurio interemptum ajunt.

(x) *Soc.* τούτῳ δε ετος ην γ. της βασιλειας. εβδομον δε, αφ' ου
καισαρ προεβληθη.

(a) *Ced.* κραις.

(b) *Theoph.* ποιουμεις.

ποις (c) επεθηκεν. τα μεν δη κατω ιουλιανον ωδε εσχε. συνελθοντες δε εις εν υπατοι τε και στρατηγοι (d) ιωβιανον ανηγορευσαν βασιλευειν χιλιαρχον εως τοτε τυγχανοντα. ο δε προστεινεν τω στρατω, οτι αρχειν ου δυναμαι στρατου, εν τοις χρονις ιουλιανου, ελληνιζειν (e) εκθησαντος, προς ον πας ο στρατος χριστιανοι υπαρχειν ωμολογησαν. ιωβιανος δε σωσαι τον περιλειφθεντα στρατον εθελων, ηναγκασθη νισιβην πολιν μεγαλην, και πολυανθρωπον περσαις παραχωρησαι. προφουριος ο καθ ημων λυτησας, τυρις ην τω γενει. χριστιανος δε ων ο αθλιος (f) προτερον ενετυπηθη εν καισαρειαι της παλαιστνης υπο χριστιανων, και μη ενεγκων (g) την οργην μετηλθεν εις ελληνισμον. και ουτως εις το γραψαι κατα της αληθειας ο κυων ετολημσεν αναιδευσασθαι. ιωβιανος δε νομω τους εν εξοριαις (h) επισκοπους ανεκαλεσατο. τω δε ιερω αθανασιω απεστειλεν της αμωμητου πισειως εγγραφως αυτω σημαναι την ακριβειαν. οπερ και πεπραχεν αθανασιος, και γεγραφεν ιωβιανω επισολην (i) πληρης ορθοδοξιας, η τις και εντετακται. ιωβιανος δε εις την ορθοδοξian βεβαιωτερος γενομενος πολλα τοις δοξαζουσι το ομοουσιον εχαρισατο, δια τε (k) ατελειων, και ετερων πλειωνων. ακακιος ο καισαρειαις επισκοπος της παλαιστνης συνελθων μετ ετερων επισκοπων εις αντιοχειν τον σκοπον ιωβιανου τον περι την ορθοδοξian προγονυς, λιβελλον συνεταξεν, δι ου τω ομοουσιω συνεθετο, και την εν νικαιαι συν-

οδου

(c) Msc. απιθηκεν.

(d) Insigni erat corpore, laetus ingenio, literarum studiosus. Victor in Epit.

(e) Th. M. εθισαντος.

(f) Theoph. το πειν.

clufit. Et haec quidem de Juliano. At Confules, ac Duces in unum congregati Jovianum, qui hactenus tribunus militum erat, Caesarem proclamaverunt. Illo autem praetendente, se non posse praeesse exercitui sub Juliano religionem paganam professo, omnes se Christianos esse confessi sunt. Jovianus residui exercitus salutem consulturus Persis Nisibem urbem maximam, & frequentem urgente necessitate cessit. Porphyrius, qui contra nos debacchabatur, genere Tyrius Christum prius coluit. A Christianis verò Caesareae in Palaestina caesus prae ira ad antiquam superstitionem transit. Et sic contra veritatem impudenter scribere canis ausus est. Jovianus proscriptos Episcopos lege revocavit. Ad S. verò Athanasium misit, ut exactam purae fidei expositionem sibi scripto consignaret. Id quod & ille praestitit, epistola, quae rectam fidem plene expressit, ad Jovianum data. In numerum quoque illa redacta est. Jovianus in recta fide magis firmatus eos, qui consubstantialitatem profitebantur, immunitatibus, aliisque plurimis donavit. Acacius verò Caesareae in Palaestina Episcopus cum aliis Episcopis Antiochiae conveniens, cognita Joviani de recta fide intentione, composuit libellum, in quo consubstantiali consensit, & Concilium Nicaenum se recipere professus

(g) *Theoph.* κατ' οργην.

(h) *Ced.* χριστιανους.

(i) *Theoph.* πασης. Haec epistola injuria temporum perit.

(k) *Theoph.* και ατελης επιστατο.

εδον ὠμολογησε δεχεσθαι. ὅς τις λιβελλος και εἰτετακται.
 (l) οκτω μιν ουν μηνας βασιλευσας ἰωβελικος (m) ετε-
 λευτησεν. ελθων δε ὁ στρατος εἰς νικαιαν οὐαλεντικῶν
 βασιλευειν ἀνηγορευσεν. οὗτος δε εἰσελθων ἐν κωνσταντινου
 πολει τον ἰδιον ἀδελφον μεταπεμφαμενος οὐαλεντα εκ (n)
 πανουικας πολεως κιβαλης, εκειθεν γαρ ὠρμηντο, κοινω-
 νον της αρχης ἐποιησατο μετα τριακοντα ἡμερας της ἰδιας
 ἀνηγορευσεως. της δε (o) ὑπηκου τα μιν προς ἥλιον ἀνι-
 σχοιτα παρεδωκεν αὐτω. τα δε (p) ἀπο ἰλλυριων ἐπι τον
 ἔσπεριον ἠκεκιον, και πασαν την αἰτικρυ ηπειρον μεχρι
 των εσχατων λιβυων (q) εφ' ἑαυτον εταξεν. φερονται
 δε οὐαλεντικῶν και προ της βασιλειας πολλα ὑπερ χει-
 ρικισμου. οὐαλης μιν τοι αρειανος ὑπηρχε διαπυρος ὑπο
 ευδοξίου βαπτισθεις και ἀπατηθεις. οὐαλεντικῶν δε ἀπο
 κωνσταντινουπολεως εκδημουιτος ἐπι την ῥώμην, και δια
 θρακης πορευομενου τινικαυτα εἰ περι ἑλλησποντον, και
 βιθυνικην ἐπισκοποι, και (r) ὅσοι ἄλλοι ὁμοουσιον τῷ πα-
 τρι τον υἱον λεγειν ἡξιουν, προκαλλοιται προςθευειν ὑπερ
 αὐτων (s) ὑπατιανον τον ἡρακλειας της περιηθευ ἐπισκο-
 ποι,

(l) Soc. μηνας ἑπτα. Glyc. ετος εν.

(m) Marcellinus lib. XXV. in fine ait. Super Joviani obitu dubietates emerfero plures. Fertur enim recenti calce cubiculi illiti ferre odorem noxium nequivisse, vel extuberato capite periisse succensione prunarum immensa, aut ex colluvione ciborum ayida cruditate distentus.

(n) Theod. παιονιας, lege πανουικας.

(o) Msc. ὑπηκου.

(p) Ex lege VII. Cod. Theodof. Illyricum, Italiam, Africam, Gallias, Hispanias, Britanias, seu occidentem integrum Constantini junioris, & Constantis,

fessus est. Eum quoque libellum in ordinem rede-
 derunt. Jovianus post octo menses imperii sui è
 vita excessit. Postquam exercitus Nicaeam ve-
 nit, Imperatorem renunciavit Valentinianum, qui
 Constantinopolin ingressus, Valentem fratrem ex
 Cibale Pannoniae urbe, unde oriebantur, accersi-
 tum in regni confortium assumpsit post triginta dies,
 ex quo Imperator ipse proclamatus erat, & partes,
 quae ad orientem spectant, illi tradidit. Quae ve-
 rò ab Illyrico usque ad hesperium oceanum porri-
 guntur, omnemque e regione mediterraneam us-
 que ad extremas Lybiae oras sibi retinuit. Valenti-
 nianus jam ante imperium multa pro Christi re-
 ligione fecit. Valens autem fervidus erat Aria-
 nus, ab Eudoxio baptizatus, & deceptus. Cum
 Valentinianus relicta Constantinopoli Romam pe-
 tens, per Thraciam iter faceret, Episcopi Helle-
 sponti, & Bithyniae, nec non, quicumque alii fi-
 lium patri consubstantialem dicendum censebant,
 Hypatianum Heracleae Pirinthis Episcopum elegerunt,

(q) *Soz. ὑφ' ἑαυτον.*

(r) Non erant Episcopi catholici. Baronius enim demon-
 strat, hos Episcopos Semiarianos fuisse. A Macedo-
 donianis enim collecta erat synodus, qui teste Sozo-
 meno τὸ ὁμοιον κατ' οὐσιαν stabilierunt; adeoque ὁμοιου-
 σιον, non ὁμοουσιον scribendum erit. Theodoret. l. 6.
 c. 7. observat secedenti ad partes occiduas Valenti-
 niano Episcopos orthodoxos occurrisse.

(s) *Theoph. ὑπατιου.*

πον, ὡσεπιτραπηνηαι συνελθειν επι διορθωσει του (t) δογματος. προσελθοντος δε αυτου, (u) και παρα των επισκοπων διδαξαντος, ὑπολαβων ουαλεντιανος. εμοι μεν, εφη, μετα λαου τεταγμενω ου θεμις (x) τοιαυτα πολυπραγμανειν. οι δε ιερεις, οis τουτου (y) μελλει, καθ εαυτους, οπη βουλονται, συνιτωσαν. οι δε συνηλθον εις λαμψακον, και δυο μηνας εκει διατρεψαντες, τελευταιον ψηφιζονται, ακυρα μεν ειναι τα εν κωνσταντινουπολει παρα των περι ευδοξιον, και ακακχιου πεπραγμενα. κρατειν δε την εν (z) σελευκος πισιν, ητις ανεγνωσθη εν τοis εγκαινιοis της εκκλησιας αντιοχειας. ουαλης δε ταυτα γνους, (a) τα μsn εν τουτω τω (b) χρωιω λιβεριος ην ερωμησ επισκοπος. αλεξανδρ. δε των μsn ορθοδοξων (c) προεισηκει αθανασιος. των δε αρειανων ηγχιτο λουκιος. εν αντιοχεια δε των μsn αρειανων ευζωιος εχηματιζειν, των δε ορθοδοξων εις δυο διμημεριων των μsn παυλιος, των δε μελετιος προεισηκεισαν. ιεροσολυμων δε επεσκοπτει ο κυριλλος. εις μεν τοι κωνσταντινουπολιν των μsn αρειανων εκρατει ευδοξιος. οι δε ορθοδοξοι ουτε ποιμενα ειχον, ουτε εκκλησιαν εχειν συνεχωρουντο. ουαλης δε (d) υφοραθεις, μη ποτε περσαι λυσωσι, τας επι ιωβιανου (e) τριακοντουταις σποινδας ελασας ηλθεν εις αντιοχειαν. γνους δε, οτι περσαι τας συνθηκας ου παραβανουσιν, κινειται προς

πολε-

(t) *Theoph.* ομοιωτικον. *Soz.* πισιως.

(u) *Soz.* και τα παρα.

(x) *Theoph.* περι τοιουτων,

(y) *Soz.* μελει.

(z) *Theoph.* σελευκεια.

(a) *Hic defunt aliqua, fors restitui possunt per illa Cεδreni: τα εν λαμψακω πραχθεντα αιιτρεψε.*

runt, qui legatione ad Caesarem fungeretur peti-
 turus, ut ipsis ad constituendum recte dogma con-
 venire permetteret. Cum in conspectum veniens
 Episcoporum preces audiret, subjecit, me quidem,
 inquam, populo adnumeratum his occupari fas
 non est. Sacerdotes verò, quibus hoc curae est,
 convenient, ubi placuerit. Illi verò Lampfacum
 convenere, & duos ibi menses morati irrita de-
 creverunt ea, quae Constantinopoli ab Eudoxio,
 & Acacio acta fuere. Confirmarunt verò fidem in
 Seleucia editam, & in dedicatione ecclesiae An-
 tiochenae lectam. Quo rescito Valens acta con-
 cillii hujus rescidit. Hoc tempore Liberius Romae
 erat Episcopus, Alexandriae verò orthodoxis
 Athanasius, Arianis Lucius praefuit. Antiochiae
 Arianorum Episcopus Euzoius erat, orthodoxo-
 rum autem in duas partes divisorum, unius Pau-
 linus, alterius Meletius praefulem agebat. Hiero-
 solymorum ecclesiae praefectus est Cyrillus. Con-
 stantinopoli Arianorum ecclesiam Eudoxius tenuit.
 Orthodoxi verò neque pastorem habuerunt, neque
 illis ecclesiam habere licuit. Valens veritus, ne
 Persae tricennarias, quas cum Valentiniano pacti
 erant, inducias rumperent, Antiochiam conten-
 dit. Eos autem pacto stare intelligens bellum con-
 tra

(b) *Theoph.* ετι.

(c) *Soc.* προσηκει.

(d) *Msc.* φοραθεις. *Soc.* υφοραμενας.

(e) *Soc.* τριακονταετης.

πολεμον κατὰ των πρεσβευοντων τὸ ὄμοουσιον. και (f) μελιτιον μεν εξωρισεν, παυλιου δε δια γηρας εφεισατο. τους δε ευζωω, μη κοινωνουντας δημευσει και φυγαις, και παντοιαις σρεβλωσει καθύπεβαλλεν, ἑλληνικου διωγμου πραττων βαρυτερα.

Σχολιον. Ουαλεντα (g) δομνικα ἢ αὐτου γαμετη, μαλιτα αρειανιζειν δαιμονιως ανεπειθεν. Φασι δε, ὅτι μετα τὸ βασιλευσαι εβαπτισθη ὑπο ευδοξίου, και ὄρκον εν αυτω τῷ βαπτισματι ελαβε παρ' αὐτου ευδοξιος, ὡς τα αρειου φρονησοι, και εκβαλλοι τὸ ὄμοουσιον. (h) προκοπιος δε τις αήτηρεν τῷ ουαλεντι, και πολυν αθροισας στρατον περι (i) νακολιαν πολιν φρυγιας διετριβεν. τουτὸ γινους ουαλης (k) προς βραχου του διωκειν τους ορθοδοξους (l) εποιησατο. προδοσια δε (m) αγελωνος και γομκει στρατηγῷ προκοπιου προεδοθη ὁ τυραννος. τουτον δε εις δυο δειδρα εγγιζοντα, των σκελων εξαετησας, ταυτα ορθοθηναι ειασεν. τα δε (n) διεσπασαν τον προκοπιον. επει δε τὸ τέλος εσχεν ὁ πολεμος, ἤκειν εις νικιαν. εν ἡσυχια τε γεγωνως, παλιν κινεεται κατὰ της πισεως, και ελευσιον τον κυζικου ηναγκασε, ὁμολογησαι τὸ (o) ἑτεροουσιον. ὁ δε προσταχθεν εποιησεν, και ευθυς μετεμελεστο. επανελθων τε (p) εις κυζικον την ἑαυτου

(f) Soc. μελιτιον.

(g) Zon. δομνικα.

(h) Msc. προκοπετιος. Erat Juliani propinquus.

(i) Theoph. νακολια. Chr. Al. εν τῷ πεδίῳ σκολιας. Perperam Cedrenus Natoliam ponit. Ad Nacoliam enim Phrygiae civitatem ad Sangarim sitam Procopius Valenti occurrit, ut Marcellinus l. 6. ait.

(k) Ced. προ βραχου.

tra Homusianos movit, & Meletium quidem pro-
scripsit, Paulini verò senectuti parcuit. Illos verò,
qui cum Euazio communicare noluerunt, exilio,
variisque afflictionibus persecutione pagana gra-
vioribus subiecit.

Scholium. Valenti mire persuasit Dōminica
ejus uxor, ut Arianorum partibus studeret. Ajunt
verò eum suscepto jam imperio baptizatum ab Eu-
doxio, & simul jurejurando adstrictum fuisse, ut
cum Ario sentiret, & homusium ejiceret. Qui-
dam verò Procopius in Valentem rebellis magno
exercitu coacto circa Nacoliam Phrygiae urbem
morabatur. Quibus intellectis Valens ad breve
tempus a perfequendis orthodoxis cessavit. At pro-
ditum a propriis ducibus Agelone, & Gomare, &
duabus arboribus ad se invicem inclinatis pedibus
appensum iis remissis discerpi jussit. Finito bel-
lo Nicaeam pervenit, & quiete usus rursus in fi-
dem armatur, & Eleusium Cycici Episcopum ad
profitendum heterusium cogit. Hic mandato pa-
ruit, mox verò poenitentia ductus, & Cycicum
rever-

(l) Hic *ανοχας* addendum reor.

(m) *Theoph.* ἀγγελος, καὶ γοβαρι. *Soc.* ἀγγελωνος, καὶ γομαριου.

(n) Marcellinus scribit, Procopio caput abscissum, Floren-
tium verò, & Barialtam illius proditores eodem sup-
plicio post affectos fuisse. Ergo haec, quae Julius nar-
rat, falsa videntur. Vide etiam Philostorgium.

(o) *Theoph.* ἰτιροισιον.

(p) *Theoph.* ἐν κυζικῳ.

του παρανομίαν εξηγείλεν, και ἱερατεύειν οὐκ ἐθέλεν, ἀλλ' ἕτερον προβλήθηεν ἐπισκοπὸν περὶ τρεπεν. ὅπερ γινους ὁ εὐδοξίος (q) εὐνομίον κατέστηκεν τῆς κυζικῶν ἐπισκοπῶν.

Σχολιον. Τῆς κοινῆς εὐδοξίου ἐχωρίσθη εὐνομίος, διὰ τὸ μὴ ἀνεχέσθαι τὸν εὐδοξίον κοινῆσαι αἰτιῶ τῷ διδασκαλῷ αὐτοῦ. εἰ γὰρ και ὁμοφρονεῖς ὑπῆρχον εὐδοξίος, και αἰτιος. ἀλλ' οὐν διὰ τὸ παρὰ πάντων διαβαλλέσθαι τὸν αἰτιον, ἀπεσρέφετο ὁ εὐδοξίος, μὴ ἀισχυνομένος, ὅτι τρεῖς ἰδιοὺς δόγμασι, ὡς βλασφημοὺς ἠσχυνετο. εὐνομίος δὲ οὗτος ὑπογραφεὺς γεγονεν τοῦ (r) ἀθεοῦ, και σοφιστικὸς λόγους μαθῶν, ἐξ αὐτῶν δὴθεν παρησιαζέται. τῶν γὰρ θεῶν γραφῶν (s) πάντελως ἠν ἀμνηστος, δὴλοῦσι τούτου τὸ ἀμαθὲς οἱ ἑπτὰ μαλίστα τομοὶ, ἕως εἰς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολὴν τὸν ἀποστόλου ἐποίησαν, και οἱ λοιποὶ αὐτοῦ λόγοι. (t) κυζικιανεὶ δὲ διακυσῶν τὸν εὐνομίον, μιμησαντες δὲ αὐτόν, ὡς αἰρετικὸν, και κακοφρονα. ὁ δὲ ἐλθὼν ἠνώβη τῷ εὐδοξίῳ. δεινὸς δὲ ἠν βλασφημὸς, (u) ἐπὶ λέξεως γὰρ λέγειν ἐτόλμα, ὅτι ὁ θεὸς περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ οὐδὲν ἡμῶν πλέον ἐπιφαίνεται, οὐ δὲ εἰσιν (x) αὐτῷ μαλλον, ἡμῖν δὲ ἥττον γνῶσῃ. ἀλλ' (y) ὡσπερ εἰδείημεν ἡμεῖς περὶ αὐτῆς, τούτῳ πάντως ἐνρησεὶς ἀπαράλλακτως και ἐν ἡμῖν. φασι δὲ τρεῖς πρῶτον τὸν εὐνομίον τολμήσαι εἰσηγήσασθαι,

(q) Philostorgius l. 5. c. 3. Theodoretus l. 2. c. 27. & 29. diferte scribunt Eunomium sub Imperatore Constantio Episcopum Cycici factum esse.

(r) Theoph. αἰτιου.

(s) Theoph. πάντα.

(t) Σα. κυζικιανῆ.

reversus, annuntiato errore suo, & abdicato Episcopi munere alium sibi substitui precabatur. Quo cognito Eudoxius Eunomium Cycici Episcopum constituit.

Scholium. Eunomius a communione Eudoxii se sejunxit haud ferens, eum cum Aetio suo magistro non communicare. Quamvis enim Eudoxius, & Aetius unum, idemque sentirent, tamen, quod Aetius ab omnibus male audiret, Eudoxius eum averfabatur, dogmatis suis tanquam impiis labem sibi met ipsi aspergi haud reveritus. Hic vero Eunomius Athei scriba fuit, & sophisticis imbutus doctrinis libere loquebatur. Sacrarum autem literarum eum prorsus inscium fuisse, septem potissimum libri in epistolam Apostoli ad Romanos, alique ejus sermones manifestant. Caeterum Cyciceni Eunomium expulerunt, odia eum tanquam haereticum, ac malevolum persecuti. Profectus ille Eudoxio se junxit. Erat autem mirum in modum blasphemus. Dicere enim ad verbum ausus est, Deum de substantia sua nihil plus nobis scire, nec eam illi magis, nobis autem minus esse cogitam. Sed quod nos de ipsa nossemus, etiam illum nosse. Vice versa quod ipse de hac nosset, etiam in nobis immutabiliter reperiri. Ajunt porro Eunomium primum asserere, quod sacrum

(u) Soc. κατα λέξιν.

(x) Soc. αυτη.

(y) Soc. ὅπερ αν ειδημεν η̄μεις περι αυτης, τουτο παντας κακεινος ειδεν, ο̄ δ' αυ παλιν εκεινος, τουτο ευρησεις αποσραλλακτως εν η̄μιν.

εν μια καταδυσει χρισται (x) επιτελειν την θειαν (a) βαπτισιν, και παραχρηξαι την απο των αποστολων εις επι νυν εν πασι φυλαττομενην παραδοσιν. ταυτα μιν ουν περι ευνομιου και της ὀμωνυμου τουτου ἀίρεσεως.

Σχολιον. Ευνομιος ετολμησεν προσταξει τοις εξ αυτου, εν μια καταδυσει τὸ βαπτισμα γενεσθαι. Φασι δε, ὅτι (b) ευφροσιος, και ευτυχιος ὁ κηρυκταδοκκι, σπουδασαι ευνομιου, τουτὸ ετολμησαν ουκ εις τριαδα, αλλ' εις τον θανατον του χριστου δε βαπτιζειν ειποντες. διο και εσπουδαζον ὁι ευνομιαιοι αναβαπτιζειν, τους κηρυκταιν την αποστολικην βαπτισθεντας παραδοσιν. πασαν δε σχεδον την οικουμενην εις βαρβαρον απολεικς (c) κηρυκταιν, ει μη βασιλειον, και γενηγοριον τους τα θεια σοφους εξηγησειν τὸ πνευμα ἁγιον, ει τινες της ευσεβεικς γεγονασι προμαχοι. απο δε (d) τουτου του χρονου ὀμωνυμος ουαλεντινιανῶ τῷ βασιλει γινεται παις εξ ιουσεικς γυναικος αυτου κατα την δυσιν. ου πολλῶ δε ὑπερον και γρατιανος, ὃν προ της αρχης ειχεν, (e) κηρυκταται βασιλευς. σευηραν δε ειχεν προ της βασιλεικς γυναικα, εξ ἧς εσχεν γρατιανον. ζωσις δε της σευηρας εγημε και ιουσεικων εκ της μακρυεικς σευηρας, ἧ δε περι καλλους αυτη εμακρυτησεν, (f) νομον γραψικς εξειναι τῷ θεῷ ὅτι δυο εχεν γυναικας μιμους. εσχεν δε τεκνα εξ αυτης, ουαλεντινιανῶ τον νεον, και θυγατρας τρεις ιουσαν, γρατταν, γαλλαν, ἣν και εγημεν θεοδοσιος ὁ μεγας

(x) *Theoph.* τελειν.

(a) *Soz.* βαπτισιν.

(b) *Soz.* θεοφροσιος.

(c) *Soz.* παρεσυραν.

crum baptisma unica immerfione conferendum fit, adeoque traditionem ab apoftolis usque ad nos ubique observatam transgredi aufum esse. Haec quidem de Eunomio, & ejusdem nominis haeresi.

Scholium. Eunomius praecipere fuis, ut unica tantum immerfione baptismum peragerent, haud est veritus. Dicunt verò, Euphronium, & Eutygium Cappadoces, Eunomii feftatores, au-
 fos afferere, quod non in trinitatem, fed in Chrifti mortem baptizari oporteat. Ideo etiam eos, qui juxta apoftolicam traditionem baptizati erant, ftudiofe rebaptizarunt. Orbem verò univerfum in exitii barathrum traxiffent, nifi Spiritus fanctus Bafilium, & Gregorium divinarum rerum peritos, & ftrenuos religionis defenfores excitaffet. Sub idem tempus Valentiniano Imperatori ejusdem nominis filius ex Juftina ipfius uxore in occidente nafcitur. Nec multo poft Gratianus etiam, quem ante imperium genuerat, Imperator conftituitur. Erat autem ante imperium ejus conjux Severa, ex qua Gratianum fufcepit. Hac adhuc in vivis fuperftite Juftinam quoque ab ipfa Severa ob pulchritudinem fibi commendatam uxorem duxit, lege lata, qua duas habere uxores legitimas volenti liceret. Juftina illi peperit Valentinianum Juniorem, tresque filias, Juftam, Grattam, & Gallam, quam Theodo-
 fuis

(d) Mfc. τουτον τον χρονον. Soz. υπο δε τουτον τον χρονον.

(e) Soz. καθισατο.

(f) Quis credet, Principem ferium, & Chriftianum haec feciffie? *Theoph.* addit παρανομον.

γας κατα δευτερον γαμον, εξ ης αυτω πλακιδια τικτηται. αρχαδιον γαρ και ονωριον εκ (g) πλακιλλης εσχαντης πρωτης αυτου γαμετης, ουαλης δε δυο θυγατερας εσχεν, ανασασιαν τε και καρωσαν, ων επ' ονοματι (h) δυο δημοσια λουτρα κτισας ωνομασειν, εκτισε δε και τον αγωγον τον εως νυν (i) ουαλεντιακον λεγομενον. ουαλης δε και ευδοξιος μυριους διωγμους κατα των ορθοδοξων εκινησαν, εδιωκον δε και μακεδονιανους, ουδε γαρ εκεινων εφειδοντο. οι δε πεμπουσιν προς λιβεριον τον ρωμης επισκοπον, (k) ευσαβιον τον αρμενιον και σιλβαιον τον ταρσου, και των κασαβαλων θεοφιλον υπισχυομενοι δι' αυτων το ομοουσιον δεχεσθαι. αυτοι δε εγγραφον λιβεριω επιδεδωκασι λιβελλον, ομολογουιτες πασαν αιρεσιν αποσρεφεσθαι εναντιαν δοξαζουσαι (l) της εν νικαια συνοδου. ετω τωνυν εδεξατο τουτους εις κωνσταντινου λιβεριος, και γραψας προς τους της ανατολης, ορθοδοξιαν αυτοις εμαρτυρησεν. συνοδος δε εν τυανοις εγενετο, εν η ευρεθησαν ο καισαρειας καππαδοκιας ευσεβιος, και γρηγοριος ο νανζιανζου, δηλον οτι ο πατηρ του θεολογου, οσον εσιν εκ του χρονου εσχισασθαι, και ετρηιος ο μελιτινης, και ετεροι. ουτοι τοις λιβεριου γραμματασι αγαλλιασαμενοι, πασι τοις ορθοδοξοις επισκοποις εδηλωσαν, εις ταρσον συνοδον γενεσθαι (m) επι βεβαιωσιν της ορθοδοξου πισσεως. τουτο δε γενεσθαι, ουαλης εκωλυσεν.

ευδοξιος

- (g) Epiphanius Flaccillam vocat, sic Graeci etiam πλακιδιον pro Flaccillo scribunt.
- (h) Msc. εις λουτρα. Marcellinus lib. XXVI. sic scribit. Idem Procopius diductus in cogitationes varias Anastasianas balneas petit a sorore Constantini cognominatas. Ergo antea jam existebant.

fius M. secundo sibi matrimonio junxit, & Placidiam procreavit. Arcadius enim, & Honorius ex prima uxore Placilla nati erant. Valenti autem duae filiae erant, Anastasia, & Carosa, quarum nomine publica duo balnea exstruxit, tum etiam aquae ductum, quem in hunc usque diem Valentiacum dicunt. Valens, & Eudoxius mille persecutionibus contra orthodoxos motis Macedonianos quoque vexarunt. Adeo illis non pepercere. Ad Liberium autem Romanum Episcopum mittunt Eustathium Armenium, Sylvanum Tarsensem, & Theophilum Castabalensem, per ipsos consubstantiale se recipere polliciti. Hi Liberio scriptum libellum tradunt, quo se omnem haeresin concilio Nicaeno contrariam averfari profitentur. Tali modo in communionem receptis orthodoxiae testimonium tribuit Liberius datis ad orientales literis. Concilium verò Tyanis celebratum, cui interfuerunt Eusebius Caesareae in Cappadocia, & Gregorius Nazianzi, pater scilicet Theologi quantum ex tempore licet colligere, & Hotrejus Melitinae, aliique Episcopi, qui receptis Liberii literis gavisi cunctis orthodoxis Episcopis, concilium Tarsis ad rectae fidei confirmationem celebrari manifestarunt. Quo minus verò celebratum sit, Valens prohi-

(i) *Theoph.* ουαλεντινιακου.

(k) *Soc.* τον εν σεβασιας.

(l) *Theoph.* τη συνοδη.

(m) *Theoph.* επι βιβλαιοσι,

ευδοξίος δε αυθις ουαλειντα (η) παρεσκευασεν τοις κατα τοπον αρχουσιν επισειλαι, ὡς παντας τους επισκοπους, ὅς απηλασεν κωνσταντιος, ιουλιανος δε ανεκαλεσατο, εξορικis ὑποβαλειν. εν οίς αθανασιος ἐκουσιως αυτης αλεξανδρεων εξηλθεν, του δημου μη συγχωρουντος τῷ αρχοντι εκβαλειν αυτον, ὅς και (ο) πολυν χρονον εν πατρωῳ εκρυπτετο μνηματι. (ρ) εις ὑστερον δε ουαλης φωβῷ σασεως τον δημου αλεξανδρεικis, εκελευσεν (q) γραφας επανελθειν αθανασιον. ἑλληρικου δε διωγμου βαρύτερα τοις ορθοδοξοίς συνεβη εν τοις χρονοις ευδοξίου και ουαλειντος. ευδοξίου τελευτησαντος, ὅς επι (r) ἑνδεκα ετη εκρατησεν της επισκοπικis κωνσταντινουπολεως, προχειριζονται οί αρεικνοι ὁμοφρονα ἑαυτοις δημοφιλον. οί δε της ὁμοουσιου πιεσεως ζηλωται, ευαγγριον τινα προχειριζονται, ὃν εχειροτονησεν ὁ αντιοχεικis ευσαθιος λαθρακιως διαγων εν κωνσταντινουπολει. μετακληθείς γαρ ην (s) ὑπο ιωβιανου εκ της εξορικis, και εν τη πολει εκρυπτετο. γνους δε ουαλης (t) εν νικομηδειᾳ διαγων ευαγγριου χειροτονιαν, πεμπει σρακιωτας, και τον μεν ευσαθιον (u) εις βιζυην εξωρισεν. ευαγγριον δε της πολεως εκβαλων, μονον κρατειν των εκκλησιων των αρεικνων δημοφιλον παρεσκευασεν, και τα μεν ὡδε εσχειν.

Οί δε τα αρειου φρονουντες, θρασυτεροι τοις τῷ ὁμοουσιον δοξαζουσιν εδεικνυντο, αρχουσι τε και δεσποτικηιοις παρκαδιδοντες, και τας ουσιας διαρπαζοντες, και παντοιως θλιβοντες. οί δε ελεσηθηναι νομισαντες ὑπο ουαλειντος

(η) *Theoph.* παρεσκευασεν.

(ο) *Soz.* τισσαρας ὁλους μηνας εν μνημῳ πατρωῳ.

(ρ) *Theoph.* ὑστερον.

(q) *Msc.* γραφας.

prohibuit. Eudoxius verò rursus Valentem impulit, ut omnes Episcopos sub Constantio expulsos, a Juliano verò revocatos in exilium ageret, quos inter Athanasius obstante, quo minus eum Praefectus eiceret, populo sponte Alexandria cedens in paterno diu monumento delituit. Postmodum verò populi Alexandrini seditionem veritus Athanasium scripto revocavit. Tempore Eudoxii, & Valentis mala graviora, quam in persecutione gentili obvenere orthodoxis. Eudoxio, qui undecim circiter annos Episcopatum Constantinopolitanum tenuit, mortuo Ariani Demophilum ejusdem sectae virum; Homousiani verò Evagrium quemdam sibi Episcopum praefecere. Hunc Eustathius Antiochenus Constantinopoli clam agens ordinavit. A Joviano enim revocatus in urbe latuit. At Valens Nicomediae moratus cognita Evagrii ordinatione milites misit, & Eustathium quidem Bizyam relegavit, Evagrio autem urbe pulso disposuit, ut solus Demophilus Arianorum ecclesias regeret. Et haec quidem sic se habuere.

Sed Arii affectae in homousianos jam insolentiores praefectis, & carceribus eos tradiderunt bonis suis privatos, ac omnibus cruciatis modis. Isti Valentem misericordia movendum rati, legatos

(r) *Soc.* δεκα εννα.

(s) *Theoph.* επι.

(t) *Theoph.* εν μαρκιανοπολει.

(u) *Theoph.* εις κυζικον. *Soc.* εν βιζυη της θρακης πολει.

λεντος πρεσβειαν εξειλιγτο προς αυτον εν νικομηδειαι τυγ-
 χανοντα, περιψαντες ογδοηκοντα ιερτικους ανδρας, ων
 ηγουντο ηλιοδωρος, και ευρβανος, και μενεδημος, ους
 απαντας συν αυτω τω πλοιω υφαφθηναι προσεταξεν. και
 παντες συν τη νηι (x) κατεφλεχθησαν μεχρι (y) δαυιδι-
 ζων του πλοιου διαρκεσαντος, και διελυθεντος. ουα-
 λης δε καταλιπων την νικομηδειαν, επι την αντιοχειαν
 εγενετο. (z) πανδεινα δε (a) κατα των ορθοδοξων ειργα-
 σατο, και πολλους μεν (b) δια μαχαιρας ανειλεν, πολ-
 λους δε και εις τον παραρρεοντα ποταμον (c) ορεντην απε-
 πιξεν. καταλαβων δε την εδεσαν-τα χειρονα επραξεν.
 μοδεσω γαρ εκει τω επαρχω επεστρεψεν το εις τον ιαον
 θωμα του αποστολου (d) συρρεον πληθος των ορθοδοξων,
 συλλαβειν, και φονευσαι. ο δε υπαρχος καιπερ ετερο-
 δοξος ων, λαθρα τοις εδεσινις εμνηυσεν φυλαξασθαι την
 υψεραν, και μη συνελθειν εις τον ειωθστα τοπον (e) ευ-
 ξομενους. ειναι γαρ αυτω προστεταγμενον παρα βασι-
 λεως, τιμωρεισθαι τους αλισκομενους. οι δε εδεσινοι παρ
 ουδεν ποιησαμενοι την απειλην, σπουδαικτερον, η προ
 του, συνερρεον εωθεν, και τον ειωθστα τοπον επληρουν.
 ο δε (f) υπαρχος αμηχανων τοις παρουσιν ομως (g)
 επι τω πεδιω ειη. γυνη δε τις παιδαριον ελκυσα, και το
 φαρμακον εικη επισυρρομενη παρ τον πρεποντα γυναικι κοσ-
 μον, ως επι τι σπουδαιον επειγομενη την ηγουμενην του
 υπαρχ-

(x) Mfc. κατεφλεχθησαν.

(y) Cca. δακιδυζων. Soc. δαυιδιζος. Sox. δακιδιζης. Theophi.
 δακιδων. Rufinus Acibizam legit. Niceta lib. V. Thef.
 orthod. fid. c. 34. Dacidicen vocat, & maritimae
 Bithyniae locum esse ait.

(z) Mfc. πανδηνα.

(a) Ccl. κατα τοις ορθοδοξοις.

tos ad eum Nicomediae morantem miserunt octoginta Presbyteros, quorum principes erant Heliodorus, Urbanus, & Menedemus, quos una cum nave comburi iussit. Et omnes cum navi usque ad Dabidizan durante, ibique soluta conflagrarunt. Valens relicta Nicomedia Antiochiam pervenit. Atrociam quaevis in Christianos molitus, gladio multos occidit, & non paucos in praeterfluente Oronte mergi iussit. Edeffam verò veniens pejora adhuc patravit. Ibi enim Modesto Praefecto demandavit, ut omnem orthodoxorum multitudinem ad S. Thomae templum confluentem comprehenderet, ac neci daret. At Modestus, quamvis heterodoxus, Edeffanos clam monuit, ne die postero in consuetum, quo precarentur, locum convenirent; sibi enim ab Imperatore mandatum esse, ut ibi deprehensos supplicio afficeret. Edeffeni verò spretis his minis majore, quam antea, studio mane confluentes locum consuetum replevere. Modestus, licet consilii inops in hoc rerum statu esset, ad campum tamen processit. Mulier autem quaedam puerum trahens & pallio, contra quam mulierem deceret, neglectim induta, tanquam ad magni momenti rem properaret, praeuntem Praefecti

(b) *Theoph.* μαχηρα.

(c) *Ced. Soz.* εγγοντην.

(d) *Msc.* συγγων.

(e) *Soz.* ευχαμινους.

(f) *Soz.* μοδεσος.

(g) *Soz.* επι το παιδιον.

ὑπαρχου στρατιωτικὴν διχα διετέμεν. ἰδὼν δὲ μοδῆσος προσ-
 ετάξεν, αὐτὴν συλληφθῆναι, καὶ προσκαλεσαμένος ἀπη-
 τει λέγειν τοῦ δρομοῦ τὴν αἰτίαν. τῆς δὲ εἰπουσῆς, ἵνα
 θάπτον καταλαβοῖ τὸ πεδῖον, εὐθα συνίασιν οἱ ἀπο τῆς
 καθόλου ἐκκλησίας. μόνῃ γούν, εἶπε μοδῆσος, οὐκ (h)
 ἐγὼ, αὐτίκα μέλλειν ἐκείσε τὸν ὑπαρχὸν ἵεναι, καὶ οὐς
 ἀν (i) ἔυρη, πάντα ἀναιρήσειν. (k) ναὶ ἀκηκοα, φῆσιν,
 καὶ διὰ τοῦτο μάλιστ' αἰδοῦμαι (l) δεῖ μοι, ἵνα μὴ τοῦ
 καιροῦ κατοπιὴν γενῶμαι, καὶ ἁμαρτῶ τῆς (m) περὶ τοῦ
 θεοῦ μαρτυρίας ἀπαρτί. καὶ τοῦτο τὸ παιδαριὸν μεθ' ἑαυ-
 τῆς ἀγείρει, ἤρετο ὁ ὑπαρχος. ὡς ἀν καὶ αὐτὸ, εἶπε, τοῦ
 κοινου παθους μετασχη, καὶ τῶν ἰσῶν ἀξιώθει. θαυμά-
 στας δὲ ὁ μοδῆσος τὴν γυναῖκα τῆς ἀνδρείας, ἀνεστρέψεν
 εἰς τὰ βασιλεία, καὶ κοινωσαμένος τῷ κρατοῦντι περὶ αὐ-
 τῆς, εἶπε, μὴ χρῆναι τὸ δοξάν ἐπιτελεῖν. αἰσχροῦ του-
 τὸ, καὶ ἀσυμφορὸν ἐπιδειξάσ. ἢ μὲν δὴ ἐδεσηνῶν πόλις
 πανδημεί (n) τῶν εἰρημειῶν τροπῶν ὑπὲρ τοῦ δογματός
 ὠμολογήσειν. εὐσεβειῶν δὲ τὸν σαμοσατέων ἐπισκοπῶν,
 ἐξώρισεν οὐαλῆς εἰς τὴν θρακίαν, ὅτε μάλιστ' αὐτὴ ἡ ἀρετὴ
 εἰδείχθη τοῦ εὐσεβίου. τοῦ γὰρ λαοῦ μὴ συγχωροῦντος
 αὐτὸν ἐξελθεῖν τῆς πόλεως, ἔκουσῶς αὐτὸς σοφισαμένος
 ἐξέληλυθεν, καὶ τοῖς προσταχθεῖσιν ἀπελασάσ τούτῳ ηὐ-
 λουθήσειν. στρατιωτικὸν δὲ ἀμπεχομένον σχῆμα, καὶ (o)
 τῶν καλυπτῶν τὴν κεφαλὴν τὴν συρίαν περὶ καὶ φοι-
 νικίαν,

(h) Sox. ἐγὼ.

(i) Sox. εὐροί.

(k) Sox. ναίχι.

(l) Mfc. δεῖται.

(m) Multi volunt, ut legatur παρα τοῦ θεοῦ. Sic Christophorus Musculus, & Nicephorus legunt, Sed si intel-

fecti militem perripit. Quod Modestus videns eam comprehendi iussit, & adductam interrogavit, quatenam cursus sui causa foret. Illa verò dicente, ut eò citius campum, in quo omnes catholici conveniunt, occupem. Sola ne igitur, subjicit is, non audiisti, mox affuturum ibi Praefectum, & quos invenerit, morti traditurum? Nae audii, aiebat illa. Et ideo maxime cursu opus est, ne fero veniam, & testimonio Dei priver. Cur etiam hunc puerum tecum trahis, reposuit Praefectus? ut & ipse, ait illa, communis mali particeps, aequali dignus praemio reputetur. Modestus mulieris fortitudinem admiratus ad palatium rediit, & relato mulieris facinore Imperatori persuasit, ut ab incepto desisteret, turpe hoc, ac inutile ostendens. Hoc modo cuncta Edeffendorum civitas omnino fidem confessa est. Eusebium Samosatensium Episcopum Valens in Thraciam relegavit, qua in re Eusebii virtus vel maxime enituit. Populo enim, ne egrederetur, obsistente furtim sponte egressus, abducentes secutus est. Militari autem habitu indutus tiara capiti imposta Syriam, & Phoeniciam per-

intelligimus testimonium, quo Deum confitemur,
περι aut *ὑπερ* θεου retinendum est.

(n) *δοξ. τον ειρημενον τροπον.*

(o) *Msc. τι αρα.*

νικην, πρεσβυτέρους χειροτονῶν, καὶ ἐκκλησίας καθίστασθαι. προχειρίζονται δὲ οἱ ἀρειανοὶ αὐτὸν εὐνομίον τινα οἰοματι ἀρειανὸν (ρ) ἐμπειροτάτον. τούτῳ δὲ οὐδεὶς ἐκείνων σκοινῶνῃσε τῶν οἰκουιτῶν σαμοσατα. (σ) λουομένῳ δὲ τούτῳ ποτε, καὶ τὸν λαὸν συλλουσασθαι αὐτῷ προτεψαμένου, καὶ πεισαντος, ἦνικα ἐκ τῆς ἐμβάσεως ἀνῆλθεν εὐνομῖος, ἀπολυθῆναι τὸ ὕδωρ ὃ λαὸς παρεσκευασεν, ἐναγες τούτῳ γενεσθαι ὑποτοπησαντες, καὶ ἄλλο ὕδωρ κληθῆναι. ὅπερ γινους ὁ ἐπίσκοπος ἐκ τῆς πόλεως ἐφυγεν, οὕτως ἑαυτὸν βεωρησας μισουμένον. τοῦ δὲ εὐνομίου σαμοσατῶν (τ) ἀναχωρησαντος, προχειρίζονται τινα λουκιὸν λυκὸν προφανῆ, καὶ τῶν προβατῶν ἐπιβουλον. τούτου παρερχομένου δια τίνος τοποῦ τῆς πόλεως, μείρακες σφαιρας ὑποκατω τοῦ κτηνοῦ διελθούσης, ἐφ' οὗ οὐχεῖτο ὁ λουκιός, ἐκαυσαν ταυτὴν οἱ μείρακες, μυστοὺς τὴν σφῆραν πληθῆναι πιευσαντες. ἔλλησι μὲν οὖν οὐαλῆς ἀδειαν δέδωκεν θυσιᾶς ἐπιτελεῖν καὶ πανηγυρεῖς, καὶ ὅσα ποιεῖν ἐκώθασιν. ὥσκαυτως καὶ ἰουδαίους ἐθάλπε, καὶ ἐτιμα. μόνους δὲ τοῦ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας ὑπερμαχοὺς ἐδίωκεν. ἀφρακτῆς ὁ θεῖος μετὰ πλείσσης παρηρησίας διελεγγῆεν τὴν ἀσεβειαν οὐαλεντος, κατὰ πρόσωπον τούτῳ διαλεγόμενος. εἰς δὲ (ς) τῶν περὶ οὐαλεντα θρασείως τῷ ἀφρακτῇ χρησάμενος, κατελθὼν ἑτοιμασαι βαλανεῖον τῷ οὐαλεντι, πληγείς τὴν διανοίαν εἰς τὸ θερμότητον ὕδωρ ἑαυτὸν ἐνεβάλεν, καὶ οὕτως ἀπελάτο. ἰουλιανὸς ὁ ἱερός ἀσκητῆς εἰς ἀντιοχείαν εἰσελθὼν, τοὺς τὸ ὁμοουσιον δοξάζοντας ὑπέσηριξεν. καὶ ἀντωνίου δὲ ὁ μέγας ἐν ἀλεξάνδρειᾳ γενόμενος ἐδίδασκεν αἵπαντας, ὡς ἀθανάσιος

εἰη

(ρ) Θεοφῆ. διακρυφεν.

(σ) Θεοφῆ. λουομένου.

percurrit, Presbyteros ordinans, & ecclesias dedicans. In ejus verò locum Ariani Eunomium quemdam Arianarum partium studiosissimum eligunt, cujus ad communionem Samosatensium nullus accessit. Cum lavaret quondam, & populum ad simul lavandum invitans persuaderet, Eunomio egresso aquam, ut rebatur, piaculo obstrictam exhauriri, aliamque infundi curavit. Quo cognito Episcopus urbe profugit, tanto se odio habitum cernens. Eunomio Samosatis digresso Lucium quemdam, lupum manifestum, ovibusque insidiantem furrogant. Eo quondam per urbem praetereunte juvenes pilam sub jumento, quo vehebatur, trans-euntem combuffere, scelere refertam arbitrati. Graecis igitur Valens omnem sacrificiorum, & conventuum celebrandorum, rituumque solitorum libertatem concessit. Eodem modo Judaeos quoque fovit, atque honori habuit, solos Apostolicae fidei defensores persecutus. Divinus Aphraates maxima cum libertate Valenti impietatem in faciem exprobravit. Unus verò comitum Valentis insolenter Aphraatem adortus, cum Caesari balneum praeparaturus abiret, mente captus in ferventem aquam se ipse conjecit, ac periit. Julianus sacer Asceta Antiochiam profectus Homousianos confirmavit. Magnus etiam Antonius Alexandriae moratus omnes docuit, Athanasium esse dogma-

(r) *Theoph.* ὑποχρηστικος.

(s) *Msc.* τον. *Theoph.* των ευνοχων.

ειη ὁ τῶν ἀποσολικῶν δογματῶν διδασκαλός. ἀρεινιοὶ δὲ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ τυγχάνουσι καὶ πολέμιοι. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἀθανάσιος ὁ πᾶνιέρος μετῆσθαι πρὸς κυρίον, ἀμφὶ τεσσαράκοντα, καὶ ἐξ ἑαυτοῦ τὴν ἀρχιεροσύνην ἀνύσας, καταλιπὼν πέτρον διαδόχον. εὐζῶιος δὲ ὁ ἀντιοχείας τῶν ἀρειανῶν πρὸς ἵσχυρον, μαγνὸν τινὰ πρὸς λαβόμενος (t) τῶν βασιλείως θησαυρῶν ταμίαν, τὸν μὲν πέτρον τῆς ἀλεξανδρείας (u) ἐξήλασεν, λουκιῶ δὲ τὰς ἐκκλησίας παρέδωκεν, ὅτε καὶ πλείστας πληγὰς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἀνδρῶν τε ἀμφοῦ καὶ γυναικῶν παρθενῶν ἐπηγάγον, καὶ πολλοὺς ἐν βασανίοις ἀπέκτειναν. πέτρος μὲν οὖν διὰ δρᾶς διεσωθῆαι πρὸς δαμάσκον τὸν ῥώμης ἐπισκοπὸν. λιβερίου γὰρ τελευτήσαντος δαμάσκος διαδέχεται τὸν θρόνον, (x) οὐρσικίνος δὲ τὸς διακόνος ὑποψήφους ἀντιχειροτονεῖται δαμάσῳ, ὁ δὲ λαὸς διήρεθη, καὶ πολλοὶ φονοὶ γεγόνασιν. ἕως οὗ ὁ τῆς ῥώμης ὑπαρχὸς πολλοὺς τοῦ κλήρου, καὶ τοῦ δήμου τιμωρησάμενος, τὸν ἐμφυλίον ἐπαύσατο πόλεμον. ὁ δὲ ἀλεξανδρείας ἐπισκοπὸς πέτρος ἐγράψεν δι' ἐπιστολῆς τὰ γενομένα ὑπὸ τῶν ἀρειανῶν (y) φρικτῶδες εἰς ἀλεξανδρείαν. εἰς γὰρ τὴν θεωνᾶ ἐκκλησίαν ἁδὰς δαιμονῶν ἐλεγον, καὶ οὐρησίας εἰσηγάγον, καὶ τὰς ἐσθῆτας τῶν παρθενῶν (z) γυμνοῦντες σὺν θυμῷ γυμνάς διήγον διὰ τῆς πόλεως, πᾶσαν εἰς αὐτὰς ἀσελγείαν εἰδείκνυμενοὶ, (a) πολλὰς δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ ἐφόνευσαν, ὧν οὐδὲ τὰ σώματα πρὸς τάφῳ τοῖς γυνευσὶν οὐδ' ἐπιταφίσαντο. μείρακιον δὲ ἀσελγῆς εἰς αὐτὸ τὸ βυσσιστηρίον παίξαι ἀνήγαγον. οὗ καὶ ὁ θεολόγος μεμνημένος ἐφίησεν. ὑμῶν δὲ ποῖον δι' ὑμᾶς ἐξορχίστατο μείρακιον

(t) Msc. τόν.

(u) Theoph. ἀπῆλασαν.

(x) Soc. οὐρσικίνος cum codicibus emendatissimis. Soc. οὐρσικίος.

dogmatum Apostolicorum doctorem, Arianos verò veritatis inimicos, atque hostes. Hoc tempore Athanasius annos circiter quadraginta sex pontificatu functus relicto successore Petro ad Dominum excessit. Hunc Euzojus Arianorum Antiochenorum præful ope Magni cujusdam aerario præfecti Petrum quidem Alexandria expulit, Lucio autem ecclesias tradidit. Quo tempore orthodoxi viri, mulieres, ac virgines plurimis verberibus affecti, multique tormentis occisi sunt. Petrus quidem fuga ad Damasum Romæ Episcopum evasit. Mortuo enim Liberio Damasus successit. Urficinus verò quidam Diaconus una nominatus, ac ordinatus est, populoque diviso multae caedes factae sunt, donec Romæ Praefectus multis è clero, populoque punitis civile bellum restinxit. Petrus Alexandriae Episcopus horrenda Arianorum scelera in epistola descripsit. In Theonae enim templo daemonum cantilenas cecinere, saltatoribus una introductis, & virgines exutis vestibus nudas per urbem egere, omni petulantia in eas exercita, nec multarum adeo occisarum corpora parentibus misere lamentantibus sepelienda dedere. Quin & puerum petulantem ad ipsum altare adduxere, jocos ut proferret. Cujus rei theologus etiam meminit dicendo: Qualem vos puerum induxistis saltatorem

(y) Msc. Φρικωδης. *Theoph.* Φρικωδη.

(z) Msc. γυμνου τς. *Theoph.* αποσκεπκζαντες.

(a) Msc. πολλα.

ρακιον ασελγες, αισχρα λογιζομενοι; αλλων δε γυμνων ασχημονα ελληνια επι του ιερατικου θρονου καθισαντες τα χριστιανων ζηλιτσειν (b) παρεσκευασαν, περι ου ο θεολογος Φησι. (c) επι δε σε τις ανεβη δημηγορος ελλην τα χριστιανων ζηλιτσειων. (d) μανια η των (e) σαρακτωων βασιλις, πολλα κατα τους ερωμκιους εδρασεν. υστερον δε εις σπονδας ελθουσα ειρηνικας, μωσην τινα των ασκουντων κατα την ερημον επισκοπον δοθηναι τοις χριστιανιζουσι (f) παρ αυτη σαρακηνοις εξητησεν, του δε βασιλεως συν παση σπουδη τουτο γενεσθαι προεταξαντος.

Σχολιον. Τουτι το Φυλκν απο ισμαηλ του αβρααμ παιδος, την αρχην λαβων, και την προσηγοριαν ειχεν. ισμαηλιτας γαρ αυτους οι αρχαιοι απο του προπατορος ουμαζον, αποτριβομενοι δε του νοθου ελεγχον, και της ισμαηλ μητρος την δυσγενειαν, δουλη γαρ ην, σαρακτωους (g) σφας ωνομασαν, ως απο (h) σαρρας της αβρααμ γαμετης καταγομενους. τοιουτον δε το γενος ελκοντες απαντες μεν ομοιως εβραιοις περιτεμνονται, και (i) υων κρεων απεχονται, και αλλα πολλα των παρ αυτοις (k) εθων (l) φυλαττουσιν.

Ου κατεδεξατο χειρα αυτω επιθηναι τον λουκιον, ως αιρετικου τουτου τυγχανοντος, και τας χειρας πεφυρμενου τοις αιμασιν. ητισε δε μαλλον υπο των εν εξοριας οντων επισκοπων, των δοξαζοντων το ομοσυσιον λαβειν την
χειροστο-

(b) Msc. παρεσκευασεν.

(c) Msc. επι.

(d) Sox. μανια. Theod. μαβικ.

(e) Theoph. σαρακηων.

(f) Theoph. παρ αυτοις.

(g) Msc. σφαγας.

torem petulantem, ac turpia proferentem? Alium infuper gentilem nudum, ac impudentem in sacerdotali fede collocantes, rem christianam ignominia notare conabantur. De quo Theologus ait: In te quis Graecus orator ascendit rem christianam ludificans? Mavia Saracenorum Regina infestatis multum Romanis, ac pace demum facta Moysen quemdam Ascetam solitarium Saracenis suis Christianis Episcopum dari postulavit. Id quod ut praestaretur, Imperator omni studio praecepit.

Scholium. Gens haec ab Ismaele Abrahami filio originem, & nomen duxit. Ismaelitas enim antiqui a progenitore appellarunt. Ut verò sanguinis adulterini probrum, & matris Ismaelis, quae ferva erat, ignobilitatem amolirentur, ipsi se Saracenos, tanquam a Sara Abrahami uxore ortos, nominarunt. Talem igitur originem ducentes omnes quidem Hebraeorum more circumcidentur, & a porcina carne abstinent, multosque alios illorum ritus observant.

Manum Lucii, utpote haeretici, & sanguine foedatam sibi imponi recusavit, sed potius ab exulibus Episcopis, filiumque patri confubstantialem professis

(h) Scaliger in Eusebianis animadversionibus dudum notavit, eos non a Sara, sed a voce arabica Sarak, quae latrones significat, vocatos. Sic & Bochartus in l. 4. c. 2.

(i) *Soz.* ἰσραηλιτῶν.

(k) *Msc.* ἰσραηλιτῶν.

(l) *Msc.* φυλακτοῦσι.

χειροτονιαν. ὅπερ και γεγονεν. και ὁυτως χειροτονηθεις, εδοθη μαυια, και πολλους του Φυλου χριστιανους πεποικη. ἡ δε μαυια χριστιανη ην, ῥωμαια (m) εκ γενους, ληφθεισα αιχμαλωτος, ηρσε δε δια καλλος τῷ βασιλικῷ των σαρακηνων, και τῷ χρονῷ εις βασιλιδα προσκοφεν. οἱ δοξαντες τον υἱον ἑτερουσιον τε και ὁμουσιον, ἑμοιως εβλασφημουν κατα του πνευματος του ἁγιου, τριτον τη ουσια τουτὸ δοξάζοντες. δαμασος δε ὁ μετα λιβεριου ῥωμης επισκοπος εγραψεν επισολην προς τους επισκοπους ανατολης, ὁμουσιον την τριαδα δειν ὁμολογειν τε και προσκυνειν. τουτου τοινυ γενομενου ἡ περι ταυτα κατελυθη ζητησις. πασα δε ἡ δυσις τριαδα ὁμουσιον. και ὁμοδοξον επρσεβευσεν ανευ αυξεντιου του επισκοπου μεδιολανου. και γαρ αυτος τον υἱον και τὸ πνευμα' ανομοιον δοξάζων εν πλεισαις απεκηρυχθη συνοδοις των δυτικων, και μη διορθωθεις, εσχατον καθηρεθη ὑπο επισκοπων συνελθοντων εν ῥωμῃ. αμβροσιος δε μετα (n) αυξεντιον της εν μεδιολανῷ εκκλησιας προσεη, μεχρι της χειροτονιας ὑπαρχων αβαπτισος. σασεως γαρ τον δημον (o) περιβολης επισκοπου εχουσης, επεση τη εκκλησια. ἡγεμων γαρ της χωρας ετυγχανεν, ὡς κωλυσων την σασιν. ὁ δε δημος της προς αλληλους αφεμενος εριδος μια Φονη τον αμβροσιον εψηφισαν. ὅπερ γνους ὁ βασιλευς ουαλεντινιανος, εκελευσε μυθηθηναι αυτον, και χειροτονηθηναι επισκοπον, πολλα περι αρετης (p) του αμβροσιου μαρτυρησας.

(m) Τίπορη. τῷ γινει.

(n) Ced. ευδοξιον.

fessis ordinari voluit. Quod & factum est. Atque ita ordinatus ad Maviam missus est, & multos ex hac gente ad Christi fidem perduxit. Mavia ipsa Christum coluit, Romana genere, & captiva abducta. Corporis verò pulchritudine Regi Saracenorum placens, tandem in reginam evecta est. Heteroufiani non minus, quam Homoufiani in S. Spiritum insurrexere, substantia tertium reputantes. Sed Damasus Liberii in Romano Episcopatu successor, epistola ad orientis Episcopos missa edocuit, oportere trinitatem consubstantialem confiteri, atque adorare. Quo facto quaestio haec decisa erat. Omnis verò occidens trinitatem consubstantialem, parique gloria praeditam asseruit, excepto Auxentio Mediolani Episcopo. Etenim & ille Filium, & Spiritum Sanctum inaequales sibi persuasit. In plerisque verò occidentalium synodis condemnatus, & incorrectus tandem ab Episcopis Romae congregatis depositus est. Post Auxentium Ambrosius Mediolanensi ecclesiae praefuit, ad ordinationem usque sacro baptifmate nondum ablutus. Orto enim populi tumultu de Episcopi nominatione, illum impediturus (erat enim provinciae Praefectus) ad ecclesiam properavit. Populus verò dissensione deposita Ambrosium una voce Episcopum declaravit. Quo cognito Imperator Valentinianus eum sacris initiari, & Episcopum ordinari iussit, magnum pro virtute Ambrosii testimonium reddens. Facta ejus ordi-

(o) Legendum erit *περι προβολης.*

(p) Msc. *τον αμβροσιον.*

ρησας. χειροτονηθεντος δε αυτου τοιουτου ὕμνου ὁ βασιλευς
ουαλεντινιανος τῷ θεῷ ανεπεμψεν παντων ἐπ' οφεισιν. χα-
ρις σοι δεσποτα, παντοκρατωρ, και σωτηρ ἡμετερε, ὅτι
τῷ δε τῷ ἀνδρι ἐγὼ μὲν (q) σωματα, συ δε ψυχας ἐνε-
χειρισας, και τας εμας ψηφους δικαιας ἀπεφηνας.
Φασι δε, ὅτι τους ἀρχοντας ἀδικουιτας γενναίως ἀμβρο-
σιος ἐπι του βασιλευς διηλεγχεν. συνοδος δε ἐν τῷ ἰλλυρι-
κῷ συνέση ἐπι ουαλεντινιανου, ἥτις τὴν ἐν νικαια πεισιν ἐβε-
βαιωσεν. ἰδικτον δε γραψας ουαλεντινιανος, τοις ἐν ασια,
και Φρυγια, και καρνα ἐπισκοποις, ἐμμενειν τοις (r)
δοξασι παρενεγγησεν, κοινωνον ἐν τῷ ἰδικτῷ προσλαβο-
μενος τον ἀδελφον αυτου ουαλεντα, και γρατιανον τον
υιον αυτου. ἐγραψαν δε ὁμοια και οἱ ἐν τῷ ἰλλυρικῷ συν-
ελθοντες ἐπισκοποι. ἐντεταγμενα εἰσιν ἕκατερα. αὐδαις
ὁ συρος τότε ηἰξάτο ἀνθρωπομορφον τὸ θειον κηρυττειν,
παντα τα σωματικα μορικ (s) εχον. ἀπεσπαραξεν δε
και τῆς πλαιης του μανεντος ἐνια, και οὐδε του πυρος,
οὐδε του σκοτους δημιουργον ὑπαρχειν ἐλεγεν τον θεον.
ἀπολιναριος δε ὁ συρος τότε φανερωσ ἀπεση τῆς ἐκκλη-
σιας, εσχέ συλληπτορα, και σπουδασην (t) Ἰταλιανον
τινα ἀντιοχεια πρεσβυτερον, ἀνδρα κατα (u) Φυσιν ἰκα-
νωτατον, και βιω διαλαμποντα. θαμβους δε ἐπι τῆς θειας
Φυσεως δοξάζειν ἐτολμησε, και ψυχὴν λογικὴν τὴν σαρκ-
κα του κυριου εχειν οὐκ ἐλεγεν. τὸ τς σωμα του κυριου
ποτε μὲν ἐξ οὐρανου, ποτε δε ἐκ τῆς παναγιας θεοτο-
κου ἐκηρυττειν. και μυθους δε τινας ταις θειαις ἐπαγγε-
λαις

(q) Msc. σωματι.

(r) Theoph. ἄριστοι.

ordinatione Imperator coram omnibus ejusmodi hymnum Deo dixit. Gratias ago tibi Domine omnipotens & fervator noster, quod viro, cui ego corpora commendaveram, tu animas committendo suffragium meum ratum habueris. Enimverò Ambrosius magistratus contra jus agentes coram Imperatore generoso arguisse animo fertur. Sub Valentiniano concilium in Illyrico coactum fidem Nicaenam confirmavit. Ipse Valentinianus ad Asiae, Phrygiae, Cariaeque Episcopos rescripsit edictum, quo concilii decretis adhaerere praecepit, socios in edicto Valentem fratrem, & Gratianum filium adhibens. Similia & Episcopi in Illyrico congregati rescripserunt. Utrumque scripto publico consignatum est. Sub idem tempus Audaeus Syrus Deum humana forma praeditum esse cum omnibus corporis membris annunciavit. Quaedam etiam a Manentis erroribus mutuatus, Deum neque ignis, neque tenebrarum auctorem esse asseruit. Apollinarius verò Syrus tunc palam ab ecclesia descivit, adiutorem, ac sui studiosum habens Vitalianum quemdam, Presbyterum Antiochenum, virum natura dexterrimum, vitaque conspicuum. De natura verò divina horrendum sentire ausus, Christi carnem anima rationali fuisse praeditam negavit. Corpus autem Domini alias quidem è coelo, alias verò è sanctissima Deipara acceptum praedicavit.

Quas-

(s) Msc. *εχωντα*.

(t) Soc. *βιταλιου*.

(u) Msc. *φησιν*.

λικίς (x) συνεζευγνυσεν. ελλογιμος δε ων ὅτι μαλιστα παι-
 τοδοκῶν μετρῶν μελή (y) συνεθῆκεν, καὶ τοῖς εἰτευθεν
 ἡδυσμασι τοὺς πολλοὺς ἐπειθεν αὐτῷ προσεχεῖν. ἀνδρες
 τε γὰρ παρὰ τοὺς ποταμούς, καὶ (z) γυναῖκες παρὰ τοὺς
 ἴσους τὰ αὐτοῦ μελή ἐψαλλόν· σπουδῆς γὰρ, καὶ κνε-
 σεως, καὶ ἔορτων, καὶ τῶν ἄλλων (a) ἡδύλιαν αὐτῷ (b)
 πεποινοῖτο, πάντα εἰς εὐλογίαν θεοῦ (c) τεινόντα. μα-
 θῶν οὖν ταυτην τὴν αἵρεσιν εἰς πολλοὺς ἔρπειν, πρῶτος
 (d) δαμασκος ὁ ῥώμαιων ἐπισκοπος, καὶ πετρὸς ὁ ἀλεξαν-
 δρείας, συνόδου γενομένης ἐν ῥώμῃ, ἀλλοτρίαν τῆς κα-
 θολοῦ ἐκκλησιας (e) ἐψηφίσατο. οὐαλῆς δὲ πασαν ἐκ-
 κλησιαν πορεύσας, ἦκεν καὶ εἰς καισαρείαν ἀπο ἀνατολῆς
 κατὰ βασιλείου κινούμενος. ἐπράξεν δὲ, ὡς καὶ γρη-
 γοριος εἰς τὸν αὐτοῦ ἐπιταφίον γεγραφεῖν, ἦνικα καὶ γα-
 λατῆς ὁ υἱὸς τοῦ οὐαλεντος, καὶ ἡ σύμβιος δομνικα, νο-
 σῶ χαλεπῶ ἐχειμασθήσαν, ὁ δὲ υἱὸς ἀπέθανεν. αἰδεσθεῖς
 δὲ οὐκλῆς τὸν μέγαν βασιλείον, καὶ ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐ-
 τοῦ σφοδρὰ καταπλάγεις, πολλὰ χωρὶα (f) καλλισα
 τοῖς ὑπ' αὐτοῦ φροντιζόμενοις, λελωβημένοις τὸ σῶμα εἰς
 προσοδὸν ἐδώρησατο. δημοσθένιος δὲ τινὸς ἑνὸς τῶν (g)
 σφοποιούντων ἐν τῇ πρὸς οὐαλεντὰ συντυχίᾳ καταδραμον-
 τος βασιλείου, καὶ (h) βαρβαρίζειν αὐτὸν φησάντος, μικρὸν
 μείδειασας ἐφῆσεν ὁ μέγας βασιλείος. ἴδου ἐβεσχμασθα δη-
 μοσθένην ἀγχεμμάτων. πάλιν οὖν τῶν πονηρῶν ὑποβαλ-
 λόντων

(x) Msc. συνεζευγνυσον.

(y) Msc. συνεθκεν.

(z) Msc. γυναίικας.

(a) Soc. εἰδυλλίων.

(b) Soc. πεπονητο.

(c) Soc. τεινοντα.

(d) Msc. δαμαστας.

Quasdam etiam fabulas divinis inferuit dogmatis, & excultus literis variorum metrorum carmina composuit, quibus illecebris multos ad se attraxit. Viri enim ad potus, foeminae ad telam ipsius carmina cantarunt. Quippe pro labore, & otio, pro festis diebus, aliisque idyllia confecit, omnia ad laudem divinam tendentia. Primo Damasus Romanus, hanc haeresin late serpere edoctus, & Petrus Alexandrinus Episcopus, coactō Romae concilio, eam a catholica Ecclesia alienam decreverunt. Valens verò omnem depopulatus Ecclesiam, ex oriente Caesaream venit irritato adversus Basilium animo. Admisit autem ea, quae Gregorius in ejus oratione funebri refert. Quo tempore Galate Valentis filio, & thori consorte Dominica in gravem morbum delapsis, filius mortuus est. Valens Basilium M. reveritus, ejusque sermonibus perterritus multorum, eorumque optimorum praediorum reditus male corpore affectis, quorum ille curam habuit, concessit. At Demosthene quodam è coquis uno in Basilium cum Valente colloquentem incurfante, eumque barbarice loqui dicente, Basilium M. subridens respondit: En vidimus Demosthenem illiteratum! Rursus malorum instinctu

(e) *Soz.* εψηφισαντο.

(f) *Theoph.* και καλλιςα.

(g) *Ced.* οψοποιων. Erant castrenses sacri palatii.

(h) *Theoph.* βαρβαρισαντος. *Th. M.* και δημοσθενης δε εις των οψοποιων ουαλεντος εν τη ομιλια τη προς ουαλεντι μεμφομενον βασιλειον, και βαρβαρισαντος, ειπειν τον διδασκαλον.

λοντων τῷ σουαλεντι εξοριαν ὑπ' αὐτου ὁ μεγας βασιλειος κατακρινεται. τὸ δε γραμμα της εξοριας (i) ὑπογραφαι ουκ ισχυσεν, τριων καλαμων συντριβεντων τὸ πρετερον. εν ὑστερῳ δε και της χειρος αὐτου παρεβεισης. γρηγοριος δε ὁ θεολογος της κατα κωνσταντινουπολεως εκκλησιας, μικρον ὑστερον προεση, λογοις ενθεοις σφενδονων τα αλλοφυλα δογματα, και τον λαον απαλλαττων της επιβλαβους των αιρετικων λυμης. πασα γαρ ἡ πολις της αρειου, και ευνομιου λωβης πεπληρωτο, και πασας τας εκκλησιας αυτοι κατειχον, πλην του ευκτηριου (k) αναστασιας της μαρτυρος, εν ἣ τον λογον της διδασκαλιας εσπειρεν εις τας εμψυχους καρδιας των πιων. επεσκοπει δε των αρειανων τῶτε δημοφιλος. ον δε αθηναϊς βασιλειος, και γρηγοριος παιδευομενοι, (l) ἡμεριῳ, και προαιρεσιῳ ευδοκιμοις σοφισαϊς εμαθητευσον. και παρὰ λιβανικῳ δε τῷ αντιοχειας σοφισῆ γεγονασι. και ταυτα μεν περι τουτων δυω. ἑλληνισων μικρου παντες κατ' ἐκεινο καιρου διεφθαρσαν. τῷ γαρ προς την επιδοσιν του χριστιανισμου δυσφορουντες, εβουλευσαντο προμαθειν, τον ἐξῆς σουαλεντι ῥωμαϊων ἡγησομενον. μαντειαϊς τε πολλαις περι τουτου εχρησαντο, και τελευτωντες, τριποδα ξυλινον, εκ δαφνης κατασκευασαντο, επικλησεσι, και λογοις, οἷς ειωθησαν, ὡστε συλλογῆ (m) γραμματων, καθ' ἑκασον σοιχειον ὑπο μηχανης του τριποδος, και της μαντειαϊς σημαινομενων, αναφαινεται

(i) *Theoph.* επιγραφαι.

(k) Sic appellari ajunt, quod opera S. Gregorii collapsa fides revixerit. Ceterum in alio Codice legitur, αναστασιας της ῥωμαϊας, quo probatur, quod Metaphrastes in vita S. Marciani, S. Anastasiae templum esse dicatum tradit.

ſtu a Valente Baſilius proſcribitur. Proſcriptionis verò decretum ſubſignare non potuit, tribus calamis primò confractis, demum ipſa manu etiam labefacta. Gregorius verò theologus paulò poſt Eccleſiae Conſtantinopolitanae praefuit, ſermonibus divinis peregrina exagitans dogmata, populumque a pernicioſa haereticorum lue abſtrahens. Urbs enim tota Arii, & Eunomii erroribus repleta erat, & eccleſiae omnes ab iis occupatae, excepto Anaſtaſiae Martyris oratorio, ubi doctrinam ſuam in vivis fidelium mentibus ſeminavit. Arianorum verò Episcopatum tunc geſſit Demophilus. Baſilius verò & Gregorius Athenis inſtituti Hemerii, & Proaereſii celebrium Sophiſtarum diſcipuli erant. Libanium quoque Sophiſtam Antiochenum audierunt. Et haec quidem de his duobus. Hoc tempore parum abſuit, quin omneſ Graeci periiffent. Chriſtianae enim religionis incrementum indigne ferentes conſilium inierunt praefciendi, quiſnam Valenti in imperio Romano ſucceſſurus eſſet. Adhibitis igitur multis divinationum generibus, tandem ligneum tripodem confecere incantationibus, ac verbis conſuetis conſecratum adeo, ut ex collectione litterarum, quae per ſingula elementa arte tripodis, & oraculo ſignificarentur, Imperatoris

(l) Himerius Aminii filius ex Pruſiade urbe Bithyniae Sophiſta claruit A. 361. ſub Juliano Imp. Prohaereſius Pancratii filius Caef. Cappad. oriundus Athenis docuit.

(m) γραμματα & ſοιχια differunt. γραμμα enim ſignum, & forma, & figura, ſοιχιον ſonus eſt, quo eſſertur litera

Φανειναι τὸ ὄνομα του εσομενου βασιλευς . κεχηνοσι δε αυτοις εις θεοδωρον ανδρα των εν τοις βασιλαιοις (η) επιστημων ξρατευομενων ἑλληνησιν, και ελλογιμον, μεχρι του δελτα (ο) επι την τουτου προσηγεριαν προελθουσα των σοιχειων ἢ συνταξις, ηπατησε τὸυς φιλοσοφους, και ἔσον ουπω θεοδωρον βασιλευσιν προσεδοκων . καταμηνυθεισης της (ρ) επειρησεως, ὡς εις σωτηριαν επιβουλευθεις ὁ ουαλης ουκ (q) αν εκτος ην χαλεπαινων . εκ τουτου δε συλληφθεντες, θεοδωρος τε και ὁι του τριποδος τεχνηται, (r) ὁι μιν πυρι, ὁι δε ξιφει απολεσθαι (s) προσεταγησαν . ουκ εφεισατο δε ουτε των ὀμωνυμων θεοδωρου, ὁι τινες ησαν επισημοι τοτε, της αυτης προσηγεριας, ἢ και ὀμειας απο του θητα (t) αρχομενης μεχρι του δ. γοθθοι δε περαν του ιερυ ποταμου τὸ πρην οικουιτες των αλλων βαρβαρων εκρατουν . εξελαθεντες δε παρα των καλουμενων ὀννων, εις τους ῥωμαικων ὀρους επερακιωθησαν, προσβαιαν δε σελλουσι δια (u) ουλφιλα επισκοπου προς ουαλεντα, επιτραπηταιαια την θρακην οικειν . (x) ου πολλω ὑστερον προς σφας αυτους σασιασαντας διχη δικιρεθηναι, ἠγιστο δε των μιν αθαναριχος . (y) των δε, προς αλληλους επολεμησαν, κακως πραξας εν τη μαχη φρετιγεριας, εδειτο ῥωμαικων βοηθειν αυτω . του δε βασιλευς επιτρεφαιτος συμμαχειν αυτω τους εν θρακη ξρατιωτας, αυθις (z) συμβαλλων εινησας, και τους (a) αμφι αθαναριχων εις φυγην ετρεψεν .

(η) Δοκ. επισημως.

(ο) Δοκ. επι της.

(ρ) Δοκ. επιχειρησεως.

(q) Δοκ. ανεκτος.

(r) Puto legendum esse ὁ μιν.

(s) Δοκ. προσεταχθησαν.

toris futuri nomen appareret. Omnibus verò Theodorum virum ordinis militaris in palatio illustrem, Graecum, & spectabilem avide expectantibus, ordo literarum ad quartum usque ejus nominis elementum progressus philosophis imposuit tantum non praestolantibus fore, ut Theodorus imperio potiretur. Nunciata eorum molitione Valens quasi infidiis petitus, ira incredibili efferbuit. Itaque Theodorus, ac tripodis artifices comprehensi, hi quidem igne, illi gladio periere. Ac ne quidem iis pepercit, qui idem cum Theodoro nomen habebant, viri illustres, aut etiam simile incipiens a Th. usque ad D. Gothi verò, qui posteriores Istri partes antea habitarunt, subactis aliis barbaris, ipsi ab Hunnis sic dictis expulsi Romanorum fines transgressi sunt, missio ad Valentem legato Ulphila Episcopo, ut sibi Thraciam liceret incolere. Non multo post dissidio inter ipsos nato in duas dividebantur partes, quarum alteri Athanarichus, alteri Phritigernes praeerat. Collatis signis Phritigernes devictus Romanorum auxilium imploravit. Cum Imperator concessisset, ut miles, quem in Thracia haberet, se illis adjungeret, commisso rursus proelio victas Athanarichi copias in fugam vertit. Gratiam

(t) *Soz. αρχομενουσ.*

(u) *Theoph. ευφιλα.*

(x) *Soz. πολλω δε.*

(y) Adjice *φριτιγκερνησ.*

(z) *Soz. συμβαλων.*

(a) *Theoph. παρα.*

ψεν. ὡς περ δε χερειν αποδιδους συλαεντι τους (b) ὑπ' αυτων γοθθους αρειανιζειν επειπεν. ην δε και συλφιλας ο τουτων επισκοπος προκατειλημματος τοις αρειανικοις δογμασιν. ουτος γαρ επι κωνσταντιου, ὑπο ευδοξιου, και ακακκιου αρειανιζειν εμαθεν. ηνικα τουτοις συνδιετριβεν εισι κωνσταντινουπολιν. αι δυο τοιωνν αυτι αιτικι, αρειανους τους γοθθους εξ εκεινου εποιησαν του χροιου. οι ουν γοθθοι προς αλληλους, παλιν ομονοησαντες εις απονοιαν επηρηθησαν, εκακουργουν δε τους θρακας, και τας αυτων πολεις και κωμας εδηουν. ουαλης δε ταυτα μαδων αιτει τον θειοτατον (c) ουαλεντιανον πεμφαι αυτω στρατον εις βοηθειαν. ο δε ου δεδωκεν, αλλα και επωνειδισε, ως κακοφρονα ειπων, οτι ου χρη (d) επαμυνειν ανδρι πολεμουντι (e) θεον. πεμπει δε στρατηγον κατα των γοθθων ο ουαλης ουοματι τραιανον. ο δε ηττηθεις ὑπεσχεψεν (f) αιτιμος. ουειδιζομενος δε μαλακικαν ὑπο ουαλεντος, συν παρηρσια προς αυτον απεκεραματο. ουκ εγω ηττημαι, ω βασιλευ, αλλα (g) συ προχει την νικην κατα του θεου παραταττομενος, και την εκεινου εροπην προξενων τοις βαρβαροις. καταδραμοντων δε σαιυρματων χωρια τινα της προς δυσιν (h) αρχομενης, επεστρατευσε τουτοις ουαλεντινιανος. οι δε της στρατιας το πληθος, και την παρασκευην ακουσαντες, πρεσβεις πεμφαντες ειρηνην ητουν. ιδων τε δε (i) τοιουτους, (k) ει τοιουτοι σαιυρματα παντες εισιν επυνθανετο. των δε τους αριστους παρενοι, και

πρεσ-

(b) Δοκ. ὑπ' αυτον.

(c) *Valesius Gratianum ponendum arbitratur, utpote Valentiniano tunc jam mortuo. At in vivis adhuc erat.* v. *Pagium ad A. 373. n. 5.*

(d) *Th. M. επαμυνη.*

(e) *Th. M. θειο.*

tiam verò relaturus Valenti, parentes sibi Gothos, ut Arii sectam profiterentur, adduxit, ipso eorum Episcopo Ulphila Arii dogmatis jam praevento. Imperante enim Constantio Eudoxius & Acacius Constantinopoli morantem Arii doctrina imbuerunt. Et hae quidem duae causae sunt, cur ab illo tempore Gothi opinionem Arii sectentur. Hi jam restituta inter se concordia insolenter elati vexare Thraces, eorumque urbes, ac vicos vastare coeperunt. Qua re cognita Valens auxiliares a fratre copias postulavit. Ille verò non tantum eas denegavit, sed & malevolam illi mentem exprobravit dicens: viro cum Deo bellum gerenti suppetias ferre nefas est. Valens autem exercitus sui ducem nomine Trajanum mittit, qui cum turpitudine cladis rediit, & Valenti mollitiem exprobranti audacter respondit: non ego, ô Caesar, victus sum, sed tu victoriam projecis contra Deum pugnans, ejusque virtutem barbaris concilians. Sauromatis verò in regiones suas occidentales ingruentibus, Valentinianus copias suas eduxit. Militum verò numerum, apparatusque audientes, legatos pacem petiuros misere. Quos videns tales, num omnes Sauromatae tales essent, percunctabatur. His verò respondentibus, optimates se adesse, atque legatos

(f) *Theoph.* ατιμως.

(g) *Theod.* ου προν, lege πρηνος vel προνος. *Msc.* ου προνος.

(h) *Msc.* αχχομηνους.

(i) *Soz.* τευτους.

(k) *Msc.* ιι. Sic & inferius.

πρεσβευειν Φησαντων, (l) εμπιπλαται οργης, και μεγα κεκραγως, δεινα την ρωμαϊων βασιλειαν, εφη, υπμενειν, εις αυτον ελθουσιν, ει σαυροματαϊων αρισι τοιουτοι τολμωσιν ρωμαϊοις πολεμειν. εκ δε της κραυγης (m) Φλεβος ραγειτης, και πλεισου αναδοθεντος αιματος, εν (n) Φρουριω τινι της γαλλιας ετελευτησεν, ετη μεν αμφια (o) πεντηκοντα τεσσαρα γεγονως, (p) τρις και δεκα δε εν τη βασιλεια διαγενωμενος. εκτη δε ημερα της αυτου τελευτης αναγορευεται βασιλευς υπο των στρατιωτων ο (q) ωραιότερος και ομωνυμος αυτου παις, ον εσχεν εξ ιουσινης. ευζωιου δε του αρειανου τελευτησαντος, (r) δωροθεν εν αντιοχεια οι αρειανοι προεβαλλοντο. πετρος δε ανηλθεν απο ρωμης εις αλεξανδρειαν μετα γραμματων δαμασου. ο δε λουκις (s) εξελασθεις επι την κωνσταντινουπολιν απεπλευσεν.

Σχολιον. Πιτρος ολιγον χρονον επιβιους μετα την υποσροφην την απο της Φυγης ετελευτησεν. τιμοθεος δε ο αδελφος αυτου χειροτονηθη της αλεξανδρειας επισκοπος. ουαλης δε ο βασιλευς, ως εικος, εν φροντισι γενομενος επεξειναι τουτοις σχολην ουκ ηγεν. αιμα γαρ ηκεν εις την κωνσταντινουπολιν, εν υπονοια πολλη και μισει (t) παρα των δημων εγενετο. οι γαρ βαρβαροι την θρακην δηωσαντες, και μεχρι των προασειων ηδη (u) προελθοντες, και αυτοις τοις τειχεσι μηδενος κωλυοντος προβαλλειν επεχειρουν. επι τουτοις δε χαλεπως

(l) Alii εμπιπλαται.

(m) Msc. φλογας.

(n) Soc. ω προσωνυμια βεργιτιων. Am. Marcellinus l. 30. scribit, eum mortuum esse apud Bregetionem Pannoniae oppidum. Idatius in factis ait: in Castello Virgitione,

(o) Theoph. ετων πδ.

legatos, iratus voce magna exclamavit: Male agitur cum imperio Romano in Valentinianum delato, quando optimi tales Sauromatae Romanis bellum inferre audent. Ex quo clamore rupta vena, plurimoque effuso sanguine in quodam Galliae castello vitam reliquit, annos circiter quinquaginta quatuor natus, decimo tertio imperii anno. Sexto a morte ipsius die milites filium juniorem ei cognominem, quem ex Justina suscepit, Imperatorem renunciarunt. Defuncto autem Euzoio Ariano Antiochiae Dorotheum Ariani substituere. Petrus Roma Alexandriam cum Damasi literis rediit. Lucius verò ejectus Constantinopolin navigavit.

Scholium. Petrus exiguo adhuc tempore superstes post suum ab exilio reditum mortem oppetiit. Ejus verò frater Timotheus Alexandriae Episcopus ordinatus est. At Valens Imperator, nec mirum, curis distentus his vacare rebus non potuit. Nam simul ac Constantinopolin venit, in gravem populi suspicionem, ac odium incidit. Quippe barbari Thraciam depopulati, & ad suburbana usque progressi, ipsis jam moeniis, nullo obstante, admovebant. Ob haec civitas indignabatur. Reliqua desunt.

(p) *Mal.* ετη 15. *Theoph.* 1α.

(q) *Soz.* ὁ νεωτερος.

(r) *Soz.* & *Philostorgius* male θεοδαρον scribunt.

(s) *Soz.* ἐξελαθεις.

(t) *Soz.* παρα τῶν θυμῶν.

(u) *Misc.* προσελθόντων.

Errata.

<i>Pag. Lin.</i>	<i>Errata</i>	<i>Lege</i>
34 20	νον	νοου
36 6	προθεωρηθησαν	προθεωρηθεισαν
36 16	ηδεια	ηδεια
36 24	θειους	θεους
37 19	abscondiderunt	absconderunt
38 1	θειους	θεους
38 14	κειλια	κοιλια
39 4	abscondidi	abscondi
48 20	πεμpton	πριμpton
49 16	dotus	dolus
56 13	ς.	ς'
62 19	παρων	πατρων
66 20	168.	108.
70 6	εις ει	εισιτε
73 18	Geogius	Georgius
74 13	μακεδονιας	μακεδονια.
78 17 19	ηλ	ηλ
80 24	pag. 64.	pag. 70.
89 22	πεμpton	πριμpton.
140 5	υς	υς'
147 5	circutae	cicutae
156 5	επονομασθη	επωνομασθη
156 15	πατρων	πατρων
166 6	ποιωγης	ποια γης
169 5	35 ^{mo}	35 ^o
182 10	καλιν οσησας	καλινοσησας
184 9	τουτων	τουτων
188 1	γειτον, ος	γειτονος
196 19	παντοδαπεις	παντοδαπαις
211 5	martyre, & doctore	martyrem, & doctorem

<i>Pag. Lin.</i>	<i>Errata</i>	<i>Lege</i>
216 20	την	των
217 7	brevis	brevi
219 2	admisere	admisit
224 3	συνη	συνην
238 2	διαγωγου	διαγωγον
263 9	pugnare	pugnae
273 9	8μο	8ο
274 14	πρωτοις	πρωτοις
— 15	εκελευσθαι	εκελευσαι
280 <i>N. a.</i>	pag. 226	pag. 292,
289 22	vivificum	vivificam
295 <i>N.</i>	a Eusebii	a morte Eusebii
300 21	επαγγελιαμενην	επαγγελιαμενη
307 4	progressi	progresso
310 14	Φιλανθρωπιων	Φιλανθρωπιον
313 9	tenens	texens
318 24	εγγαινιων	εγκαινιων
322 22	ηλαστην	ηλασεν
336 <i>N. a.</i>	Virem	Victorem
376 12	εκηρυχθη	εκηρυχθη
380 3	πισων	πισων
— <i>N. e.</i>	πισων	πισων

